

Cesta na věčnost

Ing. Radko Sáblík

Obsah

- Obsah	1
- Pár slov na úvod.....	2
- Kapitola I	3
- Kapitola II	31
- Kapitola III	61
- Kapitola IV	84
- Kapitola V	117
- Kapitola VI	150
- Kapitola VII.....	170
- Kapitola VIII.....	204
- Kapitola IX.....	226
- Kapitola X	244
- Kapitola XI	277
- Kapitola XII	306

PÁR SLOV NA ÚVOD ...

Měl jsem tu čest navštívit fešného kapitána Ronnyho Greenwooda. Pochlubil se mi, že jeho dědeček, generál ve výslužbě, si dal práci a posbíral celou historii jejich rodu. Jen ze slušnosti jsem projevil o tuto historickou epopej zájem.

Netušil jsem, že se za čas dostanu do Phoenixu v Arizoně, kde se nachází sídlo Greenwoodů. Honosný palác rodu, který patří k nejváženějším v tomto státě Unie a který se podílel na kolonizaci a civilizaci tohoto koutu země více než sto let.

Starý generál mě ochotně nechal nahlédnout do svých materiálů. Slíbil jsem mu však, že neprozradím nic z toho, co se dočtu. Ona totiž cesta rodu za vážeností i bohatstvím nešla vždy přímo a mnoho kapitol bylo mírně řečeno temnějších.

Náhodou jsem narazil na dva útlé sešity, nadepsané prostě „Deník Joellina Greenwooda“. Obsah mě velice zaujal. Bohužel mě generál nebyl schopen říci nic určitého o obsahu. Šlo o podivný příběh. Jako redaktora mě napadlo, že by to byl skvělý námět pro knihu.

Generál o tom zprvu nechtěl ani slyšet, dokonce jsem se chvíli bál, že na mě vezme jednu z mnoha šavlí, které zdobily jeho příbytek. Nakonec, za přispění mého přítele Ronnyho, jsem dostal zapůjčeny oba deníky.

Nastala pro mě krušná doba. Všechna fakta jsem si chtěl ověřit. Musel jsem do materiálů armády, probírat se nepřehledným množstvím papírů, hlášení, rozkazů. Pátral jsem ve Washingtonu, dotazy jsem vznášel i k historickým ústavům v Mexiku. Tam byl však problém daleko větší. V době kdy byly napsány oba deníky, tam zuřila urputná občanská válka. Mnohé jednotky bojovaly na svůj vrub, mnohdy ani nepředstavovaly organizovanou armádu, nýbrž jakési hordy podivných individuí, kterým stejnkroj a především puška vkládaly do rukou právo a moc.

Absolvoval jsem mnoho cest, dopisů, telefonátů, navštívil mnoho lidí i míst v Arizoně i Mexiku. Teprve pak jsem měl pohromadě dle mého všechny dostupné materiály. Sestavil jsem si přehled o všech osobách, které se zúčastnily dění popisované v deníku Joellina Greenwooda. Jelikož ten při jeho tvorbě postupoval velmi pečlivě, zaznamenal důsledný přehled osob, o kterých se v deníku zmiňuje, včetně jejich věku.

Jelikož od roku 1916, kdy se jeho příběh odehrává, uplynulo už mnoho let, neměnil jsem ani jména osob, aniž bych příliš riskoval popotahování před soudy.

Netvrdím, že příběh je pravdivý do úplných detailů. Určitě je však pravdivý v jeho celku. V některých místech jsem musel dovodit některé maličkosti a pokusit se je převést do formy příběhu. Třeba rozhovory, které tak mohly být, ale také nemusely. Přitom jsem se pokoušel ponechat dílu co možná nejvíce formu faktického popisu událostí, tedy formu, se kterou byl napsán deník.

Ukázal jsem své veledílo generálovi. Příliš nadšený nebyl, nechci-li napsat přímo, že ho považuje za výplod nepřilíši zdařilý. Naproti tomu mladý Ronny projevil nefalšované nadšení, možná až příliš a zahrnul můj výtvar škálou krásných slov.

Než ukončím svoji předmluvu, chtěl bych poděkovat generálovi Williamsovi Greenwoodovi a kapitánu Ronnymu Greenwoodovi, že mně umožnili přístup k materiálům a povolili zveřejnění mého díla. Poděkování také patří všem institucím i jednotlivým lidem, kteří mně vyšli vstříc při hledání potřebných fakt.

Příběh je dopsán, zbývá ho již jen přečíst. Předem prosím čtenáře, než se rozhodnou knihu odložit nebo rovnou vyhodit, ať si přečtou ještě jednu stránku. Třeba se ... ne, nechám na vás, abyste zhodnotili, jak se mi podařilo zrekapitulovat obsah deníku. Děkuji předem za trpělivost a shovívavost.

PRVNÍ KAPITOLA

Pátého března 1916. Po stráni plné nepříjemně ostrého kamení a křovisek bez zeleně, se potácel mladý muž. Počasí nebylo právě přívětivé a byť nemrzlo, chlad prostupoval jeho roztřeseným tělem. Stráně byly sice sněhuprosté, ale zem promrzlá a téměř stejně tvrdá, jako vyčnívající kameny. Lehce vykukující sluníčko nebylo sto na tomto stavu nic změnit.

Po kamenech opakovaně skouzávaly nohy mladíka. Odpolední obloha lehce podmračená, slunko se pokoušelo prorazit, ale po chvíli svůj boj vzdalo a jako by na tuto zemi zanevřelo. Kdo že to vlastně vzdoroval psímu počasí a kde se nacházel?

Začněme po pořádku. Ocitl se v krajině zvané Sierra Madre v Mexiku. Mládenec, kterému tři měsíce chyběly do završení osmnáctých narozenin, na první pohled nebyl Mexičan. Asi sto osmdesát centimetrů vysoká atletická postava, možná krapínek hubenější, než je ideál, kudrnaté tmavé vlasy, delší protáhlý nos, menší ústa, zato dlouhé obočí a pod ním pár hnědých, výrazných očí. Na nohou měl vojenské boty bez ostruh, nad nimi tmavomodré kalhoty kavalerie, už v dost dezolátním stavu. Aby ne, když už pátý den sám bloudil po takovýchto nehostinných cestách.

Od pasu výše obepínala jeho tělo bílá košile, sice ze silné lněné látky, přesto již také potřhaná, přes ni něco, co by snad mohlo připomínat krátký vojenský kabát. Pravý rukáv mu chyběl napůl, levý pak zcela. Přes ramena měl přehozenou houni, do které se zabaloval, když v noci uléhal k odpočinku. Na zádech vlekl příruční batoh, který obsahoval mnoho velmi potřebných věcí. Především velké množství nábojů do originální perkusní zbraně, kterou držel v pravičce, dále pak revolver, nůž a zbytečky potravy. Čtóra s pár kapkami vody se pohupovala u opasku.

Náhle zakopl o větší kámen, neustál to, nohy se mu podlomily, puška vypadla na zem. Šlo o pětirannou opakovačku, zhotovenou na speciální objednávku, se zařízením pro dalekohled, nyní zastrčený v podlouhlém pouzdře rovněž u pasu.

Mladík se posadil na studenou zem a do hrdla si nalil pár kapek vody, která mu ještě zůstala. Pociťoval hrozný hlad. Prokřehlými prsty hmatl do batohu a vytáhl – ne, nebyly to drobečky potravy, ale sešit v tvrdších deskách a tužku. Pohled na desky pak dává odpověď na několik dalších otázek. Velmi pečlivým písmem na ní stálo následující.

Tento deník patří exposluchači vojenské kadetky v Arizoně Joellinu Greenwoodovi, narozenému 8. června 1898.

Mladík rozevřel sešit a na jedné z dalších stránek bylo možné číst :

1. března 1916. Už třetí den utíkám. Přesl jsem mexické hranice a jsem v horách. Už nechci zpět k armádě. Vím, že už teď můj otec i bratr, poctiví vojáci, mě odvrhli, ale já už nechci.

Na rtech mladíka se objevil bolestný úsměv, když si přečetl svůj předchozí zápis, povzdech splynul se šustěním tužky po papíře.

Joellin Greenwood

Bloudím v horách už pátý den. Asi už brzo bude můj konec. Žádná zvěř, kterou bych mohl ulovit.

Tužka mu vypadla z prokřehlých rukou. Přemohl se, zvedl ji a dopsal :

Je mi zima a mám hlad.

Pak už opravdu neměl sílu psát dál.

„Proč to vůbec píšu,“ napadlo ho, „stejně už brzy bude po mě a ani pes po mně neštěkne v týhle pustině.“

Zastrčil tužku i sešit zpět do brašny, ztěžka povstal, pušku si přehodil přes rameno. Vyrázil na další pouť. Po dalších sto krocích mu však nohy vypověděly službu a on klesl k zemi. Vzepřel se na rukách, zrak upřel do nepřátelské krajiny, ale ta se mu začala před očima slévat v jednu velkou mazanici, v hlavě mu hučelo, žaludek se svíral hlady. Napětí těla povolilo a hlava mu dopadla na tvrdou zem. Ztratil vědomí.

Asi o dvě hodiny později se objevili dva muži. Jeden kolem čtyřicítky, druhý stěží dosáhl tak polovičky. Starší byl na Mexičana vysoký a urostlý, jeho tvář nesla stopy mnohých utrpení a strádání. Mladší byl hubený, středně vysoký, s poměrně hezkým obličejem. Oba měli hnedě oči, tmavé vlasy, oba byli oblečeni do bílých rolnických šatů. Rysy obou mužů vykazovaly jistou podobnost, která dávala tušit, že se jedná o otce a syna. I jméno měli shodné, Alvaro Urilbe.

Vykračovali zpátky za svými blízkými do nedalekého údolí, utopeného v pochmurné krajině. Starý měl v ruce pušku a na jejím konci přivázaný uzlík, jako když Honza vyrazí do světa. Mladý sice ozbrojen nebyl, pokud nepočítáme nůž zastrčený pod košilí, jehož ocel ho mírně studila na nahém těle. Přes rameno měl přehozenou hůl, na jejímž konci se vlnily těla několika hlodavců, chycených do pastí, které dnes muži vybrali. To bude hostina.

Náhle se zarazili. Spatřili tu věc oba naráz, vůbec totiž neladila s krajinou. Ale vždyť to vypadá jak člověk! Starší muž sundal z hlavně pušky zavazadlo a připravil zbraň ke střelbě. V takové pustině nikdo nikdy neví, na koho narazí. Ten dotyčný sice leží a nehýbe se, ale může to být léčka.

Když opatrně přišli blíž, uviděli, že se jedná o otrhaného, zašpiněného mladíka, který nevykazoval žádné známky života. Ten statného staršího muže určitě ohrozit nemohl.

„Ten ale vypadá,“ ulevil si.

„Je to někdo z našeho tábora?“ zeptal se syn.

„Pomát ses? Copak nevidíš na první pohled, že je to Američan?“ šlehl po něm pohledem otec.

„Gringo? Co s ním? Necháme ho tu ležet?“

„To pro něj bude jistá smrt. Buď umře na prochladnutí nebo ho roztrhá dravá zvěř.“

„Dyť si sám říkal, že je to Američan,“ namítl syn, když viděl, jak se jeho otec sklání nad bezvládným tělem a bere chlapcovu hlavu do rukou.

„Především je to člověk, v tvém věku, Alvare! A určitě má horečku, jenom hoří!“

„A co teda s ním?“

„Vezmeme ho do tábora.“

„Ale to nemůžeme, Montana by se zlobil ... ale tati, podívej, to je zbraň, to je krása,“ všiml si mladík teprve teď pušky částečně ukryté pod bezvládným tělem.

Alvar Urilbe senior

„Dáš to z ruky? To není nic pro tebe!“ vytrhl mu otec vynikající puškařský výrobek z ruky a sám si ho začal prohlížet, přičemž mumlal : „Hergot, to je fakt krása. S tím by se stříleli vojáci jak králíci, na půl míle, možná ještě víc.“

„Žije ještě vůbec?“ dotkl se Alvar junior lehce tváře omdlelého, pokrytou zastydlým potem a prachem.

„Jen se neboj.“

„A jak ho dopravíme do tábora?“

„Hm, nějak ho tam doneseme.“

„Dyť je to hodinu cesty!“

„Nevadí. Podívej, vem všechny věci a taky cajky toho mládence,“ rozhodl Alvar senior, „Já si ho hodím přes rameno. Furt mám ještě dost síly, abych unesl takovýhle štěně.“

„Rád,“ hmátl syn po puškách a oči se mu rozzářily, když přejížděl prsty přes chladivý kov zbaně Američana.

„Jen na chvíli! Takové hračky u tebe nestrpím!“

„Ale tati,“ usmál se mladík a nasadil soucitný tón, „vždyť jiný v mém věku už bojujou a já? Mám se držet furt máminy sukně? Dyť je to vostuda pro celou rodinu!“

„Nežvaň, nebo tě přetáhnu,“ pohrozil mu otec. Pak se sehnul, uchopil bezvládné tělo. „Nečum tak blbě a pomoz mi!“ křikl na syna.

Ten okamžité přiskočil a pomohl otci přehodit tělo Joellina přes jeho silná ramena. Starý Urilbe nakonec zkřížil na svých prsou Američanovy ruce a dal se na pochod. Mladý se zatím ověsil všemi věcmi jak vánoční stromček a kráčel daleko lehčeji po boku otce.

Nebyla to lehká cesta. Starší Urilbe se potil, prskal vzteky, ale nepovolil. Pouze se třemi zastávkami došli až do údolí, kde se rozkládal jejich tábor. Popisovat podrobně toto místo v tuto chvíli nemá cenu. Řekněme si pouze, že údolí bylo plné lidí typu Urilbovců, včetně žen a dětí. Stálo zde několik narychlo zbudovaných chatrčí. Do jedné z nich si to zamířil i Urilbe se svým nákladem.

Složil bezvládné tělo na zem a poručil své dceři a ženě, aby se o nešťastníka postaraly. Sám se musel vzdálit, aby se svým přírustkem seznámil náčelníka vesnice Chase Montanu. Věděl o tom už beztak celý tábor, těžko mohli obyvatelé tak malého prostoru Urilbeho náklad přehlédnout.

„Dobrá, a to ho chcete nechat v táboře?“ zeptal se Montana.

„A kam bych ho měl poslat?“

„Uvědom si, že nás tím vystavuješ nebezpečí ...“

„Jakýmu nebezpečí?“

„Třeba se někde ztratil z nějaký party a jeho kumpáni ho hledají.“

„Tomu nevěřím. Ten hoch spíš před něčím utíká.“

„A před čím? Před čím?“

„Čeho se bojíš?“ začal už být Urilbe netrpělivý, bolelo ho celé tělo a neměl moc náladu se dohadovat.

„Abys nám nepřivedl na krk vojáky, před tím!“

„Poslouchej, jestli ho chceš vyhnat, tak to raději vezmi revolver a střel ho do hlavy. Ten kluk má horečku, asi hlad a žízeň a je vyčerpaný. Jestli ho chceš zabít, tak to udělej rychle a netrap ho!“

Tato klidná ale tvrdá slova hluboce zapůsobila na Montanu. Zaryla se mu až do srdce.

„Ale já ...,“ chtěl vysvětlit, že mu jde především o bezpečnost tábora, o životy mužů, žen a dětí, kteří mu svěřili vedení nad sebou samými a kteří mu důvěřují. Nakonec jen mávl rukou : „Dobrá,

Alvar Urilbe junior

dejte toho nalezence dohromady, pak se uvidí, co s ním. Ale ručíš mi za to, že nezmizí, dokud s ním nebudu mluvit!”

„Toho se neboj. Ten bude rád, když to vydrží ... Možná umře na ty teploty a vyčerpání a ty budeš mít po starostech.“

Montana vycítil v hlase Urilbeho jemnou výčitku, chtěl mu odpovědět, hájit se, ale nakonec se jen otočil a odešel. I Urilbe se vrátil do své chatrče.

„Tak co?“ obrátil se na starší ženu, Eleonoru Urilbe. Ostatně ta mladší se také jmenovala Eleonora.

„Má horečku.“

„Tak ho zabalte do pokrývek a nechte ho vypotit.“

Uložili Greenwooda na něco, co by mohlo připomínat palandu, svlékli mu košili, kalhoty i spodky. Eleonoře mladší se vehnala krev do hlavy při pohledu na nahé bledé tělo Američana. Pak se vzpamatovala a pomohla své matce s jeho zakrytím. Zabalily ho do houní.

„Tak dobře. A nechte ho. Snad vydrží. Je ještě mladej, jeho tělo to snad vydrží ... když chce žít, tak musí bojovat,“ pochválil je starý Urilbe a zakousl se do placky, snad moučné. Při tom svém fyzicky náročném výkonu mu notně vyhládlo.

Chase Montana

Dva dny spal Joellin jako zabitý. Mladá Eleonora se stala jeho opatrovnící a za její práci by se nemusela stydět ani profesionální sestra v nemocnici. Snažila se ho přimět k jídlu, což jí nevyšlo, tak alespoň vpravila nemocnému do jeho rozpraskaných rtů pár kapek vody. Když byla v místnosti s pacientem sama, posadila se a dlouho se dívala na tělo mladého muže. Srdce se jí vždy rozbušilo, tep zrychlil, dokonce ho i hladila po splepených vlasech.

„Ty mi neumřeš, vid', že mi neumřeš,“ šeptala si pro sebe.

Nevnímal ji. Tvrdě spal. Přesto se zdálo, že teploty ustupují. Snad nedostane zápal plic, to by tady v té pustině bez léků byla téměř jistá smrt. Eleonora se v duchu často modlila za jeho život. Ale vzhledem k podmínkám, které mohla svému pacientovi poskytnout, by se situace dala konstatovat medicínskou mluvou jako stabilizovaná, ale velmi kritická.

Teprve třetí den se zachtělo mladému pánovi zase se podívat na svět. Pomalu, pomaloučku se mu zvedala víčka a na sítnici očí po dlouhé době začaly dopadat paprsky světla. Zprvu měl vše rozmazáno, takové bílé světlo, ale postupně začal zaostřovat. Zpočátku viděl jen strop z větví a chvojí nad sebou. Pak sklopil trochu zrak a zapochyboval, že je vzhůru a dokonce o tom, zda je ještě na světě. Díval se do obličeje dívky, krásné, jejíž tvář se usmívala. Chtěl se nadzvednout, ale neměl na to. Vůbec nic nechápal. Tvrději se pokusil znovu nadzvednout, alespoň kousek, vzepřít se na loktech, znovu však marně.

V tom ucítil na svém rameni její ruku, tělem mu proběhlo zachvění, ani sám nevěděl proč. Něco na něho mluvila, vůbec jí nerozuměl, v hlavě mu začalo hučet, vše v jedno splývalo. Zavřel oči a hrozně se soustředil. Přeci jen rozpoznal nějaká slova, známá slova ... ale ano. Vždyť je to

španělština! Španělština?! Proč na něho mluví španělsky? Copak je nějaký Mexičan? Mexiko! Teď se mu trochu rozsvítilo. Uprchl přeci ze školy na důstojníky a šel ... ano, do Mexika. Pak se mu rozum zase zatemnil, na nic si nemohl vzpomenout, hučení zesílilo, rozmazané obrysy před očima se slévaly v mlhu.

Chtěl by něco říci, na něco se zeptat, něco vyslovit, ale nevydal ze sebe ani hlásku. Cítí, že má v krku poušť. Chtělo by to vodu. Ano, vodu! Jen to nějak říci! Musí se pokusit. Snad to ani nevyslovil, jen se mu zdálo, že to řekl. Snad jen dívka vycítila, co potřebuje. Levou rukou mu podepřela hlavu, pravou mu z misky dávala pít. I když mu bylo hrozně, cítil dívčinu blízkost, tak nějak podvědomě.

Vnímal každou kapku vody, jak mu putuje hltanem až do žaludku. Znovu stočil svůj rozostřený zrak na svoji samaritánku ... ach, jak je krásná. Chtěl by ji něco říci ... vždyť španělsky umí velmi dobře, v dětství měl soukromého učitele. Nadával otci, teď mu nakonec bude vděčný.

Jeho zrak sklouzával od její půvabné tvářičky přes útlý krk až ke kypícím nadrům. Krucinál, kdyby se mu tak nechtělo spát! Jenže oči držel pootevřené jen se strašnou námahou. Mozek poroučel víčkům, aby zůstaly otevřené, aby ještě neuzavíraly zajímavý výhled, ale ty byly stále těžší a těžší. Bylo stále obtížnější s nimi bojovat. Už zbývala jen nepatrná škvíрка. Ještě jeden zoufalý pokus vůle, ale boj prohrál. Škvíрка zmizela docela. Usnul.

Probral se znovu až druhý den, tak k polednímu. V chatrči cosi kuchtila stará Urilbeová, po hliněné podlaze se válely dvě děti, chlapec a holčička. V rohu stála i mladá Eleonora. Oba Alvarové pracovali někde venku.

„Mami, podívej, zase se probral!“ vykřikla dívka, která si povšimla roztařených zřetelnic svého chráněnce.

„Opravdu? Je to zázrak, já už doopravdy myslela, že umře,“ otočila se oslovená.

„Neumře, už neumře, vid?“

„Je to ale Američan,“ zchladila nadšení své dcery.

„Ale je to taky člověk, ne?“

„Ale je to taky kluk!“ podívala se matka zpytavě na dceru, „Budeme muset zavolat Montanu. Bude s ním chtít mluvit. V horečce křičel nějaká slova, kterým jsem nerozuměla. Snad se s ním domluví, umí anglicky.“

„Ale to snad počká ...“

„Víš, co říkal Montana, že ...“

Obě ženy by se asi přely dál, kdyby je nepřerušil ten, který byl důvodem jejich hašteření. Trochu se nadvzděl na loktech a s obrovskou námahou ze sebe vypravil dobrou španělštinou :

„Prosím ... mohl bych ... prosím ... trochu vody.“

Slova mu šly těžko přes okoralé rty, jazyk byl jak poleno, přesto se snažil o co nejlepší výslovnost. Jako by těch pár slov znamenalo nadlidský výkon, napětí těla povolilo, mladík padl zpět na provizorní lůžko, ztěžka oddechoval a jeho zrak těkal mezi oběma ženami.

„Hned, hned,“ hnala se k němu Eleonora mladší s miskou vody, zatímco její matka si mladíka překvapeně, ale zároveň i velmi zkoumavě prohlížela.

„Vy umíte španělsky, pane?“ zeptala se.

„A... ano,“ zachroptěl.

Eleonora Urilbe mladší

„Ale jste Američan.“

„Ano.“

„A co teda tady děláte?“

„Já hned ...,“ zachrčel. Potřeboval další vodu.

„Ale mami, nech ho v klidu se napít,“ ozval se jeho advokát v sukních se sotva přehlédnutelnou výčitkou v hlase.

„No dobrá, dobrá,“ brumlala si pro sebe stará.

Greenwood vypil celou misku vody. Teprve teď si uvědomil, že se mu žaludek svírá hlady.

„Kde to jsem?“ zeptal se ztěžka.

„Jste ... jste v jednom táboře v horách, pane,“ odpověděla Eleonora a sklopila oči.

„Proč mi říkáš pane?“

„Jste přece Američan!“

Chtěl nad tím mávnout rukou, ale ten pohyb vyzněl dost komicky. Když se však podíval na neposlušnou paži, začal si uvědomovat, že pod houněmi leží zcela nahý. Nenechali mu zholu nic.

„Kde mám věci?“

„Nebojte se o ně, otec je schoval.“

„A taky mojí pušku?“

„Ano, pane.“

„To je dobře ... to není obyčejná ...“

Nedomluvil. Zase se mu sevřel žaludek, tak bolestivě, že přerušil řeč s bolestivou grimasou.

„Nemusíte se bát, tady vám nikdo neublíží,“ pravila dívka a pohled jí skluzl na obnaženou a vzdouvající se hrud' mladíka. Zase se jí rozbušilo srdce.

I jemu, ale z jiných důvodů. Cítil, že na něj jdou mdloby, zase se mu chtělo spát ...

„Hej, počkejte mladý pane, teď ještě nesmíte usnout! Musíte se najíst,“ ozval se hlas paní Urilbeové. Její slova ho znovu probírala, soustředil se, přemohl točení hlavy.

„Já ... mám velký hlad,“ vypravil ze sebe.

„Bodejď by ne! Už tady ležíte jak mrtvola několik dní a kdoví, co jste jedl předtím. Jen hezky nechte oči otevřené a počkejte.“

„Děkuji ... kde mám věci ... chtěl bych stát ... obléknout se.“

„Jen ne ta hr, mladý muži,“ zpražila ho paní Urilbeová, „Jen pěkně ležte, moje dcera Eleonora vám pomůže s jídlem. Nakrmí vás jak nemluvně.“

„Jste moc hodné ... nevím jak ... moc vám děkuji.“

„To si pak vyřídíte s mým mužem a ostatními. Já se pouze postarám, abyste nám neumřel hlady, když už jste překonal ty horečky, jak to tak vypadá.“

Zavřel oči, snažil se dát vše dohromady, ale měl v hlavě strašný zmatek, vše se mu nějak míchalo, stále nemohl obrazy chronologicky seřadit. Mluvení ho velmi vysílilo, cítil, že tělo vítězí nad jeho myslí a že odmítá plnit příkazy na jakýkoli pohyb jakékoli své části. Už jen to, že musel mluvit španělsky byl obdivuhodný výkon, tak strašně pracně hledal vhodná slova.

Zpět do reálu ho přivedl dotek slečny Urilbeové. Stále vedle něho a držela misku s nějakou potravou. Byla celá v bílém, jak zdravotní sestra, blesklo mu hlavou. Ale oděv byl dost prostý, hrubý, dokonce strašně ošklivý, neforemný. Jak ostře kontrastoval s její krásou, dokonce snad ji i zvyrazňoval.

Eleonora rozhodně nemohla skrývat svoje vnady za nánosy kosmetiky či cetky. Bohudík, anebo pro ní z pohledu možností bohužel. I tak se mladík obdivoval jejímu pěknému tělu skrytému

v těch hnusných hadrech. Usmívala se na něho. Líbila se mu, hodně se mu líbila, málem by zapomněl i na hlad, kdyby mu žaludek opět nevyslal bolestný signál, který mu zkřivil tvář.

Sedla si k němu a podávala mu nějakou rozvařenou stravu, takovou podivnou hustou polévku či co. Přitom se navzájem prohlíželi, oba s ostychem. On její tvář, mladou, hezkou, trochu poznamenanou strádáním a bídou, stále se jeho zrak vracel k jejímu poprsí, pak, jako by se zastyděl, ho rychle zase pozvedl k jejímu obličejí. I její pohled zkoumal jeho tvář, mladou, bez vousů, strhanou vítězným bojem s horečkou, její zrak vždy zabloudil k jeho hladné odhalené hrudi.

„Prosím, jezte. To víte, není to moc dobrý, ale musíte to sníst,“ žvatlala a vkládala mu lžíce husté tekutiny do úst. Pustil se do toho s vervou, polykal hltavě, jako by se bál, že mu potravu odejmou. Ani mu nepřišlo na mysl, že kdyby mu něco podobného podali před týdnem, určitě by nad tím ohrnul nos. Z domova byl zvyklý na jímé dobroty. Hlad však dělá divy. Když polkl poslední sousto, náhle si uvědomil, že oni asi budou strašně chudí, budou mít sami málo a přitom mu dávají najíst. Pocítil k nim hroznou vděčnost, kterou však neuměl vyjádřit.

„Vidím, že vám chutnalo pane,“ ukázala mu své zuby Eleonora a vzápětí i záda.

„Ano ... děkuji ...Počkej!“

„Chcete ještě něco?“ obrátila se.

„Neříkej mi mi pane. Tykej mi.“

„Ano, ale ...“

„Jaképak ale.“

„Nevím, jestli se to hodí, pane.“

„Jakýpak já jsem pán?“ pokusil se o úsměv.

„Ale jste,“ sklopila zrak a lehce se začervenala.

„Proč si to myslíš?“

„Podle vašich rukou.“

Eleonora Urilbe starší

„Podle rukou?“ zvedl ztěžklou pravačku a zkoumavě se na ní podíval.

„Ano, máte je jemné, nejste zvyklý na tvrdou práci.“

„Ano, tak,“ pochopil, co mu chce říci, „Ale já nejsem skutečně žádný pán. Nic nemám, jsem úplně bezmocný, jen tady ležím ... bez tebe bych umřel. Tak jaký pán.“

Hlava mu poklesla, zase se mu začaly dělat bílé kruhy před očima, delší rozhovor ho velmi vyčerpal. Položila mísu a obrátila se na něho.

„Musím něco vyřídit,“ řekla v rozpacích a vyběhla z místnosti. Otočil za ní hlavu, ležel a ztěžka oddechoval.

„Víte, mladý pane,“ ozvala se její matka, „Elena je velmi hodné děvče. Je však trochu prostá, to víte, celý život je mezi námi. Nepoznala jiný způsob. Nesmíte se na ní zlobit.“

„Zlobit?“ skoro zděšeně vykřikl, zaznělo to však jen stěží nahlas, „Já ... já vám moc děkuji. Vidím ... máte málo ... a staráte se o mě. Jsem vám moc vděčný, bez vás bych už byl mrtvý.“

Usmála se na něj shovívavě, jako by říkala, jak moc dobře zná vděčnost pánů.

„Kde mám svoje věci?“ zeptal se po chvíli.

„Jaký věci?“

„Moje šaty.“

„O ně se nebojte, nikdo vám je nevezme, schovala jsem je.“

„Já ... já bych je chtěl.“

„K čemu? Je vám snad zima? Zdá se mi, že se venku oteplilo a jestli potřebujete, tak vám dám ještě jednu deku.“

„Zima ne. Chtěl bych vstát.“

„Vy někam spěcháte?“ podívala se na něho zkoumavě.

„Ne ... jen bych se chtěl obléknout ... už je mi lépe. Nechci ležet.“

„Co vás to napadlo,“ usmála se na něj shovívavě, „Sotva jste utekl hrobníkovi z lopaty a už si myslíte, že můžete vstávat. Raději se prospěte, vypadáte dost unaveně. Uvidíme zítra.“

Chystal se odporovat, ale nakonec kapituloval. Spíše jeho tělo opět opět zvítězilo nad myslí. Měla pravdu, pociťoval obrovskou únavu, víčka opět ztěžkla a udržet pozornost bylo rovněž obrovsky náročné. Neřekl však pravdu. Stejně by zůstal ležet, kdyby dostal zpět své šaty, ale cítil se velmi nespokojen, když ležel v přítomnosti dvou žen zcela nahý, byť zachumlaný do dek.

Složil si ruce za hlavu, chvilku pozoroval paní Urilbeovou, jak něco kuchtí, pak si řekl, že má pravdu, že by měl na chvíli usnout. Podařilo se mu záměr realizovat zároveň s tím, jak na něj pomyslel.

Krátce na to vešel do chýše starý Urilbe se synem.

„Máme hlad, dej nám najíst,“ volal.

„Buďte potichu, ať toho chlapce nevzbudíte. Sotva usnul.“

„Copak von se zase probral?“

„Probral, a na delší dobu.“

„Fakt? To je k nevíře.“

„Měls vidět, co toho snědl. Už je to s ním dobrý, když má chuť k jídlu, tak to je dobrý znamení.“

„Jak pro koho,“ bručel starý.

Nepochopila, tázavě se na něho podívala.

„Jestli nám taky ještě něco zbylo!“ dodal.

„Jen se neboj,“ ujistila ho, „Máš dost, i Alvárek.“

Podala jim mísu, aby fakticky doložila své tvrzení. Oni se pustili do jejího obsahu. Po chvilce se zase ozval starší Urilbe.

„Takže říkáš, že už mu je líp?“

„Je, myslím, že se rychle začne zotavovat.“

„Tak to bych měl přivést Montanu, aby si s ním promluvil.“

„Nespěchej s tím, zase tak dobře na tom ještě není. Musí teď spát.“

„Myslíš?“

„Ano, dneska ho nerušte. Když mu zítra bude líp, tak si s ním promluvíš.“

„No dobrá, dobrá,“ mručel. Šaty nemá, že by utíkal nahý, to těžko, i kdyby se probral. Ale nevypadá na to, že by byl už schopen se postavit na vlastní nohy.

Greenwood se probral druhý den kolem desáté. Otevřel oči, přejel jimi po místnosti, na chvilku jeho pohled utkvěl na jednotlivých osobách. Mozek začal horečně pracovat a třídit realitu od snů a představ. Protáhl si ruce, cítil, že už je mu lépe, i když se stále cítil hrozně slabý. Měl ukrutný hlad i žízeň.

„Koukám, že jste se vyspal dobře, mladý pane,“ uvítala ho do nového dne paní Urilbeová.

„Dobře, velmi dobře,“ odvětil. Očima stále hledal Eleonoru juniorku, ale nikde nebyla. Desetiletá holčička si hrála nedaleko, ale jinak nikdo dalšího v místnosti neviděl.

„Chtěl by s vámi mluvit Chase Montana,“ pravila paní domu.

„Chase Montana? Kdo to je?“

„Velitel ... náš velitel.“

„Něco jako starosta vesnice?“

„Ano, snad.“

„Co mi chce?“

„Však on vám to řekne sám, mladý pane.“

„Paní, mohu o něco požádat?“ řekl rozpačitě.

„Jistě, co potřebujete?“

„Mám velkou žízeň a taky ...“ zarazil se a jakoby omluvně dodal, „taky velký hlad.“

„Ale samozřejmě,“ spráskla teatrálně ruce, „Jsem to ale hloupá ženská. Samozřejmě, hned vám dám napít i něco k jídlu.“

Během dalších okamžiků opět prožil ten slastný pocit, když téměř rozeznával každou molekulu vody, která se mu otřela o stěny hltanu a žaludku. Pak dostal něco, co byla kašovitá hmota zcela nevýrazné chuti. Ale asi zasytí.

„Mohu ještě?“ zeptal se.

„Teď ne, musíte postupně,“ řekla a rychle dodala : „Nechci na vás šetřit, ale nesmíte se přejíst, to by nebylo dobré, dlouho jste nejedl, musíte opatrně. Věřte mi, máme s tím zkušenosti.“

Zastyděl se, cítil se jako nenažranec, který chce této hodné rodině spořádat poslední zásoby.

„Takže teď bych mohla zajít pro Montanu,“ přerušila trochu trapné ticho.

„Kdy přijde?“

„Nevím, asi někdy teď, před polednem ...“

„Dobře, ale to ...“

„Co je vám?“

„Chtěl bych se obléknout.“

„Obléknout? Vy chcete utéct?“ podívala se na něj podezřívavě.

„Ne, ne,“ usmál se bolestně, „ale když jsem takto ... bez šatů, cítím se nějak divně.“

„Ještě byste měl ležet,“ zavrtěla hlavou.

„To mohu i v šatech. Prosím ...“ prosil i smutným očima.

„No dobrá, uvidíme,“ pokrčila rameny.

„A taky ... promiňte, že vás pořád obtěžuji ... mohl bych se umýt?“

„No, tady, nevím ... nu dobrá, počkejte, přinesu vám vodu ve vědru.“

Vrátila se za chvíli i s trochu tekoucím vědrem. Joellin dostal i kus hadru.

„To víte, není to tady nic moc, ale víc vám nabídnout nemohu,“ řekla omluvně.

„Děkuji vám.“

Odhodil pokrývku, s obtížemi se posadil, cítil, jak se mu roztočila hlava, ale soustředil se a ustál to. Naklonil se nad mírně chvějící se hladinu ve vědru. Jeho obličej se mu rozplýval ve zpomalujících se kruzích. Trochu odrazu se začalo rýsovat, ale co spatřil, se mu moc nelíbilo.

Asi deset minut si vydržel hrát s vodou a namlouvat si, že provádí dokonalou očistu. Jen se modlil, aby nevešla slečna Eleonora a neviděla ho tu tak, jak ho pánbůh stvořil. Před paní Urilbeovou se tolik nestyděl, byť nebyla asi ještě tak stará, vypadala na svůj věk docela sešle, v bídě se stárně rychleji.

Zadýchaný odložil náčiní.

„Už jste hotový?“ zeptala se paní Urilbeová, „Eli, pojd' sem!“

Joellin se jen tak tak stačil zakrát dekou, Eleonora byla v místnosti v cuku letu.

„Co je?“ ptala se.

„Mladý pán se chce obléknout, přines mu věci!“

Splnila příkaz své matky v krátké době. Přes ruku nesla spodky, košili, kalhoty, v ruce držela ponožky a boty, které se pokusila vyleštit. Oděv byl vyprán a vyspraven. Došla až k lůžku a podávala mu oblečení. Natáhl jednu ruku, druhou křečovitě svíral pokrývku, která mu zakrývala rozkrok a část břicha. Vzal si svůj majetek a pak se na ní rozpačitě podíval.

Pochopila velmi dobře, ale rozpustile dělala, jako že neví o co jde. Po chvíli však ustoupila, s úsměvem se otočila a šla matce pomoci s přípravou oběda.

Joellin si spěšně oblékal spodky, zatímco ona po něm po očku pošilhávala. Navlékl si přes nohy i kalhoty, jak se však postavil, aby si je natáhl i přes hyždě, zavrával a kdyby k němu Eleonora rychle nepřeskočila, určitě by upadl. Držela ho jednou rukou okolo nahých ramen, druhou za předloktí, on křečovitě svíral kalhoty na půl žerdi a snažil se soustředěním překonat velké točení hlavy.

Když se mu to povedlo, strašně intenzivně ucítil její dotek, který se mu přes kůži na zádech přenášel do celého těla. Zalil ho pocit určitého vzrušení, začal si rychle natahovat kalhoty. Ona ho pomalu pustila, zvedla z lůžka košili a podávala mu ji. Stál tam bosý, jeho tělo se teď zdálo daleko hubenější, než ve skutečnosti bylo.

Když si oblékl košili a ponožky a znovu se postavil, vypadal už zcela jinak. Oděv mu výborně padl, jeho kudrnaté vlasy by sice zasloužily alespoň trochu učesat, ale jinak fešák. Vousy mu ještě nerostly, to chmýří se za ně nedá počítat, vypadalo jako když blafnou kamna. Zkusil udělat dva tři kroky, a ejhle, docela to šlo, byť stále pociťoval velkou slabost, jako by ty nohy byly jeho jen na půl, jako by byly z hadrů místo ze svalové hmoty.

„Raději se posadte,“ nabídla mu něco na způsob stoličky paní Urilbeová.

„Děkuji. Chtěl bych se projít,“ řekl.

„Na to bude čas. Až po obědě.“

„Ale ...“

„Jen nespěchejte. A Eleno, pomoz mu obléknout boty, ať tady nechodí jen v pomožkách a znovu nám nenastydne. A vemte si přes ramena deku, nesmíte znovu prochladnout.“

Ustoupil, posadil se a nechal si navléknout boty.

„Jak se cítíte, pane?“ zvedla zrak dívka.

„Žádný pán, Joellin, zapomněla jsi?“

„Jak se cítíš, Joelline?“

„Dobře. Kdo mi vypral a spravil ty moje zašpiněné a rozrhané šaty?“

„Já.“

„A kdo mi tak hezky vyleštil boty?“

„Já,“ špitla znovu.

„To by si zasloužilo odměnu, ale nemám nic, co bych ti mohl dát,“ posmutněl.

„To nevadí, jsem ráda, že už je ti líp.“

„A kde mám další věci?“ vyzvídal dál.

„Jaký věci?“

„Svou tornu a zbraně.“

„To má u sebe můj otec.“

„Mohla bys mi to také přinést?“

Eleonora se rozpačitě podívala na svoji matku. Ta jí přispěchala na pomoc.

„K čemu potřebujete zbraně?“

„Hlavně tu pušku. Je to výborná zbraň, vynikající. Nechtěl bych, aby se poškodila.“

„Nebojte se, nic se jí nestane.“

„A můžete mi ji přinést?“

„Nejprve si promluvte s Montanou.“

„Proč?“

„Pochopte, my vás tu nechali, byl jste nemocný, kdybychom se o vás nepostarali, tak byste umřel. Ale musíme taky myslet na svoji bezpečnost.“

„Ach tak,“ vyložil si její slova po svém, „Takže já jsem vlastně váš zajatec.“

„To ne, ale ...“

„Ale?“ pousmál se a dodal rychle : „No nic, snad mě nezastřelíte, to byste mě asi neošetřovali. Proti tomu, abyste mě tady drželi v zajetí nic nemám. Vždyť mi nic nechybí. Jsem ve výborné společnosti,“ zamrkal na dívku.

„Však ono se to všechno vysvětlí,“ řekla paní Urilbeová, „Montana je spravedlivý a hodný člověk...“

Osoba, o které právě mluvila, vstoupila do místnosti.

„Jen jí nevěřte, já nejsem vůbec žádnéj dobrák, ale přísněj jak pes!“

Chase Montana byl statný muž, tak kolem pětatřiceti, pod nosem typický hustý černý knírek, jeho oči vyjadřovaly bystrost a rozhodnost. Na hlavě mu seděl žlutý vojenský klobouk, památka na jednoho z nepřátel, kterého poslal do nebička či do peklíčka, bůh suď, co to bylo za hříšníka. Na opasku měl v uzavíracím poudru revolver.

Vešel do místnosti a posadil se proti Američanovi. Eleonora s matkou se stáhly stranou a vrátily se k přípravě oběda.

„Tak co, mladý muži, můžeme si trochu popovídat?“

„Prosím, jen se ptejte,“ pokrčil rameny Joellin.

„Zajímá mě, jak jste sem přišel, proč a kdo vlastně jste.“

„Well, jsem ...“

„Jestli chcete mluvit vaší mateřštinou, klidně můžeme,“ oslovil ho Montana plynou angličtinou.

„Ne, raději se budu zdokonalovat ve vaší řeči,“ odmítl nabídku mladík. Skutečným motivem však bylo, aby jeho zpovědi rozuměla i Eleonora. Ta se sice náruživě věnovala přípravě jídla, ale uši měla našpicované jak nejbystřejší zvěd.

„Dobrá, budu tedy mluvit po našem,“ přikývl Montana.

„Kde jste se naučil tak dobře anglicky?“

„Žil jsem čas u vás ve státech. Ale to sem teď nepatří.“

„Dobře. Řeknu vám, co si přejete. Moje jméno je Joellin Greenwood, jsem občanem Spojených států, za nedlouho mi bude osmnáct let. Můj otec, stejně jako starší bratr, slouží v armádě Spojených států. To je rodinná tradice, jako dědeček a pradědeček.“

„A co vy?“

„Já? Já jsem exposluchač školy pro důstojníky v Arizoně – pardon, neřekl jsem, že odtud pocházím.“

„Nejprve otázka, kde jste se naučil tak dobře španělsky?“

„Měli jsme sloužící, kteří tak mluvili. A několik let v dětství jsem měl soukromého učitele. Otec věřil, že znalost španělštiny mi pomůže v mé vojenské kariéře.“

„Ano, tak tedy. A co děláte tady?“

„To je dlouhá historie.“

„Tak ji zkrátte nebo vyklopte celou. Já mám dost času.“

„Jak chcete,“ pokrčil rameny Greenwood, „Jak jsem řekl, byl jsem ve vojenské škole. Ale já už nechtěl poslouchat ty hloupé povely, ten stále stejný dril, příkazy, šikanování. Řvali tam na nás, dělali z nás hlupáky. Proto jsem se rozhodl, že odejdu.“

„Proč právě do Mexika?“

„A kam jsem měl jít? Já musel pryč před rodinou. Otec nechtěl slyšet, že bych ze školy odešel, to by byla zrada na rodině! Zostudil jsem svoji rodinu, musel jsem pryč!“

„No dobře, ale utéct jste mohl kamkoli, třeba do jinýho státu. Proč právě sem?“

„Já se tu moc nevyznám. Ale chtěl jsem se dostat na pozemek mého strýce, vlastně prastrýce, vlastně ani přesně nevím, kde ho má. Doufal jsem, že ho najdu a že mi tam poskytne útočiště. Chtěl jsem, aby mě tam zaměstnal a já nemusel sloužit v armádě. Ale zabloudil jsem ...“

„A co dělá ten váš prastrýc?“

„Má pozemky. A taky doly, na měď tuším.“

Při těchto slovech se Montana zachmuřil. Vzpomněl si na stovky a tisíce lidí, mezi nimiž měl desítky přátel, jak musí dít v dolech a na pozemcích mexických i amerických podnikatelů, za ubohý pakatel, který sotva stačí na obživu. Od rána do večera, bez přestání, do úplného vysílení.

„Ale všechno se proti mně spiklo,“ pokračoval ve zpovědi mladík, „Už kousek za hranicemi si kůň zlomil nohu, musel jsem ho zastřelit. Pak jsem se plahočil po skalách, pustinách, jen tak, bez pořádného jídla, s trochou vody. Nikoho jsem nepotkal, bloudil jsem dokola. Už jsem myslel, že umřu, probral jsem se až tady. Vaši lidé mi zachránili život, nikdy jim to nezapomenu.“

„Hm, tak tedy,“ bručel si pod vousy Montana.

„Doufám, že jste mi rozumněl dobře,“ zeptal se Joellin, „Nevím, jak dobře mluvím španělsky, jestli jsem něco nezkomolil.“

„Nebojte, rozumněl jsem dobře. Mluvíte vcelku obstojně, trochu ten přízvuk, občas něco, ale hlavně mluvíte strašně spisovně. Až je to k smíchu. To ovšem na závadu není.“

„To jsem rád. Jste tedy s mojím příběhem spokojen?“

„Teď jsem si vzpomněl. Máte nádhernou pušku. To je vaše?“ odpověděl Montana otázkou.

„Ano, otec mi ji nechal vyrobit, když mi bylo patnáct let. Je to vlastně dárek. Je to kulovnice se zásobníkem typu henryovky, ovšem jen na pět ran. Zato větší ráže. Dostřel je přes míli. Na půl míle střelí velmi přesně. Průraznost je taky velká. Doufám, že na ni dáváte pozor, byla by hrozná škoda, kdyby se poškodila. To je puška, se kterou se střelí na cíl jen jednou, podruhé už není třeba.“

„Nebojte se, o zbraň se starám osobně.“

„Rozumím. Takže už se s ní neshledám, že?“

„Proč myslíte?“

„Právě že myslím. Jsem možná mladý, ale ne hloupý. Ne tak hloupý, abych nepochopil, že tato osada musí zůstat stranou vládních vojáků. Něco o vaší situaci, tedy o vaší občanské válce vím z přednášek našich učitelů. Něco od otce. Možná si myslíte, že jsem si to všechno vymyslel, že jsem špión, který se sem vetřel.“

„Ne, to ne,“ rozesmál se Montana, „za špióna vás rozhodně nepovažujeme.“

„Ne? Tak to mě těší. Ale i tak jsem vám na obtíž. Co kdybych zmizel a prozradil váš úkryt?“

„To by znamenalo smrt pro celou tuhle vesnici.“

„Takže pro vás by bylo nejjednodušší, kdybyste mě nechal zastřelit.“

„Máte pravdu, to by bylo fakt nejjednodušší. Ale nestačilo by pověsit? Máme nedostatek patron.“

„Tak si vezměte jednu z mých, přivlastnil jste si jich dost,“ odsekl zlostně Greenwood.

„Ale, ale, mládeneček nám cení zuby,“ zasmál se velitel osady.

„Což je mi ale na nic.“

„To máte pravdu. Radši mi řekněte, jak si to představujete dál.“

„Z toho, co říkáte vyplývá, že mě asi zastřelit ... promiňte, pověsit, asi nedáte.“

„Asi ne,“ stále se usmíval Montana.

„Moje plány jsou však závislé tak jako tak na vás,“ zkonstatoval již bez emocí Joellin.

„To je pravda. Ale řekněte mi, co byste chtěl, kdybyste moh.“

„Sám nevím. Vlastně nevím kam jít.“

„Chtěl jste za strýcem,“ upozornil Montana.

„Chtěl, chtěl,“ pokrčil rameny s povzdechem mladík, „ale sám nevím, kde přesně je. Jestli mě vůbec přijme. Navíc potloukat se touto krajinou, bez koně, bez potravy, bez pušky, to je asi lepší se nechat oběsit.“

„Chtěl jsem vám nabídnout, že vás někdo z mých lidí odvede, až tedy zesílíte, na jednu cestu, která směřuje k obydleným místům. Teď nevím, zda vám tím kápneme do noty,“ řekl v rozpacích Mexičan.

„Nejradši bych tady zůstal s vámi, alespoň nějaký čas,“ nadhodil Američan.

„Opravdu?“

„Vždyť vám říkám, že nemám kam jít. Musím si to všechno promyslet. A pokud by mě chytili vaši vojáci, tak by mě asi vydali zpátky k nám domů, to by byla velká ostuda.“

„Uvědomujete si vůbec, kam jste to vlez?“ vrtěl hlavou nad tou naivitou Montana, „To není vaše pohodlí, bohatství, to je prachobyčejná bída! A nejen to! Je tady občanská válka! Potlouká se tu různá sebranka. Sice máte nádhernou pušku, ale myslím si, že právě pro ní by vás dost lidí bylo schopno poslat na onen svět, aby se jí zmocnilo! A nám tady hrozí velký nebezpečí, pokud se střetneme s vojáky, poteče krev a nikoho nebude zajímat, že jste nějaký Američan!“

„Přesto bych rád zůstal. Alespoň na čas,“ řekl znovu Joellin a jeho hlas zněl prosebně a naléhavě.

„Zvážím to,“ zamyslel se Montana, „Pokud bych to však dovolil, znamenalo by to, že byste se musel stát vobyčejným členem, bez jakýchkoli privilegií!“

„Byl bych moc rád, kdyby tomu tak bylo.“

„No jak chcete, promyslím to,“ pokrčil Mexičan rameny. V tu chvíli vstoupili otec a syn Urilbeové.

„Vidím, že máme vzácnou návštěvu, vítěj Chase!“ zvolal starší z mužů.

„Jo, zaskočil jsem si popovídat s tvým hostem, Alvare.“

„Prosím, jak je libo. Vezmeš si s námi oběd?“

„Ne, děkuji.“

„Jen nevodmítej, podívej, už tu je.“

Byla to pravda. Paní Urilbeová postavila na imitaci stolu hrnec brambor, pěkně prosolených a k tomu kousky sušeného masa. Celá rodina včetně hostů zasedla k jídlu.

„Jestli pak víš,“ nadhodil horké téma Montana, „že tvůj mladý host se tu cítí tak dobře, že by tu chtěl na čas zakotvit.“

„Opravdu?“ podíval se Urilbe překvapeně na mladíka, který horlivě přikyvoval. Pán příbytku se zamyslel, „No, sami toho moc nemáme,“ uvažoval nahlas, „ale nikdy jsme nikoho nevyhnali, když nemá kam jít. Pokud bude pomáhat, zadarmo ho teda určitě živit nebudu, tak tu může nějaký čas zůstat. Jestli proti tomu nic nemáš, Chase.“

„A co s ním? To ho mám vyhnat zase ven? Když někde nepojde hlady či ho nezabijou nějaký banditi, tak ho chytěj vojáci. Když ho rovnou nevoddělaj, ještě jim vykecá něco vo nás.“

„Tak jo, proberu to i s rodinou. Chtete tu tedy skutečně nějakou dobu zůstat?“ obrátil se starší Alvar na toho, kolem něhož se celý rozhovor točil.

„Budu vám velmi vděčný. Pochopitelně vám budu pomáhat. Co budete potřebovat. Třeba už hned odpoledne!“ odpověděl tázaný.

Všichni se začali smát, což se mladíka dotklo, bylo to z jeho výrazu více než patrné.

„No, však my to pár dní vydržíme, než se dáš dohromady,“ poplácal ho otcovsky Urilbe po zádech. Joellin tuto familiárnost vzal jako dobré znamení.

„Dobře,“ shrnul vše Montana, „Prohlédněte si tábor a jestliže tu budete chtít zůstat, až uvidíte, jak tu vlastně žijeme, tak všechna čest. Pokud ne, platí má nabídka. Někdo vás vodvede a nasměruje k vobydlenejm voblastem. Ale pozor, za pár dní se může stát, že už to nepůjde vzít zpátky, jestli nastanou problémy s vojáky. Zvažte i tohle riziko. A do pár dní mi řekněte, jak jste te rozhodl.“

Montana vstal, spolu s ním i oba Alvarové. Společně opustili místnost. Greenwood se díval za odcházejícími se smíšenými pocity. Pravdou bylo, že stále ještě nebyl rozhodnut, co dál. Stále více si začínal uvědomovat, jak velká klukovina to byla utéct ze školy a k tomu ještě do země zmítané občanskou válkou, plné chudoby a strádání. Snažil se hledat nejlepší východisko, ale jedno bylo horší než druhé. Domníval se, že tím, že tady zůstane pár dní, nemůže nic zkazit. Pokud ho skutečně pustí, vždy je čas jít.

„Nechcete si zase jít lehnout?“ zeptala se ho paní Urilbeová.

„Ne, chtěl bych se projít.“

„To určitě. Vždyť sotva pletete nohama. Koukejte se jít natáhnout, pak odpoledne si uděláte velmi krátkou procházku okolo našeho obydlí. Elena vás doprovodí.“

„Opravdu?“ podíval se mladík na dívku. Ta se začervenala a sklopila hlavu.

„Dobře, poslechnu vás tedy. Ale počítám s vaším doprovodem, slečno Eleonoro.“

Usmála se a přikývla. On vstal a namířil si to k lůžku. Pochopil, že se velmi přecenil a byl vděčný, když mohl zaujmout horizontální polohu, aniž by se svalil pár kroků před cílem. Stále přemýšlel o všem, co se mu stalo, kam se to dostal, že si ani neuvědomil, že už nepřemýšlí, ale sní.

Probudil se po třech hodinách. Hned se nedočkavě dožadoval slíbené procházky. Těšil se, že se po několika dnech projde po čerstvém vzduchu.

„Je venku zima?“ zeptal se.

„Ne, je docela teplo,“ odpověděla Eleonora, která stále klopila zrak, jako by se bála chlapci pohlédnout zpříma do očí.

„Jen si vente vestu, ať neprochladnete,“ zasáhla paní Urilbeová.

I tentokrát ji poslechl.

Vyšel ven z barabizny. Byl ještě ranný březen, ještě nenastalo ani jaro, přesto však bylo skutečně poměrně teplo. Mladík se rozhlížel a připadal si jak ve špatném snu. Kolem dokola chatrče na spadnutí, u nich staří i mladí lidé v bílých, špinavých a otrhaných plátěných oděvech. Musel se opřít o stěnu příbytku, aby neupadl. Z tolika čerstvého vzduchu se mu zatočila hlava.

„Nechceš se vrátit?“ zeptala se starostlivě Eleonora.

„Ne ... nechci. Já jsem Joellin, ty jsi Eleonora, je tak?“ zeptal se.

„Ano, to už přeci víš.“

„A kolik ti je let?“

„Devatenáct.“

„Takže jsi starší,“ řekl trochu zklamaně, domníval se, že ho bude považovat za nezajímavého pubertáka, nicméně pokračoval v rozhovoru, „Kamarádi mi říkají Joel. Jak tobě?“

„Matka mi říká Elena, někdy Eli.“

„Ela, to zní hezky. Můžu ti tak říkat?“

„Samozřejmě.“

„Tak to je dobře. Půjdeme?“

Přikývla a chtěla ho podepřít. Posunkem odmítl. Byl příliš hrdý, než aby se nechal vodit. Namlouval si, že má sil na rozdávání, i když skutečnost byla zcela jiná. Na nohou se však udržel.

„Vyprávěj mi něco o sobě,“ požádal mládenec, „Já jsem o sobě vlastně řekl všechno, určitě si to slyšela.“

„Ale já nevím, co mám říkat.“

„Ale určitě máš o čem mluvit, když budeš chtít,“ naléhal.

„Tady se nic neděje ... vlastně nemám vo čem mluvit.“

„Anebo nechceš? Máš přece matku, otce, sourozence.“

„No, bratrovi je jako tobě, mladší bratr je Hernandez, sestřička Erika.“

„Jste početná rodina, já mám taky bratra. Mám ho rád, i když je v armádě.“

„Proč jsi vůbec utek?“

„Už jsem to říkal, nelíbilo se mi tam.“

Chvilku rozhovor uvázl. Nevěděli, co říkat. Dívka klopila oči k zemi, on se jakoby horečně rozhlížel kolem sebe, byť ho to až tak moc nezajímalo. Předstíral, že je tím zaujat, byť chtěl jen překonat trapnou situaci. Snažil se najít námět na další rozhovor, ale nedostávalo se mu nápadů. Jako by mu někdo vybrakoval mozek.

„Už jsme šli moc daleko, musíme se vrátit,“ přerušila ticho Eleonora.

„Už? Vždyť jsme sotva vyšli!“

„Musíš se šetřit. Vždyť ještě včera jsme nevěděli, jestli se vůbec probereš. To pro dnešek stačí,“ řekla přísně i starostlivě zároveň. Když viděla jeho smutný obličej, dodala : „Ale zítra si tu procházku prodloužíme.“

Usmál se. Potěšilo ho slovo prodloužíme, protože to znamená, že půjdou zase spolu. Snad i proto se už více nezdráhal a otočil směr svých kroků.

Během večera se snažil Joellin sblížit s rodinou Urilbeů, ale kromě malého Hernandeze a s jistým ostychem Eleonory mladší o něj nikdo žádný zájem neprojevil. Ve skutečnosti byli rozumem proti tomu, aby u nich zůstal, ale jejich dobrá srdce rozum přemluvila a oni rozšířili rodinu o dalšího strávnicka.

Mladý Alvar však dával najevo, že mu je nový přírůstek proti srsti. Jako by v něm cítil konkurenci. Nezvaný host byl stejně starý, ale měl nad ním převahu inteligencí i vystupováním, určitou zralostí. Vadilo mu, že Joellina berou jako muže, zatímco jeho jako chlapce. Přitom byli stejně staří. To se ho dotýkalo nejvíc. Takže večer proběhl v poněkud stísněné atmosféře. Greenwoodovi pokusy o navázání kontaktu vyznívaly spíše trapně, takže všichni uvítali, když si mohli jít lehnout.

Druhý den se Joellin probudil asi v devět. Oba Alvarové už byli dávno pryč, paní něco zašívala a děti se tahaly o ždíbec placky. Protáhl se, oblékl si košili a bundu, nazul boty a chystal se vyjít ven.

„Kampak? Jste ještě slabej, udělá se vám špatně,“ zarazila ho paní domu.

„Dobré ráno, jen se chci na chvilku projít.“

Erika Urilbe

„Sám určitě nechodte.“

„A kde je Ela ... tedy slečna Eleonora?“

„Je venku, plete košík.“

„Půjdu se tedy za ní podívat,“ ukončil rozhovor mladík a vyšel ven. Zprvu nemohl dívku zahlédnout, pak ji spatřil ve společnosti několika dívek a chlapců. Když uviděl ty mladíky, čelo se mu zachmuřilo. Proč? Copak má na Eleonoru nějaké právo? Možná už má nějakého stálého přítele. Je hlupák, když si namlouvá, že by se s ní mohl více sblížit. Přitom ona byla jedním z hlavních důvodů, proč neodešel pokoušet dál svůj osud. Zůstal bezradně stát, do toho hloučku se mu vůbec nechtělo.

Měl štěstí, že si ho povšimla Eleonora, jak tam stojí jak hromádka neštěstí. Odsedla si kousek stranou a usmála se na něj. Joellin zamířil k ní. Skupinka dívek a chlapců do dvaceti let seděla na vyvráceném kmeni bývalého statného stromu. Posadil se vedle ní, na druhou stranu od omladiny.

„To jsou tvoji přáelé?“ zeptal se.

„Ano.“

„A co vlastně děláš?“

„To bude košík, do kterýho se může dávat ovoce, zeleninu, brambory, ale taky prádlo,“ vysvětlovala, zatímco prsty jí kmitaly mezi proutím.

„Jsi šikovná,“ ohodnotil její počínání. Začervenala se.

„Ano, jsi velmi šikovná. I moje věci jsi krásně vyprala a vyspravila.“

„Já to dělám ráda.“

„Taky bych chtěl něco dělat, cítím se tu takový zbytečný,“ svěřil se s depresivními pocity.

„Ale co? Muži tady většinou ...,“ zarazila se.

„Co jsi chtěla říci?“

„Ale nic.“

„Jen to dopověz!“

„Muži tady většinou bojujou,“ sklopila zrak.

„Vy jste povstalci?“ řekl spíše jako konstatování než otázku.

Přikývla. Rozhlédl se po osadě. Stálo tu několik chatrčí, ty si postavily početnější rodiny. Někteří bydleli pod pouhými přístřešky, další využili nedaleké jeskyně. Ano, mohl by to být docela dobře vojenský tábor ... kdyby tu nebylo tolik žen a dětí! Ty přece mezi vzbouřence, kteří se bijí s vojáky, vůbec nepatří.

„Co tady ale dělají ženy a děti?“ zmínil se o svých pochybnostech.

„Ach, jak si jen představuješ náš život,“ povzdechla si.

„Opravdu tomu nerozumím. Řekni mi něco o vás,“ požádal.

„Ted' nemůžu, musím dodělat tu práci,“ ukázala na skupinku mládeže. Už si Greenwooda všimli a po očku po něm pokukovali. Byl pro ně exot, vetřelec, ale v jejich pohledech šlo spatřit i bázeň. Bylo vidět, že se o něm baví, protože každou chvíli se někdo na něj kráce podíval, pak však hned zase stočil zrak jinam.

„Myslel jsem, že se se mnou půjdeš projít,“ řekl mladík zklamaně.

„Půjdu, ale až odpoledne.“

Hernandez Urilbe

„Opravdu?“

„Slibuji.“

„A co mám dělat teď já?“

„Pojď, představím tě ostatním,“ navrhla.

„Ne, ne,“ odmítl rychle a jako by omluvně dodal : „už teď se na mě dívají, jako bych byl cvičeným medvědem v cirkuse. To stačí.“

„Tak se vrať domů,“ vykreslila předchozí slova úsměv na její tvářičce.

„Nechci pořád odpočívat! Už mi nic není. Připadám si hloupě. Nic nedělám, jen vás vyjídám, a přitom je jasné, jak málo toho máte!“

„To není pravda ...“

„Ale je. Chci vám pomoci, ale vůbec nevím jak.“

Zamyslela se.

„A neunaví tě to?“

„Co by mě mělo unavit?“

„No, když budeš trochu pracovat. Jsi ještě slabý.“

„Určitě ne, cítím se dobře!“

„Tak na druhý straně našeho domku je hromada dříví, je nařezaný, potřebuje rozštípat. Ale musíš mi něco slíbit,“ dodala rychle.

„Co mám slíbit?“

„Že se budeš šetřit a když se budeš cejtit unavenej, tak toho hned necháš.“

„Ano, slibuji.“

Eleonora na něho na jednu stranu pohlížela s ostychem, jako by s přehnanou úctou, na druhé straně se o něho starala jak chůva.

Mladík byl rozradostněn, že bude něčím prospěšný. Svlékl si bundu, vyhrnul rukávy košile a za chvíli už sekýra řádila mezi dřevem. Naštěstí pro něho ho nebylo tolik, ale i tak si musel několikrát odpočinout, posadil se a těžce oddychoval. Nebyla to lehká práce pro zdravého člověka, natož pro někoho, který nedávno utekl hrobníkovi z lopaty. Pot se z něj jen lil, byl vyčerpán, ale nepovolil, dokud nepadl poslední špalek. Se zadostiučiněním pohlédl na hromadu třísek, přehodil si bundu přes rameno a odcházel za Eleonorou. Ta s prací také končila.

„Tak co, jak jde sekání?“ přivítala ho.

„Už je to hotové.“

„To seš teda dobrej,“ řekla, když viděla, že po pochvale přímo žízní, „Doufám, že ses moc neunavil.“

„Ne, šlo to skoro samo,“ zalhal.

„Tak se vrátíme domů a ty si zase na chvíli lehneš,“ rozhodla.

„Ale odpoledne se projdeme. Spolu,“ ujišťoval se.

„Jo, ale až v odpoledne.“

Než dorazili Alvarové na oběd, měl Joellin dost času dopřát zcela rozlámanému tělu oddech na lůžku. Hned po jídle Urilbeové zase odešli a Joellin se zase začal cítit zbytečný a opuštěný. Přemýšlel, co by tak mohl dělat, ale nic ho nenapadlo.

Čas plynul strašně pomalu. Eleonora pomáhala matce, jeho si nikdo nevšímal. Baval se tím, že pozoroval dívčinu postavu. Eleonora se mu zdála daleko hezčí než všechny dívky, které zatím poznal. Ovšem jen na dálku, s žádnou nikdy nic neměl. Ani pořádně zamilovaný nebyl, zavinila to otcova strohá vojenská výchova, které se vše podřizovalo. Nechápal, proč se Američané na Mexičany dívají jako na méněcennou rasu, vždyť Eleonora byla dokonalost sama. Uvědomil si, že začíná toužit po tom

dotknout se jí, pohladit ji, sevřít do náruče, políbit, cítit její tělo na svém. Prožíval pocit, který mu byl zatím cizí.

Konečně na něj přišel čas. Vyšli spolu opět ven.

„Kam bys chtěl jít?“ zeptala se.

„Nevím, třeba někam do lesa,“ pokrčil rameny.

Šle vedle něho, nervózně na ni pohlížel, nevěděl co má říci, co má udělat. Chtěl by, aby se do něho zavěsila, neměl však odvahu jí nabídnout rámě. Báł se ji dotknout. Jak si předtím představoval, že ji vezme za ruku a řekne jí, že se mu líbí, jak si to v duchu cvičil, teď se mu nic z toho nezdálo použitelné.

„Kam chodí tvůj bratr s otcem?“ zeptal se, aby řeč nestála.

„To je různý. Pomáhají, kde se dá. Musí se starat o koně, líčit pasti, hlídkovat. Všichni něco dělají.“

„Jak už jste tady dlouho?“

„Od září loňského roku. Museli jsme se ukrejt před pronásledováním vojáků a tady jsme našli to správné místo. Ale už nám téměř došly všechny zásoby.“

„Proč se vlastně schováváte před vojáky?“

„Z každý rodiny tady někdo bojoval buď po boku Zapaty nebo Panco Villy. Ale vojáci je rozprášili a jen někdo se zachránil. Právě Montana dal takový lidi dohromady, aby se společně zase mohli přidat k Pancho Villovi.“

„U mužů to chápu, ale proč jsou s nimi ženy a děti? Tomu vůbec nerozumím. Proč muži vystavují své rodiny takovému nebezpečí?“

„To se mýlíš,“ řekla velmi důrazně, naléhavě, „Tady v horách je nebezpečí menší než dole. Tady v horách se dá utíkat, schovávat, bojovat. Ale tam dole?“

„Vojáci přeci nebojují proti ženám a dětem!“ podotkl důrazně.

Vysmála se mu do očí. Ale kolik bolesti a kolik prožitých hrůz bylo v tom úsměvu. Jak strašné. Tak mladá a kolik toho asi prožila, možná i vytrpěla!

„Tak to vás učili v tý vaší škole?“ řekla útrpně.

„Co myslíš?“

„Že vojáci nestřílejí na ženy a děti!“

„Ale copak ...“

„Myslíš, že někdo z nás je tady dobrovolně?“ řekla s těžko skrývanou výčitkou v hlase, „Ty vojáci sou někdy jako šílený! Víam, že zabíjej i ženy a děti, znásilňujou je, popravují kde koho. Bojí se všech lidí a nejradši by je všechny pobili! Ty to neznáš a nemůžeš znát, ale nechme toho,“ rozhořčeně mávla rukou.

MIčeli. Přemýšlel o jejích slovech. Pociťoval myšlenkový galimatyáš v hlavě. Nemá přeci důvod mu lhát. Že by snad sama byla obelhávána? Nepochyboval, že mluví pravdu. Na druhé straně, že by vojáci stříleli ženy a děti? To mu přišlo absurdní. Že by Mexičani byli opravdu nějací divní? Nebo to může být následek propagandy, kdy se snaží jedna strana druhou líčit co možná v nejkrutějších barvách, aby se nenávisť k jejím představitelům ještě zvýšila. Ano, válka určitě přináší ukrutnosti, před sto, možná padesáti roky by něco takového bylo snad možné, ale v roce 1916?

Byl vychován ve vojenské rodině, už dědeček sloužil v armádě, otec byl striktním oficírem, bratr nosí rovněž stejnokroj. Otec vytvořil z vojenského řemesla jakýsi mýtus, něco vznešeného, čestného, úžasného. I když ve škole dostaly tyto teorie velké trhliny, i když utekl, stále pro něho vojenská uniforma zůstávala ve velké úctě. Nechtělo se mu věřit, že by vojáci znesvětili svůj stejnokroj tím, že by vědomě stříleli po ženách a dětech!

I ona byla zadumaná. Proč mu to vlastně vykládá, toho vychovali moc a moc dobře. Ačkoli od vojáků utekl, určitě si myslí, že by žádný voják na ženu nebo dítě ruku nevztáhl. Co by mu mohla vyprávět, co všechno prožila i slyšela za hrůzy od jiných. Ty hrůzy se ani nedají vypovědět! Bezcitní, krutí, jak stroje zastřelí člověka, bez mrknutí oka. Jak když někdo štipuje ponožky nebo orá pole, oni stejně chladně zabíjejí své nepřátele. Za ty léta bojů otupělí, bez nejmenšího citu.

„Na co myslíš?“ zeptal se. Mlčení už bylo dlouhé. Procházeli se mezi stromy, brouzdali se na pokraji lesa.

„Já? Vlastně na nic.“

„Na něco snad přece.“

„Že je to pěkný.“

„Co je pěkné?“

„To, jak tu spolu jdeme.“

„Tobě se to líbí?“ zeptal se a ona sklopila zrak. Přikývla. I ona byla tímto mladíkem přitahována, byl zcela jiný než její vrstevníci, měla možnost si prohlédnout i jeho tělo, když ho ošetřovala a nemohla popřít, že ji přitahovalo. To, že se o něj starala a vlastně mu zachránila život, její vztah k němu prohloubilo. Bála se toho, že jí není lhostejný. Je tak vzdálený a jiný.

„Mně se to taky líbí. Ale jenom proto, že jsem tu s tebou,“ osmělil se a pokusil se jí uchopit za ruku. Rychle ucukla, jako by ji mohl uštknout. Ztuhl.

„Nechtěl ses na něco ptát?“ řekla rychle.

„Já? Na co jsem se ptal?“ byl zcela mimo mísu.

„Mluvili jsme o našem táboře,“ připomněla.

„Ano, máš pravdu,“ sklopil hlavu.

„Tak se ptej, ráda ti odpovím.“

„A o čem jsme naposledy mluvili?“ zeptal se. V hlavě měl myšlenky na něco jiného, chtěl by jí nějak naznačit, že se mu líbí, ale nevěděl jak. Měl strach, že každý pokus na toto téma skončí zase trapasem. Nějak se to zadrhlo.

„Naposledy jsme mluvili vo tom, proč lidi utíkají do hor,“ připomněla.

„Ach, ano,“ kapituloval, „Takže jsou tady celé rodiny?“

„Ne vždy. Je tu daleko více mužů než žen a dětí. Jen některý sebou vzali rodiny.“

„A kam se chcete dostat? Toto asi není váš cíl, ne?“

„To určitě ne. Chceme někam, kde nebudeme pronásledováni. Kde budem moct žít svobodně, bez strachu, jak budem chtít.“

„A kde je to místo?“

„To nevím,“ povzdechla si.

„Viděl jsem tu mnoho mladých mužů kolem dvaceti let. To jsou vaši vojáci?“

„My nemáme vojáky. Jsou to rolníci, synové rolníků, rodiče mnohých zabili, proto sem přišli, aby bojovali proti tyranům za naši svobodu.“

„Myslíš, že zvítězíte?“

Podívala se na něho zpytavě, jako by chtěla dohlédnout až na dno jeho duše. Chvilku váhala s odpovědí, bojoval v ní pesimismus s optimismem, realismus s nadějemi.

„Já věřím,“ řekla pomalu, „že lidé jako můj otec, Montana, Cerez a další nemůžou nezměřit. Můžou několikrát prohrát, ale nakonec vyhraju.“

„Ale v takovém stavu přeci nemůžete bojovat proti vojákům.“

„V jakém stavu? Co tím myslíš?“

„Bez výzbroje, bez výcviku.“

„Tomu já nerozumín,“ připustila, „Ale naši muži bojují srdcem a vo život svůj a svých rodin, vojáci bojují pro peníze. Proto si myslím, že zvítězíme.“

Pokrčil rameny a pomyslel si své. Ti dvacetiletí rolníci bez zkušeností se mají postavit vojákům s výcvikem, dobře vyzbrojeným a dobře se zbraněmi zacházejícím?

„Některý vojáci jsou mnohdy stejně starý,“ dodala, jako by tušila, na co myslí.

„To možná ano,“ připustil, „ale určitě jsou dobře vyzbrojení a vycvičení.“

„A naši lidi zase nemaj na výběr,“ odsekla a odvrátila hlavu.

„Ty se zlobíš?“ zeptal se po chvíli pozorování jejího vzdoru.

„Ne, nezlobím se na tebe. Ty to prostě nemůžeš pochopit.“

„Proč bych to nemohl pochopit?“

„Nežiješ tu s náma, vůbec nevíš nic vo nás a vo našem životě.“

„Ale já to chci pochopit, proto se tě stále ptám, i když už se na mě zlobíš. Chci to pochopit, protože ...,“ zarazil se.

„Proč?“ nenechala ho vydechnout.

„Protože bych tu rád s vámi zůstal.“

„A proč?“

„Protože nemám kam jít,“

„Jenom proto?“ zkoušela jeho trpělivost. Podívala se mu náhle zpřímá do očí, donutila ho odvrátit zrak.

„Myslím, že tu chci zůstat kvůli jedné osobě. Kdyby tu nebyla, asi bych přijal Montanou nabídku a odešel pryč hned,“ vysoukal ze sebe ztěžka.

„A kvůli komu?“ zeptala se nemilosrdně, protože si myslela, že zná odpověď.

„Hádej, můžeš třikrát,“ pokusil se utéci z odpovědi v rozpacích.

„Kvůli Montanovi?“

„Ne.“

„Kvůli mému otci?“

„Ne.“

„Kvůli mé matce?“ hádala potřetí a znovu schválně mimo, „Tak vidíš, že to nemůžu uhodnout, tak mi to musíš říct ty.“

„No když nemůžeš, tak nemůžeš,“ pokrčil fanfarónsky rameny.

„Dám se poddat. Tak kdo to je?“ roztáhla ústa v širokém úsměvu.

„Elo!“ přistoupil k ní náhle blíž, že slyšel její dech a uchopil ji za ruku. Mluvil pomalu a naléhavě, „Šel jsem bez cíle, bez naděje. I odsud bych brzo odešel, kdybych tu nepotkal tebe. Myslím, že bych tu rád zůstal kvůli tomu, abych mohl být s tebou.“

mlčela, nepokazila tu obtížnou a hezkou chvíli sdělení náklonnosti zbytečným žvatláním. Uvědomovala si, že mezi nimi vzniká náklonnost, co to je, těžko odhadovala. Radost, že se uzdravil, cit k někomu, komu zachráníte život? Přitažlivost čistě tělesná dvou mladých lidí dána přirozeným sexuální pudem? Neměla v tom vůbec jasno, navíc věděla, že je to nesmyslné.

Díval se na ni úpěnlivě, teď už něco říci musela.

„Já jsem taky ráda s tebou.“

Rozzářily se mu oči. Obejmul ji kolem ramen, stiskl ji natolik, že ucítil tlukot jejího srdce. Pomalu se jejich rty přibližovaly, až splynuly v polibku.

„Musíme už jít,“ prudce ho odstrčila, tváře jí hořely, krev pulsovala a toho se bála.

„Zlobíš se?“ zeptal se zklamaně.

„Pojď,“ vzala ho za ruku.

Když přišli na okraj osady, zastavila se a podívala se mu vzpříma do očí.

„Joeli, omlouvám se. Nechala jsem se unýst. Celý je to nesmysl.“

Nedokázal říci ani slovo.

„Jsem hloupá,“ dodala.

„Ty máš nějakého přítele? Někakého, kterého máš ráda?“ vyslovil otázku, na níž se odpovědi velmi obával.

„To není o tom. Mezi námi je strašnej rozdíl. Líbíš se mi, od první chvíle, kdy tě otec přines. Bojím se toho. Pro tebe je to žert, za pár dní si půjdeš svou cestou, najdeš strýce nebo se pokorně vrátíš domů, odprosíš otce a na mě si buď nevzpomeneš vůbec, nebo jen jako na zábavnou událost. Pro mě je to tady úplně jiný. Omlouvám se, že jsem něco takovýho připustila, že jsem na něco takovýho vůbec pomyslela.“

Stál tam jako opařený. Věděl, že má úplnou pravdu, vždyť často v poslední době přemýšlel, zda má vyrazit za strýcem či zda se nemá vrátit domů, pokorně se omluvit a pokusit se vše urovnat. Došlo mu, že bez rodiny není nic, nic neumí, nic nemá, nemá kam jít. Neví co chce. Ale ona mu přece naznačila, že se jí taky líbí, takže odcházet by byla hloupost. Neřekl raději nic, protože si byl vědom, že asi vše, co by pověděl, by byla pitomost. Raději jí následoval se skopenou hlavou.

Než ho přemohla únava a on usnul, dlouho přemýšlel o jejích slovech. Snažil se snášet argumenty proč by měl odejít za strýcem, proč by se měl vrátit domů i proč zůstat. Ať to bral jak chtěl, nejméně logické bylo tady zůstat. Přesto se rozhodl zatím neodejít.

Druhého dne chodil Joellin sám po lese a nosil dřevo k chatrči Urilbeů. Obědval společně se všemi, strava zmizela velmi rychle v útrokách přítomných. I když by Joellin zvládl daleko více, dával si bedlivý pozor, aby ho někdo nemohl považovat za nenažraného. Když skončili, cítil, že by toho bývalo mohlo být více. Že mu to nechutnalo byla jedna věc, ale něčím zaplácnout žaludek bylo třeba.

Odpoledne odešel starý Urilbe sám, mladý Alvar zůstal. Shodou náhod se ocitl Joellin v jeho společnosti na pařezu před domem.

„Tys chodil do školy?“ vypálil náhle otázku Alvar.

„Ano, chodil jsem do školy. Do dobré školy. A měl jsem i soukromé učitele.“

„Takže ty umíš číst a psát?“

„Pochopitelně. A ještě spoustu jiných věcí jsem se naučil.“

„Co například?“

„Počítat, znám zeměpis, historii, naučil jsem se vaši řeč, taky umím trochu francouzsky.“

„Učil ses dlouho?“

„Mnoho let. A co ty, ty umíš číst a psát?“ zeptal se na oplátku Joellin.

„Ne, neumím,“ sklopil hlavu Alvar.

„Jestli chceš, naučím tě to.“

„Ne. K čemu by mi to bylo?“ zvedl zrak mexický chlapec, „Jakou by to mělo cenu?“

„Ty jsi se nikdy nechtěl umět podepsat?“

„Ale chtěl,“ přiznal se, „ale k čemu by mi to bylo? K čemu já bych to potřeboval?“

„To se vždy hodí,“ namítl Greenwood.

„Vždycky? Jako třeba teď? Tak mi řekni, k čemu. To bych rád věděl.“

„Co ty víš, co bude později, kdy to budeš potřebovat. Kdy se ti to bude hodit.“

„Mně už nikdy, protože tu všichni zdechneme,“ vyrazil ze sebe prudce Alvar.

„Snad to nebude tak zlé.“

„Že ne?“ zeptal se Mexičan jízlivě, „Nic nevíš! Tady se brzo budou hodit jiné věci, než psaní a čtení a já nevím jaký ještě učený nesmysl!“

„Co se ti tedy bude hodit?“

„Třeba střelení.“

„Střelení? A na koho bys chtěl střílet?“

„Na koho? Seš fakt tak blbej, nebo to jen děláš?“ rozlobil se Alvar, „Na vojáky přece!“

„Máš vůbec zbraň?“ přeslechl se značným sebezapřením urážku Joellin.

„Ne,“ odpověděl bojechtivý mladík smutně, „táta nechtěl. Ale já chci bojovat.“

„Už jsi někdy střílel z pušky?“ zeptal se Greenwood, protože vycítil, že na toto téma by mohl Alvara trochu dostat.

„Ne, jak bych se k tomu dostal. A ty?“

„Já už hodně. Z pušky, revolveru, kulometu,“ pochlubil se exposluchač vojenské školy.

„Opravdu? A naučil bys mě to? To by bylo daleko užitečnější než nějaký blbý psaní a čtení,“ ožil Alvar.

„Naučil, všechny bych vás to naučil, ale k tomu by bylo potřeba zbraní a munice. A těch prý máte málo.“

„To je pravda,“ ztratil opět jiskru Uriibe.

mlčeli. Mexický mladík hleděl na svého amerického vrstevníka a ani se nesnažil skrývat nepřátelství. Prachobyčejně mu záviděl, co už všechno viděl a prožil. Že umí číst a psát a mnoho dalších věcí, o kterých Alvar ani neslyšel, to by bylo to nejmenší. To, že byl od malička hýčkán, žil v blahobytu, to už mu odpustit nemohl. Jak je možné, že když jsou stejně staří, jeden má všechno a druhý nic? Kousek od sebe. Nechápal to a vyčítal to Joellinovi. V neposlední řadě mu záviděl tu nádhernou zbraň a jeho dovednost se zbraněmi zacházet. Kdyby tak dali pušku i Alvarovi, však by jim všem ukázal. Střílel by vojáky jak zajíce, puf jednoho, rychle se skrčit, puf druhého. Maloval si to hezky ve své fantazii, zapomínal však, že i na druhé straně mají většinou nabito ostrými.

„Když si střílel, bylo to často? Umiš dobře střílet?“ neopustila Alvara bojová horečka.

„Střílel jsem hodně a myslím, že i dobře. Ale utekl jsem ...“

„Tys utek, když si moh střílet, měl vlastní pušku?“ nechápal Alvar. To on by nikdy neutekl, věděl by už, jak pušku použít.

„Tohle ty nepochopíš, stejně jako já nechápu mnoho věcí, které se dějí u vás,“ pokusil se o vysvětlení Greenwood.

„Nepochopím? Myslíš, že jsem hlupák?“ rozhorlil se Alvar. Poslední větu si vyložil tak, že se chce nad ním Američan povyšovat. Jako člověk s nižším intelektem i rozhledem se okamžitě cítil dotčený a chtěl dokázat, že je chytřejší. Nejlépe agresí.

Joellin si promýšlel odpověď, kterou by Alvara uklidnil a neurazil. Nicméně na ni již nedošlo. Do místnosti se vřítela Eleonora. Byla zchvácená a plná nefakšované hrůzy.

„Co se děje?“ vykřikli oba chlapci téměř současně.

„Vrátili se hlídky a říkají, že sem táhnou vojáci!“ křičela.

„Cože? Jací vojáci?“ zeptal se Joellin.

„Naši vojáci! A velké oddíl!“

„Jak jsou daleko?“

„Co já vím?! Třeba tu budou co nevidět!“

Všichni tři vyběhli ven. V táboře už tu novinu věděli všichni, od nejmladšího po nejstaršího. Šířila se od příbytku k příbytku jak lavina. Na volné prostranství vybíhali vyděšení lidé, v tvářích děs a hrůzu a pokřikovali po sobě.

„Kdo s tím přišel?“ snažil se zachovat Joellin rozvahu.

„V hlídce byl pan Mateo a jeho syn Esquite mi to řekl,“ odpovídala Eleonora.

„Třeba je to planý poplach.“

„Ba ne, polevila zima a tak sem táhnou, vodvážili se do hor!“

„Kdo ví, kdo je spatřil a kolik,“ snažil se dívku uklidnit Joellin, který dobře věděl, co to znamená davová hysterie, otec ho před tím vždy varoval. Až bude důstojník, nesmí hlavně nikdy připustit, aby jeho lidé propadli panice. Z toho nevzejde nikdy nic dobrého.

Ted' mohl Joellin na vlastní oči pozorovat, jak strach bleskově zachvátil masu lidí. Ženy se křížovaly, muži a chlapci tiskli odhodlaně staré zbraně, děti se schovávaly za sukně svých matek a natahovaly k pláči. Jak hrozné zkušenosti asi musel mít ti lidé s vojáky, když se jich tak báli! Joellin nemohl vědět, jak vypadá vyvražděná vesnice, kdy se střílí po všem, co se pohne, jak vypadají hromadné popravy, znásilňování, mučení. Nicméně danou situaci bylo nutné zvládnout. Američan byl velmi zvědavý, jak si s tím vedení tábora poradí. Ze svého „štábu“ vyšel Chase Montana doprovázen dalšími dvěma muži. Byl zachmužený, nikoli neklidný. Lidé pomalu utichali a vzhlíželi k němu. Měl asi velkou autoritu. Vylezl na výstupek na skále a pohybem ruky si zjednal klid.

„Přátelé!“ zvolal, „Uklidněte se a vyslechněte mě!“

Nastalo ticho jako v kostele. Všichni mu doslova viseli na rtech.

„Vrátil se ted' Mateo,“ pokračoval velitel, a bohužel přinesl nepříznivou zprávu. V našem okolí se pohybuje oddíl vojáků!“

Znovu se rozpotal šum, nebyla to tedy fáma. Ale objevily se i odhodlané pohledy mnoha mužů.

„Není třeba se rozčilovat, nehrozí nám žádné nebezpečí!“

Udivené, zvědavé tváře. Tak napřed oddíl vojáků a ted' žádné nebezpečí? Co je to za nesmysl?!

„Nejde o žádný silný oddíl, se kterým bychom si neporadili,“ pokračoval Montana, hlas mu však přes veškerou snahu nezněl tak sebejistě, jak by sám chtěl, „Ale je zbytečné bojovat a ztrácet životy. My se přeci chceme spojit s našimi přáteli! A proč? Protože jeden oddíl, jako je náš, snadno rozpráší, ale když nás bude pětkrát, desetkrát tolik? Co pak? Pak je rozeženeme my, roznesem je na kopytech!“

„Co teda budeme dělat?“ vykřikl někdo z davu.

„Správná otázka! Už jsme tu byli dlouho, zima skončila. Vydáme se na cestu!“

Na další cestu? Ale kam k sakru chtějí jít? Joellin nechápal.

„Vojáci jsou zatím daleko, nejdou naším směrem. Ale během několika dní by nás mohli vobjevit,“ mluvil dál Montana, „Proto se posuneme dál.“

„Kam?“

„To uvidíme. Ted' se děte klidně chystat na cestu. Však se všechno ukáže. A nebojte se, my zvítězíme!“

Ozvalo se pár nevěřících poznámek, ale obecně se dav uklidnil. Montana na ně měl skutečně velký vliv. Seskočil z výstupku na zem a vydal se směrem ke své chatrči.

Joellin uchopil Eleonoru za ruku a pohledem ji vyzval k odchodu. Prošel mezi shromážděnými, ti si už na Američana zvykli, brali ho jako nutné zlo. I když mnozí nesouhlasili, aby tu s nimi zůstal, neprotestovali. Buď se neodvážili, nebo jim za to nestál. Joellin sice skutečně v první chvíli uchopil Eleonoru za ruku, ale rychle ji zase pustil. Báł se, aby někomu taková důvěrnost nebyla proti srsti, lidé byli velmi podráždění.

Eleonora sama byla jako ve snách. Úzkost jí svírala útroby, bála se o sebe a především o své blízké. Bez protestů následovala mladíka, který ji nevedl do jejich chýše, ale kousek stranou, na okraj

lesa. Byla nervózní, obava z příštích dní na ni byla více než patrná. Posadili se na pahýl vyvráceného stromu, byli zde sami, vůkol pouze šum větví a občasné zvuky lesních tvorů.

„Neboj se,“ uchopil ji znovu za ruku, nebránila se.

„Jak dlouho, Joeli, jak dlouho budeme utíkat?“ řekla nešťastně.

„Všechno dobře dopadne, uvidíš, i Montana to říkal, tomu věříš, ne?“

„Nebojím se vo sebe,“ pohlédla na něho s bolestí v očích, „Ani ne vo otce a bratra Alvara. Jsou to muži, budou bojovat a když padnou, tak čestně v boji. Ale mám strach vo matku, mladšího bratra a sestru. Ty jsou bezbranný, přitom tak hodný.“

„Věř, bezprostřední nebezpečí nehrozí, říkal jsem ti, že ...“

„Joeli,“ sevřela mu křečovitě ruku, „Ty si nedovedeš představit, jaký to je, když dny a noci prcháš, kdy se votáčíš, zda se za tebou někdo nevobjeví, kdy nevíš, kdy že zasáhne nějaká kulka. Pro muže to asi není tak hrozný, ale děti?“

„Pomohu ti,“ vstoupila do duše mladíka odvaha, položil ji ruku na rameno, jejich ústa se opět přiblížila a splynula v dlouhém a vášnivém polibku. Líbal ji po tvářích, krku, sjížděl se svými polibky níž, hladil ji a laskal po celém těle ... odtrčila ho velmi prudce, uchopila svoji hlavu do dlaní a rozplakala se. Cítil se hrozně, touha se jí dotýkat jím zmítala, přesto pochopil, že teď nemůže. Připadal si jako darebák, který zneužil jejího duševního rozpoložení k intimnostem a ona se za to na něho zlobí.

„Joeli, promiň,“ řekla konečně, „Mám už takhle dost starostí. Jsi jistě hodnej, ale nemůžu s tebou nic mít. Nemá to budoucnost a jen by nám to komplikovalo život. Promiň.“

Seděli vedle sebe dlouho bez jediného slova, po delší chvíli se osmělil a uchopil ji za ruku. Tomu se nebránila, dokonce svoji hlasu opřela o jeho rameno. Víc si však k ní v této chvíli nedovolil, i když jeho mysl i tělo ho nabádalo, aby pokračoval v tom, co před chvílí násilně přerušila.

Vrátili se do chýše. Otec Urilbe už seděl doma, tvářil se velmi vážně. Na mladý párek pohlédl nevraživě. Přeci nezachraňoval toho amerického fracka, aby mu flirtoval s dcerou! Čert aby ho vzal. Jako by ty nepříjemnosti přivola, jako by přišly s ním!

Nastal večer, v příbytku Urilbeovců bylo dusno, že by ho bylo možné krájet. Něco pojedli, pak seděli mlčky, každý se snažil vnitřně s novou situací vyrovnat. První bariéru mlčení prolomil Greenwood.

„Jste tedy rozhodnutí opustit tento tábor?“ zeptal se.

„Co nám zbejvá,“ zvedl starý Urilbe hlavu a zavrčel, měl superšpatnou náladu.

„Kdy chcete vyrazit?“

„Copak já vím? Až se sbalíme, až se vrátěj hlídky...“

„To bude trvat několik dní,“ konstatoval mladík.

„Tak jeden, dva,“ pokrčil rameny Urilbe.

„Budete zítra potřebovat nějakou pomoc? Rád bych vám pomohl.“

„Seš už úplně v pořádku?“

„Ano, v naprostém.“

„Měl bys co nejdřív zmizet, není to tvoje věc. Seber si své paky a jdi za strýcem,“ řekl Urilbe dost tvrdě.

„Chtěl bych zůstat s vámi.“

„Bude to namáhavej pochod, nebude to pro žádný slabochy!“

Joellin stiskl pevně zuby i začal pěsti. Ne, starý to pravděpodobně nemyslel tak zle, jak to v první chvíli vyznělo. Urilbe byl dobrák, ale teď měl strach o rodinu. Navíc, co si mohl myslet o někom, kdo zdrhl od armády, od problémů, kdo se jak blázen vydal do neznámé země. Greenwood odvrátil hlavu, v rozhovoru už neměl chuť pokračovat.

„Pokud nám chceš pomoc, tak ti ráno řeknu, co máš udělat,“ řekl po chvíli mlčení Urilbe. Jeho hlas už nezněl tak tvrdě a nepřívětivě, i on se však musel přemáhat.

„Pochopitelně, udělám, co budete potřebovat,“ přijal jakousi nabídku na smír Joellin.

Nastalo další trapné mlčení.

„Mohu se ještě na něco zeptat?“ ozval se mladík znovu.

„Proč ne?“ pokrčil rameny Urilbe.

„Kam vlastně chcete jít?“

„Kam to půjde!“

„Chcete dál bloudit v horách a schovávat se před vojáky?“

„Spíš někam na sever.“

„Ale tam je hranice!“ upozornil chlapec.

„To je, ale také je naděje, že se tam setkáme s našimi bratry, s další skupinou.“

Joellin mlčel. Měl obavy, aby si nenaběhli, ale nechtěl je strašit. Od otce věděl, s jakým pohrdáním on a jemu podobní pohlížejí na povstalce vedené Zapatou a Pancho Villou. Někdy překročili hranice, aby unikli pronásledování a vyvolali tím další šarvátky. Nezapomněl, jak jednou otec řekl, že kdyby to šlo, tak by měla americká armáda vstoupit do Mexika a že by do týdne vyčistila celou zem od těch banditů. Litoval, že ve dvanáctém roce nechal president vojáky v přístavu Velacruz.

Přes noc určitě nikdo klidně nespál, bylo o čem přemýšlet. Na druhý den zachvátila tábor cestovní horečka. Pravdou je, že těch pár věcí, co povstalci měli, mohli mít sbalené za hodinu. Přesto bylo dost zmatků, nikdo nevěděl, kdy vyrazí ani kam půjdou, někteří své věci sbalili a rozbalili několikrát.

Večer, když už bylo všechno hotové a něco pojedli, vešel do chýše Urilbeů Montana. Osobně obcházel všechny své lidi, jednak, aby se přesvědčil, že jsou připraveni, jednak aby je uklidnil, povzbudil.

„Tak jak jste na tom? Všechno v pořádku?“ zeptal se.

„To se ví,“ přikývla hlava rodiny.

„A s váma,“ obrátil se na Joellina, „Bych rád mluvil.“

„O čem?“ zeptal se mladík.

„Co kdybyste mě doprovodil?“

„Jako ven?“

„Jo, pokud vám to nebude vadit.“

„Prosím,“ zvedl se Greenwood.

Mladík byl nervózní, proč s ním chce mluvit o samotě? Proč to neřekl před ostatními? Obešel chytrč a volným krokem pokračovali po obvodu tábora.

„Podívejte,“ spustil velitel tábora, „budu mluvit votevřeně.“

„Prosím,“ pokrčil rameny Američan, ale rozhovor se mu pranic nelíbil už od začátku.

„Je vám jistě známo, že se tu vokolo potloukaj vojáci.“

„Je. Co je to za vojáky?“

„Vy asi nejste dobře informován vo situaci u nás, že?“

„Asi ne.“

„Dobře, ale vysvětlování by bylo složité. Tyhle vojáci prostě patří našim nepřátelům, hlavně presidentovi Carrazovi.“

„Myslel jsem, že jste bojovali proti diktátorům, nejprve Diazovi a po zavraždění Maderu Huertovi.“

„To víte z dějepisu ze školy?“

„Spíš od otce, který o situaci v Mexiku často mluvil,“ přiznal Joellin.

„To ovšem máte zkreslené představy.“

„Rád se nechám poučit.“

„Bohužel, na to není čas, snad někdy jindy.“

„Dobře,“ řekl mladík, ale nemohl zakrýt nespokojenost, „Alespoň bych rád věděl, na čí straně nyní stojím.“

„Copak to nevíte?“

„Upřímně ne. I vaše předchozí slova mě v tom utvrzují. Myslím si, že si všim nejsou jistí ani vaši lidé. Asi jen vy jste schopen situaci alespoň z části objektivně zhodnotit a vysvětlit.“

„Proč jen zčásti objektivně? Myslíte, že na to můj mozek nestačí?“

„To snad ani ne,“ usmál se Joellin, „Ale jako jedna ze stran sporu asi těžko můžete být objektivní. To by mohl asi jen nestranný pozorovatel.“

„Á, pán začíná tuším filozofovat,“ rozesmál se Montana.

„Možná,“ řekl nervózně Greenwood, „ale já mluvím o něčem jiném. Přidal jsem se k vám, jsem rád, že jste mě vzali mezi sebe a zachránili mi tím život. Teď ale hrozí, že tábor přepadnou vojáci. Velmi rád bych věděl, kdo mě možná zastřelí a proč.“

„Než odpovím, tak s vámi musím probrat jinou věc, kvůli které jsem vás odvedl ven. Teď je pravděpodobně poslední šance, abyste odešel.“

„Myslíte, abych vás opustil a šel pryč?“

„Ano. Jestliže budete dále váhat, stanete se pro naše pronásledovatele jedním z nás, bez ohledu na to, že jste Američan. Pak s váma budou jednat jako s náma, tedy jako s nepřáteli. Bez slitování.“

„Už jsem vám řekl, že jsem se rozhodl zůstat.“

„Ano, ale to byla jiná situace.“

„Jiná? V čem se změnila?“

„Teď tu hrozí reálný a bezprostřední nebezpečí.“

„Myslíte si, že jsem zbabělec?“ vybuchl Greenwood, když mu došlo, kam Montana míří, „Že když jsem dezertoval z armády, že jsem zbabělec? Dejte mi moje zbraně a já vám ukáži, jak se bojuje!“

Mladík zlostně proti Montanovi vykročil, jako by se na něj chtěl vrhnout. Byli naštěstí dost daleko od ostatních, než aby slova pronesená více než hlasitě vzbudila pozornost dalších psanců.

„Uklidněte se, to jsem přece neřekl,“ bránil se chabě Montana.

„Ale myslel jste to tak!“

„Dobrá, připouštím. Možná jsem se zmýlil ...“

„Ne vy, ale já se zmýlil,“ přerušil ho mladík, „Myslel jsem, že vy mě dokážete pochopit. Že dokážete pochopit, proč jsem z armády odešel. Že už jsem nechtěl snášet ten každodenní drill, to ponižování od nadřízených, předem nalinkovaný život svým otcem. Bez možnosti výběru. Myslíte si, že jsem zbabělec, který se bojí střelného prachu!“

Greenwood se otočil, mávl rukou a odcházel. Velitel ho však dohonal a zastavil.

„Mládénče,“ spustil zlostně, „děláš mi tu kázání, takovej cucák chlapovi, kterej by moh bejt tvým tátou! Ale nechci tě soudit, to si musíš srovnat v hlavě sám, co vlastně chceš. Máš tam asi pěkný bordel. Mě zajímá, zda tady chceš zůstat nebo ne. Abys nás nevhrozil. Když vodejdeš, postarám se, aby ses vyhnul vojákům a přišel do vobydlených míst. Pak můžeš najít svého strýce a na nás navždycky zapomenout. Jestli ale zůstaneš a jestli tady padne jedinej výstřel, seš už pro naše

pronásledovatele navždycky vzbouřenec a bez milosti tě zabijou. Pak už nemůžeš vdejt, ani kdyby sis to rozmyslel!“

„Dobře, tak na rovinu. Zůstávám!“

„Doufám, že nás nezklameš,“ podíval se zpytavě Montana.

„Nevím, jak bych vás mohl zklamat. Ale upřímně říkám, že ani nevím, jak bych vám mohl pomoci.“

„To bych věděl. Když budeš podporovat náš společný boj.“

„Vy myslíte, že bych měl za vás bojovat? Nemám chuť střílet na lidi, kteří mně nic neudělali a které vůbec neznám.“

„Tady je to ale něco jiného. Tady se bojuje o přežití. Pokud tady zůstaneš, tak se možná dostaneš brzo do situace, kdy buď zabiješ nebo budeš zabitej. To jsem ti chtěl říci, to si ty vůbec nepochopil. Znovu se ptám, a vopravdu už naposledy. Jestli chceš, tak ti dám dnes v noci průvodce, který tě vodvede mimo pozornost vojáků do vobydlenejch míst a na tohle ti zbyde jen vzpomínka. Máš hodinu na to, aby ses rozmyslel!“

„Není třeba. Už jsem se rozhodnul,“ odvětil rychle Joellin, „Přemýšlel jsem o tom v poslední době vlastně pořád. Beru vaši nabídku. Zůstanu s vámi. Pokud by hrozilo nebezpečí, jsem připraven vám pomoci bránit ženy a děti. Třeba se vám ještě dezertér bude hodit,“ dodal s jemnou výčitkou v hlase.

„Dobře,“ natáhl svoji pravičku Montana, „beru, že jsi v téhle chvíli jeden z nás. Tady je má ruka, říkej mi Chase jako voják. Ale pokud bys nás zradil, tak ...“

„Neboj se, Chase,“ přijal ruku mladík a dodal, „Na oplátku jednu radu, držel bych se co nejdál od hranic se Státy.“

„Proč myslíš?“ zarazil se Montana.

„Vím, že tam v poslední době bylo rušno a že jsou všichni dost nervózní. Bylo by velmi osudové vyvolat konflikt s hlídajícími oddíly americké armády.“

„Dobře,“ přitakal Montana. „až budeme mít čas, tak ti řeknu něco o situaci u nás a ty mě zase o situaci na hranici. Souhlasíš?“

„Ano, nevidím v tom problém.“

„Vrátíme se do tábora?“

„Rád bych se ještě chvíli prošel ...ne, nemusíš se bát,“ rozesmál se Joellin, když viděl výraz v očích Mexičana, „Nikam neuteču, to bych přijal tvoji nabídku. A tak vás ani neprozradím.“

„Přesto, pořád máš tu hodinu,“ řekl Montana, otočil se a odcházel. Není hloupej, bručel si pro sebe, ví na co myslím. Báł se, aby Američan neutekl, vojáci ho nechtyli a on jim nevyzvonil vše, co tady viděl. Snad se mu dá věřit, aspoň do chvíle, než prásknou první výstřely, pokud k tomu vůbec dojde.

Greenwood osaměl v tmavém lese. Domů, tedy do rodiny Urilbeů se mu nechtělo. Přemýšlel o slovech Montany. Má necelou hodinu, aby ještě změnil svoje rozhodnutí. Sice se už rozhodl, ale proč vlastně? Kvůli Ele, která ho vlastně nechce? Kvůli sobě, aby si dokázal, že nebude stále utíkat? Kvůli tomu, že tady je alespoň v jakémsi bezpečí, zatímco když tábor opustí, bude zase zcela sám? Kvůli tomu, aby se nemusel vrátit domů s prosíkem a hanbou? Určitě už ho nechal otec hledat. Možná už nějaký soukromý detektiv je na jeho stopě.

Joellin bloumal bez cíle mezi stromy na okraji lesa. Nastala jarní vlahá noc, stále ještě bylo poměrně teplo, na obloze se objevily hvězdy i měsíc, krajina byla zalita jeho žlutavým svitem. Velké smrky i listnáče čněly proti obloze jako jednotlivé okousané masívy, kterými nemohl mírný větřík pohnout. Vzdálil se od tábora. Aby tak zabloudil, to by si mysleli, že zase utekl. Zasmál se nad tou

myšlenkou. Ne, tady už jednou byl s Eleonorou, kousek dál je malá jeskyně, tam okolo ní šli, když si povídali. Přiblížil se. Náhle se něco pohnulo. Aby tak vyrušil nějaký párek při milování! To by to mohl schytat.

Asi to je jen halucinace. Ale ne, kroky, které za sebou zaslechl, byly neodiskutovatelnou realitou. Prudce se otočil. Zdálo se mu, že sní, ale byla to skutečnost. Proti němu stála Eleonora. Chvilku na sebe rozpačitě zírali.

„Myslela jsem si, že tu někde budeš,“ řekla.

„Ani sám nevím, proč tady chodím. Jen tak přemýšlím...”

„Co ti chtěl Montana?“ zeptala se a nemohla zakrýt úzkost v hlase.

„Proč se ptáš?“

„Odejdeš od nás?“ vyhrkla.

„Myslíš, že bych neměl?“ zeptal se a s napětím čekal odpověď.

„Jsem hloupá, jsem strašně hloupá, ale i když vím, že je to nesmysl, tak ...“

„Pokračuj,“ pobídl ji.

„Najednou, když jsi v odešel, tak jsem si uvědomila, že to bylo možná naposledy, kdy jsem tě viděla. Když ses nevracel, vykukovala sem. Když pak přišel Montana a ty ne, najednou jsem si myslela ... no že už jsi v odešel.“

„Vždyť jsem říkal, že zůstanu.“

„Ano, ale jdou sem vojáci, Montana tě mohl vyhnat,“ řekla rozpačitě.

Bolestně se usmál, ani ona mu nevěří, že znovu neuteče. Ne, nezlobil se na ni, byla teď středem jeho světa, jediné světýlko v jeho naprosto zmateném světě. Navíc, proč by mu měli věřit?

„Víš,“ pokračovala, přitom ho uchopila za ruku, jako by jeho tělem projel elektrický náboj, „když jsem si uvědomila, že tě už nikdy neuvidím, bylo mi hrozně. Strašně smutno ...“

„Neboj se,“ odpověděl, „domluvil jsem se s Montanou, zůstanu s vámi.“

„To jsem ráda,“ stiskla mu křečovitě ruku.

„Opravdu bys byla smutná, kdybych odešel?“

Neodpověděla, místo toho ho objala kolem krku. Spolu se rty cítil i její teplé a vláčné tělo, pociťoval vzrušení. Tiskl se k ní, hladil ji. Jeho ruka bloudila po jejím těle, náhle mu ta látka začala velmi překážet, snažil se dostat pod ni.

Trochu se odtáhla a podívala se na něj. Zachvěl se.

„Ty to chceš“ zeptala se přímo a on cítil, jak ho v celém těle zamrazilo. Obavy a zároveň očekávání krásného se mísilo v jedno. Nebyl schopen slova, přikývl.

„Už si někdy ...“

Zavrtěl hlavou. Uchopila ho za ruku a vedla ho dále do lesa, až k jedné mechem obrostlé malé mýtině. Zase se začali líbat, rozepnula mu košili a začala ho hladit po jeho hladké hrudi. Druhou rukou si sama stahovala šaty. Začal jí pomáhat, ona jemu, až na sobě neměli nic. Rozprostřela jejich šaty na zem, přitáhla ho k sobě. Začali se milovat, zatím příliš neumnými, ale přirozenými pohyby.

DRUHÁ KAPITOLA

Druhý den ráno nastal čas pochodu. Lidé se seřadili do dlouhé řady a pod vedením těch nejzkušenějších opustili své nuzné příbytky, ve kterých přežili zimu. Svůj skrovný majetek povětšinou táhli na svých bedrech, něco pobrali koně a muly, nebyl jich však dostatek, ne každému ze zvířat se poštěstilo přežít zimu. Jelikož šli lidé v zástupu, dalo se dost dobře spočítat, kolik jich vlastně je.

Podívejme se, jak počátek pochodu zaznamenal do svého deníku Joellin Greenwood, zápis je ze dne 14. března 1916.

„Zjistil jsem, že ve výpravě je 110 mužů starších dvaceti let, 35 mužů starších patnácti let, tedy jako já i mladší, 14 žen starších dvaceti let, 3 dívky starší patnácti let – jedna z nich je má Ela – jak se to krásně píše, má Ela – a 28 dětí. Muži a chlapci jsou většinou ozbrojení, ale většinou špatnými zbraněmi. Jediný já mám dalekonosnou opakováčku. Pušku už mám zase u sebe. Nejprve mi ji sice sebrali, ale když jsem se k nim definitivně přidal, tak mi ji vrátili. Pochod je vyčerpávající. Musím přežít den do večera, pak zase budu moci být se svou Elou. Chtěl bych ji políbit už teď, ale jak by se asi tvářila její matka a její otec, kdyby věděli, do jakých rozměrů se náš vztah rozrostl. Chci se s ní opět milovat, toužím po tom jako po ničem na světě. Miluji ji!!! Se mnou je ve výpravě celkem 191 lidí, všichni jsme na pochodu, bojím se to tak nazvat, na pochodu smrti!“

Mladík svůj zápisník po svém uzdravení zase začal zaplňovat. Tuto poznámku, ze které bylo citováno, si poznamenal během polední přestávky. Nemusel se bát, že by jeho slovům někdo rozumněl, jediný, kdo by byl schopen je přečíst byl Montana, ale ten měl zcela

jiné starosti. Byl čas opět vyrazit. Ukryl svůj deník do batohu, ten si dal na záda, přes rameno si přehodil svoji skvělou pušku. Celý houf odpůrců současné vlády Mexika vyrazil zase vpřed.

Byly to těžké a smutné dny. Nesly se ve znamení zoufalého útěku před neviditelným nebezpečím, které nad celým konvojem viselo. Jedinou nadějí pro všechny představovalo spojení se silnějším oddílem povstalců či dokonce nalezení hlavní stanu Villových vzbouřenců.

Montana směr postupu nasměroval k hranicím s USA. Co tam chtěl najít? Setkání s americkými jednotkami v blízkosti hranic se obával Greenwood daleko více, než mexické armády. Už jednou sdělil veliteli výpravy své obavy, teď se rozhodl ho varovat znovu. Bylo poledne, dle zpráv zadních hlídek sice vojáci na jejich bývalý tábor narazili, ale byli stále velmi daleko, než aby je mohli obrozit. Udělali si pauzu, dokonce si dovolili i rozdělat několik ohňů, kolem kterých se sesedli. U jednoho byli ti nejzkušenější. Když po chvilce Montana osaměl, odvážil se Joellin k němu přisednout.

„Chase, mohu s tebou mluvit?“

„Co chceš?“ otočil se na něj s vlídným úsměvem velitel.

„Mohu se tě na něco zeptat?“

„Samozřejmě, proč ne?“

„Míříme stále k hranicím s mou vlastí, že?“

„Je to tak, chceme jít tím směrem.“

„Chápeš ale, že se tak netakticky vystavuješ velkému nebezpečí?!“

„Větší nebezpečí a ještě netakticky?“ proháhl slova Montana, „Nechceš mi to vysvětlit?“

„Riskuješ, že nás sevrou ze dvou stran. A pak už nezbyde jiná cesta, než ta, která vede na onen svět!“

„Proč by nám Američani ubližovali? Nic jsme jim přece neudělali!“

„To je možné, ale nálada na hranicích je proti vám velice negativní.“

„Proč?“

„Dívají se na vás jako na bandity a ne jako na bojovníky za svobodu. Navíc občas překročí nějaká skupina z Mexika hranice, dojde ke konfliktu, vypálí nějaký ten ranč, ukradne dobytek. A jsou přitom i mrtví!“

„To ale většinou nejsou naši lidi, ale skutečný banditi! Takovejch skupin je tady v mojí zemi víc, je tu hodně lidí, který zneužívaj situaci pro sebe a loupí.“

„To je jedno.“

„Jak to jedno?“ rozlobil se Montana.

„Z tvého pohledu samozřejmě ne,“ opravil se Greenwood, „Ale z pohledu Američanů ano. Všechno je totiž připisováno vám, není rozdíl mezi odpůrci vlády a bandity. A lidé tam u nás tomu většinou věří.“

„Bohužel, nemáme na vybranou,“ řekl po chvilce přemýšlení velitel.

„Proč?“

„Protože tam někde by měl být větší oddíl našich lidí. Máme vo tom zprávy. Jedině cesta na sever nás může přiblížit k našim lidem.“

„Dobře,“ rezignoval Joellin, ale dodal, „Musel jsem ti to říci. Jsem ještě mladý a proti tobě hodně nezkušený, ale znám své krajany lépe než ty. Známe i jejich poslední nálady. Víme, že mnohý americký důstojník by měl radost, kdyby mohl proti vám vést svoji jednotku. Kdyby na nás narazili, mají povinnost nás zadržet a to po dobrém i po zlém.“

„Neboj se, nepůjdeme až k hranicím,“ uklidňoval ho Montana.

„A co vaši vojáci?“

„Schováme se v horách, najdeme si úkryt. Pak vyšleme hlídky a pokusíme se nalézt svoje přátele.“

„Hlavně ať nevyprovokujete Američany.“

„Ty máš z těch vašich nějaký strach,“ rýpnul si Chase.

„Nepřej si poznat, co dokáže dobře vyzbrojená a disciplinovaná jednotka.“

„Mladej,“ odvětil Montana shovívavě, „vo tom vím desetkrát víc než ty. Nejen z příruček, ale bohužel i z praxe. Už možná ale bude brzo zase třeba sáhnout po zbraních.“

Oči chlapce se rozšířily. Vycítil v těchto slovech narážku, která tam možná ani nebyla. Trpěl stále komplexem, že je všemi považován za zbabělce, pro ten svůj útěk. Ale on bojovat umí a střílí skoro tak dobře jako jeho otec, a panečku, to je nějaký střelec!

„Ještě se uvidí, možná že se jim ztratíme i bez boje,“ dodal Montana. On sám se vojáků nebál, ale měl strach o své lidi. Tížila ho zodpovědnost za celou výpravu, kterou se podvolil vést. Vždyť rozhodovat o životě a smrti téměř dvou stovek lidí není jen tak.

„Dobře, když bude potřeba, budu bojovat. Vášim vojákům dokážu, že to se mnou nebudou mít lehké,“ vytahoval se mladík. Montana také tak slova Američana bral, ale přešel to, aby Joellina, který evidentně přišel s dobrými úmysly, nepopudil.

„Jak se tedy rozhodneš?“ naléhal Joellin.

„Uvidíme k večeru. Až budem mít přesný zprávy vod hlídek. Jak sou vojáci daleko. No, je čas vyrazit,“ povstal Montana a dal najevo, že slyšení je u konce. Za chvíli se celý houf dal opět do pohybu.

Putovali bez oddechu až do večera. Bylo to úmorné, byť nebyly vedra, někteří muži se při vlečení nákladů ale i malých dětí zpotili tak, že si svlékli i košile a šli do pasu nazí. Joellin si dával pozor, aby neprochladl, navíc nad ním bděla Eleonora. Někdy zafoukal větřík a byl cítit chlad. Onemocnět na takovém pochodu představovalo velké nebezpečí.

Joellin se velké péči své milenky o své zdraví bránil, ale bylo mu to houby platné, odporovat si nedovolil. Pohled jejích krásných očí ho vždy odzbrojil, když se nadechoval k protestu. Ona však věděla, jak vážně byl nedávno nemocný a že si musí dávat pozor. Ono když svítí slunce, tak je skutečně teplo, ale vzduch už tak teplý není a pokud nastane poryv větru, může být závan na upoceně tělo osudný.

K večeru se utábořili v prostorné rokli. Postavili hlídky na všechny světové strany a rozdělali oheň. Stačili něco pojíst, když se vrátil posel ze zadní hlídky, postupující s několikahodinovou ztrátou za hlavním vojem. Zprávu přinesl nějaký Fernao Castilla, asi pětatřicetiletý muž. Ačkoli se přemáhal, každý na něm poznal, že je rozrušen.

Montana a asi dvacet nejzkušenějších mužů, včetně pana Urilbeho, si sedlo stranou, aby posla vyslechli a poradili se co dál. Greenwood by byl také rád u toho, ovšem neodvážil se tam jít. Vždyť by se mu stoprocentně vysmáli. Raději šel tedy kousek stranou z tábora s Elou, zabral se s ní do debaty o pitominách. Sami zůstávali skryti ve tmě, ale dobře mohli pozorovat svrkot okolo. Občas k tábořišti hodili zrakem, daleko více se však věnovali sobě navzájem. Škádlili se, přejížděl jí rukou po stehně, stále výš a výš, tiskl jí zlehka řadra a ona mu nezůstávala nic dlužná. Za chvíli byli parádně rozrušeni.

Porada skončila teprve po dvou hodinách. U své rodiny se objevil i Urilbe. Joellin a Eleonora zanechali svých hrátek. Chvíli posečkali, aby se tep zklidnil a oni vychladli, pak se vrátili.

Joellin šel rovnou za svým budoucím tchánem, jak si to ve snech maloval, který ovšem o možném příbuzenském vztahu s vetřelcem neměl ani zdání.

„Hrozí nám nějaké nebezpečí?“ vyzvídala už paní Urilbeová.

„Vám nikomu zatím ne.“

„A komu tedy?“ ptal se syn Alvar.

„Nikomu. Ale pro jistotu jim pošle Chase naproti dva tucty chlapů, aby si s nima na chvíli popovídali.“

„Kdy je vyšle?“ vstoupil na scénu Greenwood.

„Zejtra ráno my vodtáhneme, ale voni tu zůstanou poschovávaný.“

„Proboha!“ spráskla ruce paní Urilbeová.

„Co se děšíš,“ klidnil ji manžel, „de jen vo to, aby se tu chvíli pozdrželi, než jim zmizíme. Padne nanejvýš pár ran do vzduchu,“ dodal ne moc přesvědčivě.

„Šel bych taky!“ zvolal Alvar.

„Kam by pán chtěl jít?“ opáčil otec jízlivě.

„Si s nima popovídat!“

„Ani nápad!“

„Proč?“ vzdorovitě zvedl hlavu synátor.

„Nechci to a basta. Konec konců, Montana by si tě stejně nevybral.“

„On si ty muže vybírá?“ vložil se do dialogu Greenwood.

„Jasně.“

„Podle čeho je vybírá?“

„Podle toho, jak sou dobrý a zkušený. A jestli tu nemaj rodiny, to dá rozum,“ zavrtěl hlavou Urilbe nad dle jeho názoru stupidní otázkou.

Joellin už se dál neptal, raději se rozhlížel po Montanovi. Až ho konečně uviděl stát s nějakým asi čtyřicetiletým mužem, s velkým knírem pod nosem a obstarožním koltem za pasem. Váhavě k nim přistoupil. Nevěděl, jak zasáhnout do jejich rozhovoru, ale naštěstí si ho Montana všiml a obrátil se na něj sám.

„Jdeš se zeptat, co se děje?“

„Skoro ani ne, vím vše od seňora Urilbe,“ zněla odpověď.

„Tak vo co tu de?“

„O to, o čem jsme mluvili v poledne.“

„Jo, došlo na moje slova, zejtra si s nima zatančíme čtverylku,“ pokrčil rameny Montana.

„To vím. Už jsi vybral tanečníky?“

„Jo.“

„A povedeš je ty sám?“

„Ne, ty povede Anibal Cerez.“

„Kdo to je?“

„Stojí přímo před tebou,“ rozesmál se Montana a i jeho druh ukázal své zdravé zuby.

„Ach tak, promiňte, pane“ obrátil se mladík na druhého muže, „Řeknu vám to na rovinu, chci se přihlásit mezi ty vybrané muže.“

„Já už je mám po kupě,“ odvětil konejšivým hlasem Cerez.

„Když jich bude o jednoho víc, tak to určitě vadit nebude,“ trval na svém Joellin.

„Jste ještě drahý pane moc mladej, byla by vás škoda ...“

„Já se jim do rány nepostavím!“

„Oh!“

„Mám ty nejlepší předpoklady, abych zde zůstal!“

„Oh!“

„Mám výbornou pušku a dobře střílím!“

„Oh!“

„Ano, vsadil bych se, že tady z vás nejlépe!“

„Oh!“ vyrazil ze sebe teprve počtvrté Cerez, ale Greenwoodovi se to zdálo už i tak přespříliš, že zlostně vybuchl.

„Nechte toho vašeho přihlouplého oh a poslouchajte mě. Na půl míle vás střelím mezi oči a vy mě ani nezahlednete. Tak to je!“

Montana i Cerez se rozesmáli, což mladíka ještě více popudilo.

„Co je na tom k smíchu? Už jste někdy viděli takovou pušku, jako mám já?!“

Oba museli zavrtěním hlavy doznat, že nikoli.

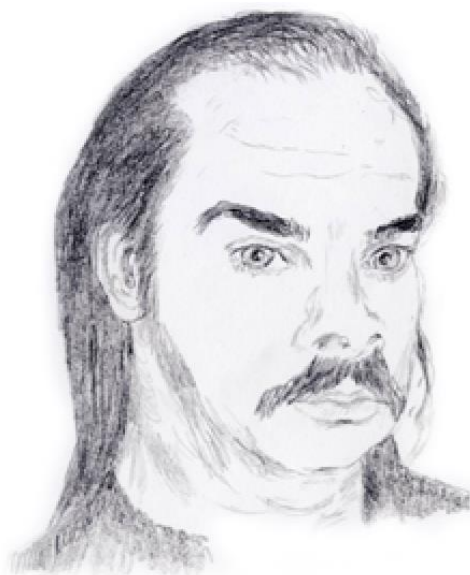
„Vidíte! A já ji mám a umím s ní zacházet. Chcete si mě vyzkoušet?“

„Jen neplejtvej střelivem a nedělej rámus!“ usmíval se Montana.

„Mám nábojů dost!“

„Ale nedaj se tady sehnat nebo vodlejt. Tak si je velmi šetři!“

„A budu moci jít zítra s vámi, seňore Cerez?“

Anibal Cerez

„No, nevím, když k tomu dá Chase souhlas ...“

Mladík se znovu rozohněně otočil k Montanovi, aby na něj spustil argumenty, ale ten ho předešel.

„Když jinak nedáš,“ pokrčil rameny, „Tak tedy budeš mít Anibale ještě vo jednoho bojovníka navíc.“

„Jo беру,“ přikývl Cerez a dodal, „Neboj, dám na něj pozor.“

Jak přesně svou poznámku myslel, tím si Joellin nebyl jist, zda se schce postarat, aby se mu nic nestalo či ho hlídat, aby třeba neutekl. Ale po pravdě mu mínění Mexičana bylo lhostejné, neboť dosáhl svého. Kdyby mu nepřišlo nevhodné projevit radost, nejraději by si povyskočil.

„Děkuji, kde a kdy se mám hlásit?“ řekl místo teatrálních gest, byť si povyskočil alespoň v duchu.

„Nestarej se, běž si lehnout, já si tě zejtra najdu,“ odvětil Cerez.

Greenwood už na další nečekal a s radostným výrazem se vracel k rodině Urilbeů. Starý pán se zrovna rozčiloval.

„Sou jak hnidy, vši, přísajou se vám na tělo a furt otravují, nedaj se zničit.“

Joellin pochopil, že mluví o vojácích.

„Nemáme vod nich pokoj ani na chvíli,“ horlil Urilbe dál, „Utíkáme, uhýbáme jim z cesty, ale voni nám šlapou na paty! Jsou jak šílenci, který nepřestanou, dokud nás všechny nedostanou. A co my?!“

„Ježíšmarjá, co jsme komu udělali, pane bože, proč nás trestáš?“ lomila rukama jeho žena.

„Raději si pojďme lehnout, zejtra nás čeká namáhavěj pochod,“ pravila Eleonora.

„To je pravda, pojďme spát ... á, mladej pán se vrátil. Kdepak sme se to courali?“ padl Joellin Urilbemů přímo do rány.

„Já?“ zeptal se Greenwood dotčen tónem jeho hlasu.

„A kdo jinej?“

„Mluvil jsem s Chase Montanou.“

„A co říkal?“

„Že se tu zítra počká na vojáky, tedy skupina vybraných mužů.“

„To je novinka,“ ušklíbl se starý, „to už víme dávno. Běž si radši lehnout, zejtra tě čeká další namáhavá cesta.“

„Ani bych neřek,“ chtělo se chlapci odseknout, ale odpověď raději spolkl. Otočil se a uraženě poodešel stranou. Eleonora si povšimla Joellinova rozladění a rozesmutnila se. Vždyť jeden z nich, co se spolu nepohodli, je její otec, kterého ctí a miluje, a druhý její milenec, kterého rovněž miluje a byla by ochotna pro něj cokoli obětovat.

Greenwood si zalezl pod pokrývkou, otočil se zády k celé rodině Urilbeů a rukou hladil pažbu své pušky, kterou si přitáhl k tělu. Tu pušku, kterou by měl zítra poprvé a možná i naposled, když bude mít smůlu, použít proti skutečným lidem. To už nebude hra, kterou tak často cvičili! Snažil se zahnat nejistotu, která se ho zmocňovala. Předtím vystupoval velmi suverénně, ale uvnitř sama sebe už takovým suverénem nebyl.

Do jeho mladé a ještě nedospělé duše se začal vkrádat strach, pochybnosti, nejistota. Co když ho vojáci zasáhnou? Třeba ho rovnou zabijí, možná jen zraní. Jak zvládne bolest a jak bude hrozná? A kam to koupí? Kdo by neměl obavy? Bude naopak on umět zabíjet? Bude moci střílet na muže v stejnokrojích? To není jako se trefovat do dřevěného či papírového terče!

Stále vše probíral dokola, na spánek neměl ani pomyšlení. Byť mu rozum říkal, že právě usnout by bylo nejlepší, aby byl čilý, aby se mu netřásla ruka. Pochybnosti se ale nedaly zaplašit,

naopak, získávaly na síle. Cítil divný pocit v oblasti žaludku. Vždyť je ještě mladý, není mu ani osmnáct, teď tady poznal, jaké je milovat! Ne, ne, právě teď by bylo hrozně hloupé zemřít!

Ale je šetřit nebude! Ti vojáci přišli zabít Eleonoru. Nebude je šetřit! Už kvůli ní ne. Ale je to vůbec pravda? Chtějí vojáci vůbec někomu ublížit, když je nechají na pokoji? Jsou tak zlí, jak tady všichni tvrdí? Když na ně zítra začnou střílet ze zálohy, což jak pochopil asi bude taktika, vyhlásí jim tím válku na život a na smrt. A jak dopadne souboj mezi vycvičenými vojáky a zdejšími rolníky?

Mladík si otřel orosené čelo. Bylo mu těžko. Náhle se nad ním sklonil jakýsi stín, který ho vzápětí něžně pohladil po tváři.

„Spíš?“

Zvedl hlavu a uviděl tu, kvůli které se chystal zítra pustit do mírně řečeno riskantního podniku.

„Ne, nespím,“ odvětil.

„Pojď kousek stranou, abychom naše nerušili,“ vybídla ho spíše pohledem než slovy.

Dlouho se nerozmýšlel. Ona byla zabalená do přikrývky, on se k ní přivinul. Poodešli pár desítek metrů stranou, pod intimitu tmy. Posadili se na plochý kámen.

„Co se ti stalo?“ zeptala se.

„Mně? Vůbec nic, proč myslíš?“

„Zlobíš se na otce?“

„Ne, to si špatně vykládáš.“

„Tak se snad zlobíš na mě?“

„Jak bych mohl,“ zlíbal ji v odpověď.

„Tak co je s tebou?“

„Nic. Co by mělo být?“

„Poznám na tobě, že tě něco trápí,“ nenechala se odbýt.

„Hm,“ neodpověděl.

„Stalo se něco s Montanou? Nepohodli jste se? Stejská se ti po domově?“

Podíval se do jejích zaujatých očí. Ne, nemohl jí lhát.

„Nestalo se mi nic,“ promluvil konečně, „Nepopírám, že se mně někdy stýská po domově, po otci, matce, bratrovi, ale jsem tu teď s tebou a to je pro mě hlavní. To, že se právě teď necítím nejlépe, souvisí s něčím jiným.“

„A s čím? Mohu ti nějak pomoci?“ naléhala.

„Víš, zítra ráno, až vy odejdete, já tady zůstanu.“

„Ty mě chceš opustit?“ téměř vykřikla.

„Ne, nechci a věřím, že tě neopustím.“

„Jak to, nerozumím ...,“ zarazila se uprostřed věty, protože ji napadla myšlenka, které se zděsila, „Snad tu nechceš čekat na vojáky?“ vyslovila ji.

Přikývl.

„To je nesmysl, vždyť tě můžou zabít!“

„Já doufám, že ne,“ pokusil se o žertovný tón, což vyznělo dost skřípavě.

„A proč ty? Vždyť je tu dost zkušenějších mužů! Proč vybrali zrovna tebe ...“

„Tak předně,“ skočil jí do řeči, „nikdo mě nevybral, přihlásil jsem se sám. A za druhé, nejsem žádný zbabělec, to vám všem dokážu!“

„Ale ...“

„Když mi nevěří ti ostatní, Montana, tvůj otec a třeba všichni tady, je mi to jedno. Ale když mi nevěříš ani ty, že nemám strach z pár vojáků, tak to mě bolí. Možná zítra budeš jiného názoru, ale je možné, že už bude pozdě!“

Jeho slova se jí zaryla do srdce.

„Proboha, to neříkej! Vždyť já ti věřím, já tě miluju!“ objevily se v jejích očích slzy.

„Opravdu? Tak proč tak mluvíš?“

„Já ... já mám vo tebe strach,“ přivinula se k němu. Hladil ji po vlasech a mlčel, nějak mu nebylo do řeči.

„Víš, já musím dokázat nejen vám, ale taky sám sobě,“ řekl tiše a upřímně s napětím v tváři, „Musím dokázat, že za něco stojím. Nemohu stále jenom před něčím utíkat. Jednou jsem se k vám přidal, tedy i mně náleží povinnost chránit ženy a děti. Mám pro to nejlepší předpoklady, mám za sebou několik let výcviku, i když jsem hodně mladý. A našel jsem tady dívku, do které jsem se hrozně zamiloval. Když jsem utekl, tak jsem vůbec neměl žádný cíl, neviděl jsem žádný smysl života. Teď, když jsem poznal tebe, tak mám už pro co žít,“ dokončil své vyznání.

Zvedla hlavu z jeho hrudi a podívala se mu do jeho smutných, ale odhodlaných očí.

„Každý bojuje za něco,“ pokračoval, „Někdo o svůj holý život, někdo za své nejbližší. Všichni bojujete za svoji svobodu. Já vidím jen jediné. Chtěl bych si tě odvést někam pryč, kde bychom mohli v klidu žít, pracovat, snad mít děti, ty vychovávat. Ale teď je můj sen ohrožen, když je ohrožena jediná věc, pro kterou má pro mě smysl žít. A to mám nečině čekat? Ne, to bylo zbabělé a ty si zbabělce nezasloužíš! A já chci, aby sis mě mohla vážit. Já jsem připraven tě chránit třeba proti všem!“

„Joeli,“ pohládila ho něžně po vlasech, „já jsem věděla, že když ti podlehnou, když podlehnou svojí touze, že to bude neštěstí pro nás pro všechny. Moh si už dávno vdechnout, moh si už dávno být v bezpečí a místo toho budeš riskovat život. Přitom je velmi nejistý, jak všichni dopadneme.“

„Elo,“ stiskl ji pevně, „já v životě poznal jen přísnost otce a pak vojenský dril. Nikdy jsem nevěděl, co to je milovat, co to je být šťastný už jen tím, že jsem tu s tebou. I kdyby naše soužití mělo být velmi krátké, pro mě význam má. Za to jsem ti hrozně vděčný. Věřím, že se zítra vrátím, věřím, že přežiju s tebou i další nástrahy. Věřím, že si tě budu moci odvést pryč s sebou a starat se o tebe. To je jediné, v čem nyní vidím smysl svého života. Nesmíš mi to brát!“

„Mlč už, mlč už,“ začala ho vášnivě líbat na ústa, „já tě miluju.“

Také on ji sevřel, zase s nimi zacloumala vášeň.

„Vem si mě, teď hned, dělej ...,“ vyrazila ze sebe.

Svalili se do trávy na pokrývku a bylo jim jedno, že mohou způsobit hluk a přilákat něčí pozornost. Rozepínal si kalhoty, rukou se ji pokoušel proniknout ke klínu. Oddávali se sobě jako by to mělo být naposledy v životě. Vždyť možná ano!

Hned s prvními světelnými paprsky byl tábor na nohou a balilo se. Bylo nutné jít co nejrychleji dál, vždyť i vojáci mohou vyrazit hned za úsvitu a výrazně zkrátit vzdálenost, která je dělila. Kdyby dostihli hlavní voj, mohli by ohrozit životy žen a dětí.

Joellin si sedl na kámen a začal si čistit svoji zbraň. Přední voj už se pomalu vydával na cestu.

„A co ty? Budeš tady sedět věčně?“ poznamenal Urilbe na Joellinovu adresu.

„Ne, já už taky jdu,“ povstal mladík, který si povšiml, že okolo Cereze se rojí muži s puškami. Přehodil si tornu přes rameno, ve které měl kromě svých věcí i trochu jídla, které mu tam vložila Eleonora. Pohledem pokynul své milence a k velkému údivu starého Urilbeho se vydal k Cerezově skupině. Zatímco v očích otce byl úžas, v očích dcery se zaleskly slzy. Rychle otočila hlavu, aby si toho nikdo z rodiny nepovšiml.

Cerez přivítal mladíka s úsměvem. O jeho platnosti v boji si iluze nedělal, ale pokaždé když padl jeho zrak na jeho pušku, musel v sobě potlačit kus závisti. Tu tak mít v ruce! Čert ví, proč ji Montana tomu klukovi vracel!

„Tak už jsme všichni? Zdá se, že jo,“ rozlížil se Cerez kolem sebe, kde se tísnili dva tucty střelců. Přišel k nim Montana.

„Tak Anibale, víš vo co mi de!“

„Jistě, zdržet je, zastavit.“

„Přesně tak. Nechci žádný hrdinství. Nechci žádný zbytečný ztráty. Stačí je jen zadržet a dát nám náskok.“

„Neboj se, však my se vo to postaráme.“

„Jak ustoupěj, tak se hned stáhněte. Koně máte u sebe?“

„Jo, pět jsem si jich vybral.“

„Jen pět?“ zeptal se jeden, asi dvacetiletý muž s poměrně hezkou tváří.

„Jo. Kolik bys jich chtěl?“

„No nás je poněkud víc, ne?“

„To je jen pro případný zraněný, další budou muset šlapat pěšky. Stejně je to tak v týchle krajině skoro rychlejší. Jasný, Luisi?“

„No jo,“ zmlkl mladík.

Při slovech Cereze o zraněných přejel Greenwoodovi mráz po zádech. Tak aby byl jedním z nich! To by bylo ... ne, nemá smysl na něco takového myslet. Utčitě se mu nic nestane, vrátí se živý a zdravý... ale co kdyby?!

„Tak vám přeju hodně zdaru,“ loučil se s nimi Montana. Prohlížel si jejich tváře. S kolika z nich se už nesetká? S kolika? Kdo zaplatí svým životem a vykoupí tak na čas životy svých druhů? Kdo z nich? Znal je už všechny osobně, ovšem kdyby začal počítat své přátelé, kteří v minulosti padli, nestačilo by mu určitě dvoumístné číslo. Rád by tu zůstal s nimi, ale uvědomoval si svoji zodpovědnost k celé skupině. Bylo by nesmyslné zbytečně riskovat. Pověřil akcí Cereze, jehož dobré vlastnosti znal a kterému věřil. Vybral ty, o kterých se domníval, že v boji nezáváhají. Povětšinou byli sami, bez rodin a příbuzných. Nyní ale už musel za hlavním vojem a musel s těžkým srdcem těch dvacet mužů ponechat jejich osudu.

Nevěděli nic o nepříteli, o jeho síle a vyzbrojenosti. Co jim zbývalo? Pro záchranu životů lidí v hlavní koloně musí holt někdo zaplatit svojí krví. Každý z dvaadvaceti mužů, kteří tu celkem zůstali, věřil, že on tím plátcem nebude.

„Neobsadíme vchod, ale východ z údolí,“ začal Cerez velet.

„Proč to?“ zeptal se někdo.

„Vlákáme je do pastí. Až vjedou do údolí, zasypeme je střelami,“ pokračoval Cerez, „Musíme se rozdělit. Vás pět půjde nalevo, schováte se támhle nahoře. Ty, Gonzale, mi zodpovídáš, že bude u vás všechno v pořádku.“

Asi pětatřicetiletý Gonzal Duarte přikývl, že rozumí.

„Tak, na druhý straně dalších pět., za to mi odpovídá Anibal Wan. Jasný?“

Jmenovaný rovněž přitakal.

„Výborně. Já a zbytek obsadíme východ. Takže za mnou.“

„Jen ať nám je nepustíte do zad,“ vyjádřil obavy většiny jeden mladý muž.

„Žádný vobavy, Gaspare, jen si sám dej pozor, ať jim nevlezeš do rány!“

„Já si dám pozor,“ ušklíbl se Gaspar Tuteo.

„Tak, a teď mě poslouchejte všichni velmi pozorně!“ zpřísněl a zvažněl Cerez. Všichni se kolem něho semkli, aby jim neuniklo jediné slovo. Nebylo divu, vždyť se za chvíli bude rozhodovat o jejich životech. Umírat se nechťelo nikomu.

„Nikdo vo sobě nesmíte dát vědět předčasně,“ pokračoval velitel, „musíte se dobře ukrejt. A hlavně nikdo nestřílet!“

„Kdy to tedy spustíme?“

„Teprve, až já dám povel. Já vystřelím první! Potom ty parchanty zasypete volovem! Snažte se, abyste jich zabili co nejvíc! Pořádně miřte a neplekvejte patronama na střelbu pánu Bohu do voken!“

„Jasný,“ přikyvovali všichni.

„Tak jo. Teda všichni na své místa! A hlavně nic nezkurvejte, nebo to vodsereme všichni!“

Deset mužů začalo zlézat stráně, aby se v nich zabydlelo na příští hodiny. Zbylí šli jak ovce za Cerezem. Joellin byl mezi nimi. Cerez byl zkušený, chránil si osobně únikovou cestu. Terén si obhlédl už včera, kdyby údolí chtěli vojáci obejít, zabralo by jim to dost času. Nevěřil, že jím budou plýtvat.

Pět mužů nechal v záloze, se zbylými pěti obsadil východ z rokle. Rozstavil své lidi, kontroloval jejich krytí, pak se vrátil k Američanovi, kterého si nechal ve své blízkosti.

„Připraven?“ zeptal se.

„Pochopitelně,“ odpověděl mladík a zaklepal na pažbu své pušky.

„Hezká zbraň,“ prohlížel si ručnici zblízka Mexičan.

„To je. S tou se dá skutečně na míli zasáhnout člověk.“

„To je strašně daleko ...“

„Mám v tašce dalekohled, který se dá sem, tady do těch držáků. Pak se teprve míří!“

„A proč sis ho tam nedal?“

„Tady bude boj na blízkou vzdálenost, tak na dvě stě metrů, tady se neuplatní.“

Cerez chvilku přemýšlel.

„Dovedeš skutečně dobře střílet?“ zeptal se.

„Myslím, že ano. Na lidi jsem nestřílel, na terče mi to docela šlo.“

„Poslouchej, víš co? Dokázal bys zasáhnout člověka v chůzi, tedy když jede na koni?“

„Pokusil bych se, snad ano.“

„Tak si ten dalekohled namontuj.“

„Ale ...“

„Žádný ale! Je to rozkaz! Já tady velím, ty musíš poslouchat!“

Joellin zkousl rty, ale ovládl se a mlčel. Místo toho raději sáhl do brašny a umístil na pušku dalekohled. Pochopitelně, kdyby chtěl střílet na vzdálenost té propagované míle, musel by pušku pořádně zastřílet. Tady ale půjde maximálně o pět set metrů. Nastavil mířidla na tuto vzdálenost a modlil se, aby nebylo nic poškozeno, když v poslední době nebylo se zbraní zacházeno, jak by si tento unikát zasluhoval.

Podíval se přes dalekohled do údolí. Krásně přibližoval a navíc rysy na objektivu ukazovaly místo, které by měl na pět set metrů zasáhnout. Měl. Nemá možnost si pušku vyzkoušet. Pojede rovnou na ostro. Věřil ve svoji šťastnou hvězdu.

„Už to máš?“ přerušil jeho rozjímání ostrý, ale přesto přátelsky znějící hlas Cereze.

„Ano, jsem připraven.“

„Výborně. Tak poslouchej. Nevím, kolik jich přesně bude, ale podle hlídek by to měl bejt předvoj vo počtu tak tuctu mužů. A ten předvoj nejspíš někdo povede. Nejspíš nějaký důstojník. A na toho jsem měl spadeno. Jestli tak dobře střílíš...“

„Mám ho zabít?“

„Jo. Já ti ho vyznačím. Vystřelíme skoro současně, až ti dám povel. Tak ho sejmi. Dokážeš to?“

„Snad ano, když bude zbraň v pořádku.“

„Dobrá. Jsme tedy domluvení!“

„Mohu se na něco zeptat?“ osmělil se Joellin.

„No jasně. Musí ti být všechno jasné, de nám vo život!“

„To na ně budeme střílet rovnou?“

„Jasně. Co jinýho bys chtěl dělat?“

„No, třeba je vyzvat, aby nás nechali na pokoji ...“

„Ty seš dobrej,“ rozesmál se skutečně srdečně Mexičan, „To se ti povedlo. Víš, jak by to dopadlo?“

„Jak?“

„Začali by střílet první, skryli by se, bylo by po překvapení. Ta nám dává velkou šanci, i když sou líp vyzbrojení a vycvičený.“

„Dobře, ale střílet jen tak, ze zálohy ...“

„A co si myslíš, že dělaj voni?“ Vražděj, popravujou naše muže, znásilňují naše ženy a tejraj a zabíjej i děti! A ty bys je chtěl šetřit? To se radši seber i se svou puškou a běž se vycpat!“ naštvál se Anibal.

„Já jsem jen myslel ...“

„No dobrá, dobrá,“ zklidnil se, „to je z toho, že je neznáš. Ale věř mi, já už s nima ledasco vybojoval. Víckrát než co je prstů na jedný ruce určitě. Dyť i na těle mám šrámy jako památku.“

„A zabíjel jste?“

„Zabíjel ... Jinak to nejde. Ty bojuješ proti živým lidem poprvé, že jo.“

„Ano, zatím jsem se bil jenom s papírovými figurami, terči, občas jsem byl s otcem lovit. Ale to je všechno.“

„Neměls radši s náma chodit ...“

„Já nemám strach!“ vzkypěl mládenec.

„Já ti věřím, ale tady jde vo něco jinýho. Nejde vo tvůj strach, kterej dovedeš potlačit. Tady de vo to, jestli budeš schopnej ty zabít! Musíš střílet na muže, který ti přímo neublížili, který vůbec neznáš. Vo tom to je!“

„A k tomu ze zálohy,“ dodal Joellin, který se s tímto fakem stále nemohl smířit.

„Na to zapomeň. Mysli akorát na jedno. Čím víc jich zabiješ, tím míň jich zbyde na to, aby si vzali na mušku tebe!“

Greenwood mlčel a přemýšlel. Nenáviděl od malička prolévání krve, nechtěl nikomu ubližovat. Nechtěl být vojákem a teď má střílet muže navlečené do uniforem, možná taky z donucení, jako byl nedávno on. To není boj, to je vražda, úkladná vražda, chtělo se mu vykřiknout.

„Dokážeš vystřelit na důstojníka a zabít ho?“ zeptal se znovu nemilosrdně Cerez.

„Ano ...,“ stiskl pevně rty, „zastřelím toho, kterého mi určíte, který je povede. Můžete se spolehnout!“

„Tak je to dobře. Pojd' trochu víc dozadu, najdi si místo, odkud budeš mít dobrej rozhled a jistější zásah. Se svou puškou si můžeš dovolit nestát hned vedle toho, co po něm střílíš!“

„Takže až mi dáte znamení, tak mám zastřelit důstojníka,“ ujistil se ještě Joellin.

„Ano. Zabít ho,“ přikývl Cerez, „To může být rozhodující pro další boj. Když padne velitel, vznikne chaos a je to výhoda pro nás!“

Joellin přikývl, že rozumí, zvedl se a odcházel stranou. Hledal vhodné místo, odkud by mohl svůj úkol splnit. Ušel asi sto metrů, když mu padl do oka kus silného ulomeného kmene, zapřeného šikmo o kámen. Na povrchu mu zbýval pahýl větve. Mezi něj a kmen se dobře dala zaklínit puška, aby nesklouzávala a střelec měl zároveň dobrý úkryt. Hned si to vyzkoušel a ke své spokojenosti zjistil, že může střílet do celé výšece údolí. Jak jen bude libo.

Posadil se na zem, zbraň opřel o kmen a sám se uvelebil vedle ní. Nebylo mu právě nejlépe, když před chvílí pohlížel do údolí, které se má brzy změnit v krvavá jatka. Skoro litoval, že sem šel. Pak si vzpomněl na Eleonoru a zase vše viděl z jiné stránky.

„Přece ten Cerez, nebo jak se ten nafoukanec jmenuje,“ bručel si pro sebe, „říkal že znásilňujou ženský. Takže kdyby dostihli hlavní voj, tak by to mohlo bejt s Elou zlý. Zvlášť proto, že je to fajn holka, ze všech nejhezčí. To se nesmí stát, ta je jen moje. S tou to můžu dělat jen já!“

Zase se zamyslel. Byl tady celkem v pohodě, ale přeci jen, nějaká zatoulaná střela a je po všem. Co pak? Zapomene na něj za chvíli a poskytne své tělo jinému? Při této myšlence ho polil studený pot. Ne, on se vrátí. Postřelí ty hajzly, co se pokusili postavit mezi něj a Elu.

Tak přemítal stále dokola, čas utíkal a na druhou stanu se nekonečně táhl. Mohlo už být kolem deseti hodin. Joellin právě dojedl kus kukuřičné placky a vzpomínal na tu, která mu ten žvanec podstrčila. Chystal se zpátky uvelebit na stále více se oteplující zem, když spatřil, že v protějším vchodu rokle, tak půl míle daleko, se něco zablesklo. Zpozorněl. I očima pozoroval nějaký pohyb. Rychle se schoval do své skrýše a začal pozorovat podezřelé místo přes svůj dalekohled.

Už viděl zcela zřetelně. Mezi kameny se pohybují světlé stejnokroje vojáků. Seděli bezstarostně v sedlech. Zarazili se na pokraji údolí a jen dva pokračovali dále. Jen aby nejeli až na konec. To by bylo po překvapení. Anebo aby se někdo neprozradil, aby odraz slunce nezavinil záblesk od hlavně pušky!

Joellin zapomněl na svá mírumilovná předsevzetí, teď bude muset bojovat o svůj život. Pokud vojáci zjistí, že je tu na ně přichystaná past, poměr sil se zcela změní a nastane tuhý boj s nejistým výsledkem. Raději stáhl pušku, aby její záblesk něco neprozradil.

Povstalcí, mezi které se právě chystal zařadit i Greenwood, měli pro tuto chvíli štěstí. Vojáci zjistili, že tady nepřítel tábořil a podle stop, že už z údolí odtáhl. Vrátili se podat zprávu. Joellin si vydechl a nejen on.

Vojáci se neradili moc dlouho. V čele vyrazili ti dva, co byli na průzkumu, za nimi další, průvod uzavíral nějaký poddůstojník. Dalekohledem si je mohl Joellin dobře spočítat i prohlédnout rysy jejich tváří. U některých naprosto bezstarostné, u jiných zaujaté. Všiml si, že mnohým z těch mužů není víc jak dvacet, vůbec nevypadají na nějaké krvavé vrahy. Kdo jim dal právo je zabít? Chtělo se mu odhodit pušku, ale dal své slovo Cerezovi a je tu Ela ... Odvrátil pohled od jednotlivých mužů a soustředil jen na jediného.

Bezstarostně se tvářil i chlapík, který se měl shodou okolností stát v nejbližší době terčem pro Američana. Jel kousek vlevo, podél svých mužů. Joellin na něho zalíčil, povšiml si, že mu Cerez ukazuje a naznačil, že je připraven. Skoro jako by se své budoucí oběti díval do obličeje. Chudákovi bylo tak ke třiceti, vyčáhlý, se slušivým knírkem, pyšným výrazem ve tváři. Joellinovi se rozčilením začaly klepat prsty, ve spáncích se mu rozbušila krev, žaludek se mu sevřel. Ať už to začne, jako by si říkal a snad to i přivolal.

Vojáci jsou od úkrytu Cereze vzdáleni méně než dvě stě metrů, když ten zalíci na hrud' toho nejbližšího a chladnokrevně vystřelí. Snad na vteřinu po výstřelu se rozhostí hrobové ticho, zasažený voják ucítí náraz v oblasti žaludku, instinktivně si hmatne tím směrem – projede jím strašná bolest a když se podívá na svou ruku, je plná teplé tekutiny – jeho krve. Začne mu kapat na sedlo, temná

skrvrna na stejnokroji se začíná rozšiřovat, možná se v duchu stačí rozloučit se všemi blízkými, pak se mu před očima zamlží a on tiše, pomalu, jak zpomalený film, padá ze sedla koně na kamenitou zem, o níž si rozrazí hlavu. To už ale necítí ...

Tou dobou však už praskají odevšad výstřely. Také Greenwood vystřelí. V hledáčku vidí hlavu důstojníka, pozoruje, že se Mexičan sice v sedle zakloní, ale drží si jen rameno. Z roztržené rány mu mezi prsty prýští krev. Důstojník, podle výložek major, se levou rukou chytá křečovitě hřívy svého koně a sveze se po jeho boku. Ještě však, než se jeho nohy dotknou země, přiletí druhý projektil z Joellinovy ručnice a roztrhne mu uniformu na prsou, přesně ve středu hrudi. Vytryskne jasná krev. Svalí se jak žok pod nohy svého vyděšeného koně.

Ti dva Mexičané jsou prvními mrtvými na cestě, na kterou se vydal Greenwood s povstalcí. Určitě nebudou poslední, tím si je hoch jist.

Vojáci se stačí poschovávat, kupodivu jim smršť kulek vážné škody nezpůsobí, maximálně lehká zranění, která je z dalšího boje vyřadit nemohou. Krytí za svými koni, za balvany, kterých zde je dost. Někteří se jen tisknou k zemi plni strachu o svůj život a čekají na střelu, která jim ho vezme. Většina však ukáže, že nenosí pušky jen pro parádu. Začínají si brát na mušku místa, odkud na ně přší nevíce střel a povstalcům začíná být horko.

Nejvíce řádí poddůstojník. Řve, střílí, opět řve a zase střílí. A ne nadarmo. O tom by mohl vyprávět pětatřicetiletý Gonzal Duarte, kdyby ovšem nebyl zasažen do pravého oka a na místě mrtev. Z díry, kde byla před chvílí bulva, jen prýští krev.

Ale i další vojáci míří dobře. Čtyřicetiletého Valeria Sauru zasáhnou nejprve do levé ruky, a když zařve bolestí a na chvíli se odkryje, jiný voják mu v té chvíli zamíří na žaludek. Nestačí se ani pomodlit a kutálí se po stráni dolů.

Joellin po své vražedné ráně zůstane jako omráčen. Stále zírá na mrtvé tělo, ze kterého vyhnal život. Nechce už střílet. Ale pak se podívá směrem k Cerezovi a naskytne se mu úděsný obrázek. Sedmadvacetiletý Gaspar Tuteo je zasažen do krku a to tak, že mu střela převala tepnu. Zraněný se potácí, krev stříká kolem, stéká po kamenech. Upadne, ztrácí vědomí, které už pochopitelně nenabude. Zmítá se v rybníku krve a Joellinovi se udělá hrozně špatně.

V tu chvíli prozře, toto není žádná hra, nýbrž ten nejreálnější boj na život a na smrt. Uklidní se a začne se chovat překvapivě chladnokrevně. Výstřely praskají na obou stranách, ale jelikož obě jsou dostatečně skryté, další ztráty se pro tuto chvíli nekonají.

Joellin vstoupí znovu na scénu. Sám je daleko v pozadí, dál od ohniska boje, jeho úkryt zatím nikdo nezpozoroval a jeho směrem nikdo nestřílí. Vybere si jednoho z vojáků, kterého může ze svého místa nejlépe zasáhnout. Míří dlouho, čeká na vhodnou chvíli. Voják se pohybuje, kryje se, střílí, zase se kryje. Až ve chvíli, kdy si nabíjí pušku, spustila Greenwoodova zbraň. Nešťastník nestačí ani vykřiknout a s prostřelenou lebkou se uloží na zem. Uvidí ho druhý voják, který se skrývá nedaleko a snad si i povšiml místa, odkud smrtelný výstřel padl, protože kulka zazvoní o kámen nedaleko Joellina. Ale zase tak daleko, že je na první pohled patrné, že by ho Mexičan mohl zasáhnout pouze náhodou.

Zato Greenwood nestřílí na náhodu. S chladnokrevností starého zabijáka stiskne počtvrté kohoutek a třetí voják rozhodí ruce. V hrudi se mu černá rána. Tou dobou umírá i dvaadvacetiletý Louis Goie. Asi odražená střela mu pronikne stehnem do břišní dutiny, kde způsobí nezměrnou paseku. Mládenec řve, krev z něj jen teče, tluče sebou bolestí jak ryba na suchu. Jeho křik se rozléhá široko daleko, jeho nářek zní úděsně, ani třeskot výstřelů nemůže přerušit jeho nařikání a sténání. Až konečně zmlkne a všem je jasné proč.

Boj se stává nepřehledný, kulky většinou naráží do skal a s plesknutím se odráží, aniž by způsobily nějakou škodu. Takhle promarní jednu patronu i Joellin. Bitka je vyrovnaná, i když vojáků včetně četaře zůstalo pouze osm, zatímco povstalců je dvakrát tolik a ještě mají lepší postavení.

Cerez si zlostně hryže knír. Tohle přesně nechtěl, jeho úmyslem bylo vojáky zahnat na ústup a ne takto riskovat boj. Mrtvých už je na obou stranách dost! Bohužel však četař je jiného názoru a své vojáky povzbuzuje k další aktivitě.

Ti navíc míří dobře, což poznává sedmatřicetiletý Anibal Wan, který se při střelbě příliš předkloní, aby se vzápětí zhoutil ve strašných bolestech. Kulka mu rozdrťí levou klíční kost. Cerez zatne zuby, zamíří a vypálí. V odvetu klesá další z vojáků, hned vedle poddůstojníka. Ten si myslí, že se jeho podřízený jen krčí, protože se bojí, zlostně ho uchopí za rameno. Trup vojáka se otočí a na rozloženého četaře z krví zalitého obličeje hledí už jen dvě bezduché oči.

Cerezovi je jasné, že je potřeba skolit velitele vojáků, ten neustoupí za žádnou cenu. Stahovat své lidi uprostřed palby by nebylo moudré. Cerez popoleze kus zpátky, až pod stanoviště Joellina.

„Hej chlapče,“ křičí, „pokus se dostat toho poddůstojníka!“

„Cože?“

„Vodpráskni toho jejich velitele!“

„Zkusím to,“ pochopí mladík.

Cerez se navrácí do své pozice a dál plýtvá olovem. Zato Greenwood se soustředí. Jenže četař je zkušený, neposkytuje velký cíl, a když se odkryje, provádí manévr velmi rychle. Joellin vystřelí. Jen úlomky kamene dopadnou na pokrývku hlavy nepřítele. A znovu nic. Až do třetice. Pravá ruka četaře vylétne nahoru, revolver v ní poposkočí, poprvé, podruhé. V tu chvíli spustí i Američanova zbraň. Mexičan vykřikne a z nemohoucích prstů mu vypadává kolt. Všichni to považují za smrtelný výkřik. Vojáci, které už nikdo nedrží, se dávají na ústup. Pomalý, pozvolný, nezapomínají přitom na aktivní obranu, zbraně v jejich rukách rachotí dál, navzájem se kryjí.

Situaci dobře nevyhodnotí čtyřicetiletý partyzán Fernao Quite. Rozparádný bojem chce za každou cenu pronásledovat vojáky, stále má před očima strašnou smrt svého přítele Louise Goie. Je jako v transu, snad v šoku, ztrácí pud sebezáchovy. Odváží se příliš daleko. Jeden z vojáků ho zahlédne, jak poskakuje mezi kameny a nezaváhá. Fernao dopadá na tvrdou zem nedaleko mrtvoly svého přítele. Už přestává vnímat svět. Další povstalec, třicetiletý Valerie Chotillo, je zasažen do ruky nad levým loktem.

Ale i na druhé straně si jeden voják nedá pozor. Myslí si, že už je v dostatečné vzdálenosti od střelců, vyskočí, aby zbytek vzdálenosti k ústí údolí překonal během. Neunikne však pozornosti Greenwooda, který se rozpálil bojem a projevuje se v něm skrytá chuť zabíjet. Jeho obětí se stává i tento mladý a nezkušený voják, který padá na břicho a mezi lopatkami se mu z díry od kulky začíná valit krev.

Už to vypadá, že je po boji, výstřely utichají. Tak situaci alespoň vnímá i jednadvacetiletý Luis Ybar, onen černovlasý hezoun, který měl starosti, že zde mají ponecháno jen pět koní. Ve chvíli, kdy dostává zásah do břicha asi pochopí, že on je už potřebovat nebude. Druhá kulka ho udeří na žaludek, proniká poddajným masem a definitivně ho sráží na zem.

Jak k tomu došlo? Ybar se nepoučil smrtelnou zkušeností Quiteho. Odvážil se příliš vpřed, přes výslovný zákaz Cereze, který řval jak na lesy. V tu chvíli se zjevil jak Deus ex Machina poraněný četař, který se už vzpamatoval z průstřelu pravé ruky a levačkou na mladíka dvakrát vypálil. Výsledek byl již naznačen. Pak se četař jak lasička proplížil, prokličkoval a proskákal až k východu z rokle, ke svým zbylým vojákům.

Cerez vyloví dalekohled a pozoruje nepřítele. Ten se formuje na konci údolí, pochopitelně v zákrytu, i když nikdo nevěří, že by je někdo mohl na takovou vzdálenost zasáhnout. Přesto svá těla na odiv nevystavují. Delší dobu se radí, přeci jen i jejich ztráty jsou značné. Po krátké chvíli se vydrápe zraněný četař na výstupek a zdravou rukou hrozí směrem k nepříтели.

„Kdybych toho šmejda tak moh sundat,“ brumlá si Cerez.

Není sám, kdo takto uvažuje. I Joellin pozoruje vojáky přes dalekohled pušky a vidí hrozícího poddůstojníka. Vzkypl v něm znovu bojovná krev, která už pomalu vychládala, odhaduje vzdálenost, upravuje mířidla. Nemá co ztratit. Snad nejvýše jednu patronu, ale těch má dle svého mínění dost.

Šlehne výstřel. Snad ta kulka přilétne dříve, než četař uslyší výstřel. Na tom však houby záleží, podstatným je, že se po zásahu do trupu zřítí do průrvy, kde mu navíc z proražené lebky začne vytékat mozek.

Vojáci na nic už nečekají, rychle sedají na koně, které za nimi sami doběhli. Až na dva tu mají všechna svá zvířata, což je pro zdecimovanou jednotku velký nadbytek.

Teprve teď je skutečně po boji, teprve teď si mohou všichni vydechnout. I Joellin, který s puškou v ruce sestupuje k Cerezovi.

V jeho očích však nebyla vidět radost z vítězství, v jeho tváři se nezračila radost z vyhraného boje. Jeho pohled byl roztěkaný, jako by vyděšený, jeho tvář byla popelavě bílá. Jako by mu začalo docházet, k čemu tady před krátkou dobou došlo. Snažil se nevidět ta pokroucená těla mužů, které ležela rozestá všude okolo a z nichž mnohé postřílel on sám! Přesto ho stále ten obraz zkázy přitahoval, nemohl se toho zbavit, začal cítit, že mu žaludek stoupá směrem vzhůru...

„Rychle, dělejte, musíme zmizet,“ křičel Cerez, „Máme nějaký raněný?“

„Já to koupil do ruky,“ držel si zraněnou levičku Chotillo.

„Stáhněte mu to někdo,“ volal na přibíhající muže velitel.

Dva samaritáni se dali do práce, další dva přiváděli Anibala Wana, s košilí zbrocenou krví od rány pod levým ramenem.

„Co uděláme s mrtvými?“ zeptal se Joellin, stále jako ve snách, ve spáncích mu bušilo.

„Nemáme čas je pohřbívat, vojáci by se mohli vrátit s posilou.“

„Ale to je hrozné, nechat je takto ležet!“

Cerez jen mávl rukou. Dvěma povstalcům poručil, aby odebrali od vlastních mrtvých střelivo a zbraně a dále všechny věci, které by se daly upotřebit.

„Pojďte se mnou, podíváme se na ty mrtvé vojáky,“ řekl dalším, včetně Američana.

Joellinovi tento příkaz vůbec nebyl po chuti, ale nechtěl se nechat zahanbit. S obrovským sebezapřením se vydal za dalšími, kteří se rozběhli k padlým nepřítelům. Jak se Greenwood přibližoval k mrtvolám, s hrůzou si uvědomil, že toho chlapce, kterého teď Cerez otočil na záda, zasáhla do prsou jeho střela! Zdálo se mu, že na něho ty jeho otevřené mrtvé oči hledí a jako by se ho vyčítavě ptaly – co jsi mi to udělal? Proč jsi mě zabil? Copak jsem ti něco provedl? Já taky chtěl žít a radovat se jako ty! Greenwoodovi se začalo chtít zvracet, odvrátil zrak a pekelně se soustředil, aby potlačil svoji slabost.

Cerez takové problémy neměl a také ostatní si už pravděpodobně na podobné scény zvykli, protože bez zábran stahovali mrtvým boty, prohlíželi kapsy. A pochopitelně odebírali zbraně a střelivo.

Joellin přistoupil s největším přemáháním k tomu, kterého střelil do hlavy. Muž stále ještě svíral v ruce svoji pušku. Pokusil se mu ji vzít, ale vojínovy prsty byly sevřeny ve smrtelné křeči. Vytrhl mu ji, ruka bezvládně klesla, zase se mu zvedl žaludek.

„Prohledals mu kapsy?“ zeptal se ho jeden Mexičan.

Jen zavrtěl hlavou.

Bojovník za svobodu bez rozpaků začal šacovat mrtvého. Získal pár drobaků. Najednou si všiml, že se mrtvému na prsou cosi zalesklo. Nezaváhal, rozhalil mu košili a objevil

medailonek. Zvedl ho a otevřel. Za rabujícím stojící Joellin zavrával, hleděla na něj totiž mladá usměvavá žena. Byla to milá mrtvého? A nezabil snad dokonce nějakému dítěti tátu?

Joellinovi se chtělo začít brečet křičet, zahodit pušku a začít utíkat, hlavně daleko od té spouště, kterou výrazně pomohl způsobit. V hlavě měl naprostý chaos, tupě zíral před sebe. Přišel k němu Cerez a poklepal ho uznale po rameni.

„Držel ses moc dobře,“ řekl, „Promiň, já ti nevěřil.“

„Dělal jsem co jsem mohl,“ vysoukal ze sebe chválený.

„Bylo to výborný. Kolik jichs zabil?“

„Pět ...,“ uvízla další slova Joellinovi v krku. Během takové chvilky zmařil pět lidských životů! Neměli žádnou šanci, oni ho zasáhnout téměř nemohli, on je střílel jak králíky, jak terče na střelnici. Další dva nepřátele skolil Cerez, ostatní stříleli spíš proto, aby dělali rámus.

„Tak honem, deme. Musíme zmizet.“

Joellin se naposledy rozhlédl po bojišti. Většina padlých ležela na zádech, všichni byli bez bot, dva bez kalhot, jeden jen ve spodním prádle, to ten, který byl zasažen do hlavy a jehož krev nezašpinila jeho oděv. I padlí spolubojovníci byli bez bot a někteří polovysvěcení.

„Není to důstojné,“ řekl jako by spíše pro sebe Joellin.

„Myslíš? Mýlíš se,“ řekl překvapivě konějšivě Cerez, „Jim ani našim už to nepomůže, voni boty nebo šaty nepotřebují. Nám se to všechno může hodit, jak boty, tak ta látka. O zbraních a střelivu už vůbec nemluví. To není žádná neúcta k mrtvým, to je úcta k živým. Kdybych byl mrtvý, tak už by mi bylo jedno, že moje boty či šaty bude nosit někdo jiný.“

Joellin sevřel rty a mlčel. Jak stroj bez ducha šel za ostatními. Měli jen pozdržet vojáky, postrašit je a zahnat a místo toho taková krvavá lázeň!

Dva muži se od skupinky oddělili, zůstanou, aby z povzdálí pozorovali nepřítel a podívali o jejich pohybu zprávy. Na dvou koních jeli oba zranění, byť Casstillo nechtěl, tvrdil, že může chodit. Musel poslechnout, ztratil dost krve a mohl by omdlít. Kdo se pak bude tahat s člověkem v bezvědomí.

Cerez rozhodl, že pět lidí půjde se dvěma zraněnými schůdnou cestou, s ostatními vyrazil zkratkou. Byla značně namáhavá, ale z časového hlediska výhodná. Joellin stále kráčel jako náměsíčník. Cerez si toho všiml a přitočil se k němu.

„Je ti něco?“ zeptal se.

„Ne, jsem v pořádku.“

„Ale nevypadáš tak.“

„A měl bych?!“ vybuchl mladík, „Zastřelil jsem před chvílí pět lidí! Chápeš?! Pět lidí! Pět lidí, kteří mi nic, ale naprosto nic neudělali!“

„Tak to tě trápí. Svědomí. Ale to přejde!“

„Ale já nechci, aby to přešlo. Já už nechci vraždit!“

„To nejsou vraždy. My jsme zabíjeli z nutnosti. Ty vojáky neznáš, ala jsou strašná sběř. Ty nikdy svědomí netrápí, když před vočina rodiny zabijou matce syna, ženě manžela a dětem tatů! A nezaváhají střílet ani do žen a dětí! Já sám jsem je jednou viděl při takovýhle práci! Nejprve postříleli několik desítek lidí, mužů, žen i dětí a pak je doráželi bajonety! A jaký hrozný hrůzy se tam děly, to se snad ani nedá vylíčit! Ty lidi chtěli jen trochu vobílí! Nic víc. Já sám jsem měl tehdy prostřelenou ruku. Proto nelituju ty dva, co jsem zabil.“

„Ale třeba právě ti dva nikomu neublížili ...“

„Maj na sobě jednu uniformu, tak k nim patřej. A možná, že právě ten, kterého jsem dnes zabil, má někoho na svědomí. Anebo by brzo měl, kdybych ho nechal naživu.“

Joellin se zachvěl. Proč do toho vůbec šel? Přece aby chránil Elu ... opravdu? Nebo spíš proto, aby všem dokázal, že není zbabělec? Nebyla cena tohoto důkazu až příliš vysoká?!

„Takhle to prostě musíš brát a ne jinak,“ poplácal ho po zádech Anibal.

„Já se snažím, ale ...“

„Podívej se vokolo sebe. Vidíš ty lidi? Dnes se vrací mnoho z nich jenom proto, že ty si zabil několik vojáků. Kdybys dneska s náma nebyl, tak ta přestřelka dopadla daleko větší řeží. Díky tvejm zásahům jsme vojáky zahnali a mnoho z těchhle mužů a chlapců přežilo. Tak se na to musíš dívat. A ta rána, jak si sundal toho poddůstojníka přes celý údolí, to byla fakt paráda.“

Joellin neměl chuť si připomínat detaily svého počínání, byť v nitru cítil hrdost na zmiňovaný zásah. Byla to opravdu velmi dobrá střela, na takovou dálku, v takovém duševním rozpoložení, možná taky trochu náhoda, ale pro ty muže okolo prostě mistrovský zásah. Však taky mohl pozorovat, jak na něho hledí zcela jinak, než před začátkem dnešního boje. Jenže ty obrazy těch vyhaslých očí, do kterých musel hledět a které žalovaly, se mu stále vracely.

Do tábora díky zmiňované zkratce dorazili těsně před setměním. Hlavní voj šel lehčí cestou a na domluveném místě již byl. Byli přivítáni radostně, že žijí, ale ne jako hrdinové. Vždyť jediného, čeho dosáhli bylo, že vojáky snad trochu zdrželi. A taky jich sedm zabili, pravda. Avšak sami ztratili šest mužů, které ani nestačili pohřbít. Nejedno srdce zabořelo a nedvě oči uronily slzu.

Greenwoodova střelecká dovednost se ale rozkřikla a mladík musel čelit uznalým pohledům, o které v tuto chvíli vůbec nestál. Ale mezi lidmi, kteří už takovou dobu jsou v občanské válce, muselo nutně jeho dnešní vystoupení zanechat vysoký dojem. Zvláště když účastníci líčili, jak střílel ze své pušky, daleko za nimi a na tak strašnou dálku likvidoval jednoho nepřítele za druhým. Zvláště mladíci plni chuti po boji na něho hleděli málem s posvátnou úctou, ale možná i s trochou závisti.

Joellin si nevěšal projevů uznání, děsil se jich, odešel kus stranou. Sedl si pod vysoký strom a zády se opřel o kmen. Vytáhl ze svého batohu svůj deník a začal si do něho zapisovat, dokud bylo alespoň ještě trochu vidět. Když po chvíli přišla Eleonora, odložil deník zpátky do torby. I přes šero, které postupně téměř přecházelo ve tmu, mohla spatřit, jak je hrozně pobledlý.

„Co je ti, Joeli? Nejsi snad raněný?“ zeptala se a poděšeně zkoumala pohledem jeho tělo.

„Já už se asi nikdy nebudu moci radovat,“ odpověděl jí.

„Proč? Bylo to tak hrozný?“

„Hrozný? Proč? Protože na mých rukách je lidská krev, plno lidské krve!“

„Trápíš se, protože zabíjel? Slyšela jsem, že ...“

„Ano,“ rychle ji přerušil, nechtěl slyšet žádnou chválu, „Zabíjel jsem, protože jsem musel ...“

„Bál ses?“

„Bál,“ přiznal po pravdě.

„Hlavně, že ses vrátil zdravě. Že mi tě nezabili,“ pohlédla ho po vlasech.

„Všichni na mě koukaj jako na nějakého hrdinu. Ale já byl ukrytý dost daleko, aby mě nemohli zasáhnout a díky své dobré pušce jsem je bez nebezpečí zabíjel. Nic víc. Nejsem žádný hrdina, ale ...“

„Nemluv tak. Moc jsi nám pomohl. Slyšela jsem Cereze, který říkal, že to bylo fakt vošklivý a že kdybys nebyl tak dobrej střelec, kdoví, zda by se vůbec někdo vrátil. Tak to musíš brát!“

„Jenže tahle ruka, podívej Elo, tahle ruka,“ pozdvihl svou pravačku, jako by ani nebyla jeho, jako by mu ji někdo podstrčil, „ta zabíjela. Já vím, co chceš říci, že to byli darebáci, to už jsem od vás slyšel, ode všech. Ale já je potom viděl z blízka, ty které jsem zabil, ty jejich mrtvoly. Někteří nebyli o moc starší než já! A jejich tváře vůbec nevypadaly jak tváře vrahů!“

„Bylo toho na tebe dneska moc. Běž si lehnout.“

„Myslíš že usnu?“ usmál se hořce, „Ale máš pravdu. Rád bych byl s tebou a povídal si, ale ...“

„Já ti rozumím,“ pohladila ho něžně po vlasech, „Pokus se usnout a netrap se.“

Políbila ho lehce na rty, vůbec nemyslela na to, že je někdo uvidí. Pro ni byl prostě hrdina, byla na něj pyšná. Měla velkou radost, že se vrátil živý a zdravý, ale chápala, že chce být sám a srovnat se sám se sebou.

Mladík osaměl. Musel bojovat se svými chmurami, pozoroval, jak postupně vše mizí ve tmě. Stačil si však povšimnout, že kolem Montany se vytváří hlouček mužů, těch nejzkušenějších v táboře. Určitě se radí, co bude dál. Greenwooda napadlo, že by bylo dobré se dozvědět, co mají za lubem dělat dál. Proto se zvedl a přišel blíž. Nikdo mu v tom nebránil, nikdo se na něho nepodíval posměšně vzhledem k jeho věku. Brali ho teď evidentně jinak. Svými střeleckými výkony, s jejichž následky se doposud vnitřně nevyrovnal, si v této komunitě během pár minut zcela změnil své postavení.

Montana rozhodl, že vyšle několik svých lidí pátrat více na sever, zatímco s hlavním táborem vyrazí na méně přístupné místo. Vyznal se v těchto horách, věděl, kde se dá schovat. Vyslané skupina zatím bude pátrat blíž k hranicím po svých bratrech ve zbrani, ke kterým by se mohli přidat.

„Myslím si, že je velmi nebezpečné posílat své lidi tak blízko hranici,“ poznamenal Greenwood, když pochopil záměr velitele.

„Nemáme na vybranou, musíme za každou cenu najít hlavní oddíly Pancho Villy. Co nejdřív. Víím, že jsou někde poblíž hranic,“ odvětil Montana.

„Je ale vůbec jisté, že tam skutečně jsou?“

„To není vůbec jistý,“ řekl Montana, „nemá cenu si lhát. Ale je jistý, že my už nemáme moc kam ustupovat. Jdou už po naší stopě a věčně se před nimi nebudeme moct ukrývat.“

„Jenže jestli narazíte na americkou hlídku, může to mít nedozírné následky.“

„Jen se neboj, já už něco zažil a nikomu do rány nevlezu,“ ozval se třicetiletý Enrique Sandro.

Enrique Sandro

„Já se jen snažím varovat. Nálady na hranicích jsou dost nepřátelské, myslím to dobře.“

„Víme,“ odvětil Montana, „Ale vaši vojáci zatím hranice nepřekročili, zůstávají na vašem území. Vím, že je to na hranicích nepřehledný, ale myslím, že tam máme šanci najít minimálně stopu po hlavních jednotkách Pancho Villy. A s těmi se musíme spojit, pokud chceme přežít.“

„My už prostě nemáme cestu zpátky,“ dodal Cerez.

„Nechci vás strašit, myslím to opravdu dobře,“ pokusil se o poslední varování Greenwood, „Když půjdete dopředu, narazíte na hranice s Arizonou. Tam vás přivítají jedině kulkou nebo vás pochytají a předají vašim vojákům. Když se necháme sevřít hranicemi, opravdu už nebude kam ustupovat. Vím o čem mluvím, nedávno jsem odtud přišel, všichni vás obviňují ze všech násilností, které se v poslední době na hranicích odehrály. Jedno, kdo je spáchal. Když budeme sevřeni hranicemi, budeme opravdu v pasti.“

„Snažit se ale o návrat by byla sebevražda,“ přidal se další z vůdců zkušený Carlos Oblitaz.

„Ano, zpátky nemůžeme,“ přikyvoval i Uribe, „Vím, že to myslíš dobře, chlapče, ale neznáš podmínky tady u nás. Nejde jinak, Chase má pravdu.“

„Nač tedy diskutovat? Je jasný, že nemáme jinou možnost. Vyšli Chase ty lidi dopředu na průzkum a my musíme už vyrazit,“ pokusil se ukončit debatu pětáctýřetiletý Anubal Eruite.

„Jasný, musíme kupředu,“ přizvukoval mu o pár let mladší bratr Gonzal.

„Já jsem taky jednoznačně pro,“ pravil třiatřicetiletý Carlos Oblitaz.

„Já už byl několikrát ve státech,“ ozval se čtyřicetiletý posaditý muž s nezvykle malým knírkem Fernando Postilla, „Dojednával jsem tam pro Pancho Villu nákup zbraní. Jediný nebezpečí, který na hranici hrozí je nebezpečí vod pohraničních hlídek. K nám se gringové vstoupit neodváží, takže je potřeba si dát pozor na jejich hlídky, kromě našich vojáků. A sou tam taky banditi, skutečný desperáti, který vokradou každého, kdo je slabší než voni, jedno zda je to rebel, voják či gringo.“

Greenwood již mlčel. Pochopil, že ve svých obavách zůstává osamocen a že nemá cenu už nabádat k opatrnosti. Sám však cítil, že je to jako dráždit bosou nohou chřestýše. Z teorie vedení války znal, jak je strašně důležité vždy mít dopředu promyšlenou ústupovou cestu, nedat nepříteli šanci, aby vás sevřel do kleští. Tady se obával, že k tomu může záhy dojít.

„Domluveno. Musíme se dohodnout, kdo z vás tu skupinu povede. Musí jít o zkušeného muže a musí znát dobře krajinu,“ připomněl Montana.

„Já se hlásím dobrovolně,“ ozval se Cerez a po něm i Oblitaz.

„Ne, tys Anibale bojoval včera, ty Carlosi zase neznáš dobře krajinu,“ odmítl je velitel.

„Tak je to jasný, počítám s tím, že tam půjdu já,“ prohodil jakoby mimoděk Sandro.

„Ano, Enrique, počítám s tebou,“ potvrdil jeho názor Montana.

„Kolik si mám vzít mužů?“

„Vem si deset zkušenějších mužů. Vyrazíte ještě před svítáním.“

„Dobrá. Kde se sejdeme?“

„Jo, to bude těžký ...“

Carlos Oblitaz

„Já si myslím, že bysme se mohli schovat tady,“ ukázal na Montanovu mapu čtyřicetiletý Geronimo Huadcez, „znám tam takový místo, kde nás nikdo hledat nebude, těžko se tam někdo dostane. Je tam těžkej přístup, to jo ...“

„Vím vo čem mluvíš,“ přikývl Montana, „Sám jsem vo tom taky uvažoval, ale dostat se tam, to bude pro ženy a děti hotový peklo!“

„Jenže tam po nás slídit nebudou, budou si myslet, že utíkáme průsmykem dál, zvlášť když zanecháme falešnou stopu,“ připojil se šestačtyřicetiletý Miguel Lovaes.

„To je fakt. Ale co ta cesta?“

Dohadovali se asi deset minut. Probírali pro i proti. Nakonec se dohodli, že se schovají na již zmíněném místě a počkají tam pár dní. Přístup k tomuto místu mohou dobře hlídat, takže nehrozí nebezpečí, že by je někdo zaskočil. Tam počkají, až se Sandrova skupina vrátí s novými zprávami. S tím se rozešli. I Joellin odešel, lehl si kousek stranou od rodiny Urilbeů a dlouho, dlouho nemohl usnout.

Druhý den ráno se museli vydat znovu na pochod. Hned jak se objevilo trochu světla, za ranného rozbřesku, se tábor zvedl na další vysilující pochod. Kolem Montany bylo shromážděno několik mužů. Ti byli určeni k průzkumnému úkolu při hranicích.

„Pane, mohu vám něco poradit?“ přitočil se Greenwood k veliteli průzkumu.

„A co?“ zeptal se oslovený.

„Pokud narazíte na Američany, tak s nimi nebojujte!“

„Takže kdyby nás napadli, tak se jako máme nechat postřílet?“

„Ne, ale musíte co nejrychleji zmizet. Vím o náladách, o kterých jsem mluvil včera. Nedávejte nikomu záminku, abychom se dostali do kleští. Pokud dojde ke krveprolití, může se nám to vymstít.“

„Ty se těch svejch, mládenče, nějak bojíš. Jak čert kříže!“

„Asi mám k tomu důvod,“ řekl Joellin dotčeně a v dalším rozhovoru nepokračoval. Sandro také neměl zájem, jen pokrčil rameny.

Krátce po výzvědném komandu vyrazila i hlavní kolona. Jak těžká to byla cesta, to se dá slovy jen stěží popsat. Schůdnost se blížila záporným hodnotám, navíc starost o koně a muly, kterých se vzdát nechtěli. Strach hnál uprchlíky i přes ty nejobtížnější překážky. Ženy i děti se též držely statečně, muži se jim snažili pomáhat, seč jim síly stačily.

Montana vyslal ještě jednu skupinu, která vytvořila falešnou stopu, aby zmátli vojáky. Využili kamenitého povrchu, hlavní kolona odbočila do těžko schůdných hor a falešná skupina se naopak snažila zanechat stop dostatek. Po určité době se falešná kolona otočila, na místě kde bylo možné stopy zakrýt, a vrátila jinou cestou zpět k hlavnímu voji.

Joellin pomáhal s nákladem Urilbeovcům. Střídal se v nesení břemene s bratrem Eleonory Avarem. Ten vůči Američanovi stále pociťoval zášť, byť v jeho očích byl hrdina a vzhlížel k němu s úctou. Zabít pět vojáků, z toho dva důstojníky, a potřebovat na to jen o něco málo víc výstřelů, jak líčili očití svědci, to ho v jeho očích vyneslo na piedestal pomyslné slávy. Uvědomil si, že mu Joellin nekecal, když říkal, že umí bojovat a dobře střílet. Nechtěl se mu už vyrovnat ve čtení a psaní, ale tajně snil, že si taky v dohledné době vyslouží podobnou slávu.

Paní Urilbeová sice nesla lehčí předměty, ale i ty po pěti hodinách obtížné cesty pořádně ztěžknou. Někdy šlo skoro o šplhání, když zdolávali velmi příkrou stráň a bylo až s podivem, že se vše obešlo bez vážných zranění, drobné oděrky nikdo nepočítal. Eleonora mladší se starala o své dva malé sourozence, naštěstí pro ty nejobtížnější úseky se jich chopily ochotné ruce mužů a přenesly je.

Jako poslední šel pan Urilbe. Nesl takový náklad, že se Joellinovi zdálo, že by ho ani neudvihl. Ale starý pán kráčel jak stroj, stále ve stejném tempu, bez zastávek. Prostě jako by byl vytvořen nějakým mechanismem. Srdce se však Urilbem svíralo bolestí, když viděl utrpení svých dětí a bál se, aby někdo z nich neztratil rovnováhu a někam nespadl. Podobně na tom ale byli i další tátové.

Greenwood se potil, měl toho chvílemi opravdu dost, nejraději by se zastavil, se vším praštil a odpočíval. Stačil však pohled na ostatní a především Eleonoru a tělo znovu našlo nějaké skryté rezervy, přece se nenechá zahanbit. Navíc se na něho teď opravdu dívali všichni jinak, ti starší s uznáním, mladší mu, podobně jako Alvar, záviděli jeho pušku a přesnou ruku a ti ještě mladší se mu nepokrytě obdivovali. Cítil jejich pohledy i nálady, ale nebyly mu dvakrát milé. Raději by si jejich uznání vydobyl jinak, než utrácením pěti životů.

Enrique Balbus

Chápal i jejich postoj, oni se třesou před vojáky a takový klučina jich pět postřílí za pár minut, jako by se nechumelilo. A k tomu zabil důstojníka i poddůstojníka. Návíc významně přispěl k tomu, že nepadlo víc jejich druhů. Sám Cerez opakovaně vyprávěl, jak znamenitě si vedl, jeho poslední ránu na četaře přibarvil tak, jako kdyby skutečně střílel na míli daleko.

Joellin cítil, že i Eleonora je na jeho pověst zabijáka hrdá! Těch pár dívek, co tu bylo, jí závidělo jeho přízeň, kterou jí nyní mohl dávat veřejně najevo. Starý Urilbe nebyl slepý, možná netušil, že už jsou milenci, ale věděl, že v sobě našli zalíbení. Nechával však věcem volný průběh, měl teď jiné starosti. Naopak paní Urilbeová se tvářila ustaraně, uvědomovala si, že pokud to všichni přežijí, tak určitě odejde pryč a pak bude Elena nešťastná. Neměla však srdce na to, aby jí teď dělala nějaké kázání. Dvěma dětem bylo vcelku jedno s kým randí jejich starší sestra a Alvar před

svými vrstevníky dával najevo, že je mladý Američan jeho přítelem.

Joellin ve chvílích, kdy se nemusel soustředit na boj s přírodou, zabíjel čas pozorováním Eleonory, zdála se mu krásná za všech okolností, i když shrbená lezla do stráně, pohlížel na její vnady žádostivě, tak rád by se jí intimně dotýkal. Jediné, co považoval za opravdový klad těch pěti vražd, jak zabít chápal on, byla již zmíněná skutečnost, že se mohl k Eleonore hlásit veřejně. Ted, když na chvíli zastavili, složil náklad, vzal Eleonoru za ruku a posadili se spolu. Starý Urilbe se trochu zamračil, ale dělal, že si jich nevšímá. Otec ...

Když se podíval na otce Eleonory, vzpomněl si na svého. Co by mu tak asi řekl k jeho počínání? Za to, že si vedl v boji dobře, by ho určitě pochválil, byť vlastně zase tak moc odvahy prokázat nemusel. Ale určitě by ho zároveň nazval vrahem, protože z jeho pohledu zabíjel na nesprávné straně. Ještě že má tu skvělou pušku, musí si však šestřit náboje. Má jich sice dost, ale kdoví, jak mnoho se ještě bude střílet.

Z myšlenek ho vytrhl příchod asi dvacetiletého urostlého muže, Avarova přítele, Enrique Balbuse. Ten byl přímý a přátelský, z pohledu Joellina více než Alvar. U Alvara cítil zášť, vždyť mu vstoupil do rodiny, získal si srdce jeho sestry, matka ho má taky celkem ráda a otec k němu po včerejšku snad dokonce cítí úctu. Alvar prostě musel minimálně trochu žárlit. Byť se to snažil skrývat sebevíc, Joellin si toho povšiml. Balbus naopak přišel Joellinovi upřímný, bez postraních myšlenek.

„Tak jak to de, Avare?“ přišel teď blíž.

„Ale jo, teď když máme chvíli na voddech.“

„Snad se jim ztratíme.“

„Já bych před nima neutíkal!“ vyjádřil své vnitřní přání Alvar.

„A co bys chtěl dělat?“

„Prostě se jim postavit, bojovat s nima!“

„To by šlo, kdyby byla jen jedna skupina,“ vmísil se do rozhovoru Joellin, „Ale jak jsem pochopil, tady jde o mnoho vojáků, kteří jsou rozmístěni v kraji. Nikdo vlastně ani neví, jak je která jednotka silná.“

„Nalákal bych je do léčky a skončil to s nima,“ byl rychle hotov s plánem Alvar.

„To by možná šlo, pustit se do nich všichni. Třeba bychom je porazili, ale co pak?“ zepral se zcela správně Enrique.

„Pak by dorazila nějaká jiná skupina a ...,“ říkal Joellin.

„Snad by ses nebál, ty, takový hrdina,“ usmál se Alvar.

„Ale bál. Nejsem sebevrah, na životě mi záleží. Nechat se zabít, to není žádné hrdinství, to je blbost,“ zopakoval slova svého otce Američan a pokračoval, „Mně na životě záleží, asi to bude tím, že mám jenom jeden.“

„A je potřeba si ho chránit,“ vzala ho za ruku Eleonora, čímž ještě popudila bratra.

„Je to pravda, pokud se nespojíme s hlavními oddíly Pancho Villy, tak se pouštět do boje je velmi riskantní. Navíc tu jsou ženy a děti,“ dorazil Alvara Balbus.

„A kdo tady, do prdele, furt mluví vo smrti? Snad taky umíme střílet!“ dopálil se Urilbe.

„Jak kdo. Vojáci určitě líp, než mnozí z vás. To není vaše chyba, prostě mají za sebou výcvik. Viděl jsem to včera. Z dvou set metrů se kulky dvaceti střelců vojáků ani nedotkly.“

„To byla náhoda.“

„Rád bych tomu věřil. Ale byl jsem svědkem, jak dvojnásobná přesila, k tomu ze zálohy, málem nestačila na poloviční počet vojáků. Jak bys chtěl porazit stejně silného či dokonce silnějšího nepřítele, který je navíc určitě lépe vyzbrojen?“

„Neřekl bych, že jsme horší bojovníci,“ zavrtěl hlavou Balbus, „Ale podívej se na naše zbraně. Jsou starý, nepříliš dobře udržovaný.“

„S tím souhlasím, ale myslím s , že tak jako tak je otevřený boj nesmysl. V tom má Montana naprostou pravdu, myslím, že si to dobře uvědomuje. Navíc jsou tady ženy a děti.“

„Ale já ne,“ trval si na svém Alvar.

„Já se do boje nehrnu. Včera jsem byl poprvé svědkem, jak umírají lidé. Viděl jsem, jak to vypadá, když stříká krev kolem dokola, jak se svíjí člověk zasažený do břicha. Úplně mi to stačilo,“ vrátily se vzpomínky Greenwoodovi.

„Já bych se toho nebál,“ byl neoblomný Urilbe, „Rád bych s vojákama bojoval, ale táta mi to nechce dovolit!“

„A dobře dělá!“ šlehla po něm zlostným pohledem sestra.

„Však já bych si dal pozor, abych jim nelezl do rány!“

„To říkali i jiní!“ neodpustil si Joellin.

„No jo! Pan chytřej, myslíš, že seš tady jedinej, kdo za něco stojí?!“ vybuchl Alvar.

„To nikdo neříkal,“ snažil se ho uklidnit Enrique.

„Navíc,“ dodal Joellin vážně, „není ani lehké sám zabíjet. Poznáš to sám, až přijde tvůj čas. Modlím se k Bohu, aby se to nestalo, aby to nebylo zapotřebí, ale mám skutečně strach, a nebojím se to přiznat, že budeme muset znovu bojovat.“

„Ty ses asi naučil dost dobře střílet, co?“ změnil téma rozhovoru Balbus.

„Ano. Střílím už od deseti let, v tom mě otec vychoval dobře.“

„Čím je tvůj otec?“

„Vojákem, americkým vojákem,“ neodpustil si Alvar.

„Tys taky měl být voják, proslýchá se,“ pokračoval ve vyptávání Enrique.

„Proto jsem odešel z domova, nechtěl jsem tuto kariéru. A vidíš, místo toho tady zabíjím lidi.“

Možná se vám to zdá hrdinské, ale já z toho opravdu žádnou radost nemám.

„Co ale chceš dělat dál, až se spojíme s Pancho Villou?“

„Ty tomu věříš?“

„Ty snad ne?“

„Ne,“ řekl tvrdě Joellin. Oba mexičtí chlapci se zarazili.

„Proč si to myslíš?“ zeptal se Enrique.

„Myslím si, že to není tak jednoduché, vždyť ani nevíte, kde je. Nejsem si jistý, že tato cesta je správná.“

„Tak proč tu vlastně s náma zůstáváš?“

„Je tu jedna osoba, kterou nechci opustit.“

„Jedna osoba? Kdo to je?“

„Nepochybně má sestra, copak sis nevšimnul, jak ji furt voblejzá?“ řekl Alvar zlostně.

„Alvare!“ okřikla ho Eleonora, zatímco Joellin zatnul zuby. Kdyby hulvát nebyl její bratr, odpověděl by mu jinak, takto raději vůbec nereagoval.

„Ach tak, nechtěl jsem způsobit nějaký nepříjemnosti,“ omlouval se Balbus.

„To nic. Já ji mám opravdu rád, Alvare. Pokud vyvážneme živí, tak jsem rozhodnut ji odvést z tohoto pekla někam hodně daleko a pokud mě bude chtít, tak si ji vezmu a budu se o ní starat,“ sdělil zcela otevřeně své plány Joellin.

„Jen jestli ti to otec dovolí!“

Při těchto slovech se podívali na opodál sedícího Urilbeho a povšimli si, že už se všichni zase zdvíhají k dalšímu pochodu. Joellin pocítil radost, byť končil odpočinek, neboť se tím přerušil pro něho nepříjemný rozhovor.

„Nezlob se na bratra,“ řekla Eleonora, nežně se na něj podívala a odcházela pro své dva mladší sourozence. Joellin si naložil náklad a zůstal trochu vzadu, Alvar a Enrique šli naopak před ním a družně se bavili. Američan nepochyboval, že je právě pomlouván a dost ho chování bratra jeho milenky mrzelo. Stejně nevraživě se díval, jak Eleonore pomáhá jednadvacetiletý Francisco Oblitaz, mládenec s atletickou postavou, s hustými černými vlasy. Eleonora se mu líbila, ale byl jí odmítnut ještě před příchodem Greenwooda. Joellin zpomalil a počkal na Eleonoru. Podle pohledu, který si Američan s Eleonorou vyměnili, pochopil Francisco, že je zde přebytečný.

„Tak co, dostals košem?“ ucítil Oblitaz náhle na rameni ruku. Ohlédl se. Za ním stál s rošťáckým úsměvem stejně starý, ale hubenější a vyšší Fernao Naper.

„Dyť já nic nechtěl,“ bránil se Francisco.

„Jen nekecej, je to hezká holka, Ta Eleonora, taky bych si dal říct.“

„Tak proč se nepokusíš ji dostat? Třeba se ti to povede,“ odsekl Oblitaz podrážděně.

„Tobě se fakt líbí, co?“ zasmál se Naper, „Ale to nic. Čím já můžu konkurovat tomu gringovi, zvlášť po včerejšku?“

„Myslíš, že s ní něco má?“

„Ty seš fakt slepej? Dyť ta holka je do něj celá pryč. Tady jsem druhej, až dorazíme někam mezi lidi, bude se muset porozhlídnout tam. Tady na mě žádná nezbyla ... tak si z toho nic nedělej, nejseš sám, kdo je na tom po týhle stránce blbě.“

„Ale myslíš, že ta Eleonora a ten gringo ...“

„Co myslíš? Jestli to už spolu dělaj? To si piš, prej je při tom někdo viděl.“

„Fakt? A kdo?“

„To je jedno, slyšel jsem to. Ale fakt bys musel bejt slepej, aby sis toho nevšimnul. Zblbnul jí hlavu, určitě jí nakecal, že si ji vodvede do států ... tak mě napadá, že až se na ni vykašle, pak bys mohl mít štěstí, přišel bys jako hodný Francisco utěšovatel.“

„Myslíš, že se na ní vykašle?“

„Snad si nemyslíš, že by si ji vodved sebou.“

Prostě byli voba nadržení, tak se dali dohromady. Až ho to přestane tady bavit, tak se vrátí domů a myslíš, že si sebou bude tahat nějakou Mexičanku? Jak by se tam na něj dívali? Ne, povídám ti, pak přijde tvoje chvíle.“

Oblitaz se zamyslel. Eleonoru měl opravdu rád, vůbec se mu nelíbilo, jak mluví jeho kamarád. Byť musel uznat, že má asi v ledasčem pravdu. Zvlášť, když se podíval, jak Eleonora a Joellin jdou těsně vedle sebe v družném rozhovoru.

„Joeli, prosím, nehádej se s Alvarem,“ vrátila se k předchozí události Eleonora.

„Já se nehádám, on na mě pořád útočí,“ řekl s jemnou výčitkou oslovený.

„Já vím, mrzí ho, že ho nikdo nebere jako chlapa, i když se tak cítí.“

„Ale on si myslí, že jsou všichni zbabělci a že on je vytrhne.“

„Nech to být, je ještě hloupej, časem zmoudří,“ pravila konějšivě.

„Vždyť já si z toho nic nedělám, ani se na něj nezlobím,“ odvětil po tichu a jako by sám pro sebe dodal, „Jen mě to mrzí.“

Náhle malý Hernandez zakopl, upadl a poděšeně vypískl. Bolestivě se praštil do ruky, začal natahovat. Joellin si jednou rukou přidržel náklad, druhou chlapce zvedl.

„Přece bys neplakal, jsi už velký mužž“ domlouval mu. Eleonora vzala bratříčka do náručí, druhou rukou stiskla ruku své sestry.

„Pojď, Eriko, musíme dál. Neboj se, brzo to skončí,“ vyslovila své přání, cíl cesty se však stále jevil někde v nekonečnu, „Joeli, prosím, nemluv tak o nás ... myslím, že si mě chceš někam odvést,“ obrátila se na milence, jeho předchozí vyjádření v rozhovoru s bratrem se jí trochu dotklo. Jednak se k tomu sama doposud nevyjádřila, jednak o tom nemluvila s rodiči.

„Ale já svoje slova myslím vážně,“ podíval se na ni zamilovaně Greenwood.

„Já vím. Ale nemluv o to, prosím, můžeš mi to slíbit?“

„Jak myslíš,“ odpověděl, ale po chuti mu její přání moc nebylo. Rozhodl se však respektovat její žádost, spokojený, jak se jejich vztah vyvíjí dobře, nechtěl něco pokazit.

Francisco Oblitaz

Šli až do doby, dokud neudeřila úplná tma. Ta pohltila celou krajinu, takže jen stěží rozeznávali překážky před sebou. Byli u vchodu do protáhlého údolí, spíše strže. Ta byla dost vzdálena od obydlených končin i cest, dostat se sem je velice náročné, jak se sami mohli přesvědčit. Na druhé straně vojáci po včerejším výprasku určitě touží pomstít svoje kamarády, vylepšit si reputaci a zakroutit povstalcům krkem. Montana proto zakázal rozdělovat oheň a rozestavil větší množství hlídek než obvykle.

Kromě tmy dopadla na tábor i poměrně velká zima, matky balily své děti do dvou, tří pokrývek a samy se třásly pod jedinou. Muži na tom nebyli o nic lépe. Nejlépe prožívali cestu ti, kteří neměli v karavaně žádného příbuzného. Nemuseli mít o nikoho starost, kromě sebe sama. Nanejvýš pomáhali kamarádům či větším rodinám. Malým dětem ale hrozilo vážné nebezpečí, když prochladnou a onemocní, tak si pro ně může přijít smrt.

Tuto obavu pociťovala i paní Urilbeová, když balila Eriku a Hernandezze do dek. Její manžel šel hlídkovat, Alvar byl tak utahaný, že sebou praštil na zem a usnul. Starostlivě ho přikryla. Joellin a Eleonora se kousek stranou také uložili k odpočinku, zabalili se spolu do celt a navzájem se hřáli. Na nějaké špásování či dokonce pomilování neměli ani myšlenky, únava po té děsivé cestě byla obrovská. Za chvíli oba usnuli.

Paní Urilbeová se na ně jako starostlivá matka přišla za chvíli podívat. Při pohledu na schoulenou dvojici se jí oči zaleskly. Eleonora měla položenou hlavu na jeho hrudi, on ji držel kolem ramen a tvář měl zabořenou v jejích vlasech. Co se to jen všechno přihodilo, jak tohle všechno skončí! Do jakého šílenství se řítí. A i kdyby se ze všeho vyhrabali, co pak? Jak se bude jejich vztah vyvíjet? Nepřinese její milované Eleně více škody než užitku? Ten chlapec to jistě teď myslí upřímně, ale je to ještě kluk, sám neví, co vlastně chce. Pokud přežije, určitě se bude chtít vrátit. I kdyby si její dceru odvedl, tak jak by se v cizí zemi cítila? Jako méněcenná? Co až by ho omrzela, co pak? Paní Urilbeová vzdychla a setřela si slzy ze svých ztrhaných a ustaraných tváří.

Většina tábora, vyjma hlídek a několika ranních ptáčat, se vzbudila až když slunce začalo rozechřívát jejich ztuhlá těla. Do ledových tváří se jim začala vracet barva. Jak intenzita slunečního záření pokračovala, postupně odkládali vrstvy příkrývek, někteří odvážlivci vystrčili z deky i část svého zkřehlého těla. Nikomu se vstávat nechtělo, i když zima ustupovala a dle všeho se klubal pěkný slunný den. Údy po včerejší zběsilé cestě měli všichni rozlámané, u mnohých se projevila bolest zad.

Matky však dlouho ležet nevydržely, zvláště když je k tomu pobízely prosebné dětské hlásky, dožadující se kusu žvance. Potraviny zatím měli stále ještě dost, i když plýtvat s ní určitě nemohli. Vody sice ubývalo, ale jak tvrdil Montana, asi dva kilometry nedaleko je zřídlo, kam se pro ni dá později dojit.

Joellin a Eleonora se probudili jeden druhému v náručí. Kus jídla, připraveného paní Urilbeovou jim přišlo vhod a zahlalo kručení v žaludku. Během konzumace nepříliš vábně vyhlížející

Fernao Naper

stravy blíže neidentifikovatelné chuti si Joellin všiml, že Alvar přejíždí prsty po jeho pušce, opřené o nedaleký balvan. Mladý Mexičan se s ostychem dotýkal nádherné zbraně. Jak po ní asi toužil!

„Dej pozor, Avare, ať ji nepoškodíš,“ zavolal na něj.

Mládenec sebou trhl a jak se leknul, málem pušku srazil na zem. V poslední chvíli ji zachytil. Provinile sklopil hlavu a opatrně, jemně, ji znovu opřel o kámen, jako by byla ze skla.

„Nešahej na to, to ti nepatří do ruky!“ ozval se zlostný hlas pana Urilbeho.

„Jen ho nechte, ať si ji klidně prohlídne,“ pokusil se o vstřícný krok Joellin.

„Ty se ho nezastávej. Taková věc mu nepatří do ruky!“

„Ale mnoho stejně starých chlapců jako Alvar už zbraň má.“

„To je mi fuk. Tohle je můj syn a bude dělat to, co mu poručím!“

„Já jen myslel ...“

„Kdyby dostal do ruky pušku, tak se hned do něčeho pustí a při té jeho touze po hrdinství a díky té jeho blbosti, by ho hned zabili. To bys nechtěl, nebo snad jo?“

„Ne, samozřejmě že ne,“ řekl rychle Greenwood.

„Tati!“ vykřikl Alvar, pobouřený kritickými slovy otce, rudý zahanbením.

„Drž hubu!“ obořil se na něho unavený a nevyspalý Urilbe, „Vím co dělám. Až bude čas, tak budeš mít i ty svoji pušku. A budeš bojovat. Zatím to nech na nás starších. Však už brzo přijde váš čas, už brzo nás brzo nahradíte ...“ zadrhl se mu hlas.

Syn ale už neposlušal, zvedl se, furiantsky pohodil hlavou a odkráčel.

„Víte, pane Urilbe,“ řekl s co největší mírností v hlase Greenwood, „musíte ho pochopit. Je ve společnosti stejně starých mužů a všichni mají pušky ...“

„Jakej pak muž, v jeho létech! Eště je to vobyčejnej cucák! S puškou, to máš chlapče jako se ženskou,“ pustil se do filozofování Urilbe, „Na ženskou máš taky dost času, ale jak to jednou poznáš, tak už to chceš nadosmrti. S puškou je to stejný. Jak ji jednou zvedneš a použiješ, už musíš střílet furt. Pustíš ji teprve tehdy, až tě ponesou tuhýho.“

Joellin se nenápadně podíval po jeho dceři, byť nebral dle něho dost svérázné přirovnání vážně. Takže teď už se Eleonory dle slov jejího otce nezbaví, bude jí chtít pořád. Usmál se.

„Možná máte pravdu a má váš syn na pušku čas. Jenomže on se cítí mezi svými vrstevníky méněcenný a to ho trápí.“

„To je mi fuk. Jednou pozná, že to bylo pro jeho dobro.“

Joellin už raději nepokračoval, pokrčil jen rameny, jako by říkal, že spor otce a syna není jeho věc.

„Joeli, půjdeš se projít?“ zvedla se po chvílce Eleonora.

„Kam chceš jít?“ ozval se místo milence starostlivý otec.

„Jen tak, trochu kolem tábora ...“

„To ti ta včerejší zabíračka nestačila?“

„Vždyť je tak krásně ...“

Greenwood se zvedl a rozpačitě sledoval jejich rozhovor.

„Tak si ale dejte pozor, nechodte nikam daleko!“

„Neměj strach.“

„To se lehce řekne, byl bych radši, kdybyste seděli na zadku a nikde se necourali!“

„Nebojte se, já dokážu Elu ochránit,“ řekl Joellin sebevědomě.

„Rád bych tomu věřil,“ podíval se na něj Urilbe a ne právě vstřícně. Joellin zrudl.

„Ale tati, ty zapomínáš, jak si vedl statečně v boji? Jak postřílel ty vojáky?“ zvolala rychle Eleonora.

„Vím, vím,“ řekl překvapivě shovívavě otec, „Věřím ti, mladý muži, že bys dokázal Elenu ochránit před jedním, možná dvěma nepřáteli. Ale co když jich bude pět? Nebo deset? Nebo padesát?!“

Greenwood mlčel.

„Tak už běžte a dávejte pozor,“ projevila nebyvalou vstřícnost.

Joellin schoval pušku pod pokrývku, aby se neponičila. Starý Urilbe si toho všiml.

„Ty si nebereš pušku? Ty deš nevozbrojený?“ téměř vykřikl. Měl o svoji dceru strach, možná ještě větší než o Alvara.

„Ta puška je v tady zbytečná, ta je dobrá především na delší vzdálenosti,“ vysvětlil své počínání Joellin, povytáhl si košili, ukázal na pažbu ruční zbraně a dodal, „Mám u sebe revolver a s ním taky umím celkem obstojně zacházet.“

Pak už je nechal pan Urilbe odejít. O vztahu dcery k tomu Američanovi měl podobné mínění jako jeho žena, ale na druhé straně trochu zištně kalkuloval s tím, že není na škodu, když se o ní bude v těchto těžkých chvílích starat někdo, kdo má dobrý vojenský výcvik a dovede se bránit.

Oba milenci procházeli tábořištěm, vedli se za ruce. On pociťoval hrdost, jen se všichni podívejte, ta patří mně. Ona na tom byla podobně, on je hrdina a miluje právě ji. V jejich vlastnickém snění je přerušil Montana.

„Jdete pryč z tábora?“ zeptal se.

„Jen se trochu projít,“ odvětil Joellin.

„Chápu. Ale nechoďte daleko, svoje city si můžete projevovat stejně dobře pár kroků vod tábora jako míle daleko.“

„Však mi budeme opatrní,“ řekl trochu nervózně mladík.

„Dobře, až se vrátíš, tak se za mnou zastav. Pokud se tedy v dohledné době vrátíš,“ dodal velitel a šibalsky na ně mrkl.

„Určitě se večer zastavím.“

„Večer?“ protáhl Chase a otočil se na dívku, „Kdyby si na vás, drahá slečno, tenhle mladej pán moc dovoloval, až budete pryč z tábora a vokolo bude jen ke všemu hluchá příroda, tak mi to řekněte. Já mu to spočítám! To by tak hrálo, svádět nám nejhezčí děvčata. Von si myslí, že když je gringo, má nejlepší pušku a umí nejlíp střílet, tak že taky musí mít naše nejhezčí děvče. Ale do toho taky máme co mluvit my, ne?“

Oba dva milenci se zapýřili hrdostí nad slovy chvály, kterými je Montana počastoval. Ten odcházel zvesela. Byl docela rád, že se pravděpodobně v Američanovi zmýlil, v těchto těžkých chvílích se mu může hodit někdo, kdo dokáže v boji zachovat chladnou hlavu a dokáže být i velice prospěšný. A co si dělá slečna Urilbeová, mu bylo fuk, cítil však, že si od něj trochu té chvály oba zaslouží. Slova nic nestojí, tak proč ne.

Joellin a Eleonora se během dopoledne procházeli a našli si i příhodný koutek, kde mohou být sami a nerušení. Příroda zde byla opravdu nádherná, i když drsná, ale oni měli oči spíš pro sebe než pro okolí. Kolem poledního se vrátili, něco pojedli a když se nic nedělo, vyrazili zpět k místu, které si předtím vyhlédli. Vzali si s sebou tajně, alespoň si to mysleli, pokrývku, kterou rozprostřeli na přeci jen stále studenou zem. Ale slunce k nim pronikalo dírou mezi porostem, takže jim zpříjemňovalo teplem svých paprsků chvíle, kdy si povídali, mazlili se i milovali. Joellin si přál, aby dnešní odpoledne nikdy neskončilo. Takhle by si představoval svůj budoucí život, napadlo ho. Daleko od všech lidí i problémů, v nějakém podobném údolí, kde by mohli být jen oni dva a užívat si všech blažeností.

Jenže když se za soumraku vraceli zpátky do tábora, opět se ocitli v kruté realitě. Montana dnes večer dovolil zapálit ohně, průzkum v okolí neprokázal nic podezřelého a hlídky v dostatečné vzdálenosti zaručovali bezpečnost tábora.

Greenwood předal svou milou její rodině, vložil do úst pár soust pokrmu a odešel za Montanou, jak mu slíbil. Ten seděl u jednoho menšího ohně a spolu s ním další tři muži. Prvním byl Cerez, druhým Oblitaz a třetího, poměrně mladého, Američan zatím neznal.

„Přeji dobrý večer ve spolek,“ řekl zdvořile.

„Vida, Joel,“ obrátil se Montana, „přisedni si k nám.“

Greenwood nabídku přijal a uvelebil se u ohně. Neušlo mu, že ho mladík zkoumavě pozoruje

„Řešíte nějaké důležité věci? Nechtěl jsem vás vyrušovat, mohu přijít později.“

„Ne, ne,“ odvětil Chase a ukázal na mladíka, „jen Jose se vrátil z hlídky a tak ho zpovídám.“

Jose byl celým jménem jednadvacetiletý Jose Majana, jak zjistil Američan později.

„Všechno je asi v pořádku, když jsi dovolil zapálit ohně,“ poznamenal Greenwood.

„Jo, zatím je. Vojáci podle předpokladů přešli dál, minuli nás. Po naší stopě teď stoprocentně nejdou.“

„To je dobrá zpráva. Dopoledne jsi říkal, že se mnou chceš mluvit, tak jsem přišel.“

„Není to vlastně nic důležitého, ale kdysi jsem ti slíbil, že tě trochu seznámím s naší situací, abys byl v obraze, jak se říká. Napadlo mě, že teď tady bude trochu času, takže pokud bys vo to stál, tak si na tohle téma můžeme popovídat.“

„K čemu mu to bude?“ zeptal se náhle Majana, měl nepříjemný ječivý hlas.

„K čemu?“ povzdechl si Montana, „Minimálně aby věděl, na čí straně bojuje a proč.“

„Ach tak. Mě už ale nepotřebuješ, můžu už jít, jo?“

„Jo, běž a v klidu se vyspi.“

Majana povstal, zvedl i svoji pušku, ještě jednou na chvíli spočinul zrakem na Američanovi a odešel.

„Tak si dobře popovídejte, já půjdu zkontrolovat hlídky,“ zvedl se i Oblitaz.

„To je dobrej nápad,“ přikývl Montana, „právě jsem tě o to chtěl požádat.“

Zůstali tedy jen tři.

„Tak co by tě zajímalo,“ obrátil se velitel tábora na Američana.

„Všechno. Můžeš mi udělat takovou historickou přednášku, jak jsem byl zvyklý ze školy,“ usmál se Joellin.

„Tak to bych nerad, na učitele se necejtím. Ale pár věcí bys měl vědět. Víš něco vo období Diaze?“

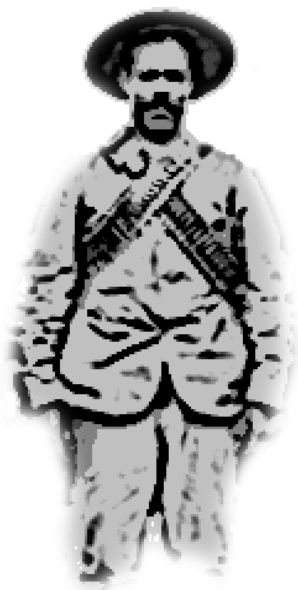
„Něco málo z dějepisu. Ty už jsi za Diaze bojoval?“

„To bych řek. Já už byl v boji ještě před Maderou, spolu s otcem. Ten na to chudák doplatil. Ale to už je dávno, hodně dávno,“ povzdychl si při vzpomínkách Montana.

„Pamatuji si, že Madera sbíral vojsko u nás, ve státech.“

„To je fakt. Když Madera prohrál ve volbách, ovšem zfalšovanejš a s předem určeným vítězem, to dá rozum, že to bylo narařčený ... tedy, když v těch volbách prohrál, tak šel do Texasu a sbíral tam vojáky. Já tam byl taky. Pamatuju si to přesně. V listopadu jsme přešli hranice, jenže naše tažení nemělo dlouhýho trvání. Diaz nás snadno porazil a rozehnal.“

„To je sice pravda, ale význam to mělo,“ skočil mu do řeči Cerez.

Panoho Villa

„To jo, my sice prohráli, ale tu myšlenku neporazili, ta tu byla dál.“

„Vy jste tam taky bojoval, pane Cerez?“ otočil se Greenwood na Anibala.

„Ne, ne, já se jen přiživil na jeho tažení. Došlo tehdy ke spoustě povstání, nahoře na severu, kde vedl vzbouřence Pancho Villa a na jihu, kde byl Zapata. Já byl nejdřív u Zapaty a pak, kde se dalo. U Pancho Villy, dokonce jsem na čas pověsil pušku na hřebík“

Jak to ale dopadlo s Diazem, k moci se tuším nikdy nedostal.“

„Jo, po pár měsících musel podat demisi, měl proti sobě celou zemi a už to menoh zvládnout. Nejprve se vytvořila prozatímní vláda pod vedením de la Barry, jenže ta se ukázala vzápětí v celý svý nahotě, když se pokusila vodzbrojit Zapatovy oddíly. Nakonec nás nevodzbrojili, když se k moci přeci jen dostal Madera s tím svým programem národního usmíření. Ale Zapata je prokouknul, požadoval jasné změny v agrární otázce. Jó, byl jsem u toho,“ odmlčel se Montana, aby vzápětí pokračoval, „Tehdy vyhlásili tak zvaný plán z Ayaty, kterej těm příštipkářům pěkně zvedl mandle. To byl plán vo půdě, Zapata chtěl zabrat půdu a kontrolovat ji svejma vojákama, tedy tu půdu, co už zabral Diaz vobcím nebo rolníkům. A taky těm tak ze třetiny velkejch latifundií.“

„Taky se ten plán začal uvádět do praxe,“ ozval se Cerez, „Když vovládnul nějaký území, tak podle toho jednal. A měl úspěchy, vždyť vovládnul území šesti států! Ty dva roky, vod jedenáctého do třináctého jsem byl s ním, takže to vím moc dobře.“

„A co jsi dělal ty, Chase?“

„Já? Já jsem patřil k Maderovcům a byl jsem tedy na jejich sraně. Změna u mě nastala, až když v únoru třináctýho roku nechal Huerta zavraždit Maderu. Jo, jo, když byl Francisco podle zavražděnej, tak já taky musel utýct. Pustili se za mnou pochopové toho gaunera Huerty.“

„Ten ale naštěstí neuspěl,“ doplnil Cerez.

„Ano, naštěstí neuspěl. Naštěstí se proti němu postavila konstituční vláda, do jejího čela si stoupnul Carranza.“

„To je váš současný prezident,“ snažil se zachytit souvislosti mladík.

„Jo. Jenomže co dělá teď, to nemá nic společnýho s tím, co tehdy proklamoval,“ zachmuřil se Montana, „Vymyslel plán, navývanéj plán z Guadelupe, kde proklamoval hlavní ideály revoluce, pro který sme bojovali. Pod těma ideálama spojil všechny demokratický síly v zemi a ten vrah Huerta musel prásknout do bot. To bylo před dvěma rokama.“

„Správně,“ zakabonil se i Cerez, „Jenže krátce na to se ale dal Carranza vyhlásit presidentem!“

„To tak vadí?“

„To samo vo sobě ne,“ vysvětloval dále Montana, „jenomže von se vodchýlil vod všech zásad, kterejch měl předtím plnou hubu a vlastně se tak postavil proti těm, který nejvíc propagovali jeho původní plán. Tedy proti Zapatovi a Villovi. Tak zvaný umírněnej střed vlády pod vedením Carranza a

Pancho Villa

generála Obregona se postavil proti tak zvanej extrémistům, teda proti těm, co chtěli skutečnou svobodu a výsady pro rolníky.“

„Co to znamená?“

„Co to znamená? To už tady vidíš. Nikdo se s tím nemazlí. Během loňskýho roku nás všechny vytlačili ze středu země a nejradši by nás všechny zlikvidovali.“

„Dobře, přiznávám se, už v tom mám trochu zmatek. Ale co by se stalo, kdybyste se usadili a pokusili se normálně žít?“ zeptal se Joellin.

„Myslíš, jako kdybychom se stali pokojnejma vobčanama?“

„Ano, to jsem myslel.“

„Tak bysme živořili dál. Pochop, my chceme jen jediný, buď získat získat to, pro co jsme léta bojovali a umírali. Anebo se pro to bít až do poslední kapky krve.“

„Ale co ženy a děti? Není potřeba se ohlížet i na ně?“

„Právě kvůli nim musíme vydržet, aby se měly líp a mohli skutečně žít.“

„Stejně teď už nemáme na vybranou, už se vrátit nemůžeme,“ podotkl Cerez.

„Ale co kdyby se vrátily ženy a děti a vy pokračovali v boji bez nich?“ stále nechápal Joellin.

„Víš jak by to dopadlo? Už sem ti to říkal. Kdyby se pokusili vzdát, tak je rovnou postřílejí, maj už jednu cejch rebelů. Vidím, že stále nechápeš situaci, to není řádná válka, kdy proti sobě stojí uniformovaní vojáci, tady se prostě bojuje jinak,“ snažil se zachovat trpělivost Montana.

„Snažím se chápat,“ pravil Joellin, „Jen stále

nemohu uvěřit tomu, že by vojáci stříleli ženy a děti, kdyby se někde usadily.“

„Je to buď tím, že seš naivní anebo prostě žiješ ve svejch představách ze států. Tys neprošel tím našim mnohaletým peklem vobčanský války. Tady už řadu let teče krev proudem, všichni jsou čím dál tím víc votupělí, už je jim jedno, čí krev prolejevaj. I z dětí vyrostou další nepřátelé. Carranza bojuje vo udržení svý pozice, musí nás, který po něm chceme, aby dodržel co hlásal, odstranit. Protože Zapata přísahal, že bude bojovat až do úplnýho konce, ať už do vítězství anebo svý smrti. Pancho Villa to samý. A stejně tak já, Anibal, desítky a tisíce rolníků. Je to prostě totální boj, prostě buď vítězství nebo smrt,“ dokončil svůj výklad Montana.

„Vo tom by se dalo diskutovat hodiny,“ přikývl Cerez, „Ale jedno je jistý. My nemáme cestu zpátky. Jdou po nás, znají nás a vědí, že jsme se někde tady skryli. Chtějí naše hlavy. Přes zimu nás nechali bejt, měli jiný starosti, ale teď poslali vojáky, aby nás dostali. Chtějí hlavu Chaseho i moji a i některých dalších a nepřestanou, dokud nás nedostanou anebo dokud se nedostaneme k našim hlavním silám. S těmi pak můžeme svést konečný boj, jak už naznačil Chase.“

„Dobře, budu o vašich slovech přemýšlet,“ řekl Joellin, „ale teď mi řekni, kdy si myslíš, že nás tady vojáci najdou?“

Emiliano Zapata

„To bude záležet na mnoha okolnostech, může to bejt i vo náhodě. Ale upřímně, myslím, že už to dlouho trvat nebude. Jak už nás jednou zavětřili, půjdou po nás jako vohaři,“ odpověděl po pravdě Montana.

„To nejsou moc dobré vyhlídky. Takže přeji dobrou noc,“ zvedl se Joellin, který začal ztrácet naději, že jejich pochod dobře skončí.

„Dobrou noc i tobě,“ zamumlal Montana a pak už jen pro svého přítele dodal, „Ten kluk má pravdu, naše vyhlídky stoje za hovno.“

„Snad Sandro něco zjistí,“ pokusil se o naději Cerez.

„Ty věříš tomu, že něco zjistí?“ podíval se na něho velitel zkoumavě.

„Ne,“ odvětil po krátkém přemýšlení Cerez.

„My chlapi, tak to prostě chodí, jednou jsme začali bojovat a tak se budeme bránit. Ale těch ženskejch a dětí mi je fakt líto. Cítím se za ně strašně zodpovědnost, ale nevím, kam bych je schoval. Nemaj kam jít, z jejich domů je vyhnali, jinde je nepřijmou. Tak co mám dělat?“

„Nedá se nic dělat, musíme věřit, že budeme mít kliku.“

„Právě že se nedá nic dělat!“ povzdechl Montana, „A to je na tom k zbláznění.“

„Nesmíme ztrácet víru, my určitě ne, musíme bejt dost silný, abysme to přenesli dál,“ poplácal velitele po rameni Cerez.

„Já vím, ale tobě snad můžu říct pravdu. Je to čím dál tím víc v prdeli.“

TŘETÍ KAPITOLA

Další dva dny se téměř nic nedělo. Hlídky sice občas zaregistrovali výzvědnou skupinu vojáků, ale ti se pohybovali ve velké vzdálenosti od jejich úkrytu, takže bezprostřední nebezpečí nehrozilo. Lidé odpočívali, lízali si své rány, utrpěné za pochodu i v boji. Oba zranění v přestřelce s vojáky se také cítili lépe. Valerio Chotillovi se rána nad levým loktem hojila velmi rychle, Anibal Wan s rozdrčenou klíční kostí trpěl sice obrovskými bolestmi, nebezpečí smrti mu však už nehrozilo.

Až třetí den, 23. března 1916, nastal obrat v tomto relativním klidu. Den začal jako obvykle výměnou hlídek a nic neděláním v táboře. Kolem půl jedenácté však byli všichni na nohách. Co zvedlo všechny ty lidi z jejich vyhrátých míst?

„Vrací se Sandro z průzkumu!“ hlásila hlídka.

Byla to pravda, vraceli se. Ale jak. Vlekli se v rozedraných šatech, byli jenom čtyři a to ještě Sandro s obvázanou levou rukou nad loktem. Všichni je rozčileně pozorovali. Co se stalo? Kde jsou zbylí muži?

Montana si odvedl čtyři znavené průzkumníky stranou, aby je vyslechl. Pouze pár zkušených mužů se zúčastnilo jejich výpovědi, Oblitaz, Cerez, dva čtyřicetiletý otec početné rodiny Jose Dominguez, stejně starý Emanuel Garsia a čtyřicetiletý Adrian Naroja. Za chvíli se přihnul Fernando Postia. V koutku se krčil i Joellin, který předtím vedl jalový hovor s Cerezem a pochopitelně ho ani nenapadlo, aby odešel. Byl stejně jako všichni zvědavý, co se vlastně přihodilo.

Enrique Sandro se usadil na osekáném špalku, ostatní se poskládali okolo.

„Tak co se stalo? Co ste zjistili?“ neudržel se Carlos Oblitaz.

„Nic, vůbec nic. Po Pancho Villových lidech nikde ani stopa. Všude kraj kontrolují vojáci.“

„A kde jsou ostatní?“

„Ty už se nevráť.“

„Cože? Tys přišel vo šest chlapů?“ zvolal Montana.

„Jo. A sám jsem to taky koupil,“ pozvedl na důkaz obvázanou levičku.

„Všichni jsou mrtví?“

„Ne, Luano a Diaz, Diaz Kurilli, ty jsou zajmutý. Ostatní jsou mrtví. Koupil to Pedro Aninsas, Juanito, Rapo i ten mladíček Adriano Moarro, co se vytahoval, že v pohraničí zná každé kámen. Ale já za to nemůžu, fakt ne.“

„Bojovali jste nebo vás postříleli jak králíky?“ zeptal se Cerez.

„Utíkali jsme, bohužel jsme asi zabili jednoho vojáka.“

„Proč bohužel? Škoda každé rány, která padne vedle,“ ozval se Naroja.

„Jo, jenže to nebyl náš voják, to byl gringo!“

„Krucí!“ ulevil si Cerez.

„To se vám povedlo,“ přisolil si Oblitaz.

„Hergot, copak jsem vám neříkal, že pokud narazíte na Američany, nemáte na ně v žádném případě střílet?“ rozlobil se Montana.

„Věděl jsem to. I sem dal takový pokyny, bohužel jeden neposlech.“

„Kdo to byl?“

„Juanito.“

„Juanito ... ale ten je mrtvej, na toho se to dobře svede, že jo!“

„Krucinál!“ vybuchl teď Sandro, „Co mě vosočuješ, když hovno víš! Ty parchanti americký nás vobklíčili a začali na nás rvát, abysme se vokamžitě vzdali, jinak že začnou střílet. Chtěl sem s nima

vyjednávat, ale neměli zájem. Tak sem přikázal, aby se všichni rozprchlí a utekli. A voni do nás začali střílet. No a pak Juanito sejmul jednoho z nich a hned byl sám jak řešeto. Jen my sme zdrhli. Viděli jsme, jak ty dva berou do zajetí, my pak šli rovnou sem.“

Nastalo ticho, každý přemýšlel o tom, co slyšel.

„Tak co navrhuje?“ zeptal se po chvíli Montana.

„Pokusit se dostat zpátky do vnitrozemí, snad bychom se mohli rozprchnout a poschovávat se,“ pravil Dominguez.

„To je hloupost, zpátky nemůžem, tam sou všude vojáci. Já bych se pokusil jít podél americké hranice na východ, směrem z zálivu. Tam snad bude Pancho Villa,“ navrhl Oblitaz.

„To je nebezpečný, jestli jste nasrali gringy,“ nesouhlasil Cerez.

„Vždyť nevěděj, kde sme,“ odpověděl Oblitaz.

„Jenže voni maj zajatce a možná to z nich dostanou.“

„To už budem dávno pryč.“

„Podél hranic je to opravdu nebezpečné,“ ozval se Joellin. Teprve teď ho zaregistrovali, ale zvlášť přátelské pohledy na něho nevyrhli, zvláště Sandro ne.

„Dost možná,“ pokrčil rameny Oblitaz, „Ale je to bezpečnější před našima vojákama. Věřím, že ti se do blízkosti hranic netroufnou.“

„Pánové, varoval jsem vás už jednou, abyste k hranicím nechodili. Opakuji znovu, nálada je tam proti vám velmi nepřátelská, možná ten mrtvý voják může být záminkou, aby proti vám někdo vyrazil. V poslední době z vaší strany překročilo hranice víc lidí, aby se tam schovali před pronásledováním. To už vyvolávalo napětí a nesouhlas. Bohužel i nějaké bandy občas provedli nějaký nájezd, který u nás připisují přívržencům Pancho Villy. Je to opravdu nebezpečné, místo jednoho nepřítele můžete mít rychle dva,“ pokusil se ještě jednou sdělit své stanovisko Greenwood.

Chvilku ztichli, pak se začali překřikovat.

„Tak dost,“ zjednal si klid Montana, „Nebudeme se dohadovat. To jak vidím, k ničemu nevede. Každý máte jinej názor. Svěřili jste mi jednou vedení, takže to musím vzít na sebe. Myslím si, že máme jedinou šanci. A to se schovávat tady v horách. Snad se nám je tady podaří setrást ze své stopy. Když nás nebudou moct najít, třeba je to časem vomrzí.“

„A i když to vyjde, co pak?“ zeptal se Oblitaz.

„Pak se pokusíme znovu navázat spojení s Pancho Villou.“

„To je celkem rozumný řešení,“ přikývl na souhlas Cerez.

„Může bejt,“ byl pro i Oblitaz.

„Hlavně dál vod hranic,“ škmouřil se bolestí Sandro.

„Dobře, takže se rozejdeme a budeme vobzvlášť ostražití,“ rozpustil poradu moudrých Montana.

Tábor byl na nohou, špatné zprávy se šíří velice rychle. Když se však lidé doslechli, že bezprostřední nebezpečí nehrozí, tak se trochu uklidnili a spíše vzpomínali na ty, které se už nikdy nevrátí. K večeru však přišla hlídka s hlášením o skupině vojáků, která utábořila asi tři míle na jih od jejich úkrytu. Toto zjištění vyhodnotila rada starších jako velmi nebezpečné. Byl vydán zákaz rozdělávání ohně, nikdo nesměl vystřelit z pušky a dvacet mužů neustále hlídkovalo kolem tábora. Střídali se po dvou hodinách, aby byli dostatečně bdělí.

Od dvanácti do dvou přišla řada i na Joellina, který se sám do hlídek nabídl, aby se cítil užitečný. Vartovali na jednom stanovišti ve směru, kde se necházeli vojáci. Spolu s ním tam bloumal i devatenáctiletý Fernando Santos. Se svou předpotopní puškou se cítil velmi důležitý. Oba chlapci si

však neuvědomili, že jim Cerez schválně vybral stanoviště, odkud byl příchod nepřítele velmi nepravděpodobný.

Fernando Santos

Posadili se na vrcholu stráně, aby měli přehled, i když v té tmě to bylo dost pofiderní. Začali pociťovat zimu. Oba se zabalili do dek a svědomitě sledovali svěřený úsek. Chvilku byli zticha, pak se dali do hluchého hovoru, jen aby řeč nestála. Santos obdivoval pušku a střelecké umění svého druha na hlídce, ten mu na oplátku vykládal o životě za hranicí. Některým věcem mexický junák mohl uvěřit jen stěží, sám nepoznal nic než bídu.

„Odkud jsi vlastně ty? Mluvili jsme teď dost dlouho o mé vlasti, tak se také pochlub,“ zeptal se Greenwood.

„Já? Tu vesničku nebudeš znát. Ale není daleko vodsud.“

„Proč jsi vlastně tady, tedy proč ses přidal k Montanovi a dalším?“

„Nic už mi nezbylo,“ povzdechl si hořce Fernando.

„Ty nemáš nikoho?“

„Měl jsem, ale matka se udřela na poli,

můj otec byl zabit vojáky Diaze a můj bratr, kterej se vo mě staral, byl ...,“ odmlčel se a oči se mu zalily slzami, „Víš, vo tom se mi těžko mluví.“

Greenwood nenaléhal, nechtěl jitřit asi stále nezahojené rány.

„No, není to ani dva měsíce,“ pokračoval Fernando roztřeseným hlasem, „Můj bratr se do nečeho zaplet a přišli si pro něj vojáci. Bylo jich pět. Nejdříve všechno prohledali ... víš, byli sme tam jen já a bratr. Ten byl starší vo vosum let ... a pak ho začali mlátit. Já na ně křičel, ale pustili se i do mě. Dva mě chytli za ruce a vlasy a třetí mi dal několikrát puškou, tedy pažbou pušky do břicha. Vím jen, že jsem zvracel a bylo mi hrozně. Myslel jsem, že umřu. Ale probral mě výstřel, tedy spíš výstřely. Vypotácel jsem se z domu a tam ležel u zdi můj bratr. Ty zvířata ho vodstřelili jak psa.“

Santos si rukávem setřel slzu, která mu stékala po tváři.

„Co bylo dál s tebou?“ zeptal se ho tichým hlasem Joellin.

„Já? Tejden jsem ležel jak lazar, vošetřovali mě sousedi. Rohodnul jsem se, že budu bojovat, jestli to přežiju. Pak jsem potkal několik chlapců, co říkali, že se chtějí přidat k Pancho Villovi. Když sem je poprosil, tam mě Gabriel ... Gabriel Lauro, znáš ho?“

„Ne.“

„To je jedno. Tak mě vzal s sebou sem k Montanovi. Řekl jsem mu, co se mi stalo a von mi dovolil tady s nimi zůstat.“

Greenwood mlčel, těžko hledal slova. Začínal chápat, že lidé tady asi trpí víc, než by si byl schopen připustit. Byť těžko mohl dělat soudce, stále nabýval dojmu, že ti tady v táboře jsou spolu více ze zoufalství než z ideologických důvodů.

„Víš, něco ti povím,“ řekl Santos, který se zastyděl za své slzy a snažil se své dojetí zakrýt.

„Jen mluv, rád tě vyslechnu.“

„Víš, ty máš nádhernou pušku, já jen starej krám, ale já bych ji s tebou za svou nevyměnil.“

„Ne?“ podivil se Joellin.

„Ne,“ usmíval se bolestně Santos, „tahle puška patřila mému bráčkovi. Měl ji schovanou za domem. Jen já věděl, kde ji má zakopanou. A já po jeho smrti přísahal. Dokud budu živý, tak s ní budu zabíjet vojáky. Zatím jsem k tomu neměl příležitost, ale už se brzo naskytne. Cítím to.“

Joellinovi přeběhl mráz po zádech. Jediné poslání, jediná touha a to zabíjet své nepřátele, co je tohle za perspektivu?

„Víš, já vím, že už brzo umřu,“ pokračoval v děsivé zpovědi Fernando, „Ale věřím, že než mě zabijou, tak jich taky několik dostanu. Čím víc jich bude, tím větší bude má pomsta za bratra!“

Greenwood nevěděl, co má říci. Z rozpaků ho vysvobodily kroky, které za sebou uslyšeli.

„Kdo je tam?“ zvedl pušku Santos, zatímco Joellin se ukrýl za stromem a v ruce měl připravený revolver ke střelbě.

„Jen klid, hoši,“ ozval se známý hlas, „To jsem já, Anibal Cerez.“

Přicházel skutečně jeden z nižších velitelů, dá-li se tak jeho postavení v hierarchii tábora pojmenovat, který přiváděl další dva mladíky, shodou okolností bratry Luise a Gomeze Popae. Louisovi bylo jedenadvacet, jeho bratr byl ještě o rok mladší. Zaujali místo po Joellinovi a Fernandovi a tvářili se hrozně důležitě, stejně jako jejich předchůdci.

Po návratu do tábora se Greenwood zachumlal do deky a poměrně brzy usnul, takže černé myšlenky se mu hlavou honily jen krátkou chvíli. Nedaleko podřimovali další členové rodiny Urilbeů, s výjimkou otce, který nastoupil na hlídku.

Ráno vyrazili dále do hor. Údolí, která jim po několik dní poskytovalo útočiště opustili s těžkým srdcem, ale setrvali zde už delší čas a Montana měl obavu, že by je tu mohli vojáci tábořící nedaleko objevit. Okolní krajinu znal dobře a věřil, že se mu podaří vést svoji kolonu tak, aby zůstali nepřítelem nepozorováni. Šli za sebou husím pochodem po velmi obtížné cestě s vědomím, že první odpočinek bude kolem poledního.

Nezapomínali na opatrnost. O kus vpředu šla hlídka pod vedením zkušeného Carlose Oblitaze, jehož paní právě pomáhala Eleonoře konejšit malou Eriku. Oblitazová byla hezká žena kolem třicítky, kterou Carlosovi kde kdo záviděl. Přestože spolu žili delší dobu, děti neměli. Což bylo dost neobvyklé. Ne, že by děti mít nemohli, ale oni nechtěli. Nechtěli splodit potomka, který by musel strádat v této krušné době. Přitom paní Oblitazová měla děti tak ráda, když hladila malou Eriku, byl v jejích očích smutek z nenaplněné mateřské touhy.

Za kolonou, rovněž s odstupem, zůstávala skupina pod vedením Sandra, kterého sice zraněná ruka bolela, ale on nechtěl za žádnou cenu zůstat v nečinnosti.

I když se zdál s přibývajícím časem pochod nekonečný, než se nadáli, udeřilo poledne a také přišel kýžený odpočinek. Zůstali na pokraji menší mýtiny, lidé se poskládali v rašící trávě. Vlevo se tyčily mohutné skalní masívy, před nimi úžlabina, za nimi úžlabinu, vpravo ostrý dlouhý sráz.

Montana však nedal pokyn k zastavení jen proto, aby si odpočinuli, ale protože spatřil, jak na pokraji úžlabiny ve směru cesty na něj mává Oblitaz ve společnosti pětatřicetiletého Lopeze Lunara, dalšího člena předsunuté hlídky. Hned jak si lidé polehali, šel spěšně Montana za zmíněnými muži, žaludek se mu sevřel v tušení nepříjemnosti. Snažil se však jednat tak, aby nevznikla i při špatných zprávách panika. V závěsu za ním spěchal Cerez.

„Tak co se děje? Proč tu čekáte?“ zeptal se Anibal.

„Došlo k nepředvídaný události, musíme asi zpátky,“ říkal s velmi vážným výrazem Oblitaz.

„Co se děje?“

„Táhne sem armáda, jdou přímo proti nám!“

„Cože?“ zděsil se Montana.

„Jo, slyšíš dobře, proti nám dou vojáci.“

„Kolik jich je?“ ptal se Cerez.

„Možná dvacet, třicet, těžko říct,“ odvětil Lunar.

„Jak sou vod nás daleko?“ zajímal se Montana.

„Tady budou tak za dvě hodiny, možná dřív.“

„Do prdele,“ ulevil si Montana a horečně uvažoval. Vracet se zpátky? To by taky mohli být sevřeni mezi těmi, co tábořili na druhé straně a těmi vepředu. Bojovat a prorazit? Mají několikanásobnou převahu, i když pro vojáky hovoří lepší výcvik a výzbroj, na své straně mají i výhodu překvapení, oni o vojácích vědí, oni o povstalcích ne. Jenže se pokusit prorazit se ženami a dětmi? Příliš vysoké riziko. Ne, musí zpátky.

„Tak co budeme dělat?“ zeptal se Lunar.

„Budeme se muset stáhnout zpátky,“ odtušil Cerez.

„I když bych si to s nimi klidně rozdál, není jich zase tolik,“ podotkl Oblitaz.

„Na boj není čas. Dáme si dvacet minut vodpočinek a pak zpátky,“ rozhodl Montana, pak se zarazil a zeptal se, „Můžeme si těch dvacet minut dovolit?“

„Myslím že jo,“ přikývl Oblitaz.

„Kdyby bylo třeba, tak na ně nachystáme past a zadržíme je, tolik jich zase není,“ souhlasil i Cerez a dodal, „Možná by bylo dobrý si na ně s několika chlapkama počíhat.“

„Zase další mrtví? To ne,“ zavrtěl hlavou Montana.

„Tak co teda bude?“ ptal se značně nervózní Lunar.

„Jdu lidem šetrně oznámit, že se vracíme. Musím to udělat vopatrně, aby se nepolekali, paniku tu nepotřebujeme,“ řekl Montana a otočil se. Ušel však jen několik kroků, když se k němu přirítíl mladík Gonzal, ani ne dvacetiletý člen početné rodiny Eruitů, vyděšený, oči na vrch hlavy.

„Pane Montana, pane Montana,“ volal.

Mariana Oblitaz

„Co se děje?“

„Vrátil se señor Sandro!“

„Cože?!“ přeběhl mráz po zádech Montanovi při myšlence, která ho napadla, „Kde je?“

„Na druhý straně tábora, poslal mě pro vás.“

„Proč nepřijde sám?“

„No, je strašně utahaný, asi běžel nebo co, táta se vo něj stará,“ pokrčil rameny Gonzal.

„K čertu, neví tu jak na lesy a zachovej klid,“ okřikl ho Montana, „Pojď, jdeme za nimi.“

Celá generalita se rychle rozešla na druhou stranu tábora. I když se snažili projít tábořem v klidu, přítomnost Oblizaze a potom Sandra upoutala pozornost všech. Do toho ještě ten nešťastný křik mladého Eruita. Napětí se dalo krájet. Co se děje? Nebezpečí? Z které strany? Snad ne z obou?

Sandro seděl na zemi, prudce vydechoval. U něho klečel asi čtyřicetiletý Gonzal Eruite a dával mu napít ze své čutory.

„Proboha, jak to vypadáš, Enrique,“ zděsil se nad stavem svého přítele Oblitaz.

Nebylo divu. Sandro měl tváře zapadlé, oči rudé, váčky pod nimi prozrazovaly, že toho v poslední době moc nenaspal. Zčásti i díky bolesti, kterou silou vůle přemáhal.

„Abych nevypadal blbě, Carlosi! Letím už dobrý tři hodiny, abych vás dostihnul,“ odpověděl.

„Co se děje? Tak to už vyklop!“ snažil se marně skrýt nervozitu Montana.

„Běžel jsem vás varovat, v naší stopě táhnou vojáci!“

„To je definitivně v prdeli,“ neudržel se Cerez, „Co teď?“

„Co by bylo, půjdeme dopředu, rychlejc ...,“ řekl nechápavě Sandro. Několika slovy ho vyvedli z omylu. Zbledl ještě více, pokud něco takového bylo vůbec možné, vypadal jak strašidlo.

„Budeme muset na jednu stranu prorazit,“ konstatoval suše Oblitaz, „Kolik jich máme za sebou?“

„Těžko říct, tak třicet, možná víc, nedalo se to přesně spočítat,“ odvětil Sandro.

„Jak jsou daleko za náma?“

„No, tak za dvě hodiny by mohli bejt tady, to ale jen vodhaduju. Možná dýl, možná dřív, jak jsem klusal, ztratil jsem trochu pojem vo čase.“

Už nešlo váhat. Museli se rozhodnout. Už i minuty se stávaly zajímavým časovým údajem. Všem bylo jasné, že se boji nevyhnou. Zdrhat doleva či doprava nepřícházelo v úvahu, tedy jen dopředu či dozadu. Teď jen zvolit takovou variantu, která je vystaví co nejmenšímu nebezpečí.

„Já bych zkusil prorazit dopředu,“ přišel s návrhem Oblitaz.

Montana přemýšlel. Jeho pohled klouzal po skalách, až na tu strmou stráň napravo ... je hodně příkrá, ale kdyby se zvládlo ji zdolat ... to by bylo řešení!

„Tak co, na kterou stranu se pokusíme prorazit?“ dorážel Carlos.

„Počkej,“ přerušil ho Chase, „Řekni mi napřed, co je za tímhle kopcem.“

„Za kterým?!“

„Tady napravo!“

„Co by tam bylo, další kopec,“ plácnul mrzutě Cerez, který netušil, kam velitel míří.

„No, je tam stejně prudkej sráz dolů a cesta. My to vlastně celý vobcházíme,“ odvětil seriózně Oblitaz.

„A co myslíte, zvládnou to koně?“

„Koně? Proč koně ... ty myslíš ...,“ zarazil se Cerez, protože ho teď napadla ta samá myšlenka, co velitele před chvílí.

„Chceš ti zkusit přes ten kopec?“ ověřoval si Oblitaz, že uvažuje správně.

„Jo, přesně tak.“

„Možná to zvládnou koně, ale určitě ne ženy a děti,“ zaprotestoval Gonzal Eruite, který měl sám obé.

„Budou muset!“

„Bude jim to trvat dlouho, mezitím přijdou vojáci,“ vznesl svoji námitku Sandro.

„Nesměj sem přijít!“

„Voni se tě tak budou ptát,“ mávl rukou rozmrzele Oblitaz.

„Budou se muset slušně zeptat,“ usmál se Montana, který už se rozhodl pro řešení.

„Takže, jestli tomu dobře rozumím,“ ujal se slova Cerez, „Tak půjdeme přes tuhle strašnou stráň a pokud by hrozilo, že sem přijdou vojáci předčasně, tak je prostě zdržíme?“

„Jo, přesně tak,“ potvrdil svoje rozhodnutí velitel.

„Já se postarám vo ty vepředu,“ nabídl své služby Oblitaz.

„A já vo ty vzadu,“ zasípěl Sandro.

„Ano, ano, postaráme se vo ně, ale ne vy dva!“

Oba se chtěli ohradit, ale byli umlčeni energickým pohybem ruky.

„Ty, Carlosi, ty to tady znáš nejlíp, tedy povedeš lidi vepředu. A ty, Enriqu, ty seš dost utahanej a navíc budeš muset zařídit, aby se nikdo necoural.“

Oba jmenovaní své námitky spolkli, chápali, že situace je příliš vážná, než aby se mohli handrkovat.

„Kdo teda zdrží vojáky?“ zeptal se pouze Sandro.

„Já osobně se postarám, aby zezadu nepřišel předčasně jedinej voják,“ odvětil Montana.

„A já zase, aby nepřišel zepředu!“ ozval se Cerez.

„Jo, přesně tak si to maluju i já,“ přikývl na souhlas velitel.

„Ale teď už nesmíme promeškat ani minutu,“ díval se s velkými obavami na stráň Enrique.

„Kolik lidí si vezmeme?“ zeptal se ještě Cerez.

„Vem si dvacet mužů, já si jich vezmu taky tak.“

„Jen dvacet? To se mi zdá málo!“

„Přidaj se k nám ty z hlídek.“

„Vemte si jich alespoň třicet,“ nabádal Oblitaz.

„Ne,“ rozhodl Montana, „Vy tady budete potřebovat každou ruku, abyste se dostali nahoru. Muži musej pomoc ženám a dětem, musej vynést náklad, vytáhnout zvířata, budete mít co dělat!“

„To sem tedy zvědavej, jak chcete s dvaceti lidmi čelit přesile,“ stále pochyboval Sandro.

„Musíme si vybrat takový místo, aby nepřítel nemohl využít početní převahy. Spoléhám na tebe, Anibale. Vyber si už dvacet chlapů a vyrazte! Neztrácejte ani minutu! Najdi si místo, kde bude vhodný je zastavit. A ty, Carlosi, začni už organizovat lidi, aby ses s nima vydal co nejdřív na pochod do stráně. Ale raději na nás moc nespolehej, kdoví ja dlouho zdržíme, prostě čím dřív budete nahoře, tím líp. Je každému jasný, vo co se má postarat?!“

Muži přikývli a rozběhli se po táboře. V ležení už všichni tušili, co se asi děje a čekali, jak Montana rozhodne. Když především ženy viděly, do jak strmého a neskutečně dlouhého srázu se mají plahočit, ocitly se na pokraji zoufalství. I když se všichni velitelé snažili, bez zmatků a vysvětlování se přípravy neobešly a drahocenné minuty dále utíkaly. Taky Joellin byl rozčilen. Viděl, jak starý Alvar Urilbe bere pušku a odchází za Montanou. Pochopil, k čemu tady asi dojde. Sáhl po své karabině.

„Kam chceš jít?“ chytila ho za rukáv Eleonora.

„Nevidíš? Tvůj otec si vzal pušku, vojáci jsou asi blízko. Tak jdu taky.“

„Joeli, nechod, aspoň ty ne ... když už otec ... umřu vo vás strachy!“ prosila úpěnlivě.

„To nejde, musím pomoc,“ zavrtěl hlavou, „ale neboj se, já se vrátím!“

Obejmul ji, silně ji k sobě přitiskl. Pak ji jemně odstrčil, držela se ho jako klíště a nezdálo se, že by ho chtěla v dohledné době pustit.

Joellin chtěl původně za Montanou, ale pak si povšiml, že i kolem Cereze se houfují muži s puškami. Raději se rozhodl pro tuto skupinu. V ruce nesl pušku, přes rameno měl tornu s náboji, za pasem revolver. Proplétal se mezi panicky pobíhajícími lidmi, ženami vláčící za sebou své potomky za sebou, bědujícími rozčilenými otci rodin i pokyk dělajícími výrostky. Cerez si Američana povšiml a vyšel mu vstříc.

„Jdeš do toho zase s námi?“ zeptal se.

„Ano, přišel jsem,“ odpověděl Joellin.

„Dobrá, ale dneska to bude jiná káva!“

„Proč?“

„Je jich asi třicet a nás bude tak dvacet!“

„To jistě ale vylepšíme výhodnějším postavením,“ řekl Joellin sebejistě, Anibalovi zacukalo v koutcích. Mladík ve skutečnosti vůbec nebyl tak sebejistý.

„To jo, ale asi to bude pěkná kanonáda a voni střílet umějí!“

„Tak chceš, abych šel s vámi nebo se mě snažíš zastrašit?“ byl už netrpělivý Greenwood.

„Dobrá, zařad se mezi ty muže,“ kývl Cerez a věnoval se dalším adeptům.

Cerez nebral každého, snažil se pečlivě vybírat. Mnohé znal osobně, toho chtěl, toho ne, bral je také podle rodného listu. Věděl, že půjde o podnik, ve kterém nebude čas na zaškolování, potřebuje skutečné chlapy, kteří hned tak neztratí nervy.

„Ale ten je na to moc mladej,“ říkal právě asi čtyřicetiletému muži a ukazoval na jednoho ze čtyř junáků, které měl dotyčný u sebe.

„Hele, Anibale, Nunězovi už bude dvacet! A naše rodina umí bojovat!“ odpověděl rozhodně otec čtyř mládenců Diaz Maendro. Do hor s sebou vzal všechny své čtyři syny. Nejmladší byl již zmiňovaný Nuněz, další šli po roce v pořadí Gaspar, Luis a Diaz.

Hlásili se i další příbuzní, jak u Cereze, tak u Montany. Některé z členů rodin vrátili pro nízký věk a malé zkušenosti, jiné nechali. U Montany se hlásil i Alvar Urilbe starší, se kterým se právě loučila Eleonora.

První byla zkonsolidována skupina Cereze, vyrazila zhruba o deset minut dříve než Montanovi lidé. Právě ve chvíli, kdy opouštěli tábor, zavelel Carlos Oblitaz ke zdolání hrůzu nahánějícímu srázu. Po chvilce měli téměř všichni odřeni po celém těle, ruce i nohy se jim barvily krví, košile se jim potem lepily na pokožku. Byl to očištec, ale co jim zbývalo, chtěli li si zachránit holý život. Nic než utíkat a doufat, že se vojáky podaří zadržet déle, než sráž zdolají. Kdyby teď přišli, mohli by si je brát na mušku jak na střelnici. A nikdo nepochyboval, že by toho náležitě využili.

Cerezův oddíl postupoval kupředu velmi rychle. Anibal šel první a když s ním ostatní nechtěli ztratit kontakt, museli občas i popoběhnout. Už brzy musí narazit na ty, co zde zanechal Oblitaz a kteří monitorují postupující vojáky. Báli se jen, aby k tomu nedošlo příliš brzy, dokud nenaleznou vhodné místo a nezaujmou rozumné postavení. Šlo se mlčky, bylo slyšet odfrkování, pokašlávání.

„Sakra, to je tempo,“ pomyslel si Greenwood, „teď bych asi netrefil ani vrata vod stodoly.“

Konečně se Cerez zarazil. Našel vhodné místo k obranému postavení. Kaňon se zužoval, obě strany byly trochu vyklopeny a opatřeny starými kmeny mohutných rozměrů. Za ty se vzápětí schovalo několik střelců. Další se rozptýlili po okolí mezi výstupky ve skále, za balvany. Za jeden se schoval i Joellin. Měl odtud dobrý přehled. Nedaleko něho nervózně postával i Cerez, který nechal pět lidí trochu vzadu jako zálohu.

„Jak dlouho je tu musíme držet?“ zepral se Maendro.

„Tak do šesti, teprve pak budeme moci ustoupit.“

„Co když prorazí ...“

„To se nesmí stát! Nejenže bychom vohrozili ženy a děti a další, co se drápou nahoru, ale taky by sevřeli Montanův oddíl a to by byl asi jejich konec.“

„Doufejme, že voni taky vydržej.“

„Snad jo, kdyžtak je budeme mít v zádech,“ pokusil se o ležérní tón Cerez, ale do smíchu mu nebylo.

„To by bylo pěkný nadělení.“

„Hele, Diaz, dej si pozor na ty své kluky. Mám z toho blbej pocit, žes mě ukecal, bylo by škoda, kdyby takový hezký kluci přišli vo život. Ať se držej zpátky, žádný hrdinství, jasný?“

„Jen se vo ně neboj, maj rozum,“ mávl rovněž jako by lhostejně Maendro, ve skutečnosti se v nitru třásl strachy o své následovníky, o svoji pýchu. Ale musel se držet, aby své syny zbytečně neznervózňoval, vždyť boj každou chvíli už začne.

Jako by je přivolal, objevili se předsunutí muži z původního Oblitazova oddílu. Cerez jim rychle pokynul, aby se schovali a začal je zpovídat.

Opět nastalo hrozné čekání. Joellin už jedno zažil a bál se ho. Když už se začne střílet, všechno z něj spadne, dostaví se taková divná euforie, není čas na nic myslet. Alespoň tak usuzoval ze své minulé zkušenosti. Pak už jen zbývá doufat, že to bude on, kdo zmáčkne dřív kohoutek než jeho nepřítel.

„Podle našeho propočtu by tady měli bejt tak za čtvrt hodiny,“ uslyšel za sebou Greenwood hlas pětatřicetiletého Francisco Auoy, který s jiným značně zarostlým mužem, jistým Anibalem Chillonem, podávali zprávu Cerezovi a hledali si vhodné místo pro střelbu.

„Jen aby nepřišli dřív,“ odpovídal Chillon.

„Však ať přijdou, mám už pro ně kulku přichystanou,“ chvástal se Auo.

„To je dobře, jen aby ses trefil.“

„Proč myslíš, že bych neměl?“

„Je to vodsud dost daleko.“

„To máš pravdu, je to kapánek dál,“ pokýval hlavou po krátkém přemýšlení Auo.

„Tomu by se ale dalo pomoci,“ spekuloval Chillon.

„Jak to myslíš?“

„No, že bysme se přesunuli kus dopředu.“

„Ale tam to bude dost nebezpečný!“

„Bojíš se?“ hecoval svého kamaráda Chillon.

„Já? Co tě nemá!“ tvářil se odhodlaně Auo.

„Tak pod', ať se do nich líp trefíme!“

Oba muži se začali přemísťovat směrem k místu, kde by se za nedlouho měli objevit vojáci. Až moc kupředu, jak se alespoň zdálo Joellinovi. Ten zatím shlížel na stezku, kroučící se podél skal a mizící v obrovitých masívech kamenné hmoty.

Pohyb v zákrutě zahlédne Greenwood ve stejné chvíli jako Cerez, který shlíží na stejné místo dalekohledem. Velitel rychle zamává rukou, aby se všichni skryli a sám si připravovuje pušku. Opět mu náleží právo prvního výstřelu, kterým dá pokyn dalším střelcům.

Vojáci postupují kupředu a už se přibližují k úkrytu, kde je Auo a Chillon. Joellin zacílí na jednoho muže, který je podle uniformy nadporučík. Odpovědně čeká na pokyn Cereze. Ten stále ale nepřichází. Američanovi je jasné proč, velitel chce vylákat vojáky co nejbliž, aby byla větší jistota, že je jeho nepřítel střelecky zdatní muži zasáhnou.

Jenže Auo začíná být velice nervózní, vojáci jsou už skutečně hodně blízko jejich úkrytu. Hryže si kníry a pokyn ke střelbě stále ne a ne přijít. Vždyť se jich za chvíli bude moci dotknout rukou! Nakonec ztratí nervy, vyskočí ze svého úkrytu u cesty, cosi proklamativního zařve, zamíří na prsa důstojníka a vystřelí. Jenže mine, jeho kulka zasáhne jen cíp klobouku vojáka, který jede asi dva metry vedle důstojníka!

Auo jako by zcela ztuhl. Chcel se rychle vrátit do úkrytu, ale není schopen se pohnout. Mozek dává pokyn nohám, aby učinily nějaký pohyb, ale ty se ani nepohnou. Stojí tam a zírá na vojáky a ti na něj. Jeden z nich však projeví duchapřítomnost, strhne pušku z ramene, Auo se chytá za levé stehno a rozeře se bolestí. Drží se za průstřel nohy, krev mu prýští mezi prsty a on tam s křikem poskakuje. Mezitím nadporučík pochopí hrozící nebezpečí.

„Zpátky, všichni zpátky,“ zařve.

Vojáci začínají otáčet koně. Stejně tak i důstojník, ale ten během toho, co jeho kůň balancuje na zadních, stačí vytrhnout z pouzdra revolver a jediným výstřelem roztrhne sténajícímu Auovi hlavu. Povstalec padá na záda a kdyby mu mozek neodumíral, mohl by přemýšlet, jak je možné, že z několika metrů minul z pušky důstojníka, který ho v pohybu na stejnou vzdálenost zasáhl revolverem. Ovšem mozek vytékající spolu s krví z prostřelené hlavy už moc k přemýšlení není.

To vše se odehraje strašně rychle. Všichni povstalci, číhající v záloze, na chvíli zkoprní. První se vzpomíná Cerez.

„Palte, k čertu, palte!“ zařve a z jeho hlavně vyšlehne oheň. Bez užitku. I střely ostatních hvízdají vesele vzduchem a létají pánuobu do oken. Joellin také vystřelí. Lící na důstojníka, jenže ten se zrovna točí na svém koni a tak uniká poslu smrti, který za ním mladík posílá a který profičí zbůdarma těsně okolo něho.

Než by se kdo nadál, jsou vojáci pryč. Zmizeli za ohybem cesty. Cerez si rve vzteky vlasy. Blíží se Chillon a za nohy vleče tělo svého druha, které zanechává za sebou krvavou šmouhu. Jediným výsledkem připravovaného překvapení je jeden mrtvý na straně povstalců, k tomu jsou vojáci varováni. Skrytí, aniž by je jediná střela škrábala. Navíc velmi depresivně na muže v záloze zapůsobí přesnost, s jakou skolil onen důstojník Aua. Možná náhoda, ale možná taky ne. Nikdo nemá zájem si tuto nejasnost ověřovat na sobě.

„Já bych vás zabil,“ řve Cerez na Chillona, bezradně zírajícího chvílemi na šílícího velitele a chvílemi na mrtvého druha, jehož nohy stále drží v rukách, „Takhle je zahnat!“

„To je snad dobře, že utekli, ne?“ ozve se asi dvacetiletý mladík, jeden z bratrů Gonzalových, konkrétně Miguel.

„To teda jo!“ otočí se na něj zlostný Anibal.

„Ale vždyť nám vo to přeci šlo, ne?“ podpoří svého bratra Adriano.

„Hovno!“ zařve vztekla Cerez, „Měli jsme to do nich nasypat, aby je přešla chuť na nás útočit! To by na ně platilo! Ale takhle? Za chvíli se vrátěj a máme je na krku. Proto držte hubu a děte na svý místa! Připravte se! Uvidíte, že sou za chvíli tady.“

Cerez má naprostou pravdu. Vojáci skutečně neutíkají daleko, pouze za zákrutu, kde jsou v bezpečí před střelami. Tam začínají osnovat bojový plán. Nevědí nic o síle nepřítele, ale skutečnost, že po nich stříleli a nikoho neztrefili, jim dodává sebevědomí. Jejich plán je navíc prostý a očekávaný. U koní nechají dva své druhy a zbytek se vrhá do útoku. Ovšem žádného bezhlavého hurá! Postupují pomalu soutěskou, využívají každé vyvýšeniny, každého balvanu a každé prolákliny, aby se kryli. Tímto způsobem se dostávají až na dostřel povstalcům.

„Kdo uvidí nepřítele, tak na něj palte!“ křičí Cerez, chápe, že společná salva už nemá smysl.

Během krátké chvíle se rozezvučí zbraně na obou stranách. Střely se odrážejí od kamenů či zarývají do kmenů stromů a jelikož se všichni dobře kryjí, jediným efektem je pár škrábanců na obou stranách a tříšť kamene v obličejích.

Joellin je rozvážený. Na rozdíl od svých kolegů nechce plýtvat patronami, jemu nejde o zvukový efekt střelby, ale její výsledek. Celkem vystřelil dvakrát, ale obě střely svůj cíl nezasáhnou. Je to i tím, že se bál delší dobu mířit, aby se sám nestal cílem. Vojáci se však blíží víc a víc.

Nadporučík jde svým mužům příkladem. Vrhá se dopředu, střílí, kryje se a ještě stačí povzbuzovat své vojáky, které strhává k dalšímu postupu. Dostávají se už tak blízko, že v předních liniích je velmi účinně možno používat revolvery. Což důstojník vzápětí prokáže a opět se smrtelnou přesností. Zasahuje Anibala Chillona do krku, povstalec kropí svoji milovanou zemi krvavým deštěm, padá vedle mrtvol svého kamaráda, trhá sebou, cuká nohama, aby jeho pohyby byly stále pomalejší a pomalejší, zatímco kaluž krve okolo něho větší a větší.

Tato další oběť však nemůže zastavit střelce ani na jedné straně. Boj je nerozhodný, ale spíše se začíná přiklánět na stranu vojáků, kteří postupují píd' za pídí. Pak se rozhodne k odvážnému kousku Cerez. Vyskočí ze svého úkrytu, udělá dva rychlé kroky a vrhá se k zemi. Nad ním prosvíští dvě střely. Vzápětí se rychle odkulí, v místě kde před chvílí ležel, začínají kulky přerývat půdu. Svoje artistické číslo zopakuje ještě dvakrát a dostává se blizoučko k vojákům.

Zvláště k jednomu, takovému vojenskému mláděti, co mu ještě ani vousy pořádně nerostou. Ten, když má pár metrů od sebe nepřítele, zpanikaří. Pokusí se odplížit kolem balvanu a vpadnout povstalcí do boku. Cerez vystihuje vojínův úmysl, posunuje se v tu stranu a ze za kamene se vysouvá jeho ruka s revolverem. Na moment hledí voják do ústí pistole a oči se mu rozšíří hrůzou. Uvědomí si, že musí něco udělat, jinak přijde konec. Jenže se nemá kde ukrýt, v tuto chvíli vystavil střelci celé své tělo. Snad kdyby se odkulil rychle stranou, mohl by snížit pravděpodobnost zásahu, ale strach ho ochromuje. Jde však jen o zlomek vteřiny, který mu Bůh i povstalec dopřávají k úvahám. Pistole v ruce Cereze poskočí a voják se reflexivně chytá za prsa. Jeho zrak začíná vyhasínat, nebylo třeba ani další rány, která mu přerazí lícni kost a proniká do dutiny lebeční.

Ještě nedozní mladíkův smrtelný výkřik a už je Cerezův úkryt bombardován sprškou střel. Chtějí rychle pomstít smrt svého druha. Jenže na zlobu doplácí další nezkušený zelenáč. Mrtvý byl jeho přítel a on hoří touhou pomstít jeho smrt. Vrhá se dopředu, střílí. Tím se na chvíli vystavuje střelcům.

Joellin, kterému se ulehčilo soustředěnou palbou vojáků na Cereze, chladnokrevně míří. Ještě než vojenské embryo stačí podruhé natáhnout opakovačku, dostává úder do prsou, který ho odhazuje na kámen, po kterém se sesouvá bezmocně k zemi. Z nemohoucích rukou mu vypadává

zbraň, jeho oči pomalu sklouzávají k ráně plné krve, která mu stéká po břiše do rozkroku. Stačí si ještě uvědomit její teplo, pak se mu vědomí zamlží, napětí těla povolí a zůstává ležet mrtev.

To už i další vzbouřenci útočí, vedeni předchozím úspěšným počinem svého velitele. Ale obezřetně a nebezpečně. Zatímco vojáci drží spodek soutěsky, jejich nepřátelé z řad rolnictva stěny, sice hodně strmé, nicméně se na nich nachází dost dobrých míst pro úkryt. Nadporučík si uvědomí, jaké jeho lidem hrozí nebezpečí. Vzpomene si, jak nedávno dopadla hlídka majora Garangy, kterou skoro celou povstalci zdecimovali. Není si sice jistý, zda to byli právě tito lidé, ale je nutné se mít na pozoru.

Kdyby se teď vrhli vojáci do útoku, mohli by možná prorazit a proběhnout soutěskou okolo střelců. Hodně by riskovali, ale asi by jich dost uniklo střelám. To si uvědomil i Cerez, proto se odhodlal ke svému předchozímu odvážnému kousku, který ho mohl stát i život. Naštěstí však zůstal nezraněn a jeho čin přinesl své ovoce.

Důstojník se zalekne možných ztrát od přibližujících se povstalců a dává pokyn k ústupu. Jeho lidé ho provedou znamenitě, kryjí se navzájem palbou, takže drží nepřítele v šachu, zatímco jejich druhové se stahují. Zmizí bez dalších ztrát, ale opouští pozice, která předtím tak těžko získávali.

Vojáci už jsou z dohledu. Cerez oddychuje, první útok je zažehnán. Mohou si v klidu odpočinout, zaujmout výhodnější pozice a připravit se na pravděpodobný další nápor. Cerez vytahuje z kapsy hodinky a zkouší zda jdou. Snadno se mohly během jeho salt rozbít. Ne, všechno je v pořádku, ale ukazují bohužel pouze tři čtvrtě na čtyři, ještě nejméně dvě hodiny musí vydržet.

„Výborně hoši,“ chválí Cerez ty nejbližší k němu ale hned vzápětí je otcovsky nabádá k opatrnosti, „Buďte však připravený, určitě to zkusej znovu.“

Sám si sedá na kámen, z čela mu stéká studený pot. Přitom si vzpomene na druhou stranu, jak to asi vypadá u Montany? Kdyby je vojáci sevřeli z obou stran, tak jsou bez šance, jedinou cestou k odchodu bude brána pekelná, neboť s nebem sebekriticky nepočítá.

Montanovi lidé byli v podobném postavení jako z počátku skupina Cereze, netrpělivě tiskli své pušky a roztěkanými pohledy vyhlíželi nepřítele. Skoro ve stejnou chvíli, kdy se u Cereze vojáci stáhli, objevil se u Montany první muž v uniformě na koni. Jak to, že jede sám? Ale ne, už z ohybu vyjeli další, asi o dvě stě metrů za ním.

Proč? Bojí se snad přepadení? Jen nic nezkazít. Vojáci musí přijít co nejbližší, aby první úder znamenal jejich ohromení, aby jim způsobil co největší ztráty.

Platí přísloví, že dvakrát nevstoupíš do stejné řeky. Bohužel pro povstalce je toho dne popřeno! Situace z druhého bojiště se zde opakovala jako přes kopírák! Nalezl se zase jeden aktivista. Buď ztratil nervy, nebo prostě chtěl být slavný. Když voják projížděl pod ním, místo aby se skryl a nedal o sobě vědět, namířil na něj a vystřelil. Třicetiletý Emanuel Forsia se rozhodl být neposlušný.

V ten moment skály vrátily několikrát ránu. Vojáci se zarazili, i ten vepředu. Kulka mu lízla levý rukáv. Na chvíli zůstal stát jak opařený, ale vzápětí už otáčel koně a pelášil zpátky ke svým druhům. Montana si rval vlasy. Všechno je zkažené. Ale aspoň tenhle nesmí uniknout! Z jeho zbraně vyšlehl plamen, vojín rozhodil ruce, chvíli balancoval na okraji sedla, aby vzápětí spadl a začal sebou plácát na zemi. Střela mu pronikla do oblasti ledvin. Vzápětí zazněla salva ostatních povstalců. Jenže všichni mířili na umírajícího! Pravda, do jeho bezmocného těla se zabořilo pět či šest střel, zbytek se rozpleskl o kamenitou zem v jeho okolí, jenže ostatní nepřátelé zmizeli bez jediného škrábnutí!

Montana by se nejraději neviděl. Nepřekvapili vojáky a nevyužili výhody první rány. Vzápětí se ukázalo, o jak velký šlo omyl a že vojáci jsou daleko nebezpečnější, než by si kdo byl ochoten připustit. Nenechali povstalce ani vydechnout a vrhli se hned do útoku. Bleskově, ale s výborným

zajištěním. Plazili se mezi kameny, střely je mýjely o mnoho decimetrů. Naopak oni stříleli daleko přesněji.

Ani ne za pět minut už jsou vojáci na úrovni mrtvol svého druha. Tady už se mohou docela dobře střílet, což předvede jejich velitel, podle výložek kapitán. Toho, kdo první vystřelil, ztrestá. Emanuel Forsia se uloží mezi šutry s kulkou v hlavě, s krví mu odtéká i vědomí.

Důstojník postupuje neohroženě dál. Možná podcenil danou situaci, možná se jen dostal do varu, kdo ví, prostě se vrhá dopředu velice riskantně. Toho si všimne čtyřladvacetiletý statný muž Miguel Diaz. Počká si, až se dostane důstojník na jeho úroveň, vezme si ho na mušku a vystřelí. Z hlavy kapitána slétne na zem klobouk, kam se poroučí krátce po něm i on. Diaz se zaraduje, chce honem seběhnout k padlému nepříteli, aby mu odebral střelivo a po pravdě, především má zálsusk na jeho nablýskané jezdecké holinky.

Jenže se tvrdě přepočítá. Kapitán není vůbec zraněn. Kulka mu skutečně odnesla jen klobouk, vše další nafilmoval, využil staré válečnické lsti a předstíral mrtvého. Nechá povstalce, aby se připlížil na pět metrů a pak chladnokrevně pozvedá ruku s revolverem. Diaz se chytá za břicho, udělá dva pohyby směrem dopředu, bolest projíždí celým jeho tělem. Musím pryč, musím pryč, je jeho jediná myšlenka. Pokusí se povstat, ale to už se mu do těla zarývají další projektily, jak do něho důstojník vyprazdňuje bubínek svého koltu.

Montana vše nervózně pozoruje, nejvíce ho trápí, jak nepřítel postupuje dopředu a zle zatápí jeho lidem, když jejich úkryty zasypává střelami a tím je vlastně eliminuje z boje. Kdo by v té kanonádě chtěl vystrčit hlavu, natož ještě mířit. Chase se posunuje kousek dopředu, ukrývá se za velký kámen u cesty a vyčkává. Skutečně, za chvíli se v jeho zorném poli objevuje sám kapitán. Leze po čtyřech, jenže ke své smůle si to šine čtyři kroky od ukrytého velitele nepřítele!

Ten nezaváhá. Vpálí kulku důstojníkovi do levého boku. Zasažený ustrne v pohybu a udiveně otočí hlavu směrem ke svému zranění, jako by stále nemohl uvěřit, že ho někdo mohl dostat. Nevydá ani výkřik, nijak se nesvíjí, jen tam tak stále trčí na čtyřech. Pak mu hlava poklesne a on se překulí na bok. Tentokrát nic nepředstírá, střela mezi žebry pronikla přímo do srdce, je mrtev.

Pokud si Montana myslel, že po smrti velitele se snad dají vojáci na ústup, velice se mýlí. Někteří k tomu věru choutky mají, ale bojiště ovládá mohutný hlas, který koordinuje vojáky, na chvíli ochromené smrtí velitele. Hlas přináleží poručíkovi mexické armády, který je velmi dobře identifikovatelný, neboť mu chybí levá ruka. Přišel o ni v bojích, od ramene mu trčí jen kousek pahýlu. Tou druhou však ovládal znamenitě revolver, svojí osobností a autoritou pak své vojáky.

Poručík se na rozdíl od svého bývalého nadřízeného nevystavuje zbytečnému nebezpečí, ale nevhání do něho ani své vojáky. Vždy tři jeho muži postupují dopředu, další tři je kryjí střelbou. Pak si své úlohy vymění. Takto pronikají dál po obou strabách soutěsky.

Zatímco kulky povstalců, byť přilétají v hojném počtu, zvoní jen o skály, střely vojáků jsou mnohem přesnější. Všem povstalcům, kteří zůstávají vepředu, začíná být velmi horko. I Montanovi, který však má dost zkušeností a tak se ve zdraví stáhne. Jako voják si ví rady, jako velitel je poněkud bezradný. Nepřátelé útočí, ale oni nemohou přeci ustoupit! Jenže takto za chvíli nastane masakr jeho lidí! Teď babo rad'.

Montana chce vydat pokyn, aby se jeho chrabří bojovníci začali stahovat, ale přichází s křížkem po funusu. Jeho lidé k tomuto opatření sáhají sami. Kousek od něho se plíží mladý Fernao Naper, následovaný svým bratrem Hernandezem, oba dva poháněni svým otcem.

Montana se otočí, zamíří na nejbližšího vojáka a stiskne spoušť. Kulka se jen bezmocně rozplácne o skálu. Vzteky by si dal nejraději pár facek. Lidé mu utíkají, měli přeci vydržet. Musí přece vydržet!

Jenomže jedni se dají na ústup a těm statečnějším, kteří vytrvají, hrozí o to větší nebezpečí. Však se pomalu schyluje k rodinné tragédii Mateovců. Jsou vedle sebe, třiačtyřicetiletý otec a dvaadvacetiletý syn. Nepříliš vysoký věk na umírání, minimálně u druhého. Ačkoli v těchto končinách ...

Leží v přední zóně, syn horkokrevný, chtěl být co nejbližší boji a otec ho chtěl nechtěl musel následovat, pokud s ním chtěl zůstat v kontaktu. Teď starý Esquite Mateo zpozoruje, jak jejich druhové ustupují a uvědomí si, do jakého nebezpečí se dostávají.

„Honem!“ volá na syna, „Honem, musíme zpátky!“

Ale syn jako by neslyšel či nechtěl slyšet. Vystřelí a zase mine.

„Tak k sakru, hoď sebou, nebo tady voba chcípne!“ řve nešťastný a našťvaný otec.

„Nemůžeme přece ustoupit, Montana nám přikázal ...“, vzdoruje syn.

„Ať si žvanil co chtěl, podívej, všichni ustupují!“

„Já nikam nejdu!“ trvá na svém mladý hrdina.

„Řek sem že jo! Tak dělej! Prosím!“ pokusil se přesvědčit otec syna. Protože však jeho naléhání nemá žádný účinek, vrhne se k potomkovi, aby ho odtáhl silou zpět. Jenže jak rve syna zpátky, zapomene se na chvíli krýt, čehož využívá nedaleko číhající voják. Srovná mušku a už padne výstřel. Starý Mateo se zapotácí, křečovitě se chytá syna za rameno a složí se mu k nohám.

Mladému vypadne puška z ruky, zatmí se mu před očima. Dívá se na tělo svého otce, trhající sebou ve smrtelných křečích. To přece nechtěl! Tohle ne! Zděšene se rozhlídl kolem. Co má dělat? Kulka vězí hluboko v otcovi hrudi. Nemůže mluvit, hrtan má plný krve, jen chrčí, ale zoufalým pohybem ruky odhání syna od sebe. Ví, že jeho dny jsou sečteny a chce, aby se jeho potomek zachránil.

Ten je však jak duchem nepřítomný. Snaží se holou rukou zastavit krev tryskající z rány na otcových prsou, což se mu vůbec nedaří. Bezmocně se rozhlíží kolem. Kdo mu pomůže? Nikdo už tady není, všichni utekli. A on zavinil smrt svého otce. Kdyby ho byl býval poslechl, mohl otec žít!

Je zoufalý – ne, nemůže ho nechat zemřít. Musí ho zachránit. Uchopí v křeči zkroucené tělo pod rameny a pokouší se ho odtáhnout. Nemůže si nepovšimnout hrůzy v očích svého otce, která však není ani tak strachem z přicházejícího konce, ale strachem o život syna.

Mladý Mateo náhle za sebou uslyší drolení kamene, zvedá hlavu. Stojí tam nějaký důstojník, chybí mu levá paže, zato v té druhé drží revolver. Tím míří na předkloněného vzbouřence. Mladík v ten moment pochopí. Oči důstojníka jsou chladné, bez kouska soucitu.

Soucítí poručík necítí ani ve chvíli, kdy mačká kohoutek své zbraně. Jak se mladík instinktivně narovná, koupí ji do břicha, zapotácí se, jednou rukou se zachytává skály, druhou ruku tiskne na zasažené místo. Zvedá hlavu a spíš než prosebně se nechápavě dívá do očí vojáka. Ten pohledem neuhne, v tváři se mu nepohne ani sval, pouze podruhé na neozbrojeného Matea vystřelí. Projektil se mu zarývá do levého boku, napětí v pažích povoluje a on padá hned vedle mrtvolu svého otce. Leží teď oba vedle sebe, jako by jen spali. Ale to by nesměly být jejich tváře stažené bolestnou grimasou, šat mít nasáklý krví a zrak vyhaslý.

Poručík jako by váhal, zda má ještě vystřelit, pak přijme rozhodnutí, že už by šlo jen o plýtvání municí. Poprvé změní výraz, zlehka se usměje. Otočí se a pokračuje dál. I když při dalším postupu se bude muset chovat obezřetněji, tam už asi nebude moci tak snadno ubít nepřítele, jako v tomto případě.

Montana rychle verbuje své ustupující lidi, aby se postavili nepříteli čelem. Zdaří se mu shromáždit kolem sebe ty nejstatečnější a postup vojáků se na čas zastavil. Povstalci zaujímají znovu palebné postavení, ze kterého zle útočníkům zatápí. Kulky z obou stran jen fičí, naštěstí pro obě

strany jen pánu bohu do oken. Nicméně útok vojáků je přibrzděn a minutka k minutce naskakuje. Po delší patové situaci se přehoupne pátá hodina, pomalu se dá uvažovat o organizovaném ústupu.

Montana započne s jeho přípravou. Střelba trochu poleví, střílí se jen na jisto, ale stejně bez užitku. Obtesáváním svých postavení se obě strany drží v jakémsi šachu, žádné straně se nechce jít do riskantního protiútoků, který by výrazně zvýšil ohrožení jejich života. Prvních pět povstalců se už stáhlo, další se trousí po jednom.

Jedním z mužů, který zajišťuje ústup svých druhů, je i Alvar Urilbe. Skrčen za starým ztrouchnivělým kmenem shlíží na bojiště. Najednou uvidí, jak se k němu z boku plíží voják. Zalící, vypálí, mine. Voják postupuje dál.

To přece nemůže dopustit! Ohrozil by tím ústup svých druhů! Znovu lící, míří a znovu nic. Je tak strhnut hrou o život někoho jiného, že si ani nepovšimne zlověstné, módním knírkem opatřené tváře důstojníka, která se objevuje za nedalekým kamenem.

Poručík si povšimne úkrytu střelce, pokynem ruky k sobě povolává dva vojáky. Urilbe se znovu vykloní a vypálí, jenže současně prasknou tři další výstřely. Alvar ucítí náraz na prsou, ani ne žádnou bolest, jen nemůže popadnout dech. Co se děje? Náhle přeci jen bolest projede jeho tělem. Zapotácí se a dá další šanci střelcům. Dva projektily mu prolétnou hrudí, proud krve se mu vyvalí z úst, padá na ztrouchnivělý kmen a zůstává přes něj viset.

Vojáci pomalu ale jistě postupují dál. Zatím však pět povstalců, které jako první poslal Montana zpátky, připravuje zataras. Porazí několik stromů, přivalí či nanosí několik balvanů. Improvizovanou barikádou zatarasí stezku.

Mnoho lidí vepředu již nezůstává. Vedle Montany leží Fernao Naper, který právě vystřelil.

„Tak jdeme, mladej,“ poklepe mu na rameno Montana.

V tu chvíli se u nich objevuje i Sancho Naper, otec. Má strach o své syny.

„Kde je Hernandez?“ ptá se.

„Já nevím, já myslel, že je s tebou,“ odvětil Fernao.

„Ne, se mnou nebyl ...“

„A neustoupil už?“

„To nevím.“

„Ale my už musíme ustoupit. Tak rychle zpátky!“ upozorní je Montana.

„Co je mi do toho, nenechám tady někde své dítě!“

„To nejde ...,“ chce vyslovit škálu námitek velitel, je však přerušen výkřikem Fernaoa.

„Tati, podívej, už de!“

Opravdu, zpátky z bojiště se během vrací druhý ztracený syn. Co ale dělá?! Otec ani nedýchá. Vždyť se přece musí krýt!

„Krej se! Krej se!“ křičí zoufale Sancho Naper. Poskytne však svému synovi medvědí službu. Hernandez se po tomto zavolání na chvíli zarazí, rozhlédne se a na okamžik poskytl protivníkům klidný cíl. Padá několik ran, mladík vykřikne, chytá se za hlavu a hroutí se. Oba dva Naperové vedle Montany jsou bledí jak stěny.

„Tati, von žije! Podívej! Žije!“ zvolá radostně Fernao.

Má pravdu. Hernandez se odkulí za skalní výstupek, ale nevypadá dobře. Svírá si hlavu, asi mu teče krev, což zoufalí pozorovatelé na tu vzdálenost nevidí. Tam přece nemůže zůstat, až postoupějí vojáci, tak ho dorazej, bleskne hlavou otcí. Vrazí pušku do ruky Fernaoovi.

„Co chceš dělat?“ osopí se na něho Montana.

„Přece ho tam nenechám,“ zavrčí v odpověď Naper a už na nic nečeká. Přískoky, využívajíc chytře všech možných úkrytů, se blíží ke zraněnému synovi. Ten sedí opřený o kámen a tiše nařiká.

Ovšem už je u něj otec. Uchopí ho v podpaží a táhne ho zpátky. Pomalu, strašně pomalu. Vojáci se naproti tomu blíží rychle.

Montana si kritickou situaci svých dvou mužů uvědomuje, svolává nejbližší povstalice a v jejich rukách haraší zbraně. Fernao Naper taky horečně střílí, není se co divit, má tam otce a bratra. Chase Montana sám odkládá pušku a vrhá se dopředu. Už přišel o hodně mužů, tyhle musí zachránit. Sancho Naper dělá divy. Zrychlí svůj ústup, ovšem na úkor svého vlastního bezpečí. Jeho smrtelný výkřik proniká Fernaovi až do strdce, skrčený za skaliskem mu vypadává zbraň z ruky, zakrývá si tvář.

Ale ještě je tu Montana. Vleže stahuje tělo otce z plecí syna a toho vleče zpátky. Raněný Hernandez procítá, i když se mu krev z tváře jen řine. Kulka sice nepronikla do lebky, ale roztržila mu lícní kost. Místo však, aby Montanovi pomohl, zírá jen na tělo svého otce, stále se zdráhá uvěřit.

„Pomozte mi s ním!“ křičí Montana. Několik rukou se chápe raněného a ten už je pro tuto chvíli v relativním bezpečí. Avšak je třeba rychle ustupovat, což jde s raněným těžko. Evidentně ztrácí hodně krve, začíná blednout. Svůj stav si uvědomuje on sám i muži okolo.

„Musíš to vydržet! Musíš to vydržet! Za chvíli budeme v bezpečí!“ volá mu do ucha Montana.

Hernandez cítí, že toto přání není v jeho silách splnit. Tuší, že jen okamžiky ho dělí od chvíle, kdy ztratí vědomí. Nedaří se mu zastavit krev, pokud omdlí, budou ho muset odsud tahat a tím ohrozí další životy. V tu chvíli se rozhoduje. Alespoň Fernao musí žít, on to už vzdává, síly ho opouštějí. Kvůli němu zabili tátu, snad takto zachrání alespoň bratra. Nikdo tuto jeho reakci nečeká, takže jí ani není schopen zabránit. Hernandez se vytrhuje z rukou, které ho přidržují, vyskakuje z posledních sil před balvany a ocitá se přímo před puškami vojáků.

„Ať žije svobodný Mexiko!“ stačí ještě vykřiknout, než mu první projektil roztrhává košili na prsou.

„Ne, to ne. To není pravda!“ zaře strašně, přímo úděsně Fernao Naper. Jeho křik proniká všem přítomným až do morku kostí. Chlapec je ve strašném šoku, během několika minut přišel o otce i bratra, jejichž smrt sledoval v přímém přenosu. Chce se mu taky vyskočit a nechat se zabít, už se mu nechce žít. Chce jít za otcem a bratrem! Nic není snazšího, možná to trochu zabolí, ale pak už budou zase všichni spolu. Ruka Montany ho v poslední vteřině hrubě přitlačí k zemi.

„Ty musíš žít!“ řve mu velitel do ucha.

„Nechci,“ špitne Fernao a zvedne svoje bezduché uplakané oči.

„Zapoměls na matku? Aspoň na ni mysl!“

Mladíkovi se objeví její obraz před očima, ale je mu ještě hůř. Jestli se vrátí takhle sám, copak se jí bude moci podívat do očí? Bude všechno prožívat znovu, musí jí vylicit děsivou pravdu, tu hrůzu si nechce ani představit.

„Musíš žít, abys bojoval dál! Seš povinen pomstít smrt otce a bratra! Povinej, slyšíš?! A teď padej pryč,“ bere ho Montana surově za krk a vleče co nejdál od vojáků. Jejich druhové kryjí jejich ústup. Sám velitel riskuje, krýt se a ještě se starat o apatického a smrt vzývajícího chráněnce. Ale mají štěstí, podaří se jim dostat za improvizovanou barikádu. Za ní už jsou všichni povstalci, kteří předchozí boj přežili. Střílí teď o svůj život.

Poručík útok zastavuje. Je strážlivý ve svých odhadech. Možná může dobýt baštu vzbouřenců okamžitým útokem, ovšem za cenu života poloviny svých lidí. Tu odmítá zaplatit, musí je nechat odpočinout a vymyslet něco lepšího.

Když Montana zpozoruje zastavení postupu nepřítele, poručí ukončit střelbu. V dalších minutách padne výstřel jen ojediněle, když si někdo chtěl ověřit, zda není nepřítel málo obezřetný. Ale na obou stranách nikdo zbytečně neriskuje, takže těch pár ran skončí bez účinku. Tento stav vyhovuje především povstalcům, nepřítel je zastaven, za chvíli se začne smrákat, mohou začít pomalu

ustupovat. Vždyť tady zažili pořádně krvavé odpoledne, sedm druhů už zaplatilo životem za zdržení vojáků.

Montana odchází jako poslední, zůstal už vlastně na barikádě sám. To ale nepřítel nemůže vědět. Ještě jednou vystřelí, na upoutání pozornosti. Než vojáci zjistí, že už zátaras nikdo nebrání, uplyne ještě drahá doba.

Co se však mezitím dělo na druhém bojišti, kterému velel Anibal Cerez? Tam byl velmi dlouho klid. Vojákům se do útoku nechtělo a vzbouřencům tento stav navýsost vyhovoval. Nadporučík byl nejistý, dva lidi ztratil, nevěděl nic o síle nepřítele. Báł se, aby nevlezl do pastí. Nakonec se přeci jen rozhoupal a vydal pokyn k útoku. To bylo asi před půl hodinou. Vojáci postupovali velmi pomalu a obezřetně, střílelo se, často hustě, ale většinou nepřesně. Za těch třicet minut přestřelky ztratila každá strana po jednom muži. Padl jeden voják a na straně Cereze byl Gabriel Lauro zasažen do prsou a ani se netrápil. Bylo hned po něm.

Ve chvíli, kdy se vracíme na toto bojiště, se situace poněkud mění. Vojákům už dochází trpělivost, jsou unaveni a odhodláni s rebely skoncovat. Smrt tří druhů jim nepřítel drazé zaplatí. Jeho obrana se však zdá pevná, Cerezovi lidé neustupují ani o krok, on sám je neustále burcuje. V tom vedle něj někdo vykřikne. Obrací se.

Tím, kdo vydal zoufalý výkřik, je Miguel Gonzal, naštěstí se ukazuje, že utrpěl pouze zranění, které mu může být na škodu na kráse, nikoli na životě. Vše nasvědčuje tomu, pokud ho nezasáhne další lépe mířená střela, že bude moci s jizvou házet patky před děvčaty. Chce to opravdu jen jediné, nenechat se trefit znovu. Jelikož mu však po bradě stéká čůrek krve a kape na límec košile, posílá ho velitel dozadu, aby se nechal ošetřit. Tam se ho ujímá bratr Adriano.

Bojuje se dál. Zbraně rachotí na obou stranách. Naštěstí střelci nemají čas mířit, podléhají strachu příliš vystrkovat hlavu, kol které sviští kulky o stošest. Pronikavý zvuk letícího železa u mnohých vyvolává husí kůži.

Snad už by se dalo ustoupit, ne? Už se drželi dost dlouho. Ano, i Cerez ví, že se čas nachýlil. Jenže! Vojáci dorážejí až příliš. Ustupovat v takové palbě by mohlo mít nedozírné následky.

Joellin střílí velice málo, na krátkou vzdálenost používá raději revolver, do něhož sehnat náboje je menší problém. I jeho střelba je bez úspěchu. Kousek od něj stejnou činnost provádí tři povstalci, otec a dva synové Maendrové. Až se jeden vojenský mládenec rozhodne tuto zběsile pálicí trojici umlčet. Aby na sebe neupozornil, ani jednou nevystřelí. A daří se mu. Dostává se až dvacet metrů od Maendrovců a co hlavní, do jejich boku. Starý se krčí opodál, zato ti dva mladí se mu pěkně vejdou na mušku. Míří na chlapce snad stejně staré jako je on sám. Za jiných okolností by se mohli možná kamarádit, společně běhat za holkama, teď ale hoří touhou se navzájem zabít.

Vojína žene dopředu touha po krvi těch dvou, chce se vytáhnout před kamarády, před velitelem. Puška v jeho ruce poskočí, cítí zpětný úder. Byl nedočkavý, Diaz Maendro, starší z obou bratrů sice zařve, ale kulka mu pouze rozdrtí zápěstí. Jeho bratr Gaspar se rychle otáčí. Než však stačí pozdvihnout pušku, voják pálí podruhé. Tentokrát přesně. Zasahuje Gaspara přímo doprostřed čela. Kluk padá bez jediného hlásku. Teď ještě dorazit raněného, který si drží prostřelenou ruku a naříká. Namíří na jeho břicho.

Už už mačká kohoutek, když před něj skáče nějaký děsně rozzuřený chlap. Těžko říci, zda vojínovi dojde, že útočník je otcem těch dvou, co právě masakruje. Než se ale stačí nadít, statný povstalec mu vykopává zbraň. Zvedá reflexivně ruce k obraně, ale tvrdá rána botou do prsou ho sráží k zemi. K nepříčetnosti rozlícený Maendro napřahuje pažbu pušky. Voják instinktivně zvedá ruku, aby odrazil ránu. Sice se mu ji podaří částečně ztlumit, přesto však je hlava zasažena a navíc má

přeraženou ruku. Teď už nemá šanci se bránit. Na hlavu vojína dopadá úder za úderem. První ještě cítí, druhý už méně, lebka je proražena, krev vystříkne okolo, další údery už drtí kosti bez ducha. Maendro otáčí zbraň a střílí do trupu muže, kterého před chvílí zabil jeho syna. Jednou, podruhé. Zbytečně. Už před ním leží jen bezduchý kus masa v potrhaném obleku, pokrytý krví, úlomky kostí a mozku.

Rozzuřený vzbouřenec hledá někoho dalšího, komu by se mohl pomstít. Několik vojáků po něm vystřelí, ale míří příliš rychle. Maendro se s křikem vrhá dopředu. Kulky se mu jako zázrakem vyhýbají, navíc se instinktivně občas kryje a kličkuje.

Cerez pochopí možnost této náhodně vzniklé situace využít. Dává pokyn k útoku a sám jde příkladem. Nadporučík se v tu chvíli dopouští další chyby. Stačilo počkat a v klidu si vzít útočníky na mušku. Jenže i důstojník se zalekne křičících útočníků. Dává pokyn k ústupu. Vojáci i útočníci pálí, naštěstí většina střílí proto, aby udělali rámus a ne aby zasáhli.

Také Joellin je stržen euforií okolo sebe a s revolverem v ruce se řítí vpřed. V daný moment vůbec nepřemýšlí o tom, že by ho mohl někdo zasáhnout. Na úvahy není čas. Náhle cítí, jako by mu někdo po levé paži, těsně pod ramenem, přejel žhavým železem. Teprve teď si uvědomuje svoji zranitelnost a zároveň, jak snadný cíl poskytuje. Vrhá se instinktivně za nejbližší kámen a sahá si pravačkou na postižené místo. Když se na ruku podívá, vidí na prstech svoji krev. Znovu si ohmatává zranění, které ho pálí jak čert a uklidňuje se. Ne, bude to dobré, jde jen o škrábnutí, nejspíš trochu spálené kůže nebo něco málo vyrvaného masa. Je zbytečné na zranění myslet, musí znovu do útoku. Chce vyrazit ... jenže proti komu?

Povstalci se stávají pro tuto chvíli pány bojiště. Vojáci se stáhli a Cerez dává pokyn k zastavení útoku a zaujmutí střeleckých pozic. Překvapivým výpadem si vlastně otevřeli cestu k nerušenému ústupu. Jako zázrakem se celý tento manévr obešel na obou stranách bez jediného padlého, jediného vážného zranění, pouze pár škrábanců podobných tomu, kterým se může pochlubit Greenwood.

„Co budeme dělat?“ křičí Gonzal, ještě roztřesený z předchozího šturmu.

„Hlavně klid! Pomalu se začněte stahovat, už se stmívá. Takže vpřed!“ odpovídá Cerez.

Povstalce začíná brát v ochranu přítelkyně tma. I když zatím není bůhví co, dá se s její pomocí počítat.

„Vy tři, jistě jste dostatní, další rychle zpátky! Dělejte! Nezdržovat se!“ vyráží povely Cerez.

„A co mrtví?“ zeptá se někdo.

„Na to není čas! Až jindy!“

„Já tu své dítě nenechám,“ ozývá se Cerezovi za zády. To přichází Maendro. Na rukách nese svého syna, v jehož čele zeje stále ještě mírně krvácející rána. Chlapce drží jemně v rukách, jako by nesl spící dítě a bál se, že ho probudí. Jenže paže syna visí bezvládně a z očí otce se valí slzy jako hrachy a dopadají na zkrvavenou hrud' mladíka, která se však už nezdvihá pravidelným dechem. Další dva přivádějí jeho druhého syna. Ten má co dělat, aby se udržel na nohách. Naříká, běduje, snad se i pomočil bolestí. Má rozdrčené zápěstí, není natolik silný, aby utrpení vydržel.

„Díazi,“ domlouval nešťastnému muži Cerez, „musíme ustoupit. Není čas brát mrtvé. Mysli na živý. Máš raněného syna!“

„Ne! Tisíckrát ne! Nedovolím, aby ho tu sežrali supové a kojoti! Ne!“

„My otci pomůžeme,“ ozvou se Luis a Nuněz, bratři zabitého. Ve chvíli, kdy padl Gaspar, bojovali jinde, ale záhy se tu strašnou zprávu dozvěděli. S otcem jsou zajedno.

„Dělejte co chcete,“ zavrčí Cerez, „hlavně už dost keců a rychle pryč!“

Od mrtvých si vezmou střelivo a zbraně, popřípadě ještě body. Oděv zabitých je většinou v takovém stavu, že není o co stát, pouze jedny kaltoty se snad dají použít a proto již změnily majitele.

Ustupovali. Cerez šel až na konci a vše řídil. Vojáci však měli pro dnešek bojů dost a nechtěli v šeru riskovat upadnutí do léčky. Proto se bezpečnostní opatření Cereze ukázala jako zbytečná, což však nikoho nemrzelo. Greenwood se přidal po bok velitele a pomáhal zajišťovat bezpečný ústup.

„Co se ti stalo? Seš raněnej? Nechceš vošetřit?“ všiml si Mexičan Joellinovy zakrvácené levé ruky.

„Ne,“ zavrtěl mladík hlavou, „Je to jen škrábnutí.“

„No jen aby,“ prohlížel si ránu Anibal, jak se dotkl konce roztřepeného rukávu, raněný sykl bolestí, pak se však zastyděl a zatnul zuby, „Máš pravdu, je to jen škrábnutí. Zbyde ti po něm jen docela malá jizva.“

„To pochybuji.“

„Pochybuješ? To se fakt brzo zhojí ...“

„Pochybuji, že se zranění stačí zhojit, protože nás do té doby všechny postřílí,“ přerušil ho Joellin.

„Nesečkuj laskavě, jo?“

„Nediv se. Nejsem zvyklý, aby kolem mě umíralo tolik lidí. A tak hroznou smrtí ... Víš, co jsem si dneska přál?“

„Ne.“

„Říkal jsem si ... když už mám být zasažen, tak jsem chtěl, aby to bylo přímo do hlavy nebo do srdce ... Báł jsem se, že budu trpět bolestí jako ti, co jim střela rozervalo břicho ...“

„Nemysli na nejhorší,“ přerušil ho Anibal. Vzal ho kolem ramen. Tím se mimoděk dotkl zraněného místa, Greenwood s sebou škubl, „Promiň, bolí to moc?“

„Ne, ne, to bude dobré. Už to přestává i krváčet.“

„Radši si to pořádně utáhni, abys neztratil zbytečně moc krve a eště nám tu s sebou nese knul. Museli bysme tě pak tahat,“ pohlédl Cerez zlostně na Maendrovce, vlekoucí svého nebožtíka.

„Vždyť říkám, už to přestalo krváčet.“

„Dobře, dobře, jen žádný hrdinství!“

Šli kupředu co možná nejrychleji, ale co možná nejbezpečněji. Věřili Montanově brigádě, ale člověk nikdy neví, museli si dávat si pozor nejen na ty za sebou, ale i na cestu před sebou. Taky vzpomínali na kamarády, kteří byli s Montanou. Když konečně dorazili k místu, kde se skály rozestoupily na již zmíněnou stráž utrpení, v šeru zpozorovali, jak se k nim z druhé strany blíží skupina lidí. Připravili se raději ke střelbě, nešlo už rozeznat, o koho se jedná.

Oddechli si, jde opravdu o Montanovi muže, rozběhli se k nim s radostí, pokřikovali po sobě. Během chvilky se obě skupiny slily v jednu. Vzápětí se rozhostilo ticho, dobrá nálada se změnila ve zlověstné mlčení. Toľik lidí chybělo! Všichni nakonec s plachým pohledem obestoupili Maendra. Jak tam seděl, oči zarudlé, rysy ztrhané, na klíně položenou hlavu mrtvého syna, stal se mimoděk pro všechny symbolem bolesti a utrpení.

Joellin také pozoroval nešťastného muže, který během chvilky snad zestárnul o deset let. V duši rovněž cítil tu všudypřítomnou bolest a tíseň. Rozhlédl se okolo a hrklo v něm. Nikde neviděl starého Urilbeho, horečně těkal pohledem z jednoho na druhého. Skutečně nikde není! Ticho první přerušil Montana.

„Musíme vpřed, na truchlení teď není čas!“

Pokud měli, muži si nasadili klobouky a hučky, které smekli jako holt mrtvému a vlastně všem, kteří dnes zaplatili daň nejvyšší, aby jiní mohli žít. Kolona se dala do pohybu. Zlověstné stíny vrhající stráž je vitala, za přibývajících tmy vypadala ještě hrozivěji než přes den.

„Už jsou tu všichni?“ zeptal se vzrušeně Greenwood.

„Jo, další už se nevráťtej,“ odvětil Montana.

„A pan Urilbe ...,“ zadrhl se mu hlas.

„Bohužel, ani ten se už nevrátí!“

„To přece není možné ...“

„Je mi líto, bohužel.“

„A nebyl třeba jenom raněn?“ nechtěl si mladík připustit hroznou realitu.

„Ne chlapče, dobře jsem všechno viděl, koupil to nejméně třikrát do prsou, byl mrtvý skoro vokamžitě,“ svěsil hlavu Montana.

Joellinovi se zastavilo srdce. Bylo mu hrozně. Starého Urilbeho si oblíbil, ale především, co Ela? Jak ta milovala svého otce! Ne, ne, to jí snad ani nemůže říct. To je hrozné. Zastavil se.

„Pojď, musíme jít,“ vzal ho kolem ramen Montana. Joellin ani necítil, když se Chaseho prsty dotkly zraněného místa, tělo sebou však instinktivně trhlo. Velitel šklubnutí pocítil. Když se podíval na svoji ruku, byla pokryta lepkavou tekutinou, tou nejdražší na světě.

Montana mlčky sáhl k pasu a vytáhl kus látky. Začal obvazovat zraněné místo mladíka. Ten se ani nebránil, ale ani nepomáhal. Tak ho sebrala zpráva o smrti Urilbeho.

„Tak se pohni,“ pobídl ho něžně velitel. I jemu bylo těžko. I on dnes ztratil jednoho přítele a navíc za všechny cítil velkou zodpovědnost. I on se bude muset podívat do očí ženám či dětem, kterým se nevrátí někdo blízký a on za jejich budoucí bolest cítil svoji vinu.

Cesta sama o sobě byla strašná, chvílemi doslova lezli po břiše, aby se nezřítily zpět. Ale lidé tolik ani nemysleli na fyzickou bolest, kterou jim výstup způsoboval. Mnozí v duchu děkovali všem svatým, že přežili a také přemýšleli o těch, kteří tolik štěstí neměli. Jak šetrně sdělit rodinám Naperovců, Marrovců či Urillbeovců, že padli jejich blízcí. Jak se s tím co nejlépe vyrovnat sami. Jako by svůj nesmyslný pocit viny, že oni přežili, chtěli nějak kompenzovat, pomáhali Maendrovi jak se zraněným, tak s mrtvým synem. Šli, lezli, soukali se nahoru jak stroje, bez života, jako by ani v jejich hrudích nebilo srdce, jako by se utopilo v krvi jejich padlých přátel. Čas jako by nevnímali.

Dostali se na vrchol, začali stejně obtížně sestupovat. Tam někde bude jejich tábor, tak bylo domluveno. Jak se k němu blížili, těžkly Joellinovi nohy čím dál tím víc. Možná trochu z únavy, možná trochu ze ztráty krve, ale především jako by chtěl oddálit setkání s Eleonorou. Jak se na ní vždy těšil, tak teď tomu bylo naopak. Nejraději by se někam schoval, jen aby se jí nemusel podívat do očí. Jak jí má vysvětlit, že její milovaný otec tam někde leží jak prašivý pes, mezi hroudami kamení, že už možná jeho vychládající tělo rvou mrchožrouti. Těžko se mu dýchalo, tak špatně se necítil snad ještě nikdy. Nejraději by si sedl a vybrečel se.

„Stůjte! Kdo tam!?“ ozvalo se ze tmy.

Postavy klopýtající ve slabém svitu měsíce se zarazily, přikrčily a připravily k případnému boji.

„Tady Montana!“ zvolal velitel a pro jistotu si vyndal revolver. Nikomu se nechtělo umírat, když už přežili dnešní běsnění.

„Tady Sandro! Pojdte dál!“ ozvalo se z temnot.

Šli. Brzy narazili na siluetu muže s rukou na pásce. Když Sandro spíše uslyšel známé hlasy než uviděl známé tváře, zastrčil pistoli za kalhoty.

„Tak co?“ volal.

„Zadrželi jsme je!“ odvětil suše Montana.

„A jste v pořádku?“

„Jak se to vezme, my celkem jo. Ale přišli jsme vo jedenáct lidí.“

„Jedenáct ...,“ uvízl hlas Sandrovi v krku.

Šli dál mlčky, těžko odhadnout jak daleko, než narazili na tábor. To už se ve tmě začaly ozývat výkřiky plné strachu i napětí, některé z nich se změnily v radost, to když se potkali ti, co se hledali.

Byli na jakémisi zastrčeném plácku ve skalách, v takové roklině s jedním vchodem, který v bezpečné vzdálenosti hlídali. Za pobledlého svitu luny se zde přeci jen daly při dobré vůli rozeznat na krátkou vzdálenost jednotlivé postavy, pobíhající a hledající své muže, bratry, syny, otce. Joellin upíral zrak do temnoty a srdce se mu znovu sevřelo.

„Joeli!“ ozve se vedle něho. Poznává ji po hlase. Po radostném hlase! Nejradši by se propadl někam hodně hluboko.

„Joeli!“ vrhne se mu kolem ramen. Jeho ruce se setkají na jejích zádech, tiskne ji k sobě a vášnivě líbá na ústa, tváře, na krk.

„Vrátil ses ...“

„Ano, vrátil...“

„Jsem tak ráda ...“

Nemá odvalu jí to říci. Stále ho líbá. Pak mu položí hlavu na prsa a je šťastná, zatímco on je neskonale nešťastný. Právě pro tu její radost. Co by teď dal za to, kdyby vše nebyla pravda ale jen nějaký hrozný sen, ze kterého by se mohl probudit! Do nového dne, ve kterém by starý Urilbe zase žil!

Konečně zvedla hlavu. Vymkne se mu něžně z rukou.

„Kam jdeš?“ zeptá se nejjemněji jak dovede.

„Musím za otcem!“

Nepřipouštěla si, že by se nemusel vrátit. Ta její víra mu podlamuje kolena. Hrdlo se mu stáhne, chtěl by ji zastavit, ale není schopen ze sebe vydat ani hlásku. A ona odchází! Aby v temnotě zbytečně hledala toho, kdo v ní není. V poslední chvíli ji chytí za ruku a stiskne asi silněji, než chtěl, protože ona tichounce zaúpí. Zastaví se a nechápavě se na něho podívá.

„Počkej!“ zazní jeho hlas, který on sám vůbec nepoznává, je zastřený, zní hrubě, jako by přicházel z nějakého temného světa.

„Co se děje?“

V jejích očích stále ještě není nepokoj, pouze bezmezný údiv.

„Nikam nechod!“

„Co se děje?“

Teorve teď do její duše zasel neklid. Zase ale nedokáže ze sebe nic vypravit, pouze ji přitáhne k sobě a tiskne ji v náručí. Teprve teď ona pomyslí na to, co on ví už od začátku.

„Otec...,“ zašeptá ona, stále ještě s planou nadějí v koutku mysli.

Neřekne ani slovo, nedostane ze sebe ani slabiku, naopak mu z očí vyhrknou slzy. Hladí ji zuřivě po vlasech a tiskne tak, že ona málem ztrácí dech. Snad konečně pochopila. Prudce ho odstrčí, tolik síly by v jejím útřelém těle nečekal. V očích se jí zableskne.

„Co je s otcem?!“ vykřikne.

Chce ji znovu vzít za ruku a utěšit. Jen se jí letmo dotkne, odskočí od něho, jako by ji uštknul a visí mu pohledem na němých rtech. On skloní provinile hlavu.

„Musíš být statečná ...,“ zašeptá sotva slyšitelně.

Snad to on ani neřekne, snad to ona ani neslyší, snad to jen vycítí.

„Voni ho zabili?!“

Skloní ještě víc hlavu a přistoupí k ní. Chce ji obejmout kolem ramen, poskytnout útěchu. .

„Nech mě!“ zasyčí jak zmije a její pohled je téměř nenávistný. On zůstává stát jak opařený.

„Vy jste ho nechali zabít?!“

V těch pár slovech a v jejich intonaci je tolik obvinění, že takovou tíži není mladík schopen unést. Mlčí, ztěžka dýchá, jako by na něm ležely celé Skalisté hory. Co vlastně smysluplného může říci na svou obhajobu?

„Vy ste ho tam nechali?“ dívá se ona vyzývavě, vyčítavě, každá slabika projíždí jeho znaveným tělem jako čepel nože.

„Nebyl jsem tam, bojoval jsem na druhé straně ...,“ říká a sám cítí nesmyslnost svého sdělení. Proč se omlouvá někde, kde pro omluvu není místo, za něco, co absolutně nemohl ovlivnit? Po těch pár slovech se cítí ještě trapněji než předtím.

„Jenže vy jste se vrátili a jeho ...,“ zalije se jí teprve teď zrak slzami.

„To mi vyčítáš? To že žiji?“ zapotácí se on.

Ona pohodí furainstky hlavou, ale vzápětí se její vyzývavý postoj zhroutí jak domeček z karet, sevře si hlavu v dlaních a rozpláče se jak malé děcko. S bázní i ostychem jí on bere pomalu kolem ramen, jako kluk, co se chce poprvé dotknout dívky. Bojí se, že ho znovu odstrčí a není si jistý, zda by další projev nenávisti byl ještě schopen unést.

Tentokrát se ale nechá konejšit, kdoví, zda v tu chvíli vůbec vnímá okolí. I jemu stékají po tvářích slzy, byť ze sebe nevydá ani hlásku a má jen pevně, křečovitě sevřené rty. Ta bolest ukrytá v něm však je hrozná, daleko horší, než kdyby si ji troufl vykřičet. Přivinune ji něžně k sobě a donutí ji, aby šla. Vede ji směrem k táboru.

To zákoutí ponořené do tmy a prosycené bolestí je děsivé. Maendrovci klečí vedle mrtvolky Gaspara, kterou se zarputilostí vyvlekli do srázu a dopravili až sem. Asi se modlí, s výjimkou Diaze, který upadl do bezvědomí, klečí u něj Cerez a převazuje mu rozdrčené zápěstí.

Nedaleko sedí na zemi paní Naperová, tváře plné slz, jen tiché steny se jí derou z prsou, hladí hlavu svého syna Fernaa, který jako by byl stále duchem nepřítomen.

Z místa, kde je shromážděna rodina Marendrovců se ozve nářek. Zvláště třináctiletá Eularie pláče tak naříkavě, že to mnohým mužům, daleko více otrlým než je Joellin, rve srdce.

Greenwood vede Eleonoru k její rodině. Alvar leží na zemi na břiše, záda se mu trhaně zvedají od vzlyků. Též obě malé děti pláčou, i když si možná ani plně neuvědomují, o kolik dnes přišly a jsou spíše zděšené z chování svého bratra a matky. Ta sedí bez hlesu, až se Joellin ulekne, zda je ještě vůbec naživu. Její oko neuroní ani slzu, ale jak jí musí být uvnitř!

Když se přiblíží, vytrhne se Eleonora milenci a s pláčem se vrhne matce do náručí. Greenwood tam stojí jak boží umučení, neví, co má dělat. Někdo mu položí ruku na rameno, jako by jím projel elektrický náboj. Vedle něho stojí Montana.

„Pojď,“ řekne jemně, skoro něžně, jako by mluvil k dívce, „pojď, obvážu ti tu ruku.“

Joellin zavrtí hlavou, chce zůstat s nimi, cítí, že je to jeho povinnost, i když se bojí cokoli říci či udělat. Stydí se před nimi, že přežil! Ale Montana celou situaci pochopí či vycítí, nevidí orgie smutku poprvé, opatrně ho bere za pravačku a spíše než vede ho vleče pryč.

„Nech je samotné, vypláčou se, uleví se jim,“ říká konejšivě.

Joellin poslechl. Usedl na ztrouchnivělý pařez, Chace mu pomohl sundat zakrvácenou košili. Ukázalo se, že rána opravdu není vážná. Přesto, když mu ji začal Montana otírat vlhkým kusem látky, vystoupily mu slzy do očí. Nicméně ani nehlesl. Velitel mu ošetřené místo znovu obvázal.

„Teď už to bude dobrý,“ zhodnotil jeho zranění přicházející Cerez.

„Je mi to jedno,“ řekl Joellin zcela v depresi.

„Chce to jen trochu klidu.“

„Klid?!“ ušklíbl se bolestně Joellin. Oblékal si zpět zašpiněnou košili a taky bundu, bylo už chladno a naskočila mu husí kůže, byť téměř nic necítil, jak byl otupělý. Myslel jen na ni a její rodinu. Jakmile ho samaritáni propustili, hned se k nim rozešel. Byli tak, jak je zanechal. Paní Urilbeová se snad hodinu nepohnula, s posmrtnou maskou ve tváři, Ela k ní byla přitulená a stále plakala, Alvar se již trochu uklidnil, hlavu mezi rukami zabořenou do země, jejíž vůni nevědomky nasával, občas se mu z prsou vydral vzlyk. Obě děti usnuly.

„To seš ty, chlapče?“ zeptala se cizím, z dále znějícím hlasem paní Urilbeová.

Přikývl.

„Jsi v pořádku? Viděla jsem na tvé košili krev.“

„To nic není, jen pouhé škrábnutí,“ vypravil ze sebe, vyznělo to, že se omlouvá, že není raněn vážněji.

„Pouhé škrábnutí,“ opakovala vdova a z prsou se jí vydral bolestný sten. Stále se vůbec nepohnula. Eleonora zvedla hlavu, podívala se na něj, pak opustila matčinu náruč a přiklopýtala k němu. Sevřel ji kolem ramen, hladil její rozčuchané a spleené vlasy.

Dala se znovu do usedavého pláče. Neřekl ani slovo, cítil, že by cokoli vyřčené bylo zbytečné. Sedl si na zem, ji přitáhl k sobě, položila mu hlavu do klína, přehodil přes ně pokrývku, hladil ji stále po vlasech. Trvalo velice dlouho, než ji přemohla únava z dnešního hrozného dne. Usnula.

Ještě dlouho poté spočívala v jeho náručí, pak ji uložil do pokrývek, lehl se vedle, přitulil se k ní a pokusil se usnout. Dýchal přerývaně, na tvářích měl zaschlé slzy, které občas oživil. Stále se mu vše honilo hlavou, skoro až do rána.

ČTVRTÁ KAPITOLA

Skupina dvanácti mužů ve stejnokrojích se na svých koních zvolna šinula krajinou. Skládala se z deseti vojáků, jednoho poddůstojníka a jednoho důstojníka. Stejnokroj patřil armádě Spojených států amerických, jeho nositelé sloužili na území státu Arizona, který už čtyři roky měl svoji hvězdičku ve vlajce USA.

Před pár dny, patnáctého března roku 1916, došlo k mohutné akci proti mexickým vzbouřencům. Skoro tak velké, jako ve čtrnáctém roce, kdy byly vyslány expediční jednotky námořní pěchoty Spojených států do mexického města Veracruz proti vládě generála Huerty. Tenkrát posloužila záminka, že Huertyho jednotky zajaly loď USA. Jenže proti invazi tehdy ostře protestoval i opoziční Carranza a tak byly expediční sbory za krátký čas staženy.

Nyní se naskytla nová šance představitelům Spojených států zasáhnout do chodu dějin revolucí a kontrarevolucí zmítaného Mexika. Abychom pochopili, k čemu došlo 15. března 1916, musíme se podívat o pár pátků zpátky. Tehdy jednotky povstaleckého vůdce Pancho Villy učinily nájezd na americké město Columbus. Jako reakce na akt násilí 15. března 1916 jednotky generála Pershinga překročily Rio Grande a zahájily operace proti oddílům zmiňovaného Pancho Villy.

Podél celé hranice s Mexikem se držela pohotovost. I v místech, kde zdánlivě žádné nebezpečí nehrozilo. Obyvatelé Spojených států v blízkosti hranic se obávali dalších útoků vzbouřenců, kteří by mohli vyplnit jejich domy a kdoví jak naložit s jejich obyvateli. Vojáci hlídkovali ve dne v noci.

Námi sledovaná skupina dvanácti příslušníků americké armády tvořila jenom nepatrnou součást celé mašinérie. Na čele hlídky se nudil důstojník, který se při nástupu hlásil jako podporučík John Stockton. Dosáhl šestadvaceti let, pod nosem se mu skvěl módní knírek, disponoval štíhlou atletickou postavou. Nejedna dívka i panička k němu se zalíbením pohlížela, když mašíroval po bulváru v naleštěných botách, nažehlené uniformě a se šavlí po boku. Jeho pravou ruku v této skupině představoval četař Charley Jones. Daleko méně nápadný, méně oblíbený, staromódní, byť mu bylo jen o dva roky víc než veliteli.

Po jejich boku cválalo deset řadových vojáků. Vesměs mladí chlapci ve věku kolem jedenadvaceti let. Výjimku tvořil starý ostřílený kozák William Truckett, který už před rokem překročil čtyřicítku. Měl nějaké maléry, rád se napil, takže po dvacetileté službě u armády byl stále jen vojínem. Navíc v zapadlé díře, kterou pro většinu sloužících představovala jejich stanice v Arizoně.

Podporučík John Stockton

Truckett musel poslouchat rozkazy mladíků, kteří by mohli být jeho syny. Což mu ale nevadilo, bez služby si už život nedovedl představit. Armáda se mu starala o stravu a byt, nějaký ten dolar na své oblíbené pití si taky vydělal. Mezi mladými zobáky byl oblíbený, za doušek pálenky uměl poutavě vyprávět neuvěřitelné příběhy, které, jak vždy přísahal, prožil na vlastní kůži. Kdo ho znal déle, ten ho bral s rezervou, ale bažantům lezly oči z důlků. Důstojníci ho pro chlast měli rádi daleko méně, ovšem brali ho jako nutné zlo, přivírali nad jeho prohřešky oči.

Zatímco podporučík Stockton pozoroval krajinu, shromáždil Truckett kolem sebe několik vojáků a vyprávěl jim zase něco ze svých životních zkušeností. Ledva dokončil jednu historku, za kterou by se nemusel stydět ani Homér, už se dožadovali další. Nudná cesta tak bude alespoň lépe ubíhat.

„Ale milánkové,“ usmíval se vypravěč, „copak chcete, abych přišel vo řeč? Dyť mám z toho povídání nějaký chraptění.“

„No, no, jen se nedělej,“ ohradil se George Yeoman. Taky bažant, jedenadvacet let. Stejně starý byl v hloučku i Bedřich Miller, o rok méně bylo Georghu Shortovi a naopak o rok víc Johnu Bassovi. Další vojáci znuďeně cválali kousek dál, historky starého veterána je nerajcovali.

„Poslouchej, mladej, buď pěkně hodnej, jo? Co by ti řek fotr, kdybys na něj takhle dorážel?“

„Co to sem zase pleteš?“

„No sem asi tak stejně starej jako von, ne?“

„To teda ne, ten už je dávno pod drnem. A byl hroznej gauner. A už dost vo tom!“ utnul Yeoman pro něho nepříjemné téma.

„No jo, jak teda chceš,“ pokrčil rameny Truckett, pochopil, že jeho společník nemá na otce právě dobré vzpomínky a nechce si je připomínat. Kdo ví, zda právě proto tu teď nejede s karabinou po boku, místo aby seděl doma, učil se nebo se staral o nějakou mladou paničku, případně sviště.

„Tak co s tím uděláme?“ zeptal se Short.

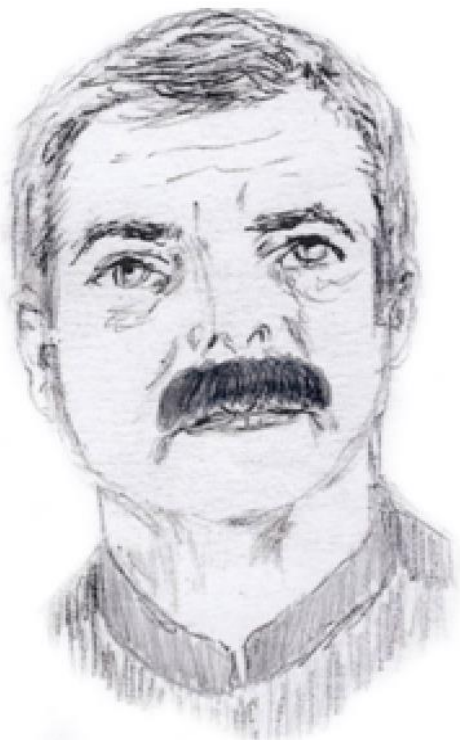
„Musím si něčeho loknout,“ žebrol Truckett.

„Tumáš,“ podal mu Yeoman čutoru. Jen k ní přičichl a teatrálně se rozpřáhl, jako že ji odhodí hodně daleko.

„Fuj, voda!“

„Dej to sem,“ vytrhl mu ji vlastník z ruky, „někdy se může hodit i voda.“

„Jo? A kdy? Tomu nevěřím! Voda? Co to je za hnus?“

William Truckett

George Yeoman

„A nechtěl bys,“ ozval se Pass, „nechtěl by sis čuchnout k tý mojí plechovce?“

„Co? Jestli je tam taky voda ...“

„Co tě nemá,“ ujistil ho Pass.

„To víš, že tam nemá vodu,“ rozesmál se Short, „zrovna dneska ráno jsem viděl, jak se tam vychcal.“

„Fuj, zkazili jste mi docela chuť,“ zašklebil se Trickett, nicméně sáhl po nabízené čutoře.

„Tak co je tam?“ zepral se Müller.

Trickett odzátkoval nádobu, opatrně si přičichl, pak se mu po tváři rozlil blažený výraz a zhluboka se napil. Pass se tvářil spokojeně, podařile mu vtip a zároveň získal starého vojáka pro další vyprávění.

„Seš správnej kluk,“ vrátil mu starý láhev o značnou část obsahu lehčí, „Máš to u mě schovaný. Nejseš jako tyhle podrazáci, který by nejradši nechali člověka chcípnout žízni.“

Odpovědí mu byl výbuch smíchu.

„Tak nám něco řekni,“ podídl ho Pass, když zastrčil láhev.

„A co bys chtěl slyšet?“

„Třeba jak to bylo s tou ženskou v osmadevadesátým.“

„Ale, ale, milostnýho románku se mladým zachtělo!“

„To už sme slyšeli,“ protestoval jako mluvčí ostatních Yeoman.

„Já ale ne,“ bránil se Pass.

„Tak jo, tys mně dal napít, tak ti to řeknu. Když vostatní nechřej, tak ať si zacpou uši nebo se ráčej vzdálit vo pár koňskejch dýlek zpátky.“

„Dej pokoj a začni,“ mávl rukou Short, „jen nás moc nevzrušuj, víš dobře, že tady není žádná ženská na sto mil daleko.“

„No jo,“ byl stále nespokojenej Yeoman, „Takovej cucák, co to eště se ženskou nezkusil si vo tom holt musí nechat líčit!“

„Cože? Já?“ zvolal Pass a zrudl.

„No jasně, jen se přiznej, znáš to jen z obrázků a vyprávění,“ dráždil ho Short.

„Tak dost, nebo mi zase vyschne v krku a já nebudu moct mluvit,“ přerušil je Trickett.

„Tak spust,“ pobídl ho spěšně Pass, který pocítil strach o zbytek své kořalky.

William Trickett se dal do vyprávění. Zatímco veterán bavil své o dvacet let mladší kolegy hloupými, perverzními historkami, rozhlížel se podporučík Stockton po krajině dalekohledem. Jen z povinnosti, nevěřil, že by něco závažného objevil. Blížilo se poledne, kdo by se tu teď chtěl toulat, když tak v noci nebo po ránu, to snad.

„Je tu hrozná nuda, Charley,“ obrátil se na svého podřízeného.

„To jo, jenže co naděláš, služba je služba.“

„Ať mi s tím jdou k čertu.“

„Co by ti víc vyhovovalo?“ vyzvídal četař Jones.

„Co? Kdybysme byli v posádce v nějakým větším městě.“

„Copak ti tu schází?“

John Pass

„To je jasný! Ženský! Vo žádnou tady člověk nezavadí a když už, tak nestojí ani za pohled. Nakonec už zapomenou, co to je.“

„Snad to tady jednou skončí.“

„Už aby. Těch mexickéjch parchantů nám byl čert dlužnej.“

Poddůstojník neodpověděl, myslel si svoje. Znal Stocktona dobře a věděl o jeho velmi silném zájmu o něžné pohlaví. Ale úspěchy měl, to se mu musí nechat, nejeden manžel pohledné paničky kvůli němu nosí parohy. A nejedna dívka díky němu přišla o věneček a nakonec i většinou o iluze. Trochu mu v této oblasti záviděl.

„Nezastavíme se na chvilku?“ přerušil Jones pauzu.

„Myslíš, že by to bylo dobrý?“

„Určitě, koně i lidi si vydechnou, můžeme se najíst.“

„Konec konců, máš pravdu, to bysme mohli,“ pokrčil rameny velitel, „Podíváme se po nějakým vhodným místě.“

Znovu přiložil k očím dalekohled. Jak už to bývá, mnohdy rozhoduje o osudech náhoda. Zatímco důstojník hledal místo k odpočinku, našel něco zcela jiného. Totiž skupinku mužů, která se pohybovala možná míli, možná míli a půl před nimi.

„Hej, Charley,“ zvolal velitel a pohybem ruky zastavil svoji jednotku.

„Co se děje?“

„Koukni, támhle, co tam vidíš?“

„Kde?“ rozhlížel se marně Jones.

„Hergot támhle, podívej se pořádně!“

Četař se zahleděl naznačeným směrem a zpozoroval skupinku také.

„Vidím je!“ zvolal.

„Co vo tom soudíš?“

„Co? Kdoví, kdo to je, třeba se znervózňujeme zbytečně.“

„Možná, ale taky to můžou bejt ty darebáci z druhý strany, který si vyjeli na lup,“ pravil Stockton, „Takže se jim raděj podíváme na zoubek!“

„Jak to chceš udělat?“

„To je jasný,“ rozhodl podporučík, „Podívej, dou směrem k nám, takže my si na ně počínáme!“

„To by šlo, ale aby nám nějak neutekli!“

„Máš pravdu. Vem si pět mužů a pokus se jim vpadnout do zad!“

„Jasně,“ otočil četař koně, „Pass, Preedler, Laramie, Trickett a Yeoman!“

„Zde!“ hlásili se způsobně jmenovaní.

„Pojedete se mnou!“

„Ale pozor!“ varoval je Stockton, „Ať je nevyplašíte!“

„Žádný strachy!“

„A taky nestřílet, pokud nedám pokyn, nechci nějakou blamáž, kdy bychom stříleli na nepravý, z toho by byl mazec. Jasný?“

„Jasný, budeme vopatrny!“ přikývl Jones.

Vyrazili obloukem vpřed.

„Co se děje, pane?“ obrátil se na poddůstojníka Trickett.

„Ale, viděli jsme nějakou skupinku, jak se plácá u hranic. Tak si je prověříme.“

„Kolik jich je?“

„Tak kolem deseti, přesně jsme je nespočítali.“

„A sakra!“ zaklel veterán.

„Klid, možná vo nic nejde. Je to možná jen planej poplach. Nebylo by to vostatně poprvý. Ale prověřit to musíme. Takže hoši, rozum do hrsti, zachovejte klid, ať něco nezkurvíme!“ nabádal četař všechny své muže. Přikývnutím mu dali souhlasnou odpověď.

Stockton seskočil z koně a dalekohledem pozoroval blížící se muže.

„Myslíte, pane,“ odvážil se zeptat Short, „že půjdou směrem k nám?“

„Vypadá to tak. Měli by se vynořit táhle na tý stezce.“

„A co jestli ne, pane?“

„Tak je doženeme. Jones jim bude v každém případě v patách.“

Vojáci se spokojili s touto odpovědí. Koně uvázali o kus dál, jeden z nich je pro jistotu hlídal, ostatní zaujali palebné postavení. Čekali. Jestli je Stocktonův předpoklad správný, do pěti minut by se měli vetřelci vynořit. Vojáci se kryli za kameny a stromy podél stezky.

Ukázalo se, že podporučík měl správný odhad. Opravdu se objevila skupinka mužů, velmi nuzně oděných, s puškami přes rameno. Podle oblečení a vizáže nemohlo být pochyb, že jsou to Mexičané. Což samo o sobě nemusí nic znamenat, mohli tady někde pracovat na ranči, ale v každém případě byli podezřelí. Stejně tak jako jejich oblečení a pušky v rukách. Tedy pozor! Většina vojáků cítila, jak se jim rozbušilo srdce a jak jejich nervozita stoupá. Že by skutečná bojová akce?!

Stockton nechal tlupu přiblížit asi na padesát metrů, pak vytáhl revolver a vystoupil z lesa na stezku přímo do směru jejich pohybu.

„Stát!“ vykřikl.

Všech deset mužů se zarazilo.

„Kdo jste a co tu chcete?“ hřímal dál podporučík.

Neodpovídali.

„Odhoďte zbraně a zůstaňte na místech!“ poroučel důstojník.

„Nestřílejte, jsme přátelé,“ zvolal jeden z nich, asi jejich vůdce, dost špatnou angličtinou.

„Tak vodložte zbraně a vzdejte se. Dřív se s váma bavit nebudeme. Pokud bude všechno v pořádku, tak vám zbraně vrátíme a necháme vás jít. Tak dělejte!“

„Nestřílejte!“ volal Mexičan v odpověď, „My se nebudeme bránit!“

„Odložte zbraně a vzdejte se!“

„Nestřílejte!“

„Odložte zbraně a vzdejte se!“ zopakoval již nervózně Stockton, tato komunikace se mu příliš nezamlouvala, především nikam nevedla, „Pokud jste poctiví občané, tak se vám nic nestane, máte slovo důstojníka armády Spojených států! Nemáte se čeho bát. Máte na to deset vteřin, pak začneme střílet!“

Stockton pokynul svým mužům, aby se připravili. Sám raději ustoupil trochu stranou, aby nebyl tolik na ráně. Nastala velmi napjatá situace, která se však jak mávnutím kouzelného proutku dramaticky změnila. Mexičané se najednou rozprchli, jako když do nich střelí. A tak podporučík zvedl ruku s revolverem a vystřelil skutečně. Jeho lidé vypálili vzápětí. Dvě utíkající postavy se zhroutily, jeden muž si svíral prostřelené rameno, druhý padl jak podřátý s prostřelenou hlavou.

„Za nimi!“ vykřikl důstojník a vrhl se dopředu. Jejich protivníci taky vystřelili, ale evidentně mířili do vzduchu, spíše chtěli jen své pronásledovatele zastrašit, ne jim ublížit.

„Do lesa, rozprchněte se,“ řval jejich velitel španělsky. Stockton po něm vystřelil, muž se zapotácel, držel se za levou paži. Pak však několika dlouhými skoky zmizel v lese.

To už zaútočil i Jonesův oddíl. Vypálil salvu do boku prchajících. Dva z nich se zhroutili, jeden dostal zásah do klíční kosti, druhý se v hrozných bolestech svíjel a držel si zasažené břicho.

Boj byl u konce, vetřelci byli buď zkoseni palbou nebo zmizeli v lese. Pouze jeden utíkal, ale místo do krytu mezi stromy, tak na druhou stranu do otevřené krajiny.

„Palte na něho!“ volal Stockton.

Třesklo několik výstřelů. Postava se zapotácěla, upadla, chtěla se zvednout, aby znovu upadla a zůstala ležet.

„Dojděte pro něj,“ rozkázal dvěma vojákům četař.

„Podívejte se po nich, ale moc neriskujte, maj pušky!“ poručil dalším mužům Stockton.

Sám s pistolí v ruce ovládal bojiště se svíjejícími se těly. Vojáci se rozešli do lesa, včetně Jonese a zbytku jeho mužů. Stockton na chvíli osaměl, ale ne na dlouho, už mu přinášeli tělo muže, kterého před chvílí na útěku skosila palba. Byl zasažen do zad, táhli ho každý za jednu nohu, takže raněný za sebou nechával krvavou stopu a cáry košile, kterou mu i s kůží servávala zem. Než ho dověkli k veliteli, necítil už mexický mladík zloha nic, ani jak mu hlava poskakuje po kamenech, které mu derou i kůži na zádech. Byl už mrtvý.

„Zůstaňte tady a hlídejte, ať zraněný neuteče,“ poručil Stockton. Z těch pěti vetřelců, co nyní leželi na stezce, měli jen dva naději na přežití. Oběma bylo kolem třiceti, jeden měl prostřelené rameno, druhý rozbitou klíční kost. Svíjeli se v bolestech u nohou svých přemožitelů, stejně jako třetí, který umíral v křečích po zásahu do břicha.

Truckett, Yeoman a Pass šli spolu a vzájemně se jistili. Nikoho nenacházeli, starý voják horkokrevné mladíky brzdil, považoval takovou misi za značně nebezpečnou.

„Už se na to vykašlem, sou v trapu,“ zastavil nakonec své mladší druhy.

„Ale ...,“ namítl Pass.

„Žádný ale, tohle stačí, povinnost jsme splnili, takže zpátky. Těm gaunerům stačí, aby se schovali někde za strom a my jim vlezem sami na mušku!“

„Jasně, deme zpátky,“ souhlasil Yeoman.

„Co bude ale říkat podporučík?“ stachoval se Pass.

„Však se neposere,“ mávl rukou Truckett.

Vraceli se zpátky. Procházeli kolem hustého křoví, když v něm Pass zpozoroval nějaký pohyb. Výkřikem zastavil své druhy a sám vykročil vpřed. Náhle se lesem rozlehl výstřel. Pass zařval bolestí a klesl k zemi. Truckett a Yeoman vystřelili směrem odkud padla osudná rána. A znovu. Z křoví se vypotácěla postava povstalce. Krvácel z kulky v rameni a noze. Oba vojáci vypálili potřetí, počtvrté, popáté. Projektily trhaly oděv a vnitřnosti rebela, drtily mu kosti. Než se uložil k poslednímu odpočinku do mechu, byl proděravěný jak řešeto. Přibíhali další vojáci přivolání kanonádou. Spatřili Yeomana, jak klečí u těla svého kolegy.

„Johne, Johne!“ cloumal s ním. Mladík dostal zásah do krku. Tepna sice asi proražena nebyla, protože krev nijak zvlášť nestříkala, ale možná byl zasažen hrtan, neboť raněný se zcela zřetelně dusil. Oči mu lezly z důlků, chrčel, prsty zatínal bezmocně do země a rval mech, jeho nohy křečovitě ryly v zemi.

„Chudák, byl to hodnej kluk,“ smekl klobouk Truckett.

„Byl? Musíme mu pomoci!“ zařval šokovaný Yeoman, „Nesmíme ho nechat umřít.“

Starý voják jen pokrčil rameny a povzdechl si. A s jeho povzdechem povolilo napětí těla Passe v náručí jeho přítele. Další vojáci smekali. Dokonce i četař, který se však vzpamatoval první.

„Vezměte oba dva a zanešte je k veliteli,“ poručil.

Zabitého Mexičana vlekli za nohy, bezohledně, mrtvolu svého druha nesl Yeoman a Short opatrně, jako kdyby spal a oni ho nechtěli vzbudit. Obě těla složili k nohám Stocktona, který se zakabonil. Jeho perfektní zásah byl tak hloupě pokažen mrtvým vojínem.

„Kdo ho prásknul?“ zeptal se nevrle.

„Tenhle, pane podporučík,“ kopl do rostříleného a vlečením polovysvěceného těla Trucketta.

„Hm, dali ste mu co proto.“

V tu chvíli se ozvalo zasténání jednoho ze zraněných. Yeoman k němu přiskočil a surově ho kopl do boku, až se mu z rány vyvalila krev. Mžiku strhl z ramene ručnici a obrátil hlavěň proti hrudi zraněného. Stejně rychle však k němu přiskočil Stockton a strhl hlavěň stranou.

„Přeskočilo ti?“ obořil se na vojína.

„Zabili Johna! Ať zemřou!“ odvětil vojín vzdorovitě.

„Co si to dovoluješ?!“ rozeřval se podporučík, „Musíme ty dva zraněný dovít na základnu v pořádku!“

„No tak, nech toho, Georgi,“ uchopil mladého vojína za ramena Trucketta, „pan podporučík má pravdu. Třeba jen vyzvídali a je jich víc. Musíme zajatce vyslechnout a zjistit, vo co jim šlo.“

Stockton se vděčně podíval na starého mazáka.

„Vobvažte je, ať nevykrvácej,“ rozkázal četaři, který se nedal dlouho pobízet, „Yeoman a Short, okamžitě vodjezd na základnu, ať nám pošlou vůz. Kolem pátý hodiny ať ste i s vozem nazpátek.“

Oba přikývli a rozběhli se ke koním.

„Ale tryskem, neulejvejte se!“ křičel za nimi velitel a pak se obrátil na četaře, „Tak co, budou ty raněný žít?“

„Ty dva jo, ztratili docela dost krve, ale není to tak hrozný. Teda, cestu na koni nebo pěšky by si nevydrželi, když ale pojedou na voze, tak to asi přežijou. Ale ten třetí, co to koupil do břicha, tak ten dodělává.“

„Fajn. Tak postav hlídky, kdyby se náhodou chtěli vrátit. A hned střílet, nepotřebuju dalšího mrtvého. Pak přeneste těla i raněný támhle za to skalisko a křoví na planinu, tam nebudeme tak na ráně. Můžeme tam vodpočívat, než se vrátěj ty dva s vozem.“

„Provedu,“ povstal Jones od raněných a začal vydávat rozkazy.

Určení vojáci se chopili zbraní a začali hlídkovat. Další přenesli těla na určené místo, včetně smrtelně raněného povstalce, který si stále držel břicho a sténal. Jeho bolestné výkřiky museli poslouchat ještě skoro hodinu a všechny dost naříkání umírajícího deprimovalo. Oddechli si, když konečně steny utichly.

„Co tady chceš?“ uchopil Bedřich Müller ruku Trucketta, která se vnořila do sedlové brašny vojína Johna Passe.

„Co bych chtěl, dyť víš, že tam eště trochu zbylo.“

„A to se nestydíš ho vokrást?“ zalesklo se v očích vojína.

„Vokrást?“ načepýřil se William, „Copak ho chci vokrást? Chci se jen napít!“

„No právě!“

„Dej si pohov, mládenče,“ položil svému mladšímu kolegovi ruku na rameno Trucketta, „Ten už to nebude potřebovat. Dáš si taky?“ vytáhl láhev z brašny.

Bedřich Miller

„Ne, nechci.“

„Tak já teda jo.“

Müller se odvrátil, jednání mazáka mu připadalo jako svatokrádež, byť rozumem musel uznat, že má jeho starší kolega naprostou pravdu. Bylo mu smutno a nanic. Kradmo se podíval k místu, kde leželo vychládající tělo Passe. Hezky složené, kloboukem mu zakryli obličej, aby se mu nemuseli dívat do tváře. Ještě před chvílí si z něho dělali legraci, že neměl v životě ženskou a teď tu leží mrtvý. A měl k sakru vůbec tu ženskou? Zažil aspoň trochu tý radosti, než mu ve dvaceti přerval život nějakéj zkurvenej mexickéj parchant? Zlobí se na Trucketta, ale proč? Jedná naprosto racionálně, on už musel takových chvil zažít, kdy seděl nedaleko mrtvolý svého kamaráda.

Také Stockton se posadil a přemýšlel. Měl by se pustit po stopách zbylých povstalců? Ale jak? Dovedl by je vůbec někdo vystopovat? Možná ten vochlasta Truckett, ale asi špatně a určitě by se do toho příliš nehrnul. Navíc nemá cenu riskovat. Však má v ruce dobrý trumf, dva živý zajatce. Co kdyby je vyslechnul? Mohl by si tím šplhnout u svých nadřízených, kdyby jim podal hotové informace. S kterým však začít?

Delší dobu pozoroval dvojici zajatků a odhadoval jejich odolnost. Táhleten vypadá nějak víc ustrašeně. Povstal, došel až k inkriminované osobě a dotkl se zlehka jeho boku špičkou své zaprášené vojenské holínky.

„Jak se jmenuješ?“ zeptal se zostra.

Zajatcům spoutali jen nohy, ruce jim nechali volné, stejně každý z nich mohl ovládat jen jednu z nich, druhá byla paralyzována zraněním.

„Počkej, zeptám se jich po jejich,“ přišel na pomoc Jones a zopakoval otázku ve španělštině.

„Diaz Kurillo,“ odpověděl raněný.

„Co jste tu chtěli?“

Mlčení bylo odpovědí.

„Jak se jmenuješ ty?“ obrátil se četař k druhému zajatci.

„Lopez Luano.“

„Řekneš mi teda ty, co jste tady chtěli?“

Mlčel taky.

„Kruci,“ došla trpělivost Stocktonovi, „řekni jim, že jestli nezačnou zpívat, tak že jim strhnu obvaz a nechám je vykrváct!“

Četař tlumočil a Mexičané se zděšeně dívali. Nevěřili, ale báli se. Nebyli žádní hrdinové, naříkali bolestí. Podporučík pokrčil rameny a zlehka šlápl Kurillovi na zraněné rameno. Ten zavyl jak pes.

„Tak co?“ ptal se Jones, zatímco ostatní vojáci se zděšeně dívali na počínání svého velitele. Tedy až na Trucketta, který si v poklidu kouřil cigárko a dopíjel kořalku. Mezitím uhlazený důstojník, miláček paniček a jiných počestných dívek, tiskl zajatci rameno k zemi, zraněný se pod jeho nohou mrskal jak úhoř a škrábal prsty do kožené holínky, která mu působila takovou bolest.

„Tak co, budeš mluvit?“ opakoval Jones.

„Ano, seňore, ano!“

Četař kývl na velitele a ten trochu uvolnil stisk.

„Tak kdo jste a co jste tady dělali?“

„Jsme pokojní rolníci a chtěli jsme sem za prací!“

„S puškami!“ zařval po překladu Stockton a zlostně dupl na rameno zraněného. Mexičan zařval bolestí a omdlel.

Důstojník se otočil na druhého zajatce. Zvolna k němu přicházel, postřelený záškodník se zděšeně odtahoval.

„Ne, nechte mě, všechno řeknu!“ křičel zoufale. Báł se, že bude trpět jako jeho druh, jeho mdloby ve svých strašných představách navíc považoval za jeho smrt.

„Tak kdo jste a co jste tady chtěli?“

„Jsme uprchlíci, utíkáme před našimi vojáky.“

„Proč sem k nám?“

„Protože nemáme kam jít.“

„Kolik vás je?“

Zajatec se odmlčel. Důstojník zvedl nohu.

„Ne, ne, nemučte mě, všechno řeknu,“ hryzal si bolestí rty Luano, už je měl celé od krve.

„Tak mluv!“ zařval na něj Jones.

„Je nás asi stopadesát, někteří z nás tam mají ženy a děti.“

„Kde je váš tábor?“

„Nedaleko hranic.“

„Jak daleko odsud?“

„Asi dva dny,“ řekl rychle zajatec, když viděl, jak se bota Stocktona blíží k jeho krví mokvajícím ráně.

„Dobře,“ odstoupil od něho podporučík, „takže jich je asi stopadesát, táhnou k hranicím a jsou tak dva dny vodsud. Jen jestli nelže!“

„Neřek bych, je posranej strachy,“ ušklíbl se Jones.

„Taky bych řek. Tak dokud má chuť zpívat, tak se zněj pokus ještě dostat nějak přesněji, kde jejich tábor leží. Kdyby se zdráhal, tak se s ním nemazli.“

Četař přikývl, poklekl ke zraněnému a pokračoval ve výslechu. V očích zajatce se objevily slzy, uvědomil si, že ze zbabělosti toho řekl příliš, ale teď už to bylo jedno. Pocítil skutečný strach nejen o život, ale také z velké bolesti. Vyslychající toho dobře dokázali využít.

Hlídka, které velel podporučík Stockton, pocházela z malé stanice nebo cheteli pevnůstky nedaleko hranic, původně určené jako ochrana proti Indiánům. Nazývala se Fort Schiller. Asi v půl třetí do ní dorazili Yeoman a Short. Vylíčili, co se stalo, dostali hned čerstvé koně a žebříňák, na kterém měli přivést zraněné a mrtvé. Motorová vozidla, která měli také k dispozici, se do krajiny hodila daleko méně.

Velitelem celého komplexu, který čítal asi stopadesát vojáků, tucet důstojníků a o něco více poddůstojníků, byl major Robert Paducat, postarší pětadesátiletý důstojník. Uplatnil se už v boji proti různým bandám přecházejícím hranice a sloužil už v době, kdy se ještě bojovalo proti Indiánům náčelníka Geronima. Byl znamenitý střelec, odvážný muž, který znal celé pohraničí jak své boty. Což byl také jeden z důvodů, proč i v tolika létech ho ještě ponechávali ve službě. Tím druhým důvodem byly jeho známosti a určitá úcta k jeho osobě. Jenže v poslední době už bylo penzionování na spadnutí a on z toho byl zoufalý. Neměl nic než armádu a skončit pro něho znamenalo vlastně konec všeho.

Jeho zástupcem byl jednatřicetiletý William Delmont, ctižádostivý plukovník prosazovaný vlivnými lidmi ze štábu. Zástupce se svým velitelem se vysloveně nesnášeli. Major viděl, že o třicet let mladší a šarží vlastně již více postavený důstojník čeká jen na jeho místo a pak na další kariéru. Že mu přeje neúspěch, že ho nemá rád a že by ho nejradyji už poslal do penze.

Delmont starého majora skutečně nenáviděl. Představoval pro něj nejbližší překážku svého služebního postupu. Jeho vlivní přátelé ho sem na čas poslali s tím, že záhy vymění Paducata, chvíli zde pobude, získá jakoby zkušenosti z praxe a pak půjde na štáb. Všem jejich vztah bil do očí, ale přehlíželi, jak při každé příležitosti Delmont zesměšňuje staříckého velitele a ten ho zase stírá za každou sebenesmyslnější prkotinu.

Plukovník byl teď nadšený, že se v blízkosti hranic něco děje. Možná bude mít šanci se vyznamenat. Major pociťoval naopak obavy, pokud k něčemu dojde, možná ho rychle strčí do penze, čehož se bál ze všeho nejvíc.

S těmito pocity na sebe oba muži pohlédli, když Delmont vstoupil do majorovy pracovny, kam si ho dal starý velitel zavolat po vyslechnutí Jobovy zprávy o střetu Stocktonovy jednotky s vetřelci.

„Posadte se,“ vybídl velitel svého zástupce.

Ten ani neskrýval, že má dobrou náladu a usedl.

„Jistě už víte, že došlo k nepříjemné věci,“ začal Paducat.

„Jistě, je to možná pro někoho nepříjemné,“ odvětil s ironickým úsměvem plukovník.

„Máte pravdu,“ sepnul před sebou ruce major, „pro mnoho lidí to není nic příjemného. Otázkou je, co podniknout.“

„To je přece jednoznačné.“

„Opravdu? Máte návrh na řešení dané situace?“

„Není nic snadnějšího, pane majore,“ zdůraznil hodnost Delmont.

„Výborně, tedy řekněte, co máte na mysli.“

„Podniknout trestnou výpravu proti těm darebákům.“

„Ale vždyť vo nich nic nevíme, takže proti komu chcete táhnout?“

„Máme zajatce. Ty donutíme, aby nám všechno řekli.“

„Vy tedy předpokládáte, že je jich víc?“

„Já o tom nepochybuji.“

„A co když jich víc není? Co když to byla jen samostatná banda?“ podíval se starý velitel zkoumavě na svého kolegu.

„Tak stejně podnikneme trestnou expedici!“

„Ale tím porušíme hranici svrchovaného státu!“

„Co na tom? Generál Pershing ...“

„Pozor pane,“ řekl s velkou ironií v hlase major, „Nejste generál Pershing a tohle je zcela jiná situace!“

„V čem vidíte jinou situaci? Hrozí nám reálné nebezpečí, že banda z Mexika může proniknout na naše území a tady napadnout občany Spojených států. Máme za povinnost je chránit. Je logické, že zastavíme agresora už na jeho území, čímž zabráníme ztrátám na civilních obyvatelích.“

„I kdybych přijal tento váš svérázný výklad, tak si uvědomte, kolik lidí máme k dispozici. Nejsme žádná armáda, jen posádka! A navíc, chybí nám svolení vrchnosti!“

major Robert Paducat

„Lidí je na ty trhany dost. A svolení? Tak zatelegrafujeme do štábu a bude to,“ mávl rukou nad problémy Delmont.

„Dobrá, to v každém případě můžete. A počkáme, až se vrátí podporučík Stockton a až budeme vědět víc.“

„S tím plně souhlasím. Budete chtít nepochybně svolat poradou, že?“

„Uhodl jste. Právě proto jsem vás zavola. Rozděloval jste pro dnešek hlídky. Zjistěte, kdo je přítomen a ty pozvěte na večerní poradou. Až ten seznam budete mít, tak mi to přijďte říct.“

„Nemusíte čekat, pane majore,“ řekl vítězoslavně plukovník, „tužil jsem, že vám o to půjde a na rozpis jsem se podíval než jsem sem šel, takže mám všechny informace k dispozici.“

„Tak mluvíte,“ nedal Paducat najevo, že by byl ohromen předvídavostí zástupce.

„Tak jsme tady my dva, pak podporučík Stockton, dále nadporučík Edward Onlloy, pak kapitán George Bleighton, nadporučík John Joseph ... a taky nadporučík Fonson a poručík Days.“

„A nadporučík Greenwood?“

„Ach, ten taky, zapomněl jsem. Promiňte.“

„Rád zapomínáte na lidi, pane plukovníku, kteří mají větší zkušenosti a zásluhy,“ dal mu ťafku Paducat, ale Delmont byl na podobné pošťuchování zvyklý, takže ani nehnul brvou, jen se soucitně usmíval, „A na kapitána Clarka jste náhodou nezapomněl?“

„Ne, na toho ne, ten odjíždí na večer a vrátí se až ráno. A taky kapitán Mugwork.“

„Pokud tedy vím, zbývá ještě podporučík Mark Jarcoft.“

„Ano, ale ten je na delší objíždce a vrátí se svými lidmi až pozítří.“

„Dobře. V kolik hodin tu dle odhadů bude podporučík Stockton?“

„Odhaduji, že tak kolem sedmé, spíše však osmé hodiny,“ zamyslel se Delmont.

„Dobře, v kolik budou k dispozici i ostatní důstojníci?“

„Taky tak,“ usmál se Delmont. Ani se nedivil, že se na to starý ptá, vždyť o něm často sám prohlašoval, že trpí sklerózou v už dost pokročilém stavu.

„Dobře. Vydejte tedy rozkazy. Všichni důstojníci, které máme k dispozici, tedy s výjimkou Jarcrofta, se tady sejdou na poradě v devět hodin.“

„A co hlídky?“ namítl Delmont.

„Dneska je povedou poddůstojníci. Zařídte to!“

„Jak si přejete!“ zasalutoval plukovník.

„A abych nezapomněl,“ zastavil ho major ve dveřích, „Hned jak přijede podporučík Stockton, tak ať ho za mnou vokamžitě pošlou!“

Delmont ještě jednou zasalutoval a odešel. Proklínal starého majora. Dělá sice velitele, ale ve skutečnosti všechno řídí on, jeho zástupce. Zástupce! Je to skutečné potěšení sloužit pod zapomětlivým majorem, který si z něj navíc dělá svého pobočníka. Ale klid, on umí čekat, jeho chvíle možná už brzy přijde a naopak dny Paducata už jsou sečteny.

Brzo všichni důstojníci věděli, že je o deváté čeká dýchánek u majora a že se hlídka podporučíka Stocktona srazila s bandity. Netrvalo to ani půl hodiny a o události byl zpraven i ten nejposlednější voják posádky.

Jak se blížila devátá hodina, začala se pracovní velitele plnit důstojníky. Stockton přijel kolem osmé hodiny, ihned se odebral k Paducatovi, který ho zdržel až do půl deváté. Pak ho propustil, aby se mohl posilnit a upravit před poradou. Jenže Stockton měl smůlu, zastihl ho Delmont a zpovídal tak dlouho, že sotva stihl dorazit na poradou včas.

V čele velkého bytelného dubového stolu seděl Paducat, po jeho pravici plukovník Delmont, po levici kapitán Bleighton. Kapitán byl takový vyzábělý chlapík, zdánlivě slabý a churavý, ve

skutečnosti silný, přísný a tvrdý sám k sobě i svému okolí. Hned vedle něho se uvelebil nadporučík Stany Greenwood. Vůkol se rozptýlili další.

Nadporučíkovi Greenwoodovi bylo čtyřiačtyřicet let. Měl stále husté tmavé vlasy, slušivý knírek, disponoval vysokou postavou se širokými rameny. V jeho tváři byla vepsána nesmlouvavost.

nadporučík Stany Greenwood

Manželku nechal ve městě, kde sám sloužil před přemístěním na hranice, když se situace v Mexiku vyhrotila. Nejvíc pyšný byl na svého syna, staršího syna. Nosil stejné jméno jako on a ačkoli mu bylo teprve dvacet let, už byl četařem. Zato druhý syn mu dělal starosti. A když utekl z vojenské školy, vymazal ho ze seznamu rodinných příslušníků. Přesto ho osud osmnáctiletého druhorozeného syna tížil. Představoval pro něho noční můru, která ho však pronásledovala ve dne i v noci. Tím více přilnul ke svému prvorozenému, který byl shodou okolností odvelen rovněž sem.

Všichni netrpělivě čekali, až zahájí Paducat poradou. Ten nejprve prohodil pár slov s Delmontem, pak se otočil k důstojnickému sboru.

„Pánové,“ oslovil je, „jistě všichni víte, co se přihodilo. Ale aby bylo všem všechno jasné a abychom se společně dohodli na nějakém rozumném postupu, tak jsem dal svolat tuto poradou. A aby bylo v celé věci

naprosto jasno a nešířily se mylné domněnky a zkreslené zprávy,“ podíval se major významně na Delmonta, ten však jeho pohled ignoroval, „tak vyzývám podporučíka Stocktona, aby přednesl ve stručnosti, co vypátral a jak ke všemu došlo.“

Major se posadil a vybídl jmenovaného důstojníka, který naopak povstal.

„Pane majore, pánové,“ spustil Stockton, „Během své dnešní obvyklé hlídky jsme narazili na tlupu deseti mužů pochybného vzezření. Obklíčili jsme je a vyzvali, aby se vzdali. Místo odpovědi začali střílet. Zahájili jsme palbu i my. Výsledkem naší akce bylo, že jsme čtyři z nich zneškodnili, dva další zraněné zajali a jen čtyřem z nich se bohužel podařilo uprchnout. Během boje byl bohužel usmrčen vojín John Pass, člen mé hlídky. Během doby, co jsme čekali na vůz, kterým jsme později dopravili zpět na stanici mrtvé a zraněné, jsem provedl výslech zajatce.“

Řečník udělal dramatickou pauzu, nadechl se a mohl pokračovat.

„Zajatci vypověděli, že náleží k oddílu, který utíká před mexickými vojáky. Jsou v něm údajně i ženy a děti. Oni byli jejich předsunutou hlídkou. Víme i přibližně kde se pravděpodobně vetřelci nacházejí i že míří k našim hranicím. Jejich úmysl není zcela jistý, ovšem hrozí, že by mohli překročit naše hranice a ohrožovat naše civilní obyvatelstvo.“

„Jak je silný ten oddíl?“ zeptal se ostrým, řezavým hlasem kapitán Bleighton.

„Zajatec tvrdí, že jich je asi stopadesát osob.“

„Osob?“ protáhl kapitán Clark, kterému se tato formulace zřetelně nelíbila.

„Stopadesát mužů, žen a dětí,“ opravil se Stockton, pak se uklonil a posadil se.

Slova se opět ujal Paducat, už ani nevstával.

„Takže pánové, teď všechno víte,“ řekl, „teď bych byl rád, kdybyste se k tomu vyjádřili.“

Nastala chvilka ticha, kterou přerušil jako první kapitán Mugwoork.

„Jaká je reálná možnost, že by skutečně překročili naše hranice a operovali na našem území?“ položil řečnickou otázku.

„Já bych řekl, že je to dost dobře možné,“ odpověděl rychle plukovník Delmont.

„Já si osobně myslím, že je to nebezpečí minimální,“ oponoval mu nadporučík Greenwood. Měl příjemný, zvonivý hlas.

„Jak jste dospěl k tomuto názoru?“ obrátil se na něj nervózně Delmont.

„Myslím, že se budou bát se k hranici přiblížit. Už dobře vědí, že je námi pečlivě střežena a že nebudeme váhat použít zbraně. Navíc ani nevidím dobrý důvod, proč by sem šli, čeká je tu jen nepřátelská nálada, nikdo jim tady útočiště neposkytne. A jako ne neposlední argument, pokud nejsou zcela hloupí, nebudou se chtít dostat do sevření naší a mexický armády.“

„Tak nebudou uvažovat. Chtějí utýct před spravedlností!“

„Jestli chtějí uniknout spravedlnosti, to těžko soudit,“ usmál se lehce Greenwood, „Situace v Mexiku je značně nepřehledná a pojem spravedlnost tam dost pofiderní. Ale dejme tomu. Ale vím rozhodně, že tady je nikdo vítat nebude a oni to taky dobře vědí!“

„Já souhlasím s panem plukovníkem,“ promluvil nadporučík Joseph, „domnívám se totiž, že by se nám mohli chtít pomstít za ty zabitý.“

„S tou pomstou nesouhlasím,“ zavrtěl hlavou Bleighton, „Ale jinak možnost překročení hranic připouštím. Mají strach před svými vojáky a určitě budou naši armádu považovat za civilizovanější a tak vyhlídky na přežití pro ně zde vyšší.“

„To je jedno, nejjednodušší by bylo je najít a všechny postřílet!“ ozval se nadporučík Onlloy, až to břinklo. Nastalo rozpačité ticho. Pak se naopak začali překřikovat, ale nic podnětného nezaznělo.

„Klid, pánové!“ okřikl je Paducat, „máte-li někdo podnětný návrh, tak ho řekněte, jinak mlčte!“

„Já mám návrh,“ zvolal rychle Delmont.

„Mluvte tedy,“ vyzval ho major, i když dopředu věděl, co vyjde z úst jeho podřízeného.

„Já navrhuji, abychom vyslali oddíl, složený tak z padesáti vojáků, aby našel vzbouřence nebo bandity, kdoví, co je to za verbež a zneškodnil je dříve, než se jim podaří překročit hranice a začít na našem území loupit a vraždit!“

„To je rozumné řešení,“ byl pro Onlloy a také Fonson přikyvoval.

„A co hlídky? Vystačí na ně zbylí lidé?“ zachoval si chladnou hlavu Bleighton.

„Bohatě!“ odvětil Delmont.

„Jak chcete onu skupinu nalézt? Víme alespoň přibližně, kde je hledat?“ zeptal se Greenwood.

„Ano, podle výpovědi zajatce ...,“ ujal se slova Stockton, ale kapitán Mugeoork ho přerušil

„Vy věříte, že vám nelhal?“

„Osobně ano,“ odvětil podporučík, „ale zaručit se za to pochopitelně nemohu.“

„Tak co tedy? Jak hluboko jsou na mexickém území?“ ptal se kapitán Clark.

„Je to jen pár desítek mil,“ povstal Stockton, „ukáži vám na mapě, kde se dle mých zjištění pravděpodobně nyní nacházejí.“

Všichni se kolem něho shlukli, takže si ani nevšimli, že vstoupil jeden voják a přinesl něco majorovi, který jediný zůstal sedět, jelikož informace od podporučíka již znal. Důstojníci ještě chvilku debatovali kolem mapy, pak se zase usadili na svá místa.

„Kolik vojáků by mohlo na tu případnou výpravu vyrazit?“ zeptal se Bleighton.

„Myslím, že padesát. A příslušný důstojníci a poddůstojníci,“ odpovídal Delmont.

„Nebude to málo? Možná je jich víc, než zajatec řek a pak bude proti nám několikanásobná převaha!“ vznesl námitku poručík Days.

„Ne, takovej počet bude určitě stačit. Já osobně si troufám prohlásit, že s takovým počtem lidí dosáhnou úspěch,“ navrhl se sám za velitele trestné expedice Delmont.

„Co když se střetneme z mexickou armádou?“ pravil vážně Greenwood.

„A co řeknou naši nadřízení, když tajně překročíme hranice?“ dodal Bleighton.

„Na to vám mohu odpovědět já,“ ujal se slova po dlouhé době Paducat, „Než jsem šel na poradu, telegrafoval jsem na příslušný místa. A tady je vodpověď.“ Pozdvihl major list, před krátkou dobou mu doručený.

„A co píšou?“ byl napnutý Delmont.

„Přečtěte si to,“ podal mu zprávu velitel.

„Souhlasíme s vaším návrhem, aby byl vyslán oddíl do inkriminované oblasti a zneškodněna nebezpečná nepřátelská banda,“ četl Delmont.

„To je opravdu jednoznačná odpověď,“ ušklíbl se Greenwood.

„Opravdu, nechávaj rozhodnutí zcela na nás,“ rozesmál se i Bleighton.

Jen majorova tvář zůstala nehybná. Věděl, že rozhodnout bude muset on.

„Mně je to dost jasný,“ řekl Delmont, „Jak rozhodnete, pane majore? Já osobně se vám zaručuju, že všechno provedu s náležitou zodpovědností a s úspěchem.“

Všichni upřeli své oči na velitele. Ten se nadechl, vybojoval svůj vnitřní boj a pustil se bez okolků do vydávání rozkaz.

„Na výpravu vyberete vy, nadporučíku Onlloy, čtyřicet vojáků. Schopných, pokud možno zkušených. Sám se považujte za člena výpravy.“

Onlloy se uklonil a srdce mu poskočilo radostí. Doufal v dobrodružství, i jeho lákala vidina, že bude moci likvidovat nepřítele vlastnoručně. Major však pokračoval.

„Vy, pane nadporučíku Fonsone, mi ručíte za to, že zítra ráno v sedm hodin budou připraveni koně, vydáno střelivo, zbraně. Každý voják dostane stopadesát nábojů. I vy jste členem výpravy.“

I Fonson se zaradoval. Konečně vypadne z tohoto nudného života v kasárnách. Čeká jej dobrodružství, nebezpečné dobrodružství, což ho lákalo.

„Podporučík Stockton!“

„Ano, pane?“

„Vy také budete členem. Jste osobně zodpovědný za to, že vojáci, které vybere nadporučík Onlloy, budou zítra ráno v sedm hodin ráno připraveni k odjezdu. Kromě toho zařídíte, aby byly připraveny dva kulomety s dostatečnou municí.“

nadporučík Edward Onlloy

„Provedu, pane,“ přikývl podporučík. Příliš nadšen nebyl, což na něm bylo vidět. Ne snad, že by byl zbabělec a bál se nebezpečí, ale spíše mu sedělo producírovat se ve sváteční uniformě na bulváru před zjihlými očima krásků, než se plahočit v Bohem zapomenuté pustině.

„Zástupcem velitele se stane nadporučík Greenwood,“ pokračoval Paducat, „který se postará, aby bylo zítra ráno připraveno vyrazit pět poddůstojníků, které sám vybere.“

Jmenovaný přikývl. Byl konec konců rád, že se zbaví nudy. Tam bude možná třeba bojovat a snad i zapomene na rodinné problémy. Navíc se nikdy netajil tím, že by se už v pohraničí měl udělat pořádek, tak proč nebýt spokojen, že k tomu možná bude sám moci přispět. Byť o nebezpečnosti zmiňované bandy tolik přesvědčen nebyl.

„A teď nám už zbývá jen určit velitele,“ usmál se Paducat.

„Ano,“ špitl Delmont, který se zřetelně ošival na židli. I ostatní se na něj podívali v očekávání jeho jmenování.

„A tím velitelem této výpravy budu já sám!“

Kdyby dopadl doprostřed místnosti granát, asi by způsobil menší pozdvižení. Nikdo nic neřekl nahlas, jen udiveně zírali. On, v pětadesáti letech, se chce plahočit někde po horách? Co je to za nesmysl či stařecký rozmar? Těsně před zaslouženým důchodem chce riskovat, že si ho nějaký bandita vezme na mušku? Zachtělo se naposledy starému zabijákovi přičichnout ke střelnému prachu?

Plukovník Delmont zesinal. Tušil, proč to starý velitel udělal. Nechtěl mu dopřát příležitost, aby se vyznamenal. To radši bude sám riskovat a snášet namáhavý pochod a snad i boje, jen aby ho nepustil k lizu. A aby možná sám sobě dokázal, že ještě nepatří do starého železa. Dědek jeden přiblíže! Kdyby ho tam tak chtěl někdo trefit ... snad to není vyloučené. Snad nevydrží námahu a trefí ho šlak či nějaká zbloudilá kulka. Nebezpečí se jistě vystavovat nebude. Jenže i kdyby, co je to platné, úspěch je úspěch a on mu ho zcela nesmyslně upírá! Ten dědek protivná to ví, ano, tolik ho nenávidí, že mu dělá naschvál!

Major se usmíval. Překonal sám sebe, své obavy, rozhodl se, že se znovu pokusí dokázat, že by jeho penzionování bylo předčasné. Má ještě páru. Musí, musí se mu to podařit. Třeba mu trestná výprava vynese i povýšení a třeba ho na starý kolena vezmou někam do štábu, jak o tom za mlada snil. A hlavně utře nos ten rozmazlenej, protivnej a podležavý plukovník, na kterého se s předstíraným laskavým úsměvem otočil.

„Velitelem základny bude v mé nepřítomnosti plukovník Delmont, zástupcem kapitán Bleighton. Vy dva mi ručíte za to, že budou probíhat všechny služby jako dřív!“

„Není ale těch čtyřicet mužů málo? Kdybyste si jich vzal padesát, vůbec by to nevadilo,“ podotkl Bleighton.

„Ne, pane,“ řekl ostře Paducat, „jak jsem rozhodl, tak se stane. Nebude se nic měnit, rozumíte, nic!“ stříhl vítězoslavným pohledem na vzteky zeleného Delmonta, „Takže pánové, končím poradou, bežte splnit mé rozkazy! Těším se s vámi na viděnou při našem zítřejším odjezdu!“

Všichni vstávali. Delmont se skoro zapotácel. Cítil se okraden, ponížen, podveden. Kdo jiný by měl vést výpravu než on! Byl si tak jistý, že bude velitelem expedice, o to větší byla rána, kterou mu starý zasadil. Ten hleděl z okna někam do tmy, do dále, do hluboké noci ještě dlouho poté, co už všichni odešli. Určitě cítil velké pochybnosti, byť je předtím nedával najevo.

Zatímco starý major si lebedil u okna, v celých kasárnách probíhal strašný zmatek. Důstojníci pobíhali a řvali, poddůstojníci jejich řev mlčky snášeli, aby vzápětí ještě zběsileji řvali na vojáky. Fonson se odebral do skladu, zajistil potřebný počet nábojů a ručnic. Také bylo potřeba pro vojáky nafasovat sravu, pokrývky. Ačkoli mu to major osobně nepřikázal, chápal plné zajištění každého

vojáka jako svoji povinnost. Nedlouho po něm přišel i Onlloy, který měl podobné vnuknutí, totiž, že se kromě výběru vojska má postarat i o jeho vybavení. Bez problémů se dohodli, co kdo z nich zajistí a především zkontroluje. Jako z bláznivé komedie se objevil třetí, podporučík Stockton. Zodpovídal za ranní nastoupení vojáků k odjezdu, což však znamenalo jejich správné vybavení po materiální stránce.

„Co vy zde?“ uvítal ho hrubým nepřijemným hlasem Onlloy.

„Chci se postarat, aby všechno bylo připraveno pro vojáky.“

„Vo to se starat nemusíte, to už zařídíme s nadporučíkem Fonsonem. Že?“

Tázaný přikývl.

„Vy si to zorganizujte zejtra ráno na buzerplace, aby všechno proběhlo v pořádku,“ dodal Onlloy.

„Díky. Ještě se však musím postarat vo ty dva kulometry. Máte pro ně nějaký spolehlivý střelce?“

„Žádný strachy, během noci se vo ně přihlásí.“

„Tak to je fajn,“ otočil se Stockton a chystal se odejít.

„Spěcháte?“ zeptal se Onlloy.

„Jo, musím se připravit. Měl jsem dneska pernej den.“

„To jo, ale zase ste si zastřílel, ne?“

„Žádná velká sláva.“

„Hned bych to s váma vyměnil. Pustil bych jim řádně žilou.“

„Chcete tím říci, že jsem svůj úkol provedl špatně?“ zeptal se trochu nakvašeně Stockton.

„Ne, ne, chtěl jsem jen říct, že bych si taky rád a s chutí do nich zastřílel,“ znělo vysvětlení.

„Vo to bych se nebál, něco mi říká, že si na naší výpravě zastřílíme, až nás to bude mrzet.“

„V to doufám, šetřit je nebudu,“ usmál se řetavým smíchem Onlloy.

„To bude dobře,“ řekl jen Stockton, aniž by dal najevo, jestli se mu krvežíznivé řeči nadporučíka zamlouvají nebo ne. S omluvou, že je unaven, pak odešel.

Nadporučík Greenwood vyšel z kanceláře zamyšlen. Byl zkušený, statečný, proto si ho major vážil a učinil ho svým zástupcem. Věděl, že se na něj může splehnout. Greenwood tuto zodpovědnost nebral vůbec na lehkou váhu. Nelíbilo se mu, že mužstvo vybírá Onlloy. Jevil se mu vždy jako hrubý, arogantní a zbytečně vztekly důstojník a měl dojem, že je vnitřně nevyrovnaný, že v jeho nitru dřímají násilnické sklony. Alespoň si může vybrat poddůstojníky. Ale koho? Došel do svého pokoje, usedl na postel, zapálil si cigaretu a v klidu začal přemýšlet.

Mohl by vybrat svého syna. Ale proč riskovat jeho mladý život v boji s těmi otrhanci? Tam si žádné uznání nevyslouží, za to opravdu nestojí riskovat. Takže koho? O jednom by věděl, seržant William Parker. Je mu asi pětatřicet, je spolehlivý a je u vojáků i oblíbený. Ten by se mu mohl hodit. A též seržant John Carrer. Taky kolem třicítky, spolehlivý, zkušený, zbytečně neriskuje, rozkazy plní naprosto přesně a jeví se jako statečný člověk.

Nadporučík se spokojeně nad svojí volbou natáhl na postel a pokračoval ve výběru. Jeden poddůstojník za druhým se mu vybavoval v paměti, aby ho zavrhl, následně znovu hodnotil. Posléze se rozhodl pro zbylé tři. Pro dva četaře, shodou okolností oba sedmadvacetileté, kteří na svůj věk měli dost zkušeností, chovali se spořádaně a dobře plnili své povinnosti. Jakuba Ketchmana a Williama Summera. Tuto čtveřici posléze doplnil pátým poddůstojníkem, rotmistrem Frankem Ruddellem. To byl téměř čtyřicetiletý muž menší postavy, drsný, tvrdý, uměl si vyrvat velmi rychle respekt u vojáků. Greenwood spoléhal na to, že právě on bude důležitým článkem v případných

vypjatých chvílích. Když už má ve sboru oblíbeného Parkera, neuškodí, když tam bude i někdo, z koho mají vojáci vysloveně vítr.

Nezbývalo, než dát vyvoleným o svém rozhodnutí vědět. Nadporučík típl už několikátou cigaretu a vyšel ze začouzené místnosti. Zastihl všechny vzhůru, neboť v kasárnách pulsoval život velmi intenzivně. Všem vybraným sdělil, že ráno vyrážejí a mají se tudíž neprodleně radovat.

Všichni vybraní poddůstojníci se opravdu tvářili, že jsou nadšeni, ve skutečnosti se radoval jen Ruddell. Záhy se všichni poddůstojníci sešli ve skladu, kde nafasovali věci a navíc dostali od nadporučíka Onlloye přiděleny i vojáky, které mají zkontrolovat.

Greenwood už nemeškal a vrátil se do svého pokoje, aby se sám připravil na zítřejší odjezd z kasáren. V místnosti však už na něho někdo čekal. Podle prýmek šlo o četaře, mladého muže pohledné tváře s bujnými kadeřemi, pochopitelně po vojensku upravenými, hnědé oči, statná postava. Jinými slovy na lůžku seděl důstojníkův syn.

Otec se na něj trochu udiveně podíval. Nečekal ho, ale byl za jeho přítomnost rád. Stejně by za ním musel jít sám, jen co by si sbalil svoje věci. Vždyť kdoví, co se může přihodit. Kulka si nevybírá, letí po své dráze, na kterou byla vystřelena a neuhne.

„Jsem rád, že tě vidím,“ řekl otec.

„Slyšel jsem, že se jede na nějakou výpravu,“ pravil mladík svým příjemným hlasem.

„To je pravda.“

„A je také pravda, že budeš dělat zástupce velitele?“

„Je. Kdo ti o tom řekl?“

„Kapitán Mugwoork.“

„Je dobře, žeš přišel. Stejně bych za tebou šel sám.“

V očích mládence se zablesklo.

„Slyšel jsem, že na výpravu vybíráš poddůstojníky!“ konstatoval s nadějí v hlase.

„Kapitán tě informoval dobře, jak vidím,“ usmál se nadporučík.

„A co tedy?“

„Co jako co. Poddůstojníci už jsou vybráni.“

Syn se radostně podíval na otce. Vzrušením začal rychleji dýchat. Pojede s otcem na válečnou výpravu, bude bojovat po jeho boku!

„Jsem rád, že ses se mnou přišel rozloučit,“ tvrdě utnul jeho představy otec.

„Rozloučit?!“ povíval se četař napůl udiveně a napůl nevěřícně.

„Ano, zítra přeci odjíždím.“

„A já ne?“ zněl teď hlas mladíka hodně, hodně zklamaně.

„Ne, ty zůstaneš tady.“

„Snad proto, že sem mladej a ty se bojíš, že bych tě zklamal?! Ale ...“

„Nesmysl,“ přerušil ho nadporučík rázně, „Vím, že seš statečnej hoch a že bys mi hanbu neudělal.“

„Tak proč tedy já nejedu?!“

„Je to zbytečný. Nechci, abys na takový podivný výpravě zbytečně riskoval život. Nestojí to za to. Kvůli pár trhanům, rolníkům, co si hrajou na vojáky. To není příležitost se vyznamenat, to není boj hodný vojáka, to je trestná výprava hodná policie. Možná ani ty ne“

„A kde se mám vyznamenat? Snad na týhle zapadlý hranici?“ zvolal syn rozhořčeně.

„Jen se neboj. Určitě se ti naskytne příležitost prokázat svoje kvality. Ale ne tady a teď.“

„Nešlo by, abych jel místo nějakýho už vybranýho poddůstojníka? Nemohl bys změnit své rozhodnutí?“

„Samozřejmě bych ho mohl změnit.“

„Opravdu? A uděláš to? Vezmeš mě sebou? Moc bych si toho vážil,“ říkal mladík rychle a v jeho očích se znovu zableskla naděje.

„Ne!“

„Ne? A proč ne?!“ vykřikl syn rozhořčeně a vskočil z postele, na které doposud seděl.

„Protože nechci. Proto.“

Mladý četař si znovu sedl. Byl obrovsky zklamán. Tak se na výpravu těšil! Když se dozvěděl, že jeho otec byl pověřen vybráním poddůstojníků, bral svoji účast jako hotovou věc. A teď tohle. Znal svého otce dobře a věděl, že ten už své rozhodnutí nezmění.

Oba mlčeli. Pak vytáhl starší z mužů cigarety a nabídl tomu mladšímu. Zapálili si. Nepadlo mezi nima ani slovo, pouze pokuřovali uzavřeni sami do sebe a ponořeni do svých myšlenek. První promluvil otec.

„Chci tě o něco požádat,“ řekl.

„Co potřebuješ?“ zeptal se už vyrovnaným hlasem syn.

„Víš, může se mi ledasco přihodit ...“

„Co? Potřete tu chátu a ...“

„Snad, ale kulka může zabít, i když ji vypálí zbabělec nebo trhan. Proto tě chci o něco požádat.“

Syn přikývl.

„Kdybych se snad nevrátil, postarej se o matku. Víš, jak těžce nese, že od nás odešel tvůj bratr. Bude mít jen tebe. Tak se o ni postarej. Slibuješ mi to?“

„Ano,“ rychle přitakal mladík.

„A ještě jedno mi slib ... nesmíš mě zklamat. Chci, aby z tebe byl dobrý důstojník. Abys dělal čest našemu jménu. Tvůj bratr a můj syn ho svým činem poskvnil. Je na tobě, abys svým jednáním naší čest očistil. Slibuješ mi to?“

Slova otce zněla velmi smutně. Syn znovu přikývl. Nadporučík se usmál. Nešlo ale o radostný úsměv. Mladému slova otce přišla jak mluvená závěť, bylo mu do breku, špatně se mu dýchalo. Dlouho si hleděli do očí.

„A nešlo by, abych ...,“ pokusil se ještě jednou obměkčit syn otce, i když věděl, že jeho počínání bude marné.

Důstojník zavrtěl hlavou. Uchopil svého potomka za šíji a křečovitě stiskl. V očích obou mužů se podezřele zalesklo. Padli si do náručí.

„Táto, dej na sebe pozor,“ řekl jen lehce třesoucím se hlasem a se špatně skrývaným dojetím mladík. Poté bez dalších slov odešel.

Nastalo ráno 23. března léta páně 1916, těsně před sedmou hodinou. Sluníčko se již objevilo na obloze a nesměle vytlačovalo poslední zbytky noci z různých děr a zákoutí. Zdánlivě normální ráno, kdyby – kdyby se na prostranství jedné kasárny v Arizoně při hranicích s Mexikem nepřipravovalo padesát mužů na odjezd.

Na apel place stálo v řadě vyrovnaně čtyřicet vojáků v plné polní. Za nimi jejich druhové drželi koně. Vpředu se lehce pohupovalo pět poddůstojníků, ještě o krok před nimi tři důstojníci, z nichž jeden, podporučík Stockton, velel nástupu. Čekali se už jen na dva poslední, na velitele výpravy a jeho zástupce. Konečně zmíněný pár vyšel z budovy. Zatímco nadporučík Greenwood se zařadil mezi tři své kolegy, major Paducat předstoupil před jednotku.

„Pozor!“ zavelel Stockton, „Vojáci vpravo hled.“

Pak učinil brilantní otočku, srazil podpatky a zasalutoval.

„Pane majore, podporučík Stockton, jednotka nastoupena k vašim rozkazům.“

„Děkuji, pane podporučíku,“ řekl s menší okázalostí než by se slušelo Paducat, „Velte pohov!“

„Pohov!“ dokončil svoji misi Stockton a přiřadil se ke svým kolegům.

Major si prohlížel vojáky. Viděl vesměs mladé tváře, tak kolem dvacítky. Vyjímek bylo jen velmi málo. Jednak již nám známý William Truckett, pak dvaatřicetiletý Dan Sonsfool, sedmadvacetiletý William Angril a za starého by se ezi touto omladinou mohl považovat i šestadvacetiletý George Sharp. Jinak však mladíci, někteří skorem děti sotva odrostlí, jako například teprve osmnáctiletý Bill Dam, nejmladší účastník vůbec. A pak spousta devatenáctiletých.

Dan Sonsfool

Major se však za výběr nemohl na nadporučíka Onlloye zlobit. Tato

jednotka byla vesměs mladá a on z ní vybral opravdu to nejlepší, ty, kteří plnili svědomitě své povinnosti. Vybral ty, o jejichž statečnosti, kázni a schopnostech byl přesvědčen, vybral ty, kteří byli nejlepší a nejvytrvalejší na cvičištích, nejlepší střelci. Z očí chlapců koukala odvaha i odhodlání. Přesto, když se major díval na jejich mladistvé tváře, jejichž rysy začaly prokreslovat paprsky stále ještě nepřilíh hřejícího slunce, cítil něco jako smutek a obavu. Vede je do riskantní akce, z jeho pohledu šíleného podniku. Který z nich na to doplatí životem? Už mají jednu oběť, v márnici leží bezduchý John Pass. Kdo z nich k němu přibude? Kdo z nich už neuvidí radostné oči své matky i svítící oči své milenky? Který? Který? Nebezpečí není zanedbatelné.

Snad jen nadporučík Greenwood si je stejně jako on schopen uvědomit závažnost akce. Většina oficírů i vojáků výpravu bere spíše jako rozptýlení ve své nudné službě na hranicích.

Hlavně aby nedošlo ke střetu s mexickou armádou, do jejichž výsostného území za nedlouho vstoupí. Potom by došlo k naprosto nesmyslnému prolévání krve. Nejedou přitom nikam na jisto. Výpověď dvou zajatců nelze přeceňovat, navíc je pro jejich vážná zranění ani nemohou vzít s sebou, aby svoji výpověď mohli případně později upřesnit. Takže mají jen velmi mlhavé představy o tom, kde by se mohli potenciální protivníci nacházet. A ani s nimi nepůjde o lehkou procházku, protože je jich jistě více a budou bojovat o svůj holý život.

Proč se vůbec výprava koná? Kvůli jednomu stárnoucímu veliteli, který se rozhodl dokázat sám sobě a především svým nadřízeným, že ještě nepatří do starého železa? Nevzal na svá bedra příliš velkou odpovědnost a nehodlá za svoje vlastní zájmy zaplatit příliš vysokou cenu? S takovými myšlenkami se potýkal Paducat, když mlčky shlížel na svoji jednotku. Většině na rozdíl od něj měla na tvářích radostný úsměv. Vlajka jim vesele vlála na rozloučenou, kamarádi vzadu jim ve většině případů záviděli. Major se konečně odhodlal k oslovení jednotky.

William Angril

„Páni důstojníci, poddůstojníci i vy, vojáci!“ začal, „Víte dobře, že se chystáme na výpravu, které cílem je, abychom zabránili povstalcům z Mexika překročit naše hranice a ohrožovat naše civilní obyvatelstvo, které musíme chránit. Podlý nepřítel se již tohoto jednání včera dopustil a usmrtil jednoho z nás, možná kamaráda některých z vás. Jméno vojína Johna Passe nezůstane zapomenuto. Věřím, že mu v mé nepřítomnosti vystrojíte důstojný pohřeb. Vy ho zde uložíte k poslednímu odpočinku a my půjdeme po stopách jeho vrahů, abychom je nejen ztrestali, ale především jim zabránili, aby nemohlo už dojít k opakování této politováníhodné události.“

Při majorových slovech, které bylo možné i chápat jako jakýsi nekrolog Johna Paasa, se oči dvou vojínů v první řadě zatřpytily. Patřily George Yeomanovi a Bedřichu Müllerovi, kteří spolu s Truckettem byli vybráni na výpravu ze včerejší Stocktonovy hlídky.

„Pánové,“ pokračoval Paducat, „všichni dobře víte,

že se nejedná o lehký úkol. Já vím, že všichni, co jste byli vybráni, splníte vždy to, co od vás očekáváme. Doufám, že se brzo všichni vrátíme zpátky, že zpacifikujeme tu bandu

táhnoucí k našim hranicím a zajistíme v našem prostoru klid!“

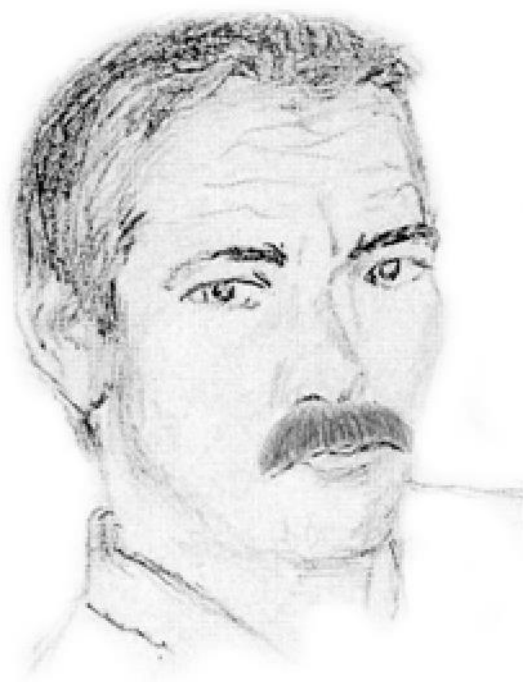
Při těchto slovech se ušklíbl vzadu stojící plukovník Delmont. Jeho přání bylo přesně obrácené, aby se už Paducat nevrátil a pokud ano, tak aby výprava skončila fiaskem. Pak by přišla řada na něj.

„Nuže, pánové, na koně!“ zvolal major.

Všichni se rozběhli ke svým zvířatům. Majorovi tento zastaralý, leč do zdejších končin velice výhodný prostředek, přiváděli dva vojíni. Daleko vhodnější, než vojenské nákladní automobily, které zůstanou v kasárnách. Ač koním již odzvonilo, do nepřístupné krajiny Mexika se budou hodit daleko víc a i proto je má zdejší jednotka stále k dispozici. Velitel se na svého koně vyhoupl s takovou lehkostí a pružností, kterou by od pětadesátníka nikdo nečekal.

Brána se otevřela, trubač rozezněl svůj nástroj, vojáci mávali za odjíždějícími druhy klobouky a hlasitě jim přáli šťastný návrat i úspěch. Hecování však bylo oboustranné, i odjíždějící se dali strhnout k výkřikům a slibovali rychlé potření té chátry a návrat zpět.

V čele kolony jel major Paducat, za ním další důstojníci, pak v čtyřstupech vojáci, po jejichž boku klusali poddůstojníci. Na konci kolony dupalo několik koní, které byly obtěžkány proviantem, střelivem, dvěma kulomety. Ke kulometům byli přiřazeni vojíni William Angril, jeden z těch starších a Samuel Howel, nejlepší střelec z této zbraně v posádce vůbec, i když mu bylo teprve devatenáct let.

nadporučík George Fonson

kvůli těm banditům. Ale jsem důstojník armády Spojených států a ne nějaký řezník, kterej bude řešit mexický problémy tím, že je jednoduše vyhladí. Vůbec mi thle není po chuti, nemám chuť bojovat se ženami a dětmi.“

„Vy se ženskejma bojujete jen v posteli, co?“ zachechtal se Onnloy.

„A prej ste v tom dobrej,“ přisadil si Fonson.

„Tohle tvrzení nepopírám,“ usmál se s jistou dávkou ješitnosti podporučík, „Určitě jsem měl v minulosti na tomto válečném polí řadu úspěchů.“

„Tady to však bude jiný, milý kolego,“ řekl ironicky Fonson, „tady budete muset použít jinou stříkačku.“

Stockton se tomuto vtipu jen povýšeně usmál, zato jeho společníkům se tak líbil, že se dali do hlasitého smíchu. Tak hlasitého, že přinutil majora Paducata se otočit. Stříhl po svých dobře se bavících podřízených přísným pohledem, pak se obrátil na svého zástupce.

„Nálada je zatím dobrá, doufám, že jim vydrží.“

„Taky doufám,“ řekl Greenwood, „Kde chcete překročit hranice?“

„Odpoledne už budeme v Mexiku.“

„Nebylo by ale lepší ještě kus cesty urazit podél hranice? Proč zbytečně zvyšovat nebezpečí, když ještě můžeme využít našeho území.“

„To nebezpečí, že na někoho narazíme, nám bude hrozit stejně, tomu se nevyhneme. Snad abychom prosili Boha, aby se nám vyhnula pravidelná mexická armáda.“

„Možná by stačilo, aby jejich jednotka nebyla moc silná,“ usmál se Greenwood.

„Na co narážíte?“

„No, vím, že nás nemaj v lásce. Ale když budeme silnější nebo dostatečně silný, nejspíš nás vyzvou, abychom vopustili jejich území. My se pak zařídíme podle potřeby.“

Jakmile zmizeli vojáci z dohledu pevnosti, značně polevili v kázni, čtyřstupy už nebyly tak vyrovnané, hovořili mezi sebou nahlas, byl slyšet i smích. Nikdo z velení se nad tím však nepozastavoval. Velitel výpravy se svým zástupcem stále jeli mlčky vepředu, ale další tři důstojníci se mezi sebou živě bavili.

„Já bych se s nima vůbec nemazlil,“ říkal právě Onnloy, „Kdyby nám dala naše vláda souhlas, mohla by Mexiko obsadit naše armáda a dát to tam všechno do pořádku.“

„Vám asi ušlo, že se tam generál Pershing už nějaký čas nachází,“ neodpustil si poznámku Stockton.

„Ne, to teda neušlo. Ale tohle není vono! To by chtělo pořádnou akci. Srovnat to tam se zemí!“

„Velmi jednoduchej recept. A ještě k tomu asi i hodně krvavej.“

„Snad byste se netrápil pro nějakou tu kapku

mexický krve,“ vložil se do debaty Fonson.

„Jak se to vezme,“ zavrtěl hlavou Stockton,

„Taky jsem naštvanej, že jsem tady na hranicích

„Budu raději doufat, že dřív vobjevíme ten prokletej tábor povstalců, než načapaj mexický vojáci nás,“ pokřižoval se v duchu Paducat.

„V každém případě bude tahle výprava pro nás zabíračka.“

„Souhlasím. Kdybychom měli aspoň zkušený lidi, pár pořádněj boji prošlejších vojáků, který se nepodělaj při prvním výstřelu,“ povzdychl si major.

„Co naděláte, naše posádka je holt složená tak, jak je složená. Však voni se votrkaj.“

„Jen abychom jim předtím nemuseli vystrojit funus.“

„Snad ne. I když těch vzbouřenců je možná víc, naše výzbroj a výcvik se nedá s nimi srovnávat. Jejich ženy a děti s námi navíc bojovat nebudou.“

„To asi ne, ale nemůžeme si dovolit se s nima nějak zvlášť mazlit. Pochopitelně nedovolím žádný ukrutnosti, ale jen stěží budeme moci brát vohled na ženy a děti, jestli dojde k boji. Navíc, kdo ví, co můžeme čekat vod žen a dětí banditů!“

„Já vašim pochybnostem rozumím,“ přikývl nadporučík, „Ale myslím, že jde o předčasný starosti. Uvidíme, jak se naše trestná výprava vivine. Třeba je ani nenajdeme.“

„No, já mám takový loupání v kříži, který mi říká, že se brzy něco semele. Že rozhodně nepotáhne domů bez nějaký tý šlamastiky.“

„Teď jde jen vo to, zda vyprášíme kožich my jim nebo voni nám,“ usmál se Greenwood.

„To máte pravdu. Navíc voni mají tu výhodu, že jsme na jejich území tak nějak protizákonně.“

„Tohle pro povstalce žádná výhoda není. Spíš je pravda, že voni jsou psanci a mexický vojáci je postřílejí bez vyzvání, nám, aspoň si to myslím, to napřed řeknou.“

„A pak to do nás taky nasypou,“ rozesmál se teď i Paducat.

„Já bych případný setkání s mexickou armádou neviděl tak černě,“ byl v tomto směru Greenwood optimista, „I když narazíme na mexický vojáky, nemusí skončit nijak tragicky. Je napjatá mezinárodní situace a voni ji nebudou chtít vyostřovat. A navíc, jsme na jejich straně a máme vlastně společnej zájem. Voni se chtěl zbavit rebelů z politickéjch důvodů, my zase z důvodů bezpečnosti našich hranic.“

„Asi máte pravdu, stejně bych ale byl rád, kdyby se nám rychle podařilo najít ten tábor, zpacifikovat je a vrátit se stejně rychle zpátky, aniž bychom narazili na mexickou armádu. Budu se za to modlit,“ dodal major, ačkoli v kostele už nebyl pěknou řádku let.

Greenwood se na velitele zkoumavě podíval. Jeho nadřízený vůbec nebyl v dobré a pozitivní náladě, což ho jako jeho zástupce trápilo. Jako by major už dopředu očekával nepříjemnosti, jako by dával najevo, že nevěří smyslu svého poslání a v jeho úspěch. Takový veřejně deklarovaný postoj není právě dvakrát dobrý s ohledem na družstvo. Nadporučík se zachmuřil a v duchu si říkal, že na chování velitele bude muset zapracovat, aby major nepřenášel své pochybnosti na své podřízené.

Kolem poledního se kolona zastavila na odpočinek a posilnění. Nedaleko nich se táhla mexická hranice, kterou zanedlouho překročí. Všichni si této skutečnosti byli vědomi. Až se tak stane, budou muset být velmi ostražití, protože přítomnost na cizím území znamená permanentní nebezpečí. Ale vojsko dobrá nálada neopouštěla, stále ještě jejich vyleštěné boty nestačil pokrýt prach, stále mají tváře čisté a předpisově vyholené, stále jsou plní předsevzetí na hrdinské kousky. Hecovali se, vtipkovali, byť mnozí pod tou roškou velkorysosti k problémům schovávali tísnivé pocity. Ty pramenili z toho, že jedou do neznámého prostoru a nikdo neví, co je tam čeká.

Na druhé straně se nacházela v jednotce i skupinka dobrodruhů, kteří žili ze dne na den, nezajímalo je nic jiného než nejbližší události. Neměli dlouhodobé plány, ty jejich byly o kusu žvance, trochu toho chlastu a dobré ženské, se kterou by si užili. A co bude pak? To není třeba řešit.

Už během jízdy se opět vytvořila okolo starého Trucketta skupinka. Trochu se na tohoto matadora dívali jako na svého tátu, který je v těžkých chvílích ochrání či jim alespoň přispěje vhodnou radou. Mezi jeho příznivci nechyběl Yeoman a Müller, k nim se přidal devatenáctiletý, trochu vytáhlejší a často filosofující Sam Haylden. Čtvrtým členem se stal italský přistěhovalec Joel Pascaloto. Byl na svůj původ hrdý, stejně jako na okolnost, že doposud umí dobře italsky, ne jako Bedřich Müller, jehož předci se kdysi přistěhovali z Německa a on už neumí německy ani slovo. Tato skupinka se dobře znala už z kasáren, občas s nimi držel basu i John Pass, ale kde je tomu konec. Snad už je v ráji, pokud je a pokud do něj pustěj někoho v uniformě.

Bill Dam

Když tu tak seděli a mluvili, rozhlédl se Trickett kolem. Vytvořili se podobné diskusní kroužky, šarže se od vojáků odtáhli a věnovali se sami sobě, důstojníci a poddůstojníci zvlášť. Někde bylo pohromadě více osob, někde si vystačili dva.

Zrak Trucketta spočinul na jednom vojínovi, který působil zvláště chlapeckým dojmem. Měřil tak stosedmdesát centimetrů, hubenější, hnědé vlasy, modré oči a přitažlivý obličej. Seděl tam tak sám, jeho pohled byl smutný a roztěkaný. Těžko říci pohnutky, proč ho starý voják oslovil, zda ze soucitu nad jeho osamělostí anebo z jiného zájmu, jak se občas po kasárnách říkalo. Opuštěný sirotek zvedl oči, ve kterých se zračila nejistota.

„Ano, potřebujete něco?“ zeptal se příjemným, spíše hlubším hlasem, ve kterém byl zřetelný ostych před zkušeným kolegou.

„Já nepotřebuju nic,“ usmál se Trickett, „Já jsem Will, ale to asi víš. Jen když jsem tě tady viděl sedět tak

vopuštěnýho, tak jsem tě chtěl pozvat mezi nás. To víš, tady to bude brzy hustý a musíme spolíhat jeden na druhýho. Tak se jednak musíme poznat a zároveň si i začít důvěřovat. Máme šanci jako jednotka, jednotlivec neznamená nic.“

Vojín nevěděl, co odpovědět. Samota se mu rozhodně nelíbila, ale na druhé straně nebyl vůbec družný. V posádce nepůsobil dlouho, vlastně se ani s nikým nezkamarádil, kromě služebního jednání byl spíše vždy uzavřený do sebe a zádušný. I když mu bylo teprve osmnáct, vybral ho nadporučík Onlloy, protože byl výborný střelec a cíl minul málokdy.

„Jak se vlastně jmenuješ?“ přerušil jeho rozpaky Trickett.

„Bill, Bill Dam.“

„Tak Bill ... dobře, Bille, pojď se sednout mezi nás, stejně za chvíli vyrazíme.“

„Děkuji za pozvání,“ zvedl se Dam a přemístil se ke skupince vojáků.

„Výborně, tak abychom se snad představili, tohle je naše úderný komando, před kterým už zalezaj všichni bandity pod zem. A navopak banditky votvíraj náruče,“ zvolal Trickett a představil jednotlivé členy jeho party. Pak se znovu obrátil na nového člena tohoto společenství.

„Tak Bille, teď nám řekni, to vypadáš tak mladě nebo si?“

„Asi sem.“

„Hm, tak jakto, že tě vybrali?“

„Pan nadporučík Onlloy si myslí, že umím střílet.“

„A umíš?“ vložil se do debaty Yeoman.

„Trochu,“ usmál se nervózně Dam, nechtěl, aby se zdálo vypadalo, že se vytahuje.

„Však uvidíme, až to začne. Chceš cigaretu?“ zeptal se Truckett spíše ze slušnosti, protože jich sám neměl nevyčerpatelnou zásobu a kdoví, jak se tahle výprava proáhne. Proto, když Bill odmítl, si oddechl a zapálil si sám.

„A co tě přivedlo k nám, vojákům?“ zeptal se po pár šlucích.

„Žil jsem jen s otcem, ale ten furt pije, často jsme neměli ani co jíst, peníze, co jsem někde vydělal, mi sebral a ještě mi natlouk. Když se naskytla šance vstoupit do armády, tak jsem jí využil.“

„Tos udělal dobře, tady se ti bude líbit.“

„Ani bych neřek,“ ušklíbl se Yeoman.

„A proč ne, ty chytřej? Proč by se mu tady nemělo líbit?“

„Protože to tady většinou stojí za hovno!“

Chvilku se ještě přeli, zda to tedy za to hovno stojí či nikoli, nakonec se stejně nedohodli a poslali se tam, odkud zmíněný subjekt vychází. Pochopitelně svá slova nemysleli až tak vážně, i když Dam měl pocit, že už spolu snad nikdy nepromluví. Nakonec však všechno vyřešil major Paducat, který dal pokyn k nástupu.

Vojsko vstalo, upravilo se a nasedlo na koně. Pak kolona bez dalších slov namířila k hranici. Překročili ji lehce, vlastně kdyby nevěděli, kudy pomyslná čára prochází, nikdo by si toho ani nepovšiml. Hory vystřídaly hory, zem, stromy, šutry, křoviny, ani to se nezměnilo. Leč šlo už o objekty mexické.

Již tři dny uplynuly od doby, co jednotka majora Paducata vstoupila na mexické území. Skoro přesně dvaasedmdesát hodin. Psalo se totiž datum šestadvacátého března, pro upřesnění čas kolem poledního. Vojáci se chystali k dalšímu obědu na nepřátelském území. Ovšem zdaleka zde nebyli všichni, protože major vyslal výzvědné skupiny. Celkem tři po pěti lidech. Jednu vedl seržant Parker, druhou rotmistr Ruddell a třetí četař Summer.

Zbytek konvoje odpočíval. Major byl rozmrzelý, tři dny bloudili po horách a marně hledali stopu po povstalcích. Nevyznali se tu právě nejlépe, mapy asi nebyly přesné a možná že ti, po kterých zde pátrají, už jsou za sedmero horama a sedmero řekama. Potravin a času sice měli dost, takže nebylo kam spěchat. Paducat se rozhodně nechtěl vrátit bez úspěchu. Jenže jeho špatná nálada se začala již projevovat i na mužstvu. Výstroj se jim už zdaleka tak neleskla, jen výjimky z nich se holily a tak na mnohých tvářích zelo strnisko. Vyjma těch, kterým spíše rašolo chmýří.

Paducat nožem vydlobával obsah jakési konzervy a svoji rozmrzelost dával nepokrytě najevo. Proto se ho všichni stranili, především podporučík Stockton, který pozoroval zlostné pohledy, kterými ho velitel častoval. Jako by on mohl za to, že hledají jehlu v kupce sena.

Majorovi najednou došla trpělivost, už měl dost toho, jak ho ignorují. Zvedl se a šel k místu, kde se shromáždili jeho důstojníci. Ti mezi sebou vedou živou zábavu a na velitele kašlou. Přehlédli znechucené pohledy svých podřízených a nasadil co možná nejroztomilejší výraz.

„Tak o čempak se tady bavíte, pánové?“

Nastalo trapné ticho, kdy se nikomu nechtělo odpovědět a pohledy se navzájem vyzývali, dávali si přednost. Situaci zachránil Greenwood, asi u vědomí svého postavení zástupce velitele.

„Ale, pan nadporučík Onlloy říkal, že bychom měli pátrat víe ve vnitrozemí, já mu ale oponoval.“

„Oponoval? Proč?“

„Už takto jsme mnoho mil na mexickém území, tak proč zbytečně riskovat.“

„Zbytečně?“ protáhl Onlloy.

„Ano, zbytečně. Pokud se nachází nějaká banda v blízkosti hranic, pak musí být někde tady. Dobrá, tak ji vyřídíme, pokud skutečně existuje. Ale jestli jsou hluboko ve vnitrozemí, tak ať se vo ně postaraj jejich vojáci.“

„A to se sem jako plahočíme zbytečně, to tu smrdíme už tři dny pro nic za nic?“

„Zbytečně? Čemu říkáte zbytečně? Když prokážeme, že tady žádnéj potenciální agresor není, tak je to dobrej výsledek naší akce,“ opáčil Greenwood.

„Čemu říkám zbytečně? Když tady budeme jezdit jak šašci a nevypálíme ani jednu ránu!“

„Jestli chcete mermomocí tak střílet, tak si zajedte do Evropy. Tam se teď střílí ostošest. Třeba si stačíte nějakou tu ránu i vystřelit, než vás zabijou.“

„Cože?!“

„Ale pánové, pánové,“ krotil je Paducat, „Přece se nebudeme hádat.“

„Chtěl jsem jen říci,“ pokrčil rameny Greenwood, „že jestli zjistíme, že v blízkosti hranic nevoperuje žádná banda a nehrozí nebezpečí jejího vpádu na naši stranu, tak že takový zjištění není neúspěch.“

Major nebyl stejného názoru, ale mlčel.

„Že není? Šli jsme sem s tím, že sedřeme s tý verbeže kůži. A to taky chceme udělat. Když se takhle vrátíme zpátky, tak se nám všichni vysmějou!“ durdil se Onlloy.

„O nějakém návratu nemůže být ani řeč,“ pravil rychle Paducat.

„To je dobře,“ zaradoval se Onlloy, „Však my je pane majore vobjevíme a pak s nimi uděláme krátkej proces!“

„Správně, všechny je postřílíme a pak se teprve vrátíme,“ přizvukoval Fonson.

„A co když mezi nimi budou ženy a děti?“ namítl teď Stockton.

„Hnidy dělaj vši, řekl už kdysi nějakej důstojník, myslím že Chivington,“ odvětil Fonson.

„Ale to bylo za indiánskejšch válek a nebylo to právě košer!“ zachmuřil se Stockton.

„To je jedno, ale postřílet je všechny je nejjistější prostředek, jak se jich zbavit jednou pro vždy.“

„Ale pane nadporučíku,“ krotil krvežíznivce major, „nejsme žádní barbaři, ale armáda Spojených států amerických. Pokud to bude jen trochu možné, budeme se snažit případné ženy a děti jakýmkoli způsobem neohrozit. Pokud to bude jen trochu možné!“

Fonson se jen rozpačitě uklonil, jako že vyjádření velitele tedy bere na vědomí. Stockton se zhnuseně otočil.

„Už by se měli vrátit hlídky, abychom věděli na čem sme,“ nakousl raději jiné téma Paducat.

„To asi hned tak nebude,“ opáčil Greenwood.

„Ta nečinnost mě ubíjí,“ povzdechl si velitel.

„Já bych se třeba taky mohl vydat na průzkum,“ navrhl Onlloy.

„To už je moc. Už takhle pobíhá po mexickéjšch horách dost našich vojáků. Dost na to, aby je načapali mexický vojáci,“ zamítl návrh major.

„Takže nás zase čeká nudný vodpoledne,“ odušil Fonson.

„To teda jo,“ přitakal Onlloy, „Mám na ně čím dál tím větší vztek!“

Tentokrát jeho slova už všichni nechali bez odpovědi a začali se mlčky věnovat jídlu. Jako by vyčerpali všechny témata, ke kterým byli schopni vést alespoň trochu rozumný rozhovor.

Pokud by však vznikl dojem, že se nudili pouze důstojníci, šlo by to omyl. Obyčejní vojáci na tom nebyli o nic lépe. Jediné štěstí pro ně představovalo počasí, sluníčko svítilo, vál vlahý větřík. Kdyby ještě mělo být sychravo a zima, nálada by jistě byla ještě nervóznější. Mnozí vojáci už dojedli a leželi nataženi na pokrývkách a slunili se. I když paprsky dodávaly více světlo než hřejivý pocit. Ale asi

dva nebo tři vojáci si dokonce na hrudi rozhalili košile, snad aby jejich pleť dostala jiný odstín. Nikdo se nad tím nepozastavoval, nikdo jim nevyčítal pokleslou morálku v ustrojení, v rámci tábore je velení nechávalo dělat si co chtěli.

V této době teprve skupina mladíků kolem Williama Trucketta oceňovala jeho neutuchající nápady, kterými zabíjel čas. Ten byl šťastný, že jeho výplody dost bujné fantasmie mají odezvu a činil se. Dnes byla jeho parta celá pohromadě, včera byl na výzvědách Yeoman a Halden, den předtím Truckett a Pascaloto. Nyní seděli pohromadě na pokrývkách, Truckett si vychutnával labužnický cigaretu, taky Pascaloto si jednu ubalil.

„Podívejte, jak se páni důstojníci hádají,“ poznamenal Dam.

„Bodejď by se nehádali, čekali, že to rychle skončí a zatím tady sedíme furt na prdeli a hovno se děje,“ měl hned odpověď Truckett.

„To je pravda. Ale možná je to tak lepší, než kdybychom museli na někoho střílet,“ zafilozofoval Haylden.

„Snad máš pravdu,“ přitakal Yeoman, „Navíc nuda byla i v kasárnách.“

„Jenže tam šlo aspoň někam vyrazit,“ zavzpomínal Müller.

„Už abychom na ty Mexičany narazili,“ povzdechl si Truckett.

„A proč? Není to takhle vopravdu lepší?“ zeptal se Dam.

„Lepší? V čem lepší?“

„No, že nás nemůže nic potrefit.“

„Aha, pánové mají naděláno v kalhotách, že?“

„Nesmysl,“ ohradil se Bill.

„Co to meleš? Já vosobně strach vůbec nemám, eště abych se bál pár rolníků s motykami,“ řekl Yeoman dotčeně.

„Pokud mi paměť slouží, ty co zabili Passe, ty pušky měli,“ nenechal se připravit o slovo Truckett.

„Dobře, ale stejně sme to do nich nasypali, že nestačili utíkat,“ přišel se svým názorem na trh Müller.

„Protože sme je překvapili. Ne, já je nepodceňuju, to víš, kulka si nevybírám.“

„A přesto chceš, aby to už začalo,“ zavrtěl hlavou nechápavě Dam.

„To chci. Potřebuju už zase nějaký vtrůšo, takhle to nemá cenu!“

„Ale při tom vzrůšu, jak ty říkáš,“ ozval se Haylden, „tak při něm půjde vo život!“

„Bez toho by to nemělo cenu. Kdybys nic neriskoval, tak by to stálo za velký kulový.“

„Děkuju pěkně,“ mávl rukou Haylden.

Dohadovali se dál, jestli má či nemá cenu se s Mexičany střetnout, šlo však o jalové řeči, které sloužily jen k zabítí pomalu ubíhajícího času.

Sam Haylden

Začalo se pomalu stmívat, když se vrátil druhý výzvědný oddíl. Už dříve dorazil četař Summer se svými lidmi s prázdnou. Pak ale přijel rotmistr Ruddell a dva jeho vojáci, další chyběli. To bylo podezřelé, navíc poddůstojník rychle spěchal za velitelem.

„Kde jsou ti další?“ povstal Yeoman.

„Vím já?“ pokrčil rameny Trickett.

„A kdo chybí?“

„Ken Zane,“ řekl Pascaloto.

„Frederick Tench,“ doplnil Müller.

„Počkejte, táhle dou ty další dva z hlídky, zeptáme se,“ protáhl své tělo Trickett a namířil si to k Williamovi Galvestonovi a Franku Diggetovi. Nebyl však jediný, koho podobná myšlenka napadla a tak byli v tu ránu oba dva zvědi obklopeni povykujícím hloučkem. Trickett chvíli zaváhal a pak si doslova vytáhl za ucho Franka Diggeta. Jeho autorita mezi omladinou ho ušetřila jakýchkoli poznámek.

„Co blbneš?“ ohradil se Frank.

„Nic, jen si chci s tebou promluvit,“ usmál se Will a rozřekl se na další, „Nechte nás bejt, támhle máte druhýho, von vám řekne, co chcete vědět. A ty pojď stranou, ať máme soukromí.“

„Tak co je?“ ptal se Yeoman, když k jejich hloučku přivedl Trickett Diggeta.

Frank si sedl, odložil pušku a zvedl hlavu, čímž dal najevo, že očekává otázky. První začal Müller.

„Kde sou zbylí z hlídky?“ zeptal se.

„Pozorujou jejich tábor.“

„Co? Jakej tábor?“ zeptal se chvatně Yeoman.

„No přece těch banditů.“

„Vy ste objevili ten povstaleckej tábor?!“ vykřikl skoro Hayden.

„Se ví.“

„Sakra, to si dám líbit. Kde sou?“ vyzvídal Pascaloto.

„Asi deset mil vocaď. V takovým zapadlým údolí. Aspoň tam byli v poledne. Ted' už asi zase vo kus popolezli.“

„To je výborný. A kolik jich je?“ ptal se Müller.

„Hodně, možná i dvě stovky ... ale je tam hodně ženskejch a dětí.“

„Ženskejch?“ zasnívili oči Yeomanovi.

„Víte, kde je vhodný si na ně počíhat?“ staral se o důležitější téma Pascaloto.

„Tak trochu, Ruddell říkal něco jako že mý nějakej plán ...“

„Ruddell?“ zopakoval jméno Trickett a stočil zrak směrem k důstojnickému hnízdu, kde rotmistr právě referoval o svých zjištěních.

„Takže říkáte, že něco přes stovku?“ zamyslel se major Paducat a pak zpřísněl, „Doufám, že ste si dali pozor, aby vás neobjevili!“

„Pochopitelně.“

„A co ty dva? Jakým jste jim dal rozkazy?“

Joel Pascaloto

„Aby z dálky sledovali ty darebáky a až se utábořej na noc, aby se sem vrátili.“

„Proč ste radši nezůstal s nima?“

„Chtěl jsem vám předat zprávu vosobně, abych měl jistotu, že ste byl vo všem správně informován.“

„Dobrá, tak teď eště vědět, kam se asi daj a vymyslet nějakej plán na jejich pacifikaci,“ zamyslel se Paducat.

„Já si myslím, že to není tak těžký,“ ozval se znovu Ruddell.

„Ne? A kam teda pudou?“

„Máte mapu, pane majore?“

„Tady je,“ přistrčil podporučík Stockton zmíněný předmět před poddůstojníka.

„Podívejte,“ začal ukazovat svůj odhad Ruddell, „zpátky určitě nepůjdou. Tedy kupředu. A kudy jinudy, než tímhle průsmykem.“

„A proč by nešli jinudy? A kudy jste šel vy?“ zeptal se Onlloy.

„Já? Tady přes ten kopec. Není to tak daleko, jenom pár mil.“

„No vidíte. A proč by voni ...“

„Říkal jsem přece, že mají mezi sebou ženy a děti. A s těma by se tam nevydrápali,“ přerušil nadřízeného rotmistr, ale nikdo mu tento prohrěšek v tuto chvíli nevyčetl.

„To je pravda,“ připustil Fonson, „Ale co když už tím průsmykem prošli?“

„To je velmi nepravděpodobný. Nemohli se tak rychle přemístit.“

„Ale není to vyloučený,“ trval na svém nadporučík.

„Nedá se to vyloučit. Ale proto sem tam nechal ty dva vojáky, aby je z povzdálí sledovali. Ti nám pak řeknou, zda jsem se mýlil či nikoli.“

„Jen aby sem trefili,“ zapochyboval Stockton.

„Ken Zane je zkušenej, ten se vyzná,“ odpověděl Ruddell.

„Tak dobře. Teď se musíme poradit co dál,“ obrátil se k důstojníkům Paducat. Ruddell chvíli váhal, ale pak se osmělil a znovu se ozval.

„Pane majore, dovolíte mi k tomu ještě něco říci?“

„Jistě, rotmistře, mluvte. Znáte nejlépe celou situaci,“ přikývl Paducat.

„Myslím, že by stačilo zde, vidíte,“ ukázal poddůstojník na mapu, „někde v těchto místech si na ně počíhat. Nemohli by se bránit a my bysme je mohli postřílet jak koroptve.“

„Děkuji vám, rotmistře,“ zamyslel se znovu major a pak dodal, „Běžte si vodpočinout. Beru váš návrh do úvahy. My se poradíme. A nešířte v mužstvu paniku.“

„To je zbytečnej rozkaz, podívejte,“ usmál se Greenwood.

Velitel přelétl tábor pohledem. Cela jeho jednotka byla na nohou, pochopitelně, Digger a Galveston všechny o všem zpravili. Ti teď napjatě čekali, co se bude dít dál.

„K čertu, co teď?“ podrbal se za uchem Paducat.

„Měl byste k nim promluvit a uklidnit je,“ poradil Greenwood.

„A co jim mám jako říct? To se vám řekne, promluvte k nim,“ naříkal major.

„Když dovolíte, vyřídím to sám,“ přerušil jeho rozpaky Greenwood.

„Ale jistě, udělejte to.“

Nadporučík zamířil k vojákům, kteří se kolem něho nahrnuli a ztichli.

„Vojáci,“ řekl, „není třeba se znepokojoovat. Dneska si klidně vodpočívajte, zejtra budete potřebovat dost sil. Hlavně zachovejte klid a kázeň. A žádněj velkej voheň. Nesmíme nepřítelě na sebe upozornit!“

Po těchto slovech se důstojník otočil a odcházel pryč. Nevěnoval vojákům už jediný pohled, jako by si byl svými slovy naprosto jist. Vyšlo mu to, muži se rozcházeli po skupinkách ... teď teprve bylo o čem debatovat. Zachovali pouze tři malé ohýnky, dva pro mužstvo a jeden pro důstojníky, kteří se kolem něho sesedli. Major si přehodil přes ramena plášť a zahájil poradou. První se ozval Onlloy.

„Já si vosobně myslím, že návrh rotmistra je velice dobrej a lehce proveditelnej.“

„Jenže to je nebudeme moct vobklíči,“ namítl Stockton.

„A proč vobklíčit?“

„No to je jasné, ne? Takhle jich nejvýš pár vepředu zabijeme a další utečou.“

„Když do nich začneme pálit z kulometů, tak jim dáme co proto. Pak je můžeme hnát dál.“

„To ale bude masakr.“

„No a co?“

„Chtělo by je to vobklíčit, aby neměli jinou šanci než se vzdát!“

„A co pak se zajatci?“

„Pokud vím, tak pan major říkal, že jsme armáda Spojených států amerických a ne tlupa mordýřů!“

„Že ste se nedal na misionáře, slušelo by vám to,“ ušklíbl se Onlloy.

„Ale pánové, nechte zase už těch nesvárů. Máme dost starostí na to, abyste se zase hádali,“ přerušil je rozmrzele Paducat.

„Já si myslím, že bude návrh rotmistra Ruddella jediným řešením,“ ozval se Greenwood, „Pokud ovšem Mexičané neopustili průsmyk.“

„Proč si to myslíte?“

„Stačí, když obsadíme průsmyk, tady,“ ukázal zástupce velitele na mapu, „Je to vodsud pár hodin cesty a snadno se tam dostaneme i v noci.“

„To budeme muset počkat, až dorazí Parrer a ty dva zvědové. Možná, že Mexičani zatím změnili plán a my se podle toho budeme muset zařídit,“ uvažoval nahlas Paducat.

„A nešlo by, abysme jim do zad poslali půlku mužstva, aby jim zatarasilo cestu zpátky?“ zeptal se Stockton.

„To by možná šlo, myslel jsem na to,“ přikývl major.

„Dovolil bych si ale upozornit,“ ujal se slova Greenwood, „že by takovej manévr trval příliš dlouho.“

„Možná, že by se to stihlo,“ nechtěl se vzdát svého plánu podporučík.

„Možná, ale to bychom taky v jednu chvíli měli proti sobě stopadesát lidí. Stopadesát proti dvaceti, to už je dost silný kafe i pro naše líp vyzbrojené vojáky. I přes moment překvapení, který taky bude na naší straně.“

„Máte pravdu, moudrý velitel svý síly netříští,“ vzal si na pomoc starou vojenskou poučku Paducat.

„A pak, bude lepší, když na ně hned udeříme co největší silou, to jich pobijeme hned hromadu, aspoň nám zbyde míň práce na potom,“ zasmál se Onlloy, ale ostatní zůstávali vážní.

„Takže jak se dohodneme?“ ptal se dost nerozhodně major, byť jako velitel by měl vyjavit konečné stanovisko sám. Ujal se toho znovu jeho zástupce.

„Já bych navrhl, abychom se připravili k pochodu. Aby koně byli přichystaný, vojáci taky. Pak počkáme na příchod zvědů. Až přijdou, pokud potvrdí naše předpoklady, tak se hned vydáme na pochod a vobsadíme průsmyk. Tam na ně počkáme.“

„A co když se nevrátí?“ vyjádřil svou pochybnost Stockton.

„Tak tady necháme dva muže a stejně vyrazíme. Nemůžeme riskovat, že třeba zabloudili a my bysme ty bandity propásli,“ dokončil Greenwood.

Nikdo nic nenamítal, všichni se však obrátili na velitele. Major byl ale rád, že bojový plán na střetnutí s povstalcí sestavil někdo jiný. Asi už byl opravdu na tuto výpravu starý, ale stále si to nechtěl připustit. Byl unaven jak fyzicky tam psychicky. Proto přikývl.

„Souhlasím s návrhem pana nadporučíka. Uděláme to tak. Vy, pane nadporučíku,“ obrátil se na Fonsona, „postarejte se, aby vojáci a koně byli přichystaní k odchodu v každou chvíli. Ano?“

Byla už hluboká noc. Hlídka seržanta Parkera se vrátila z průzkumu s prázdnou, dva muži, které ponechal na pozorování nepřítele rotmistr Ruddel, zatím stále ne. Ochladilo se. Nebe nepokrýval jediný mrak, vystavovalo na odiv miliony teček, o kterých se tvrdí, že to jsou hvězdy. I měsíc zářil na čisté obloze. Chlad z vesmíru doléhal na jednotlivé vojáky. Tři malé ohýnky byly pouze symbolické, rozhodně nikoho nemohly zahřát. Hlídky si udržovali krevní oběh ve zvýšeném provozu chůzí, ostatní se choulili v pláštích a houních.

Byli připraveni každým okamžikem vyrazit, téměř nikdo nespál. Čekalo se každým okamžikem na povel k pochodu. Ale třeba Trickett si spokojeně chrápal, stejně jako zkušený Ruddell. Naopak starý major byl vzhůru. Seděl u ohýnky a klímal. Zvenku mu byla zima, zevnitř horko.

Má vést své nezkušené chlapce už brzo do boje, sám už je přitom dost vyčerpan. Ale nesmí svoji slabost dát najevo. Musí věřit, že má spolehlivé mužstvo. Zvláště na Greenwooda se může spolehnout. A taky na Stocktona. Pravda Onlloy a Fonson jsou trochu horkokrevní, v boji však určitě budou velmi platní. Už brzo všechno skončí. Pochytají či zneškodní bandity, vezme pár zajatců a vrátí se i s nimi na základnu. Tam se budou divit. Hrome, říkají mu dědek, ale uvidí, že takový dědek dokáže mnohem víc než kdejaký mladík.

Vojáci, zvláště ti mladí, nezkušení, co ještě nikdy nebyli v nebezpečné situaci a znali třeskot zbraní a fičící kulky pouze ze cvičiště, ti prožívali jiné pocity. Třeba Bill Dam. Ležel na zádech, zachumlán do pokrývky a díval se na nebeskou klenbu nad sebou. Ale místo kocháním se krás oblohy, řešil složité pochody ve svém nitru. Měl obyčejný strach. Strach ze smrti. To proklaté svištící olovo si nevybírá, nemá rozum. Taky vedle ležící Sam Haylden sebou vrtěl, jako kdyby spočinul na bodlácích.

„Spíš, Same?“ zeptal se tiše Dam.

„Ne,“ odpověděl tázaný.

„Já taky ne,“ řekl poměrně zbytečně Bill.

„Nejde ti usnout, co?“

„Jo. Prostě nemůžu usnout. Víš ... já bych ti něco řekl, ale ty by ses mi určitě smál.“

„Neboj se,“ šeptal Haylden.

„Víš, to je právě vono. Já mám asi strach.“

„Strach?“

„Jo. Asi ... nevím ... cítím něco takového divného ... já se nikdy nebál, až teď ...,“ svěřoval se Dam.

„Nic si z toho nedělej, mně taky není dobře po těle,“ přiznal Sam.

„Fakt?“

„Jo. To víš, říkám si, kdo ví, s kým se to setkáme. A co když si mě nějaký darebák vezme na mušku? Co pak? Prostě tě to trefí a je konec. Šmytec!“

„Konec ... a co to vlastně je ten konec, co je to smrt?“

„Nevíš? Nechodils na kázání? Je to konec pozemského života a čeká tě ...“

„Já vím, život v ráji,“ dokončil s trpkým přízvukem Bill.

„No vidíš, že to víš. Tak proč se ptáš?“

„Ty tomu věříš?“

„Čemu?“

„No, prostě že to smrtí všechno neskončí, že ještě něco bude ... pak, potom ...“

Haylden chvíli mlčel, pečlivě vážil slova, snažil se najít vhodná z nich, kterými by vystihnul své rozporuplné myšlenky.

„Já ..., abych byl upřímnější, tak někdy vůbec ne. Ale pak si zase říkám, že to přece není možný, abych najednou třeba jako usnul a pak už nic. Aby všechno skončilo. Jenže když nic, tak co teda?“

„Právě, to mě taky trápí. Aspoň kdybych věděl, co bude pak ... tak bych byl asi klidnější.“

„Tak radši počítej s tou horší eventualitou,“ zsmál se potichu Haylden.

„S kterou alternativou?“

„No, že tě v zemi sežerou červy, žádný ráj, žádný peklo.“

„Tak ti teda pěkně děkuju za povzbuzení,“ ušklíbl se Dam a odmlčel se. Ale chtělo se mu mluvit dál, cítil, že ho Sam bere vážně, poslouchá ho, má podobné pocity, že se mu může svěřit, aniž by se dočkal výsměchu. A on měl tolik problémů a starostí!

„Same?“ vypravil ze sebe po chvíli.

„No, co se děje?“

„Ještě jedno by mě zajímalo ... jestli budu umět zabíjet.“

„Máš s tím problém?“

„No, nedokážu si představit, jestli budu umět zabít toho druhýho ... já si vždycky říkal, že jo, že s tím nebudu mít problém, ale jak se to přibližuje, když teď vo tom uvažuju ...“

„Tak radši neuvažuj.“

„Tak dík za radu,“ řekl Bill nakvašeně.

„No tak se nezlob,“ omlouval se mu rychle kamarád, „Vždyť zabít není nic těžkýho.“

„Že ne? Jak to myslíš Ty už si někoho zabil?“

„Blázníš? Copak sem nějaký vrah?“

„Já myslel ... někde v boji ...“

„Kde bych asi bojoval? Pokud se zejtra něco semele, tak to bude můj první boj.“

„Jak teda můžeš vědět, že dokážeš zabít?“

„Co s tím furt máš? Prostě stikneš kohoutek a je to, ne?“

„Snad. Snad na dálku bych takhle dovedl zabít, ale zblízka? Třeba nožem? To si nedovedu představit.“

„Tak na to furt nemysli! Třeba tě ten druhej předejde a budeš mít po starostech,“ uklidňoval ho originálním způsobem Sam.

„Tak to budu radši, když mi ty starosti zůstanou.“

„Vidíš. Tak se už na tyhle zkurvený myšlenky vyser. Zkus se soustředit na něco jinýho, třeba jak se vrátíme do kasáren a zajdeme si na panáka.“

Dam chtěl něco odpovědět, ale vyrušil je jiný zvuk.

„Stůj, kdo tam?“ ozvalo se ostře.

Oba mladíci se zvedli na loktech, také další vojáci zvedli hlavy.

„Tak kdo je tam?“ bylo slyšet cvaknutí uzávěru zbraně.

„Sakra, neblbni,“ ozvalo se ze tmy, „tady je Ken, Ken Zane, copak mě Georgi nepoznáváš?“ vyšel ze tmy urostlý vojín, následován druhým, menším a mémě ramenatým.

„To se šeš ty, Kene? A jak tě mám, do prdele, v tý tmě poznat?“ durdil se George Marshall.

„No jo. Musím hned za majorem, sem dost utahanej, makáme, abysme přišli včas,“ řekl Zane a jeho druh Frederick Tench mu přikyvoval.

Za majorem nakonec nemuseli, protože velitel nespál a když uslyšel jejich hlasy, vyšel vojákům sám vstříc.

„Tak co je? Mluvte, k čertu,“ volal až příliš vzrušeně, víc než by se slušelo na rozvážného velitele.

„Pane majore, dovolte abych ...,“ zasalutoval Zane.

„Děte k čertu, vojíne. Nechte těch formalit a rovnou k věci. Co Mexičani?“

Ken Zane

„Utábořili se v průsmyku v jednom postranním údolí.“

„Jdou dál, myslím tím průsmykem?“

„Šli celý voduředne, až do večera. Dá se tedy předpokládat, že zejtra vyrazej dál.“

Neuplynulo ani deset minut a celá jednotka byla připravena vyrazit. Oheň byl uhašen, měsíc a hvězdy jim svítily na cestu, když se prodírali nepřátelskou krajinou. Někteří málem v lese přišli o oko, když jim větve šlehaly do tváří, někdy musel koně vést za uzdu, jindy si mohli dovolit přepych vést se v sedle. Jistě však postupovali vpřed, cíl průsmyk, záměr zničení nepřátelské bandy.

Mohlo být tak deset hodin dopoledne. Vojáci leželi rozloženi podél průsmyku. Kromě dvou, kteří hlídali koně, zde byli všichni. Úplně na špici po stranách ukryli kulometry. Nalevo se za ním krčil Angrill, napravo Howel. Paducat vydal přísný zákaz mluvení nahlas, způsobení jakéhokoli hluku. A pochopitelně musí zůstat maximálně kryti.

Sám major se umístil nedaleko kulometčíka Howela. Až ten na jeho pokyn zmáčkne spoušť, půjde o pokyn ke střelbě pro ostatní. Nedaleko nich ležel Greenwood, ostatní důstojníci a poddůstojníci byli rozptýleni po celé bojové línii, aby dohlíželi na mužstvo. Onlloy si nervózně hladil svůj plnovous, Stockton se znechuceně a s pohrdáním díval na přípravu k masakru, Fonson se těšil, až bude moci použít svoji pušku, kterou svíral v ruce.

Nadporučík Greenwood ležel bez hnutí a pozoroval situaci. Dával přitom pozor na velitele, měl trochu obavy, aby mu nevypověděly službu nervy. Pak by musel rychle a účinně zasáhnout. Zatím však bylo všude ticho, slunce začalo hřát, vál svěží větřík, prostě pohoda počasí. Každý upíral svůj zrak na průsmyk. Jestli se nespletli v odhadech, nepřítel by se měl objevit každou chvíli.

S puškou v ruce zevlovali do rozsedliny i Dam a Haylden. I když jejich stanoviště nebylo nejpříhodnější místo k řešení theologických a filosofických problémů, přesto šeptem pokračovali na téma noční rozmluvy. Starý Truckett, když už měl zakázáno kouřit, tak alespoň přežvykoval v ústech stéblo trávy, kterou před chvílí vyškubl. Nebyl ani trochu rozrušen, většího flegmatika asi u jednotky nebylo. Přitom napětí mezi mužstvem bylo dost vysoké. Většina se nacházela v podobné situaci poprvé a museli se s přibližujícím se bojem vyrovnat především psychicky.

Kdo ty dva muže uviděl jako první? Snad je všech šestadevadesát očí spatřilo naráz. Ano, šli průsmekem v dost nuzném obleku, pušky přehozené přes rameno. Ale šli pouze dva, za nimi nikdo další. Skoro všichni si naráz uvědomili, že jde o přední hlídku. Stačilo by, kdyby se někde udroil kámen, kdyby někdo zakašlal. Ne, nikdo se ani nepohnul, všichni leželi tiše jak pěny, nervy však napnuté jak struny. Ti dva šli dál, snad se bavili mezi sebou a ani si nevšímalí okolí. K jejich dobru je třeba konstatovat, že jim vojáci jejich úlohu nijak neusnadnili.

„Díky bohu,“ šeptal si Paducat, když průzkumníci nepřítele přešli celou linií a pokračovali dál. Snad se brzy vynoří další. Ale stále nic. Vteřiny se vlekly jak minuty, minuty jim připadaly jako hodiny. Pod vojenskými mundúry se košile začaly nasakovat potem.

Konečně se dočkali, když jim doba od přechodu předsunuté hlídky nepřítele přišla jako věčnost. Už jsou tady! Pušky už míří na prostranství, kam vbrzku vpochodují povstalci. Vpředu jdou muži, jenže Stockton ke své nelibosti vidí, že tu a tam se objevují i ženy a děti. Co však teď zmůže? Major dá stejně za chvíli pokyn a poteče krev. Je jich jak much. Škoda, támhleta dívka je docela pohledná, ta by stála za hřích, ale asi za chvíli padne nasycena ne láskou, ale olovem.

Major Paducat se taky dívá dolů. Uvažuje o tom, že nedá pokyn k palbě, že se pokusí vyjednávat a vyzve je, aby se vzdali. Taky si všiml žen a dětí. Pak se ale v něm zase ozývá ten starý voják, touha po úspěchu. Navrh má racionální uvažování s potlačením všech emocí. Musí dát pokyn ke střelbě! Ty ženy a děti, co se pletou v předu, mají prostě smůlu. Nepřítel je hodně, stále se objevují další a další. Ne nelze váhat. Čím víc jich zabijou dnes, tím méně zbude na potom. Kdo to řekl? Onlloy? Nebo Fonson? To je teď jedno, ale jde o holý fakt. Na nějaké ušlechtilé gesto prostě není čas ani místo.

Kulometčík Howel nervózně hledí na lidi, do kterých bude už brzy muset střílet. Určitě ho pohled nijak netěší, dokonce mu jich začíná být líto. Ale rozkaz je rozkaz, o tom se nediskutuje. Napjatě tiskne chladivý kov v rukách. Major se ho zlehka dotkl na rameni, vojín sebou trhá.

„Palte,“ šeptá velitel tak, jako kdyby ho posílal koupit tři housky. Prst Samuela Hořela se začíná ohýbat, stále více a více, kohoutek se zaklání dozadu. Automat spustí, padnou první výstřely.

PÁTÁ KAPITOLA

Nezbývá, než se vrátit na druhou stranu barikády. Co se vlastně dělo v Montanově táboře poté, co se vrátili muži z boje, ve kterém jich jedenáct z nich přišlo o život? Tábor jsme opustili po bezprostředním návratu bojovníků, kdy se noc proměnila z poklidné na plnou slz a nářků.

Jenže ani ztráty v jednotlivých rodinách či mezi kamarády nemohly ovlivnit nutnost co nejdříve pokračovat v dalším pochodu, v zoufalém pokusu uniknout pronásledovatelům. Bohužel se povstalci stále pohybovali v jakémsi začarovaném kruhu, kdy se kolem nich začala stahovat pomyslná smrtící smyčka, zde tvořená oddíly vojáků.

Joellin Greenwood se ocitl na pokraji svých psychických sil. Trochu ho sice bolelo zraněná ruka, ale tato bolest nebyla nic proti té, jakou mu způsoboval pohled na prach bídný stav jeho milované Eleonory. Ta se po zprávě o otcově smrti zhroutila. Námaha fyzická a psychická, kterou musela v minulých dnech přestát, se ukázala prostě nad její síly.

Druhý den po proběhlých bojích byl asi nejhorší ze všech, co zatím mladí milenci společně prožili. I další rodiny stále naříkaly nad ztrátou svých blízkých, ale ty vnímal Američan jen vzdáleně. Naopak se mu do srdce zářval pohled na truchlící rodinu jeho milované. Alvar Urilbe se konečně dostal k pušce a přísahal, že s ní zabije všechny vojáky, kteří mu přijdou do cesty. Paní Analie Naperová, která přišla o muže a syna, dostala hysterický záchvat, křičela, že chce taky umřít, měli co dělat, aby ji vůbec přiměli vyrazit s ostatními k dalšímu pochodu. Naštěstí se její syn Fernao trochu vzpamatoval po včerejším šoku, když musel přihlížet zblízka smrti svých nejbližších a snažil se být matce oporou. Kromě matky se upnul na své dva další sourozence, jedenáctiletou Eriku a devítiletou Anabel.

V rodině Mateovců prožívali také krušné chvíle. Jen s tím rozdílem, že paní Mateová byla velice statečná žena a i když celou noc proplakala, maximálně se snažila překonat tuto tragickou situaci. Musela brát ohled na své dva zbylé syny dvacetiletého Sancha a sedmnáctiletého Alvara. Ten nejstarší syn i s jejím manželem ležel někde mezi skalisky a čekal, zda ho někdo pohrbí či zda se o jeho tělo postarají supi a kojoti. Její třináctiletá dcera dostala opakované záchvaty pláče a zvracela. To vše se snažila silou své vůle zvládnout paní Mateová.

U Maendrovců panovaly jiné pořádky. Tam nikdo nenaříkal, tváře mužů byly zkřiveny hněvem. Šlo jim o pomstu. Když v poledne sdělil Montana starému Maendrovi, že jeho syn Diaz bude muset přijít o ruku, tedy že zápěstí a kus předloktí musí pryč, pokud chtějí zabránit šíření sněti, napětí se ještě vyhrotilo.

„Dělej co musíš,“ procedil jen mezi zuby Maendro, žíly na čele neúměrně naběhly.

Večer museli Diazovi useknout ruku, aby mu zachránili pro nejbližší okamžiky život. Stal se mrzákem, ale dostal šanci se uzdravit.

Jak již bylo zmíněno, Eleonora Urilbeová se zhroutila. Dostala horečku, stěží se potácěla, odpoledne ji museli udělat provizorní nosítka a nést ji. V tom se střídali Joellin a Balbusem s druhou dvojicí ve složení Alvar a Santos. Když se večer utábořili, byli všichni čtyři mladíci zcela hotoví. Greenwood navíc musel překonávat bolest ze zraněné paže, ale od nosítek jeho milenky ho nebyli schopni odehnat.

„Pojď se mnou, musíme to vyčistit,“ ukázal mu na ránu Cerez.

„To je dobrý,“ mávl rukou Joellin.

„Hovno dobrý, chceš skončit jako Diaz Maendro?“

Tento argument se ukázal účinným, právě před chvílí proběhla zmíněná amputace. Provedli ji stranou od ostatních, ale utajit nešla. Joellin se s obrovskou námahou zvedl a klopýtal za Cerezem.

„Sundej si košili,“ poručil mu Anibal.

Mladík automaticky odložil oděv a jak ve snách se posadil. Z nich ho vytrhla pronikavá bolest, když mu byl odstraněn obvaz. Bolest se ještě vystupňovala, když mu Cerez čistil ránu alkoholem, slzy se mu vyvalily z očí a kutálely po tvářích, ale zatnul zuby a vydržel tuto proceduru bez hlasitého sténání. Hned poté se zase vrátil k Eleonoře, vzal ji za ruku. Chvilku se mu honily hlavou nějaké ošklivé myšlenky, ale záhy zvítězila obrovská únava a on usnul.

Noc všem alespoň trochu pomohla. Odpočinout si a pokusit se zapomenout. Bohužel klid nebyl, protože Eularie plakala i v noci a Diaz Maendro po amputaci taky naříkal, i když mu dali spoustu pálenky, takže byl zcela opilý.

Joellin si ráno oddechl, když se Eleonora trochu vzpamatovala. Její horečka se ukázala být nervového původu a ne onemocněním. Přitom Joellin měl hrozný strach, aby nedostala třeba zápal plic, což se v těchto podmínkách rovnalo téměř jisté smrti.

„Musíme už jít,“ popoháněl všechny Montana.

„Co se děje?“ zeptal se Greenwood.

„Zatím nic, ale máme v paách oddíl vojáků. Vede je ten levoruký důstojník, víš koho myslím,“ odpověděl Chase.

„Jasně. Budeme s ním bojovat?“

„Ano. Vezmu si dvacet mužů a pozdrším je.“

„Takže se taky hlásím,“ chopil se své pušky mladík.

„Ne, Joeli, dneska ne,“ odmítl ho skoro něžně Montana, „Sám máš zranění a musíš se postarat o rodinu Urilbeů. To je pro tebe teď důležitější.“

„Ale ...“

„Ne, Joeli, před těmi problémy nemůžeš utéct, ty musíš vyřešit. Možná to bude pro tebe horší než se postavit vojákům. Neboj se, však se ještě na tebe určitě dostane,“ dodal velitel hořce.

„Ale já bych přeci ...“

„Tak vpřed, musíte už jít,“ přerušil ho teď hrubě Montana a odešel k dalším, aby je rovněž popohnal.

Povstalecká kolona se dala do pohybu a pokračovala dál. Na večer se vrátil i Montana, bohužel bez tří mužů. Boj byl poměrně krátký, skládal se více méně z přestřelky a poté už jen z udržování pozic, když se nikomu nechtělo být příliš aktivní. Zneškodnili jednoho vojáka a sami přišli o tři muže. Padl Fernando Castilla, Luis Ilean a Emanuel Garsia. K naříkajícím přibyl otec Garisii a dva synové Castilla, šestnáctiletý Gaspar a osmnáctiletý Vasco.

Na noc se utábořili v malém údolí, vše proběhlo bez komplikací, znovu si trochu odpočinuli a nabrali dalších sil. Hned za úsvitu vyrazili dál. Dopředu poslal Montana dva muže jako předsunutou hlídku, zkušeného čtyřicetiletého Nuněze Cadiela a o tři roky mladšího Emanuela Inauna. Ostatní šli zhruba půl hodiny za nimi. V čele kolony pochodovala početná rodina Dominguezových, dále pak Urilbeovci, Lilovci, Papaeovci. Též Joellin Greenwood. Toho si však kolem desáté zavolal Montana, který si s ním chtěl popovídat. Tak se stalo, že se Joellin ocitl ve společnosti Montany až ke konci celé kolony. Tam také oba zaslechli zvuk kulometu.

Již první výstřely z kulometu Howella si nacházejí svůj cíl a první oběti se zhroutí. Vzápětí zazní druhý kulomet a zároveň začnou vojáci pálit z pušek. Chvilku se neozve ani hlásek, všichni povstalci jsou v naprostém šoku, pak zazní ojedinělý nářek zraněných. Teprve krátce nato propukne

skutečný řev! Hrozný řev plný děsu, děti křičí, ženy ječí, muži zoufale volají své blízké k sobě, aby je zaštitili vlastním tělem.

Samuel Howel

Hned první salva skosí mnohé. Adriano Gonzal se svalí bez hlesu mrtev zasažen hned čtyřmi střelami, z nichž každá sama o sobě je smrtelná. Jeho bratr klesne hned vedle něho, jedna kulka ho zasáhne do pravé paže, další mu roztříští koleno. Jak asi teď vzpomíná na ten nicotný škrábanec, který mu v předešlých bojích zanechala ve tváři kulka nepřítele?

Otec početné rodiny Dominguezových také leží na zemi v kaluži krve, která mu uniká z těla hned z několika vstřelů. Vedle něho hned při prvních výstřelech spočine i Alvar Urilbe. Nic mu nepomohlo, že v ruce stále ještě svírá pušku, se kterou byl odhodlán hubit nepřítele. Kulka z kulometu mu rozplácne nos a pronikne do hlavy,

na druhé straně mu vytrhne kus lebky. Už vůbec jeho znetvořený obličej nepřipomíná lidskou bytost.

Další dva bratři kolem dvaceti se válí na zemi v bolestech. Luis Popae je raněn na levém boku, jeho mladší bratr má rozdrcenou pravou nohu několika střelami. Oba strašně řvou, na rozdíl od čtyřicetiletého Veronika Mamula, ze kterého již život vyprchal.

To je výsledek první salvy. Pak se dávají za děsivého křiku povstalci na útěk a do nich pálí vojáci z pušek. Kulometry na chvíli ztichnou.

Paní Urilbeová a její dvě dcery se ocitají též v ohnisku palby. Jen zázrakem uniknou bez zranění. Z rodiny salvu odnesl jen Alvar, bezducha natažený opodál, s kaší místo obličeje.

Paní Urilbeová chytá obě dcery za ruce a táhne je pryč, v očích zběsilý výraz. Marně se rozhlíží po synovi, devítiletém capartovi, ale ten nikde není. V tu chvíli neví, že ho hned po prvních výstřelech vzal do náruče Enrique Balbus a teď s ním zdrhá pryč. Sama však nemůže s dcerami zahálet, kulky kosí další lidi.

Musí přeskočit tělo osmnáctiletého Enriko Ularia, který se svíjí se dvěma strašnými ranami v břiše. Manžel paní Milové, která utíká v patách Urilbeových, taky již nežije. I oba jeho synové jsou mrtví. Oba dva mají ránu v hrudi, přitom Josemu bylo teprve čtrnáct a Juanovi jedenáct let! Jací to chrabří bojovníci si je vzali na mušku!

Vytvoří se skupinka, která prchá po stráni vzhůru, nikoli dozadu, jako většina. V té skupince je paní Urilbeová s dcerami, pološílená paní Milová s dcerou, dvacetiletý Pedro Gausia a o rok starší nám už známý Fernao Naper. V závěsu se plahočí do stráně paní Dominguezová se svými dvěma dětmi, čtrnáctiletá Ela běží sama, jedenáctiletého Manuela střídavě nese Pedro a Fernao.

Rodina Dominguezových dopadá nejhůř, otec je zabit hned v úvodu, než se stačí paní Dominguezová nadít, zírá na mrtvou třináctiletou dceru, takové tmavovlasé děvčátko, kterému kulka urvala téměř polovinu hlavy. Její devítiletá sestra stojí vedle ní, v šoku, nechápavě se na tu spoušť

dívá, až kulka roztrhne i její hlavičku. Pak vyrazí šílící paní Dominguezová pryč, když ještě stačila pohledem zkontrolovat, jak její dvacetiletý syn Juan vleče své dva bratry do bezpečí. Jenže bohužel, či v tuto chvíli pro ni možná naštěstí nevidí, jak jejich úprk dopadá. Salva z boku kosí nejen tuto trojici, ale i pětatřicetiletého Vasco Barana a Fernao Zaneje. Oba se svíjejí s průstřelem pod pravým ramenem. Jako zázrakem zůstává stát jen Jose Dominguez, zírá, jak jeho dvacetiletý bratr k němu vztahuje zakrvácenou levou ruku, zatímco pravou si křečovitě svírá průstřelené břicho. Naštěstí jeho druhý bratr, patnáctiletý Miguel jenom upadl, teď se zvedá a oba vyrazí na zběsilý útěk, když střely sviští kolem nich a jen svým zvukem v nich vyvolávají děs. Naštěstí pro ně je žádná nezasáhne.

rotmistr Frank Ruddell

Pokud by nešlo o nevhodné přirovnání, nastala situace, jako když střelí do hejna vran. Všichni se rozprchli, co nejdále z dosahu smrtících projektilů. Až nezvykle rychle je po boji, náhle nemají vojáci na koho střílet, nechtějí-li dále masakrovat již zhroucené postavy. Kdo z napadených mohl běžet, v panickém úprku opustil dějiště masakru.

Nadporučík Fonson ale vidí, jak po stráni utíká skupinka povstalců. Rychle k sobě volá šest vojáků a vyrazí uprchlíky stíhat. Za hlavním vojem povstalců neběží nikdo, nikomu se nechce riskovat, že vběhnou nepochybně rozzuřenému nepříteli do rány. Navíc mnozí vojáci s tváří strhanou napůl údivem, napůl hrůzou, se dívají na svíjející se těla, roztroušená pod nimi, doléhá k nim i drásavé sténání jejich obětí.

„Nezabíjejte raněné!“ volá nadporučík Greenwood. Jenže ještě než tento rozkaz dozní, seběhne ze stráně jak krvavý démon rotmistr Ruddell. Dojde až ke zraněným bratrům Popaeovým. Oba

postřelení mladíci s hrůzou hledí do obličeje poddůstojníka, který jim náhle připomíná ďábelské stvoření z hrůzných snů. Jenže rotmistr jedná naprosto chladně, když skloní revolver proti hrudi Luise Popaea. Ani nemrkne, když tiskne spoušť. Mexičan sebou jen trhne a zůstane nehybně ležet. Bratr právě zabitého trpí šílenou bolestí z rozdrčené nohy, takže si před chvílí skoro přál umřít, ale když teď vidí, jak je dobit Luis, pochopí, co ho v nejbližších vteřinách čeká a nemine. Náhle ho popadne strašná touha žít, vždyť na světě přece nepobyl ještě tak dlouho. Hrůza mu zkříví již tak bolestí strhaný obličej.

„Ne, to ne,“ napřahuje holou ruku proti pistoli. Kulku však zadržet nemůže. Rozrhne mu košili i hrud' v místě, kde se nachází srdce a přibije ho k zemi. Bolest najednou ustane, jako by zdáli slyší nějaké hlasy a pak už nic.

Třetí zraněný, Miguel Gonzal pozoruje, jak naložil voják s bratry Popaeovými. Na chvíli zapomíná na svoji ukrutnou bolest. Je posedlý touhou žít, strašně se mu chceo ještě žít. Musí uprchnout, musí uniknout, ne, dnes ho nedostanou, ne, dneska neumře. Nesmí umřít!

„Ne, pomoc, ne!“ křičí a plácá s sebou na místě. Poddůstojník se však blíží rychle, z revolveru se mu ještě kouří.

„Nechte mě!“ stačí ještě Mexičan vykřiknout. Jeho pokus sunout se před přicházejícím poslem smrti po ruku a tak mu uniknout je směšný, minimálně v chladných očích Ruddella. Zoufalé snažení raněného je odsouzeno od počátku k nezdaru. Naopak smrt je rychlá a téměř bezbolestná.

Rotmistr se rozhlédne. Tihle tři měli možná šanci přežít, další už dodělávají či jsou mrtví. Někteří vojáci, kteří mají silnější žaludek, jako třeba Zane či Trickett, také slezou ze skal a začínají šacovat mrtvolu. Jak směšné! Co chtějí od těch ubožáků získat? Oděv mají lepší, zbraně taky a peníze? Kde by je ti chudáci vzali. Pouze u Joseho Domingueze najdou pár měďáků, ale jejich snažení nestojí vůbec za vyloženou námahu.

Dva ze zraněných mají štěstí, oba pod pravým ramenem zranění Vasco Barana a Fernao Zanej. K nim se totiž jako první dostane podporučík Stockton, prohlásí je za své zajatce a tak je uchrání před dobitím od Ruddella, který se svévolně role ukončovatele ujal.

Sam Haylden také střílel. Rovněž sešel ze strážu a teď stojí nedaleko zabitých sester Dominguezových. Dívá se na jejich tělíčka i rozdrcené hlavičky, nohy se mu podlamují, klepe se a chce se mu zvracet.

Ne, tohle přece nechtěl! Říkal Billovi, že by dokázal zabít, ale jestli tohle měla na svědomí jeho kulka ... ne, to nemůže být pravda, střílel jen na muže a podle všeho se ani netrfl. Jenže co když právě proto jeho zbloudilá kluka něco podobného způsobila?!

Pomalou přichází i major Paducat. K němu se přitočí podporučík Stockton, který nechá své dva zajatce hlídat dvěma vojáky pod hrozbou přísného trestu, kdyby se raněným něco stalo. Obrátí se na svého velitele.

„Byl to dobrý boj, že?“ řekne se špatně skrývaným hnusem a ukáže na tělo malého Juana Mila. Dítě vypadá, jako kdyby jen spalo, to by však nesmělo mít v prsou tu hroznou ránu.

„Co? Co?“ vykoktá Paducat.

„Až do dneška jsem měl vo naší armádě lepší mínění, stejně tak jako vo jejím velitelském sboru,“ dodá ještě Stockton, otočí se ke starému majorovi zády a odchází. Klidně, dívá se kamsi do dále, ale ve skutečnosti už není schopen pozorovat rozstřílená těla ubožáků. Pociťuje směs studu a hnusu.

Zato rotmistr Ruddell ještě obchází zabité a zkoumá, jestli se v některém z pokroucených těl ještě nenachází trocha života, aby uštedřil ránu jistoty. Vyjma dvou mužů, které zajal Stockton a na které si nikdo netroufl, už jsou všichni mrtví. Sténání utichlo, naopak, to ticho je zlověstné. Žalující.

Major Paducat stojí uprostřed té spouště jak hromádka neštěstí. To přece nechtěl! Mezi těmi, co tu leží, jsou tak dva skuteční muži, pár mladíků, no budiž, ale ty děti! A zabil je on, ne kulomet Howella či kulka ze zbraně jiného vojáka. Zabil je on, protože dal pokyn ke střelbě. Z nepříjemných myšlenek ho vytrhne příchod nadporučíka Onlloye.

„Byla to smůla, utekli nám, tohle je bídně málo.“

„Cože?!“

„Říkám, pane majore, že jsme jich zabili málo. Měli jsme je nechat jít ještě dál, byl to předčasný pokyn ke střelbě!“

Do Paducata jako když píchne. Cítí, že ho Onlloy kárá, on, jeho podřízený, navíc ten krvežíznivý hlas, tolik kontrastující s vyjádřením Stocktona. Všichni mu nadávají! Každý z jiného důvodu, ale všichni! Proto vybuchne.

„Co si to dovoluujete?! Chcete snad zpochybňovat moje rozkazy?“

Onlloymu ztvrdne úsměv na rtech a tvář mu zpopelovatí hněvem. Ale dokáže se opanovat a raději rychle odejde.

„Prej málo mrtvejš,“ brumlá si pro sebe major, „Panebože, ještě že je jich tak málo! Ty děti mě budou strašit až do smrti!“

Paducat je tvrdý voják, nikdy však nebojoval s dětmi. Navíc sám má dcery, vnučky. Co kdyby ... jeho pohled znovu sklouzne na tělíčko děvčátka, co tu leží se zvrácenou rozbitou hlavou a křečovitě sevřenými ručičkami. Jeho zodpovědnost!

Nadporučík Greenwood rovněž prochází zmlklé bojiště, nedává na sobě znát žádné emoce, ale v duši má smutek. Ano, navenek se dokáže dokonale ovládat, ale uvnitř to v něm vře. Všechno špatně. Postříleli pár dětí, skuteční muži utekli. Ti budou teď pořádně rozlobeni, výsledek je katastrofální. Ne, tohle se nemělo stát! Byť pokyn ke střelbě nedal, cítí i on podíl na zabití několika dětí. Jako otec ... ne, raději ani nemyslet.

Ale ještě není všemu úplný konec. Nadporučík Fonson se šesti vojáky stále běží za uprchlíky. Mezi nimi jsou i Dam a Yeoman. Zatímco v pološílené skupince, bojující útekem o svůj holý život, jsou až na dva mladíky vlastně jen ženy a děti, důstojník má k dispozici silné a odpočaté chlapy. Jde o nerovný zápas. Gausia ani Napera, kteří jsou jediní ozbrojení, ani nenapadne pušky použít, pokusit se za cenu vlastního života zachránit ženy a děti, pokusit se postavit pronásledovatelům a alespoň na chvíli je zastavit, na pár cenných vteřinek je zadržet.

Ne, všichni běží jako zběsilí, nevidí napravo ani nalevo. Dobíhají k planince. Paní Domiguezová strhává svoji dceru do křoví. Její syn je v náručí Gausii, Naper nese Eriku Urilbeovou. Na palouk však vbíhají již společně s vojáky, kteří okamžitě lící zbraně.

„Stát!“ křičí důstojník španělsky. Nejde neuposlechnou. „Odhodte zbraně!“

Obě zastaralé karabiny padají do trávy, paní Domiguezová se tiskne i se svou dcerou k zemi, zatím si jich nevšimli, chvěje se však o život svého syna. Teď se trochu uklidňuje. Nestřílí se, alespoň Manuela nezabijí, asi ho vezmou do zajetí.

Přichází nadporučík Fonson a vytahuje revolver z pochvy. Oba zajatí muži stojí se sklopenými hlavami, zbraně u nohou. Právě k nim teď důstojník přichází.

Vojáci obstupují zajatce, zbraně připravené k výstřelu. Fonson se zastavuje na dva kroky od Pedra Gausii. Ten krátce vzhlíží k vojákovi, pak klopí zrak, stydí se, že nebojoval, že se vzdal bez boje. Nadporučík se usmívá, ale usmívá se velmi zle, když k zajatcům promlouvá.

„Ty prašivá mexická svině!“

Mladík znovu zvedá hlavu, ale než může odpovědět, poskočí zbraň v ruce důstojníka a výstřel se rozléhá po mýtině. Gausia se chytá za břicho, nohy se mu podlamují, klesá bezmocně do trávy. Dopadá na paty, sedí na na bobku, krev mu proudí mezi prsky, ruka, kterou si svírá ránu, sebou sama škube.

Fonson si se zlověstným úsměvem prohlíží umírajícího, pak se otáčí k Naperovi. Mexičan čte v očích důstojníka rozsudek smrti. Hrůzou není schopen se ani pohnout, ani promluvit.

„Ty taky!“ říká Fonson a jeho revolver opět třaská. Fernao se chytá za břicho, potácí se, ale nepadá. Vrávorá na nohou, rukou si svírá střelnou ránu, ze které prýští krev. Důstojník chvíli váhá a pak z metru střílí do břicha mladíka další projektil. Ten už raněného uzemňuje, zasažený dopadá na bok na zem, hlavou a botami ryje v hlíně, zkroucené tělo se svíjí ve smrtelných křečích.

Fonson se kochá pohledem na dva umírající povstalce, alespoň tak jeho počínání chápou všichni přítomní, ve tvářích zajatců i vojáků lze vyčíst zděšení nad tou chladnokrevnou popravou. Vše se navíd událo tak strašně rychle! Spokojený Fonson pomalu zastrkuje revolver, když jeho zrak padá na jedenáctiletého Manuela Domingueze. Dělá směrem k němu dva kroky.

Paní Milová zděšeně křičí a bere pod paži hlavu chlapce, který je sice na svůj věk poněkud vyšší, ale každý přece vidí, že je ještě dítě! Paní Dominguezové se v křoví zastavuje srdce, není

schopna jakéhokoli pohybu a ke svému štěstí ani výkřiku. Chlapec chápe, že mu jde o život a bojácnými očima zírá na zlověstného důstojníka, který opět vytahuje revolver z pouzdra. Vrahoun vzpomíná na rčení, že hnidy dělají vší a sklání ruku s revolverem.

„Ty taky, ty malý povstalecký štěně,“ říká Fonson a skoro současně s těmito slovy střílí. Projektil projíždí břichem chlapce, náraz ho vytrhává z rukou paní Milové, hoch zapiští, zároveň s tím tiskne Fonson kohoutek podruhé. Když dítě dopadá na zem, už se vůbec nehýbá. Ve stejný okamžik v přilehlém křoví s tichým zaúpěním omdlává paní Dominguezová, její sten naštěstí nikdo neslyší, její k smrti vyděšená dcera se na vše dívá, ale je úplně apatická. V očích všech přítomných je vidět děs, nikdo však není schopen cokoli udělat.

Fonson se ušklíbne nad mrtvým tělem Manuela a otáčí se k ženám. Teď se teprve ozávají výkřiky, matky k sobě tisknou své ratolesti. Vojáci jsou popelavě bílí, ale nezdá se, že by se někdo odhodlal vraždění zabránit. Ale důstojník už nechce zabíjet, spokojeně zasunuje pistoli do pouzdra.

„Hej, spoutejte ty ženský,“ volá na vojáky. Ti na něj stále zděšeně zírají a také nejsou schopni pohybu.

„Kde máme vzít řemeny?“ souká ze sebe Frank Digger, jako jediný trochu schopný akce.

„Udělejte je z hadrů těch dvou,“ ukazuje nadporučík na dokonávající těla mladíků, stále ještě sebou škubající ve smrtelných křečích, „Tak dělejte, co čumíte! Natrhejte ty jejich hadry a spoutejte ty čubky a jejich parchanty! Aspoň takhle provizorně, v táboře to uděláme pořádně!“

Jak zpomalený film se vojáci pohybují. Sklánějí se nad stále ještě žijícími těly a svlékají jim košile. Jenže ty jsou plné krve a vnitřností. Pohled na teď zřetelné rány na břicho obou raněných zvedá žaludek většině vojáků. Postřelení nemají sílu se bránit.

„To je na hovno, jsou nacucaný krví, to je humus ...,“ hází košili na zem Digget.

„Ty kalhoty vypadají čistě, tedy asi nejsou vod krve,“ slyší sám sebe říkat Yeoman, jako by to nebyl vůbec on sám, je také v šoku.

„Máš pravdu, ty nohavice nejsou vod krve, tak je vodříznem a rozrháme,“ souhlasí jediný skutečně aktivní voják Digger a dává se do díla. Kousek od rozkroku odřezává nohavice Napera svým nožem. Pak je hází Yeomanovi, který je dále rozřezává.

„Pane nadporučíku, voni furt eště žijou, neměli by se dorazit?“ zeptá se Digget, když při manipulaci s nohavicemi Napera vydává umírající mladík hlasité steny.

„Škoda kulky, už jim moc času nezbejvá, brzy už dodělaj,“ zavrtí hlavou Fonson a naklání se nad téměř vysvěceným tělem Napera, které se zmítá ve smrtelných křečích. Má pravdu, jeho rány skutečně nelze přežít, ale smrt po takových zásazích nepřichází hned a je bolestivá.

Pouta jsou přichystána a vojáci se obraceni k ženám ztuhlým děsem. Jediným, kdo se stále nehýbá je Bill Dam, který bez hnutí zírá na nehybné tělo Manuela, jež se mezitím pokrylo krví, ta vytváří i kaluž pod ním.

Zato George Yeoman se vzpamatovává poměrně rychle a hrne se k Eleonoře Urilbeové, mladší z žen tohoto jména.

„Seš docela pohledná holka,“ říká jí anglicky, takže ona nerozumí, prsty jí přejíždí přes prsa. Teď sebou zajatkyňe cukne, on si hodí pušku přes rameno, levou rukou ji chytne za vlasy, pravou naznačuje, že chce vytáhnout nůž. Je vyděšená.

„Tak budeš hodná holčička?“ ptá se jí cizí řečí, přitom jeho ruka se dotkne jejího stehna, zajíždí pod sukni a stoupá výš a výš ... vykřikne.

„Nechte toho, teď není čas,“ okřikne ho Fonson, „Radši ji spoutejte. A vostatní taky.“

Je definitivně po boji i po zábavě. Yeoman s nechutí vyhoví nadporučíkovi a pomůže ostatním spoutat zajatky. I když se na rozkaz Fonson nikdo nepokusí žádnou znásilnit, nechovají se právě galantně. Zvedají jim sukně, přejíždějí jim rukama i hlavněma pušek přes prsa.

„Tak a zpátky!“ zavelí nadporučík.

Vojáci ženy a holčičky mezi sebou, všechny mají spoutány ruce. Na prostranství zůstávají ležet jen tři těla, důkaz Fonsonovy krutosti. A taky tam stále stojí zcela zkamenělý Bill Dam.

„A co vy, vojíne? To tady budete čučet věčně?“ oboří se na něj Fonson.

Voják se na důstojníka podívá takovým pohledem, že ten poděšeně ustoupí o krok dál. Teprve pak se Bill vzpamatuje, skloní hlavu a jako ve snách kráčí za svými druhy, kteří s velkým halasem odvádějí zajatce. Ty během chůze stále ponižují.

Fonson se porozhlédne po mýtině. Chlapec je už skutečně mrtev a leží bez hnutí, ale další dva střelení stále ještě žijí. Měl by je přeci jen dorazit, napadne ho, sáhá po revolveru, jako by se v něm projevila trocha toho soucitu. Pak však pohlédne do tváře Napera a na jeho bezmocnou šubající se ruku, nechá pouzdro poudrem a otočí se. Škoda náboje, za krátký čas oba dva určitě zemřou. Prochází snad pět metrů od křoví, kde se strachy klepe Ela Dominguezová, zrak ale zcela nepřítomný, a kde v bezvědomí leží její matka. Naštěstí je důstojník přejde bez povšimnutí.

Když padly první výstřely, byl Montana vzadu kolony. Hned pochopil, co se stalo. Nechal stáhnout ženy a děti dozadu, shromáždil okolo sebe několik mužů a vyrazil. Cestou míjel vyděšené prchající postavy. Než se dostal dostatečně dopředu, aby mohl zhodnotit situaci, střelba ztratila na intenzitě. Jako jeden z posledních právě přibíhal Enrique Balbus v náručí s Hernandezem Urilbe.

„Co se stalo?“ zařval Joellin a vrhl se k němu. Uvědomil si, že jeho milenka je někde vpředu. Je ještě vůbec naživu? Polil ho studený pot.

„Je to peklo, ze všech stran na nás stříleli,“ křičel vyděšený Balbus.

„A co Ela?“

„Zůstala tam i s matkou!“

„Zasáhli je?!“

„To nevím. Já jen viděl, jak to zabilo Alvara, tak sem chyt jeho brášku a utíkal!“

„Proboha!“ zakřičel Greenwood anglicky, „Musíme vpřed!“ chytil Montanu za rameno.

To však třesko pár posledních výstřelů a rozhostilo se ticho. Dobíhal právě Jose Dominguez a za ruku táhl svého bratra.

„Co se děje? Proč už nestřílejí?“ zastavil ho Joellin.

„Není na koho,“ odvětil s očima plných slz Jose, ty se mu rozlily po tvářích, když dodal, „Jsme poslední z rodiny ... zabili tátu, Juana a ostatní taky!“

„Takže ti, co sem nedoběhli, jsou všichni mrtví?“ zeptal se zděšeně Montana.

„Jo, úplně všichni ...“

„To není pravda, to nemůže být pravda, musím tam,“ křičel dál anglicky Joellin. Montana, který mu rozuměl, ho chytil a násilím zastavil.

„Pusť mě,“ ohnal se po něm mladík pěstí, byl zcela stížen amokem. Přiskočil Cerez a zkroutil mu ruku a společně s Montanou ho složili na zem.

„Takže nemá cenu tam chodit?“ zeptal se Chase ještě jednou brečícího Domingueze.

„Ne, nemá. Tam by vás akorát postříleli. Ale proboha! Musíme se připravit na obranu! Za chvíli můžou být taky!“ rozhlédl se vyděšený Jose.

Jeho starost byla celkem zbytečná, asi padesát mužů s puškami v rukách už zaujalo obranné postavení. Kdyby se teď objevil jakýkoli voják, rozstříleli by ho na cucky.

„Zatracený mexický vojáci!“ křičel Joellin, když ho pustili, přešel zase do španělštiny. Seděl na zemi, trochu se uklidnil, ale jen natolik, aby bezhlavě nevyrazil vstříc smrti.

„Ale to nebyli naši vojáci,“ vyvedl ho z omylu Dominguez.

„Cože?!“ vykřiklo několik hlasů najednou.

„Naši to nebyli, prohlíd sem si je dobře, když jsem utíkal, už začali slejzat!“

„A kdo to teda byl?“

„Myslím, že to byli gringové,“ řekl Jose.

„Vojáci? Ve stejnokrojích?“ optal se pro jistotu Montana.

„Jasně, měli takový tmavomodrý uniformy.“

„Tak to se nemusím o Elu bát,“ řekl náhle klidně Joellin, „Jestli jsou to Američani, tak se jí nic nestane.“

„Hovno nestane!“ zařval mu do obličeje Jose, „Moje dvě sestry taky zabili, a to jim bylo deset!“

„To nemůže být pravda, pak to nejsou Američani.“

„A proč ne? Viděl jsem je moc dobře!“

„Protože američtí vojáci by nikdy nestříleli do žen a dětí. Asi jsi špatně viděl.“

„Já viděl dobře, ale ty seš krypl! Ty tvoji posraný gringové mi vybili celou rodinu! Drž hubu, jasný?! Nebo ... kurva, já tomu pitomcovi rovnou rozbiju hlavu!“ vytrhl nejbližšímu muži z ruky pušku Dominguez a rozpráhl se pažbou proti hlavě sedícího Joellina. Ten reagoval tím, že sáhl do kapsy pro revolver. Montana a Cerez se vyřhli mezi ně, než mohlo dojít k nejhoršímu.

„Nechte toho, nebo vás dám voba spoutat!“ zařval velitel, „Copak ste se zbláznili? Ne mezi sebou, ale je je potřeba tlouct! Ty prokletý vrahy musíme pobít!“

Oba vynervovaní chlapci se trochu zklidnili, Jose uchopil za ruku svého bratra a odváděl ho dozadu k ženám a dětem, takže bezprostřední pokračování konfliktu nehrozilo.

„Musíme se tam jít podívat,“ ozvalo se několik mužů, když stále vojáci nepřicházeli a kromě pár ojedinělých výstřelů byl klid. Mnozí měli na místě masakru své blízké, kamarády, přátele. Montana však realizaci předneseného návrhu nedopustil. Nevěděl, kolik je nepřátel, ale zcela zřetelně zaslechl kulomet.

Ovšem za další chvíli začala atmosféra ještě více houstnout. Čtyřiatřicetiletý Gaspar Milo, který postrádal svou ženu a tři děti, vyváděl jak pomínutý. Také čtyřicetiletý Nuněz Popae, který přišel o své syny nebyl k utišení. Do toho všeho vřeštěl Alvar Gausia, který nemohl najít svého bratra. Vzduch byl prosycen strachem o blízké i nenávistí k agresorům a Montana nevěděl, co má dělat. Všichni měli nervy napnuté k prasknutí. Vepředu pravděpodobně Američané, zezadu mohou každou chvíli dorazit mexičtí vojáci. Montana si k sobě na pomoc zavolal Cereze a Oblitaze, sám pak vytrhl revolver.

„Jestli někdo bude dělat rozbroje, tak ho zastřelím. Budeme tady v klidu! Copak už nebylo dost krve?“

„Právě že bylo! Ať teď teče ta jejich!“ křičel Milo.

„Správně. Dáme jim co proto!“ přizvukoval mu Popae.

„Blázní, to chcete útočit proti kulometu?“ promluvil k nim Cerez, snažil se, aby jeho hlas zněl klidně, přesto se mu trochu třásl.

„Kdo pak bude chránit ženy a děti, když se necháme všichni postřílet?“ přidal se Oblitaz.

„Nechápete, že voni čekaj, až se vrátíme pro svoje mrtvé, aby nás pobili?“ pokračoval Montana.

„Co tedy chceš dělat?“ ptal se stále velmi rozrušený Milo.

„Ted' musíme v první řadě zachovat klid. Počkáme, jestli se nepokusí zaútočit sami. Takže buďte připravený, třeba se nechaj vyprovokovat a zaútočej. Pak je přivítáme.“

Mnozí stále reptali, ale nebezpečí, že svévolně vyrazí do protiútoků se zdálo být pro tuto chvíli zažehnáno.

„Jenže co skutečně teď?“ poškrábal se za uchem Cerez, když trojice velitelů poodešla kousek stranou, aby se mohla nerušeně bavit.

„Musíme se opatrně stáhnout.“

„Ale kam? V patách máme naše vojáky,“ upozornil Oblitaz.

„Kus vodsud' budeme zase muset přelízt přes hřebeny.“

„To bude těžký!“

„Ale je to naše jediná možnost, jak se zachránit, jak vyvázat z týhle pasti,“ odvětil Montana.

„Dobře, dejme tomu, že se nám to podaří. Tak co teda teď budeme dělat?“ zeptal se Oblitaz.

„Ty, Carlosi, zorganizuj spořádaný ústup žen a dětí. Sandro už je uklidňuje. Jdi mu pomoci!“

„Kde se sejdeme?“

„Udělej tábor někde v lese. Vem si s sebou nějaký chlapy a dobře tábor zabezpečte, ať už nás znovu nikdo nepřekvapí. Já si tu nechám čtyřicet pušek.“

„Dobře, jak myslíš,“ souhlasil Oblitaz. Za pár minut začal s ženami a dětmi přesun, zatímco Montana a Cerez se čtyřiceti střelci vyčkával nepřítele, který však stále nepřicházel.

Jak se čas vlekl a nic se nedělo, nervozita začala zase stoupat, mnozí znovu začali přemýšlet o protiútku. Montana měl co dělat, aby tomu zabránil. Asi po hodině se však náhle objevili dva muži z boku, přicházeli Nuněz Cadiela a Emanuel Inauna. Ti svůj předchozí úkol v podobě předsunuté hlídky hrubě nesplnili, jejich úsilí si zasloužilo čistou nedostatečnou. Když zaslechli střelbu, měli tolik rozumu, že se skryli. Teprve o hodně později se vydali zpátky hledat své druhy. Když dorazili k Montanovi, ten se na ně zle obořil.

„Tak vy žijete? A to máte odvahu mně vůbec přijít na voči?!“

„Ale my ...“

„Mlčte aspoň! Měli ste zjistit, jestli někde nehrozí nebezpečí! A co ste místo toho udělali? Úplný hovno! Nic. Vlastně ne, zavedli ste kolonu přímo pod pušky vojáků! Víte, kolik ta vaše lajdáckost stála našich lidí život, vy kreténi?!“

„My za to nemůžeme,“ opovážil se nesměle protestovat Cadiela.

„Prosím?! Takže vy ste jako žádný voják nepřehlídli? To jako najednou spadli z měsíce? I s kulomety? Nebo snad střílel a vraždil nějaký neviditelný přízrak?!“

„Ano!“ rozkřikl se teď Inauna, „Udělalí sme chybu, to připouštím. Ale byli asi dobře ukrytý, nikoho sme neviděli!“

„To už zní líp, aspoň že si ste vědomí, co ste způsobili,“ zmírnil trochu tón hlasu velitel.

„Taky sme se hned nevrátili, ale snažili sme se něco vypátrat!“

„Jo? A co ste teda zjistili?“

„Vojáci se utábořili asi hodinu vod místa, kde vraždili. Na takovém prostranství ... dobře se zařdili, maj rozhled na všechny strany, nedaj se překvapit.“

„Naše mrtvý, ty tam nechali ležet?“

„Jo, nechali je tam.“

„Takže bysme si pro ně mohli dojít, abychom zjistili, kdo že vlastně padl?“

„To by každého, kdo by se vo to pokusil, stálo život!“

„Proč?“ pokračoval ve výslechu Montana.

„Vymysleli to dobře,“ vysvětloval Inauna, „Zdánlivě vyklidili bojiště, ale ve skutečnosti jich tam několik zůstalo, aby mohli postřílet ty, kdo by se chtěl vrátit a vodnýst mrtvý.“

„Darebáci zasraný,“ ulevil si Montana.

„Kolik jich je?“ zeptal se Cerez.

„Těžko říct, ale odhadnul bych to tak na padesát.“

„A jsou to skutečně Američani?“ zeptal se stísněným hlasem Greenwood.

„Jistě, já myslel, že už to íte,“ odvětil udiveně Inauna.

„Tak je to přece jen pravda,“ zakryl si rukama obličej Joellin.

„Ty za to nemůžeš,“ politoval ho Montana.

„A jsou opravdu všichni ti, co se nevrátili mrtví?“ ptal se dál Greenwood.

„Bohužel, všichni co tam leží, sou dočista mrtví.“

„I ženy a děti?“

„Mrtvý ženy jsem tam nikde neviděl, ale třeba leží zastřelený někde trochu stranou, bohužel několik mrtvejších dětí jsem tam viděl, to jo.“

Chrčivý zvuk se vydral až z nitra Gaspara Mily, jestli je co říká Inauna pravda, a o tom teď už vůbec nepochyboval, tak dnes přišel o celou rodinu, ženu, dceru a dva syny! Zapotácel se. Předchozí slova v něm zhasily poslední jiskérky naděje. Přišel o jediný smysl svého života, nikdy už neobejme své dva syny, do kterých vkládal tolik naděje. Pozemský svět pro něj vlastně skončil, neviděl už žádný smysl, proč by měl dále žít.

„Nemá teda cenu dál čekat,“ rozhodl Montana, „Půjdeme zpátky do tábora.“

„Nebylo by možný zaútočit na vojáky a pomstít naše mrtvý? Nenechali jich tam přece zase tolik!“ namítl Emanuel Garsia, dvaadvacetiletý podsaditý muž.

„Bylo,“ přikývl Chace, „Ale za jakou cenu! Většina z nás by padla! Ne, naše naděje je stále stejná, spojit se s Pancho Villou a po jeho boku bojovat. Bez jeho armády sme ztracený!“

„Dřív ale stejně všichni pochcípáme,“ utrl se zlostně na velitele Nuněz Popae.

„Takhle by to byla jasná smrt hned! Takhle aspoň máme naději ...“

„Naději,“ zvolal takovým hlasem Milo, až se všichni zachvěli. Mladý muž se rozvlykal. Byl na konci svých psychických sil.

„Jdeme zpátky!“ zavelel Montana netrpělivě.

„Počkej ještě,“ přerušil ho teď překvapivě Cerez.

„Co chceš dělat?“ zvedl k němu udiveně zrak velitel.

„Nech mi tady tak pět, šest lidí.“

„K čemu? Nechci žádný krkolomný kousky!“

„Dyť mě znáš.“

„Právě proto, vím, že se nebojíš ani čerta, ale ...“

„Nechci nic podnikat! De mi ale vo to, že se možná někomu podařilo z tý střelnice vyváznout a někde se ve okolí možná schoval. Jestli jo, rád bych se po nich povohlídnul. Když nikoho nenajdu, tak se spořádaně vrátíme,“ vysvětlil svůj záměr Anibal.

„To zní rozumně,“ schválil jeho záměr Montana.

„Já s tebou zůstanu,“ hlásil se rychle Joellin.

„A budeš zase vyvádět jako předtím? Ne děkuju, nechci!“

„Já už jsem klidný.“

„Nepřipadá v úvahu. Vyberu si jen ty, co vo nikoho dneska nepřišli. Nechci žádný blázny!“

„Takže já jsem podle tebe blázen!“ nasupil se mladík.

„Jestli skutečně si, tak to teď nevím. V každým případě se jak blázen chováš!“

„Tak dost řečí,“ přerušil debatu Montana, „Ty si vyber koho chceš a my ostatní honem pryč!“

Anibal Cerez si vybral z davu šest zkušenějších mužů a díval se s nimi, jak jejich spolubojovníci vedeni Montanou odcházejí. Šlo o strašně smutný pochod. Ve tvářích mnoha tvrdých, životními strastmi ošlehaných chlapů bylo možno vidět zoufalství a slzy. Všichni byli hrozně rozrušeni, přitom si museli dávat dobrý pozor, aby na ně někde nevyrukovali mexičtí vojáci. Kdyby se tu teď měli objevit, byla by katastrofa dokonána. Ti by jistě s chutí dokončili to, co nestačili jejich kolegové v US uniformách. Naštěstí natrefili pouze na samotného Oblitaze, který je netrpělivě vyhlížel. Zavedl je přímo do tábora. Jen se zeptal na Cereze a odpověď ho uspokojila.

Zato zcela neuspokojivý stav byl v táboře ukrytém v lese. Nařikající a bědující lidé představovali charakteristický rys tohoto společenství. Ti, co unikli, se sice radovali ze záchrany života, ale především plakali pro své blízké, kterým se spasit nepodařilo. Někteří veřejně, jiní, jako například Alvar Gausia nebo Gaspar Milo, zalezli stranou a nikým nerušení mohli dát průchod svému žalu. Nuněz Popae byl bledý jak stěna a po jeho tvářích stékaly slzy. Takový silný chlap, smrt synů ho však zcela zlomila. Také oba bratři Dominguezové veřejně naříkali, zvláště patnáctiletý Miguel nebyl k utišení.

Paní Naperová postrádala svého syna Fernaa. Bylo více než zřejmé, že z pekla, kde střelba kosila lidi jak obilí, neunikl. Ale ona stále chodila po táboře, volala jeho jméno, opakovaně se stejných lidí ptala, jestli ho neviděli. Snažili se k chovat trpělivě, ale po chvíli už začali být nevrlí. Ona se projevovala jako napůl šílená a její dvě poslední děti, jedenáctiletý Eriko a devítiletá Anabel se na ni zděšeně dívali a plakali. Paní Naperové bylo pouhých dvaadvacet let, ale v posledních dnech a hodinách zestárla o tolik, že se z ní stala sotva se vlekoucí stařena. Dostala se do kritické situace, po chvíli už na ni někteří začali být hrubí, protože měli dost svých starostí a bolů. Přesto se našli i tací, kteří se jí stále trpělivě do kolečka pokoušeli vysvětlit, že její syn je mrtev, že už se nevrátí, že ho hledá zbytečně.

„Co mi lžete?“ vykřikovala, „On tady je, určitě tady je a brzo se mi ozve!“

A znovu se rozběhla po lese a vyřvávala synovo jméno.

Osmiletý Hernandez Urilbe rovněž plakal a stále volal svoji matku. Ujala se ho Mariana Oblitazová, pokoušela se ho marně utiшит.

Joellin seděl jak boží umučení, líce zmáčené slzami. Přistoupil k němu Montana, který se bál, aby chlapec v zoufalství neprovedl nějakou hloupost. Horkokrevný na to byl dost.

„Musíš mít rozum, zůstat nad věcí,“ posadil se vedle truchlího.

„Rozum? Co to je? To, co se dneska stalo, to se přičí zdravému rozumu!“

„Já vím, ale přesto všechno se musíš chovat rozumně!“

„Já? A co mám dělat?“

„Rozhodně ne se prát s někým tady v táboře! Vytáhl jsi revolver na chudáka Josého! Přitom z jeho devíticenné rodiny zůstal sám se svým bratrem! Ostatní jsou mrtví, uvědomuješ si to?“

„Já vím, udělal jsem hloupost, ale on začal a já ztratil nervy ...“

„Já ti rozumím, ale podívej se tady dokola! Vidíš, kolik neštěstí je tady pohromadě? Kolik utrpení je tady s náma?“

„Takhle to ale dál nejde.“

„A co bys chtěl dělat?“

„To nevím, ale cítím, že něco musím udělat, jinak se zblázním!“

„Právě proto jsem tady. I v takových chvílích je potřeba si zachovat chladnou hlavu. Víím, je to strašně těžké, ale nic jiného nezvbejvá. Já jsem taky zoufalejší, tak rád bych všem tady pomoh a sem

přítom naprosto bezmocnej. Všude jen smrt a utrpení. Ale musím zůstat silnej, abych se pokusil zachránit ty zbývající lidi!“ mluvil tichým hlasem Montana.

„Víš, já ... já bych nikdy nevěřil, že naše armáda ...“, rozvlykal se mladík, „Můj otec byl vždycky přísný, ale čestný a já si ho proto vážím. A teď se jemu podobní, ve stejných uniformách, tak ti se chovají takto. Je to strašné. Víím, že s nima nemá nic společného, ale přesto. Je to strašné.“

„Nic si z toho nedělej,“ objal ho kolem ramen Chase, „ty za to nemůžeš. Ty si slušnej mladej muž, tamto sou vrazi!“

„Já tomu nemohu pořád uvěřit!“

„Joeli, to je válka. A válka je strašná. Dějou se v ní hrozný věci a ty dělaj lidi, který jinak vypadaj docela slušně. Musíš to tak vzít, s tím se bohužel nedá nic dělat!“

Greenwood na to nic neřekl, jen sklopil své zarudlé oči.

„Takže pokus se zůstat nad věcí a zachovej si rozum! Musíš to brát rozumě!“ chlácholil ho velitel.

„Rozumně? Je rozmné zabíjet vojáky, dokud nezabijou oni mě? To je rozumné? Pak jsem rozumný. Už jsem se rozhodl. Nevzdám se své pomsty!“

„Pomsta je ten nejhorší rádce ze všech!“

„Proč?“

„Protože stejně jako žárlivost, nenávisť, tak i pomsta zaslepuje, potlačuje rozumný řešení a vede k extrémům a nakonec i ke katastrofě. Touha po pomstě často vyprovokuje naprosto neuvážený jednání, který často zahubí samotného žárlivce či mstitele.“

„To je jedno, ať si třeba umřu. Vlastně už víím, že brzo umřu. Vlastně se mi už ani moc žít nechce. Ale než mě zabijou, tak do té doby budu sám zabíjet!“

„Hlavně musíš respektovat moje pokyny! Seš členem naší výpravy a já nepřipustím, abys nás vohrozil. I když tě mám rád, nedovolím ti nějakým neuváženým činem vohrozit životy ostatních!“

Mládenec neodpověděl, jen vzdorovitě pohodil hlavou. Velitel už neřekl nic dalšího, polácal zdrčeného mladíka znovu přátelsky po zádech a odešel dávat morální podporu dalším členům své komunity.

Joellin osaměl. Vzpomínal na Eleonoru. Jak hodná a milá byla, jak krásná a teď tam někde leží, zakrvácená, mrtvá, čekající až její nádherné tělo roztrhají supy. Je opravdu ale mrtvá? Neuvěří tomu, dokud nespatří její mrtvé tělo. Do té doby bude stále doufat, stále v něm bude paprsek naděje. Třeba je jen zraněná, třeba ji jen zajali. Ovšem bohužel taky může být mrtvá jako její bratr. Ten se tak těšil na to, až vezme do ruky pušku a nakonec, než stačil být jedinkrát vystřelit, tak ho zabili. Šílené!

Slunce se naklánělo k západu, pod lesními velikány se tma šířila rychleji, než v otevřené krajině, kde ještě bylo světla dostatek. V té chvíli se objevil Cerez se svými lidmi. Ale pozor! Vždyť s nimi někdo jde! Celým táborem se ozval radostný výkřik Miguela Domingueze, který se jak zběsilý hnál ke své matce. Nejprve si padli do náručí, zulíbal se, aby se vzápětí usedavě rozplakali.

I Joellin vyskočil. Vida! Ta ženská vraždění přežila, dokonce s dcerou. Tak proč by nemohla jeho Ela? Nikdo její tělo neviděl! Ale taky může ležet někde zraněná, potřebuje pomoc! Ne, musí se tam vrátit a pátrat po ní. Promluví si o tom s Chasem.

„Jak se vám podařilo se zachránit?“ přihnál se i Montana, kterého napadlo to samé co mladého Američana, mohli by tam být i další živí.

„Paní Dominguezová vám všechno řeknem“ odvětil Cerez stísněným hlasem.

Obstoupili nešťastnou ženu. Její otřesné vyprávění bylo přerušované nářky, bédováním, výbuchy pláče. Ve chvílích, kdy vyprávěla, jak důstojník ubil Fernaa Napera, ozvalo se zaúpění a paní Naperová se v mdlobách zhroutila. Při líčení chladnokrevné vraždy malého Manuela se ozvala škála

rozhořčených výkřiků. A také tím vyprávění končilo, protože se zhroutila pod tíhou vzpomínky na tuto hrůzu i paní Dominguezová a ztratila vědomí. Slova se ujal Cerez a doplnil, že několik dalších osob vojáci zajali a odvedli. Chvilku se rozhostilo hrobové ticho, teprve potom nastal skutečný rumraj.

Paní Naperová i Dominguezová ležely stále v bezvědomí, ale většina si jich vůbec nevšimla. Každý teď myslel na své problémy, na svoje neštěstí. Anebo štěstí. Když zjistil pan Milo, že alespoň žena s dcerou žijí, zase trochu pookřál, zas měl pro co žít, pro co bojovat. Nejvíce se zaradoval Joellin, srdce mu poskočilo v těle. Ela žije! Žije! Žije! Při uvědomění si, jak málo galantně se k ženám vojáci chovají, přejel přes jeho čelo hluboký mrak, který nevěstil nic dobrého. Přestože byl věkem stále ještě více chlapec než muž, měl dobrou ruku a výbornou pušku. A to v krajině, kde jediným kritériem práva je síla, něco znamená.

Na tábor se snesla noc, pod stromy panovala obtížně proniknutelná čern. Lidé se navzájem utápěli v temnotě, hledali jeden druhého, protože bylo třeba jednat. Montana sice řekl, že nepřipadá do úvahy útočit na vojenský tábor, jenže teď se situace pro mnohé výrazně změnila. Několik mužů se sešlo na okraji lesa, kde pod slabým svitem měsíce vytvořili něco na způsob válečné porady. První se nekompromisně ujal slova Greenwood.

„Takže my tu teď budeme sedět se založenýma rukama a čekat, dokud je vojáci neznásilní a nezabijí!“ překřičel všechny hlasy. Chvilku nastalo ticho, pak se ozvaly souhlasné výkřiky.

„To si říkáte muži? Musíme se stydět! Nedokázali jsme ženy a děti ochránit, tak je alespoň naší povinností je vyprostit ze zajetí!“

Opět projevy souhlasu. Greenwood vůbec nedal čas Montanovi, aby ho okřikl a pokračoval.

„Nevím jak vy, ale já jdu pro zajatce. Já mám Elu rád a neopustím ji! Buď zemřu s ní anebo si jí přivedu zpátky!“

„Tak už dost!“ rozkřikl se teď Montana. Poznávali se spíše po hlasech, jejich původní hlouček se rozšířil o další muže. Pořvávali jak na lesy, kupodivu v lese byli, měli štěstí, neboť v okolí se v tuto dobu nenacházeli žádní vojáci. Bezpečnostní opatření s nezapálenými ohni teď negovali v decibelech svých vášnivých vyjádření.

„Tak co to je?“ hřímal hlas velitele dál, „To jste se všichni zbláznili? Dáváte za pravdu dítěti, který je navíc zaslepený láskou?!“

„Možná že jsem dítě!“ nenechal se odbýt Joellin, hluboce posledními slovy uražený, ale na protesty neměl čas, „Ale umím zacházet s puškou lépe než kdokoli z vás, to jste určitě taky viděli! A nejsem žádný zbabělec. Já jdu!“

„Leda tak do prdele!“ vybuchl Montana, „Vám tolik mrtvejch nestačilo, vy chcete mermomocí další?“

„Ten kluk má pravdu! Já jdu s ním,“ ozval se Milo.

„Ne. Nemá pravdu! Nesmíme riskovat! Riskujeme tím nejen svoje životy, ale i osud celé naší výpravy!“

„Já tam svou ženu nenechám!“ stál si na svém Milo.

„Já Elu také ne!“ nezůstal dlužen odpověď ani Greenwood.

„Já jdu s nima!“ rozkřičel se Popae.

„Já jdu taky!“ ječel Alvar Gausia, mstitel svého bratra a bojovně dodal, „Zabiju toho důstojníka!“

„I já půjdu!“ přidal se Jose Dominguez.

„Tebe nepustím!“ vřeštěla jeho matka.

Změť hlasů se nesla lesem, na jehož okraji se postupně sešel vlastně skoro celý tábor, hádka přilákala asi všechny, včetně dětí, které se třásly strachy schované za stromy.

„Já tady rozkazuju! A já říkám, že nikdo nikam nepůjde! A jestli někdo neposlechne, tak toho ztrestám vlastní rukou!“ rozhodl se použít síly Montana.

Ztichli. Ale ne na dlouho. Překvapivě klidný hlas Greenwooda ovládl prostranství.

„Poslouchejte! Já s vámi sice nemám nic společného, ale zůstal jsem s vámi, ačkoli jsem mohl odejít. Bojoval jsem po vašem boku, ačkoli jsem nemusel. Snad jsem vám byl dobrým pomocníkem. Zůstal jsem tu asi proto, že jsem zaslepený láskou, jak říká váš velitel,“ podíval se mladík do tmy, kde tušil přítomnost Montany. Ten se škaredil a čekal, jak dopadne ta řeč, která tak špatně začala. Jinoch ale pokračoval směle dál.

„Já půjdu a pokusím se Eleonoru osvobodit, protože ji mám rád. Kdybych tu zůstal sedět, už bych se sám sobě nemohl nikdy podívat do očí. Jestli mě chce někdo zadržet, pak mě musí zabít! Dobře, teda mě zabijte tady a hned. Jak chcete. Ale myslím si, že by pro vás bylo výhodnější mě nechat odejít, třeba byste si ušetřili patronu a asi tu špinavou práci za vás udělají vojáci. Možná se mi podaří i někoho z nich dostat a pak budete mít o pár nepřítelů méně. Ale zkuste mě zabít hned první ranou, na druhou už by střelec nemusel mít čas,“ dokončil svoji řeč výhružkou.

Nastalo ticho. Šlo o smělou řeč, až moc smělou, navíc vzhledem k věku mohla působit i směšně. Avšak nikdo se rozhodně nesmál. Už mladíka poznali, obdivovali se jeho odvaze i přesné mušce. Některé jeho slova, vycházející až z hloubi jeho duše, mnohé i dojala. Což v tesklivé atmosféře šlo poměrně hladce.

„Dobře. Tedy odcházím. Pokud mě chcete zastavit, tak střílejte,“ sehnul se pro pušku Joellin, hodil si ji přes rameno a vykročil.

„Počkej!“ ozval se hlas Montany už po několika krocích.

Šel dál.

„Tak sakra počkej! Tohle nemá smysl. Musíme se dohodnout,“ zvolal Cerez.

Nikdo mu neodpověděl. Pouze bylo vidět, jak několik dalších mužů vzalo své pušky a vykročilo za Američanem.

„Proboha, mějte rozum,“ volal zoufale Montana, „Vy si myslíte, že já bych neměl chuť jít osvobodit zajatce? Ale uvědomte si, že když se necháte pobít, kdo bude chránit ostatní ženy a děti?!“

Někteří se zarazili.

„Já nikoho nechci. Zůstaňte tu, já jdu sám,“ odpověděl Greenwood, aniž by se však zastavil. Hlas zazněl ze tmy, už z poměrně velké dálky.

„Ale my tě jít samotného nenecháme!“ křikl za ním Milo a ozvalo se několik souhlasných výkřiků.

„Tak už dost!“ překřičel všechny Cerez, „Jestli dá velitel souhlas, já vás sám povedu!“

Vycítili další podporu, teď už by necouvli. Pochopil to i Montana, včetně pomoci, kterou mu vlastně nabídl Cerez. Může ustoupit, aniž by ztratil tvář, dát formální souhlas k akci, která by proběhla i bez jeho souhlasu. Nemá sílu je zastavit, tak ať si tedy jdou. Až se budou snažit zastavit prýštlí krev ze smrtelné rány, bude už pozdě, pak poznají, že měl pravdu.

„Dobrá, jděte tedy, když vás Anibal povede,“ řekl Montana.

„Promiň, jinak to nešlo,“ naklonil se k němu Cerez a nahlas zvolal, „Dobrovolníci se budou hlásit u mě, já sám si je vyberu!“

Nenechali na sebe dlouho čekat. Některé Cerez vracel, jiné přijímal. Přicházeli Milo, Garcia, Popae, Najora, Damiene, Trujillo, Guiljano, Maendrovci ...

„Já se taky hlásím,“ ozvalo se za Cerezovými zády.

Anibal se otočil a kdyby nebyla tma, mohl by pohlédnout do upřímných, odhodlaných i zarudlých očí Joellina. Chvilku se tmou splývající siluetu pozoroval.

„Dobře, беру tě,“ řekl jedinou možnou odpověď.

Během půl hodiny bylo vybráno dvacet mužů schopných vyrazit.

„Doufám, že se všichni vrátíte,“ přistoupil k Cerezovi Montana.

„I já, snad to dobře dopadne. Držte nám palce.“

„Budeme. Snažte se jednat co možná nejuvážlivěji! Máš už nějaký plán?“

„To uvidím podle daný situace.“

„Hlavně žádný hrdinský kousky. A krot' ty šílence!“

„Neboj se, však dobře dopadne,“ řekl Anibal, ale moc přesvědčivě jeho vyjádření neznělo.

„Tak zlomte vaz!“

„Samozřejmě. Ty co dou se mnou, deme!“ zavelel Cerez.

Vyšli. Ve skupině samozřejmě nechyběli Nuněz Cadiela a Emanuel Inauna, kteří jediní věděli přesnou polohu vojenského tábora a tak vlastně skupinu vedli. Obklopovala je hustá tma, bylo velmi obtížné se orientovat i zůstat pohromadě, aby někdo z nich nezabloudil. Šli mlčky, po chvíli se však Greenwood přitočil k Cerezovi.

„Pomohl jsi mi, děkuji ti,“ řekl.

„Myslíš, že jsem pomohl tobě? To se mýlíš, já pomohl Chasemu,“ odvětil oslovený.

„Montanovi?“ zeptal se překvapeně mladík.

„Jo, vaše hrdinství asi opravdu není na místě. Ale voni by bejvali šli stejně s tebou, ať by si Chase říkal co chtěl. Proto du raději s váma. Budu k tobě upřímněj, ani já nesouhlasím s vaším jednáním, ale chápu ho. Kdybych tam někoho měl, asi bych jednal stejně. To neznamená, že je to správný z pohledu celku. Na to musí zase dbát Chase a proto nemůže jednat jinak. Von má na starosti celej tábor, musí se starat vo všechny, ne jen vo přání několika z vás.“

„Jak by ale jednal on, kdyby tam měl někoho blízkého, někoho, koho má rád?“

„Jsem přesvědčenej, že by jednal stejně, na to ho už znám dost dlouho.“

„Jenže teď má asi na mě hrozný vztek,“ povzdechl si mladík.

„Nevěř tomu, zase se mejlíš. Zlobí se na tebe, to ano, ale musel vědět, že to dopadne tak, jak to dopadlo. Jen se musel pokusit tomu vašemu šílenství zabránit.“

„Myslíš si to opravdu?“

„I kdyby ses nevozval ty, tak by s tím přišel někdo jinej, třeba Milo nebo Popae nebo někdo další. Nikdo by jim nezabránil, aby se nevpíčili do tábora a nepokusili se vosvobodit zajatce. Takhle je to lepší, alespoň celou akci provedeme organizovaně.“

„Jen abychom je v tý tmě vůbec našli,“ zapochyboval náhle Joellin.

„Tak to ti zaručit nemohu,“ pokrčil rameny Cerez.

Pochybnosti byly na místě. Tma byla jako v pytli, když sestupovali k průsmyku, prodírali se porostem, klopýtali o kořeny a kameny, trhali si obleky o výčnělky. Noční chodce nebylo vidět, pouze slyšet. Jejich kroky, supění, občas ztlumený výkřik bolesti, zaklení.

„Nemusíte se bát, dovedu vás tam i poslepu,“ ozvalo se oběma mužům za zády.

„Ty jsi Inauna?“ zeptal se Cerez, otáčet se nemělo cenu, stejně by muže nepoznal.

„Jo. Slibuju, že vás dovedu bez potíží až do tábora vojáků.“

„Za jak dlouho?“ zeptal se Joellin.

„No, těžko říct, ale řekl bych, že tam budeme tak někdy po půlnoci, i když vopravdu těžko vodhaduju čas.“

„Ta tma se vylepší, jen co vyjdeme z lesa,“ podotkl Cerez.

„To jo, ale cestu nám to nekrátí.“

Odmlčeli se a pokračovali dále. Spíše se navzájem tušili než viděli. Přesto v duších všech panovalo velké odhodlání, ale také je spalovala společná nenávist.

„Pane Cerez,“ zvolal někdo.

„Co je?“

„Pane Cerez!“ ozvalo se znovu.

„Kdo to je?“

„Já, Gaspar Milo.“

„Aha. Co mi chcete?“

„Chtěl bych se na něco zeptat.“

„No tak, prosím!“

„Víte, půjdeme vokolo toho hroznýho místa ... víte, toho hroznýho místa ...“

„Ne, tomu se raději vyhneme,“ odvětil místo velitele lodivod výpravy Inauna.

„A nešlo by aby ...“

„Ne, to by nešlo,“ odtušil Cerez, o co nešťastníkovi jde.

„Vždyť tam někde leží moji dva synové!“

„Ano, ale ti už vaši přítomnost nepotřebujou. Je mi líto!“

„Aspoň bych je vodnes a pohřbil ...“

„Nic takovýho,“ odmítl rázně Anibal, „Nebudeme riskovat, že tam na nás někde číhají střelci a čekají, až si přijdem pro mrtvý.“

„A co naše křesťanská povinnost ...“,“ zkusil to Milo jinak.

„Ta nám velí žít a bojovat za svobodu, pravdu a život těch živých. Máme navíc jinej úkol, musíme vosvobodit zajatce, živý zajatce, a ne se starat vo mrtvý. Zní to možná hrozně, ale těm už je to stejně jedno.“

Ano, vyjádření znělo i bylo tvrdé, ale Cerez měl pravdu. Vždyť zabitým už opravdu pomoci nešlo, teď jde o záchranu živých. Oprávněnost slov velitele záchranné výpravy museli uznat všichni, ale vysvětlíte to otci, jehož dva synové leží ztuhlí někde uprostřed pustiny.

Ale nešťastný Milo rozkaz akceptoval a stejně jako ostatní následoval Inauna, který je oklikou vedl k táboru jejich nepřítele.

V americkém táboře panoval hluk až do setmění. Paducat byl přesvědčen, že se povstalci pokusí o odvetu a podle toho se zařizoval. Nechal deset mužů u místa, kde dopoledne zmasakrovali část kolony vzbouřenců. S kulometem tam seděl Angril, jako velitel zůstal Onlloy s rotmistrem Ruddellem. To byli ti praví pro tuto špinavou práci, ti nedovolí, aby se odnesla byt' jediná mrtvola. O což samozřejmě nešlo, cílem bylo zneškodnit další vzbouřence. Když jim zmasakrovali děti, vyhlásili jim válku na život a na smrt, toho si byl major vědom, pociťoval strach z odvety.

Ale v tomto směru byl asi jediný. Skutečnost, že se Mexičané vůbec nebránili, že vlastně ani jednou nevystřelili a rovnou utekli, zvedlo sebevědomí vojáků vysoko nad odpovídající realitu. Cítili se nad těmi otrhanci v pozici polobohů. Proto se ani nenamáhal s výsledkem zajatců, ověřili si jen počet protivníků a jejich úmysl spojit se s Pancho Villou. Prohlášení, že vůbec nemíří za hranice, nebrali v potaz.

Paducat však uvažoval sřízlivě. Nejsou polobozi, nezranitelní, nesmrtelní. Jsou jen lidé, kterým nedělá olovo dobře na trávení. Proto se zbytkem odtáhl z rokle, kde by se snadno mohli stát terčem zákeřného střelce a utábořili se na velké planině, kde do vzdálenosti míle od nich nebylo místo, kde by se mohl někdo lehce skrývat. Vystavěli několik lehkých stanů, do kterých se mohli dobře všichni vměstnat. Jeden z nich byl přidělen zajatcům a dva vojáci se u něj střídali v hlídání. Další čtyři strážní

obcházeli tábor v dostatečné vzdálenosti, kdyby se snad přeci jen objevil nepřítel, ale s tím nepočítali. Další vojáci seděli u dvou ohňů, které rozdělali. Cítili se v bezpečí a že by vyplašili povstalce už nemělo cenu se obávat. Jediné co by mohlo vše zkomplikovat, by znamenal příchod mexické armády, ale jelikož žádné mexické vojáky doposud neviděli, rozhodli se toto riziko podstoupit.

Asi kolem deváté hodiny svolal Paducat důstojníky na radu. Chyběl pouze Onlloy, který bděl v průsmyku. Jak se stalo příznačné pro tuto expedici, zase se nedohodli. Pouze v jednom byli zajedno, že zítra začnou pronásledovat tlupu banditů. Ale jak, zda vyšlou napřed průzkumníky, v jaké síle, nebo zda potáhnou společně, to zůstalo nevyjasněno. Major se nevyjádřil a nakonec všechny poslal rozmrzele spát. Chtěl být sám, cítil se hrozně unavený a stále ho tížilo svědomí nad výsledkem jeho rozkazu ke střelbě. Původně si myslel, že důstojníci zůstanou s ním v jednom stanu, nakonec je vyhnal. Těm tento rozkaz však nevadil, raději oželí přístřešek a budou ležet pod širákem, než snášet rozmary starého rozmrzelého velitele.

Zbylé stany již byly obsazeny poddůstojníky a vojáky a vyhánět je, na to teď neměli náladu. Fonsona sice napadlo, že by mohli vyhodit zajatce, ale proti tomu se ostře postavil Stockton a ani Greenwood tento návrh nepodpořil. A tak si ustlali důstojníci venku.

Ani jediný z nich neměl chuť na rozhovor, zabalili se do celt a každý se potýkal se svými myšlenkami. Greenwood přemýšlel, jak co nejlépe eliminovat blbou náladu velitele a jak co nejlépe nastrojit pronásledování. Fonson se těšil na další boje a s radostí a bez výčitek vzpomínal, jak se dneska vyznamenal, když si připsal tři zářezy za skolené nepřátele. Stockton zpočátku dupal o tom, že už by měla výprava skončit, stále se mu vracel obrázek povražděných dětí, až nakonec zaplašil tyto myšlenky vzpomínkami na ženy, které měl nebo mohl mít, kdyby chtěl.

U poddůstojníků byl vcelku klid, kromě Ruddella drželi všichni pohromadě, chovali se kamarádsky. Rotmistr, který zde nebyl, zůstával mimo jejich partu, takový vlk samotář, ale uznávali jeho zkušenosti. Chvilku si povídali a pak se také uložili ke spánku.

Zato mezi vojáky stále ještě vládlo rozčilení z předešlého boje, pokud se postřílení několika povstalců dá nazvat bojem. Jejich pocity byly velmi rozporuplné, někteří s nadšením vyprávěli, jak to těm darebákům nandali, v tom drželi prim Howel, Sharp nebo Zane, další byli značně flegmatictí, jako například Truett či Sonsfoot, pro další znamenal dnešek dost otřesný a traumatizující zážitek. Za jejich představitele lze jmenovat Haydena, Dama či Claye. Pochopitelně se mezi nimi nemluvílo o ničem jiném.

Truettova grupa seděla pospolu, starý Will pokuřoval, Yeoman na něho žádostivě pohlížel, ale ten starý páprda mu cigáro nenabídnul, Müllerovi se zdálo být všechno jedno, Pascaloto byl spíše z první bojové akce nadšen, zato Hayden a Dam byli bledí a znechucení.

„Myslíte, že se nám pokusej pomstít?“ zeptal se Pascaloto, ale v jeho slovech nebyl žádný náznak strachu.

„To víš, že si to líbit nenechaj. Ale jen ať přijdou, já mám tak pro strach uděláno,“ mávl pohrdavě rukou Truett.

„Proč se jich bát? Dyť to sou zbabělci, zdrhali jak králíci, nechali tam svoje děti a pádili pryč! Ani se vůbec nebránili!“ řekl Miller s pohrdáním v hlase.

„A kdo se měl jako bránit? Ty postřílený děti?“ ozval se nervózně Hayden.

„Prosím tě, nesmíš bejt tak outlocitnej,“ ušklíbl se Truett.

„Myslel jsem, že nebojujeme s nedorostejma dětma,“ zvolal Dam.

„Copak, ani mně to nebylo příliš po chuti,“ přiznal se Müller, „ale copak se ti chlapi nemohli bránit? Proč tam ty děti nastrčili? Sou to zbabělci a zavinili si to sami!“

„Jak se mohli bránit, když jsme ty vepředu postříleli?“ namítl Hayden.

„Dobře, ale proč tolik řečí kvůli nim? Vždyť to ani nejsou lidi, viděl si jak vypadali? Jako nějaký zvířata. Trhani, co se ani nestaraj vo svý děti, nechaj je jít v čele, aby to schytali. Copak tohle sou lidi? I zvířata by se chovala líp!“ ozval se Pascaloto a jeho řeč vyvolala značnou nevoli.

„Že to nejsou lidi? Ty taky nejseš pravej Američan a nikdo ti to nevyčítá!“ řekl Dam.

„Jsou stejný lidi jako my. Jen maj smůlu, že musej žít v týhle zemi,“ pravil Haylden.

„Ani já nesouhlasím,“ nechal se slyšet Yeoman, „ta jedna jejich husička by si s našima ženskejma nezadala!“

„A která? Nějaká zabítá? Nevšiml jsem si,“ poznamenal Müller.

„Hovno zabítá, pěkně živá mrcha. Jedna z těch zajatejch!“

„Fakt? Viděl jsem je jen z dálky, vypadaly tak nějak zbědovaně.“

„Ale to jen navenek, jinak je pěkně rostlá. Však jsem si ji pěkně vošahal.“

„A jaká byla?“ zasvítily oči Bedřichovi.

„Cecky pěkně do ruky, hezký tuhý stehna ... dál jsem se nedostal ...hm, s tou bych si dal hned říct!“

„A proč ses vo to nepokusil?“ zeptal se bez valného zájmu Trickett.

„Ále, nadporučík Fonson spěchal.“

„Takže ty říkáš, že jedna ze zajatkyň stojí za to?“ přemítal Müller.

„Jasná zpráva!“

„Tak já se podívám, až u ní budu držet stráž!“ rozesmál se Müller.

„Jak to myslíš?“

„No, určil mě Greenwood, budu dnes v noci držet u stanu stráž!“

„A ty by ses chtěl pokusit ...“, zvedl překvapeně zrak Yeoman.

„Neblázni! Nebudu riskovat kvůli tý kurvě průser! Jen si jí pořádně prohlídnu, jestlis nekecal.“

„To máš kliku,“ povzdechl si Pascaloto, „Hele, nešlo by, abych se tam taky přišel podívat? Že bych jí to v rychlosti udělal a pak zase rychle vypad?“

„Tak to zkus, ale až nebudu mít hlídku já,“ odbyl ho Müller, „Kvůli tomu, aby sis smočil péro nebudu riskovat. A ke všemu z toho sám nic nebudu mít! Jestli se vo to pokusíš, tak ti ho ustřelím.“

„Taky nám ji mohli dát k pobavení,“ povzdechl si Yeoman.

„A ty bys ji ... jen tak ... znásilnil?“ zeptal se Dam.

„A proč ne? Copak ty by sis to s ní nechtěl rozdat?“

„Já? Proč já?“ zrudl Bill, naštěstí pro něj nach v obličeji ve tmě nebyl vidět.

„Dyť von to eště neumí,“ smál se Müller, „má ho eště akorát na chcaní!“

„Nevykládej, nevykládej, když prd víš. Já náhodou už holku měl!“

„Fakt? Tak nám vo tom něco vyprávěj,“ navezl se do něj i Pascaloto.

„Možná někdy jindy. Nic proti tomu, ale znásilnit?“

„A co na tom?“ zdvihl hlavu trochu udiveně Yeoman, „Dyť vona by byla eště ráda!“

„To víš že jo, takový na to čekaj,“ kýval hlavou souhlasně Pascaloto, „eště by poděkovala. Určitě by si dala říct s pořádným chlapem, když je furt mezi těma špindírama. Určitě by potřebovala vysmejčit dutiny,“ usmál se dle svého přesvědčení zkušený milovník.

„Jak myslíte, tak to děte zkusit,“ pokrčil rameny Dam.

„Dejte už s tím pokoj. Copak si budem dělat kvůli jedný kurvě nepříjemnosti se šaržema?“ ozval se Bedřich, který již litoval, že se smínil o své stráži. Měl strach, aby mu kamarádi během jeho služby nepřivodili nějakou nepříjemnost.

„Neboj se,“ vytušil jeho obavy Yeoman, „sem sice dost nadrženej, ale eště chvilku to vydržím, než si chytну nějakou jinou.“

„Nebo si to udělej pod celtou, ale moc nefuň, ať nás nerušíš,“ navrhl mu řešení Pascaloto. Rozesmáli se.

„Nepůjdem si raděj už lehnout?“ zahodil oharek Trickett.

„A kam? Místo ve stanech už na nás nezbylo,“ podotkl Haylden.

„Já bych vo jednom věděl, ale tam bychom si moc neodpočinuli,“ zasmál se Pascaloto.

„Dej už s tím pokoj!“ okřikl ho Müller, kterému dělal horkokrevný Ital největší starosti.

„Seš nějaký zimoumršivej, tady je fleků dost,“ dodal Trickett.

„Třeba u tebe pod celtou, co? Tam asi bude tepla dost,“ řekl Yeoman a další se zasmáli.

„Debile,“ řekl znechuceně Will.

Poslechli starého vojáka. Konec konců, po včerejším nočním pochodu byli dost utahaní. Haylden a Dam si lehli kousek stranou, chtěli si ještě popovídat. Ale Trickett si ustlal hned vedle Dama, takže když si lehl, se ho skoro dotýkal. Mladík si všiml, že ho starší voják už delší dobu často pozoruje a začal pomalu věřit tomu, co se o něm říkalo. Proto se trochu otřásl a rychle se odtáhl. Trickett si toho všiml, pohrdavě se ušklíbl, otočil se na bok zády k němu.

Bill Dam neměl starého vojáka rád, ale chtěl zůstat s kamarády. Nejvíce si rozuměl se Samem Hayldenem a taky docela s Yeomanem, byť ten si ho občas dobíral. Chtěl se svěřit se svými pocity Samovi, protože byl plný hrozivých zážitků, ale styděl se mluvit před Trickettem. Ale Haylden si s tím zřetelně problém nedělal.

„Taky ti bylo špatně, kdyžs viděl ty mrtvolý?“ zeptal se.

„Tobě bylo špatně?“ podivil se trochu Dam.

„Bylo, akorát sem se snažil, aby to na mně nebylo moc znát.“

„Já neměl naštěstí moc času si je prohlížet. Ale když Fonson zastřelil to dítě ...“,“ zadrhl se Billovi hlas.

„Myslíš toho chlapečka, jak říkal?“

„Jo. V tu chvíli jsem měl chuť mu taky vpálit kulku do břicha. Že zastřelil ty dva mladíky, no budiž, měli předtím pušky. I když už je dávno vhodili a nebránili se! Taky to bylo zbytečně krutý, ale byli to konec konců už muži. Víceméně vojáci jako my! Ale copak mohlo někomu ublížit to dítě? Tomu bylo tak deset let, bylo to strašný!“

„Eště že ses vovládnul.“

„Já spíš byl tak v šoku, že sem se nemoh ani pohnout. Naštěstí!“

„Chápu tě, musel to bejt votřesnej zážitek!“

„To teda jo, na to už asi nikdy nezapomenu. Furt toho mrtvýho kluka vidím před sebou, jak tam padá na zem, jak tam pak leží v krvi ...“

„Bylo to asi dost drsný ... ten Fonson musí bejt fakt šílený!“

„Asi jo. Nevím. A nikdo mu na to neřekne ani slovo! Může beztrestně vraždit, to je strašný!“

„Máš pravdu. Taky už pomalu lituju, že sem na tu výpravu jel.“

„A jestli se nám budou chtít pomstít, nebudu se jim divit. Teď už s náma nebudou mít slitování, jestli nás chytí, tak už nám nic nepomůže,“ vzal to i z druhé stránky Bill.

„To si piš. A pomstej se i nám, který sme nevinný!“

„Myslíš, že sme nevinný? Taky sme u toho byli. Ty děti byly nevinný, neměli ani pušky, aby se mohli bránit a my je postříleli. Ne, myslím, že sme vinný všichni!“

„Držte už hubu, tady se chce spát“ ozvalo se nevrle z místa, kde ležel Trickett.

„Vyliž si prdel,“ odbyl ho Haylden, ale oba mladíci zmlkli.

Na okraji pláně, v jejímž středu zářily dva ohně a které zvýrazňovaly tmavé siluety stanů, se objevila skupina mužů. Není těžké uhodnout o koho šlo. K táboru nepřítel dorazila Cerezova skupina, která se rozhodla přijít do jámy Ilové a osvobodit několik zajatců. Teď je však humor přešel a do jejich duší se vkradl obyčejný lidský strach. Stáli před dobře střeženým objektem. Jak se dostanou k zajatcům? Kde vůbec jsou?

„Počkejte tady na mě,“ přikázal Cerez a sám se vydal na výzvědy. Uplynula více než hodina, než se vrátil. Protože nedošlo k žádnému hluku, byli jeho lidé klidní, kdyby ho objevili, jistě by zpozorovali rozruch.

„Tak cos zjistil?“ vrhl se k navrátilci netrpělivý Joellin.

„Většina tábora spí. Jen čtyři hlídky vobcházejí vokoľo tábora a dva sedí u vohnů. To je šest chlapů. A taky dva sedějí u jednoho stanu.“

„A ty myslíš, že v tom stanu ...“

„Jsem vo tom přesvědčeně.“

„Tak to je tedy v ... jak se to řekne po vašem ... prostě k ničemu,“ povzdechl si Greenwood.

„Proč myslíš?“

„Jak se chceš dostat do tábora přes řetěz hlídek, ještě k tomu přes dva strážce a osvobodit zajatce z prostředka tábora?“

„A cos čekal, že ti je daj jen tak?“

„Ne, to ne ...,“ musel Joellin přiznat, že vše zcela nedomyslel. Silná slova jsou jedna věc, jejich realizace však věc druhá.

Všichni se tvářili sklesle, situace jim přišla beznadějná. Montana měl pravdu, pokusit se o něco je holá sebevražda a stejně nikomu nepomohou.

„Nešlo by zaútočit na ten stan?“ navrhl Milo, byť si uvědomoval nesmyslnost svých slov, ale cítil, že se vzdát nechce, nemůže.

„To by byla pěkná blbost, útočit ve dvaceti proti dvakrát silnějšímu nepříteli,“ odvětil Cerez.

„Ale voni spějí, zaskočíme je ...“

„Jo, je jich dost vzhůru, aby se nám postavili, než se další vzbudějí. A pak by nás smetli.“

„Co se pokusit proplížit, zneškodnit hlídky a osvobodit zajatce?“ ozval se Veroniko Trujillo, asi třicetiletý vytáhlý chlapík.

„To už je lepší!“

„Jenomže když neprovedeme všechno zcela potichu, což je skoro nemožné, tak jsme ztraceni nejen my, ale i zajatci,“ upozornil Joellin.

„Já vím. Mám trochu jiné plány,“ přikývl Cerez.

„Jakej?“ zeptali se s novou nadějí všichni najednou.

„No prostě to usnadnit tý skupině, co půjdou pro zajatce!“

„Jak usnadnit?“

„Prostě tím, že budeme na druhý straně fingovat útok!“

„Ale tím na sebe přece upozorníme,“ nezdálo se navrhované řešení Greenwoodovi.

„A vo to de. Co myslíš, že udělají?“

„To se dá velmi těžko odhadnout.“

„Já bych navopak řekl, že je to jasné. Všichni se soustředějí na místo, odkud půjde útok. Na nějaký zajatce úplně zapomenou.“

„Možná. A co když ne?“

„Určitě to vyjde, je to naše jediná šance.“

„Mně se to moc nelíbí,“ trval na svém Američan.

„To je jedno. Budeme tak jednat, ledaže ...“

„Nebo?“

„Ledáže bys přišel s lepším nápadem. Nebo někdo jinej,“ dodal Cerez.

Jelikož se tak nestalo, začali se záhy dohadovat, jak velitelův plán uskutečnit.

„Kdo povede ty, co budou fingovat útok?“ zeptal se Inauna.

„Musí to bejt někdo hodně zkušeněj,“ odpověděl Cerez.

„Podle mě by bylo nejlepší, kdybys to byl ty,“ navrhl Joellin.

„Já? A kdo pak povede ty, co půjdou pro zajatce?“

„Já,“ ozval se znovu mladík.

„To nejde, musí to bejt někdo fakt zkušeněj.“

„Anibale!“ pravil rozhodně Greenwood, „Já ti zaručuju, že to nikdo neprovede líp než já. Věř mi!“

„Je to hrozně nebezpečný ...“

„To vím. Ale vždyť jsem to byl já, kdo dal příčinu k této výpravě. Takže si myslím, že je to moje právo i povinnost se o to pokusit.“

„Tak dobře,“ ustoupil Cerez, který se nechtěl zbytečně hádat, jestli je chytí nebo postřílí, tak je to jejich smůla, sami se ženou do neštěstí. „Vyber si pět chlapů a můžete jít.“

„Tak kdo jde se mnou?“ zeptal se Joellin.

Hlásili se všichni. Mladík tím byl velmi potěšen, protože to přičítal tomu, že mu důvěřují. Ale najednou se začal cítit za ty lidi strašně zodpovědný.

„Koho si mám vybrat?“ obrátil se na velitele bezradně.

„Mně je to jedno,“ pokrčil rameny Cerez, „Vem si koho chceš.“

Bylo už našťvaný neustálým Greenwoodovým naléháním, problémy, připomínkami a rezignoval na jeho iniciativu. Mladík s pocitem velké důležitosti vybral Mila, další dva třicátníky Sandrosku a Truilla a dva čtyřicátníky Garsiu a Cuiljana. Tedy muže, u kterých předpokládal zkušenost a rozvahu, tedy kromě Mila, ale tomu účast upřít nedokázal. Má tam přece manželku a dceru. Má právo si pro ně jít, stejně jako on pro Elu a její rodinu.

„Měli bychom se taky domluvit, jak se sjednotíme, ne?“ položil správnou otázku Garsia.

„To jistě,“ přikývl Cerez, „řikal jsem, že mám plán. Tak ho vyslechněte do konce.“

„Dobře, tak už mluv,“ začal být netrpělivý Greenwood.

„V klidu, pánové, v klidu,“ brzdil všechny Anibal, „Však já vám svůj plán vysvětlím. Musíte však bejt velmi rozvážný! A dobře poslouvejte! Já se svými lidmi budu fingovat útok támhle na té straně, tedy na druhý, než sou zajatci. Vy,“ ukázal na Joellina, „už v tu dobu musíte bejt přichystaný vyrazit. Musíte se vopatrně připlazit, ovšem nesměj vás zmerčit. To by bylo všechno v prdeli. Ve chvíli, kdy zaslechnete střelbu, tak vyrazíte. Doufám, že cesta bude volná.“

„A když ne?“ byl pesimistou Inauna.

„Tak si ji uvolníme,“ řekl sebejistě Joellin.

Cerez jen mávnul rukou nad sebevědomím chlapce, které dle jeho mínění spíše hraničilo s naivitou a hloupostí. Namyšlený gringo, řekl si a chystal se odejít. Joellin ho ale zastavil.

„Co eště chceš?“ zeptal se Anibal ne právě příjemně.

„Jen to, že nechám pušku tady, tady za tím velkým stromem. Náboje jsou tady v té torně. Kdybych se nevrátil, tak si ji vem.“

„To chceš jít beze zbraně?“ zvolal Inauna.

„Mám revolver, ten se pro tuto akci hodí lépe. Navíc nechci, aby se moje puška dostala do rukou vojáků. Určitě by s ní pak zabíjeli vás. Tobě se Anibale určitě bude hodit.“

„Dobře, jak chceš,“ pokrčil rameny Cerez, kterého si tímto gestem mladík příliš neudobřil, „kdyby se ti něco stalo, tak si tady tu ručnici vyzvedneme. Tak a už dost řečí a deme na to. Počkejte tak půl hodiny a pak se začněte plížit k táboru. Abyste byli připravení!“

Kolem Joellina se shromáždili muži, kteří mu projevíli důvěru. Kdyby celou přípravu někdo nezúčastněný viděl, musel by si nutně myslet, že si hrajou na vojáky. Poslouchají chlapce, který je o polovinu mladší než oni, navíc cizinec. Jenže tady nešlo o žádnou hru, nebudou po sobě střílet špuntovkami, tady jde skutečně o život. Nastalo ticho, nikomu se nechtělo mluvit. Všichni si moc dobře uvědomovali, do jak strašně riskantního podniku se vydávají a že bude zázrak, pokud vyvážnou se zdravou kůží.

Greenwood sám byl napnutý jak struna. Nedaleko leží svázaná jeho milenka, co asi musela vytrpět. Jak se k ní vojáci chovali? Veřil, že ji doposud nikdo neznásilnil. Ačkoli moc pobožný nebyl, nyní se začal v duchu modlit a přál si, aby se mu podařilo Elu zachránit a aby se oba vrátili živí. Protože se mu chce hrozně žít a přitom smrt už je tak blízko!

Asi půl hodiny po odchodu Cereze Joellin povstal, uložil pušku za zmíněný strom a dal poky svým lidem. Šli těsně za ním v závěsu. Čím víc se dostávali blíž k nepříteli, tím víc se jim svíralo srdce. I Joellin pociťoval velký strach. Neměli se kam skrýt, pokud je objeví, tak jen tma je jejich ochránkyní. Ale tou profičí kulka beze změnu směru, o nic se nezarazí, po ničem nesklouzne. Postupně se přikrčovali, aby se nakonec plížili jak zvědové v kovbojkách. Zastavili se. Dál nemohli, nedaleko obcházel nějaký voják s puškou přes rameno.

„Máte připravený nože?“ zeptal se šepem Greenwood.

„Jistě.“

„Tedy pozor. Jak zazní výstřely a tenhle voják zmizí, okamžitě vyrazíme. Když ne, tak jdeme přes něj. Ale úplně bez křiku!“

Opět vyjádřili souhlas. Nezbyvalo jim nic jiného než čekat, až dá Cerez pokyn svým útokem. Ten byl se svým oddílem také na místě. Rozestavil své lidi tak, aby mohli střílet na tábor a po každém výstřelu změnit stanoviště, což jim obzvláště kladl na srdce.

Cerez všem rozkázal, aby se nepokoušeli přiblížit se víc, než jak jim přesně určil. Sám uchopil pušku do ruky a vyčkával. Podle všeho by už druhá skupina měla být připravena. Ještě jim ale dá chvilku času.

Vida, zrovna se blíží voják, co tady hlídkuje. Nevidí mu do tváře, ani nerozezná, jestli je malý, starý, ošklivý, hezký. Prostě řadový pěšec nepřítele. Půjde o zákeřný výstřel, stejně jako se zachovali dnes ráno oni. Cerez nemůže tušit, že nedaleko něho přechází dvacetiletý John Sutter a ten nemá tušení, že několik desítek kroků od něho číhá smrt. Že se mu jeho čas naplňuje. Nikdy se navzájem neviděli a nikdy ani neuvidí. Kdyby se potkali někde v míru, asi by si navzájem nevěnovali žádnou pozornost. Teď se jeden druhého chystá zabít, bez slitování, bez výčitek.

Cerez pozdvihne zbraň a zamíří na siluetu, která se tyčí proti trochu světlejší obloze. Jde o těžký výstřel, ale možná mu záměr vyjde. Stiskne kohoutek. Rána rozbije ticho noci, Sutter se chytá za břicho a klesá k zemi. V ten moment se rozezná další výstřely, záblesky na chvíli naruší hegemonii tmy.

Vojenský tábor se před salvou nestačí probrat, ale je příliš daleko, takže svištící kulky někoho mohou zasáhnout vlastně jen náhodou. Navíc si střelci musí dávat pozor, aby náhodou nezasáhli stan se zajatci. Střelba má za cíl vzbudit rozruch, ne někoho zabít. Hlídky začnou pálit směrem odkud vyšla salva, křičí, ale všichni vojáci už jsou probuzeni. Jeh hluchý by neslyšel rachot výstřelů.

Na druhé straně tábora v ten moment vybíhá nikým nepozorována Joellinova skupina kupředu. Hlídající voják podle předpokladu běží směrem k fingovanému útoku, cesta je volná. Během pár vteřin se dostávají až ke stanu. Oba strážci jsou přikrčeni, ale ke smůle útočníků nějaký

hluk zaslechnou. Otáčí se. Greenwood vystřelí. První z nich se chytá za čelo a klesá bez jediného stenu k zemi, než stačil druhý pozvednout ručnici, třesne mladíkův revolver znovu, vojín obdrží kulku do břicha. Klesá k zemi, chtěl se zvednout, ale rána pažbou dalšího z vetřelců ho definitivně posílá do říše snů.

Vše popsané se odehraje během několika vteřin. Joellinovi výstřely zaniknou v rachotu zbraní obou skupin, než někdo stačí něco zpozorovat, jsou všichni jeho muži skryti. Když se důstojníci začínají rozhlížet na všechny strany, panuje u stanu se zajatci zdánlivý klid, útok evidentně přichází jen z jedné strany.

To již nože povstalců pracují na poutech žen a dětí. Milo osvobozuje svou rodinu, Joellin zase Urilbeovce. Ostatní jim pomáhají. Gomez Sandroska přistoupí k oběma zraněným mužským zajatcům. Chystal se jim také přerézat řemeny.

„Nech toho, to nemá cenu, my bysme vám jen překáželi,“ zastaví jeho činnost starší z nich Vasco Baranca, „nechte nás tady a rychle zmizte!“

Sandroska zůstal nerozhodně stát.

„Ne, já chci s váma,“ vyhrkne druhý ze zajatců, mladý Fernao Zanej.

„Padl bys cestou a vohrozil všechny! Bežte už kruci!“ vyhání je Baranca.

Ženy a děti jsou osvobozeny, mohou vyrazit pryč.

„Já chci žít, já chci jít s váma, já chci žít!“ nahrnou se slzy do očí Zaneje.

„Nepřežil bys cestu! Ztatis hodně krve, podívej, jak seš bledej,“ domlouvá mu starší kolega zajatec.

Mezitím vystrčí Joellin hlavu ze stanu a obhlíží okolí. Když nikoho nespatriil, začíná vylézat a vytahovat Eleonoru.

V táboře mezitím všichni zalehli a opětují střelbu do temnoty. Na rozkaz nadporučíka Greenwooda jsou oba ohně rozmetány, sám se neohroženě vrhá do světla plamenů jednoho z nich, aby světlo zneškodnil. Má štěstí, nikdo ho nezasáhne. Pak už na čtyřicet vojáků skrytých ve tmě pálí na patnáct útočníků využívajících též výhody noci. Nikdo nikoho nevidí, nikdo nikoho nezasáhne, ale rámus vytvoří parádní.

Vojín Howel z počátku taky střílí z pušky. Ale pak ho napadne, že by nepřítele mohl pokropit kulometem. Jelikož má rychlopalnou zbraň na starosti, odplíží se do středu tábora, kde má kulomet. Dostává se ke své zbrani a už se chce vracet, když jeho zrak náhodou padne na stan zajatců. Moc ve tmě nevidí, ale pojme podezření. Co když tohle je ten pravý důvod k útoku? A opravdu, zdá se, že zezadu ze stanu někdo vylézá! Ne nelze váhat, pokud má něco zachránit. Rychle obrací kulomet tím směrem. Vůbec se nezabývá tím, že mezi zajatci jsou ženy a děti a klidně tiskne spoušť a nechává plynout výstřelům.

Ano, jde o zajatce a jejich osvoboditelé, kteří nastuoují svůj únik. Účinek střelby Howela je hrozný. Gomez Sandroska se svíjí s průstřelem břicha, Emanuel Garsia krvácí z pravého boku, paní Urilbeová se hroutí s ranou pod levým ramenem, její dcera Erika nařiká, ale jde jen o škrábanec na levé paži.

Krvácí i paní Milová, jak dobytče, ze škrábance na levé straně krku jí prýští krev. Její muž se svíjí vedle ní, kulka mu prolétla pravým stehnem, hned nad kolenem. Fernando Ciuljano se drží za prostřelené levé předloktí. Bez ducha na zemi leží Geronimo Trijillo, jemuž kulka probila srdce.

Eleonora je tažena vepředu Joellinem. Jakmile zazní kulomet, mladík ji reflexivně povalí, zalehne a kryje vlastním tělem. Kulky profičí těsně nad nimi. Howel ale střílí dál. Nezraněná zůstává jen malá holčička Milová, která se tiskne ke své nařikající matce. Výkřiky Howela však přilákávají další vojáky. Joellin si uvědomuje, že nemohou váhat.

„Musíme pryč!“ křičí zběsile Eleonoře do ucha.
„Bez matky a sestry nepůjdu,“ řve stejně zběsile ona.
„To chceš zemřít s nimi?“
„Třeba!“ zní vzdorovitá i nesmyslná odpověď zároveň.
„Ne, na to ti já seru!“ křičí mladík aglicky.

Chytá milenkou do náručí a prchá s ní temnotou. Kde se v něm bere ta síla se dá jen těžko vysvětlit. Nese dívku jak pírkou a běží jak nejlepší sprinter. Strach a bezprostřední ohrožení života mu dodávají křídla. A je se čeho bát, vojáci střílí na prchající. Ale mají smůlu, chvilku prováhali a oba milence již vzala pod svá ochranná křídla tma. Vojáci vztekle řvou a pár se jich rozbíhá za uprchlíky.

„Stát, všichni zpátky!“ zastavuje je hlas majora Paducata. Uvědomuje si nebezpečí, které hrozí jeho vojákům. Mohou vlézt nepříteli přímo do rány. Kvůli dvěma lidem nemá cenu riskovat. Major znovu otáčí svoji pozornost na druhou stranu, ale tam už střelba utichá. Cerez pochopil podle všech příznaků, že osvobození zajatců neproběhlo tak, jak mělo, už nemá cenu riskovat. Dává proto pokyn k ukončení střelby a ke stažení.

„Všichni zpátky, sejdeme se u našeho původního stanoviště!“ volá Anibal na své muže a sám jde příkladem. Je nutné být opatrný, vojáci stále ještě střílí, ústup představuje velké nebezpečí.

Konečně jsou zase povstalci ukryti na okraji lesa, Cerez začíná počítat své druhy a zjišťuje, že se nevrátili dva, chybí mu pětatřicetiletý Enrique Emano a stejně starý Adriano Damione. Prý byli zasaženi kulkou, možná jsou jen raněni, možná zabiti. Ne, nemohou se pro ně vracet, riziko by bylo příliš velké.

Cerez může být rád, že se o záchranu druhů nepokusil. Tam už totiž operuje s několika muži nadporučík Greenwood. Chce propátrat danou oblast. Za chvíli se jeho skupina vrací a vleče sebou dva zraněné muže. Povrchně je ošetří, ale jenom tak, aby nevykrváceli. Je zřetelně konec celé akce, teď už je všem jasné, o č šlo. Fingovaný útok měl zamaskovat osvobozovací manévry.

Cerez si zatím hryže na okraji lesa nervózně kníř. Přežil to z druhé skupiny vůbec někdo? Dává pokyn a opatrně se začínají přemísťovat k místu, odkud obě skupiny vyrazili ke svému šílenému podniku.

Joellinovi, když unikne dešti kulek a střelba ustane, se podlomí kolena a padá vysílením. Ale za chvilku se vzpamatuje a znovu se zvedá. Eleonoru už nenese, na to již sil dost nemá, ale pouze ji vleče za ruku za sebou. Najednou se ozve zvuk nedaleko nich, Greenwood rychle vytrhne z pozu pasu revolver. Naštěstí nevystřelí, protože se blíží Fernando Cuiljano, který si drží krvácející paži, zpocený jak dveře od chlíva, hrubě kleje. I jemu se podařilo uniknout, využil chvíle, kdy se střelba soustředila na Joellina a jeho břímě, skokem byl ve tmě a pak už jen utíkal a utíkal.

Všichni tři doběhnou až k obrovskému stromu, za kterým schoval Američan svoji pušku. Teď si ji zase mladík bere do ruky. Jen ať si přijdou, přichystá jim přivítání, na které nezapomenou. Ale kde je Cerezova skupina? Copak je všechny postříleli? Chlapce zalije studený pot, vzápětí v něm vyšlehnou plamen pomsty.

„Elo?“ obrátí se na dívku.

Ta je napůl v bezvědomí, zápěstí zakrvácené od řenenů, vyčerpaná, zdeptaná.

„Elo!“ zopakoval výzvu mladík, teprve pak zvedne ona hlavu, „Poznala bys toho důstojníka, co dneska zastřelil ty tři chlapce?“

Zprvu nechápe o č mu jde, pak přikývne. Vojáci se dopouštějí velké chyby, znovu rozdělávají oheň. Zvědové sice hlásí, že se nepřítel stáhl, ale i tak je jejich počínání riskantní. I když vzdálenost odkud by mohl nepřítel střílet je velká a oni se k ohni příliš nepřibližují, i tak jejich jednání Joellin považuje za nepředloženost. A chystá se ji využít. Naplněn hrozným vztekem, zaslepen touhou po

pomstě, zachvácen touhou zabít, plíží se zpátky a vleče znovu Eleonoru za sebou. Vůbec neuvažuje racionálně, sebe i svou milenkou znovu vystavuje velkému nebezpečí, ze kterého jen zázrakem před chvílí unikli. Ale Eleonora je nyní aktivnější, přijímá jeho hru na pomstu.

Chvilku čekají, pak mu prudce stiskne ruku. V záblesku plamene poznává pro ni zvířecí obličej Fonsona. Mladík se ubezpečí, že bude střílet na správného muže a posílá Eleonoru zpět. Nechce ho opustit, ale přesvědčí ji. Dívka se stáhne se asi o dvacet metrů.

Joellin pokleká na koleno, přiloží si pušku k líci. Střílet tak v noci na tak velkou vzdálenost, když cíl je sotva vidět a je jen ozářen odleskem plamenů, to bude chtít mistrovskou ránu. A asi taky velkou dávku štěstí.

Jenže Fonson frajersky chodí okolo ohně, aby dal najevo svoji statečnost. Na chvilku se zastaví. V ten moment praskne Joellinova puška. Odpovědí je následný bolestný výkřik. Postava, na kterou střílel zmizí a za chvilku se celý tábor halí do tmy, protože oheň je bleskurychle rozmetán. Nikdo na výstřel neodpoví, nikdo neví, odkud rána padla.

„To vrahu dětí!“ ozývá se výkřik perfektní angličtinou, hlas je prodchnutý neskutečnou nenávistí. Teprve teď praskne několik výstřelů, ale úplně jiným směrem. Mladík i jeho milá již mezitím klopýtají zpátky.

„Zabils ho?“ zeptá se ona tak nenávistným hlasem, až jemu přejede mráz po zádech. Jaké ale hrůzy musela v posledních dnech a především čtyřiašedesáti hodinách prožít. Chápe ji.

„Ne, bohužel jsem ho asi jen zranil, nevím ... počkej, rychle k zemi!“ strhne ji bezohledně do trávy a kamení. Jeho počínání není bezdůvodné, uslyší totiž hlasy a kroky. Jeho puška zamíří tím směrem. Jestli přicházejí vojáci, tak než ho dostanou, pár jich vezme s sebou.

Mají však pro tuto chvíli štěstí, nejde o vojáky, ale objevuje se Cerezův oddíl. Joellin rychle zavolá své jméno, aby do nich někdo náhodou nevpálil kulku.

„To jste vy? Vida, slečna Eleonora! Tak se ti přece jen podařilo zachránit zajatce? Tam z té strany to vypadalo jinak!“ vyjde mu vstříc Cerez a má ze svého objevu neskrývanou radost.

„Bohužel, Ela je jediná, která se se mnou vrátila,“ odpoví mladík a u vědomí své viny skloní hlavu.

„Cože? A tvech pět chlapů?“ zděsí se Cerez.

„Ty tam zůstali!“

„Proboha! Všichni?!“

„Ano, tedy vlastně ne, jeden se vrátil, myslím, že se jmenuje Cuiljano. Ten byl jen raněn do ruky.“

Anibal neřekne ani slovo, jen zatne zuby. Joellin mu v rychlosti vylíčí průběh celé akce. Když se dostane až k místu, kdy opouštěli stan s osvobozenými zajatci, přeruší ho.

„Co se pak vlastně stalo?“

„Nikdo tam nebyl, tak jsme vylezli, jenže pak do nás někdo začal střílet z kulometu.“

„Z kulometu? Myslel jsem si to. Jak jste vyvázli vy dva?“

„Šli jsme vepředu. Měli jsme čas padnout na zem a pak utéci.“

Velitel je očividně zdrcen. Zajatce se jim osvobodit nepodařilo, zato přišli o šest lidí. Velice nepovedená akce! Montana měl stoprocentní pravdu, když je od toho zrazoval.

„Nechte všech řečí, musíme zmizet,“ okřikne Cerez své druhy, kteří obklopili mladíka a začínají z něho tahat rozumy.

„Ale co má matka a sestra?“ zvolá Eleonora.

„Je mi líto, ale už pro ni nemůžeme nic udělat.“

„To je strašný ... matka je ke všemu zraněná! A má malá sestřička Erika, je tak malá a hodná ...“ rozpláče se dívka.

„Opravdu se nedá nic dělat. Věř mi, na záchranu tvé matky a sestry bych klidně znovu riskoval svůj život. Ale opravdu nemáme žádnou šanci na úspěch,“ domlouvá ji Joellin a hladí ji přitom po vlasech.

„Tak já se za nima vrátím,“ rozhodne se ona náhle.

„To nedovolím!“ vykřikne zděšeně chlapec, který si vůbec nedovede představit, že by svou milou měl znovu ztratit právě teď, když si ji vybojoval a oba unikli z téměř beznadějně situace.

„Tak dost řečí, vyrážíme,“ zasáhne s konečnou platností Cerez, „Tvoje osvobození, Eleonoro, stálo život šest lidí! Šest lidí vykoupilo svým životem ten tvůj. Takže tvou povinností je žít a není čas na žádný gesta! Jdeme!“

„Jo, povedu vás zpátky,“ přitaká Inauna.

Opět začala velice strastiplná cesta plná modřin a škrábanců, když se prodírali porostem za nedostatečného svitu luny. Šli mlčky, se sklopenými hlavami. Tolik krve bylo dnes prolito a většinou šlo o jejich krev, krev jejich druhů i dětí. Eleonora přestala protestovat, zavěsila se do Joellina, křečovitě mu zatínala prsty do ramene, až několikrát zasykl bolestí. Byla hrozně zničená, více psychicky než fyzicky.

„Co je s Alvarem?“ zeptala se po delší době a z jejího hlasu bylo cítit úzkost z očekávané špatné odpovědi.

„Myslíš svého bratra?“

„Ano.“

„Ty to nevíš?“ pohládl ji Joellin po vlasech, kdysi krásných, hebkých, teď zašpiněných, rozčuchaných, slepených.

„Je mrtvý, vid’?“

„Já myslel, že to víš.“

„Myslela jsem si to. Viděla jsem, jak upadl ... ubožák,“ vydral se jí z hlouby zničené duše vzlyk, „nikomu přece nic neudělal, byl tak mladý a plný života ... přesto ho zabili!“

Neodpověděl, neměl co říci.

„A byli to tvoji krajani, Američani! Vždycky si říkal, že voni do žen a dětí nikdy nestřílejí! Jak jen si mi moh takhle lhát!“

Výčitka ho zasáhla do srdce jako by mu jím projela dýka.

„Já ti nelhal!“ vykřikl a pak smutně, deprimovaně dodal, „Já tomu opravdu věřil.“

„Ach Joeli, já jsem tak strašně nešťastná, proč jen jsem taky dneska neumřela,“ položila mu hlavu na rameno.

„Já jsem teď zase šťastný,“ uklouzlo mu a hned toho litoval. Jako kdyby píchl do vosího hnízda.

„Cože?!“ zvolala, až se všichni okolo zarazili.

„Potichu!“ ozval se káravý hlas Cereze.

„Řekl jsem hloupost, promiň,“ omlouval se rozpačitě Joellim, „Pochopitelně je mi líto tvého bratra, matky, sestry. Já jsem jen chtěl říci, že jsem strašně rád, že zase mohu být s tebou. Víš, když jsi se nevracela a já si myslel, že jsi mrtvá, tak jsem chtěl taky zemřít. Chtěl jsem, aby všechno skončilo. Ale když jsem se dozvěděl, že žiješ, tak se mi vrátila nějaká naděje a musel jsem tě jít osvobodit. Šel bych klidně i sám, kdyby se ke mně nikdo nepřidal. Mám tě hrozně rád a chci s tebou buď žít nebo zemřít. Pane bože, proč jen jsme se potkali v tak hrozné době!“

V tom posledním povzdechu bylo tolik bolesti a utrpení, tolik hořkosti! Obžaloba všeho, co v posledních dnech prožil. Přimkla se k němu, oči zalité slzami. On ji získal zpátky, ona dnes ztratila skoro celý zbytek rodiny. Nejdříve otec, pak bratr a teď matka a sestra, kdoví, co s nimi bude. Už jí zůstal jen Joellin a malý bratříček. Joellina, toho už jim nedá! O toho už nesmí přijít, to by se musela zbláznit. Silně se k němu přitiskla a křečovitě mu zaryla prsty do boku.

Co se však dělo v americkém táboře, když skončil fingovaný útok? Po návratu Greenwooda se dvěma zraněnými zajatci a zprávou, že povstalci zmizeli, začalo počítání ztrát. Rozdělali menší ohně, ale rozkaz zněl se k nim příliš nepřibližovat. Nikdo si nevšimal sténajících nepřátel Sandrosky a Trujilla, ale věnovali se svým lidem. Bez hnutí ležel Bedřich Müller, kulka v jeho čele se nedala nijak odiskutovat. John Sutter postřelený na hlídce taky umíral, v hloučku svých kamarádů se svíjel v posledních křechách. Prostřelené břicho mu nedávalo naději. Stejně jako Jacku Storymu, druhému z hlídky u stanu se zajatci, se stejným zraněním, z rány pažbou se sice na chvíli probral, ale pak upadl do bezvědomí znovu. Bylo více než jasné, že už podruhé k vědomí těžko přijde.

Major Paducat pobíhal po táboře a vydával rozkazy.

„Ty ohně jsou nesmysl,“ řekl Greenwood bez obalu majorovi.

„Ale co, vždyť už nehrozí nebezpečí,“ usmál se Fonson.

„Že ne? Kdo zaručí, že se nepřiplíží a nezačnou znovu střílet?“

„Stačí, když se k nim nebudeme moc přibližovat. Takový rozkazy jsem vydal. Ale musíme je nechat, navíc je třeba uvidíme, kdyby na nás znovu zaútočili,“ ohradil se Paducat.

„To spíš uviděj voni nás,“ ušklíbl se Greenwood, „Ale naštěstí už asi opravdu útok nehrozí.“

„Proč myslíte?“ zeptal se velitel.

„Protože jim nepochybně šlo vo to osvobodit zajatce, ten útok byl fingovanej. Což se jim nepovedlo a teď už vědí, že nemaj šanci.“

„Ano, zásluhou vojína Hořela. Navrhnou ho na vyznamenání,“ pochlubil se se svým záměrem major.

„Za to, že zranil ty ženy?“ neodpustil si jízlivou poznámku Stockton.

„Ne, zato, že zastřelil ty vetřelce,“ odpověděl mu stejnou mincí velitel.

„Na spory není čas, teď máme jiný starosti, teď ...“

Greenwood svoji myšlenku nedopověděl, protože houkla rána a Fonson, který se od nich vzdálil a přes varování se promenádoval okolo ohně, se zhroutil.

„To vrahu dětí!“ ozval se výkřik z temnoty.

Všichni se preventivně kryli, pár horlivců zbytečně vystřelilo. Ale záhadný střelec zřejmě nemínil pokračovat. Greenwood stál zaražen, ten výkřik, ten zvuk zbraně, ten hlas, byť vše zkomolilo prostředí, jiskérka pochybnosti v něm zaklíčila, ale rychle ji potlačil. Co ho napadlo je holý nesmysl.

„Pomozte mi, pomozte mi,“ křičel Fonson a svíral si prostřelenou levou ruku mezi loktem a ramenem. Rychle mu svlékli uniformu i košili. Měl štěstí, kulka prolétla masem, snad ani nezavadila o kost, vylétla ven. Nešlo o těžké zranění.

Fonson však bědoval bolestí, sykal, sténal, zatínal zuby. Sám na svém těle pocítil, jaké je to střetnout se s kulkou. Jak takové setkání bolí. Jenže on je jen zraněn a dostane se z toho, ti, co dnes zasáhl on, jsou mrtví s konečnou platností.

„Krucinál! Tři mrtví a teď další zraněný! Zkurvená práce!“ ulevil si Paducat. I v jeho jednotce už tekla krev, byť zatím vítězí, mají zajatce, nikdo už mu jeho ztráty neodpáře! Ještě jednou pohlédl na umírajícího Suttera a Storyho a vešel do svého stanu.

Kolem mrtvoly Bedřicha Müllera se vytvořil hlouček. Trickett, Dam, Yeoman, Haylden a Pascaloto. Mrtvý mládenec ležel jako by jen spal. Krev z obličeje mu setřeli a on měl ve tváři klidný a vyrovnaný výraz. Smrt přišla velmi rychle, pravděpodobně ani nepocítil bolest.

Bill Dam zíral na svého kamaráda se slzami v očích. Jako by se i trochu usmíval, možná překvapeně, ale usmíval. Jak se mu před nedávnem smáli, že má štěstí, že jde na stráž ke stanu se zajatci! On taky žertoval. Ještě nedávno se jeho tvář, teď zkaměnělá posmrtnou grimasou, roztahovala do širokého úsměvu. Ve svých jedenadvaceti letech byl přece na pokraji svého života.

Jenže smrt si nevybírá, bere všechny. Je krutá, spravedlivě krutá. Před ní se člověk neuchrání ani v přepychovém paláci ani v nuzné chatrči. Hrozí člověku v každém věku. Müllera zastihla dnes uprostřed divočiny. Bill Dam pomyslel na svoji matku, se kterou sice nedokázal žít, ale přesto ji má rád. Možná se ani nedozví, že její syn leží někde v Mexiku pár stop pod zemí, nikdo mu nikdy nepřinese na hrob kytičku, nevzpomene na něj. Až přijde jeho chvíle ... slzy mu přepadly přes okraj očí a rozlily se po tváři. Stydlivě skopil hlavu, pak se přes mlhu podíval na své kamarády.

Yeoman zatínal vzteky pěsti a marně se rozhlížel, komu by se mohl pomstít. Trickett se díval zdánlivě lhostejným pohledem, ale i v jeho nitru byl smutek. Pascaloto si nervózně mnul ruce, Haylden vzrušeně dýchal, potlačoval slzy a na čele se mu perlil studený pot.

„Je to tak nespravedlivý!“ vyrazil ze sebe Haylden.

Když umře někdo ve stáří, nedá se nic dělat, svoje si už užil. Ale když někdo umírá takto mladý jako Bedřich, není něco v pořádku. Kdyby alespoň umřel pro něco, pro nějakou velkou myšlenku, pak by možná jeho smrt měla smysl, teď se však zdála absurdní. Za co položil život? Honí se za nějakými otrhanými darebáky, se kterými si jejich politici a vojáci neumějí poradit. Teď kvůli tomu zbytečně umřel jeho kamarád. Ale možná že to samé si říkají ti na druhé straně, kterým dnes ráno postříleli kamarády, děti, syny.

Dlouho, dlouho bylo ticho, všichni se nehybně dívali na mladé urostlé tělo, které zítra zakopají, aby bez užitku shnilo pod zemí. Bylo jim zle.

„Zavraždili ho, zavraždili ho, ty zbabělý svině,“ vypravil ze sebe konečně Yeoman, který už nebyl schopen svůj vztek v sobě dále dusit, „Ty hajzlové zasraný! Já znal Bedřicha dlouho. Měl jsem ho fakt rád, byl to můj dobrý kamarád! A teď ho tady nějaký zasranej hajzl vodpráskne ze zálohy jak prašivýho psa!“

„Máš pravdu,“ přikyvoval Pascaloto, „Vybít tu hnusnou verbež!“

„Pane bože, to už ste zapomněli, kolik jsme jich dneska ráno zabili? A že mnohý z nich byli mladší než Bedřich?“ zvolal Haylden.

„Bylo jich zatraceně málo, zatraceně málo. Měli sme je postřílet všechny, do posledního ...,“ vyskočil Yeoman.

„Správně, do jednoho, nikoho nešetřit,“ opakoval jak ozvěna Pascaloto.

Vztekali se nad mrtvolou svého přítele, ale nic už mu život vrátit nemohlo. Ledasco se dá vrátit, zkusit znovu, lépe, ale život nikdy. O to je třeba si ho více vážít.

„Takže co s těma hajzlama? Nejjednodušší je je všechny rovnou postřílet!“ křičel dál Yeoman.

„To jo, ale až je chytneš!“ uchechtl se Trickett, „A dej si pozor, aby tě přitom netrefili, jako tohohle,“ dodal a ukázal na vychládajícího Müllera.

„Chytat? Proč, dyť je už máme!“

„Jo? A kde, smím-li se zeptat?“

„Nevidíš? Podívej ..,“ ukázal Geroge na zraněné zajatce. V tom si všiml, že dva vojáci ošetřují zraněného Gaspara Mila, jak mu obvazují prostřelenou nohu. Yeoman se vrhl k nim.

„Tak voni do nás střílejí,“ křičel, „a vy je ještě budete vošetřovat? Nechte ho, ať chcípne, tumáš, ty svině, tumáš!“

Začal kopat do zajatce, který měl svázané ruce a nemohl se bránit. Po každé jeho ráně vytryskla krev ze zranění, dopadající těžká bota do měkkých partií těla působila raněnému ukrutnou bolest, takže řval a svíjel se na zemi jako had. Yeoman by ho asi ukopal, kdyby ho Haylden a Truckett neodtáhli. Přiběhl taky nazlobený podporučík Stockton.

„Co se tady děje?“ zeptal se nevrle.

„Ale nic,“ odvětil Bobby Raftan, jeden ze samaritánů, který nechtěl shodit druhá ve zbrani.

Důstojníkovi však stačil jediný pohled na sténajícího Mexičana a na Yeomana, kterého stále dva kamarádi drželi, aby pochopil, co se stalo.

„Vy jste bil zajatce?!“ zařval.

„Jo, bil! A nejrádši bych je zabil!“ odvětil Yeoman vzdorovitě vzrušeným hlasem. Truckett i Haylden ho pustili, ale byli stále připraveni zasáhnout, kdyby se pokusil o nějakou hloupost.

„Víte co ste? Nic víc, než vobyčejnej zbabělec! Zbabělec a nic jinýho!“ křikl mu podporučík do tváře.

„Zbabělec? Že chci pomstít smrt přítele?!“ vyjel voják.

„Ten mrtvý voják byl váš přítel?“

„Ano, nejlepší přítel!“

„A co jestli ten muž, kterého ste surově ztloukl, měl někoho, koho měl rád mezi těma zabitejma ráno? Co jestli tam ztratil přítele? Nebo bratra? Nebo některý to z těch zabitejch dětí bylo jeho? Třeba se i von chtěl pomstít! Třeba právě proto je mrtvej ten váš přítel!“

Důstojník už mluvil klidně a odměřeně. Yeoman sklopil hlavu.

„Promiňte, pane,“ řekl.

„Já vám nemám co promíjet,“ odpověděl Stockton, „Vy ale musíte přemýšlet, jestli se z vás má stát bezcitný zvíře nebo chcete zůstat člověkem ... A na žádného zajatce už nesáhnete! Ani malíčkem! Rozuměl ste?“ dodal ostřejším hlasem.

„Ano, pane!“

Stockton se otočil a bez dalšího odešel. Jak rád by se vrátil zpátky na základnu, litoval, že byl vybrán. Ne, že by se bál o svůj život, ale tohle nebyla jeho představa o válce. Zvedal se mu ze všeho žaludek a cítil, že jak budou boje pokračovat a budou ztráty přibývat na obou stranách, budou se dít ještě hodně nechutné věci. Třeba i vyprovokované touhou po pomstě.

Vojáci se trochu uklidnili. Yeoman poklekl ke svému mrtvému příteli, položil mu prsty přesně na místo, kudy mu vnikla do těla smrt a okázale prohlásil :

„Já tě Bedřichu pomstím! To ti slibuju. Budu je bít, dokud budou na živu. Dokud jedinej z nich bude na živu. To ti slibuju!“

Chvilku bylo ticho, pak promluvil Haylden.

„Já jsem měl Bedřicha taky rád. Ale určitě nebudu přísahat nic podobnýho! Nechci už zabíjet, nechci už další krev! Nechci už vidět další mrtvé, ani přátele ani nepřátele. Slibuji jen to, že na něj budu navždy vzpomínat.“

„To mu tak pomůže,“ ušklíbl se Yeoman.

„Zato když zabiješ další děti, tak ho určitě vobživíš!“

„To ne, ale budu ho mstít!“

„Mstít? A na kom? Na nevinejch?“

„To je fuk. Hlavně, že to budou zasraný Mexičani!“

„To je bláznivý, to co přísaháš, co chceš dělat!“

„Zato to tvoje kecání je zbabělý,“ vložil se do rozmluvy Pascaloto.

„Cože? To odvoláš!“ nadskočil Sam.

„Kluci, neblázněte! To se chcete hádat nad mrtvým? Mějte aspoň úctu k němu, když už ji nemáte k sobě,“ zvolal úpěnlivě Dam, kterému bylo ze všeho znovu do breku.

Pohlédli na nebožtíka, rozpačitě, stydlivě a zmlkli.

„Dejte mi všichni pokoj,“ zavrčel Yeoman a odešel. O kus dál si sedl do trávy. Byl to sice grobián, místy až cynik, nikdy z ničeho nedělal vědu, dovedl trápení přecházet humorem, ale kdesi uvnitř, za tou tvrdou skořepinou, byl jiný, citlivý člověk. Smrt dobrého přítele na něho zapůsobila tak silně, že prorazila ten pracně budovaný pancíř a zasáhla jeho nitro.

Major Paducat, značně neklidný, svolal všechny důstojníky do svého stanu. Pro jistotu, aby si je nikdo nevzal na mušku, trávil černou hodinku. Měsíční svit však trochu pronikal celtou a zaplnil vnitřek stanu nažloutlým světlem. Přišel i Fonson, napůl seděl, napůl ležel, ruku měl obvázanou, přes obvaz mu však mokvala krev. Byl značně pobledlý, bolestí sebou občas škubl.

„Kdybych já dostal ty parchany do rukou, já bych jim ukázal,“ durdil se.

„Není čas na vaše pocity,“ okřikl ho Paducat. Už jich měl všech dost, jediný Greenwood vyhovoval jeho představám, Fonson a Onlloy se ukazovali jako krvavé šelmy a Stockton se svými morálními kecy lezl veliteli také na nervy.

„Musíme hned vyrazit po jejich stopě,“ ozval se Onlloy.

„Souhlasím, vyrazíme hned s úsvitem,“ odvětil Paducat.

„Ale co uděláme s našima mrtvejma? Měli bysme je pohřbít,“ upozornil Stockton.

„Ano, pohřbíme je. Hned ráno a pak vyrazíme. Když už jste na to narazil, pane podporučíku, tak zajistěte, aby byly připraveny hroby.“

„Provedu, pane.“

„Dobře. Máme ještě nějaký problém?“ zeptal se major nervózně.

„Dovolte, ještě ...,“ ozval se znovu Stockton.

„Co ještě chcete?“

„Co zranění, jak ti vydrží cestu?“

„Zraněného máme jen jednoho, ostatní už zemřeli nebo do rána zemřou. A nadporučík Fonson určitě cestu vydrží.“

„Samozřejmě,“ ozval se ze tmy ten, o kterém byla řeč.

„A co zranění zajatci?“

„Na ty nebudu brát vohled!“ odvětil major tvrdě.

„Jsou tam i dvě vážně zraněné ženy!“

„Ať si klidně pochcípaj! Já bych je rovnou postřílel!“ vztekal se Fonson. Ruka ho dost bolela.

„Ne, postřílet ne,“ zasáhl Paducat, „Nejsme přece barbaři. Ale jestli někdo z nich bohužel zemře cestou ...“

„To není příliš lidský,“ neodpustil si Stockton poznámku.

„A co navrhuje vy?“ zeptal se major už zřetelně podrážděně.

„Aby se s nima část oddílu vrátila na základnu.“

„Nesmysl. Jednak tady potřebuju každou ruku a navíc malá skupina by určitě byla snadným soustem pro ty povstalce. Snadno by je pobili a zajatce osvobodili!“

„Než nechat zajatce utýct, to je fakt raději vosobně postřím!“ znovu se ozval Fonson, čímž však podporučíka rozvzteklil.

„Vy! Vlastnoručně! Chápu, vy si potrpíte na to střílet bezbranné lidi!“

„Co tím myslíte?“ zbledl ještě o krapínek už tak bledý nadporučík.

„Nevíte? A co na vás řval ten Mexičan, když na vás před chvílí vystřelil?“

„Nevzpomínám si ... copak sem měl čas sledovat, co kdo huláká?“

„Já vám to řeknu. Volal to je pro vraha dětí!“

„A co má bejt? Na mě určitě střílel náhodou, asi chtěl pomstít ty postřelený ráno v kaňonu.“

„A nebylo to náhodou kvůli tomu chlapci, co jste dnes ráno zabil vy?“

„Já? A kdy jako?“ znervózněl Fonson.

„Ráno, když jste zajímal ty ženy!“

„Kdo vám vo tom vykládal?“

„Zajatci, když jsem je vyslýchal.“

„Pche, těm je co věřit ...“

„Vy ste zabil záměrně nějaký dítě?“ zasáhl do hádky Paducat.

„Já? Pokud vím, tak pár dětí bylo postřelenejch v tý rokli ...“

„Nehrajte si se mnou!“ zařval na něj major, „Myslím, když jste chytil ty ženy. Ptám se, jestli ste bezdůvodně zabil nějaký dítě!“

„Ne! Je pravda, že jsem zastřelil tři mladíky, jenže ty se bránili a já neměl jinou možnost. A nebyli to žádný děti!“

„Jednomu z nich bylo jedenáct let!“ vmetl mu do tváře Stockton.

„Jak tohle víte?“ obrátil se k němu rychle Paducat.

„Řekla mi to jedna ze zajatých žen.“

„Kdo ví, co mu napovídala. Skočil jí prostě na špek,“ mávl jen zdravou rukou Fonson, ale už začal být značně nervózní, tohle pro něho nebyl dobrý směr rozmluvy.

„Vím dobře, že ti tři se vzdali, neměli zbraně a nijak se nebránili! Mám promluvit s vojákama, co byli s vámi?“

„To si zkuste!“

„Taky že zkusím. Určitě vaše vraždy někdo dosvědčí ...“

„Tak už dost!“ zařval major, „Už toho mám fakt dost! Máme před sebou nepřítele, který se třese na to, aby nám zakroutil krkem a my se tu místo toho hádáme!“

„Ale v zájmu spravedlnosti a vojenské cti ...“, podotkl Stockton.

„V zájmu jaký spravedlnosti, v zájmu čí spravedlnosti,“ přerušil ho velitel, „Ticho, pane podporučíku, vo tý věci už nechci nic slyšet! Nebudu se takovejma věcmama zabývat! A vy taky ne, to vám zakazuju! Jestli pan nadporučík zabil bezdůvodně nějaký dítě, ať si to srovná se svým svědomím. Musíme teď držet pohromadě! Určitě nás čekaj ještě krušný chvíle!“

Následovalo ticho.

„Tak se mi to líbí,“ pokračoval Paducat, „Slyšel jsem názory vás dvou. Ještě si poslechnu názory pana nadporučíka Greenwooda a pak s konečnou platností rozhodnu.“

„Můj názor?“ pozvedl hlavu zástupce velitele, značně znechucený předchozí diskusí, „Já osobně si myslím, že bysme měli zítra hned za svítání vyrazit po stopách Mexičanů. Všichni. Zajatce vezmeme s sebou. Pokud nebudou moct chodit, tak pro ně natáhneme plachtu mezi nákladní koně. Ráno se sbalíme, vyzvedmeme nadporučíka Onlloye s jeho muži a pojedeme po stopách banditů.“

„To je správný názor,“ kýval hlavou Paducat, „Tak se taky stane. Jasně, pánové? Udělejte všechny přípravy, vy zařídte ty hroby, pane podporučíku. Pan nadporučík Greenwood zajistí přípravu mužstva. Tím končím poradou a chci už klid. A nechci slyšet, že jste slídl, jak to bylo s tím zastřelených klukem, pane podporučíku. A taky už nikdy nechci nic podobného slyšet, pane nadporučíku. Jasný?“

Stockton znechuceně přikývl, stejně tak Greenwood. Kýval i Fonson, který však už v hlavě spřádal plán, jak se všem pomstí za své zranění.

ŠESTÁ KAPITOLA

Noc v americkém vojenském táboře se vlekla a rozhodně spánek nebyl hlavní činností její náplní. Několik vojáků pod vedením podporučíka Stocktona kopalo čtyři hroby. Do jednoho se rozhodli pohřbít zabitě povstalce, což byla podporučíkova iniciativa, do dalších tří své padlé druhy. Všichni zranění dle očekávání během noci zemřeli, bohužel John Sutter za velkých bolestí.

Millerovi poslední službu proskytoval Yeoman a Pascaloto. Druhého jmenovaného vystřídal posléze Haylden, ale George pracoval až do konce. Alespoň se u přípravy hrobu vyvztekal.

Ostatní vojáci, kteří nekopali či nedrželi stráž, taktéž nenaspali. Raději se rozhlíželi po svém okolí, jestli na ně odněkud nevyjukne nepřítel či na ně odněkud nevyletí kulka, debatovali o prožitých dramatických událostech či o nich v soukromí přemítali. V nepříjemném rozplození mysli a po probdělém zbytku noci pak všichni radostně uvítali svítání.

Jakmile se rozbřeslo, vzal nadporučík Greenwood tři vojáky, Metsuna, Claye a Trucketta a s nimi propátral okolí. Když se ubezpečili, že noční vetřelci odtáhli, vrátili se zpátky. V táboře už udílel rozkazy major Paducat. Vojáci balili stany, jiní natahovali cely za koně pro zraněné zajatce. U této činnosti rozhodně nadšení neprojevovali, většina vojáků neskrývala zlost až přímo nenávist ke svým nepřátelům. Zapomněli na masakr v kaňonu, před očima měli rudo při vzpomínce na prolitou krev svých kamarádů.

„Tak ksakru, neflákejte se! Takhle nám ti parchanti utečou!“ hromoval Fonson a honil poddůstojníky i vojáky. Hořel touhou po pomstě, zraněnou paži na pásce, uniformu navlečenou jen na pravé ruce, přes levé rameno jen přehozenou.

Asi kolem sedmé hodiny ranní bylo vše hotovo a vojáci nastoupeni. Zbývalo jen pohřbít své tři mrtvé, zabití povstalci již byli zahrabáni. Major Paducat předstoupil před svůj útvar, ve kterém kromě nebožtíků chyběla i skupina nadporučíka Onlloye, hlídkující v kaňonu. Ti byli v pořádku, o čemž je informoval posel, kterého za nimi ještě v noci poslal Greenwood.

Na tvářích všech mužů v uniformě byly bez výjimek stopy únavy. Navíc obličejové mnohých odrážely i obavu či přímo strach z následujících událostí. Zarudlé oči, pod nima váčky, neupravení, zašpinění, proklínající ty, kvůli kterým zde jsou. Tedy Mexičany. V kasárnách jim major sliboval rychlé vítězství a oni celou expedici brali jako dobrodružnou procházku, jako rozptýlení své nudné služby. Jenže tento předpoklad se měnil v těžkou noční múru, ti tři mrtví byli velmi reálnou ukázkou, že jejich výprava žádná legrace nebude. Všechny líbivé představy braly za své a pro mnohé se z tažení začalo stávat trauma.

„Vojáci!“ promluvil konečně major, „Stojíme tu, protože tři naše druhy zastihla rána osudu. Stali se obětmi zvůle a terorismu. Zaplatili svým životem, ale ne nadarmo. My se musíme postarat, aby jejich smrt nebyla zbytečná, aby jejich vrazi byli zneškodněni a neohrožovali území Spojených států. Musíme zlikvidovat velmi nebezpečnou bandu, která se chystá vtrhnout na naše území. Zlikvidujeme ji a zároveň pomstíme naše kamarády! Proto už končím s proslovem, uložíme teď naše kolegy do hrobů a pustíme se hned po stopách jejich vrahů. Budou mít velmi prostý pohřeb, ale oni vědí, že na ně nezapomeneme. A ještě něco. Jeden z vás již částečně pomstil jejich smrt, když překazil útok a osvobození zajatců. Vojín Samuel Howell!“

„Zde!“ ozvalo se.

„Vystupte z řady!“

Jmenovaný vykonal požadovaný úkon.

„Vojíne, chci vám před nastoupenou jednotkou poděkovat za váš rychlý zásah a vyslovit pochvalu. Po návratu do kasáren vás navrhnu na vyznamenání!“

Chudák mladík Howel byl téměř dojat, ale většina se na značně teatrální akci dívala bez zájmu.

„Takže vojáci, nyní naše mrtvé uctíme. K líci zbraň!“ velel major.

„Zbytečné plejtvání střelivem,“ poznamenal Fonson.

„Jsem stejného názoru, ještě ho budeme dost potřebovat,“ souhlasil Greenwood.

Na pokyn majora vždy dva vojáci uchopili zabalené mrtvé tělo a uložili ho do hrobu. Vzápětí vybraná pětice vojáků vystřelila hromadnou salvu. Nešlo o právě prozřetelné počínání v nepřátelské krajině, ale Paducat měl svou hlavu.

„Rozchod, připravit k odjezdu!“ velel major. Pak se obrátil na nejbližšího poddůstojníka a dodal, „Teď to rychle zaházejte!“

Objevily se rozpaky, asi všichni čekali trochu důstojnější obřad. Ale Fonson všechny usměrnil.

„Tak na co čumíte?! Ať už sou ty hroby zasypaný, vy grázlové líný, vás nebude škoda, až vás taky zakopeme!“ soptil rudý vzteky. Takové zbytečné zpoždění! Už dvě hodiny mohli být vzbouřencům v patách!

Konečně byly hroby upravené a opatřené prostými dřevěnými kříži. Hrob povstalců označen nebyl, pouze hlínu udusali. Na planině se tyčily tři návěští smrti, což pro jejich druhům skýtalo smutný pohled. Nedostali však čas na dlouhé rozjímání, Paducat už seděl na koni a dával pokyn k odjezdu. Fonson řádl jak černá ruka, láteřil, klel, spílal kde komu, svolával na pomoc všechny svaté i pekelníky. Bolest jeho zuřivost znásobovala. I díky němu netrvalo dlouho a celá plošina, která přijala do svého lůna tři jejich kamarády, zůstala vojákům za zády. A před nimi se zanedlouho otevřel kaňon, kde padly první výstřely jejich tažení.

„Odjíždíme?“ zavolal na kolonu zanedlouho zezhora nadporučík Onlloy.

„Ano! Ihned slezte dolů!“ odpovídal mu hlasitě Paducat.

Hlídka byla připravena, takže se kolona vlastně ani nezastavila, pouze se doplnila o družstvo Onlloy, který se přidal ke skupině důstojníků.

„Tak mi konečně někdo pořádně řekněte, co se včera v noci stalo,“ naklonil se ke zraněnému kolegovi, „Koukám, že máš ruku nějakou pošramocenou.“

„Budu ti to vyprávět, ale teď musíme popohnat tu línou chásku, ať nám neutečou!“ odvětil Fonson.

Po pár dalších metrech projížděla kolona místem, kde se povalovaly mrtvolky jimi včera postřílených Mexičanů. Všem se naskýtal hnusný pohled, byť ještě k žádnému většímu rozkladu těl nedocházelo a ani zápach se ještě nešířil. Ale ztuhlá těla jako by jim byla němou výčitkou, v každém případě na mnohé vojáky působila tato scenérie dost depresivně, takže odvraceli zrak.

Především z popudu Greenwooda přijali bezpečnostní opatření, neboť nešlo vyloučit, že jejich nepřítel pouze neutíká, ale uchystal na pronásledovatele nějakou léčku. Proto poslal major dopředu zkušeného seržanta Carrera se třemi vojáky, konkrétně s ním v předsunuté hlídce klusali Sweet, Sharp a Bulger. Zbytek konvoje jel za nimi s náležitým odstupem.

Fonson mezitím vyprávěl svému kamarádovi Onlloymu včerejší noční záležitost. Fonson byl sice zlý a necitelný, ale určitě mu nikdo nemohl upřít odvalu a silnou vůli. Přemohl bolest, která mu rána působila, přemohl i únavu a oslabení ze ztráty krve, držel se v sedle, jako by odpočíval celý předchozí týden, stačil vyprávět a ještě popohánět vojáky.

Když dojeli za jednu zákrutu, čekal tam již na ně seržant Carrer se svými muži. Zarazili koně a chopili se svých zbraní. Seržant měl jistě důvod zastavit. Však už jim také přijížděl v ústřety.

„Uprchlíci pravděpodobně zabočili do lesa,“ hlásil.

„Zabočili? Dyť se ten les táhne až k hřebenům! Nemaj kam zabočit!“ pravil nedůvěřičě Paducat.

„Ale podle stop, pane majore ...“

„Pane nadporučíku, pojedeme kupředu a zjistíme, co se děje. Vy ostatní zatím zůstaňte tady!“ poručil major a v doprovodu svého zástupce a seržanta se vydal na obhlídku terénu. Inkriminované místo nešlo přehlédnout, když porostem prošlo ani ne před dvaceti hodinami stopadesát osob a muly s nákladem, takové počínání muselo zanechat v krajině stopy.

„Co soudíte?“ zeptal se major.

„Seržant má pravdu. Skutečně odbočili,“ odvětil Greenwood.

„Ale proč? Proč se chtějí drápat do těch kopců? Se ženami a dětmi?“

„To přesně nevím, ale nějaký důvod asi mají.“

„Nejde z jejich strany o léčku?“ projevila opatrnost Paducat.

„Past se nedá vyloučit. Ale spíš bych řekl, že se nám takto snaží uniknout.“

„Tak proč nešli k čertu zpáteční cestou, která je schůdnější?“ vrtěl hlavou nechápavě velitel.

„Může být několik vysvětlení, ale všechny bez záruky,“ odvětil jeho zástupce.

„Několik vysvětlení? Tak mi řekněte aspoň jedno skutečně rozumný!“

„Možná předpokládají, že do těch lesů za nimi nepolezeme, zatímco v kaňonu je můžeme snáze pronásledovat.“

„Možná. Máte ještě nějaký další v záloze?“

„Ano. Možná se prostě nemohou vrátit!“

„Nemůžou? A proč?“

„Třeba tam na ně číhá jiná překážka.“

„Jiná překážka? A jaká ... hergot, vy myslíte ... vy myslíte, že je jim někdo v patách?“ pochopil major.

„Bohužel tuto možnost považuji za velice pravděpodobnou.“

„Takže podle vás je jim v patách mexická armáda?“ ujistil se Paducat, že se jejich myšlenky shodují.

„Ano, přesně tak,“ přitakal Greenwood.

„To je ale dost nemilý. Tak co radíte teď?“

„Já bych se pustil po jejich stopě v lese. Musíme bejt ale zvlášť ostražitý, takový pronásledování bude hodně nebezpečný!“

„A je-li to z jejich strany past?“

„Jak už sem řek, já bych takový riziko podstoupil. Na vyslání průzkumu už nemáme čas, pokud nejde o past, tak nám zmizí. Ale rozhodnout musíte vy.“

„Máte pravdu,“ přikývl major, „Bohužel, máte pravdu. No dobrá, poplahočíme se teda za nima a děj se vůle boží! Vpřed!“ mávl na svoji jednotku.

Fonson a Onlloy kolonu rychle rozhýbali. Major je nechal dojet až k sobě, pak přepustil vedení svému zástupci, který se chystal vjet po stopách povstalců do lesa. Jenže právě v ten moment se ozvalo několik varovných výkřiků. Z druhé strany průsmyku se totiž vynořila skupinka jezdců. Všichni Američané si přichystali zbraně ke střelbě.

„Krucinál! Sou to Mexičani, mexický vojáci! Hergot, měl ste ale odhad, pane nadporučíku,“ odložil dalekohled seržant Carrer.

„Co budeme dělat?“ zeptal se Fonson v obavách, že mu nová skutečnost může zhatit plány na pomstu.

Obě skupiny ohařů, dychtících po krvi vzbouřenců, se zarazily. Nepochybně i Mexičané už pochopili, s kým mají co dočinění. Žádná ze skupin však netušila nic o síle svého protivníka a ani nedokázali odhadnout, jak se ti druzí zachovají. Mexičané jako první seskočili z koní a zaujali bojové postavení. Američané zatím váhali. Nastala překerní situace, ve které mohlo jít o všechno. Mohli by se k velké radosti vzbouřenců pobít navzájem, i když evidentně je spojuje společný cíl. Čehož by se dalo využít. Jenže kdo udělá první krok?

„Pojedu za nima,“ navrhl náhle Greenwood.

„Myslíte, že je to rozumný?“ drbal se za ušima Paducat.

„Budu s nima vyjednávat!“

„Jet za nima ale může bejt nebezpečný!“

„Ještě nebezpečnější je nedělat nic,“ odvětil nadporučík a otočil se ke svým podřízeným, „Kdo umí dobře španělsky?“

„Já, pane,“ přihlásil se četař Summer.

„Tak pojedete se mnou. Vy ostatní zachovejte klid!“

„Můžete se spolehnout! Ale dejte pozor, kdo má těm ďáblům věřit,“ varoval Paducat.

„Nedá se nic dělat,“ pokrčil rameny Greenwood a pobídl svého koně. Četař ho následoval.

Oba Američané dojeli asi do poloviny vzdálenosti mezi oběma skupinami. Zastavili se. Nadporučík i četař zvedli ruce na znamení, že nepřicházejí se zbraní, nýbrž vyjednávat. Zdálo se, že se Mexičané radí. Pochopili, oč Američanům jde a za chvíli i z jejich oddílu vyjeli dva důstojníci. Zarazili své koně asi dva metry od svých kolegů ve zbrani z druhé strany hranice.

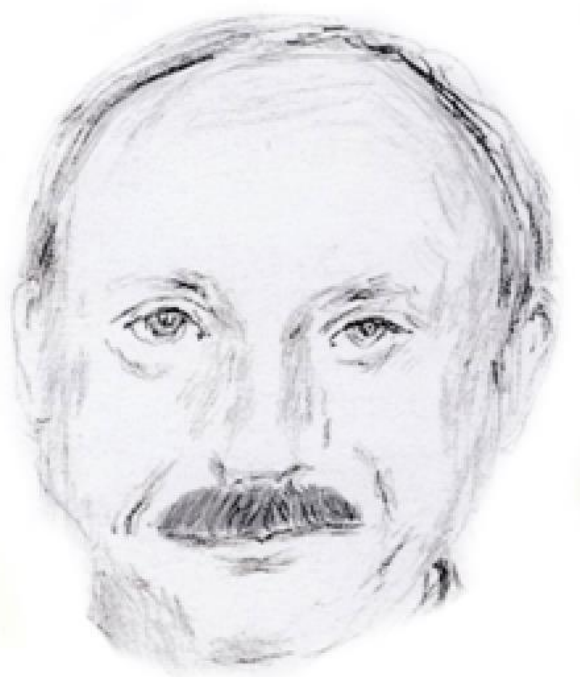
„Buďte pozdraveni,“ začal četař Summer, „zde je zástupce našeho velitele nadporučík Greenwood. Chtěl by s vámi vyjednávat, ale jelikož mluví špatně španělsky, budu jeho slova tlumočit.“

„A zde stojí zástupce našeho velitele nadporučík Vasco Omagua,“ promluvil Mexičan, „Já jsem podporučík Andara a mluvím trochu vaší řečí. Ale vy mluvíte lépe španělsky, budeme tedy, pokud budete souhlasit, mluvit naším rodným jazykem. Zvláště, když se nacházíme na našem území, že?“

„Jistě, budu vám tlumočit,“ přikývl Summer.

Greenwood slovům dobře rozuměl. Trochu řeč znal, určitě by se bez potíží domluvil, ale takto měl výhodu, neboť si mohl svoji odpověď rozmyslet.

„Takže mi laskavě seňore řekněte, co děláte na našem území,“ promluvil nadporučík Omagua, vyšší šlachovitý muž, jemuž chyběla mu levá paže. Měl ji amputovanou kus pod ramenem. Působil rozhodným dojmem.

nadporučík Vasco Omagua

„Sledujeme bandu, která před týdnem pronikla na naše území a tam zabila několik našich občanů,“ odpověděl Greenwood prostřednictvím četaře Summery.

„Ale překročili jste hranici!“

„Jenom v zájmu naší bezpečnosti!“

„Nemáte právo pobývat na našem území!“

„Ale jsme té tlupě na stopě.“

„My taky,“ odvětil sebejistě Mexičan.

„Co tedy máme dělat?“

„Opustíte okamžitě naše území.“

„Co když neuposlechneme?“

„Tak použijeme sílu!“

„Vidím, že se skrýváte, aby nebyl vidět váš počet,“ usmál se Greenwood, „ale asi vás mnoho nebude. A já mám padesát elitních střelců!“

„Che! Pane nadporučíku?! Chcete mi vyhrožovat?“ zvýšil hlas Mexičan.

„Nikoli,“ odvětil klidně Američan, „pouze se snažím najít rozumné východisko.“

„Rozumné východisko je jen jedno!“

„Jaké?“

„Okamžitě opustíte naše území a vrátíte se za hranici, odkud jste přišli.“

„Ale my potřebujeme zlikvidovat bandu, která ohrožuje bezpečnost našich občanů!“

„To můžete udělat, až překročí vaše hranice.“

„Pak už bude pozdě. Nechceme riskovat život civilistů.“

„To je mi líto,“ usmál se Omagua a bylo patrné, jak je mu situace za hranicí ukradená.

„Existuje přece rozumné východisko, výhodné pro obě naše strany!“

„Už jsem řekl, z našeho pohledu existuje jen jedno řešení.“

„Náš odchod?“

„Ano. Bezpodmínečně! Na podmínkách vašeho odchodu se dohodneme.“

„Já mám jiný návrh,“ zavrtěl nesouhlasně hlavou Greenwood.

„Mě žádný váš návrh nezajímá! Porušili jste naši svrchovanost, máme právo vás považovat za své nepřátele. A podle toho jednat!“

„Můžete mě alespoň vyslechnout?“ kousal se nervózně do kníru Greenwood, kterého Omaguova tvrdohlavost rozčilovala, byť se snažil své pocity nedat najevo.

„Vyslechnout vás můžu, i když ... řekněte mu, ať tedy mluví,“ mávl jen rukou poručík.

„Je pravděpodobné, že obě naše skupiny, tedy ta vaše i naše, pronásledujeme jednu a tutéž bandu,“ začal Greenwood. Mexičan jen neurčitě kývl hlavou, jako že pronesená slova mohou být i pravdivá.

„Jestlipak víte, jak jsou silní?“

„Je nás dost, abychom si s tou cháskou poradili!“

„Víte tedy, že je jich stopadesát?“

„Sto padesát?“ vyvalil oči Andara, ale hned byl setřen ostrým pohledem Omaguy, který rychle odpověděl.

„Pochopitelně jejich počet už víme.“

Greenwood se jen usmál. Věděl už, na čem je.

„Já si myslím, že je jich tolik, že byste to sami nezvládli,“ řekl důrazně, „Než si zavoláte posily, mohou vám utéct a schovat se někde v horách. Pak je budete znovu obtížně hledat.“

„Myslíte si, že jsme nějakí ustrašenci?“

„Ne, to určitě ne. Ale těch banditů je hodně!“

„I kdyby jich bylo tak mnoho, jak říkáte a nás tak málo, jak se mylně domníváte, tak pro nás není žádný problém tu mít do zítřka několik set vojáků!“

„Myslím si, že zítra tu určitě stovky vojáků nebudou, možná za pár dní. A oni vám zatím utečou!“

„To není ale vaše věc!“

„Ale je, protože před vámi budou utíkat k našim hranicím. Pokud je pak překročí, budou loupit a vraždit u nás! A to je pro nás nepřijatelné!“

„Tak si na ně počkejte na hranicích.“

„Já bych měl lepší řešení. Zlikvidujeme je už tady v horách!“

„Tak to teda ne. My. Rozumíte, my je budeme pronásledovat a pobijeme je. Vy se vrátíte.“

„Mohli byste napřed před svým konečným rozhodnutím seznámit svého velitele s mým návrhem?“

„Jakým návrhem?“

„Nabízíme vám, že po vašem boku budeme postupovat proti banditům až do jejich zničení. Jakmile toho dosáhneme, okamžitě se bez dalšího vrátíme domů. Vyřídíte moji nabídku?“

„Budiž, jak chcete, ale příznivou odpověď nečekejte!“

„Vyřídte taky, že máme k dispozici kulomety a ty nejlepší střelce z posádky a že je nás padesát!“ dodal Greenwood a doplnil otázku, „Za jak dlouho se tady sejdeme?“

„Za čtvrt hodiny.“

„Dobře, souhlasím. Doufám, že nám přinesete příznivou odpověď. Bude lepší, když se naše zbraně obrátí proti našim společným nepřítelům.“

Mexický důstojník poslední trochu výhrůžné prohlášení už nechal bez odpovědi, jen prudce trhl uzdou, obrátil koně a důstojným krokem se vracel ke své jednotce. Američané udělali totéž.

„Zapeklitá věc,“ třel si bradu major, když mu jeho zástupce vylíčil průběh jednání.

„Já bych to neviděl tak černě,“ projevil optimismus Greenwood.

„Co když bude trvat na tom, abychom odtáhli?“

„To jim nesplníme!“

„A voni nás napadnou,“ vydedukoval Paducat.

„Pah, takovou hrstku snadno postřílíme,“ vyhrkl Fonson.

„Ani nápad! Musíme jednat po dobrém. Určitě mají v okolí další jednotky, taky bychom se nakonec mohli velmi těžce probíjet domů!“ odbyl ho Greenwood.

„To jsem zvědav, s čím přilezou. Ale já se jen tak vyhodit nenechám,“ bručel si pro sebe Onlloy.

„Hlavně žádný náznak nepřátelství!“ varoval Greenwood.

„Nebojte se, však víme,“ uklidňoval ho Paducat.

„A nebylo by lepší, kdyby si to skutečně vyřídili sami?“ navrhl Stockton.

„Jak to myslíte?“ zeptal se major.

„No, že by si to prostě vyřídili mezi sebou, Mexičani proti Mexičanům.“

„A my bychom se jako jen tak vrátili?!“ nadskočil Fonson.

„Ano, takový řešení je logický a nejrozumnější.“

„To nikdy, mám tam svoje účty,“ pozvedl Fonson zraněnou ruku.

„Na vaše účty se můžeme vykašlat,“ zpražil ho Greenwood, „Tady jde jen o bezpečnost našich občanů. Ti banditi jim můžou uniknout a přejít naše hranice. Nebylo by to prvně, co by vypálili nějakou ranču nebo farmu.“

„Jo, jo, já si pamatuju ještě nájezdy poloindiánskejch band,“ sáhl si do paměti Paducat a byl svými vzpomínkami skoro dojat. Na tvářích jeho kolegů jeho slova však vyvolala jen shovívavý úsměv.

„Pane nadporučíku, myslím, že nám nesou odpověď, měli bychom vyrazit,“ přišel ke skupině důstojníků četař Summer.

„Jistě, už jdu,“ odpověděl Greenwood.

Mexičané Američany již očekávali. Omagua hned spustil.

„Neseme vám naše stanovisko. Je jasné, že nemáte žádný oprávnění provádět na našem území vojenský operace. Jsme na našem území, my také neoperujeme na vašem území,“ dodal Mexičan vyčítavě.

„To je vaše odpověď?“ zachmuřil se nadporučík.

„Počkejte! Naší povinností je, abychom vás odsud odvedli. Měli bychom vás zadržet, odzbrojit a vyhostit.“

„Ale o takové jednání se nepokusíte, že?“ řekl napůl tázavě, napůl výhružně Američan.

„Bohužel musíme sledovat bandity,“ pokračoval Omagua, „a taky nemáme čas. Jenže vás tady taky nechat nemůžeme!“

„Takže před námi stojí vlastně neřešitelný problém,“ ušklíbl se Greenwood.

„Kam si myslíte, že míří povstalci?“ nenechal se vyvést z míry Omagua.

„Pokud vím, tak k naší hranici.“

„Správně. A tam musíte být dopraveni i vy!“

„Ach, máte úplnou pravdu,“ začal Greenwood chápat, kam Mexičan míří.

„My si myslíme, že bychom mohli obě akce spojit v jednu, aniž bychom porušili nějaké předpisy,“ dokončil Omagua.

„Velmi dobrý nápad,“ bavil se Američan tím, jak chytře jeho protivníci chtějí vše zaonačit, aby se oficiálně vyhnuli domluvě na přímé spolupráci.

„Je pochopitelné, že během naší cesty k hranicím se mohou vyskytnout potíže, například můžeme být napadeni bandity. Pak bude ve vašem zájmu, abychom se bránili společně.“

„Plně s vámi souhlasím.“

„Máme ale podmínky!“ řekl rychle Omagua.

„Jaké podmínky?“

„Napřed se chci zeptat, máte nějaké zajatce?“

„Pár jich máme,“ přiznal Greenwood.

„Ty nám musíte vydat!“

„V tom asi nebude problém.“

„To samé platí i pro další povstalce, kteří vám padnou do ruky.“

„Ano, s tím souhlasíme.“

„A také se budete muset podřídit našemu velení.“

„S tím bohužel nemohu souhlasit!“

„Proč?“

„Protože nám nemáte co velet!“

„A vy tu nemáte co dělat!“

„Dobře, je zbytečné se hádat. Můžeme dohodnout, že vždy budeme postupovat po vzájemné dohodě a nebudeme dělat žádné akce bez vašeho souhlasu.“

„To nemohu rozhodnout.“

„Dobře, ať neztrácíme čas, sejdeme se tady za deset minut, já přivedu našeho velitele a vy svého. Domluvíme se na podrobnostech.“

„Souhlasím, sejdeme se za deset minut,“ přikývl Omagua. Vyjednači obrátili koně a jeli informovat své velitele.

„Už ustupujou,“ radoval se Fonson, „Nakonec si daj říct.“

„Asi ano, ale nesmíme naše požadavky moc přepínat,“ poznamenal Greenwood.

„A vo co de? Na tu dohodu vo velení přistoupěj, zajatce ať si vezmou, takže v čem je problém?“ ozval se Onlloy.

„Máme vůbec právo jim zajatce vydat?“ zeptal se Stockton.

„A proč ne? Aspoň se jich zbavíme,“ pokrčil rameny Paducat.

„Ale voni je asi bez milosti postřílejí.“

„Tím lépe,“ ušklíbl se Fonson.

„Klid, pánové, musíme se rychle dohodnout,“ ozval se Paducat.

„Myslím pane, že není nad čím se dohadovat. Spojíme se s tou mexickou jednotkou, vydáme jim naše zajatce a oni zase připustí, že vy budete naším velitelem a budete se na postupu dohadovat s jejich velitelem. A když se tohle dohodne, tak můžeme hned vyrazit,“ pravil Onlloy.

„Myslím si, že pan nadporučík Onlloy má pravdu. Musíme už jít,“ pobídl svého velitele Greenwood, „A co se týká zajatců, je to jejich země, tak ať je soudí podle svého. Že by je pustili nehrozí a o to nám přece jde.“

„Dobře, souhlasím,“ řekl poněkud rozmrzele major, kterému vadilo, že nebude moci přivést domů zajatce, aby se mohl pochlubit.

„Jsem zásadně proti, ale asi budu sám. Nelíbí se mi, že se jako důstojník Spojených států amerických mám paktovat s takovou cháskou, která si říká mexická armáda. Kdoví, kde ukradli uniformy. A zajatce bych jim také nevydával. Já jsem zásadně proti,“ řekl Stockton.

„To je vaše právo, pane podporučíku, nemusíte souhlasit, ale musíte se řídit mými pokyny,“ odvětil Paducat.

„Vaše rozkazy samozřejmě splním a budu bojovat po boku Mexičanů, ale považoval jsem za nutné říci svůj názor.“

„Děkuji vám za něj. Takže vpřed,“ ukončil debatu major.

Do třetice se vyslanci obou táboru sešli v neutrální zóně. Na opou skupinách byla patrná nervozita, zatímco se tady dohadují, jejich nepřátelé získávají čas na útěk.

„Nuže, co říkáte naším podmínkám?“ zeptal se velitel mexické jednotky nadporučík Labas prostřednictvím četaře Summera.

„Asi tolik,“ odvětil Paducat stejnou cestou, „Souhlasíme s tím, že vám vydáme naše zajatce, které máme. Všechny, který později získáme, budou taky vaši. Souhlasíme taky s tím, že budeme postupovat společně po vzájemné dohodě.“

„Ale to jsou trochu upravené podmínky, pane!“

„A o co vám jde?“

„Jste vlastně jako našimi zajatci, takže musíte spadat pod moje velení.“

„Pane nadporučíku, jsme daleko silnější než vaše jednotka Ale i kdybyste byli třikrát silnější, tak nejste sto nás zajmout. Proč zbytečně protahujete jednání? Poskytujeme tím drahocenný čas banditům, aby nám unikli a schovali se v horách.“

„Tak oč vám tedy jde?“ zeptal se rozmrzele Labas.

„Rozkazy budeme vydávat oba, vy svým lidem a já svým. A na postupu se vždy společně dohodneme. To je férová nabídka.“

„Dobrá, budiž,“ ustoupil Labas, jak byl připraven od začátku, „ale to s těmi zajatci, naše dohoda platí!“

„Máte mé slovo důstojníka Spojených států amerických.“

„Věřím vám. I vy máte moje slovo, že proti vám nebudeme postupovat nepřátelsky.“

„Děkuji. Nepochybuji o něm.“

„Dobře, máme společné zájmy, musíme se zbavit band, které terorizují naše i vaše území.“

„Správně,“ souhlasil Paducat, „Věřím, že se nám to společnými silami podaří.“

„Nepochybně, zvláště když provedeme náš plán.“

„Vy už máte nějaký plán?“

„Ano, ale nemohli jsme ho uskutečnit, protože máme málo lidí. Ale s vašimi vojáky se nám to určitě podaří.“

„Jak tedy chcete postupovat?“

„Hned vám to řeknu. Ale měli bysme zrušit pohotovost našich vojáků, aby nedošlo k nějakému nedorozumění. Věřím, že se naši lidé budou snášet dobře.“

„Nepochybně, určitě tak dobře, jako my dva,“ upozornil významně Paducat. Mexičan pochopil, ale odvětil úsměvem.

„Přivedte naše lidi,“ poručil Omaguovi. Ten přikývl a odjel.

„Pane nadporučíku, udělejte to i vy,“ obrátil se major na svého zástupce, když mu Summer přetlumočil Mexičanův rozkaz.

„Provedu,“ odvětil Greenwood a odkvapil.

„Naši vojáci si mohou chvíli odpočinout a my se poradíme,“ řekl Labas.

„Neztrácíme čas? Neměli bychom raději hned vyrazit po jejich stopách?“ strchoval se Paducat.

„Ne, když provedeme náš plán, nemají šanci uniknout,“ zavrtěl hlavou nadporučík.

Neuplynulo ani dvacet minut a oba oddíly splynuly, byť se na sebe vojáci zhlíželi značně nedůvěřivě. Jako by si ani neuvědomovali, že zanedlouho budou bok po boku společně umírat. Američané se na své kolegy dívali tak trochu jako na méněcenné, ti toto opovržení vycítili a opláceli ho nevraživými pohledy. Na obou stranách se nacházeli převážně mladí muži kolem dvacítky, alespoň věk měli společný. Brzy je spojí i prolitá krev. Především Mexičané byli stále ostražití, ukázalo se, že je jich o polovinu méně a tak by neměli v případě konfliktu žádnou šanci.

Důstojníci si sedli spolu a začali se radit, o žádném nepřátelství nemohlo být ani řeči. Jejich společný zájem byl silnější než jakákoli nevraživost. Posila přišla totiž vhod oběma stranám. Seděli spolu, Paducat a jeho čtyři oficiři, proti nim Labas, Omagua a Andara. Mexičanů bylo celkem dvacet tři, tři důstojníci, dva poddůstojníci a osmnáct vojáků.

nadporučík Gabriel Labas

Labas před sebou rozevřel mapu, aby mohl podat odborný výklad svého plánu.

„To jsem zvědav, co se jim v jejich hlavičkách urodí,“ poznamenal potichu Onlloy.

„To bych taky rád věděl, ale já bych se spojil třeba s ďáblem, abych se těm darebákům pomstil za svoje zranění,“ sykl Fonson.

„Eště ruka bolí?“

„Jak čert ... ale za každou ždíbku bolesti mi zaplatěn stonásobně, to přísahám.“

„Prej si měl nějaký výstup se Stocktonem?“

„Jo, měl, jak to víš?“

„Ale, i tráva má uši,“ odvětil vyhýbavě Onlloy.

„Vodprásknul jsem jednoho parchanta a von mi to vmetl do tváře.“

„Hlupák.“

„Však to má taky u mě schovaný ... ale pozor, vypadá to, že už chtěj začít,“ ztichl Fonson.

Měl pravdu. Slova se ujal Andara, jehož angličtina nebyla právě prvotřídní, chyboval ve výslovnosti i slovosledu, ale i tak mu všichni rozuměli.

„Pánové, víme, že je sice nepřítel více, ale jsou hůř vyzbrojeni, nemají výcvik ani nejsou dobří bojovníci. Bojují příliš živelně. Proto jsme přišli na nápad, jak je pochyťat.“

Omlčel se, aby vzápětí pokračoval.

„Podívejte se zde na mapu. Povstalci směřují přes hřeben. Až ho přelezou, mají jen dvě možnosti, kam se dát. Buď se dát vlevo do hor, anebo vpravo do otevřené krajiny.“

„To je fakt,“ sledoval prst Mexičana bloudícího po mapě Fonson.

„Jakou myslíte, že zvolí možnost?“ položil Andara řečnickou otázku.

„Určitě půjdou do hor,“ vyjádřil názor všech Onlloy.

„I my si to myslíme. Otevřená krajina by pro ně znamenala hrozné nebezpečí, pravděpodobně jistou smrt. Hory jim poskytují určitou ochranu.“

„Prosím, v tom máte pravdu. Ale co s tím?“ připustil správnost úvah Paducat.

„Počkejte, pánové, hned to bude. Do hor vede jen tento průsmyk. Odbočit s té cesty je zcela nemožné.“

„To je fakt, takže víme, kde je hledat,“ přikývl Fonson.

„Ano, ale hrozí nebezpečí, že projdou tímto průsmykem a zmizí nám zase ve spleti skal dříve, než je dostihneme.“

„Kdyby jim šlo tak nějak ten průsmyk zahradit ...,“ uvažoval nahlas Onlloy.

„Právě to je náš plán,“ řekl vítězoslavně Andara.

„To je dobrý, když to vyjde, tak budou v pasti a my je bez problémů postřílíme,“ kýval i Fonson.

„Jenže v tom případě bychom se museli rozdělit,“ vstoupil do debaty Greenwood s pádnou připomínkou.

„S tím počítáme,“ připustil Mexičan.

„A jak se chcete rozdělit? Nepůjde o nebezpečné oslabení?“

„Počkejte,“ zasáhl Paducat, „dřív než se budeme bavit dál, musíme vědět, zda je vůbec možné časově stihnout jim cestu zahradit.“

„To vám hned řeknu,“ přikývl Andara a obrátil se ke svým kolegům, se kterými se začal dohadovat. Pak se znovu ozval, „Myslíme si, že za tři dny by mohla skupina dorazit na místo, kde končí kaňon.“

„Nedorazí tam ti banditi dřív? Když jim budeme v patách, budou prchat rychleji.“

„To určitě ne,“ zavrtěl hlavou Andara, „nemusíte se obávat. Rozhodně tam dřív nedorazí.“

„Ovšem kdyby vám nevyšel váš odhad, že odbočí do hor, budeme naše muže postrádat,“ upozornil znovu Greenwood.

„Proč? Na rovině bychom je postříleli jak králíky, máte přeci kulomet.“

„Dva a dostatek nábojů,“ řekl spokojeně Paducat.

„Tak si je rozdělíme, pro každou skupinu jeden.“

„To je riskantní,“ trval na svém Greenwood.

„Nikoli, obě skupiny budou natolik silné, že se nemusí obávat těch banditů.“

„Jak se máme rozdělit? Třeba bychom mohli my táhnout za bandity a vy si je vyčíhat,“ navrhl Paducat.

„To by nebylo dobré,“ usmál se podporučík, „lepší je se rozdělit rovnoměrně. Napůl. Na dvě stejné skupiny. Kolik máte přesně mužů?“

„Asi čtyřicet.“

„Ať tedy dvacet z nich jde pane majore pod vaším velením za povstalci a druhá půlka ať jde povstalcům naproti.“

„A z vaší strany?“ zajímal se major.

„Nadporučík Labas s deseti muži pojede s vámi za bandity a poručík Omagua se zbytkem pojede zatarasit únikovou cestu povstalcům.“

„No dobrá. Musíme se o vašem návrhu poradit, když dovolíte,“ řekl major.

„Ale jistě, jak potřebujete,“ přikývl Andara a začal se bavit se svými kolegy. Paducat odvedl své kolegy kousek stranou, aby měli soukromí a Mexičané je neslyšeli. Fonson a Onlloy se vyslovil pro návrh, Greenwood a Stockton byli proti.

„Takto ale budeme mít skutečnou šanci je všechny pochytat,“ hájil své stanovisko Onlloy.

„Ale vystavujeme se riziku, že banditi postupně vyřídí vobě skupiny,“ varoval Greenwood.

„Prosím vás, ti zbabělci,“ odfrkl Fonson.

„Zbabělci? Podívejte se na svou ruku,“ odsekl mu Greenwood.

„To bylo ze zálohy,“ zrudl nadporučík.

„No budiž, ale stále jejich plán znamená naše výrazné oslabení.“

„Pane,“ ozval se znovu Onlloy, „voni určitě nebudou riskovat otevřené boj s námi. Určitě budou dál utíkat. I vzhledem k tomu, že tam mají děti a ženy.“

„Jen aby se neotočili a nerozdupali nás. Budou mít pětinašobnou převahu ... no budiž, tedy trojnásobnou, když odečteme ty ženy a děti,“ snížil cifru Greenwood, když viděl, že se zvedá bouře nevole.

„Já jsem stejného názoru,“ pravil Stockton.

„Vy se furt jen bojíte, to potvrzuje mojí domněnku, že jste ...“ ozval se Fonson.

„Co?!“ zvolal Stockton, „Pane, dopovězte svoji narážku a budu žádat satisfakci!“

„Klidně!“

„Tak dost, pánové,“ přerušil je Paducat tak nahlas, až se všichni otočili, takže ztišeným hlasem dodal, „Uděláme to podle mého!“

Důstojníci zmlkli, aby si vyslechli rozkazy.

„Pan nadporučík Greenwood povede oddíl, který půjde zatarasit cestu povstalcům.“

„Koho dostanu k dispozici?“

„Vemte si sedmáct vojáků, váš zástupce bude podporučík Stockton. Z poddůstojníků si vemte četaře Summery a seržanta Partery. Vojáky si vyberte sám.“

„Dobře pane majore. A kulomet?“

„Ten, co obsluhuje Angril.“

„Rozumím. Mám jít připravit družstvo?“

„Běžte. Já odpovím v tom směru našim spojencům, abychom mohli co nejdřív vyrazit. Plácali jsme se tady už dost, leze mi to už na nervy.“

Nadporučík Greenwood vstal, stejně tak i Stockton a odešli. Greenwood si zlostně hryzl kníry, ale ani ho nenapadlo dále o rozkazu diskutovat. Major také povstal, aby sdělil své stanovisko Mexičanům. Ti byli navýsost spokojeni, o úspěchu svého plánu vůbec nepochybovali.

„Co bude se zajatci?“ přistoupil náhle k diskutujícím podporučík Stockton.

„Prosím? Nerozumím,“ byl udiven Andara, „Myslím, že jsme se dohodli, ne?“

„Myslím, co s nimi chcete udělat.“

„To je snad naše věc, ne?“ podíval se Mexičan tázavě na Paducata, který vrhal na svého podřízeného zlostné pohledy.

„Jistě, ale snad mi můžete odpovědět.“

„Jistě!“ odsekl Andara a otočil se ke svým kolegům, prohodili spolu několik slov a pak dokončil odpověď, „Dva vojáci je odvedou na naši základnu, kde budou souzeni.“

„Mají těžká zranění, nevydrží cestu.“

„To už je v rukách božích,“ pokrčil s ironickým úsměvem rameny Andara.

„Jistě, jde o vaše věc. Takže jsme si už všechno řekli a můžeme vyrazit. Za chvíli už budou tři a máme nejvyšší čas. Ztratili jsme ho už hodně,“ řekl rychle Paducat, aby už nepřipustil svého podřízeného ke slovu.

„Souhlasím,“ řekl Andara a tím bylo dohadování definitivně ukončeno.

Obě strany se rozešli a připravovali se na cestu. Zajatci byli předáni a zatím naskládáni ke skále. Netušili, co s nimi dál bude, ale hrdla jim svírala smrtelná úzkost. Brzy si k nim přisedli dva mexičtí vojáci.

Nadporučík Greenwood dokončoval výběr vojáků. Zvolil si i Trucketta, Pascalota a Hayldena. Už chtěl odejít, ale zarazil ho Yeoman.

„Pane nadporučíku!“ zvolal.

„Co chcete, vojíne?“

„Mohl bych jet také s vámi?“

„Vy? No, když si to přejete, vojíne, nemám námitek,“ usmál se důstojník.

„A já?“ hlesl mu za zády Dam.

„Krucí, někdo také musí jet s majorem!“

„Ale já ... moji přátelé jedou s vámi.“

„Tak dobře, tak pojedte taky s nima. To jsou tihle?“ ukázal Greenwood na skupinku.

„Ano pane.“

„To je dobře, když máte přátele. Je to vždy lepší. Važte si toho ... No nic, teda vás pět, jo?“

„Děkujeme pane,“ řekli Yeoman a Dam jednohlasně.

„Nemáte zač,“ odpověděl nadporučík a svým vystupováním, ve kterém chyběla předchozí strohost, zanechal ve vojácích poněkud smíšený dojem.

Zanedlouho bylo vše připraveno a mohli vyrazit. Paducat však ještě zašel za Greenwoodem.

„Dejte na všechno pozor a hlavně, ať jste tam včas,“ nabádal ho.

„Jistě, pane majore, uděláme vše, co bude v našich silách.“

„To by bylo možná málo,“ pravil zadumaně Paducat, „bude možná potřeba udělat něco navíc,“ dodal a pobídl koně. Přidal se ke koloně, která právě vjížděla do lesa.

I Greenwoodovi a Omaguovi lidé byli přichystáni. Vyrazili. Na místě setkání zůstala pouze hrstka lidí, zajatci a dva vojáci. Osaměli. Oba dva vojáci, jednadvacetiletý Felix Coquimb a o rok mladší

Emanuel Postilla, seděli a pokuřovali. Zajatci je horečně pozorovali. Byli zesláblí a uondaní, ale měli touhu žít.

„Co s námi bude?“ zeptal se mladík Zanej stísňeným hlasem.

To já nevím,“ odpověděl mu Baranca, ačkoli si byl jist, že se večera nedožijí a snažil se s tím vnitřně vyrovnat. Nechtěl chlapci přidělovat starosti v posledních hodinách. Jeho dvacet let mu dávalo právo žít, ale ti dva zádumčiví vojáci mu ho pravděpodobně nakonec upřou. Co jiného by mohli udělat, než je zabít? Takhle zraněné je nikam dopravit nemohou. Že by je pustili, to nepřipadalo v úvahu, a že by na někoho tady čekali, vypadalo taky více než nepravděpodobně. Baranca se pokusil natočit, ale pocítil ukrutnou bolest v oblasti zranění.

„Já chci žít, já nechci umřít,“ řekl zoufalým hlasem Zanej, který si taky uměl spočítat, jak všechno asi dopadne, natolik hloupý nebyl.

„Fernando, uklidni se,“ utěšoval ho z druhé strany Emanuel Garsia, smířený už se svým osudem. Už brzo bude následovat svého syna a kdoví, třeba se tam někde sejdou.

Oba vojáci seděli, pohledy upřené na zajatce.

„Začneme už?“ zeptal se Postilla.

„Ne, ještě ne, byly by slyšet výstřely.“

„No a co?“

„Víš, co nám poručík přikázal. Máme počkat. Neboj se, neujedou nám, Omagua bude udávat takový tempo, že je do večera dojedeme.“

„Ten určitě. Ten se požene jak magor, to abysme se pak strhali. A navíc, už bych to chtěl mít za sebou.“

„Proč?“ usmál se trochu zvrhle Coquimb, „vždyť to bude legrace. Počkej, jak začnou vriskat strachy, až se do nich pustíme.“

„Hm, ty chlapi, to by mi tak nevadilo, ale co ty ženy a děti?“

„Co? Snad víš co se ženskou, ne?“

„Zabít?“

„To taky, ale napřed ...“

„Ty myslíš? Ale sou zraněný ...“

„A kde? Ne na tom důležitém místě.“

„A sou starý,“ namítl Postilla.

„Tak si vem ty holčičky!“

Postilla zrudl, ale neodpověděl. Dál seděli mlčky a kouřili.

„Tak už začnem?“ promluvil po dlouhých minutách netrpělivý Postilla.

„Tak jo, ale napřed jim řeknem, co je čeká,“ odvětil Felix.

„Proč?“

„Uvidíš, jak se budou vrtět strachy. Bude legrace!“

„Jak myslíš, mně se to moc nezdá ...“

Felix Coquimb

Zvedli se a přistoupili k zajatcům. Ti se zděšeně na ně podívali a nemohli odtrhnout oči od pušek v rukách vojáků.

„Tak co, už ste se pomodlili?“ zahlaholí zvesela Coquimb.

Mlčí.

„No jo, žili ste si na tomhle světě moc dlouho, tak vám umožníme, abyste si to taky vyzkusili na tom druhém!“

Dech zajatců se zrychluje, jejich neblahé tušení začíná nabývat reálné obrysy. I když s tím počítali, když ta chvilka přichází, ukazuje se, že jejich vyrovnání se s osudem není tak jednoznačné.

„Pár ran to vyřídí a nebude to ani moc bolet,“ posmívá se jejich bezmocnosti voják.

Paní Urilbeová vykřikne. V jejích očích se zračí hrůza. O sebe strach nemá, stejně s tím svým zraněním zemře, ale její malá holčička ...

„Ale milé dámy, nebojte se, vás hned nezastřelíme, vám dovolíme, abyste se s náma potěšili, než vopustíte tenhle nehostinej svět.“

Emanuel Postilla

To už vykřikne i paní Milová a její manžel zuřivě trhá pouty. Leč marně.

„Držte hubu, vy kurvy, budete rádi, když vám to ještě někdo udělá! Naposled a pořádně! Ale než se pustíme do šoustání, musíme vyřídít tu druhou věc. Pánové, je mi líto, ale musíme vás postřílet,“ konstatuje s potěšením Felix, „Pojď Emanuele, dáme se do toho!“ dodá a natáhne pušku.

„Ne, ne, já nechci umřít!“ vykřikne Zanej. Ostatní zatnou zuby a mlčí. Osudu stejně neujdou, tak proč působit svým katům potěšení projeveným strachem.

Coquimb přejde rychle okolo žen, které mají oči rozšířené hrůzou a dětí, které přesně nechápou oč jde, ale jakýsi pud sebezáchovy je varuje, že se děje něco neblahého. Minou svíjejícího se Mila, který se snaží roztrhnout řemeny, ale jen si serve kůži

na zápěstí, až mu krev teče po prstech. Stane před Fernandem, který taky marně trhá pouty, z očí mu tečou slzy. Necítí bolest, kterou mu způsobují zranění, chce jen jediné, žít!

„Tak co je, co sebou tak škubeš?“ ptá se ho posměšně Felix.

„Prosím vás, pane, nezabíjejte nás, prosím vás, nechte mě žít, já ... já udělám všechno, co budete chtít! Přidám se k vám ...,“ volá zoufale mladík, ale tím jen působí radost vojínovi, který se pase na jeho strachu.

„Je mi líto, chlapečku, ale mám své rozkazy!“

„Prosím vás, pusťte mě, nikdo se nic nedozví, prosím, prosím ... já nechci umřít,“ brečí už Zanej.

„Nedá se nic dělat,“ směje se Coquimb, „Ale udělám ti laskavost, zastřelím tě jako prvního.“

„Ne, ne, já nechci!“ vřeští zajatec.

„Ty blbče, budeš to mít aspoň hned za sebou. Tak dávej pozor, vyletí klulička!“ obrátí voják hlavěň proti břichu Fernanda.

„Ne, ne, to ne, prosím vás, prosím, pomoc, nechte mě, to nesmíte, to nemůžete, ne, pusťte mě, prosím, prosím,“ volá úpěnlivě mladík, že by se snad smíloval i satan, ale nikoli Coquimb. Ten chvíli pozoruje zmítající se tělo zajatce, který se ze strachu podělá a pomocí, těší se ještě chvíli z jeho zoufalého křiku a ze své absolutní moci nad jeho osudem. Až prostě a jednoduše stiskne kohoutek. Mladík jako by ustrnul, udělá pár trhavých pohybů a zůstává ležet v agónii.

Práskne i druhý výstřel, to Postilla právě dorazil Damioneho. Oba dva exekutoři trhnou uzávěry a do komory zasunují další náboj, aby mohli pokračovat ve svém zákazném díle.

Skupina vedená Greenwoodem a Omaguou cválala zlehka vpřed. Mexičan, který znal dobře krajinu, jel v čele a udával tempo. Blížila se šestá hodina večerní, začalo se pomalu stmívat. Možná, kdyby se býval podporučík Stockton neotočil, tak by se těm dvěma Mexičanům podařilo připojit nepozorovaně do jedoucí skupiny. Takto byli spatřeni hned a ne až později, při sčítání lidu. Stockton na jejich návrat upozornil Greenwooda a oba sledovali, jak oba vojáci přijeli ke svému veliteli, chvíli mu něco sdělovali a pak se přidružili k ostatním.

„Poznal jste je?“ obrátil se Stockton na svého kolegu.

„Koho?“

„Ty dva vojáky!“

„Ne. Jen by mě zajímalo, proč se zdrželi. Co mají za lubem?“

„Jenže voni se nezpозdili. Voni s náma totiž vůbec nevodjeli,“ řekl významně Stockton.

„Počkejte, jak tomu mám rozumět? Nepřepočítával jsem je ...,“ nadzvedl se Greenwood v sedle a přepočítal vojáky Omaguy. Šest a osm, to je rozdíl, to se nedá nikterak zamluvit.

„Jsou to ti dva vojáci, co zůstali u zajatců,“ sdělil suše podporučík.

„Se zajatci? Jste si skutečně jist, že jsou to právě voni?“

„Stoprocentně!“

„Ovšem když jsou tady, tak to by znamenalo ...,“ zarazil se Greenwood.

„Asi zajatce povraždili a pak nás dojeli!“

„Možná, ale obávám se něčeho horšího ...“

„Něčeho horšího?“ zvedl obočí Stockton, „Vždy jsem si vás vážil, pane, a měl jsem dojem, že byste nikdy takovou ukrutnost neschvaloval.“

„Milý pane podporučíku, v této zemi panuje stané právo, pokud tu vůbec nějaké právo panuje. Nejinak by se zachovali vzbouřenci, kdyby chytili nějaké vojáky.“

„Ale byli tam i dvě ženy a děti!“ upozornil důrazně Stockton.

„To je pravda,“ připustil nadporučík, „Ale ty nejspíš nezastřelili.“

„A co s nima tedy udělali?“

„Asi je nechali, ať si jdou.“

„Ať si jdou?“ zvolal rozhořčeně podporučík, „Obě ženy zraněný a děti, malý.“

„Bohužel, my na tom nic nezměsíme.“

„Proč, nemohli bysme se vrátit?“

„Zbláznil jste se?“

„Vůbec ne. Jedeme celou dobu vycházkovým tempem, asi aby nás dohonili. Když pojedeme rychleji, za dvě hodiny jsme zpátky.“

„To už bude tma.“

„Pane nadporučíku, dovolíte mi vo něco požádat?“

„Prosím, mluvte.“

„Chtěl bych se vrátit. Slibuju vám, že do svítání, než pojedeme dál, budu zase zpátky a připravený vyrazit.“

Greenwood přemýšlel a neodpovídal. Cesta zpátky a znovu návrat k oddílu by netrvalo rozhodně celou noc. Stockton netrpělivě očekával odpověď svého velitele. Dočkal se jí až za hodnou dobu.

„Svoluji, navíc vás doprovodím.“

„Jak to myslíte?“ podivil se podporučík.

„Zatím ale vo tom s nikým nemluvte. Rád bych si promluvil napřed s Mexičany... podívejte, tohle je dobrý místo pro táboření.“

„Ano, ale mohli bychom ještě pokračovat.“

„To určitě, ale pro nás bude výhodnější, když si to necháme na zítřek,“ odvětil velitel a hlasitě zvolal, „Hej, stůjte!“

Američané poslechli do jednoho, Mexičané chvíli jeli, když poznali stav věcí, i oni svůj pochod zarazili.

„Co se děje?“ přiklusal Omagua s nechápavým výrazem.

„Tohle je dobré místo k táboření, zůstaneme tady.“

„Je ještě brzy,“ namítl Mexičan, „Musíme zdolat velké kus cesty.“

„Tak si zítra dáme do těla. Dnes zůstáváme zde,“ odvětil Greenwood a aby dodal svým slovům váhy, seskočil s koně. Mluvili španělsky, takže se Mexičan nemohl domnívat, že se přeslechl.

„Dolů z koní, připravte se k táboření!“ zněl už hlas Stocktona.

Omagua zlostně zaklel, nadšen rozhodně nebyl, ale co mohl dělat. Američané jsou přeci jejich spojenci a bez jejich spolupráce plán na zničení povstalců nevyjde. Navíc si nemohl moc vyskakovat, partneři byli početnější a lépe vyzbrojení. Proto i on dal pokyn k ukončení cesty a přípravě na přenocování. Zanedlouho byl obšťastněn návštěvou nadporučíka Greenwooda.

„Mohu se vás na něco zeptat?“ začal Američan.

„Jistě,“ odvětil Omagua, jeho protějšek mluvil dobře španělsky, takže mu bez problémů rozuměl.

„Co to bylo za ty dva muže, co se k nám připojili během cesty?“

„Prosím? A kdy?“

„Pane poručíku!“ zvolal ostře Greenwood, „Já vím, co říkám. A vaše neupřímnost mně připadá ... řekněme slušně ... značně k udivení. Takto si spojení nepředstavuji.“

„Vy myslíte ty dva, co nás dohnali?“ zeptal se Omagua, jako kdyby se teprve teď dostal do obrazu.

„Ano, přesně ty dva mám na mysli.“

„Hlídali zajatce a teď se k nám vrátili,“ odpověděl Omagua, který pochopil, že si už další lež nemůže dovolit. Nechce-li rozbít křehklý vztah s Američany.

„Proč už s nima nejsou?“

„Předali je policejní jednotce, na kterou náhodou narazili a vrátili se. Věděli, že tu budeme potřebovat každou ruku.“

„Jak byla ta policejní jednotka silná?“

„Čtyři muži a komisař,“ lhal Mexičan, až se hory zelenaly.

„Dobře, děkuji za odpověď. Škoda, že jste mě neinformoval z vlastní vůle. Příště mi podobné náhody sdělte rovnou, jinak by mohly vznikat prapodivné domněnky,“ kývl hlavou na pozdrav Greenwood a odcházel. Tomu, co slyšel, nevěřil ani za mák. Však se v noci sami přesvědčí o pravdivosti slov Mexičana. Jenomže ... má tu nechat vojáky bez velení? Stockton by měl zůstat, ale

ten nebude chtít. Určitě nebude. K čertu! Ale ano, pověří seržanta Parrera, ten mu tábor ohlídá, než se vrátí z výzvěd. Proto za ním hned zašel.

„Máte obavy z Mexičanů?“ zeptal se poddůstojník, když mu bylo vyloženo, co se od něho očekává.

„Ano, jejich postup se mi nelíbí.“

„Máte pravdu, pane nadporučíku, taky jsem si všimnul těch dvou, co nás dohnali. Však taky měli koně uštvány, jak je hnali.“

„Právě proto se chci kolem porozhlídnout. Vod vás chci, abyste mi vohlídal tábor.“

„To já s klidem splním.“

„Právě o klid mi jde především, aby noc proběhla v klidu. Nesmíte se nechat k ničemu vyprovokovat. Nesmí dojít k žádný nepříjemnosti. Jasný?“

„Jasný. Ale dovolte mi jednu poznámku.“

„Jasně. Mluvte!“

„Nebylo by lepší, kdybyste zůstal v táboře vy a na výzvědy bych šel já třeba s podporučíkem Stocktonem?“

„Asi bylo, ale já důvěřuji především sám sobě. Čímž vás nechci pochopitelně urazit. Ale já tomu, co si vosobně nevochmatám, tak tomu nevěřím.“

„Jistě, pane, jak chcete,“ přisvědčil rychle Parrer, „Klidně jedte, já vám tábor vohlídám. Najdete ho v pořádku. A buďte vopatrnej!“

„Spoléhám na vás,“ řekl důstojník a odešel.

Ani ne za půl hodiny vsedal spolu s podporučíkem Stocktonem na koně kus za táborem. Vypařili se po anglicku, snad se Mexičané po nich shánět nebudou, a pokud ano, má Parrer instrukci odpovědět, že šli na výzvědy do okolí.

Oba důstojníci jeli tmou, zprvu beze slov, až to nakonec Stockton nevydržel.

„Já jsem rád, že se tam jedeme podívat. Kdybych to neudělal, vyčítal bych si to,“ svěřil se.

„Proč? Jste přece už nějakou dobu voják.“

„To ano. Ale mám před očima ty dvě holčičky. Je dobře možný, že je vojáci nechali uprostřed pustiny, vedle postřelených mužů, jen se zraněnejma ženama.“

„A to by se vás tak dotklo?“ pokusil se Greenwood prohlédnout tmou.

„Jak to myslíte?“

„Víte, neurazte se ...,“ pravil nadporučík, „ale když jsem vás slyšel vyprávět v kasárnách, udělal jsem si vo vás trochu jinej obrázek. Jak je vidět, asi jsem se zmýlil. A jsem tomu rád, protože nemám příliš v lásce lidi typu Onlloye a Fonsona. I když, abych pravdu řekl, netrpím takovým hnutím svědomí jako vy.“

„Mohu se zeptat, co se vo mně v těch kasárnách povídá?“

„No, neurazte se ... ale říká se, že když vidíte ženskou, která je jen trochu k světu, máte jedinej cíl a to dostat ji do postele. Když ji potom dostanete, tak vám už může bejt ukradená,“ odvětil upřímně Greenwood.

„Hm,“ usmál se Stockton, „Je pravdou, že mám pro něžné pohlaví slasbost. A i to, že u jedný dlouho nevydržím a že na mě jejich nářky neplatí. Ale ještě žádná kvůli tomu nevyskočila z vokna ani si nepodřízla žíly.“

„Právě proto mě nkdy nenapadlo, že budete brát takovej vohled na ženy a děti. Zvlášť tady, kde něco jako lásku k bližnímu už dávno utopili v krvi.“

„Děkuji za upřímnost,“ pravil Stockton, „Na voplátku, ani já nevěřil, že se vy dáte pohnout k tomu, že pojedeme zpátky, abychom zjistili, zda se dá něco zachránit.“

„Máte mě za kruťáka?“

„Ne, to nem“ řekl rychle podporučík, „ale člověka nesmlouvavýho k sobě i k druhým. Jdete prostě za svým cílem a příliš se neohlížíte napravo nebo nalevo.“

„Vida,“ usmál se Greenwood, „zajímavá charakteristika. Ale když už jsme si začali nalejvat čistýho vína, tak vás nechci nechat ve vašem omylu.“

„V omylu? V čem se mýlím?“

„Nesmíte si myslet, že se s vámi vracím, protože bych byl dojatěj vosudem zajatců. Možná, že kdybych byl na vašem místě, tak bych mohl uvažovat jako vy. Ale já mám na starosti dvacet chlapů, spíš eště kluků. Nevydával bych jejich život zbytečně v nebezpečí, i když by v tom byl život těch dvou dětí, o kterých jste mluvil.“

„Proč se tedy se mnou vracíte?“

„Mám spíše obavy, aby ti dva vojáci nenarazili na nějakou početnější skupinu mexickéjch vojáků a aby nás nevlákali do léčky. Já jim moc nedůvěřuju, proto jsem taky byl proti tomu našemu rozdělení. To nebylo dle mého nejšťastnější rozhodnutí.“

„Ani já rozdělení jednotky za šťastný nepovažuju. Ale dovolíte mi ještě jednu otázku?“

„Ano, ptejte se.“

„A odpovíte mi upřímně?“

„Sakra, to je jak u nějaký zpovědi.“

„Promiňte, já se nechtěl vnucovat ...“

„To nic, tak se ptejte, k čertu!“

„Já bych se chtěl zeptat, jak jste se cítil tam tý rokli, když jste se procházel mezi těma rozstřílenějma tělama. Jestli nechcete, tak mi nevodpovídejte, vlastně je to vode mě bezohledný, se vás takhle ptát,“ dodal Stockton.

Greenwood mlčel a mlčel notnou chvíli, než z něho vypadla odpověď.

„Možná, že chcete slyšet, že jsem měl výčitky svědomí,“ řekl, „Ale já cítil hlavně lítost nad těma zmařenejma životama. Snad jsem si ani nevyčítal, co se stalo, sám nevím, ale cítil jsem lítost a soucit. To je to pravý slovo, soucit s těma, co potkala smrt nebo ztráta dětí. S těma dětma ... mladíkama ... už taky proto, že mám syny v jejich věku.“

Při slově syny ho prudce bodlo u srdce. Každá vzpomínka je bolestná. Ze svého mladšího syna chtěl mít statečného vojáka, jako ze Stanyho, a on ho tak zklame a uteče z domova jako třináctiletej harant před výpraskem.

„To já,“ odvětil Stockton, „jsem snad poprvé začal litovat, že mám na sobě uniformu. Poprvé jsem se za ní styděl!“

Greenwood neodpověděl. Vrhla se mu krev do tváří. Armáda pro něj byla vším, zasvětil jí celý život, viděl v ní moc, sílu, krásu, dávala mu perspektivu, alespoň v tom duchu, jak tento pojem chápal on. Vždy byl hrdý na svou uniformu. Na své postavení. A teď vyjde z úst toho mravokárce taková věta. Nejraději by ho srazil ze sedla, kdyby ... kdyby neměl pocit, že na slovech Stocktona něco bude. Ale poznámka ho učinila rozmrzelým. I když ani on neměl pochopení pro vraždění civilistů, boj proti banditům byl nutný a vše okolo bral jako nutné zlo, byť ani jemu smrt žen a dětí nebyla po chuti. Ucházel mu však jeden rozdíl, a to mezi skutečnými bandity, kteří loupí a vraždí, a skupinami obyvatel, kteří bojují za své ideály, za své hodnoty, ať už je může kdokoli považovat za různě irelevantní.

Stockton nepochopil, proč nadporučík nepokračuje v rozhovoru, a tak když Greenwood pobídl koně a vzdálil se mu o dvě délky, nechal to tak být. Přemýšlel, čím se velitele dotkl, ale nakonec nad tím jen mávl rukou. On sám měl dost starostí, neunesl zcela zjevně atmosféru

posledních dní, tu bezohlednost a dle něho i zbytečnou krutost. Vždy si v duchu říkal, že by měl být zticha, držet hubu a krok, ale vždy zloba byla silnější než on a musel něco poznamenat. Vysloužil si za svoje připomínky posměch Onlloye, nenávisť Fonson, nemilost u Paducata a teď asi jeho slova popudily i Greenwooda, který se na něj už ani neotočí a jen si jede tmou vpřed.

Absolvovali pěkně hnusnou noční jízdu. I když měsíc svítil, mohli kdykoli koně zakopnout a úraz přijít na to tata. Naštěstí se jim dařilo zvládnout všechna úskalí cesty bez problému, oba byli dostatečně zkušený a vycvičení.

„Už bychom tam měli bejt,“ pravil Greenwood a byla to jeho první slova po téměř hodinovém půstu.

„Ano, pane,“ přitakal Stockton, „právě přijíždíme k místu, kde jsme bojovali.“

Slovo „bojovali“ nešlo nějak důstojníkovi z úst, ale nechtěl použít přiléhavější „masakrovali“, aby znovu velitele nepopudil. Tentokrát mrtví vypadali jak divně vytvarované balvany, již přítomný puch, který se začínal šířit, nebyl právě příjemný. Jeli však dále a blížili se k místu, kde se střetli s mexickým oddílem.

„Na nikoho jsme nenarazili,“ liboval si Greenwood, „takže moje obavy snad budou planý.“

„To je dobře, ne?“

„Jistě, asi tady nic nenajdeme.“

„Myslíte?“ zeptal se trochu váhavě Stockton.

„Jo. Buď je vopravdu předali těm policajtům a ty už budou dávno pryč, anebo je někde postříleli a my je stejně nenajdeme.“

„Asi máte pravdu. Však uvidíme.“

„Ano. Pro váš klid se tady porozhlédneme. Vlastně už jsme tady ... neleží támhle něco?“ zvolal přes svůj klid nadporučík a vytřeštil oči. Prudce zarazil koně a seskočil.

Co oba konsternovaní muži spatřili? K jejich štěstí jim tma zčásti zakrývala tu hrůzu, na druhou stranu nažloutlý svit a stíny znásobovaly děsivý zážitek. Na hromadě tu leželo všech deset zajatců. Jak je postříleli, tak je nechali ležet, ani se nenamáhalo je odtáhnout stranou, natož pohřbít. Navíc obě ženy i obě děvčátka byla úplně nahá a jejich poloha dávala tušit, že dříve než je vojáci zastřelili, tak je podrobili sexuálním hrádkám.

Stockton zatínal pěsti a žíly na spáncích mu naběhly. Greenwood také zíral na příšerný obraz zkázy s rozšířenými zorničkami. Chápal by, že muži byli zastřeleni, dovedl by snad i nějak pochopit, že vojáci dlouho odloučení od žen si ukojili své potřeby a znásilnili dvě dospělé ženy, ale proč je potom zabíjeli?! Při pohledu na ty dva malé uzlíčky bez života, se ho zmocňovalo zoufalství. Ne, ne, tohle snad nemůže být pravda, co si asi ty chuděrky vytrpěly, než dostaly ránu z milosti.

„Pane nadporučíku,“ vyrazil ze sebe chrčivým hlasem Stockton.

„Vidím! Tohle už přesáhlo všechny hranice ... to je votřesný!“ zachraptěl Greenwood a nemohl odtrhnout pohled od mrtvých těl. „Ne!“ zvolal nakonec, „Dost! Jedeme zpátky!“

„Ale ...“

„Nic. Tady už jsme zbytečný! Vracíme se!“

Oba muži naskočili na koně a pobídl je k poklusu. Greenwood vyrazil jak zběsilý, Stockton ho musel chtít nechtít následovat. Oba mlčeli, jejich vnitřnosti svíral děsivý chlad. I pro vyrovnaného nadporučíka byl tento zážitek příliš silný, než aby neotrásl jeho psychikou. Chvěl se na celém těle.

Ne, nemůže dopustit, aby jim tohle jen tak prošlo ... ale jak to zařídit? Na pomstu či spravedlnost, jak se to vezme, myslel i podporučík.

„Tohle nesmí zůstat nepotrestý!“ vyrazil ze sebe Stockton, „Ty dva vojáci musej bejt potrestaný, musej bejt zastřelený hned na místě,“ říkal a když se nedočkal odpovědi, dodal otázku, „Tak k sakru, co chcete dělat?!“

„Co můžeme dělat?“ odvětil zoufale Greenwood.

„Jak co? Ty dva vrazi a násilníci musej bejt potrestaný, to je jednoznačný!“

„A kdo je bude trestat? Vy? Já?“

„Ne. Jejich velitel přece!“

„A za co je bude trestat? Za to, že dobře splnili jeho rozkaz?“

„Rozkaz?“ zvolal Stockton, „Dostali snad rozkázaný, aby ty ženy a děti znásilnili?“

„To asi ne, ale zabít je měli. O tom teď už nepochybuju.“

„To je hrozný. Ale já budu ostře protestovat a požadovat ...“

„Budete mlčet!“ vyštěkl nadporučík.

„Cože? To nikdy!“

„Nikdy? To je rozkaz!“

„Rozkaz? Na to nemáte právo!“

„Ale mám, mám,“ uklidňoval svého kolegu Greenwood.

„To vážně chcete všechno tohle svinstvo přejít mlčením?“

„Mlčením? Uvedu to v hlášení!“

„To tedy bude platný,“ odfrkl si Stockton.

„To možná nebude, ale nedá se nic dělat.“

„Cože? Že se nedá nic dělat? Tohle už nemá s vobčanskou válkou nic společného. To je zkrátka hnusnej a jasnej zločin bez vohledu na jakýkoli vokolnost! Za to někdo prostě musí nýst zodpovědnost! A naší povinností je ho k tý zodpovědnosti popohnat!“

„Pane podporučíku,“ řekl přísně ale klidně velitel, „Vy budete mlčet. A já taky. My nemáme právo se plést do jejich věcí. A nedovolím vám, abyste vyvolal konflikt s Mexičany, aby došlo k nějaký roztržce. Mohl by z toho bejt incident mezinárodního měřítká. A především by takovej incident v tuhle chvíli přímo vohrozil životy našich vojáků!“

„S tím se já prostě nemohu smířit!“

„Budete muset! Uvědomte si laskavě, že jsme tady ilegálně. Na území jinýho státu nemáme co voperovat. To, co se tady děje, je hrozný, ale netýká se nás to. Ani my nejsme bez viny. To chcete taky vobžalovat majora Paducata za ty postřelený děti tam v kaňonu? Ne! Je to hnusný, to připouštím, těžko se mi s tím smiřuje, ale nemám možnost to změnit! Budeme dělat, že vo ničem nevíme. To je prostě můj rozkaz a trvám na jeho splnění.“

„A jak se s tím vyrovnáte vy sám?“ zeptal se stísňením hlasem Stockton.

„Těžko, pane podporučíku, těžko,“ zasípěl Greenwood, „Věřte mi, že tohle pro mě není vůbec jednoduchá záležitost. A už dost! Nechci už vo tom slyšet ani slovo!“ dodal nadporučík a zuřivě pobídl koně.

SEDMÁ KAPITOLA

Trosky původního Cerezova oddílu s osvobozenou Eleonorou Urilbeovou dorazily do tábora před svítáním. Když se Montana dozvěděl o debaklu, který skupina utrpěla, neřekl překvapivě ani slovo. Zato ten pohled, kterým počastoval mladého Američana. Joellin v něm četl, že vlastně ON je zodpovědný za smrt a zajetí mnoha lidí, protože ON nejvíce prosazoval myšlenku na osvobození zajatců.

Další potoky slz byly prolity. Počet obětí se rozrůstal. Zranění se nacházeli v bídém stavu. Pocit hrozivého nebezpečí byl všudypřítomný. Několik žen se nervově zhroutilo. I někteří muži či mladíci už byli na pokraji psychických sil, neustálé vypětí jim drásalo nervy.

Nikdo však nikomu nic nevyčítal, každý se musel především s nastalou situací vyrovnávat sám. Na truchlení však nezbývalo mnoho času, krátce po návratu Cereze a jeho mužů vydal Montana pokyn k dalšímu pochodu. Jak štvaná zvěř kličkovala kolona nešťastníků horami a snažila se uniknout stále více se stahující smyčce smrti.

Přes den panovala pochmurná nálada, lidé zamlklí, vyčerpaní, museli podstoupit další náročný pochod, muži a chlapci pomáhat v těžkém terénu ženám, dětem i zraněným. V lopocení nezbývalo mnoho času přemýšlet na tíživou situaci, většina postupovala jak stroje, byť v některých případech s rychle ubývající energií energií. Se zarputilými výrazy ve tvářích, vyčerpání na duchu i na těle, se zatnutými zuby, se nebožáci drali vpřed za svým vysněným stéblem naděje na záchranu.

Navečer se uchýlili do menší strže, rozestavili všude dokola hlídky, oheň pro jistotu nerozdělávali. Většina členů výpravy padla k zemi jak podťatá, únava je přemáhala. Rozruch nastal až ve chvíli, kdy do tábora přišli Diaz Maendro a Carlos Oblitaz, dva ze sedmičlenné hlídky, která zajišťovala bezpečnost konvoje jako zadní voj.

„Tak co se děje?“ zeptal se Montana zvědě, „Narazili na sebe gringové a naši vojáci?“

„Jo, potkali se.“

„A co?“ ptal se rychle velitel. Vkládal do případné roztržky mezi oddíly velké naděje. Kdyby se do sebe pustili, jejich šance vyvážnout ze smrtelné pasti by se rapidně zvýšila.

„Dopadlo to katastrofálně,“ řekl smutně Oblitaz.

„Pro koho?“

„Pro nás.“

„Cože?“ zvolal Cerez, který bedlivě naslouchal.

„Došlo k tomu, že se spojili. Zcela zřetelně, protože dou po naší stopě společně.“

„A kolik jich je?“

„My jsme jich viděli tak čtyřicet, ale možná že za nimi jsou ještě další. Asi si jistí týl. Gringů bylo tak k padesátce, našich vojáků, co se s nimi střetli, tak přes dvacet. Vodhaduju, že nám de po stopě tak sedmdesát, vodumdesát vojáků, dobře vyzbrojených, s kulomety.“

„To je nemůžete pořádně spočítat?“

„Můžeme, ale to bysme museli blíž,“ řekl Oblitaz a dodal, „Ale když se spolu radili, tak jsem se vo to pokusil, takže to je ten můj vodhad, co sem ti před chvílí řekl.“

„Dobře. I kdyby nějaký zůstali se zajatci a raněnejma, tak je jich nejmíň padesátka bojeschopnejch vojáků, který nám jdou po stopě, to je dost velká síla,“ shrnul Montana.

„To jo, i když ne zase až tak hrozná,“ zavrtěl hlavou nerozhodně Maendro.

„Co je se zajatci?“ ptal se Cerez.

„To nevím, ale za námi už nejdou, možná je někam vodvedli, proto jich asi několik chybělo. Anebo jdou za hlavním vojem se zásobama a zajatci, to by vysvětlovalo, proč jsme jich později viděli vo něco míň.“

„Jestli ale gringové vydali zajatce našim, tak ...“ řekl ustaraně Cerez.

„Ano, asi ano. Ale nechci vo tom mluvit,“ řekl rychle Montana, „Předpokládejme, že jdou za hlavním vojem se zásobovací skupinou. Jak sou daleko za náma?“

„Tak dvě hodiny chůze.“

„Do prdele! To je proklatě blízko,“ ulevil si Cerez.

„Jo, taky mám z toho strach,“ přikyvoval Oblitaz.

„Máme zraněný, žensky a děti taky nemůžou tak rychle. A voni maj koně a naše stopy sou vidět jak směrovky,“ konstatoval suše Cerez.

„To je jistý. Zejtra nás dohoněj,“ souhlasil Oblitaz.

„Musíme bojovat. Nesmíme je pustit do blízkosti žen a dětí,“ vyjádřil názor všech Sandro, dosud mlčící a naslouchající.

„To je pravda. Ale poteče hodně krve,“ povzdechl si Maendro a vzpomínka na padlé syny ho naplnila šíravou bolestí.

„Aspoň umřeme v boji,“ pravil Cerez, „Budeme se bít jak lvi. Ze všech sil!“

„A ty bys ten úkol přijal? Opravdu nebudete mít moc šancí, sou dobře vyzbrojený a určitě i solidně vycvičený,“ zeptal se Montana.

„Vím. Snad najdeme místo, kde se jim postavíme a kde neuplatněj svoji palebnou převahu.“

„Asi se nedá nic jinýho dělat. Vyber si dvacet mužů a zejtra, až se naskytne nějaký vhodný místo, kde bys mohl nápor vojáků nějakěj čas vydržet, tak tam s nima zůstaneš,“ rozhodl Montana.

„Jen dvacet mužů? To je sebevražda!“ zvolal Sandro.

„A kolik by jich měl dostat?“

„Aspoň čtyřicet. Pojdme do toho všichni, prostě je pobijeme všechny.“

„Čtyřicet mužů je polovina všech našich bojeschopnejch mužů,“ upozornil Montana.

„No a co? Kdybysme si na vojáky počíhali všichni, budeme mít skoro dvojnásobnou převahu, k tomu moment překvapení. Mohli bysme je zničit všechny,“ zopakoval svůj návrh Sandro.

„Teklo by moc krve. I kdybysme zvítězili, minimálně dvě třetiny mužů by padlo, možná i víc. A úspěch zaručeněj nemáme.“

„Možná by naše vítězství stálo život dvou třetin z nás. Ale zlikvidovali bysme je jednou provždy!“

„To je problematický. Kdo by pak zůstal s ženami a dětmi? Naše jediná šance je vyklouznout a najít Pancho Villu!“

„Di už s tím k čertu!“ rozhorlil se Sandro, „Víš stejně dobře jako já, že Villa nás nespasí. Než ho najdeme, tak nás takhle postupně pobijou po kouskách. Máme jedinou šanci, zlikvidovat ty vojáky!“

„Opakuju, to by stálo život dvou třetin našich mužů, možná i víc. Mohli bysme taky prohrát a pak by nás utopili v naší krvi, včetně žen a dětí!“ byl stále velmi klidný Montana.

„Zato takhle nám pouštěj krev po špetkách, ale konečnej výsledek bude stejnej!“

„Nebudeme takhle riskovat, provedeme můj plán s Anibalem.“

„Chase,“ promluvil teď Sandro velmi naléhavě, skoro prosebně, „zvaž prosím ještě svoje rozhodnutí. Máme jedinečnou šanci. Někam je vlákáme, do lesa, do nějaký strže a tam je pobijeme. Je to naše vobrovská šance, možná že už se nám taková nenaskytne. Nesmíme jí promarnit!“

„Enriqu,“ odvětil Montana stejně naléhavým hlasem, „nemohu to dovolit!“

„Děláš hroznou chybu!“

„Snad, ale já svoje řešení považuju za rozumný.“

Sandro jen pokrčil rameny. Bylo mu těžko. Vždyť mají tak velké šance! Kdyby se bezmála stovka lidí vrhla na své pronásledovatele, navíc v příhodném a jimi vybraném místě, měli devadesátiprocentní naději na úspěch. A to ještě nevěděl, že se vojáci se rozdělili a ve skutečnosti disponují daleko menší silou.

Montana odmítl rozhodující boj kdo z koho i proto, že si byl vědom, řečeno po vojensku, jaký má materiál. Kdyby měl samé zkušené muže, jako byli Sandro, Inauna, Oblitaz, Cerez, Maendro a pár podobných, tak by s nimi do klíčové bitvy mohl jít. Jenže polovina z té bájně stovky mužů jsou mladíci, kteří nemají ani rozvahu ani zkušenost, která navíc mnohdy chybí i starší generaci. Ne, z toho by vznikla hrozná jatka, s takovým potěrem napadnout vojáky a pokusit se o rozhodující střetnutí. Venkované proti vycvičeným vojákům ... přece je nepovede na takřka jistou smrt. Navíc později mohou narazit na další oddíl vojáků a kdo pak bude bránit ženy a děti, když jich většina padne?

Rozešli se. Cerez vybral pár lidí a řekl jim, co je zítra čeká. Mimo jiné zvolil Maendra, Popae, Naroju, Balbuse. Zastavil se i u Greenwooda.

„Samozřejmě, jdu taky,“ řekl rychle mladík.

„Uvědom si ale, že v takovém nebezpečí jako zejtra sme eště nebyli. Dost možná většina z nás nepřežije!“

„Vím. A přesto neváhám!“ řekl Joellin, který cítil možnost alespoň takto mohl smýt vinu za smrt mnoha lidí díky jeho plánu na osvobození zajatců.

„Dobře, беру tě taky.“

„Ale já to nedovolím,“ ozval se jim za zády ženský hlas. I když v té tmě nebylo možno zrakem osobu identifikovat, přesto bylo oběma jasné, o koho jde.

„Elo, do toho nemáš co mluvit,“ řekl Joellin přísně.

„Nechci aby i tebe zabili!“

„Uvidíš, nic se mi nestane!“

„Ale já slyšela, jak moc bude zejtra boj nebezpečnej!“

„Já musím jít!“

„Ale proč? Je tu tolik chlapů!“ naříkala.

„Ano, máš pravdu. Ale já je přemluvil, aby přepadli tábor vojáků a tebe osvobodili. Oni se mnou šli pro tebe a mnoho se jich nevrátilo. Tak to všem dlužím. Nemohu tu zůstat sedět, když je potřeba bojovat.“

Neodpověděla, jen se přitiskla na jeho hrud'. Cítil, jak se mu její prsty zarývají do těla. Cerez už chtěl odejít, ale ona ho zastavila.

„Přeješ si něco?“ zeptal se Anibal co možná nejjemněji.

„Budete bojovat proti Američanům nebo našim?“

„Proti voběma!“

„Jak to?“ zeptal se teď překvapeně Joellin.

„Spojili se totiž!“

„Ale to jsi mi neřekl!“

„To je přece jedno, ne? Jsou to všechno vojáci a každé má nabitou pušku.“

„Máš pravdu, , ale tato zpráva je hodně špatná.“

„To všichni víme!“

„A co je se zajatci?“ vložila se do toho Eleonora, v jejím hlase nešlo přeslechnout hrozné rozrušení, ale i ohromný strach z odpovědi.

„Nevím,“ odvětil Cerez.

„Nevíte? Nebo nechcete říct pravdu? Vydali je našim vojákům?!“

Anibal mlčel, co měl říci. Opakovala svoji otázku. Přikývl.

„Ale ty je zabijou!“ vykřikla.

„Přece nezabijou ženy a děti, možná zastřelí muže, ale ty se o sestru a matku bát nemusíš,“ uklidňoval ji Joellin, ale dosáhl opačného výsledku.

„Ty nic nevíš, nic neznáš!“ rozkřikla se, „Ty je klidně zabijou, i děti! Ježíši křiste! Jak já jsem nešťastná. Proč jsem raděj nezůstala s nima! Umřeli bysme společně.“

„Elo, uklidni se, třeba jim skutečně nic neudělají,“ uchopil chlapec svoji milenkou do náručí a hladil jí vlasy. Cerez potichu odešel, takže osaměli. Tedy jen zdánlivě, protože všude okolo za příkrovem tmy leželi další a další uprchlíci.

Joellin mlčel a stále ji čechral upatlané a špinavé vlasy. Když jí hřbetem ruky přejel po tváři, cítil, jak moc je vlhká. Slzy jí kanuly z očí a valily se nezadržitelně po jejích lících, dokonce smáčely i jeho košili. Eleonora byla v šoku, zoufalá, opět dostala hysterický záchvat, celá se klepala. Bylo jí zle a on nevěděl, jak jí pomoci. Cítil se naprosto zoufalý, bezmocný a tak ji jen svíral v náručí a hladil po celém těle.

Ale Eleonora nebyla sama, kdo se ocitl na konci psychických sil. Paní Dominguezová se nacházela ve strašném stavu. Smrt jejího manžela a dětí, zvláště pak malého Manuela, jí zlomila. Ačkoli se držela statečně, bylo toho na ubohou ženu příliš. Také na její dceři se hrozné události projeví. Ještě byla schopná vyprávět, co se stalo, ale pak dostala vysoké horečky, vykřikovala ze spaní. Její bratr Miguel, patnáctiletý chlapec, stále viděl před sebou smrt svého bratra Juana, stále se mu zjevoval obraz, jak se Juan drží za prostřelené břicho, svíjí se a jeho pohasínající oči ho stále prosí o pomoc. Jak k němu natahuje ruku a on není schopen ji uchopit. Miguel nic neříkal, ani nenaříkal, seděl jen netečný ke svému okolí, když na něho někdo promluvil, nereagoval. Zato, když se ho někdo dotkl, tak vyskočil, vyplašenýma očima se rozhlížel kolem a celý se třásl.

Paní Anánie Naperová na tom byla ještě hůř, ta se dočista pomátla. Stále všem vyprávěla, jak se vrací její syn, lezla tím všem na nervy, už tak dost pocuchané, takže sem tam došlo k výstupu, který se však dalším vždy podařilo uklidnit.

Paní Eularie Mateová se držela nejlépe. Navenek. Navenek na sobě nedala nic znát, ale uvnitř ji smutek spaloval jak oheň. Ale nepoddala se, její dvacetiletý syn Sancho jí byl oporou, což se nedá říci o jeho o tři roky mladším bratrovi, který se nemohl smířit se smrtí svého otce a nejstaršího bratra.

Maendrovci přetavili svoji bolest na zlost a to bylo dobře. Diaz po amputování ruky už bojoval jen o svůj život, ovšem stejně úporně, jako jeho sourozenci a otec s nepřítelem.

Nuněz Popae, který přišel o své dva syny, se uzamkl do sebe. Na nikoho nepromluvil, jeho oči byly suché, ale krev se v něm vařila, zatínal pěsti a strašné myšlenky se mu honily hlavou.

Ještě jeden člen výpravy byl ve zcela zřetelném šoku. Osmnáctiletý Alvar Gausia. Přišel o svého posledního příbuzného, nejlepšího přítele a bratra v jedné osobě. O dva roky starší Pedro byl pro něho vším, strašně ho miloval i obdivoval, jeho smrt ho zničila. Naštěstí se ho ujala paní Oblitazová, manželka Carlose Oblitaze, která působila v táboře jako samaritánka. Především psychicky se snažila léčit každého, kdo její pomoc potřeboval. Starala se taky o mladého Hernandeze Urilbeho a i o Erika a Anabelu Naperovou.

Nejistota, co je v nejbližší budoucnosti čeká, celé napětí v ležení ještě zvyšovala. Každý měl své problémy, které se však slučovaly v celek. Únava, nervové vypětí a podrážděnost byla všudypřítomná.

Joellina pochopitelně nejvíce trápil stav Eleonory. Snažil se ji rozptýlit, pomáhal mu přitom i Enrique Balbus a Fernando Santos. Přidali se k nim i dva bratři Oblitazové. S jedním z velitelů

Carlosem Oblitazem neměli nic společného, pouze šlo o shodu jmen. Jednadvacetiletý černovlasý Francisco Oblitaz se velice trápil, protože Eleonoru miloval, vlastně se trápil dvakrát, jednak díky jejímu stavu a i díky tomu, že ho přehlížela a měla všechnu něhu jen pro Američana. Aby ji ale mohl být oporou, snažil se jí nejen rozveselit, ale i ke svému sokovi Joellinovi se chovat hezky. Projevil se jako dobrácký mládenec, ale ani on ani další nebyli schopni Eleonoru přivést na jiné myšlenky než stálé pitvání se s tragickým osudem její rodiny.

Nyní zůstali Joellin a Eleonora sami, ostatní mladíci respektovali jejich přání, které spíše vycítili než že by bylo vyřčeno.

„Elo, přestaň plakat, přestaň,“ prosil ji Greenwood. Posadili se, on se opřel zády o velký kmen, ona mu položila hlavu na prsa a vydávala vzdechy, v oči stále slzy.

„Víš Elo, to je osud. Nedá se s tím nic dělat, musíš se s tím smířit,“ pokračoval, „Vím, nejsem schopen ani z části ti nahradit tvoji rodinu, otce, bratra, matku, sestru, které ti všechny nemilosrdný osud vyrval, ale přesto se o to chci pokusit.“

„Mám už jen tebe a malého Hernanda,“ znovu se usedavě rozplakala.

„Ano, máš nás a my už tě neopustíme, to ti slibuju.“

„Ale chceš jít zejtra pryč. Že nepůjdeš, řekni, že nepůjdeš!“

„Vrátím se večer k tobě, to ti slibuji!“

„Co když tě zabijou?“

„Cítím, že se to nestane. A i kdyby, máš i jiné kamarády, Enriqua, Fernanda, Francisca, ten tě má hodně rád, to já vycítím, taky jeho bratra Gonzala, ti se o tebe postarají.“

„Jestli zemřeš i ty, tak zemřu i já,“ prohlásila velice sveřepě.

„Ale nemluv,“ chlácholil ji.

„Joelli, chci se tě na něco zeptat. Ale dej mi čestný slovo, že odpovíš upřímně.“

„Jistě,“ přikývl.

„Ale vopravdu upřímně!“

„Máš moje slovo.“

Váhala. Teprve po chvíli pozvedla zrak.

„Chtěl bys mě za ženu?“

„To víš že jo,“ odpověděl bez zaváhání.

„Za skutečnou manželku? I přesto, že nejsem Američanka?“

„Miluji tě!“

„Přesto, že jsem jen chudá holka z Mexika?“

„Miluji tě!“

„A přesto, že nejsem ani moc hezká ...“

„Co to říkáš! Jsi nejhezčí dívka, která kdy na světě chodila! A já tě mám strašně moc rád. Opravdu!“

Mlčeli. Ona po další chvilce začala z jiného soudku.

Gonzal Oblitaz

„Myslíš, že přežijeme?“

Zaváhal s odpovědí.

„Dals mi čestný slovo, že řekneš pravdu. Co myslíš, přežijeme?“

„Ne,“ odvětil, ale rychle dodal, „Ale vždy existuje naděje. Musíme doufat. Pamatuj si to.“

„Ne, řekl si ne,“ opakovala si, jako by duchem nepřítomná.

„Elo, nesmíme podléhat beznaději. Zázraky se někdy dějí.“

„A ty si myslíš, že nám může pomoci jedině zázrak?“

„Ano, to si myslím. Přesto se nevzdávám. Budu se bit o náš další společný život do posledního dechu!“

„Nemluv tak,“ zaprosila.

„Proč? Nevěříš mi?“

„Vždyť takhle mluvíš vlastně vo svý smrti! A to já nemůžu dopustit, prostě už nemůžu!“

„Nemluvím o smrti, ale o naději. Je sice malá, ale stále je. Pokud vyvážneme, vezmu tebe i tvého bratra k nám do Států, budu pracovat a zajistím nás. Zařídíme si dobrý domov a budeme všichni šťastní.“

„Sám tomu nevěříš!“

„Elo, pokud budeme stále myslet na nejhorší, tak si jen zbytečně ztrpčujeme život. Musíme se snažit stále žít naší nadějí, tím naším společným životem,“ říkal, ale sám moc nevěřil svým slovům. Chtěl ji utěšit, uklidnit i za cenu lži a ona tu hru přijala.

„A kdybychom tedy náhodou přežili ...“

„Čeká nás společný život!“

„Tak bys mě skutečně chtěl? Skutečně by sis mě vzal za ženu?“

„Už jsem ti to řekl mnohokrát. Ano, chi tě za svou manželku!“

„A vzali bysme si k sobě Hernandezze?“

„Samozřejmě, o tom vůbec nepochybuji. Postaráme se o něj společně, vychováme z něho statečného muže.“

Vděčně se na něho podívala. Upírala k němu své poslední naděje a o to víc se o něho bála. Vždyť jsou možná dnes spolu naposledy. Co když ho zítra zabijí? Už ho nikdy neuvidí. Slzy se jí znovu vedraly do očí. Přitiskla své rty na jeho a začala ho vášnivě líbat.

„Miluju tě, strašně tě miluju,“ šeptala mezi polibky.

„Já tebe taky.“

„Chtěla bych se s tebou milovat,“ řekla otevřeně.

„Ted?“ zeptal se váhavě. Ne, že by neměl chuť, byť ho únava obrovsky zmáhala, musel se hodně snažit, aby udržel oči otevřené. Nebyl si však jist, zda je v jejím stavu rozumné souložit.

„Ano, chci to. Ted' hned. Pojd'!“

Než mohl odpovědět, zavřela mu ústa polibky. Vzala ho za ruku a táhla ho dál od tábora, kde by mohli mít trochu soukromí. Nakonec už jim bylo jedno, že jsou možná okolo další lidé ...

Snad ještě dříve, než se objevily první paprsky slunce oznamující zrození dalšího dne, začínali se uprchlíci chystat na cestu. Neměli času nazbyt, vojáci jim byli v patách. Matky a otcové brali do rukou ještě spící děti, v tvářích všech se zračila únava i napětí. Boty mnohých už nestály za nic, stejně tak oděv měli někteří téměř na cucky. Ale tento problém byl asi tím nejmenším, přes den pravděpodobně bude poměrně teplo a na noc mají přikrývky. Ted' ale museli co nejrychleji vpřed, co nejdále z dosahu vojenských pušek. Montana, který snad ani oka nezamhouřil, stál jako první na nohou a vše organizoval. Pomáhali mu Sandro a Oblitaz, Cerez si sháněl dohromady své střelce.

Dohodli se, že tato skupina půjde na konci a hned jak se jim naskytne vhodné místo pro zajištění výhodného postavení pro boj, zůstane v palebné pozici.

„Ty jdeš taky?“ zeptal se udiveně Joellim, když uviděl vedle sebe Balbuse.

„A proč ne?“

„Máš vlastně pravdu, proč ne.“

„I my umíme bojovat, nemysli si,“ pravil Francisco Oblitaz a přistoupil blíž.

„I ty?“ zvedl oči Joellin.

„Já taky. Myslíš, že neumím střílet anebo se bojím?“

„To ne ... ale to nic.“

„Jde o Eleonoru, vid?“ hádal správně Balbus.

„Ano, myslel jsem, že když se mi něco stane, tak se o ni postaráte.“

„Snad se vrátíme, ne?“

„Možná, ale není to jisté!“

„I kdyby, tak je u ní brácha a Fernando,“ nepřipouštěl problémy Oblitaz.

„Alespoň tak. Mám o ni strach.“

„Jen se neboj, pár chlapů pošlem na vonen svět a vrátíme se,“ dodával si odvahy Balbus.

„Víš, Enriqu, já už tady párkrát bojoval,“ sklonil smutně hlavu Joellin, „Není to tak jednoduché. Ty si myslíš, že si stačí vzít na mušku nepřítele a vystřelit, ale není to tak. Hlavně se musíš dobře krýt, jinak je s tebou zle. První je vlastní obrana a pak teprve hledej nepřítele!“ radil jak starý matador.

„Však já si dám pozor,“ usmíval se křečovitě Balbus a bylo slyšet, že se mu hlas chvěje strachy. I Francisco nedokázal skrýt rozčilení, přes svá silácká prohlášení, což se dalo pozorovat i na jeho třesoucích se prstech. Oba mladíci šli poprvé do boje, snad měl Cerez vybrat zkušenější. Jenže koho? A pak, bral hlavně dobrovolníky a nechtěl ty, co mají v konvoji rodiny. Snažil se, aby horcí adepti smrti byli v dobré fyzické a duševní kondici. Nedalo se nic dělat, o život šlo všem, někdo holt musí dnes, další přijde na řadu zítra.

Odcházeli. Nechali opuštěné tábořiště. Přeci jen se trochu zbavili únavy, těch pár hodin neklidného spánku mnohým pomohlo. Vonný lesní vzduch je provázel, stejně jako vycházející slunce, které pronikalo i přes klenbu stromů.

Všichni pochodující cítili, jak je obklopuje něco hrozného, co je postupně zabíjí jednoho po druhém. Jejich tíseň by se dala krájet. Každý si uvědomoval, že kruh kolem nich se stahuje a že oni prchají jak zoufalci sem a tam, aby se nakonec stejně střetli s nepřítelem v závěrečném boji. Proto by možná většina raději přijala Sandrův návrh a postoupila rozhodující střetnutí dnes, ať už by dopadlo jakkoli. Jejich utrpení bylo příliš velké, pohled na ploužící se ubožáky kolem dával každému tušit, že i on se tak musí jevit ostatním.

Co ale komu udělaly ty ženy a děti, že tak musejí strádat? Kde je spravedlnost? Všichni se tu plahočí, špinaví, znavení, roztrhaní, zkrvavení. Přitom naděje je stále méně a němě a smrt je stále blíž a blíž. Podobně neradostný stav cítili téměř všichni a ne každý se s tím byl schopen patřičně vyrovnat. Apatie k životu není právě dobrý spojenec na takové cestě.

„Tak co, ste připravený?“ zavítal Montana na konec průvodu.

„Ale jo, už jsme se pomodlili, teď už nás můžou zabít,“ prohodil rádoby ležerně čtyřicetiletý Nuněz Cadielo.

„Já bych si legraci nedělal,“ zavrtěl hlavou stejně starý Adriano Naroja. V konvoji měl tři syny ve věku od šestnácti do devatenácti let a strach o ně byl patrný.

„Ani mně není do smíchu,“ přiznal se ještě o pár let starší Manuel Lovas.

„To mně už je všechno jedno,“ procedil mezi zuby Nuněz Popae. Už chtěl jen jedině, mstít se za smrt svých dvou synů. To byl už jediný cíl a smysl jeho života.

„Hlavně dejte pozor,“ pravil Montana, „Zbytečně neriskujte a neplejtejte střelivem. Uvědomte si, že váš úkol je jedinej, pozdržet vojáky.“

„Však my víme,“ přikyvoval Cerez.

„Víte? Ach ano, jistě. Alspoň hodinu je musíte zdržet, dřív je pustit nesmíte. To by nám snad mělo stačit na udržení náskoku.“

„Je aby,“ zapochyboval Naroja.

„Však my je zdržíme,“ snažil se působit pozitivně Cerez.

„Nechci žádný hrdinství,“ obrátil se Montana hlavně k těm později narozeným, „Chci abyste úkol splnili s co nejmenšími ztrátami!“

„Jen se nebojte, i my chceme přežít,“ odpověděl za všechny Balbus, ale moc přesvědčivě jeho prohlášení neznělo a velitele příliš neuklidnilo. Vycítil jejich strach na dálku. Proč musí takové kluky posílat na smrt? Raději se zase vrátil na čelo konvoje, kde pro dnešek bude jeho místo. Cesta se zdála dost neschůdná, což je pro pochoduující špatné, pár soumarů si už zlomilo nohu, na druhé straně však vojáci budou moci uplatnit svou rychlost a na koních mohou jet jen zvolna.

Cerezova skupina postupovala za hlavním vojem ještě několik hodin. Až asi kolem desáté našel velitel záškodníků místo, které se mu zamlouvalo. Alespoň trochu mu dávalo naděje, že nebude silnějším nepřítelem jeho oddíl zdecimován. Vojáci budou muset projít lesním průsekem, kolem se tyčí strmé stěny zarostlé keři, zakrslými stromy a různým býlím. Hlavně si nesmí nenechat odříznout ústupovou cestu. Kdyby je obklíčili, tak si přijde smrt pro všechny. A i když jejich život je bídný a strastiplný, dávali mu přednost před pofidérním posmrtným rájem.

Anibal rozmístil své muže po stráních. Kryli se za balvany, kmeny stromů, v křoví. On sám si stoupl hodně dopředu. V jeho blízkosti se uvelebil i Joellin.

„Necháme je přijít co nejbliž?“ zeptal se mladík.

„Jo, snad jich pár smetem ze sedel. Čím víc jich pobijeme, tím líp.“

„Doufám jen, že nás neobklíčí,“ díval se dokola nedůvěřivě Greenwood.

„Myslím že ne, navíc v lese se jim vždycky ztratíme.“

„Jen abychom našli naše. Až nás poženou před sebou, nezabloudíme?“

„Neboj,“ uklidňoval ho Cerez, „všechno bude, jak říkáte po vašem, all right, je tak?“

„Ano, to říkáme.“

„No, Chase slíbil, že rozestaví večer hlídky tak, abychom do tábora trefili. V noci se nás nepřítel pronásledovat nevodváží, tak určitě riskovat nebude.“

„Jen jestli bude mít koho pronásledovat.“

„Jak to myslíš?“

„Jestli nás všechny nepobijou rovnou tady!“

„Máš strach? Anebo už si i ty propadl malomyslnosti?“

„Mám strach,“ přiznal bez mučení Joellin.

„To je dobře, aspoň si budeš dávat pozor. Navíc ho má každý z nás.“

„Já vím. Nějak se mi prostě nechce dneska umřít.“

„A myslíš snad, že mně jo? Jenže, milej zlatej, kulce neporučíš. Mrška tě pošimrá a je to.“

„Nejlepší by bylo nechat vojáky vjet až pod střelce na stráních, ale při našem počtu by takový postup byl moc riskantní. Nechápu, proč se jim nepostavíme všichni a nevyřídíme je jednou pro vždy,“ změnil téma rozhovoru Joellin.

„Takový návrh včera taky padnul,“ kývl hlavou Cerez.

„Kdyby nás bylo dost, mohli bychom jim zasadit pořádný úder a oni by pak na čas dali pokoj.“

„A to říkáš zrovna ty?“

„Jak zrovna já? Proč zrovna já? Nechápu, co tím chceš říct.“

„Vždyť si nás všechny varoval před Američanama, jak sou nepřemožitelný a podobně.“

„Nepřemožitelní nejsou, to ne, ale silní ano. Mám ze střetnutí s nimi strach.“

„A přitom chtěl bys na ně útočit a svést s nimi rozhodující bitvu!“

„Kdyby se použila lest ...“

„A kdyby do ní skočili ...“

„Třeba by rozhodující boj mohl vyjít.“

„A třeba ne,“ oponoval Anibal, „Pak by se to tady změnilo v hrozný jatka, protože ti naši rolníci to fakt s puškou moc neumějí.“

„Tak proč je necvičíte? Proč jste je nenaučili se zbraněmi zacházet už v zimě?“

„To si může dovolit Zapata nebo Pancho Villa, když mají dost peněz, zbraní a munice. My musíme šetřit kde se dá.“

„Většinou nedovedou ani pořádně mířit. Nedovedou pořádně přitisknout pažbu pevně do ramene, špatně míří a zbrkle střelí. Ruce se jim klepou, takže kulka může nepřítele zasáhnout opravdu jen náhodou. Jejich střelba je víc na efekt, jako odstrašující hluk, než by byla pro nepřítele skutečně nebezpečná.“

„Bohužel, máš pravdu. Ale s tím se nedá nic dělat. I proto nechce Montana s vojáky bojovat naplno. Holt se každý z nás musí bít tak, jak umí. Ale neboj, určitě nám to dneska pěkně půjde.“

„Kdo dá pokyn ke střelbě? Ty? Posledně to bylo fiasko,“ upozornil Joellin.

„Já. Všechny jsem nabádal, že musej bejt schovaný tak, že nebude vidět ani kousek jejich hadrů. To snad každý pochopil.“

„Já ano. Ale vědí to i oni? Neztratí zase někdo nervy?“ ukázal chlapec na připravené střelce.

„Máš pravdu, ještě je všechny jednou vobejdu,“ přikývl Cerez.

Joellin osaměl. Vzpomněl si na Balbuse a Oblitaze. Vyhledal je. Byli oba spolu, krčili se za balvanem, v ruce svírali křečovitě pušky.

„Tak co, chystáte se uvítat vojáky?“ pokusil se Joellin o bezstarostný tón i úsměv. Bedlivý pozorovatel by poznal, že nestojí nad problémem, ale na mladíky působil jeho předstíraný klid pozitivně.

„Už se jich nemůžeme dočkat,“ řekl Balbus chraplavě.

„To se ví,“ přitakal mu stísněným hlasem Oblitaz, „Ukážeme jim, že s náma nejsou žádný žerty.“

„Ale dejte si pozor při práci,“ použil otřepané fráze Greenwood.

„Neboj se vo nás, my ti ukážem, že nejsme takový nemešla, jak si myslíš,“ usmíval se Balbus.

„Mohl bys jít na chvilku stranou?“ zeptal se Joellin Oblitaze.

„Já?“

„Ano, ty,“ odvětil Greenwood, „a ty se nezlob, chtěl bych říci něco Franciscovi, něco osobního ... něco jen pro něj.“

Enrique se jen usmál, hádal že ví, o čem budou mluvit, o jejich společné známé.

„Cos mi chtěl, že to nešlo před Enriquem?“ zeptal se udiveně Oblitaz, když poodešli trochu stranou.

„Víš, týká se to Ely.“

„A vo co ti de?“ díval se podezřívavě odmítnutý ctitel.

„Podívej ... je dost možné, že se nevrátí ani jeden z nás, takže to, o co tě chci požádat nebude mít možná žádný smysl ...“

„Snad to nebude tak horký.“

„Snad. Snad se některý z nás vrátí.“

„Doufám, že to budu já,“ poznamenal Oblitaz upřímně.

„Já zase doufám,“ usmál se Joellin, „že to budu já. Ovšem tím nechci říci, že bych měl něco proti tomu, abychom se vrátili oba.“

„Přestaň už s tím, nebo se rozklepu strachy. Už takhle je toho na mě moc,“ zavrřel Francisco.

„Dobře. Uvažujme o variantě, že se vrátíš ty a ne já. Pak tě chci o něco požádat.“

„Abych se postaral o Eleonoru,“ odtušil Mexičan.

„Nejen to, taky o jejího malého bratříčka. Já jí to slíbil.“

„A cos jí ještě slíbil?“ zeptal se ze zvědavosti Oblitaz.

„Slíbil jsem jí, že pokud naši hroznou cestu přežijeme, vezmu si ji za ženu a budu se starat o ni i o Hernandezze.“

„No dobrá, ale co já s tím?“

„Jestli tu cestu přežiješ a já ne, mohl bys můj slib naplnit ty.“

„Já? Ale vždyť mě nemiluje.“

„Ale ty ji ano, ne?“ podíval se na něj Joellin zkoumavým pohledem.

„Proč bych ti to tajil? Miluju jí, dyť to víš. Jenže co se dá dělat, dala přednost tobě.“

„Hodně tě její volba mrzí?“

„To víš, že mi to jedno není. Dřív sem měl na tebe vztek, dokonce jsem ti chtěl dát po hubě,“ rozesmál se potichu Oblitaz, „Ale potom, co se jí stalo s rodinou ... pochopil jsem ... má tě ráda, seš pro ní voporou a já s tím nic nenadělám.“

„Ona ti nikdy nedala najevo, že jí nejseš lhostejný?“

„Ne, kromě hezkého úsměvu nic. Dokonce ani polibek. Zato tys dostal všechno, ne?“

„Jak to myslíš?“

„Spíte přece spolu, děláte to spolu, ne?“

„Ano, je to moje dívka,“ zvedl hrdě hlavu Greenwood.

„Tak vidíš. Jak bych tě moh nahradit? Chce tebe a ne nějakou náhražku.“

„Když mě zabijou, tak čas všechno urovná,“ řekl Joellin.

„Já doufám, že tě nezabijou. Sice bych si to jako tvůj sok měl přát, ale já si to vůbec nepřeju.“

„Proč? To jsi tak velkorysý?“

„Proč? Ne kvůli tobě, kdyby tě zabili, rozhodně bych si z toho těžkou hlavu nedělal,“ mluvil naprosto upřímně Francisco, blízkost smrti jako by otevírala stavidla jeho otevřenosti, dokonce rozhovor bral jako něco na způsob zpovědi, možná bude za pár hodin mrtvý, „Ale jde mi především o Elu,“ dodal.

„Tomu přesně nerozumím ...“

„To je jednoduchý. Bojím se toho, že je teď na tebe příliš závislá, upnutá. A kdybys umřel, tak by se asi zbláznila. Už takhle k tomu nemá daleko.“

„Máš pravdu, je na tom hodně špatně. Tomu se ale nelze divit.“

„Nejde. A právě proto si přeju, abys žil, i když sem vlastně sám proti sobě.“

„Ty ji asi musíš mít hodně rád,“ konstatoval Joellin. Pocítil hrozný smutek. Francisco mluvil skutečně upřímně, odzbrojujícím způsobem. Velkoryse.

„Podívej,“ řekl náhle zvesela Oblitaz, „nechme už toho. Vyjasníme si tyhle záležitosti po boji, až zaženeme ty vojáky jak vtekly psy do boudy.“

„Jak chceš,“ pokrčil rameny Joellin a oba chlapci se vrátili k třetímu Enriquovi, který byl s chmurnými myšlenkami sám.

„Už jste se dohodli?“ uvítal je.

„Ano, dohodli jsme se, že napřed zaženem ty darebáky a potom se teprve domluvíme, jestli je lepší je utlouci pažbou nebo střílet,“ odpověděl s předstíranou bezstarostností Joellin, ale v jeho slovech bylo mnoho ironie, což jeho společníci vystihli.

„Už aby to začalo, to napětí je nesnesitelné,“ procedil mezi zuby Bambus, svírajíc křečovitě postarší pušku.

„Máš pravdu, to už znám, čekání je vždy nejhorší,“ souhlasil Joellin.

„A co teprv, až ta mela začne!“

„Až se začne střílet, tak z tebe všechno spadne. Pak už nemáš moc času na myšlení.“

„Jen aby,“ zasáhl do rozhovoru Francisco, „Já jen doufám, že to dneska přežiju. A taky někoho z nich pošlu ke všem čertům.“

„Tak se snažte. A prosím, nevystřikujte moc hlavy,“ varoval je ma rozloučenou Greenwood. Od svých kamarádů se vzápětí opět odporoučel k Cerezovi.

„Všichni sou připravený, můžou přijít,“ konstatoval Anibal spokojeně.

„Jen aby nás nepřekvapili,“ neodpustil si poznámku Joellin.

„Jak by nás mohli překvapit?“

„Mohli by nás sevřít ze dvou stran, pak bychom byli v pěkné pasti.“

„Nesejčkuj. Doufám, že se poženou rovnou po naší stopě a vběhnou nám do rány.“

„Pokyn dáš tedy ty, je tak?“

„Ano. Nechám je přijít až na pár metrů. Ty naši vrostřelci aspoň budou mít naději, že někoho zasáhnou. Snad se nám to tentokrát povede líp než posledně.“

„Snad. Kdyby něco, tak si vem mojí pušku,“ řekl mladík.

„Klid. Všechno dobře dopadne.“

„Ale kdyby mě přeci jen dostali, tak si tu pušku vem,“ nenechal se odbýt Greenwood, „Tady v brašně jsou náboje, je jich celkem dost, snažím se je šetřit a u Ely mám ještě nějaké. Takže ...“

„Takže mám po tobě dědit?“ usmál se Cerez.

„Ano. Té pušky by bylo škoda.“

„Máš pravdu, pušky by bylo škoda, kdyby padla do rukou nepřítele. Ale eště víc by bylo škoda jejího majitele,“ odpověděl Anibal.

„To jako mě?“

„Jo, Joeli, seš správném kluk. Zprvu sem ti nevěřil, ale tys mi dokázal, že seš skutečnej chlap. Byla by tě fakticky škoda, tak si dávej pozor!“

„Díky,“ zahuhlal Joellin a v očích se mu zatřpytilo, „Pokusím se, aby moje puška dostala ještě pár nepřátel do pekla!“ dodal.

„Zkus zastřelit důstojníky, hlavně americký.“

„Mám střílet americké důstojníky?“ přejel mráz po zádech mladíkovi.

„Máš s tím problém? Voni tě šetřit nebudou.“

„Víš, ale ...“

„Jen žádněj soucit! Mysli na svý kamarády, na svou holku. A na všechny další. Za ty všechny bojuješ!“

„Já vím, Ale pochop. Můj otec je důstojník. Když jsem tehdy v noci vystřelil na amerického důstojníka a on se zhroutil, tak jsem měl najednou pocit, jako by měl podobu otce. Jako bych střílel na něj. Já se hrozně zděsil! Střílet na otce!“

Cerez nic neřekl, jen se zpytavě díval.

„Střílet na otce, pochop!“ děsil sám sebe Greenwood, „Ale ten tady není!“ hned se uklidňoval, „ten by se takových špinavostí nedopustil. Já to nikomu Anibale neřekl, ale tobě to řeknu. Já už mám toho zabíjení dost. Stačí když jen zavřu oči, tak kolem sebe vidím zkrvavená těla, vyražená oka, stříkající krev, vylézající střeva ... slyším všechny ty mrtvolky naříkat! A taky mám strach. Mívám sen, jak se ke mně blíží voják s namířenou puškou. Já se chci pohnout, udělat něco na svoji obranu, chci utéct, chci střílet, ale v tu chvíli to prostěš nejde. Poroučím, ale tělo mě neposlouchá. Jsem zcela ztuhlý. A když se konečně rozběhnu, padám. Chci vstát, ale nohy mám jako z hadru, nemohu se na ně postavit. A ten voják s tou puškou je stále blíž a blíž. Je to hrozný sen, který se mi opakuje.“

„Tak tohle se ti zdá?“

„Ano. A mnoho podobných snů. Víš, Anibale, já mám vždy, když se probudím, takovou radost, že to byl jen sen. A pak se bojím usnout, že se znova vrátí.“

„Bojíš se toho snu?“

„Asi taky. Hlavně však toho, aby se nenaplnil. I teď mám strach, podívej, jak se mi klepou ruce!“

„Nic si z toho nedělej!“ utěšoval ho Cerez, „Strach je normální. Jsi ještě hodně mladej a všechno to napětí a strádání v posledních dnech by poznamenalo i daleko zkušenější muže. Člověk si ani neuvědomuje, co musí všechno prožívat, co musí riskovat!“

„Právě! Když si uvědomím, že stačil jen kousek, a ta kulka, co se vedle mě rozpleskla, mě mohla rozbít hlavu, tak si říkám, že snad uteču a schovám se někam hluboko pod zem!“

„Je dobře, že si svoji smrtelnost uvědomuješ. Teprve když poznáš, co je strach a dokážeš ho ovládnout, tak najdeš rovnováhu mezi potřebným a zbytečným rizikem. Už si strach několikrát zvládnul a já vůbec nepochybuji, že ho zvládneš i dnes.“

„Věřím, že ho zvládnu. Myslel jsem, že když už jsem tím prošel, že to bude lepší. Ale když jsem už viděl tolik mrtvých, tak je to spíš horší!“

„Neboj se! Už sem ti řek, že seš správnej kluk. A přiznat se ke strachu, to není žádná zbabělost, strach máme všichni. I já.“

Joellin neodpověděl, pouze skopil hlavu. Musel se soustředit. Byl hrozně unavený, vystresovaný, starost o Eleonoru mu na klidu nepřidávala. Toto vše velmi těžce poznamenalo jeho psychiku. Když utíkal z domova, vůbec si neuvědomoval cenu života. Jak svého, tak jiných. Tady naopak poznal, jak strašně snadné je o život přijít. Zabíjejí se tu navzájem na potkání. Přitom asi všichni na obou stranách mají podobné pocity. Jak se zdá, jen jediná cesta vede z tohoto pekla ven ...

Pravděpodobně by se mladík trýznil podobnými myšlenkami dál, kdyby se ho Cerez zlehka nedotknul. Stačil jediný pohled a bylo jasné proč. Kdesi v dálce se zabělela uniforma a zaleskla ocel zbraně. Ne, není pochyb, už přicházejí. Kolik jich je? Vlezou do léčky? Pro všechny číhající střelce jde o nejdůležitější otázky.

Balbus zbělenými prsty tiskne ručnici, Oblitazovi se tvoří krůpěje potu na čele i jiných částech těla, dech má krátký, vzrušený. Cerez se zdá být ledově klidný, ruka se mu ani nezachvěje. O to víc Joellinovi, který třesoucími se prsty hladí pažbu své pušky. Už brzo bude její služby zapotřebí.

Vida, už jsou blízko, jen několik set metrů. Teď jen zachovat klid. Všichni se instinktivně krčí k zemi, aby z nich nebyl vidět ani kousíček. Cerez natáhne zlehka pušku a připraví ji ke střebě.

Vojáci nejedou v houfu, nýbrž roztaženě. V čele je nějaký důstojník, povstalci ho neznají, ale mezi námi, jde o Anibala Andarra. Udává tempo, vcelku svižné, ale ne zběsilé. Celá jednotka se řádně protáhla, takže Cerez nemůže nepříteli spočítat.

Těžko říci, jestli zahlédne Andarra nějaký pohyb, jestli šestým smyslem vytuší nebezpečí, každopádně prudce zarazí koně a pokynem ruky zastaví i ostatní.

„Krucinál, sme prozrazení!“ udeří vteky bez sebe pěstí do země Cerez.

Joellin zachová klid. Náhle se zdá být ledově klidný. Zlehka opře pušku o kámen, srovná hledí na levý bok důstojníka a stiskne spoušť. Teď už je jedno, jestli vystřelí nebo ne, dumá chlapec, už jsou stejně prozrazení. Možná uvažuje chybně, Cerez taky po něm zlostně šlehne pohledem, ale co v takové chvíli zmůžou výčitky.

Andarro se chytí pod levým ramenem, zapotáčí se v sedle a uniforma se mu pod křečovitě zaťatými prsty začíná barvit do ruda. V tu chvíli vypustí puška stejného střelce druhou olověnou pilulku. Ne, tenhle den ani hodinu už Andarra nepřežije.

„Rychle zpátky! Rychle!“ křičí Paducat.

„Vraťte se, krejte se!“ řve Labas.

Vojáci poslechnou, takže sprška výstřelů dalších povstalců pouze poplaší koně a některého z nich lehce zraní. Stejně tak lehce se ale podaří koně zkrotit a odvést do bezpečí. Po vcelku zbytečně vypálené salvě povstalců se rozhostí zlověstné ticho. Oba protivníci o sobě nevědí zhola nic, pouze navzájem cítí přítomnost toho druhého. Jediný Andarro se vystavuje všem na odiv, ale kdo pohlédne na jeho pokroucené tělo pochopí, že on už nemá zapotřebí se schovávat před střelami.

„Co teď?“ láme si hlavu Cerez.

„Počkáme, jestli nezaútočí. Oni ztrácí čas, ne my,“ míní úspěšný střelec.

„Měl si počkat, třeba by nás neobjevili,“ neodpustí si výčitku Cerez.

„Ale vždyť už o nás věděli. Takto jsem dostal alespoň toho důstojníka,“ hájí se chlapec.

„Teď už je to stejně jedno, možná máš dokonce pravdu. Jen aby se nám nedostali do boku,“ strachuje se Cerez, „Právě toho se vobávám. Vždyť ani nevíme kolik jich je, můžou nás vobklíčit!“

„Oni taky nevědí, kolik nás je,“ namítne Greenwood.

„Tak co bude dál?“ objeví se Naroja.

„Asi nevěděj, s kým mají co dočinění, proto váhaj co dál. To nám ale hraje do karet,“ odvěti Cerez.

„Každá minuta je nám k dobru,“ libuje si Naroja.

„Jen bych strašně rád věděl, co se vylihne v těch jejich všivejch mozcích,“ povzdychne si Anibal.

Zatím mu na tuto otázku nemůže dát odpověď ani sám protivník. Vojáci se radí, až jiskry létají.

„Hergot, ztrácíme čas, vezmeme je útokem!“ křičí Fonson.

„Vobklíčíme tu zvěř,“ navrhuje také velmi hlasitě Onlloy.

Rovněž Paducat a Labas na sebe ječí, jenže jeden anglicky a druhý španělsky.

„Pane, já bych měl návrh,“ přehluší všechny Ruddell. Chápe nutnost jednat a ne se hádat. Ač poddůstojník, má i u nadřízených respekt.

„Ven s ním,“ zahučí podrážděně major.

„Dejte mi pár vojáků a my se k nim pokusíme připlížit,“ vysvětluje svůj záměr rotmistr, „Voni na nás budou střílet, ale my se budeme krejt a nebude nám jejich palba vadit. Vy zatím zůstanete tady a budete si ty jejich stanoviště brát na mušku!“

Hluk se sníží, poddůstojníková slova dle všeho padají na úrodnou půdu. I Mexičani si návrh obtížně překládají, ale zdá se, že chápou a souhlasí.

„To je dobrý,“ míní Fonson.

„Vezmem si je na mušku,“ přikyvuje i Onlloy a stejně činí i velitel Mexičanů nadporučík Louis Labas.

„Dobře,“ nechá se přesvědčit i Paducat, „ale dejte pozor, ať vás nepostřílejí. Dobrovolníci pro rotmistra! Rychle!“

Několik amerických vojáků se přihlásí a i hrstka mexických uniforem se vmísí mezi odvážné.

„Tak už k čertu děte!“ projevuje netrpělivost podrážděný Fonson.

Ruddell ho poslechne a vyrazí vpřed i se svými lidmi. Mezi nimi jsou zkušený Zane, Bulger, Beighton, Sharp a Logan, ale i mladší Wills, Cooper, Griffith. Také několik Mexičanů. Plíží se v zákrytu podél cesty, kryjí se za porostem, za zvrásněním terénu, využívají kameny, pařezy, stromy. Úkol není lehký, riziko vysoké, provedení záměru vyžaduje odvalu. Tou ale srší především Ruddell v čele skupiny. Ačkoli na první pohled nedisponuje dobrými fyzickými předpoklady, pod uniformou se mu zřetelně rýsuje břicho, vláčí s sebou pár nadbytečných kilogramů, přesto si vede skvěle, s neočekávanou mrštností, hbitostí, rychlostí. Svým elánem strhává i ostatní. Zpočátku postupují nepozorováni, ale dlouho jejich pohyb vzbouřencům utajen nezůstane. Padnou první výstřely. Prozatím vedle a vojáci postupují neohroženě dál.

„Do prdele! Takhle nás dostanou!“ křičí Cerez, „Palte! Palte!“

Jeho lidé poslouchají a střílejí na útočníky. Tím, jak se věnují střelbě, zapomínají na krytí. Vzdálenost mezi nimi a zbylými vojáky v záloze není zase tak velká, pro dobré střelce určitě ne. A dobrých střelců mají vojáci několik, dokonce i Paducat se chopí karabiny. Na jeho pokyn vojáci zahájí palbu.

Hned první vojenská salva je úspěšná. Ozývají se bolestné a dokonce i smrtelné výkřiky. Dva povstalci se hroutí, Nuněz Popae je již na cestě za svými syny, Adriano Najora, zasažený rovněž do hlavy, má o poznání větší štěstí, kulka mu sjede po kosti a způsobuje jen mráкотy a hrozivě vyhlížející krvácení.

„Palte!“ křičí dál Cerez. Sám střílí z revolveru na přibližující se nepřátele. I Joellin nezahálí, ale ani on nemá dobrou mušku. Naopak další povstalec padá mrtev, s průstřelem hrudi si mezi balvany ustele jednadvacetiletý Esquite Does. Nedaleko Balbuse a Oblitaze, oba chlapci se s vytřeštěným zrakem pozorují zmitající se tělo, ze kterého rychle vyprchává život. Raději se otáčejí a znovu střílí na nepřátele.

Ze strany vzbouřenců je věru zapotřebí znásobit činnost, vzdálenost mezi bojujícími stranami není už větší než třicet metrů. A přitom stále postupující vojáci nemají žádné ztráty!

Vlastně ano, právě se jeden voják US army svíjí a s prsty zaťatými do mechu vypouští svoji duši. To je ovšem málo na zastavení zle dotírajícího nepřátele.

Přesto všechno vojáky čeká uprtná bitva na život a na smrt. Toho je si vědom i mladý, devatenáctiletý mexický voják. Dostává nápad, hlavu má vůbec plnou hrdinských kousků. Plíží se obloukem do boku nepřátele, mrštně a hlavně nepozorován leze po stráni jak kočka. Sancho Castello, jak se mladík v uniformě jmenuje, si povšimne, kdo vydává rozkazy povstalcům a toho se rozhodne dostat. Přes své mládá nepostrádá trpělivost, nespěchá se střelbou, i když už je ve výhodném postavení.

Anibal Cerez opět zvedá revolver, nově nabitý a vypálí další ránu.

„Bojujte, palte!“ doprovází výstřel hlasitými pokyny.

Joellin se na něho podívá a chystá se opět obrátit zrak. Velitel vykřikne, levačkou se chytá za čelo, kolísá, z pravačky mu vypadává revolver na zem. Ruku má stále přitíštěnou na čele, z místa úspěšného střelce se ozývá radostný výkřik.

Joellin hoří pomstou. Ne, ten, co zasáhl Anibala, ten nesmí uniknout. Doplnuje náboje do zásobníku a střílí. Podruhé. Voják není hloupý a kryje se. Ale i Joellin umí čekat. Svůj zrak vpíjí do místa, kde se skrývá vrah jeho přítele. Konečně se objevuje jeho klobouk a pod ním kus obličeje. Greenwood mačká kohoutek, poprvé, podruhé. Smrtelný výkřik Sancho Castelli splývá s křikem bojujících i třeskotem zbraní. Joellin se shýbá nad Cerezem. Odtrhuje mu ruku od čela, ve kterém zeje hluboká, černá rána, ze které prýští krev. Vypoulené oči vyjevují mladíkovi krutou pravdu, Anibal Cerez dobojoval.

Ale co teď? Vojáci útočí, hrozí masakr. Greenwood si náhle uvědomí svou zodpovědnost, zachovává rozvahu.

„Neustupovat!“ křičí, „Palte na vojáky. Kryjte se a střílejte!“

Kupodivu ho povstalci poslouchají a začínají znovu střílet. Když padl velitel, zkoprněli a chvíli zůstali bezradní. Naštěstí se vzpamatoval mladý Američan dříve, než bylo pozdě. Následuje zběsilá střelba z obou stran, naštěstí pro obě strany bez ztrát na životech. Vojáci se zastavují, jsou už příliš blízko a každý další pohyb je pro ně obrovským rizikem. Obě strany se především dobře kryjí a střílejí spíše na zastrašení nepřítele než s cíleným mířením. Jenže po chvíli zběsilé střelby se objevuje v řadách povstalců nový problém.

„Docházejí mi náboje,“ křičí kdosi.

„Ani já jich nemám dost,“ volá další.

„Co se děje?“ ptá se Greenwood, když pozoruje neklid mezi lidmi, jejichž se stal přirozeným velitelem.

„Docházejí nám náboje,“ odpovídá za všechny Oblitaz.

„Do prdele, přece nás nepostřílel,“ ulevuje si anglicky Joellin a vzteky buší pěstí do kamene. Je nutné se rychle rozhodnout.

„Začínáme ustupovat! Ale pomalu, postupně. A stále střílejte!“ volá.

Bohužel, mnozí poslouchají jen napůl. Možná, kdyby zůstal naživu Cerez, dokázal by situaci zvládnout lépe, možná ne, ale to už nikdo nezjistí. Povstalci se dávají na útěk. Greenwood si přehazuje ručnici přes rameno, do pravé ruky bere revolver, který vypadl z prstů Cereze, do druhé jeho pušku. Dává se taky na ústup, opatrný, nezapomíná na krytí, po boku se mu drží Oblitaz a Balbus.

Vojáci vycítí, že mají šanci na konečné vítězství.

„Kupředu, děte na ty psy!“ zní hlas Ruddella.

Nikdo z povstalců však neklade velký odpor, každý přemýšlí nad jediným, jak si úprkem spasit život. Kdo však neutíká dost rychle, je ztracen. Čtyřicetiletý Nuněz Cadiello rozhazuje ruce a s tichým zaúpěním přechází na stranu stínů. Ostatní zatím mají štěstí. Jedenadvacetiletý Jose Majana zdrhá taky, když náhle cítí obrovskou bolest pod pravým kolenem. Klesá k zemi. Vidí přibíhající vojáky a volá o pomoc. Kolem běží Greenwood, Balbus a Oblitaz. Jediný Enrique přichází na pomoc, oba jeho druzi utíkají dál. Buď si zraněného nevšimli či nechějí riskovat.

Balbus záhy zjišťuje, že záchrana zraněného druha je nad jeho síly. Nedaří se mu Majanu zvednout, vojáci se blíží. Enrique vyskakuje, nechává raněného jeho osudu a prchá. Pociťuje hrozný strach, který ho žene vpřed. Bohužel si nepovšimne vyčnívajícího kořene, zakopne a padá k zemi. Chce se rychle zvednout, jakoby v dálce slyší výstřel a zároveň ucítí pálení pod pravým ramenem. Kulka mu právě rozdrtila klíční kost. Svalí se na zem, teprve teď se dostavuje hrozná bolest, která ho paralyzuje. Dva mexičtí vojáci přicházejí, nemá sílu se bránit, zavírá oči.

Je po boji. Vzbouřenci uprchli a na bojišti jak zlý démon kraluje rotmistr Ruddell. Nejprve doráží ranou do hrudi Najoru, který se částečně probral po ráně do hlavy, aby se po zásahu poddůstojníka už neprobral nikdy. Rotmistr nachází i Majanu, kterému zraněná noha nedovoluje utéci a nakládá s ním stejným způsobem. Poté zastrkává revolver, nicméně pátrá dál, jestli v některém z protivníků nezůstala jiskérka života, aby ji zdusil jednou pro vždy.

Tak se Ruddell dostává až k místu, kde leží zraněný Balbus. Vidí mladíka, jak se svíjí bolestí a nad ním dva Mexičany. Vytahuje revolver, aby ho opět úspěšně použil, ale jeden z vojáků mu zastupuje cestu, ukazuje na jeho zbraň a vrtí hlavou.

„Co se děje?“ vrčí rotmistr.

„We ... asking ... he,“ hledá vhodná slova Mexičan a ukazuje na zraněného. Poddůstojník chápe, chtějí zraněného vyslechnout a proto přikyvuje.

Mexický voják dochází až ke zraněnému. Kopá ho do boku a křičí :

„Tak budeš už mluvit?“

„Co bys chtěl vědět?“ sténá Balbus.

„Abys nám řek, kdo vás vede a kolik vás je!“

„Ani mě nenapadne!“

„Tak tě zastřelíme!“

Zraněný povstalec vykouzlí na obličeji bolestný úsměv. Ví, že se blíží jeho konec, milost tak jako tak nedostane.

„Tak co, budeš mluvit?“ dupá mu na břicho voják.

„Ne!“

„Zabijeme tě!“

„To uděláte v každém případě. Tak se už nezdržujte a udělejte to!“ sténá trhavým hlasem plným bolesti vyslýchaný. Mexický voják ztrácí trpělivost a sahá po pušce. Ale jeho druh zadržuje jeho ruku se zlověstným úsměvem.

„Počkej,“ říká, „když nechce mluvit, tak mu trochu pomůžeme!“

„Co mi můžete udělat víc, než že mě zabijete?“ ptá se povstalec s úzkostí v hlase. Bojí se smrti, ale skoro už si přeje, aby přišla a jeho utrpení skončilo.

„Co ti uděláme?“ ušklíbne se voják, „Když nám nevodpovíš, necháme tě žít. Nezabijeme tě, i kdybys nás prosil!“

Tázavý, nechápavý a úzkostný pohled zraněného.

„Necháme tě žít,“ pokračuje voják, „ale napřed tě vykleštíme!“

„Ne...,“ chroptí Balbus.

Ale ti dva barbaři se už chystají svůj ukrutný čin provést. Jeden z nich chytá zajatce za ruce, aby se nemohl hýbat, což se mu díky jeho zranění hladce daří. Druhý pokleká k oběti a stahuje mu kalhoty. Pak sahá po noži. Ruddell, který doposud nechápal nic z toho, co se říká, najednou pochopí. Ale nezasahuje.

„Tak co, budeš mluvit?“ ptá se voják s nožem.

Vyděšený, strachem přemožený mladík není schopen odpovědi. Voják tedy pokrčí rameny a zlehka ho řízne do slabin.

„Ne, ne, nechte mě!“ ječí povstalec, pokouší se o marný odpor, paralyzovaný více hrůzou než bolestí.

„Tak kolik vás je?“

„Něco přes stovku!“

„Ne víc?“

„Dyť ste nás už skoro stovku postříleli, vy psi!“

„Psi? Tys mi řek pes? Za to tě potrestám. Ale napřed řekni, kdo vás vede!“

„Chase Montana,“ odpovídá Balbus, pak se však zastydí za svoji zbabělost a vybuchuje, „A teď mě už doražte, ať mám konečně pokoj!“

„Dobře, neboj, takový přání ti rád splním,“ sahá po pušce voják

„Ale řek, že sme psi,“ upozorňuje ho jeho kolega, který zraněnému stále drží ruce.

„To je pravda, to neměl dělat.“

„To ne. Za to musí zaplatit!“

„Zaplatí. Mám ...?“

„Jo, jen mu to tam pěkně vyčisti, ať si potom chcípne,“ dokončuje myšlenku druhý.

„Ne, nechte mě, vy svině, vy prašivý svině!“ křičí marně povstalec.

„Drž hubu. Ale budu vstřícnej, můžeš si vybrat, co ti uříznu dřív. Jaký máš přání?“ říká voják a i se svým kolegou se nad děsivou nabídkou smějí.

Balbus se marně pokouší o odpor. Vojín se nade ním sklání a krátce nato se zajatec rozeře bolestí. Druhý výkřik je již o poznání tižší, v očích zmrzačeného mládence je skoro překvapený výraz, jak s pozvednutou hlavou zírá směrem ke svému rozkroku.

Katani povstávají. Nechávací povstalce ležet, vykonavatel tohoto barbarského činu otírá zakrvavený nůž do mechu a pak bez dalších slov oba odchází.

Rotmistr Ruddell zůstává stát nad hrozně zmrzačeným mladíkem. Zabíjí, bez slitování, ale své oběti netýrá. Bez milosti posílá své protivníky na onen svět, ale při pohledu na zohavené svíjející se tělo ho přeci jen mrazí v zádech. Přistupuje blíž a vytahuje revolver. Pohled mladíka na ruku s revolverem je spíše děkovný než cokoli jiného. Výstřel do středu hrudi ukončuje utrpení Enrique Balbuse.

Mezitím dorazí i záloha vojáků na bojiště. Major Paducat zakáže další pronásledování povstalců, dokud se celá jednotka nezformuje. Zabitého Daniela Coopera přiváží na koně s tím, že ho večer pohřbí. I Mexičané nakládají své mrtvé.

„Vedl jste si velice statečně, pane rotmistře, děkuji vám,“ pochválí major zabijáka. Obdobně pochvalně se na jeho adresu vyjádří i mexický velitel Labas. Krátce nato už zase celá jednotka pokračuje po stopách nepřátel.

Co se však dělo mezi uprchlými povstalci? Rozprchli se jako zvěř, ale zachovali si tolik duchapřítomnosti, že se v hloubi lesa, kam se už vojáci za nimi neodvážili, zastavili a dali dohromady. Joellin přiběhl s Oblitazem. Až teď zjistili, že jejich přítel Balbus za nimi není, anebo se v nich hnulo svědomí.

„Musíme se pro něj vrátit,“ zvolal Francisco.

„To je nesmysl,“ odvětil Greenwood, „Tam by nás okamžitě zabili!“

„Ale nesmíme ho tam nechat, třeba je jenom zraněnej,“ trval na svém Oblitaz.

„Tak dobře,“ řekl posléze Joellin, „Počkejte tady na mě, podívám se, co se tam děje.“

Nečekal, až mu jeho druh či někdo další odpoví, vrazil mu do ruky Cerezovu pušku a velice obezřetně se začal vracet. Nalezl i místo, kde byl zasažen Balbus právě ve chvíli, kdy si na něm vojáci vylévali svou zlost. Američan nebyl hrůzou schopen se ani pohnout a tak s rozšířenými zorníčkami sledoval, jak rotmistr jeho zraněného a zohaveného kamaráda dorazil. Teprve teď Joellin pozvedl pušku a namířil ji na střelce. Pak ji však sklonil. Ne, Balbusovi už nepomůže a zbytečně by na sebe upozornil a riskoval svůj život. A tak se rotmistr i Greenwood vrátili bez dalšího ke svým lidem.

„Tak co?“ ptal se ho Olitaz.

„Enrique už nepřijde,“ zněla odpověď.

„Voni ho zabili?“

„Ano. A raději nechtěj vědět jakým způsobem!“

Pochopitelně Francisco podrobnosti skonu svého přítele vědět chtěl a taky se je dozvěděl. Zůstal sedět s očima rozšířenými hrůzou, hluboce zdrcen i rozhořčen. Až po delší době dokázal promluvit.

„Ty darebáci! To nejsou jenom vobyčejní vrazi! To sou zrůdy a ďáblové v lidský podobě. Nejradši bych se vrátil a ...“

„A nechal se taky zabít?“ doplnil ho Joellin, „Bud' rád, že si dneska přežil. Tolik mrtvých, Enrique i Anibal,“ nedokázal zadržet slzy, které se mu draly do očí.

Cerez mu hodně přirostl k srdci, choval se k němu hezky, hodně mu pomohl. Teď však zemřel. Počínal si tak statečně a jeho smrt byla tak obyčejná. Prostě jedna kulka ukončila okamžitě jeho život. Nezemřel hrdinskou smrtí, jak by se slušelo, jen jeden obyčejný mladý mexický voják si ho prostě vzal na mušku.

Joellin shromáždil zbylé povstalce, kteří v něm vycítili rozhodnost a přijali ho za náhradního vůdce a vydali se na zpáteční cestu. Ta byla vyčerpávající, museli postupovat obtížným terénem a pokud možno rychle, aby je vojáci nedohonili. V jednu chvíli je dokonce vojáci předjeli a oni šli nepozorováni po jejich boku. Pak však i vojáci narazili na neschůdnější úsek a díky jejich bezpečnostním opatřením v nepřehledném terénu je povstalci opět předešli. Nakonec zpozorovali, jak se vojenská kolona zastavila, za stále věšího soumraku nechtěli riskovat, že padnou do léčky.

K táboru se zbytky bojové jednotky uprchlíků dostali až za drahnou dobu, již za úplné tmy. Našli ho jen díky řetězu hlídek, které je nasměrovaly správným směrem. Montana se hned začal shánět po Cerezovi, místo toho však narazil na Greenwooda.

„Kde je Anibal?“ zeptal se velitel.

„Tato puška a tato pistole jsou věci, které po něm zbyly,“ podával mu zbraně mladík.

„Takže i Anibal ...“

„Padl, zasáhli ho.“

„Zemřel hned?“

„Ano, zasáhla ho kulka do hlavy. Byl na místě mrtev.“

„O kolik lidí jste přišli?“

„I s Anibalem o sedm.“

„Nepřítele jste zdrželi ani ne o hodinu,“ řekl s jemnou výčitkou v hlase Montana.

„Když padl Cerez, nebyl nikdo, kdo by ho zastoupil. Pokusil jsem se o to, ale nepodařilo se mi to. Hlavním důvodem naší rychlé porážky byl fakt, že nám došlo střelivo.“

„Nic ti nevyčítám, byla to moje chyba, snad jsem tam měl být sám.“

„Cerez byl dobrý velitel! Ale bohužel padl. Položil tady za všechny život, těžko mu vyčítat, že nesplnil úkol!“ řekl Joellin vzrušeným hlasem.

Montana chtěl odpovědět, vysvětlit svá předchozí slova, ale pak jen nad vším mávl rukou. Emoce jsou rozjitřené. Proto raději neřekl nic. Joellin však po chvilce dodal.

„S lidmi, jako jsou tito muži, se jen těžko bojuje. Pochop! Dvacet mužů nemůže dlouho čelit přesile zkušených vojáků, v jejichž řadách je mnoho výborných střelců. Tvoji lidé neumějí střílet!“

„Taky to není jejich povolání!“ vybuchl Montana, „Nikdo je neučil střílet jako ty uniformovaný gaunery! Nikdo je necvičil ve střelbě vod deseti let jako tebe! Voni nechtěj zabíjet, nikdo je k tomu nevychoval! Voni chtěj sejt, vorat, sklízet úrodu!“

„Tak se toho maj držet!“ vypěnil anglicky Američan, „Tohle je totiž jejich hromadná sebevražda! Proč se raděj nedrží toho svýho pluhu?! Puška jim nepaří do ruky!“ Joellin těžce nesl, že ho velitel kárá, a hlavně nechápal proč. Nakonec mu ještě bude vyčítat, že umí střílet. Jemu, který v bojích díky své pušce i své vycvičené ruce zabil víc vojáků než všichni tady dohromady!

„Mlč!“ rozkřikl se Montana, „Dyť ničemu nerozumíš! Hlupáku!“

„Hlupáku?“ opáčil Greenwood a v očích se mu zle zablesklo, „Jedinej, kdo tady z vás za něco stál, byl Cerez a ten je mrtvej! Tady máš jeho věci, ó moudrý veliteli,“ hodil mladík Montanovi pušku i pistoli Anibala pod nohy, otočil se a odcházel.

Dusil v sobě hrozný vztek. Kdyby tu tak byl Cerez, ten by mu rozuměl. Ale ten je mrtev. Alespoň Ela mu zůstala. Ta ho snad pochopí. On že prý chce zabíjet! Vždyť utekl z domova, aby nemusel sloužit v armádě! Ale nevyhnul se tomu. Naopak. Zmařil tady už tolik lidských životů, tolik lidí ve jménu ... ve jménu čeho? Čemu ti rolníci, co ani neumějí pořádně držet pušku, říkají svoboda? Pro co umírají?

Smrt Cereze ho zdrtila, vražda a zohavení Balbuse jím otřásl a slova Montany na rozlítla. V takovém rozpoložení mířil za svoji Eleonorou. Bude se muset hodně ovládat, aby neřekl něco, co by se jí dotklo. Ne, ona ho určitě pochopí, vždyť on přece všechno dělá jen kvůli ní. Kvůli ní tu zůstal, kvůli ní zabíjí.

Ačkoli již byla pozdní hodina a všichni unavení, po příchodu bojovníků nikdo nespál. Nastalo další bědování, tak typické pro tuto výpravu, tekly další proudy slz. Adriano Najora po sobě zanechal tři syny, šestnáct, sedmnáct a devatenáct let. Nejmladší Gonzal plakal pro svého otce veřejně, jeho bratři postranně v koutku. Pro Joseho Majanu naříkal o rok mladší bratr Gonzal. Slzy mu tekly z očí, ale nevydal ani hlásku. Pro Anibala Cereze zvlhlo nejedno oko. Když se Eleonora Urilbeová dozvěděla o smrti Balbuse, pochopitelně bez drastických podrobností, vzpomněla si na všechny své blízké, které ztratila a hořce zaplakala.

Joellin si chtěl promluvit pouze s Eleonorou, ale našel ji ve větší společnosti. Možná, že to bylo lépe, chlapec byl ještě rozparáděn výstupem s velitelem a ona opět v nervovém stresu. Kdoví, zda by mezi nimi nevznikla zbytečná hádka. Takto okolo Eleonory posedávaly stíny, které však šlo i přes tmou identifikovat. Předně bratři Oblitazové, Francesco i Gonzal, dále Fernando Santos, ti byli dobří kamarádi. A ještě tři další, osmnáctiletý Vasco Vulvo a sedmnáctiletá Edite Lunarová se svým o rok mladším bratrem Enriquem. Do mladičké dívky se zahleděl v poslední době Gonzal Oblitaz, stále

se kolem ní točil, vpíjel se do obrysů jejího pěkně rostlého těla. I v tak pohnutém čase se v celé té tragédii našly chvíle pro lásku.

Enrique Lunar

Joellin se mezi omladinou cítil dobře. Tady se na něho všichni dívají s úctou, s obdivem, zatímco ti starší, jako třeba Montana, pro něho mají jen nadávky. Usedl.

„Co se stalo?“ zeptal se Francisco.

„Proč?“

„Slyšel jsem ... nějaký křik.“

„Ach tak, pohádal jsem se s Montanou.“

„S velitelem?“ podivil se Enrique Lunar.

„Ano. Ale nechtějte vědět proč. Šlo jen maličkost. Radši mi řekněte, jak jste se dneska měli vy.“

Otázka byla vlastně určena Eleonoře, ale přesto se slova chopil Santos.

„Copak my, my se jen plahočili. Ale u vás to prej bylo mnohem horší.“

„Bylo tam peklo.“

„Taky bych to rád viděl,“ zajiskřilo se v očích mladičkého Lunara.

„Jen buď rád, že tam nemusíš,“ obořil se na něho Francisco, kterému dnešní zážitek úplně stačil k vystřízlivění z nemístné romantiky.

„Tebe to nějak vzalo,“ pokusil se zažertovat jeho bratr.

„Máš pravdu, vzalo! Však poznáš sám, co je to, když stojíš tváří tvář smrti.“

„Hlavně, že jste se vrátili,“ promluvila zpěvavým hláskem slečna Lunarová.

„Ne všichni. Enrique to odnes dneska, nás to čeká příště,“ poznamenal trpce Francisco.

„Díkybohu jsme se dneska vrátili, co bude příště ...,“ povzdechl si Greenwood.

„Zabili jste někoho?“ zajímal se Lunar.

„Já ne,“ zavrtěl hlavou Oblitaz.

„Ale střílels, ne?“ vložil se do debaty Vasco Vulvo.

„Střílel. A hodně. Ale ani jednou jsem se netrefil,“ přiznal po pravdě Francisco.

„A ty?“ obrátil se Vasco na Američana.

„Já? Já jsem zabil dva,“ odvětil tázaný bez nadšení, spíše ze slušnosti.

„Koho si dostal?“

„Hned na začátku nějakého důstojníka, vašeho, mexického.“

„Neříkej našeho!“ rozhorlil se Santos, „To jsou zrádci, který je potřeba zabít.“

„Tak promiň.“

„To je dobrý, pokračuj,“ byl netrpělivý Vulvo.

Edita Lunarová

„Co bys ještě chtěl vědět,“ musel se značně přemáhat ke klidu Joellin.

„No, třeba jakej byl,“ napadlo Lunara.

„Jak to mám vědět? Byl pěkně daleko.“

„To je fakt,“ přikyvoval Francisco, „Byl fakticky hrozně daleko. Na takovou dálku bych ho já nikdy nezasáhnul.“

„Byl hned mrtvej?“

„Ne, musel jsem ho střílet dvakrát,“ odvětil Joellin s již těžko skrývanou nechutí nad tématem rozhovoru.

Mladičký Enrique Lunar se obdivně podíval na Joellina. Pro něj znamenal důstojník něco hrozného, čeho se bál, zabít ho, pokládal téměř za nemožné. A teď o tom ten Američan, jen o málo starší, mluví tak lhostejně.

„Ale mluvils o dvou, ne? Kdo byl ten druhej?“ rozpomněl se Vulvo.

„Obyčejný mexický voják,“ vyhnul se pro jistotu Greenwood slůvku „váš“.

„Vobyčejnej?“

„Ano. I když proto, abych ho dostal, bych byl ochoten hodně riskovat!“

„Proč?“ zeptal se nechápavě Santos.

„Zabil mi přítele,“ zalesklo se v očích Joellina.

„Balbuse?“

„Ne, Anibala. Anibala Cereze.“

Zmlkli. Znali muže, o němž byla řeč, obdivovali jeho odvahu i chladnokrevnost, byl pro ně hrdina.

„Tys ho pomstil!“ zvolal Lunar.

„Ale jak se mohl nechat Cerez zabít vod nějakýho vobyčejnýho vojáka?“ vrtěl nechápavě hlavou Vulvo. Prostě a jasně, hrdina musí zemřít hrdinskou smrtí a ne tak obyčejně.

„Na tom není nic divného,“ odvětil Joellin, „Prostě střílel na vojáky, kteří šli zepředu a ten další na něho vystřelil z boku.“

Chvilku mlčeli, každý se zabýval vlastními myšlenkami, bylo jim smutno.

„Běžte si lehnout, za pár hodin vyrážíme, eště za tmy,“ ozvalo se jim za zády. Přicházel Montana. Když ho Joellin uviděl, tedy spíše uslyšel, křečovitě zaťal prsty do země, „No tak poslechněte, povíte si to zejtra,“ trval na svém velitel, a protože byl velitel a protože byli všichni unaveni, poslechli.

Joellin se těšil, že konečně zůstane s Eleonorou o samotě. Avšak Montana jeho plány zmařil.

„Počkej, Joeli,“ zvolal.

„Co mi chceš? Jsem dost unavený a rád bych si odpočinul,“ odvětil Joellin chladně.

„Chtěl bych si s tebou promluvit.“

„Vo čem? Všechno sme si před chvílí řekli. Chápu, že zkušenýho velitele, jako si ty, názory mladýho člověka a hlupáka nezajímaj. Je sice vobčas dobrej k tomu, aby pro vás zabil sem tam nějakýho vojáka, co se vám dere po krku, ale jen to udělá, není nic jinýho než profesionální zabiják,“ vychrlil ze sebe anglicky chlapec výčitky, v hlubi duše nashromážděné.

Vasco Vulvo

„Právě proto jsem přišel. Počkej, nepřerušuj mě! Chci ti jenom říct, že jsem se unáhlil. Dozvěděl jsem se až pozdějc, žeš vlastně zachránil celej voddíl před masakrem, když Anibal padl. Já sem byl moc rozčilenej, nemyslel sem to tak,“ pravil Montana.

Uvědomil se svoji chybu. Ta spočívala především v tom, že chtěl s mladíkem jednat jako se zkušeným, světem protřelým bojovníkem občanských válek, jako byl například Cerez. Greenwood měl nemalé zásluhy na výsledku bojů, měl v sobě otcovu krev vojáka, na svůj věk nebývalou chladnokrevnost, to vše podpořeno velmi dobrým výcvikem. Co se týká bojovníka, byl hotový muž, co se týká psychické vyspělosti, zůstával mladíkem, jehož pohled vychází z jeho sedmnácti let. Navíc i daleko starší a zkušenější muž by asi nebyl sto pochopit složitou situaci v občanskými válkami zmítaném Mexiku.

Montana dokázal objektivně zhodnotit, co všechno za krátká čas mladý Američan dokázal. Po fyzické stránce, v ovládnutí se i rozhodnosti na bojišti. Musel přemoci strach ze smrti, vyrovnat se se ztrátou přátel. Je opravdu s podivem, jak se s tím vším ani ne osmnáctiletý mladík popasoval.

„Tak co, pořád seš eště nasranej?“ polácal ho Montana přátelsky po zádech.

„Ale ne, Chase, všechno je v pořádku,“ stiskl Joellin pevně velitelovu ruku, do očí se mu znovu nahrnuly slzy, „Všechno je v pořádku, ale je toho na mě moc, opravdu moc.“

Stěží potlačoval vzlyky.

„Dneska sem viděl, jak vedle mě umřel přítel a muž, kterýho sem si vážil. Málem sme tam všichni zůstali. Pak sem byl svědkem, jak mi vykleštili dalšího přítele a ...“ hlas se mu zadrhl, „prostě už nemám kde brát. Sem strašně vyčerpaném. Ani asi ne tak fyzicky, jako duševně. K tomu Ela, která přišla vo rodinu ... jak jí mám bejt voporou, když to sám nezvládám?“

„Joeli, všechno bude v pořádku,“ řekl Montana konejšivě, „Běž si teď lehnout, aspoň těch pár hodin musíš spát. A jestli jsem se tě dotknul, tak promiň.“

Joellin neodpověděl. Stál dále bezradně, i když už velitel dávno odešel. Posléze se trochu vzpamatoval, došel až k místu, kde na něho čekala Eleonora a klesl na kolena. Tolik si toho přál jí říct, vyprávět se, podělit se o svoji bolest. Jenže byl tím vším přemožen, únava, bolest, napětí, ne nebyl už schopen se ovládnout. Přitiskl svoji hlavu na hrud' své milé a rozvlykal se.

„To nic, ty můj maličký,“ hladila ho něžně Eleonora, oči rovněž plné slz, „Jen si vodpočiň, ne, ne, nic neříkej, spi, na nic nemysli.“

Kupodivu netrvalo dlouho a mladík jí skutečně usnul v náručí. Sebe i jeho uložila na pokrývku a druhou přes ně přehodila. Ne na dlouho, už v půl páté burcoval své lidi Montana, sám snad té noci ani nespál.

Vojenský oddíl Labase a Paducata strávil noc jen pál mil od tábora povstalců. Jelikož nevěděli, kde je hledat a postupovat dál za tmy považovali za velice riskantní, noc proběhla v klidu. I vojáci kvitovali, že je velitelé nechali odpočinout.

Také důstojníci využili čas k nabrání dalších sil, zvláště nadporučík Fonson, kterého ruka dost bolela. Měl obavu, aby se mu rána nezanítila, ale naštěstí se ukázalo, že je zatím všechno v pořádku. Lékaře s sebou nevzali, čehož teď Paducat dost litoval. Kdoví, kdo ho bude potřebovat zítra.

Hned jak se rozbřesklo, nastoupilo mužstvo k odjezdu. Předtím je však čekala smutná povinnost, pohřbít své mrtvé. Mexičané své padlé zakopali stranou již v noci, takže nakonec byl pohřbíván pouze vojín Daniel Cooper. Zabalili ho do celtý a umístili do nepříliš hlubokého hrobu, který pro něj ještě za tmy vyhloubili. Pak důstojníci zasalutovali a nechali nebožtíka zaházet, přičemž vojáky pobízeli k co největšímu spěchu.

Neuplynula ani půlhodina od probuzení a jednotka vyrazila. Na oblohu bez jediného mráčku začalo zvolna stoupat slunce. Všichni s potěšením vystavovali svá prokřehlá těla zatím ještě decentním slunečním paprskům, jejichž působení jim rozproudí krev, v noci panoval značný chlad.

Protože včera padl poručík Andara, bylo třeba najít nového tlumočníka. Stal se jím americký vojín, zkušený Dan Sonsfool. Znal solidně španělsky a tak se mu dařilo tento úkol zvládat poměrně dobře. Musel však jet neustále po boku majora Paducata, aby mu byl v každém okamžiku k dispozici. Americký velitel se obával dalšího přepadení, začínal litovat svého svolení k rozdělení jednotky. Proto si k sobě svolal důstojníky a svoje obavy jim sdělil.

„Tomu by šlo zabránit, kdybysme dopředu vyslali hlídku, třeba pětičlennou,“ mínil Onlloy.

„To je zbytečný, dostali napráskáno, zalezou,“ byl jiného názoru Fonson.

„Podle stop se k nim přibližujeme,“ zavrtěl hlavou Paducat, „A voni nemůžou připustit, abysme se jim dostali až na kůži. Proto na nás určitě nalíčež past.“

„Na tom něco fakt je,“ zamyslel se Fonson.

„Jedeme stále lesem, je to velmi nebezpečný,“ pokračoval velitel.

„Snad nebude tak zle. Ale přesto, jsem ochotnej jet napřed s pár vojáky jako průzkum,“ pokrčil rameny Onlloy, jako že nechápe, proč se z toho dělá taková věda.

Sestupovali právě do údolí. Hrozilo nebezpečí, že se kůň svalí a srazí si vaz, jezdci hrozilo totéž. Vojáci místy museli vést svá zvířata za uzdy a i tak měli značné potíže. I proto se nebezpečí zákeřného útoku jevilo jako obrovské. Během této rozmluvy dorazili k nočnímu tábořišti povstalců, kteří však již byli pochopitelně pryč.

„Vida, mají před námi náskok jen necelejch dvou hodin,“ podíval se na své cibule major.

„Je ale možné, že vyrazili už za tmy, aby ho zvýšili,“ upozornil Fonson.

„To je jedno, i tak je už máme na dosah.“

Přiklusal nadporučík Labas.

„Už je brzo dohoníme,“ překládal Sonsfool.

„Snad. Právě proto by bylo třeba udělat hlídku, která by šla vpředu. Aby nás včas varovala před nebezpečím,“ pravil Paducat.

„To je dobrý nápad,“ souhlasil Labas.

„Dobře, vezmu si pět vojáků a pojedeme vepředu,“ nabídl se už poněkolikáté Onlloy.

Oba velitelé nakonec s jeho návrhem souhlasili, navíc Labas přidal své dva vojáky, na což konto Paducata jednoho ubral. Takže i s Onlloyem předsunutá hlídka čítala sedm lidí. Ten pak už na nic nečekal a vyrazil, zatímco další prozkoumávali opuštěné tábořiště povstalců.

„My už víme, kdo je vede,“ chlubil se Labas.

„Ano? Kdo vám to řekl?“ zeptal se nepříliš nadšeně major.

„Jeden z raněných, včera, než zemřel.“

„Aha. A nelhal vám? Můžete mu věřit?“

„Myslím že ano.“

„Tak dobře. Kdo je jejich vůdce?“

„Jistý Chase Montana.“

„Kdo to je? Znáte ho?“

„Osobně ne,“ vysvětloval Mexičan, „ale slyšel jsem o něm. Prý to býval blízký spolupracovník Francisca Madery, než ho generál Huerta nechal zavraždit. Pak přešel na stranu Zapaty a Pancho Villy.“

„Je tedy zkušený muž.“

„Určitě. Byl na něj vydán zatykač a jestli ho dopadneme, má být okamžitě popraven.“

„Takže až ho chytíme, tak si šplhnete u nadřízených.“

„Ano, až ho chytíme. Ale bude to nějaký čásek trvat,“ usmál se Labas.

„Myslíte, že by na nás byl schopen uchystat skutečnou past?“

„Možná, jenže ... upřímně řečeno, kdyby měl po svém boku zkušený bojovníky, měl bych možná i strach. Naštěstí vede jen stádo hloupý zběře, kterou postřílet by neměl bejt problém.“

„Je jich ale velká přesila.“

„To je pravda, ale jeden voják vyváží deset těch darebáků. No pět určitě,“ slevil Labas, když viděl ironický úsměv majora, poté co mu jeho slova Sonsfool přeložil.

„Tak dobře. Už bylo dost řečí, kupředu!“ zvolal Paducat a tím vlastně ukončil rozhovor.

Svým tlacháním velitelé umožnili Onlloyu, aby se se svými lidmi vzdálil. Vojáci v hlavním poli teď jeli bezstarostně, po noci celkem odpočatí, oteplilo se, pociťovali dobrou náladu. Jako kdyby se ocitli jen na cvičné projížďce. Jako by zapomněli, proč tady jsou a kolik jejich kamarádů odpočívá několik stop pod zemí. Co se týká Američanů, tak Cooper byl již čtvrtou obětí. Vlastně pátou, pokud vezmeme v potaz Passe, zastřeleného na hranicích.

Mexičané rozhodně viděli umírat více svých druhů, ale ti už si na podobný obrázek zvykli. Brodili se v krvi vlastně už od svého narození. Chvillemi v krvi svých nepřátel, jindy ve své vlastní. Pro tuto chvíli však mají navrch, ženou své nepřátele před sebou a spojili se se silným oddílem Američanů. Teď právě vyhrávají, co bude zítra ... byli už dost otupělí, než aby si chmurné zítřky nějak zvlášť připouštěli.

Velitelům šlo především o jejich vlastní úspěch, vojáci výpravu brali trochu jinak, protože dobrá nálada nezůstala příliš dlouho zachována. Jak postupovali směrem dopředu, zase se zvyšovalo napětí a někteří, se slabšími nervy, se opět začali nervózně rozhlížet kolem. Nejde o dobrý pocit, když víte, že každou chvíli může odněkud ze zálohy padnout výstřel a vyhodit vás ze sedla.

Oč se nebezpečí zákeřného přepadu pro hlavní voj snížilo, tím úměrně se naopak zvýšilo pro předsunutou jednotku. Čehož si byl Onlloy dobře vědom, ale rád riskoval, uměl se vyrovnat se strachem ze smrti, zdálo se, že mu dokonce dělá dobře s ní koketovat. Jel jakoby zcela bezstarostně v čele, ovšem ve skutečnosti mu neuniklo skoro nic a velmi bedlivě pozoroval každý detail okolí.

Kdo byli další odvážlivci v jeho skupině? Zaslouží si je jmenovat? Proč ne, že Bobby Raftane, Kene Zane, Franku Bulgere, Williamsi Galvestone. A co vy dva, Mexičani? Alberto Merto a Enrique Lothare? Co? Omrzel vás život, že jste se dobrovolně přihlásili do této nebezpečné mise? Nebo se jen chcete vytáhnout před kamarády či vás stejně jako nadporučíka vzrušuje riziko?

Skupina právě vyjmenovaných vojáků, vesměs kolem dvaceti let, sestupovala právě do rozsedliny. Ta ústila na dně kaňonu, který se táhne dlouhé míle a v němž mají být dle plánu s konečnou platností sevření a zničení povstalců.

Onlloy se zachmuřil. Tento terén dává nepříteli jedinečnou šanci zaútočit, postavit se na odpor. Po obou stranách poměrně dost široké průrvy, dost strmé stěny, porostlé seschlými keři, sem tam nějakým zakrslým stromkem. Často jen holé skály. Ovšem ty jsou plné prohlubní, výstupků, výmolů, které dávají velkou příležitost pro střelce se skrýt. A pak mít jezdce jak na dlani. Když tady na ně udeří, může útok skončit naprostým masakrem celé jeho skupiny. Což si uvědomovali i další dobrovolníci, jenže pozdě bycha honiti, už se jednou přihlásili a tak se s tím musí porovnat.

„Není mi právě nejlíp, když se tak koukám kolem,“ vrtěl se v sedle Bulger.

„Copak, máš strach?“ ušklíbal se Zane, ale i jeho hlas zněl trochu nervózně.

„Strach? To snad ani ne, ale hodně blbej pocit, to teda jo.“

„To víš, každou chvíli nám nějaký zasranej Mexičan může hodit na hlavu šutr, ale s tím si musel počítat, když ses přihlásil,“ poznamenal Raftan.

„Já s tím počítám. Ale stejně mám blbej pocit, nemůži si pomoc. Kene, ty se fakt ani trochu nebojíš?“ obrátil se Bulger znovu na svého kolegu.

„Já? Ani trochu. Takovej Mexičan, co by mě dokázal zabít, se eště nenašel,“ mávl pohrdavě rukou Zane, otázkou však bylo, zda tímto gestem nedodává odvalu především sám sobě.

„Tak si dej pozor, aby se nenašel,“ neodpustil si poznámku Galveston, kterému se střeva svírala obavami, ačkoli se navenek snažil tvářit jako suverén. Domýšlivá slova kamaráda ho podráždila.

„No tak mě dostanou, ale napřed jich pěknou řádku pošlu do pekla. Vlastnoručně!“

„Ty si to představuješ fakt jednoduše,“ vrtěl hlavou nechápavě Bulger, „každou chvíli nás můžou vodkukoli vodstřelit a ty takhle žvaníš!“

„Jakýpak žvanění?“ bránil se Zane, „Já si to prostě nepřipouštím. To je jasný, že se chci vrátit domů a ne se tady někde nechat zahrabat. Jako třeba dneska ráno Dan. Jenže co mi pomůže, když se tím furt budu zavobírat? Snížím tak riziko? Každý z nás má stejnou šanci přežít i umřít.“

„To máš recht. Ale podle tvejh keců ti vůbec nezáleží na životě,“ přisadil si Raftan.

„To se teda mejlíš! Záleží mi na něm dost. Určitě tolik, jako tobě!“

Bulger jen zavrtěl hlavou a mávl rukou. Byl statečný, to dokázal, když se přihlásil do hlídky, ale na druhé strabě ho zachvacoval přirozený srach ze smrti, který uměl přemoci více, než ti, kteří teď jedou vzadu v bezpečí. Ale to neznamená, že by se nebál.

Onlloy poslouchal na půl ucha dohady vojáků, ale především neustále jeho pohled těkal po okolí. Zatím mu nepřišlo nic podezřelého, takže zaregistroval, že i oba jeho mexičtí dobrovolníci se dali do rozhovoru. Tomu však nerozuměl.

„Už se těším, až se dostanu domů,“ říkal právě Albert Muerta.

„To bys ale napřed musel dostat dovolenou,“ upozornil ho Enrique Lothar.

„Třeba jí i dostanu!“

„Až naprší a uschne!“

„Proč myslíš? Taky nás přece musej nechat vodpočinout!“

„Ty tak. Těm de jen vo to, aby se zbavili banditů, než jim podřežou krk.“

„Snad nakonec nesympatizuješ s těma darebákama?“

„Já? To tak,“ načepýřil se Lothar, „Voni mě málem několikrát vodprásknou a já s nima budu sympatizovat!“

„To Fernao vo nich mluví hezky,“ namítl Muerto.

„Jo. Jenže Panza je blázen. A kromě toho, pochází taky z těch jejich barabizen na venkově,“ odvětil Enrique.

„Máš pravdu. Ale kdyby se radši starali vo ty svý pole a nesrali se do politiky. Jenže to voni ne! Voni chytěj do pařátů pušku a dou si zastřílet. A my to máme vodsrat,“ durdil se Albert.

Albert Muerta

„To je fakt. To je pak nejlepší jim udělat to, co včera udělali Nuněz a Carlos jednomu prašivci. Aspoň by se pak nemohli množit a byl by vod nich pokoj.“

„A co udělal Nuněz a Carlos?“ zeptal se udiveně Albert.

„Tys to neslyšel? Fakt ne? Dyť se tím chlubil. No prostě to jednomu z nich ufikli. I kdyby ho pak nějaký gringo nedorazil a kdyby přežil, tak už by dalšího hajzla nevyrobil.“

„Nekecáš? Fakt někoho vykastovali? Jak to víš?“

„Slyšel jsem je, jak si vo tom povídaj.“

„To ale asi muselo bejt pro toho darebáka dost nepříjemný, co?“ ušklíbl se Albert.

„Určitě mu to příjemný nebylo.

Říkali, že u toho pořádně řval. Ale ten nápad není špatnej.“

„Jakej nápad?“ nechápal Muerto.

„Jednoduše se s nima vypořádat.

Prostě bych je preventivně všechny pochytal, postavil pěkně do řady, kalhoty dolů a pak šmik, šmik, a pak si běžte kam chcete. Když nebudou mít děti, tak ta verbež časem vychcípá sama!“

„Jenže do té doby by nás mohli zabít!“

„Máš pravdu. Tak asi bude lepší je rovnou postřílet. Pak tady už nebudou dělat fakany a ani střílet,“ zasmál se Lothar.

„Takže to budeme dál dělat po staru. Kulka pro všechny a pak hurá domů.“

„Co tě furt tak táhne domů?“

„Víš jak dlouho sem se už neviděl se Sanou? Jak sme vyrazili do terénu, byl konec.“

„A předtím?“ ptal se se zvýšeným zájmem Lothar.

„Předtím? Kdy to šlo, tak sme byli spolu. Měla takovej malej pokojíček jen sama pro sebe. A taky pro mě. Tam sme si užívali. To bys koukal, jaká je vášnivá,“ zasnul se Muerto.

„Radši se koukej pořádně vokolo, ať něco nepřiletí! Urazí ti ho a máš po šukání,“ radil Enrique.

Oba se rozhlédli a zmlkli. Zdálo se, že zatím nic nehrozí, ale kaňon působil tísnivě. Jeli stále bez přestávky, blížilo se poledne, panovalo slunečno a bezvětří. Většina z vojáků už měla povoleny knoflíky na stejnokrojích, ale kdo by v takovou chvíli dbal na ústroj.

Onlloy se snažil dávat pozor i za ostatní, vojáci už trochu otupěli, ostatně, jak trefně poznamenal Ken Zane, až začnou střílet, tak si toho určitě všimnou. Nadporučík však tuto filosofii zavrhl, takže jeho oči šmejdily po krajině, jako by se snažil zrakem rozhrnout nejeden keř a proniknout za nejeden balvan.

Enrique Lothar

I on se potil. Stíral si krůpěje z čela a v duchu klel. A právě, když si přejel rukou po čele a trochu tím zastínil zrak, zcela evidentně zahlédl nějakou hlavu v klobouku. Po levici. Táhle se taky zablýsklo, zřejmě sluneční paprsek dopadl na hlaveň pušky. To by znamenalo ...

Ano! Kolem nich jsou ukryti banditi. Kolik jich je? Několik míst se mu najednou zdálo podezřelých! Co dělat? Kdyby se teď zastavili, budou pravděpodobně rozstříleni na hadry. Ovšem když pojedou dál, začnou desperáti pravděpodobně střílet taky. Možná je nechají přejet, aby se soustředili na hlavní voj, pokud budou riskovat sedm vojáků v zádech. Teď babo rad'. V každém případě jsou v bezprostředním ohrožení života!

Musí se rychle rozhodnout, za pár vteřin už může být pozdě. Myšlenky se rojí v nadporučíkově mozku jak elektrické výboje. Pak krátký rozhodovací proces. Mají jedinou šanci. Projet! Zkusit se vrátit či zůstat stát se rovná téměř jisté smrti.

Onlloy malinko zpomalí koně, dostane se na úroveň svých vojáků. Pološeptem se na ně obrátí, aniž by však dal najevo jakékoli vzrušení. Zdáli se musí zdát, že velitel klábosí se svými muži.

„Zachovejte klid! Nikam se nedívejte! Kolem nás sou banditi ... nikdo se neohlížejte! Musíme projet. Jakmile pobídnu koně, musíte udělat to co já!“

„Co Mexičani?“ zeptá se naprosto klidně Zane, jako by byl na vycházce, ostatní jeho kolegové se sice navenek tváří rovněž klidně, ale ruce se jim klepou sami od sebe a studený pot jim stéká po zádech.

„Ty ať vezme čert. Buď pochopěj, nebo je dostanou. Tak pozor, začínáme!“

Onlloy trochu přidá, znovu se dostane o koňskou délku před své muže, pak se náhle přitiskne k šíji zvířete a prudce ho pobídne. Kůň vyrazí, stejně jako vzápětí jeho čtyři druhové osedlaní americkými vojáky. Ale i dva Mexičané nezůstávají pozadu, pochopili, že něco není v pořádku, když viděli, jak velitel šeptem hovoří se svými lidmi.

„Pozor!“ řekl tiše Lothar svému kamarádovi, „Něco se děje! Buď ve střehu. Budeme dělat to, co voni!“

Než stačil domluvit, Američané vyrazili a oni je následovali. Celá skupina tak jako blesk prolétne vzdálenost asi dvě stě metrů. V krajině panuje hrobové ticho. Nejde o planý poplach, či ti, kteří číhají po stranách rokle, jsou zaskočeni překvapivým jednáním vojáků? Ne, teď se ozve střelba, ovšem vojáci již jsou za záškodníky, podle míst, odkud se pálí, tak asi sto metrů.

Zazní ještě několik ran, ale zasáhnout jezdce v plném trysku mohou povstalci jen náhodou – ta si však bere pro tuto chvíli dovolenou. Projektily se pouze rozplesknou o skálu či se se zlověstným žuchnutím zaboří do země.

„Dolů z koní, křejte se!“ velí Onlloy.

Vojáci nechají své koně udělat ještě pár dlouhých skoků a svezou se ze sedel. Rázem jsou ukryti za kameny a svými puškami ovládají celé bojiště před sebou.

„Palte, střílejte!“ křičí Onlloy a několikrát stiskl kohoutek svého revolveru. Nemíří, nejde mu o zásah, chce především způsobit hluk a varovat tak hlavní kolonu.

Vojáci i povstalci po sobě několikrát vystřelí, pak se znovu rozhostí hrobové ticho.

„Teď se těšte, hošánkové,“ mne si ruce nad povedenou akcí důstojník.

„Myslíte pane nadporučíku, že na nás zaútočí?“ zeptá se Bulger.

„Nic jinýho jim nezbude.“

„Spíš utečou, ne?“ míní Zane.

„Ale kam, pánové?“ usměje se zlověstně Onlloy a osvětlí svým lidem situaci, „Vepředu je major Paducat, což voni vědí, tady sme my. Vyšplhat se nahoru do těch skal, to nemaj šanci. Tak kudy se daj na ústup?“

„Třeba zkusej vylízt po těch svazích ...,“ zvedne zrak k příkrým stěnám Raftan.

„To určitě! Podívejte, jak sou nahoře strmý! A nemaj se ani kde ukrejt. Ať to zkusej a můžeme je sundávat jak hrušky ze stromu!“

Onlloy má pravdu. Ti, co uchystali vojákům past, se do ní před pár vteřinami sami chytli. Chvilku zaváhali a náhle jsou mezi dvěma ohni. Proč k tomu došlo? A kdo se vlastně skrývá za kameny a v průrvách? Asi by bylo dobré říci k tomu pár slov.

Ne, není pochyb, jsou to lidé z Montanova oddílu. Ten by vedl nejraději tuto zabezpečovací jednotku sám, ale zodpovědnost za celý tábor mu svazovala ruce, což mu navíc připomínali i jeho kolegové. Poté, co padl Cerez, mu na podobný úkol zbývali tak dva muži, na které byl ochoten se spolehnout. Carlos Oblitaz nebo Enrique Sandro. Ten druhý se zdál pro bojovou akci vhodnější, byť měl zraněnou ruku. Oblitaz naproti tomu je výborný průvodce a dobře zná krajinu.

Z těchto důvodů bylo velení svěřeno Sandrovi, který si vybral z dobrovolníků devatenáct mužů. Každý z nich byl vyzbrojen puškou a měl nejméně patnáct patron. Dostali příkaz s náboji náboje šetřit. Z Montanova rozhodnutí mezi vybranými nebyli ti, kteří bojovali minulý den. Měli si odpočinout. Joellin žádal, aby v jeho případě byla učiněna výjimka, ale velitel zůstal neoblomný.

Přestože si Sandro snažil vybrat ty nejzkušenější, jako byli Imanuel Inauna či Diaz Maendro, měl v oddíle mnoho mužů kolem dvaceti let. Jen šesti z nich bylo přes třicet a mohli se pochlubit určitými zkušenostmi. Úplným dorostencem se mezi nimi jevil osmnáctiletý Carlos Ferreira, který se do jednotky dostal spíše nedopatřením, ale už si svou účast nenechal vymluvit, takže šel s nimi.

Sandro si pro svůj plán zvolil dobré místo, jeho lidé měli zajištěny přírodní kryty, nebyli zdálky nápadní, mohli střílet z výškového rozdílu směrem dolů, což představovalo nezanedbatelnou výhodu. Rozestavili se po obou stranách soutěsky a kdyby vše šlo podle jejich propočtu, vojáci pod nimi by neměli žádnou šanci a byli by vydáni napospas kulkám.

Pochopitelně si Sandro vymínil právo prvního výstřelu. Držel v nezraněné ruce kolt. Bude se hodit, stejně se bude bojovat na kratší vzdálenost. Nastalo dlouhé očekávání nepřítele. Kameny se začaly od slunce ohřívat, mnozí odkládali kabáty a zůstávali jen v košilích. Což bylo výhodnější i pro obratnost při střelbě.

Ukázala se Onlloyova skupina. Sandrovi hned pochopil, že jde o předvoj. Ale obával se toho, k čemu nakonec došlo, tedy pustit si do zad sedm po zuby ozbrojených vojáků. Kdyby byli dva, tři, tak prosím, ale sedm? Ne, tolik vojáků je na dvacet nepříliš dobrých střelců hodně. Musí je prostě postřílet, všechny, nesmí vyváznout ani jediný. A pak nějaký čas držet v šachu hlavní voj nepřítele.

Sandro rozkázal čekat, až budou vojáci zcela pod nimi a budou moci být smeteni salvou z obou stran. V tu chvíli se však někteří dopustili chyby, příliš se vyklonili a neunikli bedlivému zraku nadporučíka. Sandro již pomalu zdvíhal ruku s revolverem, když zničeho nic vojáci vyrazili kupředu. V ten moment se Sandro dopustil obrovské chyby, nechal se na okamžik zaskočit, překvapit. Než se vzpamatoval, bylo pozdě. Salva nikoho nezasáhla.

Pro povstalce teď nastává hodně tíživá situace. Zkusit slézt stěny a uniknout, to je při dalekonosných puškách v rukách dobrých střelců nepřítele sebevražda. Budou muset prorazit, což bude asi dost krvavá záležitost, protože těch sedm vojáků je dobře kryto. Ale má smysl se o proražení vůbec pokoušet? Vždyť jejich úkolem není před vojáky utíkat, ale naopak je zdržet!

„Co budeme dělat?“ ptá se Maendro.

„Čekat!“

„Čekat? Ale to nás budou mít v pasti!“

„Nic jiného nezbejvá. Máme je zadržet. Počkáme, až na nás voni sami zaútočí. Máme výhodu lepšího postavení, čas hraje pro nás, vojáci chtějí rychle dopředu,“ vysvětlí svůj záměr Sandro.

V dále se objevuje hlavní skupina pronásledovatelů. Onlloy nechá pravidelně střílet do skal, kde se skrývají povstalci a několik hlupáků mu na střelbu odpovídá. Což je přesně to, čeho chce nadporučík dosáhnout. Paducat je varován a může dobře vyhodnotit danou situaci.

„Co asi udělá pan major, pane?“ zeptá se Galveston.

„Začnou je z těch hnízd vykuřovat,“ odpoví Onlloy.

„Ale to je poženou na nás,“ upozorní s jistými pochybnostmi v hlase Bulger.

„V to doufám! My si tu v klidu zalehneme a jak se objeví třeba jen kousek nějakýho toho smrada, tak ho nakrmíme volovem,“ vysvětlí svůj plán nadporučík.

Jeho záměr je jasný, kdyby však proti nim vyrazilo všech dvacet povstalců, smích by je jistě přešel. Což ale Sandro z již zmíněných důvodů nemá v úmyslu, navíc Onlloy počítá s podpůrnou střelbou od Paducata, který již uzavřel druhou stranu rokle.

„To udělal Edward výborně,“ jása Fonson, „Teď je máme v pasti a neunikne ani myš!“

„Jen aby ho nepobili i s celým jeho oddílem,“ mírní nadšení Paducat.

„Prosím vás, ty se jen tak nenechaj postřílet.“

„Nekřičte hop, dokud nepřeskočíte, pane nadporučíku!“

„Copak je tady nějaký problém?“

„Jestli jste si neráčil všimnout,“ začíná ztrácet trpělivost major a přejde do ironizujícího tónu, „tak sou zalezlí jak krtci v dírách a vydolovat je votamtud dá pěknou fušku.“

„Dovolte mi, pane majore, abych na ně mohl zaútočit,“ přijde s návrhem racionální Ruddell.

„Počkejte ještě, napřed se musím poradit s tím Mexičanem, beztoho právě přichází,“ odpoví Paducat a vyjde vstříc nadporučíkovi Labasovi.

„Co hodláte podniknout?“ ptá se mexický důstojník prostřednictvím Sonsfoola.

„Asi na ně zaútočíme!“

„Ale přímej útok bude stát hodně našich lidí život, sou dobře krytý.“

„Když se to provede pořádně, tak ne, to mu řekněte, Sonsfoole,“ vpadne do rozhovoru Ruddell.

„Buďte tak laskav a mlčte,“ usadí rotmistra major, „Až bude čas, dostanete prostor.“

„Tak co mu mám říct?“ ptá se Sonsfool.

„Podniknem útok a budeme ho krejt soustředěnou palbou.“

„Nebylo by dobrý je vyzvat, aby se vzdali?“ navrhone Labas.

„Máte-li chuť ztrácet čas zbytečnějma řečma, tak si s nimi povídejte,“ ušklíbne se Paducat.

„Dobrá. Dám vám čtyři muže,“ odpoví poněkud dotčeně Mexičan, „povede je četař Esquite Fruetos,“ dodá.

„Já jsem pro. Ať se připojí k rotmistru Ruddellovi a jeho lidem.“

„A co já?“ vpadne do debaty Fonson.

„Co byste chtěl?“

„Chci vosobně víst útok!“

„Byl jste raněnej, jste zesláblej, co je tohle zas za nesmysl?“

„Pane majore, já jsem úplně v pořádku, uvidíte ...“

„Už jsem řekl! Rotmistře, vyberte si šest mužů a pokuste se zaútočit. Ale až na můj pokyn!“

Ruddell přikývne.

„Vojín Howell!“

„Zde, pane!“

„Máte kulomet připravenej?“

„Připravenej, pane majore!“

„Fajn. Až vám dám pokyn, budete střílet na ty bandity a krejt rotmistra Ruddella. Jasný?“

„Jasný, pane.“

„Ale ať to nejsou zahozený patrony!“

„Budu se snažit, pane!“

„Na co čekáte, vy vostatní?!“ rozkřikne se major na okolostojící šarže a mužstvo, „Zaujměte střelecký postavení a buďte připravený na můj pokyn! Jak uvidíte nějakou hlavu těch banditů, tak jí rozstřílejte!“

„Ale ne ty naše, pozor na práci, pánové!“ říká napůl žertem a napůl vážně rotmistr.

Vojáci se poschovávají v dostatečné vzdálenosti od nepřátel, zalící. Samuel Howel nasměruje kulomet. K ruce má na pomoc Jacka Kearsona. Útok může začít.

Vojáci pod vedením amerického rotmistra a mexického četaře vyrazí vpřed systémem skok, leh, plížení, skok, leh a tak dále. Jakmile ze strany povstalců padne první výstřel, dá major pokyn a rozezvučí se kulomet. Všichni vzbouřenci však stačí včas stáhnout hlavy, takže je do tváří udeří jen úlomky kamení.

Útočící jednotka postupuje pomalu, každou chvíli se nedaleko nich rozpleskne kulka a pokropí je gejzír střepin kamení a hlíny, mají úlomků plné oči, dopadají jim za výstřihy uniforem. Mnohdy však kulky létají až v moc velké blízkosti. Je slyšet klení vojáků, kterým se projektil doslova otře o nos. Olovo z obou stran sviští vzduchem tak hustě, že se nikomu nechce vpřed.

Kupodivu nenastanou při té kanonádě zatím žádné ztráty, zato střeliva se vyplývá až hanba. Sandro sice poručí, aby jeho lidé stříleli až si budou jisti zásahem, jenže to si říkají všichni, že právě ta jejich rána bude ta pravá. Záhy opět zjistí svůj omyl. Přesto se postup útočníků zastavuje, kulomet umlká a nastává patová situace. Ta vyhovuje povstalcům.

„Hergot, proč nepostupují?!“ rozčiluje se Fonson.

„Ale pane, vždyť kdyby spěchali, spáchali by hromadnou sebevraždu,“ odpoví rozvážným hlasem seržant Carrer.

„Houby, kdyby se nebáli, tak už je postříleli!“

„Ale kdo koho?“

Fonson chce něco peprného odvětit, ale nakonec jen mávne rukou a otočí se k Paducatovi, aby zjednal nápravu. Toto vyčkávání přece vyhovuje především záměrům povstalců.

„Pane majore,“ předejde rozlíceného důstojníka četař Ketchman.

„Prosím? Co chcete?“ obrátí se na něj rozmrzele Paducat.

„Myslím, že mě napadlo, jak bysme je mohli dostat!“

„Cože? Tak mluvte!“

„Vezeme s sebou přece výbušniny. Kdybychom na ně vrhli pár granátů, třeba by to pomohlo!“

Konečně slovo do prance!

„To je fantastický nápad,“ je hned pro Fonson.

„Ano, myslím, že by to šlo udělat,“ souhlasí i Paducat.

„Ovšem nějak k nim musíme ten dynamit dopravit,“ upozorní Carrer.

„To nebude problém, já ho tam donesu,“ nabídne své služby Fonson.

„Ne!“ odmítne ho znovu rázně major, „Výbušniny donese četař Ketchman.“

„Provedu! Kolik jich mám Frankovi ... teda rotmistru Ruddellovi donést?“

„Deset menších náloží bude stačit,“ rozhodne velitel. „A vemte jim tam taky zápalky.“

Jejich výbušniny představují totiž obyčejné mohutné patrony naplněné střelným prachem a opatřené zápalcí. Vzali je s sebou jen tak mimochodem, ale jak se ukazuje, budou se hodit.

„Dej na sebe pozor, jestli se do tebe strefej, tak z tebe nezůstane ani klobouk,“ varuje svého kolegu seržant Carrer.

Ketchman přikývne. Z dobře ukrytých zásob vyndá deset svazečků opatřených zápalnou šňůrou. Teď jen zbývá dopravit dynamit do přední linie. Za tímto účelem si Doddůstojník přibere Jeffa Logana. Ten se netváří právě nadšeně, když bere do rukou nebezpečnou surovinu. Co však může dělat, rozkaz splnit musí, jen se modlí, aby mu dynamit nevybuchl v ruce.

Jakmile se oba muži začnou plížit k Ruddellově skupině, dá Paducat pokyn a Howel začne z kulometu zkrápět postavení povstalců. Ti mu však nezůstávají nic dlužni a tak se záhy znovu zaplní vzduch štiplavým dýmem střelného prachu a opět vzrůstá koncentrace olova, volně se pohybující prostorem.

Přesto však Ketchman i Logan bez úhony dorazí ke svým předsunutým druhům. Mezitím pokračuje střelecký souboj na dálku. Povstalci při něm zbytečně promrhají další střelivo, Sandro se dopustí další chyby, když plýtvání municí nezabrání. Ani jediná jejich střela nezasáhla zatím cíl, v nové přestřelce jsou vojáci očividně úspěšnější.

Asi třicetiletý vychrtlý Carlos Herman utrpí průlet projektilu šedou kůrou mozkovou, zasažení jsou i dva mladíci. Zatímco Nuněz Vasco je hned mrtev, když se po prvním zásahu jeho tělo vzepne a vzápětí utrží několik dalších vstřelů do oblasti hrudi a břicha. Skutálí se ze srázu. Polez Enriko nedává pozor na krytí všech končetin a kulka mu roztrhává koleno. Řve bolestí, ta ho po chvilce přemůže natolik, že omdlí. Nejbližší postavení jeho spolubojovníci jsou za jeho bezvědomí rádi, neboť jeho zoufalý křik utichá.

Ačkoli čas ubíhá dál, není Sandro zcela spokojen. Jeho postavení se stává kritickým, navíc si mnozí začínají stěžovat na nedostatek střeliva.

„Musíme ustoupit,“ prohlásí Diaz Maendro, „jestli tu zůstaneme ještě půl hodiny, pobijou nás do jednoho!“

„Kam chceš ustupovat? Ze všech stran sou vojáci,“ upozorní Inauna.

„Přece se nenecháme všichni zabít!“ podívá se Maendro na velitele a z něho jeho pohled sklouzne na syna, který se krčí poblíž nich.

„Snad se nám podaří proplížit zpátky a na nějakým vhodným místě zmizet z kaňonu,“ řekne Sandro.

„Ale kdy? Jak dlouho chceš čekat? Až nám všem dojdou náboje?!“

„A co po mně vlastně chceš?!“ rozkřikne se velitel, „Buď splníme úkol, a tím je zdržet vojáky, nebo budeme utíkat. Ještě není čas ustupovat! Držíme je v šachu, musíme co nejdýl zdržet ty darebáky!“

„Promiň, ale já plně nechápu ... no to nic, dobrá, budeme bojovat dál ... pozor, už zase postupují!“ vykřikne Maendro.

Mluví pravdu, vojáci se pomalu hýbají. Na špici jsou Ruddel a Fruetos. Oba mají v ruce dynamit. První ho hodí Američan. Přikrčí se, zapálí šňůrku, počká až dohoří skoro k patroně, převrátí se na záda a hodí. Dvě, tři vteřiny nic, pak se z prostoru dopadu vznese kamení, hlína a také kusy Anibala Asqua. Ruddell mu nevědomky totož hodil nálož rovnou na záda, výbuch ho skutečně roztrhal, kusy jeho těla se teď válejí všude okolo. Vedle něho ležící Esquite Fasao sice dopadne v první fázi lépe, střepina mu pouze roztrhne levé předloktí. Jenomže pak mu těsně před obličej dopadne ruka Asquy, on zděšeně vyskočí, přiletí však dobře mířená kulka a srazí ho mezi roztroušené vnitřnosti jeho druha.

„Proboha, co to bylo?!“ vykřikne Louis Maendro.

„Co? Granát! Teď nám bude horko,“ odvětlí pobledlý Sandro.

„Kurva, jestli nás zasypou pumama, tak ...“, raději ani nedokončí myšlenku Inauna.

Starý Diaz Maendro se dívá nešťatnými očima plnými bolesti na syna. Proč ho jen dneska bral s sebou! Už přestává věřit, že vyvážnou se zdravou kůží, zvláště když přilétnou další tři, čtyři bomby a rozrhají další dva povstalce, Miguela Kukotu a Jose Chuelu.

Jenže není čas na chmurné myšlenky, on totiž není čas na žádné myšlenky. Vojáci využívají zděšení z výbuchů a postupují. V očích Diaze Maendra se zaleskne. Ne, dnes se už nevrátí. Diaz se nebojí o sebe, neprodá svou kůži lacino, ale proč má zemřít jeho syn? Přece chtěl, aby jeho potomci žili v nové, lepší zemi. Proto vzal do ruky pušku. Vpíjí svůj zoufalý zrak do chlapce. Ten jeho pohled vycítí, otáčí se a bere otce za ruku, kterou mu křečovitě tiskne.

„Zemřeme spolu, táto,“ říká.

Následuje dlouhý vzájemný pohled do třpytících se očí. Na další rozjímání však už není čas, vojáci se nekompromisně blíží. Další pumy kolem sebe šíří děs a zkázu. A také strach, který přináší smrt. Dva mladíci svorně vyskakují a s hrůzou v očích utíkají, bohužel pro ně přímo do dráhy střelby. Luis Alaie se kácí se zraněným pravým bokem, Sancho Mateo dostává dvě střely z kulometu do břicha. Klesá k zemi, ruce si zarývá do rozrhaných vnitřností, oči vypoulené, svaly na krku hrůzně napjaté, od úst mu jde krvavá pěna. Úděsný pohled.

Jenže ještě horší podívanou působí následky vržených náloží. Utržené hlavy, končetiny, rozervané plíce, z roztrženého břicha vypadávající střeva, hrůzně znetvořené obličej. To vše se válí kolem dokola. Strašné pro povstalce, vysoce účelné pro vojáky.

Povstalci sami vyklízejí pole. Ruddell a jeho lidé pokračují v ofenzivě, do ustupujících pálí muži Paducata a Labase, přidává se však i skupina Onlloye, která zatím vyčkávala. Vojáci hází poslední pumy za oběť jim padá Gonzal Huenate, který je rozrhán, s rozervanou nohou se svíjí Polez Enriko. Už jen málokdo ze Sandrovi skupiny zůstává naživu a nezraněn.

Tři z nich se dávají na útěk okolo skupiny Onlloye. Ta je však bdělá. Sancho Ijo klesá s kulkou v hrudi, osobní pozdrav nadporučíka. Další dva prchají. Jedním je Carlos Ferreira a druhým Hernandez Huano. Běží dál, snaží se krýt.

„Palte, ať nám neuniknou,“ strachuje se Onlloy.

Ken Zane pečlivě míří, Hunano vykřikuje a rozhazuje ruce. Mrtev padá přes kámen a zůstává na něm viset. Ferreira utíká dál, práská několik výstřelů, mladík křičí a klesá k zemi.

„Tak to bysme měli,“ libuje si Onlloy.

Zůstává jen malá skupinka okolo Sandra. Pouhých šest zbylých lidí z celého oddílu. Kolem nich se však zatahuje smrtící smyčka. Jsou v dešti střel a nestačí se bránit. Jejich střelba musí být velmi rychlá, jak se jen trochu ukáží, je jejich stanoviště vzápětí zasypáno olovem. Na dlouhé míření není čas.

Geronimo Juane není dost rychlý a padá s roztříštěnou hlavou. Asi dvacetiletému Luisi Gajovi povolují nervy. Najednou v záchvatu strachu vyskakuje a zcela nekryt střílí, aby se vzápětí pokusil utéci. Jenže o zlomek vteřiny jeho mladé a pružné tělo trhá střela za střelou, takže na zem dopadá jen kus mrtvé krvavé fláky.

Enrique Sandro střílí z revolveru. Zbraň klapne naprázdno, automaticky hmatá k opasku, aby kolt nabil, když se před ním zjevuje tvář vojáka. Zlomek vteřiny hledí do ústí hlavně, pokouší se o úhybný manévr. Kulka mu trhá košili na břichu. Řve bolestí a chytá se za zraněné místo. To už se však do jeho těla zarývají další střely, takže záhy bolest polevuje a přichází slastné bezvědomí.

Četař Fruetos se plíží dopředu. Vidí místo, odkud pálí Louis Maendro. Čeká, až mladík znovu vystřelí a potom vyráží. Vykopává povstalce pušku z ruky, ovšem sám přitom ztrácí revolver. Sahá po šavli. Louis vidí zablýsknutí ocele, zděšeně křičí a snaží se utéct z jejího dosahu. Poddůstojník je však

rychlejší, levou rukou ho chytá za vlasy a pravou mu vráží šavli do břicha až po rukojeť. Mladý Maendro řve ukrutnou bolestí, jak mu ocel řeže vnitřnosti.

Jeho otec se otáčí. Co vidí, mu zvedá vlasy hrůzou na hlavě. Fruetos vytrhává zbraň z těla jeho syna a zanechává v něm strašlivou ránu. Maendro starší nelidsky zařve, otáčí pušku a tiskne kohoutek.

Četař zakolísá a v jeho uniformě pod levým ramenem se objevuje malá dírka. Rozlícený otec se nenamáhá natahováním zbraně, nýbrž mlátí poddůstojníka pažbou. Fruetos trochu uhýbá, ale dostává hroznou petelici na rameno, až mu praská klíční kost. Šavle mu padá z ruky, Maendro ji chytá, je na ní dosud krev jeho syna a jediným úderem rozsekává protivníkovu břišní stěnu. Četař klesá a jeho umdlévající ruce se marně snaží zastavit proud toho, co se mu valí z hluboké rány.

Diaz Maendro se dívá se zadostiučiněním na umírajícího vraha svého syna. Ne však dlouho. To do jeho rozložitých zad vpálí dvě kulky Ruddell a je konec. Otec a syn spočívají kousek od sebe, jejich vyhasínající oči se naposledy láskyplně střetnou, pak zrak staršího z nich vyhasíná nadobro, zatímco mladý stále ještě marně zápasí s velikou bolestí.

Zůstává jediný muž v boji a tím je Imanuel Inauno. Jeho zoufalá obrana však nemá dlouhého trvání, když vyprázdní obsah své zbraně, nedají mu vojáci příležitost ji znovu nabít. Za ruce ho vytahují z úkrytu, praskne pár výstřelů a mrtvé tělo klesá k zemi.

Už není, kdo by se bránil, jen tři zranění povstalci zatím zůstávají naživu. Nuněz, Enriko a Alaie. Ale i jejich čas se naplňuje, vojáci nemají slitování, pažbami a bajonety je dorážejí, po chvíli si uvědomují, že už tlučou jen do bezduchých těl, připomínajících však více než lidskou bytost spíše jen změť krvavého masa a hadrů.

Celá operace končí. Početný oddíl desperátů je do jednoho zničen. Vojáci přišli, ač je to k nevíře, pouze o jediného muže, Američané dokonce vyšli beze ztrát, pokud nepočítáme různé odřeniny a škrábance. U Mexičanů padl jen četař Fruetos. Nebyl na něj hezký pohled, stále ještě žil, vnitřnosti vyvalené. Když vydechl naposledy, vojáci ho se značným odporem, několika se zvedl žaludek, zabalili do celty a přivázali ke koni. Večer bude čas ho pohřbít.

Vojáci mohli oslavovat vítězství, přesto však většině při pohledu na bojiště pokryté ubitými a mnohdy dost znetvořenými těly nebylo do smíchu. Rotmistr Ruddell procházel mezi umírajícími a pokud ještě někdo jevil sebemenší známky života, dorazil ho ranou do hlavy. Vlastně dnes od něho takové počínání lze chápat jako projev lidskosti, nikdo neměl šanci přežít a tak zkrátil zbytečné utrpení či agónii. Posloužil takto i Luisi Maendrovi, takže ten přežil otce jen o pár minut.

Většina vojáků už chtěla být co nejdál od tohoto krvavého divadla. Následky vybuchujících patron opravdu nebyly nic pro slabé národy a i ty silnější s hrůznou podívanou měly problémy, zvláště když zakopli o část lidského těla.

„To ste provedli znamenitě,“ poplácal Fonson po zádech Onlloye, s gratulací přišel i Labas.

„No, abych řek upřímně, když sem si všimnul, že sou kolem dokola, a my uprostřed, myslel sem, že je to náš konec,“ svěřil se hrdina dne.

„Ale dopadlo to skvěle! Dostali parádní lekci! Nikdo vám neproklouzl?“ vyzvídal Fonson.

„Ne, pobili jsme je do jednoho. Skvělý bylo, jak ste začali házet ty bomby. Lítali jak králíci, některý dokonce po kouskách,“ zasmál se nelidsky Onlloy, „Ten kdo přežil, šel nám rovnou na mušku!“

„Sou to srabové a amatéři, ani jednoho z nás nedostali.“

„Až na toho Mexičana.“

„To jo,“ připustil Fonson, „Ale to je Mexičan a to mě nepálí. Ani jeden neuniknul, to je fakt skvělý. Škoda, že sem je nemoh postřílet sám, byla by to dobrá vodveta za to moje zranění.“

„Pomstili tě jiný a pořádně!“

Byli přerušeni pokynem Paducata, který dával rozkaz k odjezdu. Nasedli na koně.

„Ani sme neztratili tolik času, původně to vypadalo na dýl,“ díval se na hodinky Fonson.

„Máš pravdu, ale stejně je už dneska nedohoníme.“

„Doufám, že neuniknou Greenwoodovi, že bude se svými lidmi na místě včas.“

„Určitě,“ usmál se Onlloy, „Pak teprv nastane účtování. Už se na to těším. Nesmí nám uniknout ani jedinej zmetek.“

Důstojníci pobídli koně. Proud vojáků pomalu mizel za ohybem strže, za sebou zanechával jen zkázu a smrt.

OSMÁ KAPITOLA

Blížila se desátá hodina večerní. Temnota přemohla celou krajinu a jen obrysy stálních velikánů z ní vystupovaly proti poněkud světlejší obloze. Nad jejich různodivnými tvary zářilo neskutečné množství hvězd. Když se Joellin Greenwood na chvilku přenesl v myšlenkách k tomu neuchopitelnému prostoru, když si uvědomil, že světlo z nejbližší teček k Zemi letí miliony let, když toto srovnal se svou maličkostí, přišel si sám sobě nicotný a jeho problémy směšné. Co je proti vesmíru jeden lidský život, byť sebedelší? Nic než zlomeček, záblesk času. Nicotnost, bezvýznamná částička v soukolí této věčnosti. Co se změní, když on tady zítra už nebude? Nic, vůbec nic!

Ale i při uvědomění si své bezvýznamnosti se člověk snaží prožít svůj život co nejintenzivněji. Někdo žije relativně dlouhý a neplodný život, jinému je dopřán poměrně kratší časový úsek, ale zapíše se do dějin významněji. Někdo odchází stár, někdo mlád, někdo končí své účinkování sešlostí věkem, jiný chorobou, další si život odejme sám.

Ale většina chce žít co nejdéle, užívat si světských radovánek. Nespoléhat se na slibovaný posmrtný ráj. Komu by se chtělo umírat v rozkvětu sil? A přeci na planetě umírali, umírají a budou umírat tisíce, statisíce a možná miliony lidí násilnou smrtí, která přerve jejich život náhle, kdy nejsou ještě připraveni, vyrovnáni, v rozkvětu jejich sil. Nikdo už nikdy nezjistí, co všechno užitečného mohli vykonat, kdyby dostali šanci dospět, dostali alespoň pár roků navíc.

Přestože si člověk uvědomí svou nicotnost ve srovnání se Zemí, galaxií, celým vesmírem, neztrácí touhu žít. Ba právě naopak, snaží se, aby ten jeho střípeček času, který mu byl vyměřen, trval co nejdéle. Málokdo odchází předčasně z vlastní vůle. Miliony zavražděných či zabitých ve válkách chtělo žít, chtělo milovat, chtělo po sobě něco zanechat. Alespoň v podobě potomků.

Stejně uvažoval nejen Joellin, ale i další povstalci z tábora zbojníka Montany onoho hvězdnatého, trochu studeného večera léta páně devatenáctistého šestnáctého. Mysleli na svůj život o to intenzivněji, čím více pociťovali tíživé objetí tak nějak všudypřítomné smrti.

V táboře převládal neklid a nervozita, jejich kamarádi, bratři a otcové vedení Sandrem se stále nevraceli. Nikdo nevěděl, zda se místo nich někde v temném zákoutí nepřipravují na zteč vojáci. Strach o osud mužů, kteří se rozhodli za cenu rizika ztráty vlastního života zdržet nepřítele, se stále více vkrádal do mysli jejich blízkých.

Devatenáctiletý Nuněz Maendro setrval u svého o čtyři roky staršího bratra, jehož ruka, jak je nám známo, byla o kus zkrácena. Ten stále trpěl horečkami, malátností, byl div, že stále ještě žije. Vzpomínali na otce a bratra a věřili, že se každou chvíli vynoří ze tmy, aby se s nimi objali.

Sedmnáctiletý Alvar Mateo marně tišil svou matku. Ta měla správnou předtuchu, že se její syn Sancho nevrátí a celá se třásla a plakala. Mladý Alvar se bál, aby nedopadla jako paní Naperová, která se dokonale pomátka a jejíž stav se ze dne na den zhoršoval.

Nezhojily se ani rány z předešlých dní, ženy a děti mnohdy chodily plačky, oči mnoha mužů byly stále zarudlé, byť z nich vzařovala stále ještě zarputilost a odhodlanost se o svoje bytí či nebytí rvát.

Joellin trávil celý den v blízkosti Eleonory. Dnes neodešel bojovat a s vroucností bláznivě zamilovaného mladíka využíval co nejintenzivněji každé sekundy. Dá se říci, že o to intenzivněji, čím více si uvědomoval, že jeho začínající život se může s ohledem na budoucnost počítat dny, možná hodiny nebo dokonce minuty. Ano, musí si dostatečně užít každého okamžiku, kdy může být se svou milovanou, kdy jí může být jen držet za ruku, třeba se jen letmo dotýkat jejího těla, jen žvatlat o nesmyslech. Jak dlouho jim ještě tyto společné chvíle budou dopřány?

S nevolí zkoušával fakt, že se vedle nich po celý den pohybuje skupinka mladých lidí. Přitom ti mezi sebou vytvořili jedno z nejcennějších pout na světě, ne-li vůbec nejcennější, pouto přátelství, sounáležitosti. V těchto těžkých chvílích, představující na jejich věk zcela neadekvátní psychickou zátěž, cítili v sobě navzájem oporu. Ať už to byl Greenwood, bratři Oblitazové, Vasco Vulvo, Fernando Santos či Enrique a Edita Lunarové.

Občas se k nim připojila na kus řeči i paní Mariana Oblitazová, manželka podvelitele Carlose, která se vzorně starala o malé děti, které zůstaly bez rodičů anebo ti se jim nemohli věnovat. Pečovala i o malého Hernanda Urilbeho a patřila jí za to vděčnost Eleonory. Žena milá, moudrá i nadmíru krásná, v jiných dobách a v jiném prostředí by jistě byla ozdobou nejedné párty. Tady však se jí naskytla možnost, aby se alespoň na pár okamžiků vžila do role matky, která jí jako bezdětné nebyla doposud k jejímu velkému zklamání přisouzena.

Když byli mladí lidé z výše vyjmenované skupinky spolu, alespoň na okamžiky zapomínali na hlad, bídu, utrpení, únavu, nebezpečí smrti a na pár okamžiků se chovali jak miliony jejich vrstevníků po celém světě. Škádli se, snad i byli šťastní. Dokonce i Eleonora se sem tam pousmála, zapomněla. Stačilo však jen jedno jediné slovo, jen jedna jediná asociace a o to tvrdší bylo pro každého z nich procitnutí do tvrdé reality.

Stačilo, když Eleonora spatřila bílé zuby v úsměvu Vasca Vulva a hned si vzpomněla na bratra Alvara, bože, jak ten se uměl řehtat, jak uměl být veselý a šťastný ... a teď tam někde hnije jak nepotřebný kus masa. A co otec, matka, sestra? Žijí ty dvě ještě vůbec? Chmury znovu zastřely její mysl a slzy se draly do očí. Byť se Joellin snažil vystihnout chvíle, kdy jeho milá potřebuje podporu, nedařilo se mu ji udržet v lepší náladě než na pár okamžiků. Ale i za ty byli oba vděční. Jako třeba nyní, když leželi v těsném obětí, ona spala, on si užíval její přítomnosti a zevloval na hvězdnatou oblohu.

Denní namáhavý pochod a předchozí nedostatek spánku všechny velmi vyčerpal. Šli dál i za tmy, tedy se spíše potáceli silou své stále slábnoucí vůle. Kolem půl desáté rozbili tábor a lidé, pokud nebyli určeni na hlídku, se zachumlali do pokrývek a snažili se usnout. Některým se to povedlo, jiní stále museli myslet na svá traumata, dalším nedával spát osud skupiny Enrique Sandra.

Bylo krátce po desáté hodině, když Manuel Lovaes se svým synem Gomezem na hlídce zaslechli podezřelý šramot. Brzy vypátrali příčinu hluku. Našli mladičkého Carlose Fereiru. Ano, toho Carlose, který se před několika hodinami zhroutil po výstřelech vojáků. Zázrak? Nesmysl? Ne, jen měl z pekla štěstí. V inkriminované době zakopl, upadl a poslové smrti ho přelétly. Jeho výkřik při pádu pak považovali střelci za smrtelný.

Zprvu chtěl zůstat ležet a předstírat mrtvého, počkat, až nepřítel odejde. Nakonec si tuto variantu rozmyslel a pokusil se odplížit stranou. Toto rozhodnutí mu zachránilo život, kdyby zůstal ležet, pravděpodobně by neunikl bedlivému zraku rotmistra Ruddella, který kontroloval všechny mrtvolky, že jsou skutečnými mrtvolami.

Poháněn děsivým strachem se mu únik podařil a dal se na zběsilý útěk právě ve chvíli, kdy vojáci likvidovali poslední baštu odporu a dobýjeli poslední jeho druhy. Běžel hodiny, schovával se, stokrát padl k zemi, když se mu zdálo, že zaslechl podezřelý šramot. Přišel o boty, nakonec běžel bos, chodidla zbrcená krví, tělo pod rozervaným oděvem plné modřin a šrámů, všude samá krev. V takovém žalostném stavu ho Lovaesové našli.

Když Carlos poznal, že se mu v té tmě zázrakem podařilo nalézt tábor, zhroutil se a dal se do usedavého pláče. Nebyl už schopen jít dál, museli zavolat další muže a do tábora ho donést. Zpráva o jeho nálezů se rozlétla jako blesk. Tucha neštěstí začínala nabývat hrozivě reálné komtury.

„Proboha, Carlosi, jak to vypadáš?“ zhrozil se Montana, když ho spatřil.

„Pane Montana ... nemůžu uvěřit ... že ještě žiju,“ zachroptěl chlapec.

„Si raněnej?“

„Ne, netrefili mě. To ne. Ale jak já běžel ... furt sem a tam ... to už bych nikdy nedokázal,“ setřel si z čela zastydlý pot s krví. Hmátl žádostivě po misce s vodou, cítil její blahodárný vliv nejprve na rozpraskaných rtech a poté v každém centimetru vnitřností, kterými protékala. Pil hltavě.

„Tak co se stalo? Kde máš pušku? Kde sou vostatní?“ vychrlil na něj Montana sérii otázek.

„Puška ...,“ vzpomínal těžce mladík, „jo, puška ... zůstala tam ... vypadla mi z ruky, když sem utíkal, nebyl čas ji hledat...“

„Tak co se vlastně stalo? Kde je Sandro a vostatní?!“ skoro vykřikl Carlos Oblitaz.

„Nikdo už nepříde ... všichni sou mrtvý!“

„Cože?!“ zařval a vyskočil Montana jak poraněný tur.

Do všech okolo, kteří se seběhli, jako když udeří blesk. Vzápětí se na nebohého chlapce, opřeného zády o kámen a těžce oddychujícího, sesypali jak vosy, útočili na něho otázkami. Zděšeně těkal pohledem po tvářích, tak podivně zkřivených a ve tmě skoro hrozivých, zoufalství z něho číselo.

Snažil se mluvit souvisle, přesto hrozně blekotal. Když z něho konečně vytáhli vše, co byl schopen sdělit, možná i něco navíc, nechali ho tam ležet jako naprostou lidskou trosku. Ujala se ho paní Oblitazová, přinesla trochu vody, svlékla mu košili i kalhoty a pokoušela se mu očistit desítky drobných ran. On jen tupě zíral, nevnímal chlad prostupující jeho holou a zle poničenou kůži a občas, při větší bolesti, sebou jeho tělo trhlo a on vydal sten.

Tábor byl hned plný této Jobovy zprávy a každý se s ní vyrovnával jinak. Znovu se temnou krajinou rozezněl pláč a výkřiky zoufalství. Montana i s několika staršími poodešel kousek stranou, aby si mohli mimo nárek a křik pokud možno trochu racionálně promluvit.

„To je strašný, to snad nemůže bejt ani pravda,“ sesul se k zemi ztěžka Oblitaz.

„Bylo to dvacet mužů, dvacet mužů,“ opakoval si sám pro sebe Montana.

Ozval se hrozný jekot, který převyšil už tak velký křik. Šlo o reakci paní Mateové na potvrzení její správné předtuchy o smrti jejího syna.

„Zabili je, zabili je ...,“ chroptěl Diaz Maendro, když mu přinesl tu hroznou zprávu jeho bratr. Ten ho vzal za zdravou paži a silně mu ji tiskl.

„Je to tak. Zůstali jsme už jen my dva,“ tekly Nunězovi proudy slz.

„Nevěřím, nevěřím, že tátu zabili ... řekni, že to není pravda, že je to lež!“ vztyčil se na svém provizorním lůžku Diaz.

„Uklidni se, uklidni,“ konejšil ho bratr, který by však sám potřeboval velkou porci útěchy, „Neunavuj se. Voni už sou tam, kde snad vládne větší spravedlnost než tady. Netrap se.“

„Netrap se?! Víš co mě nejvíc trápí? To, že tady ležím jako mrzák ...“

„Diazi!“

„Mrzák, kterej je vám všem jen na vobtěž. Místo abych bil vojáky a mstil otce, hniju tady pomalu zaživa. Podívej!“ pozdvihl pahýl končetiny.

„Tak nesmíš mluvit. Nesmíš!“

„Je to pravda! Sem nepotřebnej a vobtěžnej mrzák. Vůbec nechápu, proč sem si eště nevpálil kulku do hlavy!“

„Diazi! Diazi, prosím tě, mlč!“ objal ho Nuněz a hlasitě se rozvlykal.

Eleonora Urilbeová odešla za paní Oblitazovou a pomáhala jí ošetřovat Carlose Fereiru. Náhle se rozpomněla! Jak je to dlouho, co takto pomáhala Joellinovi? Ani ne měsíc! Co se za ten krátký čas všechno stalo? Z těžkého maroda se stal její milenec, přišla o celou rodinu ...

Joellin samozřejmě přichvátal za Montanou, protože chtěl vědět, co se bude dít. Chápal, že situace je značně kritická a věřil, že může pomoci při jejím vyhodnocení.

„Jestli to takhle pude dál, tak za pár dní z nás chlapů už nezbude ani jedinej,“ ozval se Fernando Guiljano, se zraněnou rukou na pásce, vyjádřil názor všech.

„Má pravdu. Kdo bude potom bránit ženy a děti?“ přidal se asi čtyřicetiletý statný muž, Esquite Vulenco.

„Jasně, takhle to dál nejde,“ vykřikoval stejně starý Anibal Eruite a jeho o pár let mladší bratr mu přikyvoval.

„A to maj jako přijít vojáci až do tábora?“ protestoval pětatřicetiletý otec pěti dětí Edam Lunar. Vedle něho seděl jeho bratr Lopez. Byli dvojčata a podobu nezapřeli. Lopez nechal manželku a své dvě děti u otce, tedy ve zdánlivém bezpečí.

„Co se má dělat? Ptejme se spíš, co se udělat mělo!“ vykřikl pětatřicetiletý vytáhlý muž Carlos Fuerto. V táboře měl tři syny, nejstaršímu bylo sedmnáct, nejmladšímu deset.

„Co se podle tebe mělo dělat?“ zeptal se Lopez Lunar.

„Co? Měli sme na ně všichni zaútočit a pobít je! To se mělo dělat!“

„Byli by nás pobili všechny,“ vložil se dost vehementně do diskuse čtyřicetiletý Jose Cubitas.

„Nesmysl! Navopak! Takhle postupně pochcípáme všichni!“ křičel Esquite Valendo.

Společenství rozhněvaných mužů působilo divně a temně. Stíny obklopovaly sedícího Montanu a Oblitaze a řvaly na sebe. Jak paviáni. Jeden druhého poznával pouze podle hlasu, mnohdy ani to ne. Nikdo z nich nevěděl, co přesně chce, možná jen vyřvat své zoufalství a strach, svoji bezmocnost, nejistotu. Montana mlčky poslouchal, když se ale začali navzájem urážet, povstal. Všimli si toho a umlkli.

„Tak vy mi vytýkáte, že jsme je nenapadli?“ zeptal se velitel.

„Ne, to ne,“ prohlašovali ti, kteří rozhodující bitvu nepovažovali za rozumnou. Druhá strana mlčela.

„Myslíte si, že mně je lehké? Ale co mám dělat? Co? Teď někdo poradte!“

„Ty seš náš velitel, ne?“ ozvalo se odněkud ze tmy.

„Jo, sem velitel,“ odvětil Montana, trochu dotčený jízlivou poznámkou, „Ale nejsem všemocnej. Holejma rukama vojáky nezastavím!“

„Jak je možný, že to došlo až tak daleko?“ ptal se Fuerto.

„To říkáš vážně, Carlosi?“ odvětil Montana, „Sám dobře víš, jak riskantní naše akce je. Všechny jsem vás varoval, jak bude naše cesta nebezpečná! Všechny, co sebou chtěli vzít rodiny, jsem vod toho zrazoval! Copak se dá v tak početný skupině uniknout pozornosti vojáků, když se tu všude rojej?“

„Už jsme se dávno měli setkat s Pancho Villou!“

„Taky jsem v to doufal. Ale nevyšlo to!“

„Nevyšlo toho víc!“ zaječel Carlos Fuerto, „Slibovali ste, že připojíme k jednotkám Pancho Villy a zatím ... zatím nic! Jak je tohle možný?!“

„Bohužel, tam kde měli bejt Pancho Villovi vojáci, tam byli vojáci našeho nepřítel. Pancho Villa byl asi poraženej a zatlačenej dál,“ ujal se slova Fernando Postia, který měl být nejlépe informován. Prý znal vojevůdce osobně, v jeho službách sháněl ve Spojených státech od soukromníků zbraně. On sám tyto pověsti nevyvracel, ale ani nepotrzoval.

„Tak! Pancho Villa se nechá porazit a my sme v prdeli!“ vykřikl Esquite Vulenco.

„Zatím se eště můžeme bránit!“ odvětil Cuiljano.

„Bránit? A jak? Jako Sandro a vostatní? Neslyšels, že je postříleli jak králíky?!“ ocitl se na vrcholu rozlícení Fuerto.

„Slyšel, ale nedávám tomu velkou váhu. Ten hoch byl hodně rozrušenej, když to říkal.“

„Takže myslíš, že žijou?“

„Ne, to ne, v tom se asi bohužel nesplet, to už by dorazili. Ale možná, že bojovali dlouho a způsobili nepříteli velký ztráty...“

„To si myslíš? Copak neslyšel, že použili granáty a kulomety?!“ rozkřikl se teď Vulenco a pak se obrátil na velitele, „Řekni, jak chceš bojovat proti kulometům a pumám?“

Montana mlčel. Nevěděl. Připadal si jak před soudním tribunálem. Muži na něho vrhali zuřivé pohledy, které ve tmě sice neviděl, ale vycítil. Jako kdyby za všechno mohl. Bylo mu zle. Cítil se za všechny zodpovědný, už několik nocí téměř nespál. Byl unavený, zničený a teď ho ke všemu takto obviňují. Chápe je, mají strach o své ženy a děti. I o sebe. Nedali si říct a vyrazili na tuto výpravu s celými rodinami. Teď se o ně třesou. Právem. Smrt si nevybírání a už klepe na dveře. Jak jí ale čelit? Jak?

„Tak co budeme dělat?“ zeptal se trochu mírnějším tónem Cuiljano.

„Nevím,“ zachrčel Montana a pak se rozkřičel, „Co chcete slyšet?! Prostě to nevím. Nevím! Nevím! Co mám dělat? Když je nebudeme zdržovat, tak nás dohonějí a nastane masakr. Když se jim všichni postavíme, nemáme zaručený úspěch a i kdyby, bude to stát život většinu mužů. Tak radte!“

Pro změnu všichni mlčeli. I jim se vtipné kaše nedostávalo. Jsou v dlouhém kaňonu a údolí sevření jak v pasti. Jediné východisko je dojít na jeho konec a utéct. Setřást vojáky ze stopy. Musí vydržet, než projdou údolím. Dlouho bylo ticho, dlouho, než se ozval Carlos Oblitaz.

„Už dlouho tu sedím a jen poslouchám,“ začal, „Myslím si, že dneska toho už moc nevyřešíme. Jsme všichni podrážděný, unavení, naštvaní. Hádáme se, urážíte se navzájem, jako kdybyste nevěděli, že už možná zejtra budete vedle sebe umírat! Kdybych nevěděl, jak se cítíte, musel bych vám říct, abyste se styděli! Ste přece chlapy, kruci, ne? Tak proč bědujete jak baby? Dokud já mám v ruce pušku, tak se nepovažuji za poraženýho! Já teda ne!“

„Co teda máme dělat? Co navrhuješ?“ pokusil se o co nejkřivější hlas Carlos Fuerto.

„Já vosobně bych byl proto, abysme si šli všichni lehnout. Říká se, že ráno je moudřejší večera, rozhodneme se tedy ráno. Můžeme zatím všichni přemejšlet a teba někoho napadne něco moudrého. Teď pokračovat fakt nemá cenu!“

Reptali, něco si šeptem říkali, ale akceptovali právě přednesený návrh. Snažili si navzájem vysvětlit, že nikdo nechtěl nikoho urazit. Rozcházeli se, ale Montana tam stál stále jako bez ducha. Jen vděčně pohlédl na svého zástupce.

Joellin zůstal rovněž a pozoroval Montanu. Když viděl jeho siluetu, přišlo mu ho líto. Neodpustil mu ještě včerejší hádku, ale když dnes večer všichni vyváděli, měl vztek spíše na ně. Ovšem jednu poznámku považoval za správnou. Na vojáky se mělo udeřit dřív, vyřídit je jednou pro vždy.

Montanova tvář pokrývaly vrásky. Bezmocnost mu pronikala do morku kostí. Jeho oči hleděly do dál, ale nevnímal nic. Chtěl pro všechny dobro, vzal na sebe úlohu velitele jen proto, že měl ze všech nejvíce zkušeností. Místo toho je vede jen do náruče smrti. Každý ztracený život ho tížil jak obrovský balvan. Všichni už odešli, zůstal tam sedět jen ten mladý Američan.

„Co mi chceš?“ zeptal se chrčivým hlasem zdeptaný vůdce.

„Nic, Chase, nic,“ pravil zvolna Joellin, „Jen jsem ti chtěl říct, že si myslím, že ty za to všechno nemůžeš. Pokud se zítra vydáš proti vojákům, tak jsem připraven jít s tebou.“

Montana byl za pronesená slova vděčný, stejně jako před chvílí za pomoc Oblitaze. Nicméně cítil, že jsou to jen slova útěchy, nic více. Ale taky ne méně.

Tábor pomalu usínal, Montana stále pozoroval nešťastníky okolo. Únava přemohla všechny, snad jim dopřeje alespoň trochu spánku. Hlídky se střídaly po hodině, každý byl vděčný za okamžiky, kdy si mohl zdřímnout a zapomenout ... Pokud mu obšem bude dopřáno alespoň trochu blahodárného spánku, který na pár okamžiků utiší zjitřenou mysl ...

Montana budil tábor už dlouho před svítáním. Musí vyrazit na další pochod, dřív, než se objeví světlo a vojáci vyrazí po jejich stopě. Získají tak alespoň pár minut navíc.

Chase se v noci rozhodl, vyrazí proti vojákům, sám bude velet oddílu, který se obětuje pro ostatní. Zbytek uprchlíků povede Oblitaz, který se v případě jeho smrti stane novým velitelem. Montana obcházel tábor, ptal se každého, zda je ochoten bojovat. Jen málokteří odmítli, navíc se hlásili i mladí chlapci, ale o ty zase nestál on. Připraven byl Carlos Fuerta, tři z rodu Vulenců, Manuel Lovaes se svým synem Gomezem, Alvar Gerasimo se svými dvěma syny Hernandezem a Avarem, Miguel Majano, který chtěl pomstít smrt svého bratra, surově ubitého před dvěma dny Ruddellem. Též Joellin a jeho dva přátelé, bratři Oblitazové. Hlásili se i Vulco a Santos, ale velitel je odmítl, měl lepší, zkušenější. Celkově si vybral pětadvacet mužů.

Carlos Oblitaz dal pokyn k pochodu. Dohodli se, že Montana se svými lidmi se bude držet asi dvě hodiny zpátky a když vojáci dosáhnou tohoto rozdílu, postaví se jim. Odchod se neobešel bez srdceryvných scén, přátelé se objímali, ženy zarývaly křečovitě prsty do ramen svých mužů, děti tahaly své otce za kalhoty, jako by je chtěly zadržet. Přání, které bohužel nešlo splnit. Opět poteče krev, kdo se vrátí a jestli vůbec někdo, to určí už následující hodiny. Eleonora objímala vroucně Joellina, tiskla se k němu.

„Vid', že se mi vrátíš,“ žadonila.

„Určitě, neboj se,“ stíral ústy slzy z jejích tváří.

„Dej na sebe pozor, bez tebe už nechci žít ...“

„Mlč, prosím, mlč,“ konejšil jednak ji a jednak sebe, neříkala právě ta slova, která by teď potřeboval slyšet.

„Joeli, co jsme komu udělali? Proč nás Bůh tak trestá?“

„Nevím, opravdu nevím. Snad nikomu. Ale už běž, všichni už odcházejí!“

Násilím ji musel od sebe odtrhnout. Naštěstí se jí ujal Fernando Santos, který kynul na rozloučenou jak Joellinovi, tak i bratrům Oblitazovým.

„Kéž bychom se ještě uviděli,“ zašeptal spíše pro sebe Francisco Oblitaz.

„Budeme na ně čekat tady?“ obrátil se nahlas Esquite Vulenco na velitele.

„Ne, mám jinej plán.“

„Jakej?“

„Pudeme neustále za našima, v řádném odstupu a jen kdyby ho vojáci zkrátili, tak budeme bojovat.“

„Proč sis tady nechal deset koní?“ vyzvídal Alvar Gerasimo.

„Abychom mohli vodvést případný zraněný.“

„Jen jestli bude potřeba vůbec někoho vodvážet,“ ukázal svůj pesimismus Carlos Fuerto.

„Vo tom nepřemýšlejte! Ted' si všichni můžete eště na hodinu lehnout. Kus zpátky se vrátí pouze Anibal Oblez a Lopez Fernandez ... kdyby se blížili vojáci, tak nás upozorníte!“ začal vydávat rozkazy Montana.

Joellin se zády opřel o strom, který zde rostl mnoha desetiletí. V trávě a mechu se mu sedělo pohodlně. Poblíž se uvelebili bratři Oblitazové.

„Tak co, Joeli, kolik jich dneska postřílíš?“ zeptal se Gonzal.

„Radši bych, kdybych tohle ani použít nemusel,“ zaklepal tázaný na pažbu své zbraně.

„To já taky,“ přiznal se Francisco, „ale mám takovou předtuchu, že už se nevrátím,“ řekl hodně smutně.

„Nesejčkuj!“ okřikl ho bratr.

„Já jen říkám, co cítím. To není strach, jen takovej nepříjemný pocit, že už to dneska nepřežiju.“

„Třeba se ani nebude bojovat,“ poznamenal Greenwood.

„Tomu sám nevěříš,“ usmál se bolestně Francisco.

„A co, přece i my máme zbraně, ukážeme jim, že umíme kousat,“ dodával si tentokrát odvahy Gonzal.

„Kousat! Ano, to je to správné přirovnání,“ usmál se bolestně Joellin, „My je koušeme, hryžeme, ale oni nám jdou stále po krku. Zatímco naše zuby jim okusují nohy, oni se nám zakusují do krku. Dech se nám už krátí!“

Francisco zvedl udiveně hlavu nad představou svého přítele, která mu náhle nepřišla vůbec nepatřičná.

„Hlavně bych nechtěl dopadnout jako Balbus...,“ pravil Francisco po chvilce, „Mohl bych tě Joeli o něco poprosit?“

„Samozřejmě. Oč má jít?“

„Víš, kdybych byl zraněnej, třeba tak, že byste mě už nemohli vodnýst ... prosím tě, doraz mě!“

„Ale ...“

„Prosím tě o to! Nechci, aby mě mučili. Slib mi to! Slib mi, že to uděláš!“ zvolal se zoufalou naléhavostí mladík.

Nastalo ticho. Každý se na chvilku zaobíral sám sebou. Jejich naděje na uzření dalšího jitra nejsou právě vysoké. Přitom ta jitra jsou tak krásná, jako to dnešní, když vlahý vzduch vystřídá ten dusný z večera. Sluníčko se na nešťastníky začalo zase usmívat, ozýval se zpěv ptáků...

Ale podaří se jim něco podobného prožít alespoň ještě jednou? Vždyť téměř polovička z těch, kteří vyšli z jejich zimního tábora, už hnije někde cestou. Zásoby potravin a především střeliva se povážlivě ztenčují. Vojáci jim jdou po stopě jak hladová šelma. Všichni už cítí jejich dech páchnoucí smrtí. Nervozita je vidět na každém, ruce se jim potí, v krku mají vyschlo ...Každý jistě bude dělat vše proto, aby neprodal svoji kůži lacino, otcové od rodin i sotva odrostlí chlapci, ale bude jejich zoufalá snaha stačit?

Joellin stále neodpověděl, rukou přejel po své pušce, horečně kontroloval zásobník revolveru, horečně zandával náboje zpátky do zásobníku, v duchu se jich ptal, který z nich si dnes najde svůj cíl a některému z nepříteli způsobí bolest nebo smrt. Nechystá se ale takto někdo kulka pro něho? Takový malý kousek železa a jakou škodu může způsobit. Zvedl zrak, Francisco mu visel na rtech. Požaduje krutý slib, ale musí mu ho dát. Musí.

„Dobře, slibuji,“ řekl tiše a smutně.

Oblitaz se uklidnil, natáhl se, jeho bratr ho následoval. I Joellin se uložil do trávě a mechu. Kdysi si přál mít hodnou manželku a hodně, hodně dětí, které by mohl sekýrovat jako otec jeho. Svého snu se už asi nedočká, i když našel dívku, se kterou by chtěl žít. Na děti by také byl určitě hodnější než zamýšlel. Má dost síly, aby dal někomu jinému život, ale asi už zplodit potomky

nestihne. Jak rád by někde zahrabal pušku do země, hodně hluboko a jen se staral o svoji rodinu. Jak krásné je snít.

„Vstávej, máme už jít,“ dotkl se ho zlehka na rameni Francisco, „Spíš ještě?“ dodal.

„Ne, ne, jen přemýšlím,“ řekl Američan, ale uvědomil si, že tu hodinu prospal či prosnil.

„Vo čem přemejšlíš?“

„Jaký by byl svět bez pušek,“ zvedal se se země Joellin.

„Bez pušek?“ zeptal se nechápavě Oblitaz, „Ale čím bysme se pak bránili?!“

Greenwood se usmál, Francisco je hodný a milý, ale asi nepochopí, že by se také dalo žít bez násilí. Ale když vraždění vidí od svého narození, lze se divit?

Pomalým krokem se vydali na cestu. Montana šel v čele a hledal vhodné místo, kde by se eventuelně mohli vojákům postavit. Dost pozadu se pohyboval Oblez a Fernandez.

„Musíme zajistit, aby jim zraněný nepadli do rukou“ říkal Alvar Gerasimo veliteli, „Protože jinak je určitě dorazej, ne-li něco horšího!“

„Máš pravdu, někdy se chovají jak zvířata.“

„S tím bych nesouhlasil,“ ozval se Joellin.

„Ne? Proč ne?“ podívali se na něho se zlobou v očích, snad ty vrahy ještě nechce hájit!

„Víte, kdysi jsem četl něco od Marka Twaina ... víte kdo to byl? Ne? To nevadí, to byl náš spisovatel ... Někde napsal, že když se lidé nazývají zvířecími názvy, tedy, když někomu nadáváme do zvířat,“ vysvětloval hoch, „tak jim křivdíme.“

„Jak křivníme? Komu?“ nechápal Gerasimo junior. Alvar byl zrostlý mladík s hezkým obličejem, výraznými rysy, z jeho postavy by měli radost ve staré Spartě, méně už v sousedních Athénách, kde také dbali i na rozvoj ducha.

„Hned vysvětlím,“ usmál se Greenwood, „Zvířata by se nikdy nechovala tak, jako vojáci. Nebo lidi obecně. Zabít, to ano, ale aby záměrně mržčili druhé a měli z toho potěšení. Když jsem včera viděl, jak se ti dva vojáci smáli, když ... když to uřízli Balbusovi ... ne, to bychom zvířatům opravdu křivdili.“

„Bohužel, tak už to bejvá. V boji se děje mnoho krutostí, odjakživa,“ povzdechl si Montana, „V lidech to tak nějak je. Když se pak naskytne vhodná příležitost, tak se dějou strašné věci. Už sem viděl rozčtvrcené děti, muže, kterým usekali všechno, co šlo, rozpíraný břicha těhotných žen ... Joel má pravdu, tahle by se zvířata nechovala. Tak se můžou chovat jenom lidi.“

„Vojáci sou hrozný svině,“ přidal se Carlos Fuerto.

„Vaši lidi nikdy nic takového neudělali?“ zeptal se náhle Joellin.

„Jak to myslíš?“

„Jestli vaši lidé nikdy netýrali vojáka, kterého chytili. Jestli nikdy nespáchali žádnou ukrutnost,“ podíval se mladík zpytavě na Montanu. Ten jen sklopil zrak.

„Ale taky,“ odpověděl smutně, „Viděl jsem vypálenou a vyvražděnou haciendu jednoho statkáře. Pobili tam všechny, ženy i děti. I je náležitě zohavili. Ale to byla zase vodveta za to, jak se k nim předtím von choval.“

„Vidíte. Pak máme být hrdi na to, že jsme lidi,“ poznamenal Greenwood, ale pohledy okolních mu naznačily, že ho pochopil snad jedině Chase.

„Dneska nás čeká pernej den, doufám, že nedopadneme jak včera Sandro, dejž mu Bůh lehkýho spočinutí,“ změnil téma rozhovoru Jose Cubitaz, krácející zdánlivě stranou, ale bedlivě naslouchající.

„Ne, to nesmíme. Nesmíme se dát zaskočit jako včera voni,“ odvětil Montana a dodal, „Ptal jsem se dneska ráno ještě jednou toho kluka, co zdrhnul, Carlose, jak se to stalo. Bohužel Sandro

udělal chybu. Zaplatil za ni životem a s ním všech dvacet mužů. My musíme být vobezřetnější a udržet si vojáky vod těla.“

„To se jim nepostavíme na příhodným místě?“ pochopil po svém Gerasimo slova velitele.

„Postavíme, ale nebudeme svoje pozice hájit dlouho. Vždy budeme pomalu ustupovat, abychom vojáky zdrželi, ale nedovolili jim, aby se dostali tak blízko, aby po nás mohli házet granáty.“

„To je dobrý plán, ale hůř se už asi provede,“ nechal se slyšet Fuerto.

„Proč myslíš?“

„Když budeme ustupovat, budeme přece nekrytý a voni to do nás pořádně nasypou!“

„Jen se neboj, všechno se musí dělat promyšleně!“

Zdánlivě by se mohlo zdát, že si následnou bitku Montana představuje jak kašpárek válku, ale on svému řemeslu rozuměl. Válčení se v posledních letech skutečně stalo jeho životní náplní.

„Kdyby je tak chtěl čert sebrat cestou, vůbec bych se nezlobil,“ rozesmál se Fuerto a dodával tak odvalu sám sobě i ostatním.

„Už aby to začalo,“ myslil si Joellin, „Nějak moc se mi klepe ruka a to není dobrý znamení.“

Došli k místu, které se Montanovi zamlouvalo. Průsek ostřeji zatáčel a navíc se po stěnách mohli schovat střelci. Velitel každému osobně určil stanoviště a sdělil mu, jak se má za které situace zachovat. Oblez a Fernandez je dohnali, ale Montana je opět vyslal zpátky, nechtěl se nechat překvapit. Tito zkušený třicátníci se snad jako zvědové osvědčí a nezkazí mu jeho plán.

Montana byl rozhodnut nenechat nic náhodě. Masakr, který potkal jeho lidi včera už nemůže připustit. Na druhé straně si nedělal iluze, že by mohl s vojáky vést vyrovnaný a otevřený boj a dlouho jim vzdorovat. Nepřítel má lepší techniku, lépe vycvičené mužstvo, profesionální velení a dostatek střeliva. Montana se rozhlédl. Spatřil odhodlasné, poctivé, naivní i zlověstné tváře rolníků, vzrušením nachové tváře mladíků. Zase tu zkrátí svoji zem svou krví. Taková nespravedlnost, naprosté bezpráví, chtělo se mu vykřiknout, ale zaťal zuby a zhluboka se nadechl.

„Co budeme dělat, když pojede napřed nějaká hlídka?“ informoval se Esquite Vulenco.

„Nebudeme vo ničem spekulovat, jak sem řek, na můj pokyn začnete střílet a postřílíme je,“ pravil rozhodně velitel.

„Už se těším až přijdou,“ lhal očividně s hrůzou vepsanou ve tváři Gonzal Oblitaz.

„Zavři hubu, pitomče,“ utrl se na něho bratr, „tys ještě nepoznal, jaký to je, já už jo,“ dodal a když se podíval na ty vyděšené oči, zalitoval, že se tak nechal unést.

„Ale já...,“ ozval se plačtivě Gonzal.

„Promiň, já to tak nemyslel. Ale když nevíš, co ... Dej si prosím tě pozor!“

„Zachovejte klid,“ ozval se Greenwood.

„Jasně. Proč ale sem Gonzal šel?“ řekl náhle Francisco, „Měl zůstat radši u tý Edity Lunarový, za kterou furt běhá. Neměl sem mu to dovolit!“ zoufal si.

„Co to sem pleteš?“ zrudl Gonzal, který si špatně vyložil bratrův strach o jeho život.

„Tak dost, nechte toho!“ okřikl je Joellin, „Místo abyste se uklidnili a soustředili se na boj, tak se tady hádáte.“

„Máš pravdu, ale já ... já mám vo něj strach,“ sklonil hlavu Francisco.

„Dneska to dobře dopadne, nebojte se.“

„Ba ne, mám předtuchu, že ... že s váma už dneska do tábora nedorod,“ zalesklo se v očích Francisca.

„Snad se tomu nechceš podat? Musíš ten pocit překonat, překonat strach a soustředit se na nepřítele.“

„Já se bít budu, vo tom nepochybuj, ale ... jen do té doby, než zabijou voni mě.“

„Jaks přišel na to, že by měli zabít právě tebe? Je nás tady dost jiných.“

„Měl jsem dneska v noci takovej sen ... hroznej sen ...“

„Já mám taky hrozné sny,“ přiznal Greenwood.

„Možná, ale tohle bylo něco strašného!“

„Co se ti zdálo?“ zeptal se Gonzal. Ruce se mu třáslly, hlas taky, měl co dělat, aby se ovládl a pohřební řeči jeho bratra ho přiváděly málem do stavu šílenství.

„Zdálo se mi, že někoho pohřbívali. Měl zakrytou tvář, ale na prsou hroznou ránu. Děsnou ránu, byl celej vod krve. Pak mu někdo vodorýl obličej a já poznal ..,“ zadrhl se Franciscovi hlas, „... a já poznal sám sebe!“

Joellin mu chtěl něco říci, aby ho uklidnil, ale Gonzal ho chytil za rukáv a vzrušeně mu ukazoval na dva muže, kteří se v poklusu blížili.

„Podívej, to sou naši vyzvědači! Už brzo něco začne!“ málem vykřikl.

Ostatní si hlídky taky všimli. Fernando a Oblez se vracejí. Všechny zachvátilo stejné vrušení jako Gonzala Oblitaze.

„Jdou! Jdou!“ volal už z dálky Fernandes.

„Jak sou daleko?“ vyběhl vstříc zvědům Montana.

„Za čtvrt hodiny tady budou!“

„Kolik jich je?“

„Neměl sem čas je počítat, ale hodně. Možná i padesát!“

„Připravte se, zkontrolujte zbraně a zaujměte postavení, který sem vám určil,“ ovládl budoucí bojiště rozhodný hlas Montany, „Střílet se bude teprve tehdy, až dám pokyn. Dobře miřte a neplejtejte střelivem! Budeme ho potřebovat!“

„Tak ses dočkal, budeš se moct ukázat,“ řekl Francisco svému bratrovi, poklepal ho po zádech a starostlivě dodal, „Hlavně si dej pozor a nevystřikuj hlavu, nebo ti jí nějaký blázen ustřelí!“

„Taky si dej pozor,“ chytil ho křečovitě za ruku Gonzal.

Joellin mlčel. Přivřenýma očima sledoval stezku před sebou. Zase bude zabíjet. Zabíjet! Dal se na cestu války, nyní už mu zbývá jediné, zabíjet aby nebyl zabit nebo spíše zabíjet, dokud nebude sám zabit.

Asi dvě stě metrů před ním se objevila silueta tří osob. Jednoznačně předsunutá hlídka, která se skládala z mexického poddůstojníka, asi kolem pětadvaceti, jménem Juan Mateo a dvou vojáků, asi o pět let mladšího mexického žoldnéře Fernao Fonzy a amerického vojína Bobby Raftana. Byli vysláni, aby sledovali bedlivě cestu. Onlloy navrhoval, aby oddíl byl početnější, ale major Paducat i jeho mexický kolega se domnívali, že po včerejší krvavé lázni se už povstalci o nic nepokusí. A pokud, začnou střílet okamžitě, tak proč riskovat život více lidí.

Ti tři muži v uniformách zatím nevědí, že už kousek od nich číhá zubatá s otevřenou náručí. Montana sám vyčká s namířenou puškou. Srovná si hledí na prsou desátníka. Nepřítel se blíží, sto, osmdesát, padesát metrů. Další část vojska se doposud neobjevuje. Vzbouřenci se tisknou ve svých úkrytech, rty pevně sevřené, dýchají přerývaně a vzrušeně.

Vojáci už jsou blízko, snad třicet metrů. Montana tiskne kohoutek, ozve se rána a výkřik desátníka. Snad vteřinu je ticho a pak zaburácí salva. Celá skupina tří mužů je smetena i se svými koňmi. Zasažená zvířata bezmocně řičí.

Desátník Juan Mateo dopadá nejhůře, snad deset střel provrtalo jeho tělo, Fernao Ponza má v sobě asi pět zásahů, mrská sebou jak ryba na suchu a křičí, pokouší se odplazit stranou. Bobby Raftan má z pekla štěstí, nějakým řízením osudu není vůbec poznamenán. Dopadá na zem

z postřeleného koně, teď se vrhá stranou a kryje se za balvany. Natahuje pušku, kterou naštěstí nezratil a vyčkává.

Povstalci několika dalšími střelami dorážejí Fernao Ponzu, čímž mu ukrátili bolestné umírání. Každá mince však má svůj líc a rub, jejich činnost znamená několik promrhaných patron. Několik střel se rozpleskne i o úkryt Raftana.

„Nestřílet!“ křičí Montana.

„Přece ho tam nenecháme!“ rozčiluje se Vulenco.

„Co bys s ním chtěl dělat?“

„Co jinýho než zabít?!“

„Čekejte!“ nesouhlasí Montana, „Jen ho nechte bejt a neplejtvejte střelivem. Hlavní je, že vo nás vědí a že se zastaví. A ten voják, určitě už je posranej strachy, ten nebude škodit.“

Téměř vždy se nalezne někdo, kdo nerespektuje pokyn velitele. Pětatřicetiletý hubený Valerio Salince se pokouší připlížit k úkrytu vojáka. Raftan však není žádný roztřesenec a má oči na stopkách. Všimá si útočníka. Salince skáče dopředu, jenže noha mu podklouzne. Má štěstí v neštěstí, úkrytu sice nedosáhne, ale střela ho přelétává. Raftan však pálí dál. Podruhé, potřetí. Salince není dost rychlý, drží si postřelené rameno a stahuje se. Jeho kamarádi ho kryjí střelbou, zase několik zbytečně vyplýtvaných patron.

„Ty neumíš poslouchat?!“ řve Montana rudý vzteky do bolestí zkřiveného obličeje raněného aktivisty, „Koukej zmizet dozadu, ať už tě nevidím a nech se vošetřit. Blbče!“

V zatáčce se objevují vojáci. Obezřetně, kryjí se. Střílet na ně nemá cenu, snad jen Joellin se svou puškou by mohl mít šanci. Ale ani jemu se nechce plýtvat patronami. Vojáci jsou dobře krytí, varování střelbou i jekotem Raftana. Ten upozorňuje kamarády jak na nebezpečí tak na svoje postavení. Pak utichne a začne se modlit otčenáš, byť je spíše nevěřící než věřící. Má strach z dalšího útoku, ale jak se zdá, povstalcům o jeho maličkost nejde.

Montana vyčkává, vojáci se radí. Nejradikálnější je jako vždy Fonson, který tentokrát sám chce být vedoucím útoku. Ruddell se také přimlouvá za okamžitý útok.

„Dostaneme zase granáty?“ ptá se rotmistr.

„Ne, nebudeme jimi plýtvat. Možná se budou hodit později,“ zní zamítavá odpověď majora.

„Tak co, čas letí, deme na to?“ přeskakuje rozčilením hlas Fonsonovi.

„Billa tam nemůžeme nechat dlouho, zabijou ho,“ reptá veřejně i vojín Zane.

„Dobrá, nadporučíku Fonsone, vemte si deset lidí a ty, co vám daj Mexičani a pokuste se zaútočit. Ale žádný riskování, nechci zbytečný ztráty, spíš ať se vodkrejou, pokusíme se je vzít na mušku,“ rozhoupe se konečně Paducat.

„Provedu,“ křičí radostně Fonson a za pomoci Ruddella začíná vybírat vojáky. Od Mexičanů dostane dalších pět mužů.

„Dáme se do toho,“ velí nadšeně Fonson.

Šturm! Obezřetně, někteří více, někteří méně. V čele horkokrevný Fonson, za ním hned Zane, Griffith, Ruddell, Heady a další. Mexičtí vojáci se nechtějí nechat zahanbit a také se činí. Postup se jim daří, jdou vpřed rychle, aby ne, když ještě nebyla vypálena ani jediná rána.

„Proč už nedáš pokyn ke střelbě?“ ptá se nervózně Gerasimo.

„Eště sou moc daleko,“ uklidňuje ho Montana.

„A to máme jako čekat, až přijdou až k nám?“ nechává se slyšet stálý rebelant Fuerto, v jeho hlasu ale teď zní strach.

„Jen klid, pánové, jen klid,“ mluví napůl k nim a napůl pro sebe velitel, „Však je přivítáme jak se sluší a patří!“

Vojáky už dělí od nervózního Raftana jen pár desítek metrů a jeho akcie na záchranu tak rázem stoupají. Kamarádi jsou od něho už jen dvacet metrů, když vyšlehne oheň z Montanovy ručnice. Fonson se však příkrčí o zlomek vteřiny dřív. Ani následné střely svůj cíl nenalézají. Rozhostí se opět ticho, vojáci zastaví postup a obě strany znovu vyčkávají.

Fonsonovi je jasné, že tento stav nahrává do karet protivníkům. Určuje pěti střelcům, kteří budou další krýt palbou. Nastává zběsilá kanonáda, ale projektily stále jen hvízdají okolo uší obou stran. Nikdo není stále ještě ani škrábnut.

Fonson je ale už hodně blízko a používá svého revolveru. Mladíček Gomez Lovaes se s výkřikem chytá za tvář, ruku má vzápětí plnou krve, ale jde jen o škrábanec.

„Neplejte náboje! Šetřte náboje! Miřte pečlivě!“ křičí Montana.

Bratři Oblitazové taky střelí a poměrně dost. Ale ani oni nemají úspěch. Palba pokračuje, je jen otázka času, kdy se začnou kulky trefovat. A už je to tady, začínají se ozývat první bolestné výkřiky.

Jako první plný zásah dostává Lopez Fernandes, přímo doprostřed čela. Mladý Vasco Fonso se ukáže příliš, kulka mu projíždí pod pravým ramenem, musí být odtažen za palebnou linii.

Ken Zane se chová jak kaskadér. Postupuje rychle, dokonce předbíhá i Fonsona. Což už je co říci. Jenže ho zmerčí Montana. Americký voják si, kryt za kamenem, právě vyměňuje své navštívenky se starým Vulencem. Jenže odkrývá svůj levý bok pro velitele povstalců. Ne na dlouho, ale ten zlomek času stačí. Zane cítí hroznou bolest v levé části hrudníku, puška mu padá z ruky. Zatíná prsty do zraněného místa, cítí proud teplé krve, která mu uniká mezi prsty. Chce se nadechnout, ale jde to nějak ztěžka. Začínají se mu dělat mžitky před očima, najednou se věci kolem něho začínají rozmazávat, on klesá k zemi. Ne, není ještě mrtev, ale s proudem krve z rány mu pomalu vyprchává i život.

Fonson začíná ztrácet nervy. Chápe, že bojovat proti dobře se bránícímu nepříteli nebude taková hračka, jak si myslel. Zabít tři neozbrojené chlapce mu šlo mnohem lépe. Jeho vojáci v dešti střel klejí, ale on je stále žene dopředu. Dokonce i Ruddell se prozřetelně drží v pozadí. Není blázen, nechce zbytečně přijít o krk.

Další přestřelka si nachází své oběti. Anibal Oblez na straně vzbouřenců utrží ránu pod levé rameno, na druhé straně naposledy vykřikne dvacetiletý mexický voják Carlos Herrera. Postup vojáků se daří eliminovat, nadporučík se však nechce smířit s prohrou, vzteky si hryže kníry. Neustále pobízí své muže, ale nikomu se vpřed moc nechce. Proto jde sám příkladem, odvážně vyskakuje, ale hned se rychle kryje. Jeho počínání si začíná všimnout i Greenwood. Poznává ho. Vždyť je to ten vrah, co mu onehdá ukázala Ela! Ano, má něco s rukou. Mladíkovi se zablýskne v očích. Vrah malého Manuela je tak blízko. A teď zabil dalšího člověka!

Ano, je tomu opravdu tak. Chudák Esquite Vulenco rozhazuje ruce, střela z koltu Fonsona mu rozbíjí obličej a proniká do mozku, smrt v jeho případě přichází okamžitě. Bez utrpení.

Joellin si chystá zbraň. Málem na svoji horlivost doplácí. Střela mu hvízdne kolem ucha, tak blízko, že cítí její horkost, naštěstí se jen rozpleskává o skálu za ním. Kryje se, ale kořist nespouští z očí. Fonson nabíjí revolver, rozhlíží se po dalším soku. Uvědomuje si, že vojáci za ním zaostávají a řve na ně. Na chvíli, snad přemožen vztekem, jak málo jsou jeho rozkazy respektovány, se zapomíná krýt.

Kulka z Joellinovi ručnice ho zasáhne už podruhé, ale tentokrát daleko přesněji. Důstojník nějak ztrácí rovnováhu, padá dozadu snad dva metry a zírá nevěřícně do středu své hrudi, kde mu projektil protrhl uniformu, než vnikl do srdce. Oči mu pomalu vyhasínají, ve tváři má udivený pohled.

Copak je možné, aby ho dostali takoví parchanti? To je snad jen nějaký špatný vtip ... už nestačí svoji myšlenku dokončit, smrt mu zastírá zrak i vědomí, hlava mu klesá.

Všichni zpozorují smrt velitele. Ruddell dává pokyn k ústupu, vcelku zbytečně, protože vojáci se začínají stahovat sami od sebe. Mezi prvními Raftan, na pokraji nervového zhroucení.

„Hurá, ustupují!“ křičí Gonzal Oblitaz.

„Jasně, utíkají!“ přizvukuje mu mladičká Majana.

„Však voni ještě přijdou ... Nestřílet! Šetřte náboje!“ křičí Montana na své muže, kteří pálí na ustupující vojáky. Ti se dobře kryjí a tak šance na zásah jsou velmi malé i pro daleko lepší střelce než má on k dispozici.

„To bylo vynikající, taková šleha, tos ho dostal ty, Joeli, toho důstojníka?“ má oči navrh hlavy Gonzal.

Tázaný přikývne.

„To byla skvělá rána. Eště nikdy jsem neviděl vojáky utíkat,“ jása dál Gonzal.

Ne všichni však s ním radost sdílejí. Emanuel a Esquite, dva bratři Vulencové, sedí u mrtvoly svého otce, slzy jim stékají po lících, hladili ho po jeho prošeďlé hlavě, potřásněné krví smíchanou s prachem.

Manuel Lovaes se jde podívat za svým synem. Sám uzná, že škrábanec ve tváři jeho ratolesti nic není. Přesto Monana rozkáže, aby se mladík stáhnul zpět spolu s dalšími dvěma zraněnými, Fonse a Oblezem. Postrat se o zraněné dostane za úkol právě Manuel Lovaes.

„Ani to nebylo tak hrozný, jak ste říkali,“ je u vytržení Gonzal Oblitaz.

„Jen vydrž,“ krotí jeho nadšení Joellim, „Však se za chvíli vojáci vrátí, tím si můžeš být jist!“

Má pochopitelně pravdu. Nepřítel pouze odpočívá a přemýšlí, jak se dostat na kobyliku solidně ukrytým povstalcům, přitom s co nejmenším rizikem. Nadporučík Labas vzteky zatíná pěsti, přišel dnes už o poddůstojníka a dva vojáky. Paducat je též rozezlen. Mrtvý je oblíbený Zane a dokonce i jeho důstojník, nadporučík Fonson. Navíc se museli stáhnout. Nadporučík Onlloy svolává na bandity hromy blesky, Geroge Fonson se stal jeho přítelem a oni ho klidně odpráskli. Hoří touhou po pomstě. Ruddell má skloněnou hlavu, nestává se mu často, aby musel ustupovat.

„Musíme jít do nich tvrdě!“ volá Onlloy, „Pomstíme své mrtvé!“

„Dejte mi lidi, pane majore, a já ty darebáky vykourím z pelechu,“ žádá četař Ketchman.

Vojáci jsou též rozezleni a nadávají, vyjma Bobby Raftana, který utrpěl šok a sedí teď sám stranou a snaží se potlačit postresový třes. Ostatních se velmi dotkla smrt kamaráda Kena Zana. Včera ještě byli hrdinami dne a dnes ... Galveston je dojat, Frank Bulger hromuje, chce okamžitě vyrazit a pomstít se. Mexičtí vojáci rovněž haraší zbraněmi. Po včerejšku se zdálo, že vyřídit uprchlíky bude snadné, ale dnes opět vystrčili drápky. A řáli do živého. Labas se s Paducatem se radí, kolem hopsá rozezlený Onlloy.

„Ztrácíme čas, je zapotřebí zaútočit,“ upozorňuje Mexičan.

„Ale nevíme nic o síle nepřítele,“ má obavy Paducat.

„Pche,“ vmísí se do diskuse Onlloy, „Ať si je jich třeba padesát, však jim vokážem, zač je toho loket! Jaképak strach, napadli nás ze zálohy, proto měli úspěch, nechali sme se překvapit. Ale když se do nich pořádně dáme, nemaj šanci.“

„Útok je třeba dobře zajistit!“

„Čím ho chcete zajistit?“

„Kulometnou palbou.“

„Není nic snazšího!“

„Mám vobavy, aby nešlo vo past!“ vyjádří své pocity major.

Onlloy pohrdavě ohrne ret. Výsměšně se podívá do tváře starého vojáka. Čte v ní bezradnost a nerozhodnost. I Labas naléhá, aby se dále neotálelo.

„Krucinál!“ rozkřikne se nakonec na celé kolo Onlloy, „Když mám strach, tak sem sem neměl jezdit!“

Paducat zbledne a zrudne nevolí v jediném okamžiku. Všichni kolem zmlknou a čekají. Major v těch upřených pohledech vidí víc než pouhou zvědavost. Čte otázku v očích svých podřízaných, jak se s proneseným osočením vyrovná. Byl nazván zbabělcem! Nejraději by se na nadporučíka vrhl. Ten už shledá, že mírně přepískl, ale furiantsky stojí v opozici se vztyčenou hlavou.

„Dobrá, vyrazíme proti nim,“ procedí mezi zuby velitel.

„Dovolte mi, pane, abych mohl velet útoku,“ požádá mírným hlasem Onlloy.

„Ne!“ vyštěkne major, „Vy a rotmistr Ruddell zajistíte zálohu. Budete krejt útok palbou z kulometu a pušek. Velet budu já a se mnou půjde seržant Carrer!“

„Ale pane!“ zvolá zděšeně Ketchman. Ne snad, že by tolik miloval starého velitele. Uvědomuje si však, co se všechno může stát. Když major padne, zbude tady jediný důstojník. Nadporučík Onlloy! Příliš velký blázen na to, aby mohl vést výpravu. I nadporučík Labas je překvapen rozhodnutím svého amerického kolegy. Ten si však nedá říci.

„Dědek bláznivá, plete se do věcí, na který nestačí,“ brumlá si pod vousy Onlloy, „Ale na druhý straně, když ho zabijou, tak žádná škoda. Aspoň to tady budu moct vzít pořádně do ruky.“

Major si vybírá deset mužů, Labas mu svěří pět. S nimi a s puškou v ruce se stařík vrhá do útoku. Onlloy mezitím zařídí krycí palbu, Howelův kulomet se v periodických odstupech rozezpívává.

„Vidíte, už to začalo,“ poznamená k přátelům Joellin, zatímco kulky jim hvízdají kolem uší.

„A teď střílej a miř, když to takhle lítá! Nestačíš se ani rozhlídnout a ustrelej ti frňák,“ neodpustí si poznámku Francisco Oblitaz. Jeho bratr si reflexivně sáhne na nos, zatím ho má na správném místě.

„Připravte se k palbě! Krejte se. Šetřte náboje!“ křičí Montana.

Ozvají se rány z pušek jeho lidí, zbytečně vyplývaný střelný prach.

„Hergot, dostal jsem to, dostal!“ ozývá se zoufalý křik. Asi čtyřicetiletý Veroniko Huadcez sténá, krev mu stéká po prstech a kape na zem, má prostřelené rameno.

Paducat a jeho lidé díky slabé střelbě vzbouřenců postupují poměrně snadno. Brzo se dostanou do kontaktu s ukrytým nepřítelem. Pak však střelba zhoustne a postup se zastaví.

Major si na svůj věk vede výborně. Zůstává stále výborným střelcem, jeho ruka je doposud pevná. O čemž se záhy přesvědčí i čtyřicetiletý Alvar Gerasimo, jemuž kulka z majorovy ručnice prolétne mozkem. Nemá čas ani vykřiknout. O to více křičí jeho devatenáctiletý syn Hernandez. Marně třese s tělem otce, jeho duše odlétla s kulkou Paducata. Jeho bratr Alvar zatíná zuby a zuřivě pálí na vojáky. Ne však dlouho, neboť mu zbraň mu vypadává z bezvládných prstů. Prostřelili mu levou ruku. Řve bolestí, ale chce dál bojovat. Hernandez ho zoufale tahá zpátky, na pomoc mu přichází Carlos Fuerto a Adriano Toelo a podaří se jim raněného zuřivce dostat do bezpečí druhé linie.

Palba z obou stran pokračuje, vojáci se nebezpečně blíží. Situace začíná pro povstalce vypadat velmi vážně. Navíc Esquite Lovaes se svíjí ve smrtelných křečích, druhý obránce soutěsky, kterého starý major poslal ze světa pozemského do ráje nebeského.

Vykřikne i Gonzal Oblitaz, jeho bratr se nad ním vyděšeně sklání. Kulka mladíkovi vyryla rýhu nad levým okem, zatím není vidět, zda je zranění vážné či nikoli. Francisco bratra křísí z bezvědomí.

Joellin se škvírou mezi kameny rozhlíží po bojišti. Je skrytý v záloze, našel si jako vždy vhodné stanoviště dále od přední linie, nestřílí často, pouze když si je jist, že má šanci na zásah. Zatím jeho dvě střely byly neúspěšné, ale co není, může být. Jako vždy se snaží soustředit na nepřátelské velitele,

ví, jaký účinek má dobrá rána tímto směrem. Stařík v uniformě právě střílí po čtyřicetiletém Jose Cubitasovi, otec čtyř dětí však má z pekla štěstí, zrovna pohne hlavou. Kulka mu přejede po levém spánku. Dělalí se mu mžitky před očima a asi už chápe, jak se museli cítit osadníci, když Indiáni někoho z nich kdysi zaživa skalpovali.

Joellin má prostrčenou hlaveň mezi kameny. Míří na hlavu nepřátelského velitele. Už mu nevádí, že má na mušce amerického důstojníka, už mu jde o holý život, je v situaci kdo s koho. Čeká trpělivě jako starý matador, jako by mu nebylo necelých osmnáct. S lhostejným výrazem profesionálního žoldáka tiskne spoušť. Major trochu nadzvedne hlavu, takže projektil směřující na oko, mu trhá krční tepnu a poté zvoní o skálu. Paducat cítí, jak ho proud krve začíná dusit, valí se dovnitř i ven z těla. Unikající tekutina zkrápí celé okolí, včetně jeho podřízených.

„Zpátky, všichni zpátky!“ křičí seržant Carrer.

Povstalci na ustupující vojáky téměř nestřílejí, nejde o projev gentlemanství, ale jejich zásoby střeliva se povážlivě ztenčují.

„Kdo sejmul toho jejich velitele?“ ptá se radostně Carlos Fuerta, jako by nevěděl, že ve svém kruhu mají jediného ostřelovače.

„Já,“ řekne tiše Joellin, opustil své stanoviště a přichází zhodnotit stav do přední linie. V jeho tváři není radost, ale ani smutek, dá se říct, že u něho převládá již zmíněná lhostejnost a otupělost, „Co je s Gonzalem?“ ptá se na oplátku a nevšímá si mnoha gratulací za další mistrovskou ránu.

„Jen mě to škráblo, bude to dobrý,“ odpovídá sám zraněný a stírá si krev z obličeje. Zaslepuje ho.

„Díkybohu,“ usměje se po dlouhé době Američan.

„Dobrá rána v pravej čas. Děkuju ti za ní,“ přijde se svou troškou do mlýna Montana.

Chlapec se na něj podívá očima bez jisker.

„Kdysi si mi řekl, že nechcete zabíjet. Teď se tu radujete nad smrtí jednoho starého vojáka. Raději se radujte, že vojáci ustoupili a že jste přežili, než abyste mě oslavovali za smrt toho starého muže,“ říká bezbarvým hlasem, v němž však nechybí smutek.

Montana skopí hlavu, chvíli váhá s odpovědí.

„Jsme teď na jedný lodi, Joeli. Tvoje rána sice zabila jednoho starýho americkýho důstojníka, ale zachránila mnohým z nás život. Prodloužila nám život,“ opraví se, „Proto se radujeme a ... proboha, co to ty hovada dělaj?“ zařve Chase a žene se přískoky za kameny směrem k bojišti.

Ustupující vojáci nestačili svého padlého velitele odnést. Ten leží bez duše za kamenem, jsou z něho vidět jen nohy. A tak napadne mladého ztřeštěnce Miguela Majanu se mohl podívat, jak vlastně vypadá takový důstojník z blízka, popřípadě si od něj vzít opasek, šavli, pistoli nebo dokonce uniformu! Podlehne kouzlu svých představ a začal se odvážně plížit k mrtvole. Když ho Montana zmerčí, je už na poloviční vzdálenosti.

„Vrať se, ty blázne!“ volá Montana dál, ale mladík předstírá, že hlas svého velitele neslyší.

„To ste mu nemohli zabránit v tý pitomině?“ oboří se Montana na muže, kteří z úkrytu pozorují, jak vše dopadne.

„Promiň, ale vše šlo tak nějak rychle,“ omlouvá či se vymlouvá Carlos Fuerto.

Montana jen mávne rukou a upírá svůj zrak na plížícího se chlapce. Jen pět metrů mu zbývá od místa, kde leží mrtvý major. Už se zdá, že vše dobře dopadne, když zazní kulomet. Štěrka a hlína se rozlétají v blízkosti odvážlivce. Všichni se mimoděk skrčí, byť kulky směřují zcela jinam. Když opět vyhlédnou, kulomet již mlčí. Majana se nehýbe. Zdá se, že jen vyčkává, ale to by nesmělo být zcela zřetelně vidět, jak se mu rozrůstají dvě krvavé skvrny na zádech.

Montana neřekne už ani slovo, jen si zoufale přejede rukou přes obličej. Naprosto zbytečně ztracený život! Kvůli takové klukovině! A může za to on, je přeci velitelem, měl šílenému kousku zabránit. Jenže jak? Copak může tušit, co kdo vyvede? Nemá disciplinovanou jednotku, ale ... s docházejícími muži pomalu školku. Blázen!

„Neměli bychom pro něj dojít?“ navrhně Fuerto.

„Ani nápad!“ vzkypí velitel, „Už žádný blbosti! Ten už je mrtvej, to je jasně vidět!“

„Už se stáhli naši zranění,“ hlásí Manuel Lovaes. Má mezi nimi svého syna, svou jedinou světlou naději. Alespoň ten dnes vyvázne. Manuel není hrdina, snad by ani dnes nešel bojovat, ale přihlásil se jeho syn, tak musel.

Montana se však chmuří. Kdo mu zůstává, kdo bude odrážet další nápor vojáků? Spoustu zraněných poslal zpět, pět jeho mužů je mrtvých. Má k dispozici bratry Vulencovi, tedy dva, Francisca Oblitaze, tři, Valerio Salincu a Manuela Lovaese, pět, Fuerta, Toela a Luena, osm. Hernandezze Gerasima poslal taky zpět, i když zraněný není, mladík by měl stále před očima mrtvolu svého otce a s americkými vojáky se dá bojovat jedine s chladnou hlavou. Takže s Greenwoodem a s ním zbývá deset mužů, aby hájilo průchod soutěskou! Bude to peklo. Odrazit další útok se jeví jako naprostá utopie! Proto se rozhodne změnit taktiku a dává pokyn, aby se jeho muži začali pomalu a disciplinovaně stahovat. Sám s Fuertem zůstává, aby kryli jejich ústup.

Vojáci však k jejich štěstí mají dost jiných starostí, než aby se starali o pohyb povstalců. I střelba na mladého Majanu představovala soukromou akci kulometčíka Howela. Po zásahu majora nastalo v americkém kontingentu velké zděšení. Onlloy už převzal vedení, z čehož velmi znervózněl i Labas.

„Na co čekáme? Proč nevyrazíme?“ ptá se emotivně rotmistr Ruddell.

„Hlavně už žádnéj bezhlavej útok,“ varuje seržant Carrer, „Mrtvejch už máme dost.“

„Vo tom, co budeme dělat, rozhodnu já,“ upozorní na svoji funkci Onlloy.

„Hlavně nehnat vojáky před pušky těch darebáků,“ praví pevným hlasem četař Ketchman.

„A co chceš dělat? Sedět na prdeli a čekat, až nám ti gauneři připravěj slavobránu? Až nám řeknou, buďte tak laskavi, pojdte dál, už na vás čekáme? Prosím, dožeňte naše lidi a klidně je postřílejte? My už vám v tom bránit nebudeme?“ durdí se Ruddell.

„To ne, ale nemá cenu, aby za dílčí úspěch zaplatilo dalších pět lidí životem.“

„Tak si vezmeme granáty!“

„Ne, to ne,“ zasáhne Onlloy, „Tady maj kam ustupovat, tady nebude jejich účinnost dostatečná. Přišli bysme vo dynamit a efekt by byl mizivej.“

„Hlavně se musíme nějak dohodnout,“ přešlapuje nervózně Labas, ale nikdo ho nebere příliš vážně ani poté, co jeho naléhání vojín Sonsfool přeloží.

„Pánové, čas kvapí. Unikaj nám,“ je netrpělivý rotmistr.

Jenže nikomu se nechce do děště olova. Tři mrtví, z toho dva důstojníci, k tomu oblíbený Zane, a pak tři mexičtí vojáci, takové ztráty ještě nezažili. Honitba rázem přestává být zábavou, začíná jít o život. Vojáci mají nervy pěkně pocuchané, nejen Raftan, který si teprve s odstupujícím časem uvědomil, z čeho dnes vyvázl. Jak malý krůček stačil, aby se už vítal se zubatou. Jim Griffith a George Heady ho uklidňují.

„Pánové, pojdme se dohodnout, čas nás tlačí,“ nepřestává naléhat Ruddell.

„Pane rotmistře, spěch není dobrej rádce, mohli bysme na něj doplatit,“ nepřestává naopak nabádat k opatrnosti seržant Carrer.

Onlloy usilovně přemýšlí. Jak naložit se svou pravomocí, ale také zodpovědností? Chce převést přes toto místo svůj oddíl v pořádku, pokud možno v co nejvyšším počtu. Na druhé straně všechnen čas, o který stáhli náskok nepřátel, je nenávratně v háji. Vycítí však, že už nemůže dále váhat.

„Seržante Carrere, vyberte si pět schopnejch mužů a s nimi vyrazíte,“ rozkáže, „Četař Ketchman s dalšíma dvěma muži vás bude podporovat.“

Když Sonsfool přeloží Labasovi rozkaz, přidá Mexičan ke skupině Carrera dva a ke skupině Ketchmana jednoho svého vojáka.

„Howele, vy budete střílet jen tehdy, když vám dám osobně pokyn,“ obrátí se nový velitel na kulometčíka, „Zbytečně nebudeme plejtvat střelivem. Pálit jen v případě, že by našim lidem hrozilo skutečný nebezpečí. Jasný?“

Mladík obsluhující automatickou zbraň přikývne.

„Pánové, dejte se do toho a zlomte vaz,“ povzbuzuje útočníky Ruddell.

„Nebojte se, pane rotmistře, však mi jim ukážeme,“ říká Bulger, pak se však zarazí. Vzpomene si, jak vytýkal Kenu Zanemu jeho bezstarostnost a on tam už leží bez duše. Raději zmlkne.

„Kupředu, křejte se a nenechte se k ničemu strhnout,“ rovná své muže Carrer.

„Nebojte se, my vás ve štychu nenecháme,“ uklidňuje ho Ketchman, „My vás budeme zajišťovat dokonale.“

Na další slovní výlevy však není čas. Vojáci vyráží kupředu, postupují však jako lidé, kteří si zatraceně cení své kůže. Pomalu, rozvážně, s maximálním krytím, byť je zatím nevítá ani jediná rána. Přitom se už blíží k místu, kde leží zakrvácené tělo mexického vojína Herrery. Krev v jeho ranách zasychá, kaluž načernalé tekutiny pod mrtvým se vpíjí do země.

„Sakra, kdyby radši už vystřelili, takhle nevím, na čem sme,“ bručí si pro sebe Carrer.

Dostanou se až k místu, kde vychází Ken Zane. Jeho obličej je stažený bolestnou a zoufalou grimasou, jak z posledních sil lapal po dechu. Bulger se pokusí k mrtvému kamarádovi přiblížit. Emoce na chvíli přemohou opatrnost.

„Sakra, křej se!“ křičí Carrer a doslova už praskne rána. Naštěstí je o metr kratší a roztrhne jen uniformu na břichu Kena Zana. Mrtvola se jen lehce zachvěje, Bulger se rychle odkulí a zase nastane zlověstné ticho.

Obě strany vyčkávají. Proč vlastně ale povstalci nestřílejí? Montana jim totiž palbu zakázal. Domnívá se, že tak budou mít vojáci větší strach a tím se přibrzdí jejich postup. Jeho kalkul se ukazuje správným, nejistota je největším nepřítelem. A za druhé, jeho lidé se stahují a kdyby stříleli, vojáci by jejich taktický manévr prohlédli. Po Bulgerovi vystřelil Joellin, Montana ho pokárá a znovu zopakuje svůj rozkaz nestřílet.

Carrer váhá, Onlloy si zlostně prohrabuje plnovous, Labas si hryže knír, Ruddell nervózně přešlapuje, jen Montana se klidně dívá na své hodinky, které zatím přežily všechna strádání. Ty pomalu ukrajují další a další minuty.

Vojáci se znovu dávají do pohybu a opět bez jakéhokoli odporu se dostávají až na úroveň těl Fonsona a Paducata. Není na ně hezký pohled, ale ještě horší poskytují těla Mexičanů Ponzy a Matea, která jsou jedna velká rána. Griffith leze nedaleko nich, otřese se a sám pro sebe si říká, jen abych taky tak nedopadl. Postoupí o dalších padesát metrů dál. Podle stop na kamenech mohou usoudit, že tady krváceli jejich protivníci.

„Nestáhli se už docela?“ říká tiše Griffith

„Pochybuju,“ odvětí seržant, „Copaks neviděl, jak vypálili na Bulgera?“

„To moh bejt jen zastírací manévr.“

„Ani bych neřek.“

„Počkejte, něco zkusím,“ napadne Jima. Nasadí klobouk na hlaveň pušky a pomalu ho vystrkuje. Jenže na tento starý trik se nikdo nechytí. Vojín tedy pušku stáhne, nasadí si zase klobouk na hlavu a pak se dopustí hrozných chyb. Vykoukne zcela evidentně tak, že mu vyčnívá celé poprsí, jako nějaká bysta zasloužilého občana. Carrer ho rychle strhne dolů a právě včas. Houkne rána a kulka vojákovi srazí právě ten klobouk, který před chvílí tak pracně vystrkoval.

„Kolik ti je let?“ zeptá se ho klidným hlasem seržant.

„Dvacet, proč?“ odvětí pobledlý Grifith.

„Já myslel, že aspoň šedesát, že už tě život vomrzl, že se chceš nechat zabít.“

„Promiňte. A děkuju,“ skloní voják hlavu.

„To nic. Musíme kupředu.“

Po ojedinelém výstřelu, který obstaral sám Montana, se opět rozhostí zlověstné ticho. Vojáci ještě nevypálili ani jedinou ránu, ostatně ještě nezahledli ani živáčka.

„Vpřed!“ velí Carrer.

Dalších sto metrů překonají bez problémů, pokud nepočítáme napětím a námahou propocené košile, uplyne však další čtvrt hodina.

Onlloy už má dost této hry na schovávanou, nechává nasednout jednotku na koně a pomalu vyráží za útočícím předvojem.

„Musíme postup urychlit,“ překládá voják Sonsfool slova Mexičana.

„Tak si to zkuste sám,“ odbývá Labase Onlloy.

„Jak to myslíte?“

„Jestli chcete jít vpřed se svými muži, já vás nedržím. Maj to vymyšlený dobře, ty parchanti, pomalu před náma ustupují, ale držej nás v šachu, nenechaj nás k sobě přiblížit. Otevřenej útok by nás stál hodně lidí,“ zhodnotí realisticky situaci americký velitel.

„Jenže už tři hodiny nás tu držej v šachu!“ zlobí se mexický velitel.

Onlloy jen pokrčí rameny. Den opravdu pokročil, přehouplo se poledne. Carrerův oddíl postoupil tak daleko, že se hlavní voj dostává až k místu bojů. Vojáci pozorují místo, které je evidentně zcela čerstvým hrobem padlých povstalců, poslední odpočinek našli v průrvě, kterou jejich kolegové nad jejich těly zaházeli kamením. Vojáci proto posbírají své mrtvé, zabalí je do pokrývek, přiváží ke koním a vydají se dál svým hlemýždím tempem.

Montana sehrává s nepřítelem výbornou partii. Neustále se svým prořídlym houfem ustupuje, ale nedává šanci vojákům, aby po nich mohli účinně střílet. A když se najde nějaký horlivec, vystřelí po něm, aby mu připomněli, že si má dát pozor. Tak pozvolna postupují obě skupiny kupředu, uplynou další tři hodiny, aniž by někdo z jakokoli strany byl byt' jen škrábnut. Ale Carrer a jeho lidé jsou na konci psychických i fyzických sil. Propocené a rozrhané mundůry, odřené ruce a kolena. Onlloy je nechává řádně vydusit, místo aby předvoj vystřídal, nechá vojáky škvařit ve vlastní šťávě.

Až asi kolem páté hodiny odpolední propukne intenzivní přestřelka. Carrer zrychlí postup, takže není možné, aby povstalci neviditelně ustupovali. Vojáci objeví Toela, který jen tak tak unikne spršce střel. Montana rozkáže zastavit ústup a opětovat palbu. Ale v přestřelce je výhoda na straně vojáků, kteří nyní podle výstřelů mohou vypožorovat úkryty nepřátel a začít si je brát na mušku. Montanovým lidem začíná být secsakramentsky horko.

Kanonáda pokračuje, Carrer a jeho lidé se nekompromisně tlačí dopředu. Ketchman je opravdu účinnou střelbou podporuje. Manuel Lovas není dost rychlý a zhroutl se, bratři Vulencové ho s nasazením vlastního života odtáhnou do bezpečí. Průsmyk se trochu stáčí, takže za ním všichni tři zmizí. Tím se ale dostává do velkého nebezpečí Montana s Fuertem a Toelou, kteří zůstávají sami proti přesile.

„Stáhněte se taky!“ řve na své spoléčníky Chase, „Budu vás krejt!“

Na důkaz svých slov vypálí všech šest ran ze svého revolveru. Pak se chopí opakovačky. Vojáci se k němu rychle blíží. Toelo a Fuerto se stáhnou, ale jejich střelba, kterou se snaží krýt svého velitele, se ukazuje málo účinnou.

Snad už jen padesát metrů dělí vojáky od opuštěného Montany. Ten si svoje zoufalé postavení uvědomuje a ustupuje. Kulky mu hvízdají kolem hlavy, dopadají do blízkosti jeho končetin. Jenže Chase je zkušený harcovník, který neztrácí hlavu. V příhodné době se obrací, odkulí se stranou a již leží se zaměřenou puškou ve směru střelby. Griffith, který se nepoučil a opět se příliš odváže, je zasažen do břicha. Zlomí se v bolestech, druhý výstřel ho poznamenává na pravém boku. Carrer a Bulger ho dostávají z dosahu střelby, tím se jejich postup zastavuje, Montana toho využívá a už je na úrovni Toela a Fuerty.

Vyhráno povstalcí ale ještě nemají. Vojáci nechávají Griffitha ležet, ať si zraněného kamaráda vyzvedne hlavní oddíl, stejně by byl div, kdyby přežil a pokračují v pronásledování. Joellin si uvědomuje, co hrozí Montanovi a jeho dvěma druhům. Organizuje palebné postavení zbylých mužů v již vzpomínané zákrutě průsmyku. Jakmile se vojáci dostávají na dostřel, vítá se sprška olova. Na chvíli se zastavují a kryjí, toho využívá trojice povstalců a uniká do bezpečí.

Obě skupiny se tak opět ocitají v dostatečné vzdálenosti a opět se drží v šachu. Hra na schovávanou může pokračovat, střelecké intermezzo stojí každou ze stran jednoho zraněného, přičemž stav vojína Griffina je velmi vážný. Kamarádi ho obvážou, uloží na celtu, kterou napnou mezi dva koně. Aby měl naději na přežití, musel by být dopraven do nemocnice, operován a ležet v naprostém klidu. Žádná z těchto podmínek však tady není splnitelná.

„Jak to vypadá s Jimem?“ zeptá se Raftan.

„Je jen votázkou času, kdy umře, nemá naději. Záleží jen jak dlouho s tím dokáže bojovat, jak je jeho organismus silnej,“ odpoví chladným hlasem Ruddell. Předem jasné, podepsané.

Čas plyne dál. Slunce se pomalu chýlí k západu, vojáci trochu zrychlí tempo postupu, ale kdo se pokouší o hrdinství, po tom práskne Montana z pušky. Sice ani jednou nezasáhne, ale vždy dostatečně upozorní dotyčného na nebezpečí.

„Neměli bysme se už zastavit?“ přijde se zeptat Labas.

„Ne, ještě ne,“ podívá se Onlloy na oblohu plnou červánků, jako by i ona chtěla vydat svědectví, kolik bylo dnes prolito cenné tekutiny stejné barvy.

„Ovšem brzo se setmí a naši lidé by mohli padnout do pastí.“

„Ne, eště aspoň půl hodiny,“ chce využít americký velitel každou minutu, než spadne opona a tma zahalí kaňon.

I Carrer si uvědomuje, že mu zbývá asi poslední šance k útoku, potom už vzbouřence skryje plášť noci. Proto dá rozkaz na poslední zteč, trochu riskantní, ještě se pokusit si s nimi trochu zašpásovat. Montana si naopak uvědomuje, že už jen chvílka je dělí od záchrany. Zatím plní úkol na stodeset procent. Zadržují velkou přesilu, ztráty mají sice značné, ale vzhledem k rozložení sil a podmínkám bitky relativně malé.

„Musíme se bránit. Zastavte se a palte!“ rozkáže Montana a sám jde příkladem. Sice nerad, ale přeci jen přistupuje na variantu další intenzivnější přestřelky.

Vzbouřenci si však i nyní vedou jako lidé, kteří si vysoce cení svého života. Jejich velitel je svým chladnokrevným přístupem uklidňuje, nepropadají panice, což je velmi důležité. Míření však oběma stranám ztěžuje začínající tma. Joellin se nervózně dívá směrem k obloze, jako by vzýval noc, aby je už vzala pod svoji ochranu.

Bohužel pro pěšáky na obou stranách tak rychle noc přijít nemůže, takže si musí ještě něco vytrpět. A tato zábava stojí další životy. Chudák Esquite Vulenco dostává zásah do prsou. Mladíkovi kulka prolétne pravou stranou hrudi, leží tam, krev mu prýští z rány, dělá se mu krvavá pěna u úst, jeho tělo se chvěje, dusí se. Jeho mladší bratr Emanuel si k němu sedá, bere jeho hlavu do rukou, pokládá si ji do klína. Může ještě utéci, jasně vidí, že Esquitovi už nemůže nijak pomoci.

Jen útěk ho může spasit, další setrvávání na místě se rovná jisté smrti. Jenže on už nechce nikam utíkat. Jeho otec dnes našel smrt, museli ho zahrabat jak zdechlého psa, skončil pod haldou kamení. Vedle něho teď umírá jeho bratr. Už se nechce vrátit, už chce mít od všeho klid. Co řekne matce? Jak se jí podívá do očí? Zmar převažuje nad správnou otázkou, co chudák matka, když se nevrátí nikdo z nich. Ne, nechce slyšet její nářek, už nemůže mít radost ze života, malomyslnost vítězí. Ale ne, ještě někoho vezme s sebou! Něžně pohledí po tváři bratra, jehož vypoulené oči už mnoho nevnímají, skrčí se a bere do ruky pušku.

Asi dvacetiletý mexický voják Nuněz Montevide se k němu blíží. Jelikož nikdo nestřílí a jediné, co voják vidí, je zmítající se tělo v posledních křečích, netuší, že se blíží velkému nebezpečí. Spatří ústí pušky až na metr před sebou, vidí zčásti do hlavně, která mu směřuje na prsa. Kulku nestačí postřehnout, jen ji ucítí, z hlavně vyšlehává plamen ... Seržant Carrer slyší vojínův zděšený a smrtelný výkřik zároveň, otáčí se a kolt v jeho ruce poskakuje. Emanuel Vulenco klesá mrtev, hlava mu poskočí po kameni, jen metr od těla jeho bratra.

„Ještě chvíli vydržet, už je skoro tma,“ bručí si pro sebe Montana.

Zdá se, že už ani vojáci nemají mnoho chuti do útoku, Nevidí dobře, za každým kamenem může být nepřítel, další postup je za hranicí snesitelného rizika. Ještě několik ran na závěr zní soutěskou. Povstalci unikají, nikdo už za nimi nejde.

Ne každému se však daří zmizet. Francisco Oblitaz se marně snaží postavit na poraněnou nohu, puška mu vypadává z ruky, vojáci se k němu blíží. Hrůzné myšlenky mu problesknou hlavou. Když jim padne do rukou živý, možná mu provedou to co Balbusovi. Chtěl by uniknout, ale se zraněnou nohou nemá šanci. Lepší bude vše skončit. Ale jak? Jak?

Joellin pozdě registruje zraněného přítele a otáčí se. Chce mu jít na pomoc, ale svalnatá ruka Montany ho zastavuje.

„Zpátky!“ poroučí mu velitel.

„Musím pomoc Franciscovi, je raněnej,“ křičí mu zblízka anglicky do tváře mladík.

„Zabijou i tebe! Zpátky!“

Joellin klopí hlavu, náhle ji rychle zvedá. Vzpomíná si na prosbu přítele před bojem. Bere do ruky pušku a míří. Srovnává si hledí na hlavě Oblitaze, který se marně pokouší odplazit do bezpečí, vojáci se však k němu blíží daleko rychleji. Prst na spoušti se Greenwoodovi chvěje. Není schopen vystřelit. Sklápí zbraň, slzy bezmoci se mu derou do očí.

„Tak už pojd,“ chytá ho Montana za ruku a vleče pryč. Joellin za ním klopýtá do bezpečí, vojáci se za nimi do temné krajiny neodvažují, boj pro obě strany dnes končí. Ne však pro Francisca Oblitaze, který se zoufale snaží zachránit. Konečně pochopí krutou pravdu, uzná marnost svého počínání. Jeho druzi nad ním zlomili hůl. Museli by příliš riskovat, uvědomuje si, ale zlost nad jejich počínáním pocítí. Nakrátko, pak se snaží srovnat sám se sebou.

Ukončí úsilí o záchranu, opře se zády o kámen a modlí se, aby smrt přišla rychle a bezbolestně. Kopanec do boku mu vyráží dech, bolest projede celým tělem a smísí se s původní, vystřelující ze zraněné nohy. Dva páry rukou se ho chopí, kroutí mu ruce za zády a poutají ho.

„Proč ho nezastřelíme rovnou?“ ptá se Bulger.

„Ať rozhodnou velitelé. Není vzbouřenej, je raněnej,“ odpovídá Carrer.

„Zbytečná zdržovačka. Zabili mi kamaráda,“ dodává Bulger a jeho pažba dopadá na loket zajatce. Další naval bolesti vhání zraněnému slzy do očí, tiše sténá. Radostný zvuk pro rozhořčené vojáky.

Mezitím se objevuje Onlloy s hlavní kolonou.

„Už ste nechali pronásledování?“ ptá se nadporučík.

„Ano pane, už je to příliš riskantní,“ odpovídá Carrer.

„V pořádku. Nasbírejte nějaký chrastí, rozdělte voheň. Vy, četaři, rozestavte hlídky a zajistěte tábořiště! A dávejte dobrou pozor, kdyby se ty zmetci vo něco pokusili,“ velí Onlloy.

Montana však vůbec nemá v úmyslu riskovat další ztráty. Splnil úkol a i s několika svými lidmi přežil dnešní den bez úhony. Naopak Joellin se chce vrátit zpátky.

„Nesmysl!“ klepe si Montana na čelo.

„Ale chytili Francisca!“

„Už jednou ses pokoušel osvobodit zajatce a kolik to stálo lidí život!“

„Ale jen se podívat ...“

„Ne. Co chceš vidět? Stejně už ho asi zabili,“ dodává velitel a pohání všechny k rychlejšímu postupu směrem k předpokládanému táboru.

„Co s tím zajatcem?“ ptá se mezitím Onlloy svého mexického kolegy.

„Co s ním? Tahat ho nebudeme,“ krčí rameny Labas.

„Myslel jsem, jestli ho nechcete vyslechnout.“

„K čemu? Co sme potřebovali vědět, to víme. Beztak by nás vobelhal. A hlídat ho? Ještě by nám utek. Dejte ho mým lidem, voni ho zastřelí.“

„Nebude třeba, to vyřídíme sami.“

Mexičan kýve na souhlas, ortel nad zajatcem je zpečetěn.

„Ruddelle,“ volá Onlloy.

„Ano, pane?“

„Postarejte se vo to, aby byl ten chycenej mexickej parchant zastřelenej!“

„Provedu!“

Rotmistr se otáčí a odchází. Bere si s sebou Sonsfoola jako tlumočníka. Vybírá i Bulgera a Hedyho, aby mu u popravy asistovali.

„Budeš zastřelenej,“ říká raněnému mladíkovi Sonsfool.

Francisco se usmívá. Jako čert ho pálí střelné zranění, cítí i rány po dalších úderech. Ví, že musí umřít, alespoň snad smrt bude rychlá, snad Bůh jeho prosby vyslyší. Ruddel vytahuje revolver.

„Počkejte,“ volá náhle Sonsfool a v očích se mu blýská.

„Co je?“

„Jste dobřej střelec, pane rotmistře?“

„To bych řekl!“

„Trefil byste, kupříkladu, na pět kroků kroužek vo něco větší než dolar?“

„Určitě!“

„Vsadíte se?“

„Proč ne? Vo co?“

„Vo pět dolarů!“

„Dobrá. Ale napřed vodpráskneme toho parchanta!“

„Ne, ne. Toho právě budeme potřebovat!“ zubí se Sonsfool.

„Co to vymejšíte, vojíne?“

„Počkejte, uvidíte!“

Sonsfool odchází k ohni, během chvilky se sázka rozkřikne po táboře. Takovou věc si nikdo nechce nechat ujít, i když zatím nikdo netuší Sonsfoolův záměr. Všichni, vyjma hlídek, se shromažďují u Ruddella, přicházejí i Mexičani.

Sonsfool se vrací s kouskem hořícího klacíku. Kleká si k Oblitazovi, který vyděšeně poulí oči. Tohle se mu vůbec nelíbí, bojí se, že se ho chystají mučit. Však taky asi ano. Voják mu rozhaluje košili a obnažuje hrud'. Pak mu žhavým kouskem dřeva kreslí do středu prsou malý kroužek, zajatec řve bolestí. Tak už mučení začalo, třese se bolestí i hrůzou.

„Hej, Franku a Georgi, zvedněte ho. Pořádně ho podržte, ať sebou nehází! Ať si pan rotmistr nemůže stěžovat!“

Všichni už chápou smysl sázky vojína s rotmistrem. Sonsfool odkrokuje stanovenou vzdálenost, Heady a Bulger zvedají odsouzence ze země.

„V tý tmě se bude špatně střílet,“ říká nadporučík Onlloy s téměř blaženým výrazem ve tváři, podléhá kouzlu tohoto krvavého divadla a s uspokojením se dívá do vystrašené tváře zajatce. Zase jeden zaplatí za kamaráda Fonsona.

Ruddel se staví na určenou metu a pomalu pozvedává revolver. Francisco konečně chápe, proč má ten pálící kruh mezi bradavkami. I když si před chvílí přál rychlou smrt, teď, když má přijít, se jí zalekne. Začíná sebou trhat.

„Podržte ho pořádně, kruci!“ řve na vojíny Onlloy.

Bulger chytá jednou rukou Oblitaze za vlasy a zvrátí mu hlavu. Na chvilku se tělo odsouzence vypne a v záři ohně se leskne jeho bělavá hrud' s kroužkem smrti uprostřed. Ruddelova zbraň spouští, Francisco zařve a trhne sebou tak mohutně, až vypadává Headyemu z ruky, vzápětí ho pouští i Bulger. Všichni se bezcitně tlačí nad dohasínajícím mladíkem. Zajímá je pouze místo vstřelu.

„No, byla to dobrá rána, pane rotmistře. Vyhrál ste pět dolarů,“ říká trochu smutně Sonsfool.

Vstřel sice není uprostřed kroužku, ale protíná hraniční čáru, z malého otvoru uniká krev i duše Oblitaze. Končetiny se mu sice ještě trochu chvějí, ale agónie nebude mít dlouhého trvání. Má štěstí, příliš dlouho se netrápí. Vojáci okolo nešetří slovy chvály pro poddůstojníka. Snad jako by si nikdo neuvědomoval, že tou „bezvadnou“, „přesnou“ či „vynikající“ ranou byl právě utracen mladý lidský život. Jak kruté počínání.

„Máte dobrý střelce,“ složí Labas poklonu Onlloymu.

„To bych řek,“ odvětí nafoukaně Američan, „Však vám to ukážeme i zejtra! Dneska sme se zdrželi, zejtra to však všechno dohoníme!“

Nikdo už nemyslí na zastřeleného mladíka, jehož mrtvolu odtáhnou stranou a hodí za kus kamene, aby se nepovalovala v táboře. Daleko více je trápí osm těl, které zakrývá plachta a které čekají, až je někdo pohrbí. Osm z nich. Snad jen tím lze částečně pochopit radost ze zabití zajatce, snad jen tím lze alespoň trochu pochopit vykonaný akt pomsty, nad jehož krutým provedením se nikdo nepozastavil.

DEVÁTÁ KAPITOLA

Montana se svými lidmi přijde do tábora po půlnoci. Zbylo mu jen šest lidí, zbytek buď padl nebo dorazil dřív v kordonu zraněných. Od hlídek museli jít bojovníci ještě dobrou půl hodinu. Podařilo se jim skutečně zdržet vojáky o notný čas. Za předpokladu, že vojáci v noci nepůjdou dál, což však nikdo nepředpokládá.

Ozývají se radostné výkřiky i pláč – pokolikáté už? Nárek i radost nad shledáním už patří k místnímu koloritu, pouze pláče či se raduje stále méně a méně lidí ...Asi pětáctýřicetiletá Eliona Vulencová ví o smrti svého muže již od raněných, teď marně hledá své dva syny. Zůstali jí jen dva poslední, třináctiletý a dvanáctiletý, tiskne své dva drobečky k sobě a zkrápí je slzami.

Zranění jsou ošetřeni, vážný stav se jeví u Anibala Obleze, který utrpěl průstřel pod levým ramenem. Gonzal Oblitaz už pomalu přestává škrábanec na tváři cítit. Teď se tázavě dívá na tmavou siluetu Joellina, který k němu přistoupí a položí mu ruku na rameno.

„Francisco je mrtvej, vid’?“ zeptá se Oblitaz stísněným hlasem.

„Ano, padl,“ přikývne Joellin.

„Jak ho zabili?“

„Dostal zásah rovnou do hlavy, netrápil se,“ lže Greenwood podle dohody, kterou uzavřel s dalšími navrátilci. Proč ještě více trápit už tak nešťastného přítele.

Gonzal si zakryje oběma rukama obličej. Když je odtáhne, rozetře si slzy a krev v mohutné šmouhy. To už přibíhá Eleonora a za ní Santos, Vasco Vulco a sourozenci Edita a Enrique Lunarovi. Eleonora si s Joellinem padnou do náručí.

„Co se stalo?“ zeptá se Santos, když viděl brečícího Gonzala, doplní svou otázku, „Francisco?“

„Zabili ho?“ zvolá Edita.

Stačí přikývnutí.

Gonzal povstane a jde stranou. Možná chce být se svým bolem sám.

„Běž za ním,“ poradí Editě Eleonora.

„Já? Proč já?“

„To se ptáš vážně? Kdo jinej?“

Slečna Lunarová pochopí a vydá se ve tmě hledat nešťastného chlapce.

„Bylo to strašný, vid’?“ obrátí se Eleonora na svého milence.

„Ano. Příšerné!“

„Hlavně že žiješ ty. To je důležitý!“

„Důležitější je zdržení vojáků,“ odpoví trochu pokrytecky Joellin, odloží pušku a sedne si. Měsíc ozařuje krajinu tak dobře, že se dnes v noci dá číst téměř i z výrazů tváře. V té Joellinově se zračí zmatek, deprese, smutek a především těžká únava.

„Zabils hodně lidí?“ ptá se Vulco.

„Ne.“

„Ale Gonzal říkal, že zastřelil dva důstojníky!“

„Ano, zastřelil.“

„To muselo bejt fantastický! Zejtra taky půjdu s váma!“

„Ty blázne,“ řekne Greenwood soucitně, „Buď rád, že si to peklo zatím nezažil. Ještě teď se klepu.“

„Klepeš? Ty? A proč?“

„Strachy!“

„Strachem? Tys měl strach?“ vyvalí oči Vulco, jeho americký kamarád pro něho představuje hrdinu, kterému si sám přiřadil téměř nadlidské vlastnosti. A on teď říká, že se bál?!

„Měl jsem strach,“ odvětlí znaveně Joellin, „A mám ho doposud. Ale prosím, pojďme si lehnout, zítra nás čeká další perný den.“

Joellin s Eleonorou zůstávají sami. Zahalí se do pokrývky, tisknou se k sobě, dělá mu dobře, když cítí přes oděv její tělo. Ona ho hladí ho po upocených, ulepených vlasech. V jednu chvíli pocítí něco jako záblesk štěstí. Netuší, co všechno ona musela během dne prožít, když trnula strachem, zda se vrátí. Jak se cítila, když dorazili zranění s tím, kdo už padl.

On tu teď leží znavený vedle ní, oči se mu zavírají, ona cítí jeho uondané tělo, ráda by ho líbala a hladila, ráda by se s ním pomilovala, jenže on na souložení určitě nemá ani pomyšlení. Cítí, jak jí usíná v náručí, jak začíná prožívat krátký zasloužený odpočinek. Určitě ale bude jako obvykle jeho spánek velmi neklidný, možná bude zase něco vykřikovat ze spaní.

Měsíc ještě neztratí zcela své království ve prospěch mocnějšího panovníka, když už Montana burcuje lidi. Zase pochod! Nejhorší je problém se zraněnými, kterých už je požehnaně. Přibývají další nosítka a tím nutnost je obsluhovat. Montana si musí vybrat další bojovníky, zásoba zdravých mužů se mu povážlivě tenčí. Musí nechat některé muže se ženami a dětmi, proto přijímá do svého oddílu i mladíky, dva osmnáctileté, tři devatenáctileté, mnoho kolem dvaceti. Už i na ně dochází řada. Nezkušenost proti americkým puškám v rukách vycvičených střelců. Opět shromáždí dvacet vykupitelů, Joellin mezi nimi nechybí. Hlásí se i Vulco, Montana by ho možná i vzal, ale Greenwood ho požádá, aby ho odmítl. Věří, že mu tím zachrání život alespoň pro tento den. Vasco odchází zklamáný.

„Carlosi, dejte se kupředu, jak jsme se dohodli, jasný?“ praví Montana ke svému zástupci.

„Dáme. A vy si dejte na sebe pozor,“ přikývne Oblitaz.

„Snad je zase zdržíme.“

„Chceš na ně číhat tady?“

„Ne, najdeme si příhodnější místo. Uvidíme podle okolností. Počkáme tady tak dvě hodiny a pak budeme postupovat pomalu za vámi. Snad všechno půjde zase podle našeho plánu, jako včera.“

„Dobrá. Zlomte vaz.“

Potřesou si rukama, kdoví, zda se ještě uvidí. Montana se dlouho dívá za odcházejícími.

„Hlídku mají Toelo, Fuerto a Sanchez, ostatní si můžou ještě zdřímnout!“ nařizuje Montana, sám si však lehnout nejde, byť velké kruhy pod očima ho o spánek žádají.

Kdyby se mohl Montana přenést o nějakou tu mílu dozadu, zjistil by, že vojáci právě pohřbili své padlé a kopyta jejich koní už zase tepají půsu soutěsky. Vpředu seržant Carrer se dvěma vojáky jako obětní beránci, další s odstupem za nimi.

Povstalci odpočívají. Jsou natolik unaveni, že ani úzkost a strach nedokáže odolat spánku. Po hodině vystřídá Montana hlídky, po další půlhodině vyrazí také na pochod. Vzadu jde Anaeso a Heaned. Vojáci v tuto chvíli jsou díky rychlému pochodu mnohem blíže, než povstalci tuší.

Asi po hodině najde Montana vhodné místo pro zahájení dnešních bojů. Střelci jsou pečlivě rozmístěni a začíná opět psychicky velmi náročné čekání.

„Chase, mohu se tě na něco zeptat?“ osloví Greenwood velitele.

„To víš že jo. Co tě trápí?“

„Je ten průsmyk nekonečný, nebo se nám podaří z něho někdy vyváznout?“

„Už dnes večer dojdeme na jeho konec.“

„Opravdu? Ale co pak?“

„Pak se jim snad ztratíme v horách.“

„Takže věříš, že máme ještě nějakou šanci přežít?“

„Věřím ... ostatně ty máš šanci největší.“

„Já? Proč? Protože umím dobře střílet?“

„Ne, ale protože seš Američan.“

„Američan? Nerozumím.“

„Když tě chytanou živýho, určitě tě nevodprásknou jak prašivýho psa. Jako naše lidi.“

„Chceš mě urazit? Myslíš si, že jsem takový zbabělec, abych vás opustil a vzdal se?“ načepýří se Joellin.

„Ne. Ale můžeš třeba bejt zraněnej a zajatej.“

„Ne,“ prohlásí rezolutně mladík, „Mě živého nedostanou!“

„Chase, to na ně chceš vážně čekat tady?“ přeruší jejich rozhovor Fuerto.

„Jistě, co se ti nezdá?“

„Tak se ale strašně vzdálíme vod našich. A vydržet v dotyku s vojáky celej den je nemožný!“

„Nemožný? Je to nutný!“

„Nutný? Proč nepostupovat eště dál, dokud se nepřiblíží?“

„Musíme je zastavit, aby nedohnali ženy a děti. A tady je skvělý místo, kde je můžeme se vši parádou přivítat.“

Montana mluví pravdu. Jeho lidí jsou poschováváni v proláklínách, v husté vegetaci, za výstupkami skal. Mají ale i docela dobrou ústupovou cestu plnou podobných úkrytů. Ale na druhé straně to samé poskytne krajina i nepříteli, až začne útočit, to je ta pověstná druhá strana mince.

Joellin se vrátí do svého stanoviště. Nachází se hodně vzadu. Nevidí důvod, proč by měl zbytečně riskovat, jeho puška mu umožňuje střílet dobře i na větší vzdálenost. Už jeho otupělá mysl nacítí téměř žádné výčitky, když zabíjí lidi navlečené do vojenských stejnokrojů. Únava mu klíží oči, cítí jejich pálení, myslí zalétne ke své milé. Už jen málo mužů zůstalo v táboře. Velmi málo, pokud oni dnes padnou. Co bude zítra? Dohoní vojáci kolonu a co bude pak? Jak se budou chovat k dětem a ženám? Eleonora je mladá, určitě ji znásilní! Ne, to nemůže nechat dopustit. Ale jak tomu má zabránit? Připadá si nicotný, bezmocný... Výkřik ho probere z letargie.

„Vojáci!“ volá Luis Heaned.

Cože? Už? Vždyť je včera tolik zdrželi! Copak mají křídla, aby mohli létat?

„Klid!“ neopustí rozvaha Montanu, „V klidu se připravte! Hlavně ticho! Dobře se skrejte! Dokud nevystřelím já, tak nikdo z vás nevystřelí! Jasný? Nikdo!“ dodá a prstem ukáže i směrem ke stanovišti Američana.

Greenwood je natolik zaujat přípravami k boji, že se ani nestačí urazit.

„A pak, až vystřelím, tak miřte dobře! Ať těch všiváků pobijeme co nejvíc!“ povzbuzuje velitel dál své muže. Během chvilky je prostranství zcela vymetené, každý zcela skrytý čeká a potíci rukami křečovitě svírá svoji pušku.

Joellin si nasadí na svoji zbraň dalekohled se zaměřovačem. Ne, zbraň už není tak přesná, kolikrát už s ní udeřil o kámen, kolikrát už jí vláčel po zemi. Přesto ale zůstává ve srovnání s další výzbrojí povstalců unikátem, který musí dobrý střelec umět využít. Joellin si je jistý, že na půl kilometru, pokud by mohl v klidu mířit, by postavu trefil.

Dalekohledem už rozeznává jezdce. Jsou tři, další zatím nevyjeli. Ti tři to budou mít už brzy spočítané. Kdo jsou ti nešťastníci? Seržant Carrer a dva mladí vojáci, mexický Antonio Talio a americký Jim Lueger. Jedou si pro svoji smrt, jejich tváře vykazují napětí, ale i naději, že spatří nepřitele dříve, než na ně vypálí zákeřný a smrtící výstřel.

V dáli se objevují další vojáci, Joellin je pozoruje přes dalekohled. Ti tři už jsou třicet, dvacet metrů od předních úkrytů střelců. Nic zatím nezpozorovali, ale proč k sakru nedává Chase pokyn ke střelbě?!

Velitel je zkušený i rozvážný. Ne, dnes nedá nikomu z nich šanci, aby unikl. Teprve když projede Carrer kolem jeho úkrytu, otáčí se a pálí do seržantových zad. Jako ozvěna zahuláká salva z dvaceti zbraní. Všichni tři jezdci se válejí v krvi, nejeví známky života, jen Talio sebou ještě trochu škube. Jenže to už k němu dobíhá několik povstalců a bez milosti ho doráží kolbami pušek. Pro jistotu pár ran zasadí i druhým dvěma bezvládným tělům.

Joellin nechutné divadlo smutně pozoruje. Sám nevystřelil, proč plýtvat patronou. Mladičký hubeňour Alvar Gausia odepne Carrerovi šavli a teď s ní máchá, vypadá více komicky než nebezpečně. Důležitější je, že se zmocnili pušek a nábojů. Mrtvým stáhnou boty, ty se budou hodit. Oběma Američanům také svléknou uniformy, zakrvavené a prostřílené mundury pro ně značí symbol vítězství. Pokud dorazí živí do tábora, trofejí se tam budou chlubit.

Onlloy a Labas samozřejmě uslyší salvu a tak zastaví pochod. Čekají, co bude dál, ale vzduchem se nese jen zlověstné ticho.

„Tak ty už to maj spočítaný,“ prohodí Ruddell jako vždy bezbarvým hlasem.

„Co ste to řek, rotmistře!“ zaře Onlloy.

„Nic, jen že Carrer a ti dva kluci s ním sou vyřízený,“ zní lhostejná odpověď.

„Myslíte, že je zabili?“

„A nač si myslíte, že stříleli?“ zvedne rotmistr udiveně obočí.

„To je fakt. Ale to mi zaplatěj!“ rozčiluje se Onlloy.

„Chce vědět, co budeme dělat,“ tlumočí Sonsfool Labasův dotaz.

„Co bysme! Zaútočíme na ně. Do čela útoku četař Ketchman a šest lidí ... Sonsfoole, řekněte tomu mexickému bulíkovi, ať nám taky někoho přidá. Zajišťovat útok bude rotmistr Ruddell se třema nejlepšíma střelcema. Postřílejte všechno, co se jen pohne!“

„Máme vyrazit?“ zeptá se po pár minutách Ketchman s oddílem doplněným o tři mexické mladíky.

„A na co chcete čekat?!“ vyjede na něj nervózní Onlloy, „Na požehnání?! Dobře, dávám vám ho! Máte moje požehnání! A teď mi tu chamrad' zašlapejte do země!“

Labas se drží v pozadí, ani tentokrát do ničeho nemluví. A to chtěl být původně velitelem všech. Ovšem dohadovat se s tím americkým parchantem se mu nechce. Nadporučík Onlloy je rozzuřen na nejvyšší míru. Nejraději by se sám vrhl dopředu, ale uvědomuje si svou odpovědnost za celou skupinu.

Ketchman v čele svého úderného oddílu se přískoky blíží k místu, kde podle všeho povstalci rozstříleli jeho kolegu. Nikomu není do smíchu. Bulger, Raftan, Heady a Logan jsou ti vpředu.

„Už jdou, ti parchanti,“ bručí si pro sebe Montana, „Ale najdou tu dneska jen smrt!“

Jenže jeho muži ze předních úkrytů již pálí na vojáky a tím je upozorní na své úkryty. Začne přestřelka. Zatím zasílané pozdravy nenacházejí adresáty.

Vojáci se přibližují, povstalci nemohou ustoupit. Nápor musí odrazit za každou cenu. Až pak se budou možná moci stáhnout a přichystat další past či si jen vybudovat další pozice.

Ozývá se první smrtelný výkřik, povstalec Vasco Anaeso se hroutí do svého úkrytu, vojáci povzbuzeni prvním úspěchem se tlačí dopředu. Joellin se snaží nalézt velitele útoku, daří se mu ho identifikovat, teď jen najít vhodnou příležitost. První střela z Joellinovi ručnice hvízdá četaři kolem hlavy, druhá mu prolétává mezi paží a tělem.

Greenwood však znovu míří, čeká, až mu dá četař šanci ke třetímu pokusu. Míří jen krátce a jeho zbraň štěkne. Pravidlo do třetice všeho dobrého či zlého se vyplní. Ketchman se skulí za kámen, škube nohama a svírá si prostřelené břicho. Bolestí si hryže ret, má ho plný krve. Jako by mu v břiše někdo zapálil oheň.

„Krucinál! Ke mně!“ řičí.

Heady a Logan mu pomáhají, ruku k dílu přikládá i Mexičan Libero.

„Dostaňte mě zpátky,“ prosí.

Vojáci se snaží jeho pokyn vyplnit, jedni ho vlečou, další je kryjí střelbou, aby vzápětí také ustoupili. Ruddell si rve vzteky vlasy, snaží se ustupující vojáky zadržet, ale marně. Ti jsou rádi, že dostali záminku opustit olovnatou atmosféru a všichni doprovázejí zraněného velitele do bezpečí.

Montana vycítí možnost dalšího taktického tahu a dává pokyn k ústupu. Nenápadnému. Sem tam vypálí ránu, aby vojáky zmátl, teprve když jsou jeho lidé pryč z místa boje, ustupuje za nimi. Míjí mrtvého Vasca Anaesu. Hlupáci! Nechali tady jeho pušku! Copak se nehodí? Tělo asi třicetiletého kostnatého rolníka bude bohužel ponecháno na pospas kojotům a supům. Pokud se nenajde dobrá duše, která by ho pohřbila. Ale dobrá duše v této krajině zmítané občanskou válkou ...kdeže.

Už během ústupu vymýšlí Chase nový plán. Vojáci se už do nové pasti vlákat nenechají. Předchozí přestřelka pro povstalce dopadla dobře, zneškodnili čtyři nepřátele a sami přišli o jediného muže. Velitel je spokojen. Realizuje svůj nový záměr. Rozmísťuje vždy pětici střelců vzdálených od sebe asi padesát metrů. Celkem čtyři skupiny. Ta první vypálí na vojáky a stáhne se pak až na konec za podpory druhé pětičky. Na řadu pak přijde druhá pětička a hurá na konec. A tak dále. Snad jeho plán vyjde.

„Tos trefil ty, toho poddůstojníka?“ ptá se Montana Joellina, který kráčí zamyšleně vedle něho.

„Já? Ne,“ dělá udivený obličej mladík, „To asi někdo z tvých lidí,“ dodává.

Chase se mu dívá pátravě do obličeje, hledá v něm náznak ironie, jeho slovům nevěří.

„Fakts ho nedostal?“

„Ne, opravdu,“ zalže Greenwood podruhé. Už má dost všech těch díků, blahopřání, pochval, „Zeptej se svých lidí, kdo na něj střílel.“

„No, pravdou je, že já jsem na něj střílel,“ prohodí jakoby mimochodem teprve osmnáctiletý Alvar Gausia, v jedné ruce pušku, v druhé ukořistěnou šavli.

Joellin se ušklíbne a neřekne nic.

„Takže ho zabil ty?“ ptá se stejně starý mladíček Fernando Luen.

„No, měl sem dojem, že ho moje kulka minula,“ podívá se Gausia tázavě na Američana, který však zachová kamenou tvář, „Ale je možný, že ho moje kulka trefila.“

„Tak to seš teda hrdina,“ poplácá ho po zádech Montana.

Gausia se nenápadně rozhlíží, nenajde-li se někdo, kdo se bude k úspěšné ráně hlásit. Když nikdo nic nenamítá, uvěří i on sám. Snad mu tato víra pomůže v následných bojích, v každém případě má možnost být na chvíli hrdinou, co zabil šarži nepřítele. Na druhé straně, už teď má chuť, aby začal boj, aby mohl všem ukázat svoji odvahu. Večer pak bude v táboře oslavován. Jenže zapomíná, že s jeho plánem musí souhlasit i druhá strana. Ta zatím vyčkává, takže bezprostřední nebezpečí Alvarovi zatím nehrozí.

Mezi povstanci panuje vesměs dobrá nálada. Zastavili vojáky, klepli je přes prsty, pravda, škoda Anaesa, ale tak to holt chodí. Jen Montana a Joellin, kteří jsou schopni vidět dál, nadšení nesdílejí. Vojáci určitě takovou bilanci nebudou chtít nechat dlouho nezměněnou, určitě se brzo pokusí srovnat účty.

Mají pochopitelně pravdu. Ještě nikdy nepanovala ve vojenské skupině tak bouřlivá atmosféra. Onlloy má pěnu u úst, řve, Ruddell mu přizvukuje. Labas se drží zpátky a v hloučku svých pár lidí, co mu ještě zbyli, láteří na neschopnost amerického velení.

„Jestli vokamžitě neroznesete ty bandity,“ řve Onlloy, „tak vlastnoručně postřelím ty, který se vrátěj!“

Vojáky cloumá vtek. Musí poslouchat nadávky nejhrubšího kalibru, není snad žádné zvíře, jehož jménem by v předešlých okamžicích nebyli velitelem počastováni. Ale nadporučík má svůj plán, chce své lidi rozběsnit, však oni už si najdou způsob, jak svůj vztek ventilovat. Někteří vojáci bezmocně podupávají, další křičí, mávají puškami.

„Tak už dost!“ přeřve všechno Onlloy, „Ticho!“

Nyní se ukáže, jaká panuje v jednotce kázeň. Všichni naráz zmlknou a očekávají rozkazy.

„Tak konec zábavy, vy flákači zasraný, teď musíte ukázat, že ste muži skutečně a ne jen proto, že možná některý i máte koule mezi nohama! Ruddelle, vemte si koho chcete, ale zažeňte tu verbež do prdele! Jestli ale ustoupíte, tak vám vlastnoručně ty vaše koule urvu a nacpu vám je do drčky! Rozumíte? Zabijte je, umlaťte je, uškrťte, rozpárejte, ukopejte, dělejte si s nimi co chcete, ale děte pořád kupředu! A nevracejte se mi, dokud neponesete na bajonetech jejich hlavy a cesta nebude volná! Tak na co čekáte! Kupředu!!!“

Jako vystřelení prakem vojáci vyrážejí. Labas pokyne svým mužům a ti se přidávají k dravému proudu. Američané se ženou jak smyslů zbavení, vztek za ponížení od Onlloy si vybíjí na těch mexickéjch parchantech. Kdyby jim teď některý padl do ruky, na místě by ho rozsápali.

Onlloy se dívá s radostí za svými svěřenci. Ti se už ustoupit neodváží. Obrátí se k těm několika, co na jeho pokyn zůstali.

„Vemte všechny koně, naložte všechno a pojedeme!“

„Pane!“ zasténá Ketchman.

„Co si přejete?“

„Nemám už naději a strašně trpím. Bude to trvat ještě několik hodin, než umřu. Pomožte mi!“

„Jak vám mám pomoc?“

„Půjčte mi prosím svůj revolver. Můj mi vypadl, když mě zasáhli.“

Onlloy na moment zaváhá, pak však podá svůj kolt do třesoucí se seržantovy ruky. Ketchman se zhluboka nadýchne, přemůže na chvíli bolesti, rychle si přiloží hlaveň ke spánku. Třeskne výstřel. Onlloy se sehne a s klidem zastrčí revolver zpět do svého pouzdra.

„Naložte ho už, kurva!“ pokyne chladně vojákům, zděšeným z předchozí scény.

Onlloy postupuje vpřed. Vojáci za ním vedou koně svých druhů. Jdou pěšky, bez potíží dorazí k místu, kde leží rozstřílená a polovysvěčená těla Carrera, Luegera a Talia. Onlloy svírá bezmocně pěsti a mne si svůj plnovous. Tohle mu zaplatěj, stokrát zaplatěj! Nechá mrtvé naložit, večer je pohřbí. Ale teď vpřed, dneska by už měl někde vpředu být Greenwood, stisknou ty parchanty pořádně mezi sebe. Pak se všem pomstí. Všem, nikdo nesmí vyváznout, ani jediná žena, ani jediný dítě. Pomstí Fonsona a další padlé! Už se těší, jak bude zabíjet, mlátit povstalce, který pochyťají. Nikdo nevyvázne!

Než se stačil Onlloy vyřvat, ustoupil Montana o hodný kousek. Jeho lidé zaujmou postavení tří pětetek. Čtvrtou mezitím zruší a udělají z ní zálohu, která doplní případné padlé ve třech peticích, které budou rotovat.

Zdá se, že je nemůže nic překvapit. Čas plyne utešeně dál, než by se jeden nadál, je jedna hodina. Slunce pálí, jsou propocení, zašpinění, páchnoucí, potřebovali by několikahodinnou koupel.

Všichni opravdu nechutně páchnou! Zatím se však koupou jen ve vlatním potu a občas i vlastní krvi. Asi kolem půl druhé na sebe obě nepřátelské strany opět narazí.

Ruddell poznává, že už povstalce dohnal, když mu po pravé ruce v tratolišti krve dohasíná mladičkový mexický voják Fernando Liboro. Montana mířil přesně. Houkne několik dalších výstřelů a pak zase zavládne ticho.

„Kupředu!“ velí rotmistr, který už nechce další mytí hlav od nadporučíka.

Ke slovu se tak hlásí střelný prach a slitina olova. Opět rozhodují zbraně, ale i lidská odvaha, houževnatost, vytrvalost. Pokolikáté už? Pokolikáté už se rozpoutává boj na život a na smrt, boj muže proti muži, boj o každé stanoviště, o každý metr kaňonu?

Má smysl dál boj popisovat? Už se začíná stávat stereotypní, jako by nějaký soubor stále hrál znova a znova to samé divadlo. Jenže herci po tomto představení nevstávají, nedočkají se potlesku. Musí být nahrazeni jinými ochotníky.

Obě strany zatím plýtvají náboji, každý už zná zvuk rozplácávajících se kulek o kameny, každý už zná hvízdání ve strašně nebezpečné blízkosti. První pětka povstalců začne podle plánu ustupovat, vojáci se tlačí na jejich místa. Jak velká voda, byť pomalu, ale rozhodně.

Je až k nevíře, že při přestřelce, která s různou intenzitou trvá téměř tři hodiny, padnou jen tři lidé! Na straně povstalců jsou zabiti dva mladíci, Juan Botutos a Antonio Mamoren. Na pohled strašný, ale ve skutečnosti málo nebezpečný škrábanec na tváři utrpí Gabriel Buxachas. Šok ze zranění je horší než zranění samo. U vojáků padne jediný, mexický voják Veroniko Sabuco. Budiž mu země lehká.

Je kolem páté hodiny, ustupuje a postupuje se, občas padne rána, chvílemi dokonce několik v těsném sledu. Montana je na konci obranného valu a organizuje své šiky, když za sebou zaslechne koňský dusot. Je překvapen, pro každý případ volá Joellina a dva další, aby se připravili. Ukáže se však záhy, že jde o jediného koně a na jeho hřbetě sedí vydešený devatenáctiletý Hernandez Gerasimo. Oči vypoulené, tváře strhané, hrůza se v nich zračí na první pohled. Zpocený, vyčerpaný, přerývaně dýchající. Sotva stačí zarazit koně, kdyby udělal ještě pár kroků, už ho mohou vojáci sestřelit.

„Co se stalo?“ zesíná v hrozné předtuše Montana.

Mladík spíše padá ze sedla než seskakuje, nohy se mu podlamují, klesá na kolena, klepe se, hrud' se mu dme, nemůže popadnout dech.

„Tak co je?!“ doráží na něj Montana.

„Přepadli ... tam ... nás,“ vyrazí posel smrti přerývaně.

„Kdo koho přepad? Kde?!“

„Tam ... nás ... vojáci!“

„A koho přepadli?“ řve Montana na nebožáka, „Mluv už konečně!“

Chlapec ho chytá za ruku, slzy se mu valí z očí, vyrazí ze sebe slovo za slovem a každé představuje hřebíček za hřebíčkem do Montanovy rakve.

„Tam ... vpředu nás přepadli ... vojáci ... Spousty mrtvejch... ženy ... děti ... všechno. Všichni utíkají ... sem!“

„A co Oblitaz? Co dělá? Co dělá?“

„Ten už je taky mrtvej! Všichni ustupují ... v patách vojáci ... bude zle ... pomoc!“

Mladík klesá k zemi vyčerpáním a hrůzou. Choulí se do klubíčka a jeho tělo se chvěje vzlyky.

„Postarej se vo něj!“ nakazuje Montana Toelovi. Pak si k sobě volá Joellina a Fuerto.

„Co se stalo?“ nechápe Fuerto.

„Neptej se! Proboha, ani se neptej!“

„Co chceš dělat?“ chvěje se hlas Joellinovi.

„Musím dozadu! Budete je zdržovat jak to nejvíc půjde! Vy dva to tu budete řídit! Ručíte mi za to, že přes vás vojáci neprojdou. I kdybyste měli padnout do posledního muže! Jasný!?“

Montana už nečeká na odpověď, skáče do sedla určeného koně Hernandezze a žene ho zpět cestou, kterou sem dovezl nešťastného mladíka.

Joellin poměrně surově zdvihá Hernandezze Gerasima, bezohledně s ním třese a nutí ho opakovat to, co řekl Montanovi. Když ví, co potřebuje, prudce ho odstrčí, až se mladík udeří pádem o zem. V očích mladého Američana je zděšení, všechno slyší i Fuerto a Heaned, za chvíli už Jobovu zvěst znají i další. Nejraději by se rozběhli za Montanou.

Smrtný výkřik Enrique Sancheze je vrací zpět do reality. Musí bojovat, nesmí vojáky za žádnou cenu pustit. Musí se koncentrovat na boj, přitom se všem honí hlavou ty nejčernější myšlenky.

Joellin se třese o Eleonoru, Carlos Fuerto má ve předu tři syny ... nebo proboha měl?! Dvacetiletý Jose Dominguez, ten, který se onehdá málem pobil s Joellinem, nemůže zahnat myšlenky na matku, sestru, bratra. Ostatní členy rodiny mu už vyvraždili. Nuněz Maendro vidí před sebou zmrzačeného bratra. Co když jim spadl z nosítek? Jestli tam někde leží, tak ho vojáci určitě dobijí. Všichni zlostí zatínají zuby, chtějí zabít co nejvíc vojáků.

Vojín Georgie Heady se dostává až na několik metrů od zaponemvšího se Domingueze. Ten se kácí s prostřelenou klíční kostí, svíjí se bolestí a volá o pomoc. Zpátky se pro něj vrací Toelo a Nanes. Přesto má Heady k Josemu mnohem blíže. Joellin pečlivě míří.

Nad kamenem, za nímž skučí Dominguez, se objevuje puška a poté i hlava vojáka. Jose už cítí smrt, když náhle obojí mizí. Ne dobrovolně, Heady je o to Joellinem požádán takovým způsobem, že nemohl odmítnout. Toelo a Nanes za podpůrné palby ostatních odvlékají zraněného do bezpečí, na poslední chvíli, než by k úkrytu dorazili další vojáci.

Střelba houstne, ale pak se vytváří zase nárazníkové pásmo, při zachování kterého povstalci pomalu ustupují a vojáci pomalu postupují. Další hodinu brzdí nepřítele, což stojí život dalšího z nich, mladému Pedro Lopezovi prostřelí hlavu. Jeho krásné husté černé vlasy jsou rozložené na zemi, slepené krví a prachem.

Konečně se objevuje Montana. Zsinalý. Každý mu visí na rtech. Carlos Fuerto se zapomíná, žene se k Montanovi. Jenže neuniká pozornosti vojáků, takže klesá k nohám velitele, na prsou zbrocený krví. Ten ho zatahuje za výstupek skály, pozdě. Z posledních sil ho chytá Fuerto za nohu.

„Žijí?“

Chase chápe, že se ptá na syny.

„Ano, Carlosi, žijí,“ odpovídá se slzami v očích.

„To je dobře,“ chce říci Fuerto, ale vydává ze sebe jen zachrčení a klesá k nohám zvěstovatele dobré zprávy mrtev.

„Všichni na své místa! Bojujte! Nikomu nic neřeknu, dokud nebudeme v bezpečí!“ křičí Montana, „Asi pět set metrů vodsud je boční údolí, tam ustoupíme!“

Pálí jak zběsilí. Zrychlují ústup, čímž se nechá strhnout pár vojáků. Montana číhá v úkrytu a střílí na Raftana. Muž, který se včera znovu narodil, klesá dnes smrtelně zraněn. Logan se stačí včas stáhnout. Vzápětí střílí na velitele povstalců, ale ten je mrštný jak lasička, takže kulky dopadají jen do volného prostoru.

Nakonec se vzbouřenci stahují až k bočnímu údolíčku a v něm mizí. Tam již další střelci na Montanův rozkaz zajišťují vchod, ti co teď dorazili z boje se rozprchávají a snaží se zoufale najít své blízké. Vojáci na druhé straně zajišťují vstup proti úniku nepřítele a boj pro tuto chvíli končí.

Ten den ráno, druhého dubna roku 1916 se připravovala skupina vojáků k odjezdu. Velel v ní nadporučík Greenwood a poručík Omagua. Už v noci dosáhli ústí kaňonu, svůj vytýčený cíl. Za tmy nenašli žádné známky, že by tudy již povstalci prošli. Ráno znovu propátrali okolí, ale nikde žádný důkaz, že by tudy táhlo více lidí. Kolem desáté hodiny se sešli důstojníci k poradě..

„Já bych počkal tady,“ míní Mexičan.

„Já bych šel ještě dál,“ ujal se slova Stockton, „Tady je ústí kaňonu příliš široké, nebudeme moct nepřítele sevřít, bude se pokoušet probít, bude z toho zbytečný krveprolití!“

„Ale postřílíme je líp, až se na začátku týhle pláně rozvinou do šířky,“ namítl Omagua, když mu byl přetlumočen návrh.

„Rád bych se vyhnul jatkám,“ odvětil Stockton, „Myslím, že je můžeme přinutit, aby se vzdali.“

„To by bylo těžké, protože voni dobře vědí, co je čeká. Vědí, že milost vod svejch vojáků čekat nemůžou,“ upozornil ho Greenwood, aniž by něco překládal.

„Jistě, ale když jim zaručíme, že se ženám a dětem nic nestane...“

„To jim můžem zaručit jen velmi těžko. Nebudeme tu věčně, abysme je chránili. Jak s nimi Mexičani naloží po našem odjezdu, to sme mohli nedávno vidět!“

„Prosím, ale když je sevřeme v rokli...“

„V tomto směru s vámi souhlasím, musíme rychle najít nějaký těsnější místo. Tady by se nám skutečně mohli rozutíkat a proklouznout. Ne, určitě postoupíme trochu dopředu.“

„Tak to sdělte tomu vrahovi, ať to ví.“

„Proč vrahovi? Je to stejný voják jako my, plní jen rozkazy svých nadřízených.“

„Nikdy mu neodpustím masakr zajatců,“ stiskl zlostně rty Stockton.

„Rozhodli jsme se, že půjdeme ještě kousek dopředu,“ sdělil své stanovisko Mexičanovi Greenwood.

„Jak daleko?“

„Šel bych tak do oběda. Když na ně naše přední hlídky nenarazí dřív. Snad se to ústí rokle trochu zúží. Tady je otevřené údolí, tady by nám mohli někteří proklouznout!“

„Ale abychom se s nimi nestřetli nepřipravení,“ strachoval se Omagua.

„Zbytečné obavy, vepředu máme hlídku se seržantem Parrerem.“

„Dobrá,“ nezbylo Omaguovi nic jiného než se podrobit, „pojedeme tedy dál.“

Když dorazili na předsunuté stanoviště Parrera, poslali ho napřed a hlavní oddíl postupoval poměrně širokým údolím až do jedné hodiny. Pak Greenwood zarazil pochod. Mnoho spokojenosti s krajinou nepociťoval. Kaňon byl povážlivě široký, na dně pokryt křovisky a seschlou travinou, ovšem někde je prostě uvítat musí. Nikdo nepochyboval, že povstalec žene Paducat před sebou a že se mohou každou chvíli objevit.

Greenwood rozdělil své lidi do oblouku, tak aby pokrývali celý prostor. Omagua se svými lidmi zacelil mezery, které se někde vyskytly. Angril s kulometem se postavil do středu, kde si vytvořili stanoviště i všichni tři důstojníci. Teď, když bylo vše připraveno, se dali do jídla. Podřízení jejich příklad následovali. Jen tři hlídky s dalekohledy pozorovaly prostor.

„Pane nadporučíku?“ ozval se Stockton.

„Ano?“

„Chcete nechat na vzbouřence střílet?“

„Ano.“

„Bez vyzvání?“

„Jistě!“

„Pane nadporučíku, budou tam ženy a děti!“

„Vím. Snad je nikdo nezasáhne. Víte, že jsem vydal pokyn, ať se snaží ženy a děti šetřit!“

„Možná, že si myslíte, že jsem přecitlivělejší, ale ...prosím, postřílejte muže, který má pušky a můžou nám být nebezpeční. Ale ženy a děti? Když se začne bezhlavě střílet, bude těžký rozlišovat!“

„Ani mně se nechce dát rozkaz ke střelbě, to mi věřte,“ zvedl teď zrak Greenwood a dlouze se podíval do očí svého kolegy, dlouze, než dodal, „Vím, že možná zemřou i některý nevinný. Ale já musím především myslet na naše vojáky. Ty mi byli svěřeni! Když bandity vyzveme, aby se vzdali, rozhodně nesloží zbraně, ale budou se krejt a vzplane boj. Kolik těch mladejch chlapců, kterým velíme, na tenhle náš postup doplatí? Zařve tady? Když využijeme výhodu překvapení, zneškodníme mnoho jejich mužů, kteří by mohli zabít naše muže. Možná, že v tom zmatku zasáhneme i nějakou ženu nebo dítě. To se ale nedá nic dělat. Raději obětuji je než své vojáky!“

Stockton se odmlčel a přemýšlel o slovech svého nadřízeného, Omagua spokojeně o kus dál polykal konzervu. Přitisknutou mezi koleno, pravou rukou ji vybíral. Už si zvykl, že se musí obejít bez své levé ruky. Pro okolí však působil tak trochu jako výstražný případ, dejte si pozor, abyste takhle taky nedopadli. Ne-li hůř.

Vojáci se připravovali na boj duševně i fyzicky. Měli na paměti minulý masakr, po kterém se zvedl nejednomu z nich žaludek. A taky smrt tří z nich, jako odpověď nepříteli. Měli obavu, jak dnes všechno dopadne, nikomu se nechtělo podstoupit seznamku s olovem. V některých se ozývalo i svědomí, co když zase budou umírat ženy a děti? Trickett si pokuřoval viržínko, ten necítil nic, bylo mu všechno úplně jedno. Yeoman ležel rozvalen na zádech a pozoroval bleděmodrou oblohu. Haylden a Dam byli zamlklí, Dam pak vůbec nejedl. Zato Pascaloto se ládoval, spořádal i porci svého přítele Billa.

„Tak vo čem dumáš,“ kopl lehce do nohy Yeomana Pascaloto, když si našel chvíli mezi dvěma sousty.

„Tak, vo ničem, co mám k sakru dělat?“

„Něco mě napadlo,“ usmál se Joel.

„Jo? A co?“

„Že bysme si při tom útoku mohli třeba nějakou chytit ... no však víš.“

„Myslíš? Měl bys chuť, co?“

„Zase nějaký nepříjemnosti kvůli ženskéjm,“ podotkl Trickett a vyfoukl s výrazem slasti kouř.

„Proč ne. Tebe se nikdo neprosí, když chceš, tak si chyt' třeba nějakýho hezkýho chlapečka,“ utrl se na něho Yeoman.

„Jak to myslíš? Co je to za blbý kecy?“ ptal se dotčeně a rozpačitě Trickett. Nechali ho bez povšimnutí, což se ho dotklo ještě víc než předchozí poznámka.

„Když se naskytne příležitost, tak proč jí nevyužít? To je fakt. Otázkou je, co by na to řek nadporučík, jestli by to toleroval,“ přemýšlel nahlas George Yeoman.

„Proč bychom se ho ptali? Podívej, tady je všude plno křoví, zákoutí. Vodvlekli bychom jí někam stranou a tam bysme ...,“ nedokončil své tužby Pascaloto.

„Uvidíme. Ale kdybys na něco pořádnýho narazil, tak du do toho s tebou,“ odvětil Yeoman se smíchem, pak se obrátil na Dama a Hayldena a dodal, „Co vy dva, filosofové, vy si budete chtít udělat taky číslo? Když se naskytne příležitost, pochopitelně!“

„Když mi nějakou vopatříš,“ pokrčil rameny Sam, Dam mlčel.

„A co ty, Bille?“ dorážel Yeoman, měl radost, že se mu naskytá příležitost potrápiti svého o tři roky mladšího kamaráda, kterému někdy říkal v žertu vojín zajíček.

„Co já, co já,“ ozval se poněkud roztržitě postižený.

„Však si slyšel.“

„Jen jestli to bude umět,“ přisadil si Pascaloto.

„To nevádí, nemusí mít strach, my mu to vokážem a pak to může vopakovat podle nás,“ řekl George.

„Starejte se sami vo sebe!“

„Co ten podrážděnej tón, Bille?“

„Nechte ho bejt,“ vložil se do rozhovoru Haylden.

„Ty se do toho nepleť. Nebo to chceš taky naučit?“ promluvil Pascaloto.

Haylden se rozesmál.

„Joeli, ty mě chceš učit šukat? Běž se vysrat. To co ty, to zvládnu taky. A eště číslo navrch!“

„To určitě, to bych chtěl vidět!“

„Tomu rád věřím. Aby ses něčemu přiučil. Ale z toho nic nebude, najdi si radši nějakou starší vysloužilou kurvu, ta tě zaškolí.“

„To mluvíš z vlastní zkušenosti?“

Haylden jen pokrčil rameny, Dam se otočil ke všem zády a tvářil se uraženě. Toho využil Trickett a posunul se k němu blíž.

„Nic si z toho nedělej,“ řekl, „Voni sou hloupí.“

„Mně je to jedno.“

„To víš, je baví někoho nasírat, někdy sou nudný, ne?“ plácl starý voják mladého přes stehno. Ruka mu tam spočinula déle, než bylo Damovi milé. Nechal se ale i vzít okolo ramen.

„Vykašli se na ně. Já si s tebe srandu dělat nebudu, na mě se můžeš vždycky spolehnout.“

Dam se nervózně na Willa podíval, sundal mu co možná nejšetrněji ruku ze stehna, kam se zase potvůrka přesunula.

„Nevím, mám teď jiný starosti,“ řekl vyhýbavě a odsedl si.

„No jak chceš,“ stáhl se Trickett zpátky.

„Bille, jakej máš problém?“ ozval se zase Yeoman.

Odpověď nedostal.

„Tak Bille, nebud' už naštvanej, my tě taky připustíme,“ smál se George.

„No jo, my to tak nemysleli,“ omlouval se i Joel.

„Tak jo, necháme ho, ať se vyvzteká,“ mávl jen rukou Yeoman, „Však vono ho to časem přejde.“

„Nechte už toho. To se chcete hádat právě teď?“ ozval se Haylden.

„Proč právě teď? Čím je tahle chvíle význačná?“ ptal se Yeoman.

„Čím? Nevíš? Každou chvíli se můžou objevit ty hajzlové a vzít si tě na mušku!“

„To je kismet,“ odvětil Pascaloto.

„To určitě,“ hodil hlavou Sam, „Nechtělo by se mi chcípnout v týhle zasraný zemi.“

„Však k tomu nedojde,“ nechal se slyšet po dlouhé době Trickett, „Hned jak se vobjevjej, tak je nakrmíme volovem, že je chuť na střelení přejde.“

„To bude hrozný,“ vydechl Dam.

„Možná, Bille, ale účelný,“ podotkl Yeoman.

„Jo. Jenže asi budou zase zabité ženy a děti!“ řekl Haylden.

„A co? Hlavně když přežijeme my,“ byl se vším rychle hotov Joel.

„A co naše svědomí?“ pozvedl svůj roztěkaný zrak Dam.

„Svědomí? K čemu to je?“ odpověděl otázkou Trickett.

„Já nebudu litovat ani jednoho z nich. Ani ženy ani děti. Stejně by z těch smradů vyrostly stejný parchanti jako sou jejich tátové. Takže nikoho,“ poznamenal Yeoman.

„To zní strašně!“

„Možná, ale já ještě nezapomněl na Bedřicha! Eště furt ho vidím před sebou s tou dírou v hlavě! Ne, já je určitě šetřit nebudu, s chutí si do nich zastřelím!“

„Ty na který chceš střít nikomu nic neudělali,“ řekl tiše Dam.

„Možná, ale je mi to jedno. A možná zabili někoho jinýho,“ řekl s nenávisí v hlase Geroge, „Já nezapomínám. S chutí pošlu pár těch trhanů na vonen svět. A výčitky svědomí? Blbost. To bych měl, kdybych nepomstil Bedřicha!“

„Seš vodpornej,“ uklouzlo Damovi a hned svých slov litoval. Yeoman se na něho zle podíval, neřekl ani slovo, jen se otočil zády.

Debatu na chvíli zmlkla, čehož využil Trickett, aby začal vyprávět bláznivé zážitky, oplzlé vtipy o Mexičanech, které si vymyslel a kterým se nikdo nesmál. Poslouchali ho na půl ucha. Starý Will byl zvláštní figurka. Dovedl si získat sympatie mladých vojáků, ale teď, když s nimi byl neustále pohromadě, jim pomalu začínal lézt na nervy.

To, jak pořád dotíral na Dama mu také na popularitě nepřidalo, spíš začal být vytěsňován z jejich party, což nelibě nesl. Hlavní slovo začal získávat Yeoman, přesto, že si dělal ze všech legraci, měli ho rádi. Pascaloto toho moc nenamluvil, ale i on dovedl být vtipný. Haylden a Dam k sobě přilnuli víc, měli oba citlivější povahu, kladli si otázky, které si další nepřipouštěli a snažili se na ně najít odpověď. Teď však byli všichni podráždění, byť si nervozitu před bojem nikdo nechtěl přiznat. Každý z nich pociťoval v různé míře ve svém nitru strach.

Jak se den vlekl, neklid vzrůstal. Kolem půl třetí začal být nervózní i Greenwood.

„Jste si jistý, že potáhnou tady?“ ptal se svého mexického kolegy.

„Bezpochyby. Jinam nemůžou.“

„Podle vašich propočtů tu měli být už dopoledne. Jenže je už odpoledne a nikde se nic nehýbe! Je to divné.“

„Asi se zdrželi víc, než jsme počítali. Maj ženy a děti, možná raněný a nemůžou postupovat tak rychle.“

„Kdyby Bůh dal. Nerad bych tu čekal na někoho, kdo už je někde za horama.“

„Však voni přijdou!“

Jako kdyby byl Omagua prorok. Sotva svá slova dořekl, přihnal se vojín Frederick Tench a hlásil, že v dáli jde skupina lidí. Greenwood se bleskurychle otočil, chopil se dalekohledu a nemohl než dát pozorovateli za pravdu. Skutečně se blížila početná skupina mužů, žen a dětí. Rozradostnění, že už konečně přicházejí k východu z proklatého kaňonu, kde tolik z nich zanechalo své kosti. Možná i proto trochu zapomněli na opatrnost. Šli v houfu, nevyslali zvědy, v čele krácel Carlos Oblitaz, který byl za tuto hrubou chybu zodpovědný. Hned za ním rodiny Lunarovců, Muelovců, Euritovců, mnozí a mnozí další. Netušili, že kolem dokola na ně číhá smrt, za kameny, keři.

„Pane, v čele de velký množství žen a dětí. Když na ně dáme střílet, je téměř vyloučený, abysme je také nezasáhli!“ upozorní Stockton, pozorující rovněž dalekohledem houf uprchlíků.

„Teď už se nedá nic dělat. Hlavně se nesmíme předčasně prozradit,“ odvěti Greenwood.

Povstalci se blíží každým okamžikem. Siluety lidí se už dají rozeznávat pouhým okem. Vojáci se tisknou do svých úkrytů, čekají na pokyn velitele. Ale ten je klidný, stále je ještě mnoho času. Vzbouřenci jsou stále ještě pět set metrů daleko. Čtyři sta, tři sta, dvě stě. Stopadesát. Vojáci zatajují dech, pušky se jim chvějí ve zpocených rukách. Greenwood se pomalu, pomaličku otáčí na Angrila, ležícího za zamaskovaným kulometem.

„Palte!“ říká sotva slyšitelným hlasem.

Voják rozumí. Tiskne spouštěcí zařízení stále větší silou, už překonává odpor a teď. Ozývá se první rána, druhá a pak spousta dalších. Vojáci se vynořují ze svých ukrytů a pálí do chumlu, který se vytvoří. Naštěstí pro povstalce se ti po prvních ranách rozbíhají po planině, vrhají se k zemi, plíží se z nejhorších míst, utíkají. První střelba však svůj účinek má, sténání a chroptění zaniká v neustálém třeskotu zbraní.

Carlos Oblitaz leží na zemi bez hnutí s prostřelenou hlavou, devatenáctiletý Manuel Ereira je jak cedník, dva pětatřicetiletí bratři Edan a Lopet Lunarovi mají také již zrak vyhaslý. Dvacetiletá Luisa Muelová tiskne ruku mezi ňadra, kam ji zasáhla střela, celé tělo se jí chvěje ve smrtelné křeči. Mrtvé jsou i dvě děti, dva bratři, desetiletý Miel Lunar a o tři roky starší Alvar.

Tito lidé klesnou hned po prvních výstřelech, další teď kličkují po rovině a vojáci po nich pálí jak na střelnici. Třináctiletému Juanu Euritemu trhá projektil košili mezi lopatkami, padá k zemi, chvíli škube nohama, pak už leží zcela klidně. Gonzal Oblitaz vleče svoji milou Editu, za nimi běží její bratr Enrique. Náhle Edita padá. Gonzal myslí, že jen zakopla, chce ji pomoci vstát, ale dívají se na něj jen dvě bezduché oči. Její tvář je zalitá krví. Oblitaz klesá na kolena a je mu jedno, že všude kolem fičí kulky. Enrique Lunar vidí, co se stalo sestře. Už předtím viděl mrtvého otce. Celá rodina je zdecimována! Tohle přece musí skončit! Rozbíhá se přímo proti puškám, ruce rozpražené.

„Nestřílejte! Nestřílejte!“ křičí.

Neposlouchají ho, je skosen hned několika kulkami.

Gonzal Oblitaz zůstává sedět u mrtvé, snad by se nezvedl, dokud by ho tam neubili. Naštěstí se tu jak *deu ex machina* objevuje Vasco Vulvo, chytá přítele za ruku a vleče ho pryč. Kulky kolem nich létají, ale jako zázrakem probíhají nejhorším úsekem nezasaženi.

Křičící muži, ječící ženy, řvoucí děti, to vše se žene bez ladu skladu pryč. Až hodně daleko z dostřelu se zastavují, šikují a hned pokračují v ústupu. Hernandez Gerasimo se na popud několika dalších vsedá na koně a žene se za Montanou.

Vojáci ale postupují dopředu, v čele kráčí Greenwood a Omagua. Náhle se Greenwoodovi zdá, že se něco hýbe za keřem. Vypálí tím směrem ránu, zvedá se postava, nadporučík tiskne kohoutek znovu a povstalec klesá. Zraněn se vleče dál. Americký velitel vystřelí ještě dvakrát do pohybující se trávy. Pak se jde opatrně podívat na svůj úlovek. Obrátí nohou Mexičana na záda a trochu se zapotáčí. Hledí na něho dohasínající oči patnáctiletého Jose Eruita, jeho ruce a nohy sebou

ještě šhubou v posledních křečích. Zabil mladého chlapce, který vůbec neměl zbraň! Ale nedá se nic dělat, otřesen pokračuje dál.

Ještě jedné skupině vzbouřenců hrozí nebezpečí. Krčí se zrovna nedaleko místa, kde prochází Truckett a jeho kumpanie. Tisknou se k zemi v naději, že je vojáci přejdou. Objeví je. Padá několik ran. A pak vyšlehává oheň z ručnice asi pětadvacetiletého Anibala Eruiteho. Yeoman se chytá za prsa a s tichým zaúpěním klesá. Vzápětí padá mrtev i úspěšný střelec. Jeho o něco mladší bratr se svíjí s průstřelem břicha. Dorážejí ho pažbami a bajonety. Křoví, kde se schovávají další je obklíčeno. Náhle vybíhá dvacetiletý Miguel Eruite, padne rána, chlapec klesá. Dam si zakrývá oči.

Vojáci se vrhají se do křoví, riskují, ale na to teď nemyslí a vytahují ty, co se tam skrývají. Jen jeden se vpíjí do země o něco dále a nikdo si ho nepovšimne. Jde o devatenáctiletého Gonzala Eruite. S hrůzou se dívá před sebe, mezi zajatými je i jeho matka, stále ještě vcelku pohledná žena, sedmatřicetiletá Eleonora.

Důstojníci vpředu nemají čas se dívat, co se děje za nimi. Jejich jediným cílem je neztratit kontakt s nepřítelem. Nevidí tedy, jak někteří vojáci bodají do mrtvých bajonety, aby měli jistotu, že už určitě nepovstanou. Dvě mladé zabité dívky Luisu Muelovou a Editu Lunarovou svlékají do naha a komentují jejich těla oplzlými slovy. Litují, že jsou už mrtvé. Nakonec do nich alespoň párkrát lehce bodnou a jdou dál, třeba se ještě bude někde zabíjet.

Vzadu tak zůstává už jen skupinka kolem umírajícího Yeomana. Je v ní Truckett, Pascaloto, Haylden, slzíci Dam, Tench a dva mexičtí vojáci, nám již známí popravčí Emanuel Postilla a Felix Coquimb. Ti zatím čekají, nevědí, co chtějí jejich američtí kolegové se zajatci dělat, oni už by je dávno zastřelili, ale bojí se popravu vykonat bez souhlasu spojenců.

Zatímco Tench a oba Mexičané hlídají s namířenou puškou zajatce, ostatní Američané klečí kolem zraněného kamaráda.

„Tak co, kolik je komu let?“ ptá se Coquimb mužských zajatců. Ti mu vyděšeně odpovídají. Gasparu Muelovi je dvaadvacet, nebohému Fernandu Santosovi devatenáct, Anibalu Lunarovi čtrnáct a Vasco Huadcezovi dvanáct.

„Víte proč sem se ptal?“ šklebí se Coquimb na zajatce, „Budete už brzo usmrcený, ale chci v tom mít pořádek, vezmeme vás podle věku, pěkně po řadě!“

Všichni se klepou, něco křičí, Tench rozhovor nervózně pozoruje, ničemu nerozumí.

„Hele, Emáne, jdi tam k tomu křoví a nařež pruty, pro všechny tady, pořádný, pěkně silný, víš co mám na mysli, uděláme jim uličku!“ říká Felix svému kolegovi, který přikyvuje a odchází. Felix pak pokračuje v psychickém trápení zajatců.

Yeoman má zavřené oči, stále ještě dýchá, krev mu vytéká z rány na prsou, byl zasažen do velké blízkosti srdce, ne-li přímo do něho. Vlastně už je v agónii, nikoho nepoznává. Pascaloto zatíná ruce zlostí, Truckett smeká, Haylden se beze slova se vzrůstajícím hněvem dívá do dálky a Dam otevřeně pláče.

„Já ti dneska nadával! Odpusť mi, Georgi, odpusť mi,“ vzlyká Bill.

Umírající neodpovídá, jen chropění vychází z jeho hrdla, takové temné, jako by přicházelo už z druhé strany.

„Ten už ti nevodpoví,“ bere Truckett Dama kolem ramen.

„Jasně! A my ho pomstíme!“ zvolá náhle Pascaloto a vstává, „Podívejte, naši mexický kamarádi se už vo ně staraj!“

Mluví pravdu. Oba mexičtí vojáci vytáhli z hloučku Gaspara Muelu a teď ho mlátí do zad na palec tlustým klackem. Příliš se jim týráni však nedaří.

„My pomůžeme,“ přichází Pascaloto. Má v sobě obrovský hněv. Chytá zajatce za ruce, snaží se ho převrátit na břicho, což se mu po chvíli daří. Felix mučenému přiklekává nohy, Emanuel mu strhává košili ze zad a pak ho mlátí. Vší silou. Ale jen několik ran, pak toho nechává. Vstává a naznačuje Američanům, že má jiný nápad a ukazuje jim na další klacky, které přinesl.

„Já si dám taky ránu!“ vykřikuje vzteky bez sebe Haylden.

„Já taky!“ volá Pascaloto.

Každý z nich se chápe tlustého čerstvého prutu.

Coquimb jim naznačuje, aby se postavili proti sobě, sám tak činí s Postillou taky. Pak ukazuje na Dama a Trucketta a pak na zajatce. Začínají chápat. Postaví se proti sobě, zajatec bude muset mezi nimi proběhnout a oni ho budou bít. Chápe i Tench, ale ten má pušku a hlídá, proto rýpe hlavní do Muela, jako že má vstát. Přichází zoufalý Dam, bere do ruky klacek, hrozná bolest mu zatemňuje rozum. Ale ne natolik, aby si v poslední chvíli neuvědomil, co se po něm chce.

„Ne, to ne,“ odhazuje Bill klacek.

„Ty nechceš pomstít George?!“ křičí mu zblízka do tváře Sam.

„Jo, ale ...“

„Tak si vem ten klacek Bille a nesar mě! Dělej!“ poroučí mu. Chvějící ruka Dama se znovu chápe prutu.

„Tak pudem na to?“ blýská se vzrušením v očích Trucketta.

„Jasně, deme,“ přikyvuje Haylden. Šest vojáků s klacky stojí proti sobě, na zemi stále sedící Muelo chápe, co ho čeká. Klepe se strachy.

„Ale měli by se napřed svlíknout, aby pořádně ty rány pocejtili!“ říká náhle Truckett, „Už sem to zažil, musej dopadat na holou kůži, pak maj ten pravej účinek,“ přidává vysvětlení.

„Máš pravdu,“ přikývují Pascaloto i Haylden, vystupují z řady a jdou k povstalcům. Strahávají mu zbytky košile, pak se mu nepřiliš úspěšně snaží stáhnout i kalhoty. Jejich záměr vzápětí pochopí i oba mexičtí vojáci.

„Svlíknout!“ přistupuje k zajatci Felix, sráží ho zpět do skupiny všech čtyř. Ten váhá. Nastává nerozhodná situace.

„Tak jo,“ obrací se Coquimb ke všem zajatcům, „Myslím, že ste pochopili, co vás čeká. Všichni tady proběhnete tou uličkou. Když to odmítnete, tak vás napřed vyklestíme a pak vás pomalu zabijeme. Když poběžíte a proběhnete pětkrát, máte šanci, že vás necháme žít. To se pak uvidí. Tak co si vyberete?“

Mlčí, vědí, co provedli Balbusovi a nepochybují, že jsou schopni barbarskou věc spáchat znovu.

„Tak, všichni, hadry dolů! A rychle!“ vyštěkne náhle prudce Coquimb a vytahuje nůž, „Úplně do naha, vy psi prašivý! Ani kousek hadru vás chránit nebude!“ mává výhružně nožem a ukazuje s ním k rozkroku zajatců.

Lekají se a začínají plnit jeho rozkaz. V krátké době tam stojí všichni čtyři nazí, stydlivě si zakrývají přirození.

„Tak,“ pokračuje s ďábelským úsměvem Coquimb, „Jdeme podle věku. Vy tři sednout a ten nejstarší nástup!“

Muelo jako ve snách klopýtá k vojákům, kteří už zase vytvářejí uličku.

„Tak běž!“ křikne na něho Felix.

Muelo se rozbíhá, snaží se krýt jednou rukou hlavu a druhou rozkrok, údery klacků mu způsobují bolest a trhají kůži, z ran se začíná vylévat krev.

„Zpátky!“ řve na něho Coquimb.

Běží podruhé, klopýtá potřetí. Na konci klesá na kolena, je samá krev.

„Tak ještě dvakrát, nebo chcípneš!“ řve na něho voják.

Na konci čtvrtého běhu padá Gaspar na kolena, rána klacku Postilly do nechráněné hlavy mu způsobuje mráčky. Ten poté nohou odvalí bezvládné tělo stranou.

„Tak další!“ obrací se Coquimb ke skupině třesoucích se zajatců. Fernando Santos jako ve snách vstává a klopýtá na začátek uličky. Po chvíli už řve bolestí, vydrží tři proběhy, pak mu tělo vypovídá službu. Trickett mu zasazuje několik ran do hlavy, už se nehýbe, tak ještě jednu, pro jistotu.

Na start se plíží Anibal Lunar. Nelze přehlédnout, že je ještě chlapec, sotva nějaké to chmýří. Ale zdá se, že takový detail nikomu nevadí. Hoch řve bolestí už po prvním proběhu, klečí na zemi a nemá sílu se pokusit o druhý. Trickett ho kope do boku a do stehů a nutí ho vstát. Nakonec ho vlastně zvedá a strká mezi vojáky. Anibal klesá uprostřed. Rány dopadají na ležící tělo, které se téměř přestává hýbat.

„Vstávej, hovno vydržíš,“ mrskne Trickett po ležícím Lunarovi bajonet a způsobuje mu menší ránu na boku. Pár ran a chlapec ztrácí vědomí zcela.

„Tak poslední, pod, ty štěně zasraný!“ řve Coquimb na Vasca Huadceze. Ten se jen klepe hrůzou a není schopen vstát. Tench si přehazuje pušku přes rameno, přichází k chlapci a zvedá ho. Jeho hubené dětské tělo se celé chvěje.

„Ne, to ne, dyť je to ještě dítě!“ odhazuje klacek Dam.

Ale to už strká Tench malého Mexičana do uličky, bušení klacky začne a skončí s prvním proběhem. Kluk stočí tělíčko do klubíčka a jen tak sebou trochu trhá

„Už mě bolí ruka,“ odhazuje klacek i Pascaloto.

„Tak se podíváme na tu kurvu, ne? Říkals, že chceš šukat, ne? Tak se do toho dáme,“ zvolá hrubým hlasem Haylden, jako by ten hlas vůbec nebyl jeho, jako by přicházel odněkud z hlubin pekla.

„To je fakt, deme na to.“

Coquimb si naopak jde pro pušku, Postilla s Trickettem odtahují zbitá těla trochu stranou a kladou je na záda vedle sebe. Zbití jsou napůl v bezvědomí, napůl přišli k vědomí, v každém případě nemají šanci se bránit. Coquimb se vrací s puškou v ruce a bez jakýchkoli okolků střílí do břicha Gaspara Muelu. Ten sebou škubne, ale to už se hlaveň obrací proti břichu Fernanda Santose. Očima zalitými krví jako by v mlze vidí mladík hlaveň pušky, snaží se marně zvednout asi přeraženou ruku na obranu, pak slyší ránu a cítí hroznou bolest v břiše. Následují další dva výstřely.

„Maj co chtěli,“ pozoruje Trickett zkrvavená těla, která sebou sem tam cukají ve smrtelných křečích. Je mu jasné, proč zajatce Mexičan střílel do břicha. Nechce, aby umřeli hned, ale aby ještě chvíli žili a trpěli, než pro ně přijde konečně vysvobození v podobě smrti.

Celé úděsné divadlo pozoruje Gonzal Eruite úplně ztuhlý hrůzou, pomočený strachy. Ne, nesmí se prozradit, nesmí ...jinak ho čeká taky peklo, mučení ... ale oni teď jdou ubližovat jeho matce! Synovská povinnost mu velí ji jít bránit, není ovšem schopen udělat jediný pohyb, celý se chvěje, zakrývá si oči a tají dech, má strach, že mimoděk vykřikne ... Zaboří hlavu do trávy, obličejem k zemi, málem se udusí, naštěstí jeho steny vojáci zaujatí svým zběsilým počínáním neslyší.

Eleonoru Eurietovou, která rovněž ztuhlá hrůzou sedí jak bez ducha na zemi, svlékají, nedbají na její tiché prosby. I ty posléze přestanou, žena upadá do jakéhosi otupění, vypíná rozum a vnímání, jako by její duch opustil tělo, které se stává předmětem zájmu vojáků.

„Je sice ještě docela festovní, ale hrozně špinavá a páchne,“ říká Pascaloto a stahuje si kalhoty. Tench drží ženu za nohy, Haylden za ruce.

„Tak se na šoustání vyser, když nechceš a vyměň mě,“ slyší se říkat Haylden.

„Tak to ne,“ pokleká Pascaloto a za chvíli už vstupuje do ženy. Jde na věc zhurta. Po něm následuje Tench a jako třetí přichází na řadu i Haylden. Konečně je i on hotov, zastrkává své náradí a zapíná si kalhoty.

„Eště někdo?“ ptá se se smíchem Pascaloto.

„Ne, nechci,“ odmítá Trickett.

I Coquimb a Postilla vrtí hlavou, zdevastovaná a krvácející žena opravdu moc vábně nevypadá. Věří, že si později najdou jinou, mladší a v lepším stavu.

„A co ty Bille, pod' to zkusit,“ obrácí se Joel na sedícího Dama.

„Já? Já nechci!“ vykřikuje oslovený mladík hlasem plným odporu a zoufalství.

„Nechce? Von není normální?“ ptá se zdánlivě lhostejně Tench.

„Ale jo, akorát je trochu přecitlivělej,“ odpovídá Pascaloto.

„Má pravdu, vono je to taky pěkně starý maso, ale co naděláš, když tady lepší nenajdeš ...“

„Tak Bille, pod' a nedělej drahoty,“ říká znovu Haylden.

Dam vyskakuje s hrůzou v očích. Je mu nevolno. Zírá na ženu, kterou tam drží s roztaženými nohama, pak se jeho zrak obrací na čtyři krvavé hroudy, ležící vedle sebe, ze kterých vychází lehké sténání a a občas sebou mrsknou. Cítí, že buď začne křičet, nebo omdlí. Ostatní ale chápou jeho vztek jako přípravu k nabízenému úkonu.

„Výborně, tak pod'. My tu kurvu eště chvilku podržíme,“ pobízí ho Pascaloto.

„Dej si eště jednou sám a na mě se vyser,“ vypraví ze sebe Dam, snaží se, aby jeho hlas zněl mužně, ale vydá ze sebe spíš záupnění.

„Dojděte pro něj, já tu potvoru zatím podržím,“ navrhuje Joel.

Haylden a Tench na sebe poťouchle mrkají. Přivlékají Dama až před roztažené nohy nebožáčky. Když ji Bill vidí tak zblízka, tak hrozně zbídačenou, vůbec nepocítuje touhu po ženě, ale žaludek v krku. Jen tak tak zastaví zvracení.

„Tak se do toho dej, Bille,“ směje se Pascaloto.

Žena teď polohlasně zasténá.

„Pust'te mě!“ zaječí nepřítelně Dam.

„Nežvaň! Kalhoty dolů a dej se do toho!“ pobízí ho netrpělivý Tench.

„Ne...“ zachrčí psychicky týraný mladík.

„Nestyď se,“ řehťá se bláznivě Pascaloto.

Všichni tři vojáci teď s ďábelskou radostí trýzní svého kamaráda.

„Mám mu pomoc?“ chápe se Tench Billova opasku. Dam se začíná bránit a kopat kolem sebe.

„Nech ho bejt,“ pouští bránícího se mladíka Haylden, „Když nechce, tak ať de do prdele. Přece mu ho tam nebudeme strkat,“ dodává a všichni tři se řehťají jak naprostí idioti.

„Co s ní?“ ukazuje Pascalovo na opakovaně znásilněnou Eleonoru Eruitovou.

„Nech ji bejt, ať si tady chcípne. Dem!“ mávne jen rukou Haylden, „Bille, pod' nám pomoc, vezmeme George.“

Dam neslyší, stojí tam jak hromádka neštěstí a znovu zírá na umírající čtyři lidská těla, připomínající jen jakousi chvějící se zarudlou hmotu.

„To já nechtěl...“ vyrazí ze sebe náhle Dam a z jeho krku se vyhrne proud zvratek. Pak se rozběhne jak smyslů zbavený. Křičí, ani sám neví co, běhá jak pomatenec kolem dokola, pak padá do trávy a vzlyká. Pušku, kterou tam nechal, mu bere Trickett. Haylden a Tench zvedají mrtvolu Yeomana. Starý Will vypadá jak vánoční stromeček, je ověšen všemi zbraněmi.

Třeskne výstřel, to Coquimb střílí do těla ženy, která se pokouší odplazit stranou. Pak jde i s Postillou za hlavním vojem. Dam po chvíli vstává, podvědomí mu říká, že tady zůstat nemůže, že

musí ke svým. Jako ve snách klopýtá směrem, kam jdou jeho kamarádi ... kamarádi, to určitě, ty zrůdy a kamarádi! Uvědomuje si, že je zcela bezbranný, kdo by chtěl, může ho lehce dostat. Možná by ale pak bylo dobře, říká si, aspoň by se mu ulevilo.

Vojáci pod vedením Greenwooda mezitím pronásledují prchající povstalce, nepřibližují se však na dostřel, vlastně jim jen zatarasí cestu ven. Jejich záměr je jasný. Musí je tlačit před sebou, dokud je z druhé strany nenapadne Paducat se svými lidmi. Pak svoje dílo dokonají.

Greenwood pokyne několika vojákům, aby se vrátili a přivedli koně a zásoby. S dalšími drží v šachu povstalce, kteří přehradili soutěsku a jsou připraveni se bránit. Po chvíli začínají nepřátelé ustupovat, střelba se teď ozývá i z druhé strany. Greenwood pochopí, už je mají v pasti. Vidí, jak se povstalci stahují do nějaké postranní rokle. Netrvá dlouho a z druhé strany přijíždí Onlloy a Labas. Ruddell zatím se svými lidmi zabezpečí vchod do rokle a čeká na další rozkazy od svých nadřízených.

Záměr se podařil, mají nepřátele v pasti. Z té rokle ven vede jen jedna cesta, stěny jsou tak příkré, že vyšplhat po nich je nemožné. Zítra je vezmou útokem a dorazí zbylé bandity, co přežili dnešek.

Cesta oddílu Chase Montany se chýlí ke konci, smyčka se definitivně zatáhla. Posledních pár hodin rozhodlo jejich osudu.

DESÁTÁ KAPITOLA

Boční rokle, kam se jako do svého posledního útočiště stahují Montanovi lidé, je poměrně dlouhá, v půlce se trochu rozšiřuje, ale má bohužel jediný východ. Kolem ji svírají strmé vysoké skalní stěny. Nedávají ani nepatrnou naději uprchlíkům je zdolat a uniknout z pasti. Ale snad taky ani možnost vojákům, aby sami na skalní masiv vyšplhali a postříleli povstalce v údolí jak králíky.

V údolíčku není ani mnoho dřeva na oheň. Se vzbuřenci je zle. Skoro všechny zásoby postráceli při útěku, jsou rádi za spásu holých životů. Divem už je jen dovlečení zraněných.

Montana ihned organizuje obranu východu a vchodu zároveň pro případ, že by se vojáci rozhodli ještě večer zaútočit. Ale jeho horečné snažení je zbytečné, nepřítel je pro dnešek uspokojen. Jeho plán vychází, chystaná past sklapla.

Z rokle se ozývá pláč, nářek, srdceryvné výkřiky těch, co někoho ztratili. Joellin svírá v náručí svou milenkou. Měl o ni takový strach, ona však vyvázla bez jediného škrábnutí. Měla dnes z pekla štěstí. Hned vedle ní sedí Vasco Vulco a konejší Gonzala Oblitaze. Zachránil mu život, ale Gonzal mu moc vděčný není. Ve své bolesti se domnívá, že by bylo lepší, kdyby ho také zabili. Ztratil bratra a dnes mu před očima zastřelili tu, do které vkládal své poslední naděje. Editu.

Rodina Edity Lunarové je zmasakrována dokonale, zachránila se jen matka, čtyřicetiletá Emilie Lunarová. Přišla o manžela, švagra a pět dětí! Není tedy divu, že se zhroutí a následuje paní Naperovou ve stavu šílenosti. Pokusí se zabít, v poslední chvíli jí vyrvou nůž z ruky. Musí ji spoutat, na roubík však už nemají psychickou sílu. Ona se jim odměňuje úděsnými pazvuky.

Osmatřicetiletý Gerasimo Huadcez zapomíná na své poraněné rameno a se svým synem, osmnáctiletým Loulem, hledá mladšího syna Vasca. Marně. Už se nevrátí. Mariana Oblitazová, utěšovatelka všech postižených a opatrovnice dětí, musí být dnes sama utěšována. Její manžel padl mrtev už po prvních výstřelech. Tři bratři Fuertové pláčou nad tělem svého otce, které z bojiště přivlekli na Montanův rozkaz. Ananie Dominguezová ošetřuje svého syna Joseho a děkuje Bohu, že ho zasáhli jen do klíční kosti a on dosud žije. Zároveň prosí Boha, aby své zranění přežil.

I Joellin je neobyčejně zamlklý a smutný. Další jeho přátelé přišli o život. O sourozencích Lunorových již byla řeč, chybí však i Fernando Santos.

Rozdělají malý ohýnek. Začíná být zima, i když přes den rozpálené skály zatím dýchají teplo na choulící se vězně. Montana si prohlíží svoje lidi. Tak žalostný pohled ještě nezažil. Kdo bude zítra chránit vchod? Napočítá dvaadvacet mužů, z toho ale má patnáct lehčí či těžší zranění. A taky dvacet pět mladíků mezi šestnácti až devatenácti roky. Jak s nimi má proboha zadržet vojáky?!

„To jsme to dopracovali, co?“ pokusí se Joellin o žertovný tón a posadí se vedle Montany. Ani jednomu však do smíchu není. Znavený Chase vypadá jak přízrak z podsvětí.

„Tohle je konec, definitivní konec,“ brumlá.

„Já vím,“ přikývne Joellin, „Odsud už vede jen cesta na onen svět.“

„Nechceš se jim vzdát? Třeba si tím zachrániš život, nezabijou svýho,“ zeptá se Chase.

„Takhle nemluv!“ vykřikne mladík, „Už jsem ti jednou řekl, že mě živého nedostanou!“

„Možná by ses moh vzdát i s Eleonorou.“

„S Elou? Vždyť by ji určitě znásilnili! Zvlášť kdyby zjistili, že je moje dívka. Já zabil mnohé z nich.“

„Což ovšem voni nevěděj. Seš gringo a voni tě budou brát jako svýho. Tebe určitě. Seš eště mladej a máš život před sebou!“

„A co tihle?“ přejde do angličtiny Joellin, „Mnohý daleko mladší než já dnes zemřeli! Navíc, i kdybych se vzdal a voni mě nezabili, víš co by se stalo? Vodvedli by mě v poutech do Států, vobžalovali ze zabíjení jinejch vojáků. Čekal by mě soud, moje rodina by byla naprosto zostuzená! I kdyby mě náhodou neporavili, vo čemž pochybuju, skončil bych ve vězení, kde bych hnil do smrti. Ne, ani já nemám žádný rozumný řešení. Tohle mi už nikdy nenavrhuj!“

„Promiň, už se to nestane,“ vezme mladíka za ruku Montana a do jeho pravice vloží svou, „Budeme bojovat do poslední kapky krve,“ dodá.

Greenwoodovi se v očích zatřpytí. Chtěl s Montanou mluvit o něčem jiném, ale teď už nemá sílu. Hrozí, že by se rozbřečel. Ne, nemá na to, aby teď mluvil o smrti, když je tak blízko. Raději vstane a jde za Elou. Ta právě utěšuje Gonzala, který se schoulil do klubíčka a vzlyká. Cítí se tak strašně sám, tak strašně opuštěný. Jak je jen ten svět krutý a nespravedlivý. Nejraději by usnul a už se nikdy neprobudil. Anebo se probudil a zjistil, že všechno byl jen hrozný sen.

„Gonzale, i mně je všech líto, ale nesmíš se smutku poddávat. Zejtra nás to možná čeká všechny,“ říká mu právě Eleonora. Joellin se při jejích slovech zachvěje, mráz mu přeběhne po zádech.

„Zoufáním nic nevyřešíš, seš přece chlap, ne?“ mluví na zoufalce Vasco.

„Ne. Pláčem se nic nevyřeší,“ ozve se ze tmy Joellin, Gonzal vzhlédne, „Nesmíš plakat, ale musíš se zlobit! Zítra si vezmeš pušku a budeme s nimi bojovat. Ukážeme jim, že půjde o něco jiného, než střílet bezbranné ženy a děti!“

„Ano!“ vyskočí Oblitaz, „Budu je zabíjet! Než zabijou mě, tak se jim pomstím! Pomstím Editu a Francisca!“

„Správně, tohle je ta správná řeč! Ale teď by sis měl jít odpočinout, abys byl ráno čilý a nenechal se jen tak snadno zabít! Musíš se přece pomstít, ne?“

„Pomstím se, neboj,“ kývá hlavou Gonzal, tak strašně své nepřátele nenávidí.

Joellin vezme Elu za ruku a odvádí si ji. Vasco se natáhne vedle Gonzala, v jehož duši teď na chvíli převládá touha po pomstě nad malomyslností.

Může být tak kolem půl dvanácté, když se ozve několik výstřelů. Joellin se právě miluje s Eleonorou v jednom zapadlém koutku, jde asi o jejich poslední noc, tak si ji ještě chtějí naposledy užít. Rychle si natahuje a zapíná kalhoty. S vlající košilí v jedné a s puškou v druhé ruce utíká ke vchodu. Tam už stojí ve skrytu Montana.

Brzy se ukazuje příčina všeho zmatku. Nejde o žádný nečekaný noční útok vojáků, nýbrž americké hlídky střílejí na Gonzala Eruiteho, jediného z těch, který z čela konvoje přežil. Z celé rodiny zůstal sám, tři bratři mrtví, otec se strýcem taky, smrt své matky viděl na vlastní oči i s tím, co tomu předcházelo.

Mladík se plížil za vojáky. Původně chtěl zabít Felixe, který dorážel zajatce, ale pak se mu naskytla možnost dostat se ke svým. Využil tmy a nepozornosti hlídek, které vůbec nepředpokládaly, že by se někdo chtěl dobrovolně dostat do pasti. Vystřelili po něm, ale tma ho vzala pod svoji ochranu.

Hned padá houf otázek, ti, co někoho postrádají a neviděli ho umírat, se zaradují. Když přežil jeden, mohou i další! Když přišel jeden, proč ne další? Gonzal tento záblesk naděje hned udusí, přerývaně vypráví, čeho byl dnes odpoledne svědkem.

Jeho slova jsou úděsná, stejně jako jeho vizáž. Je celý od krve, jak si rozedřel ruce i nohy od plížení. Vypadá napůl šílený, na oděvu má zbytky vlastních zvratků, páchne od moči. Při svém vyprávění, napůl zmatečným, ale bohužel i tak pochopitelným, muži zatínají pěsti, ženy pláčou, děti se chvějí strachy. Když vyličí konec malého Vasca, jeho otec Gerasimo Huadcez začne hrozně křičet a nedá se utiшит. Jeho druhý syn Loul málem omdlí. Pak však bere do ruky pušku a chce jít okamžitě střílet na vojáky. Jen tak tak ho zadrží a odvedou.

Když se dostane navráťivší nešťastník k líčení, co provedli jeho matce, nemá už sílu hrůzný čin posílovat, zvedne se mu žaludek, začne se dávat. Už ale z něho nic nejde, je dokonale vyprázdněný. Ujmou se ho paní Flamengová a Cuiljanová. V jejich rodinách zatím nechybí nikdo. Stejně jako u Cubitasů a Equitovců. Všechny čtyři ženy teď pomáhají, kde se dá.

„To sou prasata, to snad není možný,“ zadržuje pláč Vasco, „Když pomyslím, jak musel chudák Fernando trpět,“ vyhrknou mu slzy doopravdy.

„Máš pravdu,“ říká s hlubokou bolestí v srdci Joellin, „Takhle se přeci nemohou lidi chovat. Takhle přece ne!“

Znovu se s Eleonorou přemístí do přítomnosti a soukromí, ale na milování už nějak ztratil chuť. To, co slyšel, je opravdu hrozné. Dlouho nemůže zabrat, únavě dá tentokrát velkou práci, než zklidní a přemůže mozek obtížený spoustou strašných myšlenek. Až za dlouho oba usnou ve vzájemném objetí.

Nakonec v neklidném spánku spočine celý tábor a ponoří se do ticha. Jen občas se ozve zasténání zraněných, zoufalý sten šílených žen, výkřiky ze spaní. Skutečně však bdí pouze hlídky a Montana. Ten sedí vedle malého ohně, hlavu složenou na rukách. Vypadá jako by dřímá, ale když zvedne hlavu, jsou jeho oči zarudlé a rukáv promáčený.

Ve vojenském táboře vládne lepší nálada, alespoň co se týká optimističtějších vyhlídek do budoucna. Na druhé straně je rmoutí smrt mnoha jejich kamarádů. Mexičanů zůstalo celkem i s Labasem a Omaguou třináct. Američanům padl major Paducat, nadporučík Fonson, seržant Carrer, četař Ketchman a deset vojáků, což je celá čtvrtina. Ti z dneška ještě čekají na pohřbení, zabalení v celtách. I Labas a Omagua lomí rukama nad torzem své jednotky.

Američanů zůstává i s důstojníky šestatřicet. Čtrnáct z padesátky, která triumfálně vyjela na dobrodružný výlet z pevnosti Fort Schiller chybí! I proto většina vojáků je tento večer dost zamlklá, přes neodiskutovatelný úspěch. Mají své nepřátele v pasti, jejich trestná výprava se chýlí ke konci.

Nadporučík Greenwood sedí stranou a necítí se vůbec dobře, stále se mu před očima objevuje tvář chlapce, kterého dnes zastřelil. Copak mohl tušit, že je tak mladý a není ozbrojený? Jenže výčitky svědomí není lehké jen tak potlačit.

Je voják, ale není kat bezbranných, i když dnes prolitá krev padá na jeho hlavu. Cítí i vyčítavý pohled Stocktona, byť ten neřekl doposud ani jediné slovo, ale také během celé akce ani jednou nevystřelil. Pouze prosadí, aby se čtyři vojáci vrátili a pohřbili mrtvé povstalce. Greenwood se neodváží toto jeho přání odmítnout. Určí Diggera, Kearsona, Claye a Milkese. Moc nadšení jmenování vojáků nejsou, ale Stockton prohlásí, že se druhý den pojede na jejich práci podívat a zkontrolovat je.

Určení hrobaři tak během noci zakopávají mrtvé, i ty surově umučené. Tento hrůzný objev si zatím nechávají pro sebe.

Ale ne všichni jsou v tísnivé náladě, nadporučík Onlloy a rotmistr Ruddell dávají najevo svoji radost. Mají přece povstalice tam, kde je chtěli mít, tedy v pasti, ze které není úniku. Spokojeně spolu klábosí a již se těší, jak se všemi nepřáteli zatočí.

Pascaloto drží stráž u mrtvoly George Yeomana, Truckett v klidu kouří cigáro, Haylden sedí u ohně zcela zamlklý, Dam zaleze stranou do koutka, bledý jak stěna, pohled roztěkaný. Skoro s odporem hledí na všechny ostatní. Naopak Postilla a Coquimb se chlubí svým kamarádům, jak pěkně dnes s bandity naložili.

Kolem půlnoci všechny vyruší příhoda s Gonzalem Eruitem, který dobrovolně vstoupí do smrtelné pasti ke svým druhům. Haylden se při incidentu také zvedne. Když se vrací, prochází kolem Dama. Pohlédne na něj. I když je jeho přítel ve stínu, světlo zajišťují plameny ohně, nemůže si Haylden nepovšimnout, jak se při pohledu na něj Billovi rozšíří oči hrůzou a mimoděk se odtáhne. V tu chvíli se sevře hrdlo i Hayldenovi. On se ho bojí! On se ho štítí!

„Bille, co je?“ vypraví ze sebe těžce.

„Nech mě, nech mě!“ skoro vykřikne Dam.

Haylden se nedá odbýt. Posadí se, i když zachovává dostatečnou vzdálenost od svého kolegy.

„Ty se na mě zlobíš?“ zeptá se stísněným hlasem.

Žádná odpověď.

„Ty seš naštvanej, že jsem tě nutil, abys tu ženskou ...“

„Ne, to ne,“ řekne rychle Dam, ale přesvědčivě jeho slova nezní.

„Tak co se teda s tebou kurva děje?“

Bill teď zvedne zrak a podívá se přímo do očí svého kamaráda. V tom pohledu je obrovský údiv nad tím, že se vůbec může někdo tak hloupě ptát. Sam se trochu posune blíž, aby mohl mluvit méně nahlas, dělá, že nevidí, jak se Dam znovu odtáhne.

„Jestli můžeš, tak mi promiň,“ pokračuje Sam, „Bylo to vode mě blbý, ale byli sme v ráži. Já tě nechtěl zesměšnit ani ponížit, věř mi! A promiň!“

„Copak nechápeš, že to je jen prkotina proti tomu, co se stalo?“ vysouká ze sebe s obtížema celou větu zoufalý voják.

„Jak to, že vo to nejde? Zachoval sem se k tobě strašně! Jako nejhorší svině! Urazil jsem tě, ponížil! Nutil sem tě, abys vopíchal tu ženskou a tím tě ponížil přede všema. To sem si v tu chvíli vůbec neuvědomoval! Nevěděl sem, že to tak bereš, byli jsme v nějakým transu nebo co ...“

„Já se přece nezlobím, že ste mě nutili tu ženu znásilnit. Teda ... přiznávám ... moc mě mrzí, jak ste se vůči mě zachovali. Zvláště u tebe,“ podívá se dlouze Dam do očí Hayldena, kterého tato výčitka zasáhne přímo do srdce, „Ale je to všechno přece složitější! To, co ste prováděli mně, to je taky svinstvo, který se asi mezi skutečnými kamarády nedělá,“ říká unylým hlasem a Sam se cítí hrozně, „Ale to já nějak překousnu. Ale copak ty vážně nechápeš, co hrozného se dneska stalo?“

„Vím, máš na mysli smrt George. Trápí tě, že ste se pohádali a von pak zemřel.“

Dam neodpoví, jen jako by nevěřicně zakrouť hlavou.

„Same, jestli vo tom chceš skutečně mluvit, tak poděme kousek stranou. Tady vo tom nechci mluvit,“ rozhlédne se Dam bojácně kolem dokola. Jeho hlas zní hodně naléhavě, hodně zoufale, ale Haylden by neodmítl, i kdyby tomu tak nebylo. Zvednou se a odchází z tábora. Truckett se za nimi dívá, po chvíli se zvedne i on a opustí prostor u ohniště.

Haylden a Dam ujdou notný kus, bez jediného slova klopýtají tmou. Když si Dam myslí, že už mají dostatečně zajištěné soukromí, posadí se na velký plochý balvan. Měsíc na obloze jim svítí

k diskusi. Zdálky by se mohlo zdát, že si jde milenecká dvojice špitat za svitu luny své sladké lži o velké lásce, ale není tomu tak. Problém, který si musí vyříkat, je jiný a určitě hodně bolestnější. Pro oba.

„Chtěl si mi něco říct,“ přeruší konečně ticho Haylden. Snaží se, aby mluvil co možná nejjemněji, aby přítele příliš nepoplašil. Dusno, které cítí, vůbec nesouvisí s poměrně chladným a svěžím nočním vzduchem.

„Ano, to sem chtěl, i když nevím, jestli zvládnou vo tom mluvit ...,“ zadrhne se Billovi hlas.

„Tak se vo to pokus.“

„Same, mmě je tak těžko. Já bych se nejraději ...se vůbec neviděl,“ říká Dam skoro plačky.

„To tě to tak vzalo? Máš pravdu, jsem pitomec! Pitomec! Ale já to tak nemyslel! Prosím tě, promiň mi, že sem ti tak ublížil! Já .. já sem ... já sem prostě blbec. Promiň.“

„Ty stále nechápeš, vo čem mluvím? Ty furt meleš vo tom, že ses zachoval ke mně jako prase a ne jako kamarád. Ale to je maličkost!“ vybuchne teď Bill, „Copak ty fakt nechápeš, co sem ti chtěl říct? Copak nechápeš, Same, že sme ... zločinci?!“

„Cože? Zločinci?“

„Jo! Ty nejhorší zločinci! Nejhorší ... vrazi!“

„Tohle neříkej! Copak si někoho zabil?“

„Jo! My všichni jsme je zabili! A co bylo předtím ...“

„Vo čem to žvaníš?!“

„Same ... já už se toho nikdy nezbavím! Už nadosmrti budu před sebou vidět ty jejich zkrvavený těla, jejich hrozný voči ... takový vystrašený, ale také vyčítavý! Jak tam leží, nahatý, zmlácený, plný krve ...pomalu umíraj ...ne, ne, to je hrozný!“ zakryje si Dam obličej rukama.

Haylden raději mlčí, nenachází vhodná slova.

„Same,“ pokračuje nešťastný mladík, „Já ... podívej, na těchle rukách je jejich krev. Jejich krev, nevinná krev! Víš ... mně bylo tak špatně, já ... já utíkal pryč. Ale kam? Před tím prostě nejde utýct. Zvracel sem, myslel sem, že snad umřu, jak mi bylo špatně! Nejradši bych si vpálil kulku do hlavy nebo si vrazil bajonet do prsou. Ale na to sem moc velkéj zbabělec!“

„Proboha! Co to říkáš!“ zděsí se Haylden.

„Copak ty nechápeš, co jsme udělali? My je mučili a pak zabili!“

„Nesmíš to tak brát,“ snaží se tlumit emoce Haylden, dýchá se mu hůř a hůř, rozepne si límec, ale tím si mnoho nepomůže.

„Same, my sme provedli něsco strašného! Same, já pořád vidím to malý dítě ... takovej malej byl, takový rozklepaný malý tělíčko ... my ho mučili, bili a nakonec ... ne, ne, já už nemůžu. Chci pryč, chci zapomenout!“

„Ale já ... voni přece zabili George!“

„To malý dítě ho zabilo?! Nebo ta ženská?! Nebo ten druhej kluk, co jsme ho ubili? Ano, ubili! Já ... já v týhle hrozný ruce taky držel klacek a také sem je mlátil! Byl sem velkéj zbabělec, než abych tomu zabránil! Nejradši bych si tu ruku usek, nemůžu se na ní ani podívat!“

„Mlč, proboha, mlč!“

„Ne! Nemůžu a nebudu! Vidím je pořád, jak zavřu voči, vidím je, jak se tam svíjej, křičej bolestí, jak strašně trpěj! A já sem tím vinej! Stejně jako ty, kterej mi strčil ten klacek do ruky a řek mi – bij je! Zabíjej! Já tě poslech! To, že předtím někdo jinej zabil George, to nás neovomluví! Já už asi nikdy nebudu šťastnej, vždycky to bude se mnou. A ty taky ...já když zavřu voči, vidím tu hroznou scénu. Nevím co dělat! Chce se mi běžet někam pryč, někam hrozně daleko. Nemůžu spát, bojím se zavřít voči! Copak ty nemáš žádný výčitky?! Představ si, jak trpěli ...“

„Zavři už hubu!“ ztratí nervy Haylden. Skoro nemůže dýchat, žaludek se mu tlačí do krku, zmocňuje se ho hrůza.

„Já nemůžu, Same. Já to musím říct, jinak ... jinak se zblázním!“

Haylden zvedne ruce směrem k hrdlu svého druha. Pak si ale místo škrcení sevře vlastní hlavu do svých dlaní.

„Víš,“ pokračuje Dam v hrozně obžalobě, „Já sem myslel, že vojenský řemeslo je pro chlapy, co se neboje, uměj dát ránu a sami ji přijmout. Ale tohle ... to je hrůza! Vždyť ty, kterej si mi vždycky připadal tak rozumněj, tys taky vyváděl jak pominutej! A já se taky přidal! Nikdy bych nevěřil, že sme něčeho takovýho schopný! Nejradši bych ze sebe serval uniformu a někam utekl!“

„Proč mi tohle všechno říkáš? Abys mě zničil? Myslíš, že já toho nemám taky dost?“

„Ty dost? Voni měli dost! Ty jejich vyčítavý voči, ten vyčítavej pohled, když viděli, že je čeká smrt, krutá smrt ...“

„Proboha, zavři už tu klapačku, nebo tě fakt uškrtním!“

„Udělej to! Anebo si přiveď ty své kamarády. Můžete mě taky zmlátit. A pak střílet do břicha!“

„Bille, prosím tě, zapřísahám tě, mlč!“

„Same, vysvětli mi jedno,“ nenechá se Dam odradit, „Jak je možný, že i ty ses tak choval. Já si to u tebe vůbec nedovedu vysvětlit. Myslel sem, že ti rozumím, že ty mě dovedeš pochopit, že seš kamarád, přítel! Nedovedu si to u tebe vysvětlit. Viděl jsem, jak tě ten minulej masakr sebral. A teď tohle! Byls proti zabíjení dětí. A my sme je dneska nejen zabíjeli, ale předtím i mučili! Ten nářek ... zní mi to furt v uších. Nemůžu se ho zbavit!“

„Bille ... já nevím co mě to popadlo. Snad jsem se na chvíli zbláznil! Víš, smrt George se mnou ... já se chtěl na někom pomstít!“

„Pomstili sme se dokonale. To je fakt!“

„Nemluv tak! Mě to taky trápí ... copak chceš, abych se taky nadobro zbláznil?!“

„Zbláznil? Já si myslím, že už sme všichni napůl blázni! Copak může dát někdo normální střílet do žen a dětí?! Pokud není blázen? Všichni sme blázni a vrahové!“

„Já už tě nechci poslouchat ...,“ povstane Haylden.

„Tak di pryč! Di pryč a nech mě bejt!“

„Ne, to ne!“ zarazí si Haylden, jeho kamarád vypadá příšerně. Dostane strach, aby si něco neudělal, „Já už ale nemůžu ty tvoje vobvinění dál poslouchat. Je mi zle!“

Náhle se mu zvedne žaludek. Nemůže nutkání zadržet. Během Damova vyprávění viděl znovu celou scénu, i teď se mu zjevují zakrvavená těla, svíjející se žena, vidí, jak ten Mexičan střílí, k tomu hrozný stres a potlačované napětí ... udělá se mu špatně.

Snaží se na všechno zapomenout a teď mu všechno Bill takovým krutým způsobem znovu ožíví. Navíc hrozně obvinění, jak zradil i svého kamaráda, který mu věřil. Ta slova ho dusí. Damovými ústy k němu promlouvá vlastní svědomí. Jak rád by vzal všechno zpátky! Ale Bill má pravdu, už nikdy nikdo nesmyje krev z jeho rukou. Navíc on donutil Billa, aby vzal ten klacek a tak ho dohnal k tomu šílenému činu. Jak se zmocnil té ženy! A co pak provedl Billovi, jak ho nutil, aby taky znásilňoval, jak ho k ní vlácel, jaké trauma mu způsobil. Ne, tohle mu Bill nikdy nezapomene. Nemůže zapomenout a prominout. Ztratil navždy svého přítele.

„Co budeme dělat?“ zeptá si Dam, když si jeho kolega otře ústa od zvratků.

„Nevím,“ zachrčí tázaný.

„Same, pod', utečeme vodsud!“

„Co je to za magorskej nápad?!“

„Proč? Zmizíme vodsud. Vykašlem se na armádu!“

„Nemůžeme přece jen tak zdrhnout! Dyť by to byla dezerce! Kdyby nás chytili, tak ...“

„Třeba nás nechytěj.“

„Co bys chtěl dělat v týhle zkurvený zemi? Kam bysme šli? Padli bysme do rukou banditů nebo vojáků, vůbec se tu nevyznáme! V prvním případě nás zastřeje, možná předtím budou mučit, v tom druhém nás předaj našim úřadům a ty už s náma taky zatočej!“

„Já vím. Je to šílenství. Ale všechno lepší, než tady zůstat!“

„Ne. To nejde. V žádným případě do toho nejdu!“

„Same, já tu nechci zůstat, já chci pryč,“ říká zoufalým a plačtivým hlasem Dam.

„Musíš ještě chvíli vydržet. Však to už brzo skončí. Už sou vobklíčený a brzo všechno skončí,“ blábolí Haylden. Taky by byl rád stovky mil daleko, ale má natolik rozumu, aby situaci neřešil dezercí.

„Jo, skončí to. Ale jak?“

„Jak? Prostě ...“

„Kolik bude zase mrtvejch? Na vobou stranách, než tu rokli dobudeme.“

„Bojíš se smrti?“

„Bojím. Proto sem se dneska nedokázal zastřelit, i když sem na to furt myslel. Ale možná to tak bude lepší, když mě zabijou, bude to zaslouženéj trest. Ale já mám strach, že vyhraje!“

„Cože?!“

„Dovedeš si představit to vraždění, když se dostaneme do tý rokle?! Myslíš, že budou ušetřeny ženský a děti?“

„Když se vzdaj...“

„Sám tomu nevěříš! Ženy budou napřed znásilněný a pak zabité. Děti? Děti se budou napřed tejrát a pak taky budou zabité. Už to nechci znovu zažít!“

„Bille! Musíme tu zůstat, musíme to vydržet! Prosím tě, neutíkej! Já ti slibuju, že ... že to už neuvidíš!“

„Tohle nemůžeš splnit! Když nebudeš vraždit sám, tak to budou dělat jiný. A ty to dobře víš! Tak mi tu nelži!“

„Když prorazíme do údolí, tak můžeš votamtud hned zmizet. Třeba nás předtím zabijou, třeba nás zraní. Ale neutíkej, prosím, neutíkej!“

„Já ... já sám ... myslel sem ... s tebou ... s tebou bych do toho šel!“

„Bille ... já sem rád ... víš, že bys chtěl utýct právě se mnou ...,“ blekotá Haylden, „Právě se mnou, kterej se k tobě dneska zachoval tak sprostě... kterej ti dneska tolik ublížil! Ale utíkat, to by byla další hovadina! Už sme jich udělali dost! Už si musíme dát na všechno pozor!“

„Dobře, Same,“ řekne po delší odmlce Dam, v jeho hlase zazní jistá apatie, „Zůstanu teda tady. Budu znova bojovat a střílet. Snad to brzo koupím a bude to rychlý!“

„Co to zase kecáš?! Ty chceš spáchat sebevraždu?!“

„Sebevraždu? Chtěl bych, ale nedokážu to. Nemám na to, abych se zastřelil.“

„Ale když se necháš schválně zastřelit, tak to je to samý!“ skoro vykřikne Haylden.

„To je vosud!“

„Hovno! Žádnej vosud! To je zase jenom sebevražda! Tím nic nenapravíš!“

„Třeba mě netrefej,“ mávne jen rukou Dam, sbírá v sobě sílu se zítra odkrýt před puškami nepřátel.

„Bille. Zapřísahám tě! Slibuju ti! Už ti nikdy neublížím! Budu ti pomáhat, budeme si navzájem pomáhat! Budeme držet spolu! Ale prosím tě, nechtěj umřít! Prosím tě! Pokud umřeš, budu vědět, že sem tvoji smrt taky zavinil. Že sem tě zabil! Jak s tím pak mám žít dál? Prosím!“

Nastane ticho. Oba mladíci jsou velmi vzrušení, nervózní, přízrak dnešního dne je daleko větší, než jsou oba v tomto věku schopni zvládnout. Napětí, fyzické strádání, neustálé obavy o vlastní život, smrt kamarádů, konfrontace s drsným násilím ... může se někdo divit, že osmnáctiletý Dam nebyl sto se s tím vyrovnat a uvažuje o sebevraždě?

„Dobře, Same, zůstanu. Ale nevím, jak to vydržím!“ řekl tichým hlasem.

„První dobřej nápad,“ zvolá radostně Haylden, „Musíme zatnout zuby a vydržet. A musíš se snažit přežít! Dát na sebe pozor! Žádný blbosti!“

Sam s přítelem hovoří další dobrou půlhodinu. Snaží se ho za každou cenu odradit od hrozného plánu, kdy se chce nechat zítra záměrně zabít. Je ale zoufalý, nemá žádné zkušenosti, neví jaká slova volit, aby ještě nepřilil olej do ohně. Zoufale se snaží být pozitivní, mluvit o delší budoucnosti ...

„Ale co když nakonec vopravdu přežijeme ...?“ položí otázku Dam a pátravě se dívá.

„Tak co pak? To teď není důležitý, budoucnost budem řešit potom ...“,“ protiřečí si náhle Haylden.

„Já už nechci zůstat v armádě!“

„Dobře. Slibuju ti, když to přežijeme, tak budeme společně řešit armádu a dohodneme se. Až se vrátíme domů, znova všechno probereme. Když se rozhodneš odejít, tak ti pomůžu!“

„To by bylo fajn,“ rozjasní se Damovi poprvé na zlomek sekundy tvář.

„Jasně, bude to fajn. Ale teď musíme vydržet! Tohle musíme udělat! Zatneme zuby, vydržíme a pokusíme se přežít! Zaplašíme ty hrozný sny! Když nám bude těžko, tak si vo tom promluvíme spolu. Nebudeme dělat žádný blbosti. Jasný?!“

„Dobře, zkusím vo tom přemyslet ...“

„Bille, slibuju ti, už tě nikdy nepodrazím! Už ti nikdy neublížím! Budu se ti snažit pomáhat! Můžeš se na mě spolehnout! Vmlouvám se za to všechno, už se to nikdy nestane!“

„Raději už vo tom nemluv ...“

„Dobře. Pod', vrátíme se do tábora.“

„Běž sám, Já chci bejt eště chvílku sám.“

„Dohodli jsme se ale ...“

„Nemusíš se bát, neuteču. Ani si nic neudělám. Dyť ani nemám zbraň ... Chci bejt jen prostě chvílku sám. Potřebuju si všechno eště jednou sám v sobě seřadit, vyjasnit. Pak se vrátím. Same, prosím, běž už pryč. Já za tebou přidu za chvíli.“

Haylden se rozmýšlí. Není si svým přítelem jistý. Neprovede nějakou hloupost? Náhle cítí velkou zodpovědnost za jeho život. On ho do toho všeho zatáhl. On mu dal do ruky klacek, on ho tak hrozně ponižil. Nechtce však moc naléhat, tím by velmi křehký vztah, který snad trochu obnovili, mohl zase rozbít. S povzdechem se tedy dá na odchod.

Dam zůstane sám. Hledí do dálky, do tmy, v hlavě se mu rojí všechny hnusné myšlenky a děsivé přízraky. Mezi tím vším převládá otřesný obrázek dnešního dne, který nejde vůbec zaplašit.

Jak byl šťastný a hrdý, když ho přijali do armády. Musel si rok přidat, snažil se při výcviku. Plnil svědomitě všechny úkoly. Jak byl hrdý, když ho jako nejmladšího vybrali na tuto výpravu. Dostal příležitost před mnoha staršími kolegy. Snil o tom, jak bude bojovat proti ukrutnému nepříteli, jak ho slavně udolá, jak bude vyznamenán, jak bude povýšen. Kreslil si všechno tak pěkně ve svých představách.

Růžové barvy další kariéry teď halí ta nejčernější temnota! Vidí jen bezvýchodnost své situace. Všechny jeho plány a sny jsou v troskách. Nezažil ještě žádný skutečný boj, jen dva masakry civilního obyvatelstva, kdy se oběťmi staly i ženy a děti. Když pak někdo z nich náhodou zvedl ruku

k obraně a zabil George, jak se zachovali? Surově týrali pět osob, z toho jednu ženu, jednoho chlapce a jedno malé dítě. To byl ten slavný a statečný boj?

„Tak co, Bille?“ ozve se mu za zády. Leknutím se mu zastaví dech, jako by na něj promluvila smrt a ne Trickett. Starý Will se posadí vedle něho. Dam se otřáse odporem. Ten se velmi aktivně zúčastnil dnešního mučení, ten nechal ty lidi svléknout, jak se mu jejich týrání líbilo, tomu sadistovi!

„Copak, ztratils řeč?“

„Co tu chceš?“ zeptá se mladík se špatně skrývaným hnusem.

„Nic. Jen se tak procházím. A ejhle, copak nevidím. Náš malej roztomilej Bill tady čumí na měsíc.“

„Tak si běž dál svou cestou a nech mě čumět!“

„Koukám, že máš blbou náladu.“

„Vo to ty lepší.“

„A taky jedovatý poznámky. Copak ti přelítlo přes nosánek?“

„Do toho ti nic není,“ odsekne Dam.

„Tak se mi svěř, třeba se ti uleví.“

„Tobě určitě.“

„Třeba mám nějaký problém, třeba se mi tu nelíbí,“ pohlédne zkoumavě starý voják na mladíka.

„Třeba.“

„Jistě. A taky bys třeba rád z armády zdrhnul. Vzal roha.“

„Jaks na to přišel?“ pohlédne teď na oplátku zkoumavě mladý na starého. Will se jen usmívá.

„Přilítnul ptáček a zacvrlikal mi to do ucha.“

„To určitě. Neříkals, že seš na procházce? Tak pokračuj a nenech se rušit.“

„Žádný strachy, mě to neruší.“

„Ale mě jo,“ naštvě se Dam a zvedne se, aby odešel.

„Chtěl sem ti něco navrhnout,“ chytí ho Trickett za ruku.

„Co?“ začíná být Dam hodně nervózní.

„Kdybys chtěl vzít roha už tady a nečekat až do států, tak bych šel s tebou. Já se na tebe nevyseru jako jiný. Stačí tvoje slovo a du do toho s tebou! Budeme nejlepší přátele. Já a ty. Jestli chceš, eště tuhle noc se sebereme, jen my dva a zmizíme. Postarám se vo tebe, nevyseru se na tebe jako Sam.“

„Co to blábolíš? Ty hajzle, tys nás špehoval! Tys nás poslouchal!“ vytrhne se mu mladík.

„No, no, snad se pro jednu tolik nestalo. Tak co, přijímáš?“

„Polib si prdel!“

„A čím? Tu tvojí ti milerád políbím. Jen ji rač nastavit!“

„To určitě. Táhni už pryč, ty sviňáku! Dej mi pokoj, hnusíš se mi. Seš vobyčejnej grázl, táhni, nebo tě praštím!“

„No, no, no, chlapečku,“ zarazí se Trickett, tolik vzdoru ve zlomeném mládenci nečekal, on do něj chleben, ten blázen mu odpovídá kamenem, „mírni se trochu, nebo ...“

„Nebo co?!“

„To bys viděl!“ přiskočí starý voják a chytí Dama za ruku, Stiskne ji tak silně, až postižený tiše zasténá.

„Pusť mě!“

„Copak tak nejednou. Naschvál tě nepustím,“ šklebí se Trickett, „Chtěls mě přece praštit, nebo ne? Tak si posluž!“

„Nech mě, já du pryč.“

„To pudeš. Ale byls na mě drzej!“ zle se zableskne starému vojákovi v očích, jsou si oba teď tak blízko ...

„Vomlouvát se ti nebudu!“

„To nemusíš. Ale protože si byl drzej, zasloužíš si trest. Nemyslíš?“

„Nech toho! Ne!“

„To je jedno, co si myslíš. Důležitý je, co si myslím já. Potrestám tě, jak si zasloužíš!“

„Zkus se mě dotknout!“ zvedne levou ruku instinktivně Dam k obraně, tu pravou mu starý voják pevně svírá.

„Taky že jo. Provinil ses a budeš potrestanej! Dostaneš deset ran přes holou!“

„Cože?!“ vyvalí oči mladík, dívá se zmateně a teď už i skutečně poplašeně, jako malý ptáče, co právě vypadlo z hnízda.

„Že by tě tvůj fotr takhle netrestal, kdyžs byl ještě malej fracek? To nevádí, já jeho zanedbanou výchovu teď napravím!“

„Ty ses zbláznil! Já se vod tebe mlátit nenechám!“

„Ale necháš!“

„Nenechám!“

„Tak už dost řečí! Stáhneš si ty kalhoty sám, nebo ti mám pomoc?“

„Pusť mě!“ vykřikne zděšeně Dam. Náhle mu dochází, že jde asi o víc, než bylo doposud vyřčeno. V očích Willa je něco divného, ne, zlost tam rozhodně není ... Pocítí strach i odpor. Nemá sebou ani bajonet!

„Tak co, bude to?!“

„Hele, Wille, nech těch kravin a pusť mě. Nestarej se vo mě a nech mě jít,“ zkusí se mladík domluvit po dobrém, snaží se, aby mluvil co možná nejsmířlivěji.

„I podívejme se! Nejprve jednoho urazí a pak by chtěl ujít bez potrestání. Tak to ne! Když se nechceš podvolit trestu dobrovolně, tak ti pomůžu!“

„Ne, to ne!“ vykřikne Dam, když mu starý voják zajede rukou k opasku a uvolní mu přesku. Podvědomě levá ruka udeří útočníka do obličeje. Slabý úder už tak rozdováděného Willa ještě více rozdráždí. Zkroučí lehce Damovi ruku a srazí ho na zem. Snažil se z něho servat kalhoty, ale moc se mu záměr nedaří, pouze mu roztrhne uniformu a shrne košili. Dam supí, snaží se bránit, uvolnit, zkroutená ruka šíleně bolí.

Truckett konečně mladíka přiklekle, aby se nemohl pohnout, jednou rukou mu stále svírá zkroutenou paži a druhou mu začíná stahovat kalhoty. Už se mu částečně daří, ve svitu měsíce se zabělá holá kůže, když náhle pocítí, jak ho nějaká síla strhává dozadu. Ztratí rovnováhu a upadne. V té chvíli dostane silnou ránu do obličeje, až se mu zajiskří před očima. Vzápětí se mu mihne před obličejem bota a on pocítí silný a bolestivý úder do hlavy, který ho málem připraví o vědomí.

Má však tuhý kořínek. Rychle se odvalí, setřel si krev kapající z nosu a přichystá se k protiútok. Nad stále ležícím Damem stojí rozkročen Sam Haylden.

„Ty hajzle! Ty svině prašivá!“ křičí.

„Tak vy ste dva? Však si poradím s voběma!“ zařve Truckett a chystá se zaútočit.

„Jen to zkus!“ hmátne Sam k opasku a vytáhne nůž, jehož čepel se mírně zaleskne v měsíčním svitu, „Já ti s hroznou chutí rozpárám to tvoje zasraný břicho!“

„Tak ty na mě s nožem?“ učiní starý voják stejný pohyb, neboť je ozbrojen obdobně. Stojí tam proti sobě na pět metrů, nože připravené. Truckett ale rychle vyhodnovuje situaci. Povšimne si, jak si Dam sedá a jeho ruka šmátrá po kameni. Ke všemu ten kopanec do hlavy byl parádní, je otřesen, to si

musí přiznat. Ne, nemůže riskovat v takovém rozpoložení boj na nože, i když normálně by určitě nad těmi zelenáči vyhrál. A taky, jak by pak všechno vysvětloval důstojníkům, kdyby toho mladého kuchnul?

„No dobrá, dobrá, vy zkurvenci,“ řekne raději a zastrčil bowiák, „Však se nevidíme naposledy!“ setře si krev z brady, otočí se a zmizí ve tmě. Haylden zůstává v bojovém postoji, naslouchá, jestli opravdu odchází, zda se nepokusí o útok z jiné strany. I po chvíli, kdy je již zřetelné ticho, zůstává stále ve střehu, nůž připravený, cítí se ale značně nesvůj.

Dam ztěžka oddechuje. Pravá ruka ho hrozně bolí, ale horší je zážitek duševní. Ještě teď se klepe, neví, zda víc strachem či hnusem.

„Bille, seš v pořádku? Dej se trochu dohromady!“ říká Haylden.

Dam si povytáhne kalhoty, zapne si opasek. Horší je stav vrchní částí uniformy. Na kabátci chybí dva knoflíky, na košili hned tři.

„Na to se vyser, stejně to tady nikdo nebude kontrolovat,“ konstatuje Sam.

Dam jedná jak ve snách. Zastrčí si košili do kalhot a pak si ji začíná nervózně rovnat na břicho a na hrudi. Je zcela evidentně v dalším šoku.

„Toho starýho sviňáka se už bát nemusíš, ten už ti dá pokoj!“

„Same, bylo to strašný ... já nevěděl, co mám děla! Nedovedu si vůbec představit, co bych dělal, kdybys nepřišel! Von mě snad chtěl vážně přefíknout!“ vypraví ze sebe konečně Dam, ve tváři teď spíše než vztek hrozný údiv, v očích nevěříčný pohled, „Je mi z toho na blití,“ dodá po chvíli.

„To se ti nedívím. To ale přejde. Pod' radši do tábora, jeden nikdy neví,“ rozhlíží se Haylden znovu nervózně po okolí.

„Já se tam nechci vrátit!“

„Už sme se přece dohodli!“

„Když tam teď uvidím ještě Willa, tak ...“

„Bille, tohle je pro tebe fakt den blbec,“ mluví tichým, naléhavým hlasem Sam, bilancuje, „Nejprve tamto na planině, potom tohle tady. Máš plný právo bejt zcela rozhozenej. Ale neboj se, budu pořád s tebou a dám pozor, aby se k tobě nepřiblížil. Slíbil sem ti přece, že už ti budu pořád pomáhat. Vidiš, i teď sem na tebe dával pozor a přišel ti na pomoc. A tak to bude už vždycky. Pod'!“

Dam se nechá spíš táhnout než vést.

„Ani sem ti vlastně nepoděkoval, žes mě zachránil vod ... dyť von mě snad fakt chtěl vošukat!“ znovu zní údiv v hlase nešťastného mladíka, pořád nemůže poslednímu zážitku uvěřit.

„Už je všechno v pořádku. Měls prostě kliku. Teda, měl sem trochu strach, abys něco hlopupýho neproved a vrátil se sem.“

Dam už mlčí. Co přijde teď? Co se na něj valí a ještě přivalí? Dva odporné stresující zážitky během pár hodin ... jak se s tím vyrovná?.

Když se Sam a Bill vrátí, všichni kromě hlídek spí. I Truckett je zachumlán v dece, u obličeje mírně zakrvácené. Těžko říci, co se mu honí hlavou. Haylden i Dam si lehnou co nejdál od něho, ale trvá několik hodin, než se jim podaří usnout, byť spánkem velmi lehkým a plným děsivých nočních můr. Třikrát se Bill probudí hrůzou a jen velká únava mu umožní krátké mezispánky mezi děsivými sny.

Kolem třetí hodiny noční oba dva nepřátelské tábory vesměs spí, vyjma hlídek na obou stranách. V obou mnohdy nepravidelně oddychují lidé, kteří po rozednění vezmou do ruky zbraně a začnou se navzájem zabíjet. Ještě pár hodin klidu jim zbývá, byť Dam není rozhodně sám, kdo má tíživé noční můry. Není sám, kdo se převrací z boku na bok a budí se hrůzou. Pro mnoho mužů z obou

táborů jde o noc poslední, mnoho z nich bude po zítřku spát navždy. Vědomí této skutečnosti nad oběma tábory visí jak hrozivý temný mrak.

Obě nepřátelská ležení odděluje jen jeden úzký a z obou stran velmi střežený vchod. Jsou téměř v bezprostředním kontaktu, přesto před sebou navzájem dobře skryti. Zatím.

První jsou na nohou uprchlíci. Montana se zarudlýma očima, ale stále velkou energií, burcuje své muže. Těžko odhadnout, kdy se pokusí vojáci zaútočit a pak musí být všichni připraveni. Na jeho tábor je žalostný pohled. Lidé jsou zkrehlí zimou, nemají se kde ukrýt, pokrývky a další látky většinou zůstaly rozházené po cestě. Matky tisknou své ratolesti k sobě, aby je zahřály vlastním tělem, další na tom jsou stejně či hůře. Proto všichni byli vítají slunce, které po chladivé noci zase prohřeje vzduch.

Revize zásob je tristní. Asi nejvážnější problém představuje nedostatek vody. V roklí není ani kapička, mají jí pouze omezené zásoby v několika vacích, které zachránili a taky trochu jednotlivci v čutorách. Montana postaví k vakům s vodou dva chlapce, šestnáctiletého Alvara Esquiteho a o rok staršího Juana Cubitase. Oba funkce a důvěra nadchne a nechali by se raději zabít, než by někomu vydali bytí jen hlt této životadárné tekutiny. Bez velitelova souhlasu, samozřejmě.

I když jen náhoda či zázrak jim může otevřít cestu ven z této smrtelné pasti, stále někde ve skrytu duše ve zmíněný zázrak doufají. Mohl by kolem táhnout silný oddíl Pancho Villy a osvobodit je. Reálnější výpočet doby jejich pozemského života se však blíží ne k rokům či měsícům, ale ke dnům ba možná hodinám. Toho si je vědom i Montana, přesto či právě proto činí všechna opatření, aby byli schopni udržet vchod co možná nejdelší čas. K boji se mu hlásí i zranění, přicházejí i patnáctiletí chlapci. Zatím je velitel odmítá. Ale v duchu si říká, však na vás taky už brzo dojde.

Mnoho staších mužů už nezbývá, ze čtyřicátníků jen Jose Cubitas, s rukou na pásce Fernando Cuiljano, Fernando Postia a Anibal Wan, který je rozhodnut bojovat i s rozbitou levou klíční kostí. Nenechá se odradit ani Montanou, ani bolestí. Dále zde jsou čtyři muži kolem třicítky, Nanes, Lulen, Heaned a Toelo, zbytek počítá roky svého žití okolo dvacítky.

Mnozí přicházejí s planoucí touhou pomstít své blízké, což není dobré znamení. Tací se jen stěží budou chovat chladnokrevně. K těm, kteří jsou přemotivováni k boji patří rozhodně Carlos Fuerto, Alvar Gerasimo, Gonzal Oblitaz, Nuněz Maendro či Alvar Gausia. Ale i mnozí další mají hodně důvodů k pomstě. Dohromady k obraně vchodu pro nejbližší chvíle shromáždí Montana dvacet šest rozzlobených mužů a mladíků.

Joellin Greenwood zůstává do poslední možné minuty s Eleonorou. Dívkou, kvůli které v kolonii uprchlíků zůstal a kvůli které jde nyní na smrt. Ele je do breku, ale snaží se být statečná, aby svými slzami nepřipravila svého milence o poslední zbytky odvahy a vyrovnanosti. Obojí už bude brzo potřebovat. Má už jen jeho a malého bratříčka. Co s nimi oběma už brzo bude? Snaží se zaplašit černé myšlenky, ale copak je něco takového vůbec možné?!

Sama Eleonora se nachází na hraně nervového zhroucení, oči zarudlé od pláče, všeho se leká, každého silnějšího zvuku, stále truchlí pro svoji rodinu, její jedinou útěchou jsou myšlenky na posmrtný život. Třeba existuje něco po smrti a tam se s blízkými už brzo setká. Úmorná cesta, duševní bolest, je divu, že ještě dokáže alespoň se snažit podporovat svého milence. On jí její snahu oplácí. Asi jen jejich vztah, který se prohloubuje s blízkostí smrti, je drží oba ještě nad vodou a před zhroucením.

Nyní se Eleonora dívá se strašnou bolestí, jak od ní Joel odchází s puškou přehozenou přes rameno a jak kráčí ke chodu, kde už brzy začne svou žeň kmotříčka smrt. Už se s ní utkal několikrát, zatím k němu byla laskavá a nechala ho na pokoji, ale kdo ví, zda už dnes se pro něho nerozhodne a nevztáhne k němu svoji kostnatou ruku. Ona opět bude vše prožívat víc než on, on při prvních

výstřelech určitě bude vtažen do bojů, nebude mít čas na přemítání. Ale ona bude stále jen čekat, modlit se ke všem svatým, doufat, že ho ještě uvidí živého. Anebo jí ho možná přinesou s roztržštěnou hlavou.

A co ona sama? Když vojáci zvítězí, jak asi naloží s ní? Je mladá, i když teď špinavá, páchnoucí. Určitě ji znásilní a pak asi taky zabijou. Už moc mrtvých bylo na obou stranách, už proteklo moc krve, než aby se dal čekat nějaký akt milosrdenství.

Nakonec nedokáže jen tak sedět a jde pomáhat ostatním. Prochází právě kolem Gonzala Euriteho. Když ho spatří, znovu ji projede hlavou myšlenka na znásilnění. Udělali to jeho matce, ta přitom byla mnohem starší. A pak ji zabili. Tak proč by si měla myslet, že s ní naloží jinak? Rychle mine nešťastného Gonzala, který sice spí, ale vyráží ze spánku děsivé výkřiky, hází sebou. Co zažil muselo být hrozné.

Nakonec je ráda, když může z mizerných zásob připravovat s dalšími ženami něco k jídlu, pomáhat s ošetřováním zraněných, jejichž rány je třeba jen několika málo kapkami vody otřít a znovu obázat. Věnuje se i utěšování hladových, žíznivých a plačících dětí. Hned vedle stejnou činnost koná paní Oblitazová, se strhanými rysy. Paní Lunarovou musí stále nechat svázanou, její šílenství začíná být agresivní, na rozdíl od paní Naperové. Ta, i když už nic a nikoho nepoznává, zůstává alespoň klidná.

V rohu rokle právě bratři Fuertové pohřbívají svého otce, tiše, v ústraní. Jak ho milovali a jak on je. Vše je ale teď už ztracené, už se jejich krásný vztah nikdy nevrátí.

„Francisco,“ říká ke svému bratři Carlos Fuerto, „když dneska padnu a vojáci se sem nedostanou, zahrabeš mě vedle táty, jo? Slibuješ?“

„Slibuju,“ odvěti mezi vzlyky patnáctiletý chlapec, svírající křečovitě rameno svého desetiletého bratra Geronima, až ten bolestně sykne.

Montana se rozhodne rozdělit své lidi na dvě skupiny. Jedna bude hlídat vchod, druhá bude zálohou, ze které se bude doplňovat první linie za padlé a zraněné. Do ní nominuje sebe, zkušené muže jako Cubitase, Lulena, Nanese, Heaneda, Toela, Postiu a doplní ji mladšími, Alvarem Gerasimem, Gomezem Lovaesem, Dominguezem Rupesem, Gonzalem Flamengem. I Joellin sice patří do první skupiny, ale opět si nachází vhodné vzdálenější místo, odkud bude moci využít své odstřelovačské schopnosti. I když tentokrát už z úplného dostřelu běžných zbraní může zůstat jen těžko.

Carlos Fuerto, Gonzal Oblitaz či Alvar Gaussa, který se po včerejších tragických událostech ani nechlubil ukořistěnou šavlí, se zlobí, neboť je velitel pro tuto chvíli ponechal v záloze.

„Blázní,“ uleví si pro sebe Joellin, „Měli by být vděční za každou minutu, co budou žít navíc. Za chvíli na ně stejně dojde a vojáci z nich udělají řešeto.“

Montana se mezitím snaží dalekohledem zjistit aktivitu nepřítele. Ten je však natolik zkušený a obezřetný, že se zatím ani neukáže. Hlídky jsou dobře maskovány, ostatní daleko ze zorného pole. Nikdo netouží prožít rozkoš ze styku s olovem.

Ve vojenském táboře však ještě panuje spánek. Nový velitel americké jednotky nadporučík Greenwood nechává své lidi dospat, budou dnes potřebovat hodně sil, Labas nemá důvod, proč by tuto laskavost svým lidem také nedopřál. Útok povstalců se nikdo neobává, navíc vchod je stále zaměřen kulomety a ty by rychle zjednaly pořádek.

Kolem sedmé hodiny je tak na rozdíl od skupiny v rokle ve vojenském táboře stále mrtvo. Kromě hlídek a šesti osob. Těmi jsou tři důstojníci za americký a dva důstojníci za mexický oddíl, s nimi sedí i četař William Summer jako tlumočník. Byť Greenwood je schopen se domluvit sám.

„Snad bychom je mohli vyhladovět,“ navrhně Greenwood.

„Přece tady nebudeme tvrdnout do zimy,“ nesouhlasí hned Onlloy.

„Mohli bychom,“ souhlasí Labas jen zčásti, „Ale tahle taktika má své háčky.“

„Mohl byste mi říci, co jsou ty vaše háčky?“ zeptá se Stockton.

„Jistě. Takový vobléhání může dlouho trvat. Naše dohoda, co se týká vašeho pohybu na našem území, je naše interní záležitost. Může se stát, že se tu vobjeví další naše jednotky. Jejich velitelé by mohli mít jinej názor.“

„A nešlo by navopak, abyste si přivolal další svoje jednotky a dokončili celou operaci sami?“ přijde s novým návrhem Stockton.

„Ano, ale to bude taky dlouho trvat. Je tu bohužel i další nebezpečí, že se tu vobjeví jiná tlupa banditů, potuluje se jich tu dost.“

„Když jednou něco začnu, tak to taky dokončím,“ je rezolutně proti vyčkávací taktice Onlloy.

„Tohle není práce pro americký vojáky,“ řekne pohrdlivě Stockton, „Tohle je práce pro popravčí četu. Vyvraždit pár civilistů, zbídačených, nemohoucích, to nestojí za námahu!“

„Tohle nepřekládejte!“ okřikne Greenwood Summera, který se už už se chystá názor podporučíka tlumočit Mexičanům.

„Oho! Víte, jak se budou bránit? Vy ste je neviděl bojovat! Rvou se jak lvi! Připravili nás už ani nevím vo kolik vojáků! Zabili i Paducata a Fonsona! Tohle je práce pro pořádný vojáky, to mi věřte,“ protestuje Onlloy.

„Brání se tak, protože věděj, že nemůžou čekat milost. Kdyby se jim navrhlo, že ženy a děti budou ušetřeny násilí, stejně jako nedospělí chlapci, třeba by se vzdali.“

„Nebudu se s nima vo ničem dohadovat!“ řekne povýšeně Labas, když je mu tento návrh předložen.

„Pak se nejde divit, že se bijou do posledního dechu!“ konstatuje suše Stockton.

„Máme za úkol zneškodnit skupinu banditů, která představuje potenciální nebezpečí pro naše pohraničí a tento úkol musíme splnit,“ upozorní Greenwood.

„Vy si vážně myslíte, že v tomhle stavu by nám ještě mohli bejt nebezpečný?“ ohrne ret podporučík.

„Víc než předtím!“

„Vždyť sou téměř zdedinovaní!“

„Jenomže my je likvidovali. Proto jsou proti nám zaujatý, nenáviděj nás.“

„V takovém stavu už nám budou těžko škodit. Navíc Mexičani je už nepustěj ze svých drápů.“

„Podívejte se, pane podporučíku, čeho sou schopný,“ ukáže nový velitel na několik těl zabalených do celt.

„A bude jich ještě víc, pane nadporučíku, pokud budeme tu rokli dobejvat,“ opáčí Stockton.

„Já příměj útok považuju za jediný možný řešení,“ ozve se znovu bojechtivý Onlloy, „Snad padne pár lidí, ale zbavíme jednu provždy svět týchle bandy darebáků.“

„Spíš ubožáků,“ neodpustí si Stockton další výpad. Hned ráno se byl přesvědčit, zda jsou všichni zabití povstalci pohřbeni. Ti čtyři vojáci však byli dost hotoví. Jednak únavou, ale taky nutností zakopávat v noci rozbitá těla s nimi také značně zabloumala. Mají slíbeno, že dnes nezasáhnou do bojů, leda v krajním případě.

„Pánové, když využijeme vašeho kulometu, měli bychom snadno prorazit. Nezastaví nás přece pár trhanů,“ promluví poprvé Omagua a svou jedinou horní končetinu sevře v pěst.

„Musíme se napřed dohodnout, zda budeme čekat na vaše posily nebo je vyřídíme sami,“ upozorní Greenwood.

„My máme jen jedenáct vojáků,“ odpověděl Labas, „Takže bez vaší pomoci v tuhle chvíli nemůžeme nic dělat. Jedině poslat někoho se zprávou a hlídat kaňon, aby neuprchli. Budete nám v tom ale muset pomoci, sami bychom je asi nezvládli udržet. Pokud to půjde dobře, tak další jednotka by tu mohla být nejdříve do týdne. Ale není to jistý, nevím, jaký je teď kde stav, jsme v horách.“

„Zůstává tedy asi na mně, abych rozhodl,“ promluví po krátké pauze Greeneood, „Dobrá, dokončíme všechno společně. Dneska dobudeme roklí a skončíme s tou bandou.“

Pro nadporučíka nejde o jednoduché rozhodnutí, uvědomuje si, že posílá další americké vojáky na smrt. Ale smysl pro povinnost mu velí, aby splnil úkol. Dokončil, co tato jednotka už jednou začala.

„Tohle je správná řeč,“ jása Onlloy.

I Mexičani se tváří spokojeně, pouze Stockton ne, ale mlčí.

„Ještě se musíme dohodnout na postupu,“ upozorní Labas.

„Samozřejmě. V první řadě pohřníme své mrtvé z veřejších bojů. Potom, tak kolem desátý hodiny, za podpory kulometu, zahájíme útok,“ odpoví Greenwood.

„Kdo ho povede?“ vpadl mu do řeči Onlloy.

„Já a podporučík Stockton, vy budete v záloze.“

„A proč?“ vzkypí nadporučík.

„Vy už ste bojovali cestou sem, zatímco my ne. Takže si zasloužíte vodpočinek. Nic jiného v tom nehledejte, nic jiného v tom není.“

„Hm, ale radši bych byl u toho, když to dokončíme,“ ošívá se Onlloy.

„Jen se nebojte, vono to tak rychle nepůjde, možná na vás taky dojde,“ utěšuje krvežíznivce s mírně nervózním úsměvem Stockton.

„Jediného je mi líto, že při tom některý z našich chlapců zase ztratí život,“ poznamená smutným hlasem Greenwood.

„Pan nadporučík jich taky dost nepřivedl,“ utrousí jen tak mimoděk podporučík.

„Chcete mi to vyčítat?“ vyjede Onlloy, „Víte, jaký to místama bylo peklo? Vy víte, nechci říct co! Střílet do bezbranných je rozdíl, než když vám fičež kulky kolem hlavy. Tak si to dneska taky užijte!“

„Pánové!“ zarazí hádku hned v zárodku Greenwood, „Pane podporučíku, jděte zorganizovat pohřeb mrtvých. A vy, pane nadporučíku, dohlídněte na mužstvo, ať je dobře vystrojený a má dostatek munice!“

Oba důstojníci odejdou, Greenwood je vzápětí následuje. Mexičani zůstanou sami. Omagua se nespokojeně otočí na svého kolegu.

„Dokdy budeme poslouchat ty gringy? Chovaj se až moc povýšeně!“

„Jenže je jich třikrát tolik co nás. Na to Vasco nezapomeň.“

„Vím, ale to jejich jednání mi fakt leze krkem.“

„Sneseme ho. Vavříny si vodnesem my, pokud dostaneme Montanu, to se vocení.“

„Kdyby tak aspoň chtěla přijít nějaká naše jednotka, aby se poměr sil změnil. Pak bychom jim mohli diktovat my,“ povzdechne si Omagua.

„Já bych to ani nechtěl.“

„A proč ne?“

„Když chytíme Montanu, kdo bude vodměněnej a povýšenej?“

„No my, ne?“

„No právě. A když přijde někdo další, s kým se budeme muset dělit vo slávu anebo nám zásluhy vyfoukne? A ty zasraný gringové? Ty sou tady načerno, až za nás udělej tu černou práci, vodtáhnou do prdele a na nás zbyde ta smetana.“

„Asi máš pravdu.“

„Jasně. Ta trocha toho přemáhání za konečnej výsledek stojí.“

„Taky nezaškodí, když za nás prolijou trochu krve,“ zasměje se Omagua.

„Navíc sou některý z nich fakt dobrý vojáci, zvlášť ten tlustej rotmistr, ten jich snad sám postřílel dvacet.“

„Asi ste si užili, co?“

„Jo. A ty si užiješ dneska, půjdeš do toho s gringy. Vezmeš si pět chlapů.“

„Už se těším.“

„Ale nemusíte se hnát moc dopředu,“ poznamená Labas.

„Jak mám tomuhle rozkazu rozumět?“

„Jako že nemusíte moc riskovat. Je nás už jen torzo, tak proč zbytečně nechat chcípnout další? Když se ale dostanete až dolů, tak zajatce brát nemusíte.“

„Co ženy a děti?“ zeptá se Omagua.

„Nejlepší bude, když je pohltní tahle rokle. Co s nima dál? Chci jen Montanu, živýho nebo mrtvýho. Možná radši mrtvýho, jeho tělo nám bude stačit.“

„Jistě. Beru na vědomí. Rád se jim pomstím.“

„Neber to pořád tak vosobně, už ses jim pomstil dost. Buď v klidu, zbytečně neriskuj,“ nabádá kolegu Labas.

„Udělalí ze mě mrzáka! Ta ruka nebude pomstěná nikdy!“

„Tak jo, deme ke svejm,“ zvedne se Labas.

Mexičtí ani američtí vojáci nejsou ujednáním velitelů příliš nadšeni. Při zteči průsmyku půjdou proti dobře ukrytým a odhodlaným nepřátelům. Všichni předpokládají, že banditi budou klást zoufalý odpor, vždyť nemají žádnou naději, pokud prohrají.

Labas vybere pět vojáků, kteří se útoku zúčastní. Ti si sednou stranou a hlavní slovo má už pětadvacetiletý a nejstarší z nich Giovano Tappini. S ním tady posedává Francesco Alchez, Sancho Cadera, Emanuel Postilla a Felix Coquimb.

„Hlavně se, pánové, nebudeme hnát moc dopředu,“ říká právě Tappini, „Pustíme napřed svoje drahý kamarády gringy.“

„Vůbec se mi do toho nechce, tady to moc smrdí smrtí,“ dumá Postilla.

„Jen se tak neboj, sou to dost sváteční střelci,“ mávne rukou Coquimb.

„Jo? A kdo teda zabil Luise, Antonia, Fernanda, Gonzala, Sancha a další?“ vypočítává jen část padlých Alchacez.

„To je fakt. Vod doby, co sme narazili na ty sviňáky, sme už ztratili sedmnáct kámošů! A to nepočítám šarže!“ přijde se statistikou k dobru Caderon a dodá, „Nerad bych byl vosumnáctej!“

„Hlavní je neztratit hlavu, až to začne svištět,“ radí Tappini.

„Jasně, ale až začnou ty kurvy pálit ...,“ pociťuje strach Postilla. Zabíjet bezbranné by mu šlo, teď se mu ale rozklepou kolena.

„Takže je to jasný. Necháme jít dopředu gringy a až to do nich nasypou, dorazíme pak ty, co tam zbydou. A určitě tam něco najdeme, že?“ zablýskne se v očích Coquimbovi. Ostatní také pochopí, určitě nemá na mysli muže s puškou a rozesmějí se.

Podporučík Stockton kolem sebe shromáždí americké vojáky, kterým připadla ta „čest“ zlomit poslední odpor nepřítele a zlikvidovat ho definitivně. Povětšinou jsou vybráni ti, kteří zatím „regulérně“ bojovali, nýbrž pod vedením nadporučíka Greenwooda připravovali uzavření pasti. Patřil sem Dam, Pascaloto, Haylden, Tench, Truckett a dále Samuel Lewis, Bob Belshton, Henry

Sweet, George Sharp. Ti budou útočit. Postup bude krýt kulometčík Angril a tři odstřelovači, Robert Callaghan, George Staffordshire a Georgie Farrel.

Bill Dam vypadá ze všech nejhůř, oči má zarudlé, celý jeho vzhled svědčí o absenci pořádného spánku. Jeho zcela bledá tvář není opatřena strništěm, ale ne proto, že by se oholil. Všichni chlapci ve stejnokrojích však jsou značně nervózní. Někteří se snaží žertovat, křečovitě se smějí, jiní si mnou bezcílně prsty, hrají si s knoflíky na uniformě, prostě dělají činnosti, které ukazuje na přítomnost značné nervozity. Jejich zrak těká z místa na místo. Necítí se skutečně právě nejlépe, vždyť za chvíli vyrazí, vstříc ústím flint, které mohou směrem k nim chrdlit nepříteli stravitelné olovo.

Haylden stranou potichu mluví s Pascalotem a vysvětluje mu, co se dělo v noci mezi Trucketem a Damem. Joel kroutí nechápavě hlavou. Je čilý, vyspalý, svědomí ho netrápilo ani netrápí. Lituje jen smrti kamaráda George. Měl ho upřímně rád a když si na něj vzpomene, tak je mu, jako by měl kulkou v prsou on. Nebolí, ale tíží.

Před útokem jsou pohřbeni ti, kteří padli včera. Nejde o právě dobré povzbuzení před bojem, určitě toto nikomu ke klidu nepřidá. Na druhé straně však jde o varování, aby si dal každý pozor a nepřítele nepodceňoval. Ale pohřeb padlých druhů také vyvolá u mnohých emoce, touhu pomstít se těm, kteří smrt kamarádů způsobili. Těžko říci, jaké pocity převládají. Ztuhlá a zakrvavená těla zabalená v celtách čekají, až jim bude poskytnuto poslední spočinutí v matičce zemi. Byť mexické, značně nehostinné.

Devět hrobů, tři mexické a šest amerických, je záhy zaplněno a zaházeno. Vojáci stojí okolo, bez pokrývky hlavy a krátce rozjímají. Ne však dlouho, protože je vydán pokyn, aby se přichystali na útok.

Povstalci leží ve svých úkrytech již tři hodiny. Slunce začíná opět hřát, mnozí už jsou jen v košilích, dokonce si je někteří rozepínají. Teplo je o to horší, že není moc co pít. Takže se mnozí kryjí jak před nepřítelem, tak před vlezlými paprsky. Čekání je dlouhé, nervozita stoupá, mnozí mají v rukách třes.

Joellin se ze svého zadního úkrytu přemístí ke svým přátelům. Po jeho levici teď leží Gonzal Oblitaz a po pravici Vasco Vulco.

„Proč eště neútočej?“ ptá se právě rozechvělým hlasem Vulco.

„Mají čas. Oni mají vodu, potraviny, pokrývky,“ odpovídá Greenwood, „My nic. Všechny trumfy jsou v jejich rukách.“

„To je pravda. Ale zaútočej ne?“

„To není jisté. Mohou se rozhodnout nás tady vyhladovět, spíš však nechat trpět žízni. Pokud budou trpěliví, čas udělá všechnu práci za ně.“

„To radši padnout kulkou, než chcípnout žízni ...“

„Joeli,“ ozve se Gonzal.

„Ano?“

„Myslíš ... když umřu, sejdu se tam ... na druhý straně, s bratrem a Editou?“

„Jestli ten druhý svět existuje ...“

„Ty nevěříš, že existuje Bůh?“

„Vždy jsem v něj věřil. Věřil jsem, než jsem poznal vás. Ale copak je možné, aby existovala nějaká vyšší spravedlnost a přitom nezasáhla? Jak je možné, že ty, co zabili Fernanda, na místě nespálil hněv boží?“

„Ty nevěříš, že dobro zvítězí?“

„Dobro? Co je to dobro?“

„No, myslel jsem, že pravda, tedy ... že je dobřej ten, kdo mluví pravdu, chová se čestně, spravedlivě, poctivě ...“

„I mě otec učil, že mám mluvit pravdu. Chovat se čestně. Pravda je dle vás na vaší straně. Přesto tady prohrajeme ...“

„Ty nevěříš, že máme alespoň malou šanci ...“, řekne s úzkostí Gonzal, tak by si přál, aby dostal kladnou odpověď.

„Mám ti snad lhát? Ne, bohužel, nevěřím,“ odpoví Američan smutně.

„Nevěříš, že naši zvítězí? Že jednou budeme svobodný? Že jednou naši lidi svrhnou tyrana? Nevěříš, že se tu jednou budeme mít dobře?“

„Snad se vám to tady v Mexiku jednou podaří a přál bych vám všem, co v této zemi žijete, aby se tak stalo. Ale mám velké obavy, že nikdo z nás se toho už nedožije.“

„Ale po nás přijdou další!“ zvolá s fanatismem v hlase Gonzal.

„To je sice hezký předpoklad a naděje, ale pro nás bohužel nic moc.“

„Já vím, ale něčemu přece věřit musím,“ říká nešťastně Gonzal, „Joeli, máš strach ze smrti?“

„Mám. Hodně se mi chce žít a bojím se. Jaké to bude, až ten okamžik přijde. Strašně moc se mi chce žít,“ ucítí Joellin v očích slzy a hned se za ně zastydí.

„Mě už život netěší. To poslední, co mi zbylo, je nenávratně pryč. Bratr mrtvej, Edita taky. Zabili ji před mejma vočima. I já brzo umřu. Snad se s nimi setkám, někde tam, kde už budeme mít všichni klid, kde se lidi navzájem milují, sou k sobě hodný, nezabíjej se ...Joeli, myslíš, že to je možný, že je po smrti něco takového ... rozumíš?“

„Rád bych tomu věřil,“ odpoví vyhybavě Greenwood.

„Kdyby to tak bylo i tady,“ povzdechne si Vulco.

„To by lidi nesměli být lidmi,“ povzdechne si i Joellin.

„Tolik mrtvejch...,“ zalíjí se Vulcovi oči slzami.

„Proč jsi se přidal ty? Jestli o tom nechceš mluvit ...“

„Radši ne, Joeli, když se nebudeš zlobit ...,“ utře si oči Vulco.

„Ne, nevadí, promiň. Neměl jsem se ptát.“

„To nic, stejně je to jedno, stejně už budeme brzo mrtvý ...“

„Dokud dechám, tak s nimi budu bojovat. Chci zabít aspoň jednoho ... vlastně ne, chtěl bych zabít tři z nich,“ opraví se Oblitaz.

„Tři? Proč zrovna tři?“ zajímá se Vulco.

„Jednoho za Editu, druhýho za bráchu a třetího za mě.“

„To se ti podaří!“

„Ne, asi ne. Já neumím bojovat ani střílet jako Joel.“

„Ty jsi, Gonzale, možná lepší bojovník než já,“ ozve se Američan, „Jsi statečnější, odvážnější, pouze ti chybí výcvik a dobrá zbraň. Bez své pušky bych byl stejný jako ty, možná horší.“

„Ba ne, Joeli,“ usměje se po dlouhé době Gonzal, „Někdo už to má v krvi. Nevyprávěls, že už tvůj dědeček byl voják? I strýc? A otec a bratr taky? Tak vidíš, je to v tobě, ať chceš nebo ne.“

„Snad. Budu zase zabíjet a pokud se mi podaří někoho zabít, tak ten první bude za tebe! Ale nezabím rád, ti mrtví mě straší ve snách. Už jsem taky na dně, možná více než vy,“ svěří se se svými pocity Greenwood.

Na chvílku zmlknou, právě kolem nich prochází Montana. Je všude. Vpředu, aby kontroloval bdělost hlídek, vzadu, aby odháněl ženy a děti, které chtějí být u svých blízkých. Kudy chodí, tudy povzbuzuje, vlévá každému novou naději, jako by jim do žil vpravoval kouzelný elixír barona Gagliostro. Přitom mu je tak těžko, tak nepřestavitelně těžko.

„Vojáci dou!“

Jak lavina se šíří tato zvěst. Během chvilky o postupu nepřátel ví všichni v celé rokli. Zatajují dech, mnohým se podlamují kolena, na mnohé jdou mdloby. Ale především ti s puškami překonávají subjektivní potíže, čerpají ze dna svých fyzických i psychických sil, odhodlání prodat svoji kůži co nejdráž.

Montana je až na kraji obranné linie a zjišťuje vážnost situace. Joellin se stahuje do svého úkrytu a bere do ruky pušku. Jeho rysy tvrdnou, jeho výraz je nesmlouvavý, jeho tvář není tváří sedmnáctiletého chlapce, ale tváří odhodlaného muže. Ví, opět všem dokáže, že nemá zbraň nadarmo.

„Šetřete náboje, palte jen najisto! Krejte se! Budte připravený! Nenechte se zbláznit! Bojujte! Miřte! Čekajte na můj pokyn! Ukažte jim, že sme chlapy! Šetřete náboje! Nebojte se jich, kulka zabije každého! Šetřete náboje! Krejte se! Bojujte, neustupujte!“ chrdlí ze sebe rozkazy i povzbuzení Montana. Pot mu stéká po skráních a vpíjí se mu do košile.

Už vidí nepřítele. Na zlomeček vteřiny zahlédne cíp uniformy, záblesk slunce na hlavní či uzávěru pušky. Vojáci se blíží pomalu, ale nesmlouvavě, dobře se kryjí, bude těžké je zadržet. Ale musí, musí se to povést! Musí! Jiná šance není. Už jsou na padesát metrů daleko. Už ani krok zadarmo!

Z Montanovy pušky vyšlehne plamen, kus skály se udrolí. Práskne pár dalších ran, další štěrky se sype. Nadporučík Greenwood i Stockton pochopí, nepřítel je připraven. Dál už budou bojovat o každou píd' půdy. Po těch pár výstřelech se rozhostí opět zlověstné tucho.

„Četaři, pět lidí a kupředu!“ velí nadporučík směrem k Summerovi.

Omagua mu přidává dva své muže, Postilla a Tappieniho, který se zlostně na svého velitele podívá a tiše si pro sebe kleje. Se Summerem vyrazí Tench, Marschall, Pascaloto, Belshton a Metsun. Zatínají zuby, pod uniformou cítí ledový pot, ale jdou. Tam, kde někde mrzí kameny na ně čeká smrt s rozevřenou náručí. Komu z nich se jí podaří vyhnout? Kameny jim zraňují dlaně, ale i kolena, uniforma se trhá i na jiných místech rozechvělých těl.

Greenwood dává pokyn, rozeznívá se Angrilův kulomet, kameny a zemina létají vzduchem okolo úkrytů povstalců a Summer se svými lidmi vyrazí vpřed. Pálí i další vojáci zezadu. Výborně, o kus postoupili a už jsou zase krytí. Získali dva, tři metry.

Kulomet už zase zní, znovu tři metry. A další. Montana chápe nebezpečí situace. Je třeba střílet i ve spršce střel.

„Palte! Za každou cenu palte!“ řve na své muže.

Opět zní kulomet. Tentokrát však povstalcí nesklání hlavy, nýbrž se snaží mířit a střílet. Postilla se hroutí s dárkem od Joellina v prsou, v posledních pár sekundách, co mu ještě zbývají, poznává pocit, jak chutná setkání se smrtí. I Bob Belshton rozahuje ruce, jeho puška zvoní o skálu a na prsou vojína se začíná zvětšovat krvavá růže.

Ale i povstalcí platí draze za svou odvahu a odhodlání. Už nikdy se nepotěší Fernando Cuiljano se svými třema dětmi a manželkou. Prolet kulky mozkiem se většinou nepřežívá. I mladý Alvar Gerasimo už nebude mstít smrt svého otce ani se starat o mladšího bratra. Kulka mu vyrazí levé oko, z díry místo něho střílá krev kolem dokola. Adriano Toelo stále leží na kameni a míří, ale jeho oči už nic nevidí. I on je zasažen do hlavy.

První mrtví na obou stranách v boji o údolí a určitě ne poslední. Četař Summer váhá, Angril znovu rozezvučí kulomet, ale on a jeho lidé zůstávají ležet. Udělá chybu, povstalcí po předchozí krvavé lázni schovali hlavy. Nestříleli by. Greenwood má zlost. Montana burcuje lidi. Nechává odtáhnout mrtvé dozadu, obránci využívají chvilky váhání vojáků k oddychu.

Rozeznívá se první pláč, když Hernander Gerasimo hladí zkrvavenou tvář bratra a paní Cuiljanová pokládá s nářkem hlavu svého manžela do svého klína, zatímco její děti řvou opodál.

„Musíte vpřed,“ křičí nadporučík Greenwood.

„Ale to je postřílejte!“ upozorňuje Stockton.

„Když budou dost rychlí, tak ne!“

Angril už zase střílí, Summer se pokřižoval, vyskakuje, Pascaloto a Metsun za ním. Ostatní zůstávají ležet, Mexičan Tappini se dokonce stahuje zpět. Summer má prostřelenou nohu, snaží se dostat za kameny a pokynem ruky k sobě volá pomoc. Jenže nikomu se nechce, riziko je příliš velké.

„K čertu!“ křičí Greenwood a chystá se vrhnout dopředu. Pozdě. Četaře ubíjí smršť kulek, v panické hrůze se zbytek vojáků stahuje zpět. Na ně už nikdo nestřílí, tímto směrem mohou postupovat beztrápně, to Montanovi nevadí, proč plýtvat střelivem na nejisté cíle. Byť to zní absurdně, musí s ním šetřit ještě víc než s tím krapínkem vody, co mají.

„Ustupujou,“ jásají někteří povstalci. Montana je uklidňuje, ví, že tohle bylo jen zahřívací kolo. Nadporučík Greenwood váhá, má hnát své lidi dopředu? Ale ustoupit nemohou.

„Nadporučík Onlloy se ptá, jestli nechcete granáty,“ plazí se k němu s poselstvím Jeft Logan.

„Dynamit! Ano!“ chytá se této myšlenky velitel.

Mezitím se stáhnou všichni, kdo podnikli první útok. Pascaloto se víc svalí než posadí. Ač jako potomek Itala je spíše tmavší pleti, teď je bílý jak papír. Není schopen říci ani slovo, hrdlo mu svírá přestálý strach. Je rád, že se nepodělal. Poprvé v životě pohlédl skutečně smrti do očí.

Ruddell s Loganem zatím přinášejí nálože. Dost, aby se dostalo na každého. Dam svírá pumu v ruce s nelíbenou hrůzou. Také ostatní se bojí. Ona granát představuje dvousečnou zbraň. Co když se jim do něho někdo trefí a patrona jim vybuchne v ruce? Leč rozkaz je rozkaz. Návdavkem dostávají několik zápalek.

Povstalci vyčkávají. Odmilka nepřítel je těší, ale také nic dobrého nevěští. Jistě se radí, jak dál. Montana si netrpělivě natáčí kníra. Co vymyslí nepřítel?

„Kupředu!“ velí Greenwood a sám jde v čele. Za ním se plazí další, opatrně, obezřetně. Za každou píď země se tady platí a nikdo nechce být platidlem. Horečnaté jednání vojáků, jejich zrychlený dech, ve zpocených a třesoucích se rukách je pálí posel smrti. Sakra, proč ti banditi ještě nestřílejte? Proč? Na co čekají? Kulometčík Angril sice zkropí domnělé postavení nepřátel, ale kulky jen tlučou do skal.

Pascaloto zůstává pozadu. V očích má děs. Bojí se chvíle, kdy se před ním objeví nepřítel. Naopak za nadporučíkem Greenwoodem jde v patách Omagua a také Tench, Marshall a Metsun. Ale i jim se může srdce rozskočit. A už je to tady!

Jen milimetry okolo velitelovy hlavy hvízdne první střela a zazvoní o skálu. Za ní další její sestřičky. K čemu ty granáty? Jak je zapálit a hodit v dešti olova? To spíš se jim do nich strefí nějaká náhodná střela a ten dynamit jim vybuchne v ruce!

Nadporučík však zapaluje chladnokrevně granát, krčí se, hází. V zápětí se odkulí a stěrbinou mezi kameny míří. Chce dostat toho, kdo vyskočí, ať zraněn nebo vyděšen. Třicetiletý Luis Heaned chce utéci před letící pumou, ale dostává od nadporučíka pozdrav do břicha.

Dobrý příklad pro ostatní vojáky. Další granáty vylétají. I když nezapomínají, vyhánějí povstalce z úkrytu. Což je živná půda pro Angrilův kulomet i další střelce. Všichni pálí na pozice povstalců jak zběsilí. Fernando Lulen je zasažen do prsou, špatně se pohybující Anibal Wan díky předchozímu průstřelu klíční kosti, má teď i roztrženou pravou krční tepnu a krev střílá kolem dokola.

Vojáci krytí hrází výbuchů dynamitu a palebnou clonou svých kolegů se tlačí vpřed. Povstalci musí volky nevolky ustupovat. Jednadvacetiletý Gomez Lovaes se bojí vyskočit do deště střel. Krčí se

za velkým balvanem. Děsí se smrti. Jizva po minulém zranění mu napětím praská a z čela se mu řine krev. Náhle slyší detonaci za sebou, záblesk ho oslepuje a úděsná bolest projede jeho tělem. Řve jak tur, jeho pravá noha není už lidskou nohou, ale nějakým orvaným pahýlem.

Nikdo však zmrzačenému mladíkovi nepřichází na pomoc, každý se musí starat především sám o sebe. Gomez zatíná prsty do skály, láme si všechny nehty, i z prstů mu prýští krev. Ani si neuvědomuje, když se před ním objevuje tvář vojína Tenche, pouze cítí nepatrnou bolest na levém boku, jako by šlo jen o píchnutí špendlíkem Vzápětí upadá do vysbozujícího bezvědomí.

Bill Dam stále svírá v ruce dynamit. Většina ho už odhodila, i Haylden a Pascaloto. Bill pomalu zapaluje sirku a přibližuje ji k doutnáku. Slyší sykot střelného prachu, je jím fascinován. Zbývají jen vteřiny do výbuchu.

Co všechno skončit? Proč ještě žít? Dívá se na jiskřící šňůrku, která rychle ubývá a prskající narudlý červ se blíží k náloži. Bude mít klid, pokoj od všeho, za malou chvílečku, už snad jen sekunda, už snad ani ta ne ...

Ne! To přece ne! Bleskově odhazuje granát co nejdál. Ten ihned vybuchuje, možná ještě dřív, než dopadá. Touha po životě, strach ze smrti a pud sebezáchovy vítězí. Dam hledí jako ve snách na svoji ruku, v níž ještě před zlomkem času spočívala smrt.

„Bille, co je?“ slyší jakoby kdesi z dále hlas. Kolem něho se plíží Sam Haylden. Útok přece pokračuje, odhozením nálože nic nekončí.

Montana na druhé straně řádí jako černá ruka. Povolává všechny zálohy, zastavuje prchající. Vojáci nesmějí prorazit. Za žádnou cenu. Granáty už sice nedopadají, ale za každým balvanem se může skrývat nepřítel. Je třeba jednat. Joellin dobře vidí postupující vojáky. I od jeho zazšího stanoviště jsou již jen padesát metrů. Tak daleko už postoupili!

„Kupředu, prorazíme!“ ozývá se hlas amerického velitele a na Joellina jdou mdloby. Ten hlas by poznal kdekoli a kdykoli! Ale jde přece o nesmysl. O zvukový klam. Nekouká nalevo, napravo, vystrkuje hlavu a hledá zdroj šokujícího zvuku. Zhlédne ho! Na okamžik, ale ten stačí! Ocítá se jakoby ve snách, zcela přestává vnímat realitu. Ne, nejde o vidění či mámení smyslů, jde o neodiskutovatelnou skutečnost! Jeho otec mezi vrahy! Jeho hlas zní znovu, už nemůže být pochyb!

Ticíce myšlenek napadá zcela zdeptaného a paralyzovaného jinocha. Hvízd kulky letící centimetry od jeho vystrčené hlavy, na níž mu vstávají vlasy hrůzou, ho uvádí zpět do reality. Leknutím vykřikne a padne za kámen. Což mu zachraňuje pro tuto chvíli život, poručík Omagua je již jen dvacet metrů daleko a byl připraven stisknout kohoutek podruhé. Takto nabývá přesvědčení, že jeho předchozí kulka nepřítele zasáhla a postupuje dál. Greenwood junior se překvapivě rychle probírá a je nyní na něm, aby poskytl svoji střeleckou vizitku. Odvaluje se na bok, těsně nad zemí za kamenem se vysouvá jeho puška a padá výstřel.

Omagua cítí strašlivý náraz do hlavy, krev ho oslepuje, ale více mu kalí zrak přicházející agónie. Vše je tak rychlé, že si ani nestačí uvědomit, co se stalo.

„Už ani krok zpátky!“ řve Montana, „Palte! Zabíjejte je!“

Čtyřicetiletý Jose Cubitas rozhazuje ruce a padá mu k nohám. V jeho hlavě zeje černá ošklivá díra, ze které vzápětí vytryskává malý gejzír krve.

„Vpřed!“ křičí Montana. Několik jeho lidí střílí, další vyrazí do protiútoků. Překvapují vojáky, ti tohle nečekali! Na dvacet, třicet metrů se rozpoutává zběsilá přestřelka. V ní mají povstalci více odvahy. Vrhají se na zteč tak rychle, tak prudce a tak překvapivě, že zděšení vojáci ani nemají čas zamířit. Vzbouřencům nevadí, že se Gabriel Buxachas svíjí po zásahu pod levé rameno a útočí dál. Kašlou na všechno, když vojáci prorazí, stejně je pobijí. Nemají už co ztratit.

Bradou vzhůru už leží mexický voják Francesco Alchacez, dva američtí vojáci Marshall a Metsun vlečou Bernarda Mercrofta, kterému jedna kulka roztránila levé rameno a druhá ho pohladila na levém spánku jak skapovací nůž.

Sam Haylden je taky hodně vepředu, Pascaloto se už dávno stáhnul. Sam se vydává za něj, když ho úder otáčí o devadesát stupňů. Zpočátku necítí nic, pouze s údivem hledí na krev, která mu vytéká z pravého rukávu. Až poté ucítí příšernou bolest v pravém rameni, ve kterém mu vězí projektil. Zařve, slzy mu vhrkávají do očí.

Dam je nablízku a vše vidí. Jeho nejlepší přítel je ve smrtelném nebezpečí! Odhazuje pušku a vrhá se mu na pomoc. Povstalci už jsou blízko a jistě s ním nebudou mít slitování. Nedbá na hvízdající střely. Už je u raněného. Snaží se ho zvednout, odtáhnout. Sam se vzpamatovává ze šoku, vidí, jaká pohroma se k němu blíží a horečně příteli pomáhá, jenže síly ho rychle opouštějí. Cítí, že může každým okamžikem omdlít. Zachvacuje ho hrůza, křičí teď víc strachy než bolestí.

Poručík Stockton marné úsilí dvou vojáků zpozoruje a po čtyřech spěchá na pomoc. Nadporučík Greenwood se chystá vydat rozkazy, kterými by přeměnil chaotický ústup v něco lépe vojensky definovatelného. Už se nadechuje, už se chystá velet.

„Smrt vrahům dětí! Smrt vrahům žen!“ ozývá se anglicky ze směru útoku vzbouřenců.

Nadporučík Greenwood je ochromen. Klesá na kolena, jako v mlze vidí postavu, která se přibližuje spolu s útočícím nepřítelem. Než stačí vůbec pochopit, čeho je svědkem, slyší vedle sebe třeskot revolveru podporučíka Stocktona.

Kolega důstojník přichází v poslední chvíli. Dam je neozbrojen, Haylden v polobezvědomí, jenže dva vzbouřenci se dostávají téměř až k nim. Jedním je sedmadvacetiletý Gomez Nanes a druhým o sedm let mladší Domingues Rupés. Stockton pálí v rychlém sledu všech šest ran ze svého koltu. Nanes odpadá s kulkou v levé klíční kosti, Rupés je zasažen hned třikrát, do břicha, jak se chytne za zranění, další střela se mu zarývá do ruky a jak se předklání, třetí projektil mu rve krční tepnu. Vzápětí je podporučík ohozen krví muže, kterého rozstřílel.

To už přichází i Metsun a Tench a společně s důstojníkem pomáhají Damovi odvléci zraněného Hayldena do bezpečí. Stockton se otáčí a vidí zcela paralyzovaného velitele. Chce se k němu rozběhnout. Nadporučík zůstává jako ve snách, má štěstí, žádná ze střel na něj vypálená nenachází svůj cíl. K životu ho probírá až výkřik Stocktona, který se nedaleko něho chytá za hlavu, otáčí se kolem své osy a klesá k zemi.

Nadporučík se během pár vteřin vzpamatovává a hned začíná zase racionálně jednat. Přivolává Trucketta, Sweeta, Tenche a Shelleye a přikazuje jim co nejvíce střílet a zadržet nepřítele. Sám se co nejrychleji přemísťuje k podporučíkovi. Tak rychle, až si trhá uniformu. Do cesty mu padá mexický voják Sancho Caderon, jednou rukou si křečovitě svírá uniformu na prsou, druhou natahuje směrem k důstojníkovi s žádostí o pomoc. Z jeho hrdla však vychází jen sípění a chrčení.

Greenwood bezohledně přelézá postřeleného Mexičana, už je jen kousek od Stocktona, která se nadzvedává na levé ruce, pravou se přidržuje kamene. Z rány nad pravým okem mu tryská krev. Nadporučík si přehazuje jeho levou ruku přes rameno a po čtyřech oba důstojníci opouštějí bojiště, kde stále ještě obě strany pálí ostrošest.

Angrilův kulomet se odmlčel již před chvílí, voják nemůže střílet, v tom chaosu, kdy se obě strany téměř prolínají, by lehce mohl zasáhnout někoho ze svých kamarádů. Montanovi lidé pronikají až za linii, kterou drželi v noci a ráno. Není pochyb, v této bitce slaví pro tuto chvíli úspěch.

Jenže potíže jim stále dělají čtyři vojáci, kteří na ně chrdlí olovo. Fernando Postilla odnáší jejich činnost prostřelenou hlavou, Valerio Chotilla zakopává, padá, i díky svému předchozímu zranění není dost rychlý a náhle se z pohyblivého terče stává snadný terč statický. Než stačí reagovat,

rozstřílejí ho jak papírového panáka na střelnici. Ale i čtveřice střílejících vojáků začíná mít problém, neboť se na ně zaměřuje pozornost útočících povstalců.

„Hergot, musíme ustoupit, vobkličujou nás,“ zpozoruje nebezpečí jako první Trickett.

„Dobrá, ty a já budem krejt ústup, vy dva vodsud sypte!“ říká rychle Tench.

Sweet a Shelley se nenechají dlouho pobízet a ustupují. Náhle Sweet rozhazuje ruce, ne, ani on už se nevrátí, smrt ho dnes dostihla.

„A teď ty!“ prikazuje Tench svému o dvacet let staršímu kolegovi.

Trickett ustupuje, pak se otáčí a střílí, zatímco se stahuje Tench. Joellin skrytý za výstupkem míří, na chvíli vidí v hledáčku Tricketta i to, jak se po jeho výstřelu hroutí. Je zasažen do žaludku, do blízkosti srdce, prosebně zvedá ruce k Tenchovi, který ho právě míjí. Ten rychle vyhodnocuje situaci. Ne, tady už je jeho pomoc zbytečná a naopak jemu jde o život. Shelley střílí a čeká na něho, společně se stahují do bezpečí. Jejich ústup už zase podporuje Angrilův kulomet i další střelci, jenže i povstalci už jsou dobře krytí a nemají zájem v protiútku pokračovat.

Střelba z obou stran pomalu slábne, už jen ojediněle zazní výstřel, to když si někdo myslí, že má šanci zasáhnout. Bojiště místo třesku zbraní ovládá nařikání zraněných, jejich zoufalé prosby o pomoc a tiché steny dokonávajících.

Všichni povstalci se radují, pardon, všichni přeživší povstalci se radují. Kromě Joellina. Ten je zachmuřelý, roztěkaný, vyděšený. Právě prochází kolem mladíka, který sedí u kamene a nehýbe se. Zlehka ho bere za rameno a vzápětí ucukává hrůzou. Tělo se zvrátí a na něho hledí bezduché oči Carlose Fuerta. Uprostřed čela má malou, čistou ranku. Některá z posledních střel ho zabila.

Montana nechce dále riskovat. Dobyli sice kus průsmyku, ovšem ztráty jsou obrovské a nová pozice by se dlouho bránit nedala, poskytuje střelcům méně krytů než původní postavení. Proto poručí se do něho opět stáhnout. Cestou zpět odnášejí své zraněné a padlé, ale také se věnují vojákům. Jejich těla nechávají ležet na místě, ale odebírají od nich střelivo, zbraně, pokud je jejich druhové nestačili odnést a taky jim svléknou uniformy. Nejde o akt ponížení nepřítele, ale potřebují každý kousek látky, protože pokud vydrží do noci, bude zase zima. Vojenské košile mohou použít jako látku, ze které vyrobí obvazy. Do toho všeho zní pronikavý nářek zraněného Gabriela Buxachase.

„To jsme je zahnali, co?“ rozzáří se po dlouhé době tvář Gonzala Oblitaze.

„Jasně, ty hned tak nepřídou, co myslíš ty, Joeli?“ ptá se Vulco s očima navrh hlavy, zářící štěstím, „Joeli, slyšíš mě?“

Oslovený sebou prudce trhne. Myšlenkami je úplně jinde a dá se snadno uhádnout kde. Zjištění, že proti němu stojí vlastní otec, ho zlomí hned dvakrát. Vždyť na sebe mohou v boji narazit, copak by po něm mohl střílet? A za druhé, vždy věřil v otvovu čestnost a on teď nese zodpovědnost za předchozí masakry žen a dětí. Jeho řeči o cti být v armádě, jeho vznešené řeči, to vše se hroutí jak domeček z karet. Nikdy by neuvěřil, že by se mohl jeho otec k něčemu podobnému propůjčit!

Joellin se podívá na Vulca a přitom zakopne o nějaké tělo. Leží zde mexický důstojník, kterému chybí levá paže. Pahýl už nezakrýval stočený rukáv. Tělo je vysvěčeno, stejně jako ostatní mrtvoly či umírající nepřátelé na sobě má jen spodky. Na mexického důstojníka není hezký pohled, druhou ruku má stále sevřenou, prsty pokroucené v posledních křečích.

Na chvíli pohlédne Joellin do otevřených, vyhaslých očí. Tentokrát se mu zdá, že se na něho nedívají vyčítavě, ale tak nějak výhružně. Rychle odvrátí zrak. Už má na svědomí dost lidských životů, od teďka ho bude strašit ve snách další. Pokud se tedy dožije ještě nějakého spánku. V tom případě mu zase ty přízraky budou ve snu vyrvávat z těla kousky masa, ze kterých bude unikat jeho vlastní krev. Zase bude těch přízraků víc, tenhle pozná snadno, bude mu chybět jedna ruka.

„Stalo se ti něco, Joeli?“ ptá se starostlivě Vulco.

„Ne, ne, nic,“ odpoví tázaný.

„Je to nádhernej pocit! Rozehnali jsme je a přitom jsme to přežili. Není to skvělý?“

„Ale je,“ usměje se Greenwood. Vasco je alespoň na chvíli šťastný člověk. Je tady sám, musí se bát jen o svůj život, bojuje sám za sebe. Ale co on? Ke starosti o Elu mu přibyla další. I když je teď nepřítel, stále je jeho otec. Ať si to převrátí ze všech stran, rodná krev se nedá od diskutovat! Ačkoli utekl z domova, nepřestává mít k otci úctu, určitě ho také miluje. Vždyť ho nosil na rukách ... najednou téměř cítí znovu jeho dotyk, jako když ho brávil za ruce a učil ho střílet. Tělem mu projede mrazivé zachvění.

„Kolik vojáků jsme vlastně zabili?“ poskakuje radostí bez sebe Vulco. Asi jde o jeho nejšťastnější chvíle v životě, možná jim má co vracet, teď jsou vojáci poraženi a on je u toho!

„Zeptej se támhle Pedra Vuleca, ten nese jejich hadry,“ radí mu Gonzal.

Vasco odběhne.

„Je ti něco, Joeli?“ položí znovu podobnou otázku Oblitaz.

„Je, máš pravdu. Bylo moc krve, moc mrtvých, vzalo mě to. Podívej, co je mrtvých ...,“ ukáže na dva muže nesoucí mrtvolu Carlose Fuerta.

„Máš pravdu, zaplatili sme zatraceně drazé. Zůstal vůbec někdo ze starších mužů kromě Montany?“

„To nevím, asi už ne.“

„Takže je to jen na nás?“ uvíznou slova v krku Gonzala.

Vyslovil právě krutou pravdu. Ti, co dosáhli alespoň třicítky, jsou buď mrtví nebo těžce zranění. Bojovali v přední linii a tam se moc nepřežívá. Montanovi zůstává jen mateřská školka. Jak bude dál čelit se sedmnáctiletými, maximálně dvacetiletými nezkušenými chlapci vojákům?

Chase zakáže komukoli, aby se vrátil do tábora, pouze tam smějí odnést raněné a mrtvolu a pak rychle zpátky. Joellin je rád, že po něm nikdo tuto činnost nepožaduje. Montana navíc povolává několik sedmnáctiletých mládenců, aby jimi alespoň částečně zacelil mezery, které mu vznikly předchozím bojem. Neví, kdy vojáci znovu zaútočí a jaký taktický způsob zvolí. Má teď k dispozici asi dvacet zdravých, odhodlaných, ale zcela nezkušených mladíků. Deset vždy hlídkuje, deset odpočívá. Z první desítky musí stále minimálně tři bděle sledovat okolí, další mohou poklimbávat, druhá desítka leží kousek od vchodu, připravena při potřebě okamžitě zaujmout obranné postavení.

Montanovi se znovu hlásí i zranění a mladší chlapci, ale velitel je zatím odmítá. Však na ně také dojde, možná už dnes, možná zítra, pokud dnešní nápor vydrží.

Joellin je rád, když může zůstat na stráží a nemusí se vracet do údolí, z něhož se zase už ozývá nářek pozůstalých. Pláčou bratři Cubitasové, Jose a Juan, padl jim otec. Ale nejsou zdaleka sami, byť jejich průchod emocí je asi největší.

Joellin, Vasco a Gonzal se dostávají do společné první desítky, která pokud nezačne útok, bude hlídkovat do setmění. Pak nastoupí další, ti by měli na hlídce strávit noc. Ti teď leží stranou, ale že by mohli usnout v tak vypjaté atmosféře se zdá nepravděpodobné.

V údolí má Montana velké potíže se ženami. Paní Cuiljanová se stále pokouší vytrást z manžela alespoň jedno slovíčko, paní Mateová dostává záchvat, když její poslední sedmnáctiletý syn Alvar bere pušku a jde bránit vchod. Pokouší se ho zaržet, vzniká z toho děsivá a srdceryvná scéna.

Dvě ženy sedí zcela stranou, paní Naperová zcela netečná a nevšímavá, její duše bloudí daleko od této rokle, paní Lunarová občas vyrazí podivný skřek, pak se poděšeně, zkoumavě rozhlédne a zase upadne do apatie.

V údolí nastávají výjevy jak z apokalypsy. Utrpění a nářek matek, kterým děti pláčou hladem a žízní, dovlečená rozstřílená a granáty znetvořená těla, zešilejší lidé. Ale jde skutečně o tak nevšední

výjevy v lidské historii? Ať již z minulosti, přítomnosti a bohužel asi i z budoucnosti? Vždyť i setkání otce a syna proti sobě na stejném bojišti není nic nového pod sluncem.

„Ukořistili sme šest uniforem,“ opakuje už poněkolikáté rozjásaný Vasco, „A možná sme jich zabili víc!“

„Co je to platné, když jsme za vítězství zaplatili tolika životy,“ krotí jeho nadšení Joellin.

„Máš pravdu, i kdybysme jich zabili deset, dvacet, ty naše mrtvý nám nikdo nenahradí,“ zaleskne se v očích Gonzala.

„Jak dlouho ještě budeme hlídkovat?“ začne z jiného soudku Vulco.

„Ještě přes tři hodiny,“ odvětí Joellin.

„Myslíš, že zaútočej ještě dneska, než se setmí? Anebo potom?“

„Nevím, možná, těžko říci. Po setmění však je i pro ně útok riskantní, protože by se mohli postřílet navzájem. Pokud se nic nestane do setmění, pravděpodobně dostaneme k dobru ještě jednu noc,“ říká chladně, racionálně Joellin. Byť taková slova mezi zdravými mladíky zní podivně až děsivě. Mají ještě jednu noc života, tak by se snad měl radovat starý na smrt nemocný pacient a ne sotva odrostlý puberták se zcela zdravým organismem.

„Ach jo,“ pochopí přesně smysl vyřčeného Vulco, „Někdy je fakt na tom světě hezky, jako teď. Až se člověku ani nechce umírat,“ dodá a oči se mu zalijí slzami.

Ač většinou o tom nikdo příliš nahlas nehovoří, každý teď přemýšlí o své smrti. Je tak strašně blizoučko, zdá se nevyhnutelná. Prostě každý se na ni musí připravovat a snažit se s ní vyrovnat. Jaký je však rozdíl, když musí svůj život hodnotit stařec, očekávající zákonitý příchod konce, než když musí bilancovat sedmnáctiletí kluci. Co ale v jejich věku bilancovat a jak se dobře připravit na smrt?

V táboře vojáků také nepanuje právě veselá nálada. Ba právě naopak. Před chvílí utrhli pěknou lekci. Všichni již chápou obtížnost svého úkolu. Nepůjde o lehké dobíjení nemohoucího nepřítele, nýbrž budou muset podstoupit boj na život a na smrt s odhodlaným protivníkem.

Onlloy se dožaduje okamžitě dalšího útoku, ale postaví se proti němu jak Greenwood, tak i Labas. Každý však z jiného důvodu. Labas přišel o svého přítele, poslední šarži, co mu zbyla. Americký velitel se musí především vypořádat se strašným zjištěním, které mu téměř vaří vnitřnosti a o které se s nikým nemůže a nesmí podělit. Bude muset vybojovat asi nejtěžší boj v životě, bude se muset rozhodnout a za své rozhodnutí ponese do konce života zodpovědnost. Ať už bude jakékoli.

Zanedlouho vojáci zjistí, že se nepřátelé stáhli a nechali na bojišti jejich mrtvé. Váhají. Chtějí si pro ně dojit, ale na druhé straně se bojí léčky. Nakonec se po dlouhém dohadování najde několik odvážných, kteří se ozbrojeni noži a revolvry připlíží k mrtvým tělům. Logan a Bulger přitáhnou Trucketta a Tench s Willsem Sweeta. Vojáci zuří. Jejich druhové jsou téměř vyslečeni do naha a obrání o všechno. Považují takové počínání za zjevné zneuctění mrtvol. Nepřipouští si, že by mohli nepřátelé něco z ukořistěných věcí skutečně potřebovat. Považují je za barbary.

Výše zmíněná čtveřice statečných po prvním úspěchu nakonec přitáhne úplně všechna těla. Nikdo na ně nestřílí, Montana takové počínání zakázal. Jednak nechce plýtvat střelivem, jednak svůj rozkaz chápe jako určitý akt slušnosti. Navíc mrtvolky mohou začít na slunci hnít, v noci je začít požírat kdejaká havěť. Lepší když zmizí z bojiště.

Mrtvá těla uloží vojáci stranou od ležení a přikryjí celtami. Onlloy, Sonsfool, Parrer a Ruddell se velmi aktivně zapojí do ošetřování raněných. Mají plné ruce práce. Podporučík Stockton má těžké zranění na hlavě, kulka mu ustřelila kus kosti mezi spánkem a čelem, ztratil hodně krve. Leží bledý jak stěna, sotva dýchá, tváře vpadlé. Bernard Mercroft trpí jak zvíře po průstřelu ramene, úder pravděpodobně odnesla i klíční kost. Přesto vypadá lépe než Sam Haylden, kterému kulka v rameni

uvízla. Musí se rozhodnout, zda projektil vyjmout či nechat. Zvolí druhou variantu. Seržant Parrer prosadí názor, že vojín ztratil příliš krve a chirurgický zákrok by ho mohl zabít. Modlí se, aby se u žádného zranění nezanítilo.

U Mercrofta sedí jeho kamarád Georgie Marshall a dodává mu odvahy, u Hayldena se sejdou Dam a Pascaloto. Jen o Stocktona se nikdo nezajímá. Onlloy dokonce pociťuje jisté zadostiučinění ze zranění kolegy. Ne že by ho tak nenáviděl, ale alespoň nebude nikdo nabádat k měkkosti ve vztahu k nepříteli.

Většina vojáků má především starosti sama se sebou. Nikdo se neodvažuje rušit velitele Greenwooda, který je očividně zdeptán. Jsou jeho stavem dost zaskočení, takto ho nikdo nezná. Příkládají však jeho stav neúspěšnému útoku a těžkým ztrátám. Nikdo pravý důvod neuhádne a těžko také uhádnout může.

Dam sedí u svého přítele se slzami v očích. Pascaloto je také dojat, co už ztratili kamarádů. Müller, Yeoman, Truckett, ti už jsou mrtví, Sam je zle zřízený. Chtě nechtě se mu do myšlenek vtírá neodbytná otázka, koho z nás dvou to čeká příště?

„Nechceš něco, Same, napít nebo něco jinýho?“ ptá se už poněkolikáté Dam.

Lehké zavrtění hlavy. Na zraněném je očividné, jak hrozně trpí. Rty má rozkousány do krve, zuby zatnuté, pěsti sevřené, někdy nával bolesti nevydrží a vykřikne.

„Měl sem tě poslechnout ... Bille,“ vypraví ze sebe a obličej se mu stáhne v bolestné grimase.

„Bude líp, Same, brzo bude líp.“

„Je to hrozný ... to se nedá vydržet,“ zasténá Haylden, přemítá, možná jde o trest za zločin, kterého se dopustil den předtím.

„Však to brzo skončí, neboj,“ ozve se Pascaloto.

„Co skončí?“ objeví se zděšený výraz v obličeji zraněného. Slova kamaráda si vyloží po svém.

„Tak jsem to nemyslel, to zranění je bolestivé, ale ne vážné,“ říká rychle Joel, který si uvědomí, jakou asociaci vyvolal, „Už nám dlouho vodolávat nevydržeš, až prolomíme jejich obranu, pojedeme domů.“

„Bylo to dneska hrozný ... tak sem se v životě nebál ... i ta bolest teď ... je hrozná.“

„Jen klid, radši nemluv, mluvení ti dělá potíže.“

„Bille ... zašel bys za mou matkou ... kdybych umřel?“

„Same! Co blázníš, na takový škrábnutí se neumírá!“ zvolá Dam.

„Jasně, to spíš my zejtra něco koupíme, zatímco pán se nechal líznout kulkou a bude si tu válet šunky,“ pokusí se o veselý tón Pascaloto, jeho slova zní jak skřípění roky nepromazaných veřejí.

„Nepřál bych vám ... takový škrábnutí ... jak říkáš. Ta bolest je fakt hrozná. Kdyby aspoň na chvíli přestala ...“

„Tak přestaň mluvit a klidně lež. Snaž se usnout,“ nabádá ho Dam. Je mu přítele nesmírně líto, vidí jak hrozně trpí a on mu nemůže nijak pomoci. Cítí se, jako by tu kulku v rameni měl sám. Joel je jiného ražení, není tak úzkostlivý, ovšem teď se Samem také soucítí. Sám má strach z dalšího dne, nechce taky takto trpět.

Kolem přejdou dva Mexičané, Coquimb a Lothar. Při pohledu na Felixe se v Damově mysli objeví ošklivé vzpomínky na včerejšek. Otrese se, mrazení mu přejede po zádech, plaše se rozhlédne a zrak mu spočine na místě, kde se pod plachtou rýsuje obrys Truckettova těla. Včera ho nenáviděl, byl by ho snad schopen i zabít, dnes mu je dokonce starého vojáka líto. Má v hlavě hrozný zmatek, nedokáže si ve svých pocitech udělat pořádek, cítí se strašně.

„Chudák Emanuel,“ konstatuje Coquimb bez soucitu, sám je veselý, přežil útok bez ztráty kytičky.

„Jo, máš pravdu. A nejen von, taky Frances a Sancho. A taky Omagua,“ přikyvuje mu Enrique Lothar.

Sednou si stranou, přijde k nim i Albert Muerta.

„Je to hrozný, všichni tady pochcípáme,“ povzdechne si Lothar.

„Ale co naděláš. Zatím sme unikli, snad se nám to vyhne i příště,“ pokrčí rameny Felix.

„Já už toho mám plný zuby, už bych se chtěl vrátit,“ říká smutně Muerta.

„No jo, za tou tvou Sanou, to už všichni víme,“ mávne rukou Enrique.

„Co tím chceš říct?“

„Že vo ní nějak moc básníš. Neexistuje náhodou jenom ve tvý fantazii?“

„Co to kecáš? To sem teda jako šukal se svou fantazií?“

„Spíš ve svý fantazii.“

„To určitě. Já nejsem kleštěnec jako ty, aby mně ženská nechyběla.“

„Mně možná chybí víc než tobě, ale nekecám furt vo tom.“

„Nehádejte se. Zejtra prorazíme a tam v údolí si najdem nějakou pořádnou díru. Pokud možno i hezkou a mladou. Pak nám Alberte předvedeš svý umění, co si se naučil s tou svou Sanou,“ vloží se do rozhovoru Felix.

„Pokud to teda přežijeme,“ konstatuje suše Muerto.

„A pokud vám neustřelej ptáka,“ přisadí si Coquimb, „Dneska to tam lítalo fakt hustě, že bych se tomu vůbec nedivil.“

„Nesejčkuj. Jen by mě zajímalo, co vymyslí Labas s tím zasraným gringem,“ přemýšlí nahlas Enrique a podívá se k velitelskému stanovišti.

„Co by vymysleli. Zase nás poženou proti banditům, dokud je nedorazíme. To je jasný,“ je s úsudkem rychle hotový Coquimb.

„Anebo dokud všichni nepochcípáme,“ neprojeví moc optimismu Muerto.

„To je riziko povolání,“ pokrčí rameny Felix. I když se také bojí o svůj život jako ostatní, tak se nějak smíří s tím, že nakonec nemůže budoucnost nijak ovlivnit a snaží se emoce potlačit.

Labas skutečně vede právě rozhovor s Greenwoodem. Přišel za ním, aby se poradili, ale Američan je vysloveně skoupý na slovo.

„Nechme úvahy na zítra. Zabezpečíme vchod, aby se v noci nemohli pokusit prorazit a dohodneme se na dalším postupu ráno,“ praví na závěr krátké diskuse Greenwood.

Mexičanovi nezbyvá, než rozhodnutí svého kolegy akceptovat.

Americký velitel se po odchodu Mexičana ponoří zase do svých temných myšlenek. Muka, co nyní prožívá, jsou nejtěžší v jeho životě. Na jedné straně syn, na druhé povinnost. Stále se nemůže rozhodnout, stále si nechce dostatečně připustit rozsah tragédie, ke které se schyluje. Hledá něco v minulosti, za co ho Bůh tak trestá. Nemůže na nic přijít.

Jak se sem ten debil proboha dostal?! Kde se tady ten kretén proboha vzal?! Proč ten blb nejdřív uteče z vojenský akademie a pak tady vraždí svoje krajany?! Na druhé straně mu před očima probíhají obrázky z minulosti, kdy Joellina choval na rukách, jak chlapec rostl, jak ho učil číst, povídal si s ním. Když s ním mluvil o armádě, byl syn rád, vždy se mu zablesklo v očích. A potom ho najednou zradí!

Syn dezertér! Jeho útěk z akademie ho málem zlomil. Bratr John, který slouží na štábu, jeho prohřešel nějak zaretušoval, ale ostuda zůstává. Joellin zmizel, jako by se po něm zem slehla. Nehledal ho zase tak moc usilovně, pravda, spíše se ho snažil vytěsnit ze své paměti, ale copak jde jen tak vymazat svého syna? Ve skutečnosti je Joellinova dezerce už měsíc jeho noční můrou.

Ovšem tohle všechno je nic proti tomu, co nastává teď. Syn mezi bandity se svou vynikající puškou, kterou mu on sám dal! S dobrým střeleckým uměním, kterému ho on sám naučil! Určitě musí mít určitě na svědomí nejednoho vojáka! Vždyť jeho syn vraždí jeho vlastní lidi! Za které na sebe on vzal zodpovědnost!

Už tehdy, když někdo v noci vystřelil na nadporučíka Fonsona, měl takové neblahé tušení, ale copak si mohl takovou šílenost vůbec připustit? Jeho syn mezi bandity, jeho syn vrahem! Jaká z toho bude ostuda, jestli se jeho zločiny provalí! Nikdo se už na jeho rodinu nebude dívat s úctou, Joellin zničí kariéru jeho, ale čert ji vem, ale také jeho bratra a druhého syna! Joellin bude zkázou i svého čestného a poctivého bratra!

Náhle mu probleskne hlavou hrozná úvaha. Všichni banditi musí zemřít! Včetně jeho syna. Pak se nikdo nic nedozví. Co ale právě probírá za strašnou myšlenku?! Chce smrt syna, byť ho tak zneuctil a byť se dopustil tak hrozných zločinů? Možná se zítra setkají tváří v tvář. Vystřelí na něho Joellin? Anebo obráceně? Zastřelí svého syna? Snad by tak smyl hanbu, kterou na něj ten darebák uvalil, kdyby ho ztrestal vlastní rukou! Ale zabít vlastního syna? Není taková představa příšerná?! Když však dá zítra povel k útoku, zabije ho tak jako tak, ať už ten smrtelný výstřel padne z jakékoli zbraně.

Existuje vůbec nějaké rozumné řešení? Kompromis? Ne, není žádný kompromis. Může pouze zvolit druhou variantu, dát pokyn k návratu domů. Nechá Mexičany, ať si to vyřídí mezi sebou. Labas se svými lidmi, s tou hrstkou lidí, nemá šanci je zadržet. Možná bude protestovat Onlloy, Ruddell, možná pár vojáků, ale většina jeho rozhodnutí uvítá. Odvede mužstvo zpět na základnu, nějaký důvod se určitě najde. Svoje rozhodnutí nějak vysvětlí, proč i po tolika ztrátách nedokončil úkol těsně před jeho završením.

Jenže sám sobě těžko namluví, že jednal správně a ve prospěch zájmu své země, která mu dala uniformu, hodnost a důvěru. Nesmí přece kvůli osobním problémům zradit sám sebe, své rozkazy, svou jednotku. Nikdy se mu nestalo, aby takto nesplnil rozkazy. Tady je pokyn jasný, zneškodnit bandity, kteří směřují k hranici. Co když bude jeho syn později zajat? Co když se na jeho zločiny časem stejně přijde? Nebude všechno ještě horší?!

Náhle se zachvěje děsivou myšlenkou! Nevede nakonec právě jeho syn bandity do Arizony, aby tam loupili a vraždili?! Musí je zastavit, musí je zneškodnit, včetně svého syna. On se tak rozhodl, on se přidal na stranu bandy, která bojuje proti vlastní vládě a teď ohrožuje i zájmy Spojených států. Ne, Joellin nemá právo být nazýván jeho synem, když se tak hrozně zachoval. Proč se ale proboha stal tak rychle sprostým banditou? Plánoval něco takového, už když utíkal nebo se k tomu ten pitomec jen tak nachomýtl?

Mexičanu jsou pro něj bezcenní lidé, chybí jim vzdělání, jsou negramotové, kteří vše řeší násilím. Ale jeho syn je přeci inteligentní, poskytl mu skvělé vzdělání, vždy se choval velice charakterně. Kdo anebo co ho přivedlo na šikmou plochu zločinu?!

A co to vlastně tenkrát a dnes zase křičel?! Smrt vrahům dětí a žen? Pomátl se snad tak dokonale, že považuje svého otce za vraha žen a dětí?! Ano, bylo zabito pár žen a dětí, ale jak jinak splnit rozkaz, když je ti banditi tahaj sebou? Banditů je víc a mají na svědomí víc lidí, poctivé, slušné občany, vojáky, jeho podřízené.

Proboha! Koho jen z jeho podřízených zabil jeho vlastní syn? Tato neodbytná myšlenka je nejhorší, stále se vrací, z ní mu neustále přebíhá mráz po zádech. Syn je dobrý střelec, má jeho výcvik, určitě se podílel na bojích. Některé zásahy i podle vyprávění Onlloye byly opravdu na zdejší poměry hodně slušné! Vraždil v těchto případech jeho syn?!

Jeho syn není tedy jen dezertér a bandita, ale dokonce vrah! Vrah! Výcviku, který mu byl poskytnut, využívá proti těm, kteří ho vycvičili! Taková zrada, to je snad víc, než co může jako jeho otec unést! A určitě nestřílel jen na mexické vojáky! Zabil určitě i mladé americké kluky, kteří měli být jeho kolegy, kdyby nezdrhl z akademie. Ne, tohle je neomluvitelné a musí být co nejprísněji potrestáno! A on musí zajistit spravedlnost, i když jde o jeho syna. Anebo právě proto, že jde o jeho syna!

Jenže je tu stále to jenže! I když dezertér a vrah, stále je jeho krev. On ho zplodil, on ho vychoval. Prolít záměrně synovu krev? Stát se záměrně synovrahem?! Hrozné! I když ho jeho syn zneuctil, má právo mu vzít život? Ale naopak, nemá to být právě otec, který zastaví svého syna, který se vydal na cestu zločinu a vraždí své spoluobčany?!

Nadporučík by si nejraději vpálil kulku do hlavy sám. Je mu strašně zle a nemá možnost se ani nikomu svěřit. Srdce starého drsného vojáka puká. Nemá raději přeci jen odtáhnout?! Ale pak zradí sám sebe, celou tradici a čest rodiny Greenwoodů podruhé! Poprvé ji zneuctil jeho syn, ne, otec nesmí zrazovat, aby kryl synovy zločiny. Ne. Banditi musí být zlikvidováni, i za cenu synova života. Ne, i kdyby mu Joellin padl do rukou živý, musí ho dát zastřelit jako sprostého zrádce a vraha!

Nešťastného muže polije znovu hrozné horko! Co mu řeknou vojáci, až se synovo vraždění provalí?! Jeho syn jim zabíjel kamarády! Může se od počínání syna distancovat? Vždyť dal tomu zlosynovi život, špatně ho vychoval, ale naučil dobře zabíjet! Kdyby všechnu vinu mohl vykoupit svým životem, neváhal by ani minutu. Jenže to nejde. Život není tak jednoduchý. Proč ale? Proč právě on? Proč se tohle stalo právě jemu? Kdyby si aspoň mohl se synem promluvit, aby zjistil proč ... ne, to ne. Nemohl by s ním normálně mluvit. Tímhle rovolverem a touhle rukou by ho musel na místě zabít, jak prašivého a vzteklého psa, který zešlel a je svému okolí nebezpečný!

Důstojník je na pokraji svých sil. Třesoucími prsty si zapálí. Hrdlo se mu znovu sevře. Co mu řekne manželka, Joellinova matka? Jak hrozná bude chvíle, kdy jí bude muset oznámit Joellinovu smrt. Podrobnosti jí nikdy neřekne, ale bude jí muset říci o jeho smrti.

Nemůže náhle popadnout dech, začnou se mu dělat mžitky před očima. Pochopí někdy vůbec někdo, proč musí jednat vůči svému vlastnímu synovi tak tvrdě? Proč musí syna spravedlivě potrestat, o to přísněji, že jde o jeho syna?

Joellin ho zklamal jako nikdo v životě. Zničil mu život. I když se ho zřekne, nic už na tom nezmění. Zodpovědnost za jeho selhání ze sebe nesetřese. Uplí na něm a bude lpět až do smrti. Všichni čestní lidé se od jejich rodiny odvrátí. Možná kvůli tomu bude muset odejít bratr ze štábu, jeho druhý syn je taky zničen. Jak to jen Joellin mohl rodině udělat?! Jak se něčeho takového ten spratek mohl dopustit?!

Tísňivé stavy myslí se střídají s návaly vzteku, kdy by svého nezdárného syna nejraději vlastníma rukama roztrhal na kusy. Pak ale zase zjihne, stačí malá vzpomínka na usměvavé dítě, na krásné vzpomínky, které také nejde vymazat.

Měl na něj být přísnější! Teď už ale nic nespraví, pozdě bycha honiti. Teď jen musí jeho řádění ukončit, dříve než napáchá ještě více zla. Možná je synovo selhání i jeho vina. Neuměl s ním možná promluvit, pochopit jeho problémy, zahnat jeho chmury, pobudit ho. Snad byl naopak až moc strohý, vojenský, ale ani něco takového přece syna neopravňuje, aby se vetřel mezi takovou verbež, aby se stal vrahem. Možná, kdyby se sám vzdal, kdyby bylo vidět, jak svého selhání lituje, mohlo by se mu odpustit, je tak mladý. I kdyby trestu neunikl, alespoň by mu snad mohl odpustit.

Nedonutili ho nakonec ke zločinu ti banditi? Nezajali ho? Nedrží ho násilím? Ne, tohle je nesmysl, má přece pušku a kdo má zbraň, ten je svobodný! Nikdo ho nemůže nutit, aby zabíjel

americké vojáky! Musí tak jednat z vlastní vůle. Z vlastní vůle! Kdo však ovládá synův mozek, jaký ďábel ho posedl?! Ne, už blázní, ale jak má všechno jinak pochopit? Jak?

Greenwood si zakryje obličej rukama, odhodí nedopalek a vytáhne další cigaretu. Nejraději by si sáhl do brašny pro pálenku a opil se do nemoty, snad by pak na chvíli zapomněl. Nemůže. Je velitelem a má velkou zodpovědnost za mladý kluky tady. Jejich životy jsou v jeho rukách. Všichni ti kluci chtějí žít, jejich životy mají stejnou cenu jako život Joellina. Ne, jejich životy mají bohužel v tuto chvíli vyšší cenu. Oni stojí na straně práva, hájí zájmy své země.

Kdyby odtáhl se svými lidmi, mohli by banditi uniknout, vlastně je takový vývoj situace více než pravděpodobný, Labasovi už téměř nikdo nezbývá. Banditi by se mohli dostat za hranice a tam vraždit. Vraždit občany vlasti, kterou má on jako voják chránit. Jeho vinou by pak možná zemřela rodina nějakého farmáře, jeho vinou by zemřeli další nevinní lidé.

Představa, jak jeho syn společně s těmi bandity vraždí lidi ho dohání k šílenství. Vzpomene si i na chlapce, kterého včera zastřelil. Něco takového nechtěl, šlo o politováníhodnou nehodu. Je voják, ne chladnokrevný zabiják. Nemohl vědět, že je ten bandita tak mladý a neozbrojený. Přece by na něj jinak nevystřelil. Ve válce je to kdo z koho. Ne, za smrt toho kluka nemůže, jeho syn nemá právo tvrdit, že je vrah žen a dětí! Nechce zabít žádné dítě a žádnou ženu, ale musí myslet především na své vojáky. Ale až zvítězí, musí zabránit, aby nedošlo k žádným krutostem. Ne, banditi budou potřeni, ale ženy a děti musí ochránit. I syn musí být potrestán, ale existuje pro něho nějaký jiný trest než smrt?

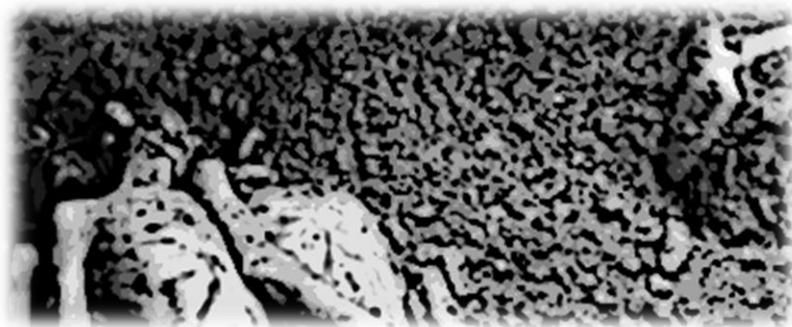
Děsné! Vědět, že jeho sedmnáctiletý syn musí zítra zemřít! Musí zemřít a on nemůže, nemá právo mu pomoci. Naopak, on musí tento trest nechat vykonat. Joellin se dostal na šikmou plochu vlastní vinou a jede po ní stále níž a níž. Ten skluz už nelze zastavit jinak než jeho smrtí.

Greenwood se svíjí, škvaří se ve vlastní šťávě, je spalován sužujícími plameny zevnitř. Nikdy by si nic podobného nedokázal představit. Proč ale Joellin takovou hroznou udělal? Nemůže najít odpověď. Vše, co ho napadá, nedává smysl. Jde o nějakou záhadu. Snad pomatení smyslů. A znova přichází představa, že by měl syna zabít, zabít možná i vlastní rukou. Podobné a stále se vracející myšlenky v něm vzbuzují děs. A přesto taková možnost v boji není tak nereálná!

„Ne, ne, ne!“ zaúpí nadporučík a přitiskne si pěst na čelo. Jeho pohled vykazuje známky největšího zděšení.

Setmí se. Montana nechá rozdělat malý oheň, ani paliva moc nezbývá. Mladíci na strážích jsou vystřídání odpočatými mladíky. Ti, co skončí hlídku, dostávají rozkaz, aby pohřbili mrtvé. Hroby vykopali předtím malí kluci z tábora, ale chtít po nich, aby ukládali mrtvé, to už si Chase netroufá. Navíc nechá těla svléknout, jejich oblečení bude použito pro živé.

Už jen dotýkání se mrtvých těl je pro mnohé nechutné. Alespoň kdyby zemřeli normální smrtí. Ale různě znetvořená těla vzbuzují děs a hrůzu, mohým se zvedá žaludek. Vasco Vulco a Gonzal Oblitaz mají v práci pozůstatky Domingueze Rupese. Kalhoty má zachovalé, byť jsou trochu roztrhané, ani nejsou moc potřísněné krví. Jenže když mu je svlékají, rozevře se mrtvému i košile a objeví se kusy vnitřností smíchané s krví a prachem. Vasco se rychle vrhne stranou a začal dávivě zvracet.

Mělký hrob je rychle zaplněný polonahými těli, kdy jediné oblečení, které jim nechávají, představují zakrvácené a nepoužitelné kusy hadrů. Rychle hrob zahází, ale protože z hlíny vyčnívají stále kousky těl, musí přinést ještě kameny a navršíť je nad posledním spočinutím svých druhů. Teprve pak si mohou oddychnout.

I Joellin pracuje, je celý zpocený a špinavý. Nemá ani čas si promluvit s Elou, těší se na ni. Chce si taky napsat poznámky do svého deníku, možná naposledy. Teď však zamíří za Eleonorou. Dostali dar ještě jedné společné noci, budou moci být ještě pár hodin spolu, pravděpodobně již naposledy. Ještě jednu se s ní bude moci milovat.

V jeho hlavě však panuje naprostý chaos. Otcovo zjevení ho deprimuje. Prožil šok, když ho spatřil. Vidět otce mezi vrahy, mezi bestiálními katy. Tohle pohraničí si za ta století na krutosti už zvyklo, bylo svědkem mnoha vraždění, tragických osudů. Byli nemilostně vyvražďováni Indiáni, ti opláceli s nemenší krutostí. Krajina je zvyklá na různá zvěrstva a scény, které nemají s lidstvím nic společného. Joellin však vždy takové historky bral jen jako povídky pro strašení dětí.

Teď však je součástí další kruté kapitoly z dějin této země. Ale otec stojící na druhé straně, otec, ke kterému měl vždy úctu, takové kruté zjištění ho ničí ze všeho nejvíc. Nemůže pochopit, jak se otec mohl propůjčit k něčemu takovému. Proč nechal včera zabít ženy a děti? Zabili včera Editu a jejího bratra, se kterými se zkamarádil. Jeho otec byl u toho, protože v druhém oddíle ho nikdy nespatriil. Pravděpodobně on sám řídil ten hrozný masakr! Jestlipak taky střílel a zabíjel, jestlipak i na jehou rukou lpí přímo nevinná krev?!

Nemůže se svěřit se svým bolem nikomu! Nikdy nevěřil, že nastane chvíle, kdy se bude za svého otce stydět! Musel by se propadnout hanbou, kdyby se o tom tady někdo dozvěděl. A snad by ho i zabili, kdyby věděli, že jejich katy vede jeho otec. A měli by na něco takového právo. Otec je jejich popravčí! Kdyby se o jeho otci dozvěděla Ela, už by na něj asi nikdy nepromluvila! Ne, nikomu se nemůže svěřit se svým strašným bolem, jí už vůbec ne!

Smrt děsí mladíka od začátku této výpravy. Bojí se jí, bojí se bolesti, která s tím bude možná spojena. Nechce umřít, ale ví, že nemá šanci přežít. Žádnou šanci. Ačkoli vojákům velí jeho otec ... Ovšem než by se dovolával otcovy ochrany, to raději stokrát umře! To se raději nechá umučit jako Santos či vykleštit jako Balbus.

I tyto představy ho velmi děsí. Bojí se, že nezemře hned, že bude jen zraněn a než ho zabijí, budou na jeho tělu páchat různé ukrutnosti. Bude dost statečný, aby se zachoval jako chlap? Aby neprosil o milost, nebrečel jak malej kluk? Možnost selhání na konci cesty, možnost se projevit jako zbabělec, ta ho straší víc než pravděpodobná bolest, která bude takového krutého konce asi součástí.

Přeje si, aby byl zasažen tak, aby hned zemřel. Anebo aby mu zůstalo dostatek sil, aby si mohl vpálit kulku do hlavy. Počítá s tím, že poslední kulku si nechá pro sebe. Pak ať už si dělají s jeho tělem

co chtějí, mohou ho rozsekat třeba na kousky a rozvěsit na stromy okolo. Už nebude nic cítit ... a hlavně, neprojeví se žádná jeho slabost.

Další věc ho děsí možná ještě víc či stejně intenzivně, i když jiným způsobem. Osud Eleonory. Co s ní bude? Když si představí její další osud, když si musí připustit, že ji znásilní nějaký odporný voják, když ve své fantazii vidí mezi jejími stehny nějakého odporného chlapa, prožívá pravá muka. Snad by alespoň ji mohl otec ochránit, kdyby ho požádal o poslední laskavost.

Jeho mohou zabít, ale Ela musí žít! Otec by ale stejně asi nevyhověl. Kdyby se teď setkali, asi by ho otec vlastnoručně zabil. Pro něj zradil jeho zásady, střílel na jeho lidi. Ale nezradil jeho otec sám své zásady mnohem víc, když se vydal na tuhle barbarskou misi?! Joellin poprvé pocítí ke svému otci hnus. Tolik si ho vážil a teď se z něho vyklube vrah dětí a žen. Jak mu celý život lhal! Jak říkal všechny ty kecy o o cti! Hrozné!

Jestli už taky otec ví, že stojí proti sobě? Asi ano, musel by bejt slepej, aby si ho dneska nevšimnul. Otec by si za to, co spáchal se svými lidmi, zasloužil smrt. Ale chtít otcovu smrt? Tato myšlenka Joellina děsí už několik hodin, zvláště když si uvědomil, že by mohl být její příčinou i on sám. Ne, na otce on nevystřelí, i když si smrt zaslouží. Kdyby k jejich střetnutí na bojišti došlo a musel se rozhodnout, nechá se raději zabít.

„Stalo se něco, Joeli?“ uslyší její medový hlas a jeho ruka uchopí její.

„Dneska jsem zase prožil hrozné chvíle. Tolik mrtvých,“ zalže. Ne, ona se nikdy nesmí dozvědět, na co on už intenzivně myslí tolik hodin, s čím zoufale bojuje ve svých myšlenkách!

„Slyšela jsem Ale ty žiješ. Děkuji za tvůj život Bohu už několik hodin. Ani nevíš, jak jsem se bála! Měla jsem strach, že tě také přitáhnou mrtvého.“

„Možná by to tak bylo lepší,“ ujede mu nevědomky.

„Cože? Joeli, ty mě nemůžeš mít rád, když tohle říkáš! Seš pro mě všechno!“ vykřikne.

Posadí se stranou, uchopí ji za obě ruce, podívá se jí zpřímá do očí.

„Elo, musíš se ale připravit! Musíš pochopit, já už brzo umřu. Už možná za pár hodin!“

„Pak já taky!“

„Ne. Nechci, abys také zemřela. Chci, aby si žila. Je to moje poslední přání! Musíš ho splnit!“

Ona sklopí oči plné slz, pak zvedne hlavu a vyřkne svoje tajné přání, na které myslí už delší dobu.

„Chtěla bych mít s tebou dítě, pak by snad ... pak by snad měl můj další život smysl,“ vyřkne svou touhu a rozpláče.

„Není šance?“ zeptá se on.

„Nevím ...“

„Máme ještě tuto noc. Je nám dána ještě jedna noc, na rozdíl od mnoha jiných, kteří takové privilegium nedostali. Elo, zítra zemřu ... ne, nepřerušuj mě! S tím se nedá nic dělat, už není žádná šance. Ale věřím, že ženy a děti, vy nějakou naději máte. Chci věřit, že budu žít ve tvých myšlenkách, s tebou ...,“ zajíkne se.

„Joelli...“

„Pojď se mnou,“ řekne on.

„Kam?“ zeptá se ona.

„To je jedno. Někam, kde budeme sami. Chci tě,“ dodá on důrazně.

Ona se zahledí do jeho utrápených a znavených očí. To už nejsou chlapecké oči, které spatřila před měsícem, tohle už je pohled zralého muže. Setře si slzy, chopí se nabízené ruky a jde za ním.

Až téměř na konci kaňonu, pod strmou stěnou, až tam naleznou své místočko. Je mu jedno, že se už ochladilo, strhá ze sebe šaty, pak ji, též nahou, sevře ve svém náručí. Roztáhnou si své šaty jako pokrývku a jejich těla na ní spočinou. Ne, už opravdu není mladíček, už je skutečným mužem.

Po vyvrcholení leží vedle sebe, nedbají na vzrůstající chlad, ona mu hladí bělostnou hrud', pokrytou usedlým prachem a zastydlým potem. On ji hladí po slepených špinavých vlasech. Ano, chtěl by s ní mít dítě.

„Opravdu bys chtěla moje dítě?“ zeptá se.

„Ano, moc bych chtěla mít tvoje dítě. Strašně bych si tvoje dítě přála.“

„Já taky,“ zasní se on možná naposledy, „žili bychom někde stranou, obdělávali pole, jen my dva a naše děti. Ne jedno, ale tři, pět dětí. Postavil bych malý domek, každý den pracoval a večer se vracel k tobě a miloval se s tebou. Byli bychom pěkně vykoupání, navonění, postel by byla měkká, hebká...“

„Já bych ti předtím připravila večeři,“ přijme ona jeho hru, „Zeptala se, jak se ti vedlo, děti by ti seděly na klíně. A až by usnuly, šli bysme do naší postele, jenom naší, čistoučké, každý den bych tam dávala nový provlečení.“

„Ano, bylo by to moc krásné,“ ztvrdnou mu náhle rysy, „Moc krásné, kdybych zítra nemusel umřít.“

„Joeli, nemluv tak, aspoň ještě chvíli ...“

„Elo, musíme o mé smrti mluvit. Chci, abys na ni byla připravená. Já se také svojí smrti bojím, ty si ani nedovedeš představit, jaký mám strach. Jaké to bude, až přijde?“ vyhrknou i jemu slzy z očí.

„Co mám udělat? Co mám udělat?“ ptá se ona zděšeně.

„Chci abys na mě vzpomínala ...,“ řekne on.

Nastane ticho, zabalí se do svých šatů, těsně se přimknou k sobě, jako by tvořili jedno tělo, hlavy mají těsně u sebe, šeptají si vlasně do ucha.

„Elo, chtěl bych ti toho tolik říct, chtěl bych toho ještě tolik udělat...“ zlomí se mu hlas dojetím.

„Zkus usnout, odpočinout si ...“

„Spát? Proč ztrácet těch pár hodin, kdy mužeme být ještě spolu? Už brzo budu mít dost času na spánek,“ říká on. Nechce na konec myslet, ale copak to jde? Stále si bolestně uvědomuje, že prožívají svoje poslední hodiny, poslední hodiny, kdy mohou být spolu. Má už tak zoufale málo času ...

„Už nebudeme nic říkat, budeme tu jen tak ležet, spolu ...,“ položí mu ona ruku na ústa.

Po chvíli on začíná cítit, že má na ni zase chuť, ano, ještě jednou, naposledy. Sevře ji tak silně, až ona mimoděk tiše vykřikne. Překulí se na ni, je rychlý, jako by se bál, že přijde něco hrozného a on akt nedokončí ...

Pak znovu leží, mlčí, žvatlají, Únava a nevyspání za posledních několik dní ho přemůže až o hodný čas později. Když si je ona jista, že on spí tvrdě, oblékne se, jeho tělo zakryje jeho oblečením. Dívá se něj, srdce se jí zastaví. Copak je možné, aby ho dnes zabili? Není přece možné tohle nádherné tělo plné energie zakopat někde tady do země. Teď jen spí, ale za pár hodin zde možná bude ležet znovu. Jenže tehdy už nepromluví. Jeho hrud' se už nezvedne s novým nádechem. Jak hrozná představa! Přeci není možné, že už na ni nikdy nepromluví, nikdy ji nepolíbí, nevstoupí do ní! Pane Bože, musíš ho zachránit! Musíš!

Zvedne se, přinese z tábora jednu poloroztrhanou přikrývku, zabalí do ní sebe i jeho. On je tak unavený, že se ani neprobudí. Položí svou hlavu na jeho hrud', která se vzdouvá a klesala s pravidelným dechem. Zatím ještě dýchá, ale za pár hodin? Rozpláče se.

JEDENÁCTÁ KAPITOLA

Jen co začane svítat, verbuje Montana své muže. Útok může přijít každou chvíli, musí být připraveni. Přicházejí všichni, jen mladého Američana nemohou nalézt.

„Kde je Joel?“ ptá se Montana.

„Nevím, asi bude s Elou,“ odpoví Vulco.

„Jo, je s Elou,“ přitaká Oblitaz, „Viděl jsem je v noci, když sme pohřbili mrtvé, šli někam dozadu. Mám pro něj dojít?“

„Ne, nechte ho,“ řekne

Montana. Je mu těžko. Ti dva se mají tak rádi, tak ať jsou ještě chvilku spolu, on asi dneska zemře, jí pravděpodobně čekají ještě horší věci. Dovede si spočítat, jak si budou počínat běsnící vojáci, rozzuření svými ztrátami. Ne, není potřeba, aby teď byl Joellin tady, udělal toho pro ně už dost, má právo své poslední chvíli strávit se ženou, kvůli které se obětoval. Neboť Chase si nenamlouvá ani na chvíli, že tu chlapec s nimi zůstal z přesvědčení, je mu jasné, že jen ona je příčinou setrvání mladého Američana mezi nimi.

Velitel se posadí. Nebojí se o svůj život. Během dlouhé občanské války si už zvykl hledět smrti do tváře, už se na ni několikrát připavoval, i nyní je sám se sebou vyrovnán. Trápí ho daleko víc osud ostatních, hlavně žen a dětí. Jak se k nim zachovají vojáci? Povraždí je? Budou je znásilňovat a mučit? On se je uvolil vést a dovedl je do záhuby. Je zodpovědný za jejich smrt a utrpení. Byť je varoval, jak bude cesta nebezpečná, neměl nikdy na nic podobného přistoupit. Ne, vojáci nebudou mít slitování.

Už dnes budou bojovat chlapi, kteří by tam za hranicemi patřili věkem do školních lavic. Ti ale mají alespoň tu výhodu, že zemrou v boji s puškou v ruce, možná pocítí nějakou bolest, ale smrt asi přijde rychle. Ale ženy a děti? Bezmocnost je hrozný pocit.

Montana rozestaví pět hlídek. Zbytek nechává odpočívat, ale většinou nikdo nespí. Ani ti, co se v noci střídali na stráž. Napětí je obrovské. Každý se vyrovnává sám se sebou, připravuje se na svoji poslední cestu. Jsou mladí a chce se jim žít. Nebude jim splnění této touhy dopřáno. Zemrou a zůstanou zapomenuti. Budou jen jedni z mnoha obětí občanské války. Chtěli toho tolik změnit, chtěli žít v lepší zemi, byli ochotni bojovat za své přesvědčení, za své lepší zítřky. Zatím se jen přidávají k těm mnoha, kteří už na touhu po svobodě doplatili tím nejcennějším co mohou nabídnout, svým vlastním životem.

Ke vchodu přicházejí i zranění. Asi čtyřicetiletý Gerasimo Huadcez bez ohledu na utrpený průstřel ramene. Po boku svého osmnáctiletého syna bude bránit průsmek. Jeho druhého syna mu vojáci zvěsky ubili, je čas vyrovnat účty. Čtyřiatřicetiletý Valerio Salince má také poraněné rameno. Má snad nečině sedět a čekat na kulku? Ne, zemře v boji. Další zraněné zatím Montana přesvědčí, že mají zůstat v údolí. Když budou velké ztráty, tak je povolá.

„Joel si dává načas, co?“ poznamená Vulco.

„Já se mu nedivím. Kdyby žila Edita ... eh, co, ať si ještě jednou vrznou, beztak už to bude naposled,“ praví smutně Oblitaz.

„Myslíš, že nás dneska zabijou?“

„Asi jo.“

„A co bude pak?“

„Nevím, možná že už žádný pak nebude, možná že jo. Máš strach?“

„Mám,“ přizná se Vulco, „Hlavně bych nechtěl trpět jako některý.“

„Nemluv vo tom. Je lepší na to nemyslet. Až to přijde, tak to přijde. Podívej, jak je dneska krásně, aspoň neumřem za deště, ale za sluníčka. Není to fantastický?“ zalesknou se oči Gonzala.

„Já nechci umřít,“ řekne tiše Vasco, spíše sám pro sebe.

„A já snad jo?“ téměř vykřikne Oblitaz, „Já chci taky žít. Představa, že mě tady někde zakopou, je nepředstavitelná.“

„Já se tak strašně bojím a na druhý straně bych si už přál, aby přišli,“ svěří se Vulco, „Aspoň skončí tohle nekonečný čekání. Snad ještě dneska přežijeme, uvidíš Gonzale, že dnešek přežijeme!“

„To víš že jo. Přežijeme a dáme jim pořádnou nakládačku.“

„Hele, Joel de a je nějaký unavený,“ ukáže na přicházejícího kamaráda Vulco.

„Ty se divíš? Co si myslíš, že celou noc dělali? Povídali si vo prdu? Závídím mu takovouhle poslední noc,“ odvěti Gonzal.

Greenwood dojde až k nim. Je skutečně znavený, kruhy pod očima. Přesto se zdá být klidný a vyrovnaný. Rozloučil se s Elou, dal ji poslední sbohem. Až překvapivě mírně proběhlo jejich loučení. Bylo takové rychlé a věčné. Jako by jen odcházel do práce a měl se večer vrátit. Zdá se být vyrovnaný, ale ve skutečnosti v něm všechno vře, zase se mu honí hlavou, kdo tam proti němu stojí.

„Jaký to bylo?“ zeptá se drze Vulco.

„Co?“

„No přece s Elou,“ mrkne na něj kámoš šibalsky.

„Krásný, opravdu moc krásný,“ odpovídá tázaný, aniž by projevil nevoli nad indiskrétní otázkou.

„To ste to spolu dělali celou noc?“

„Ty si ještě nikdy neměl holku? S žádnou jsi nespál?“ odpoví Joellin otázkou.

Vasco zrudne a zavrtí hlavou.

„Ne, nikdy sem žádnou neměl a nikdy už mít nebudu. Asi sem vo hodně přišel, vid?“

Joellinovi se sevře hrdlo. Neodpoví. Rozhlédne se kolem. Samé mladé tváře! Spousta z nich se možná nikdy nemilovala se ženou a už mají umřít. To přece nemůže být pravda, tohle musí být jen nějaký hrozný sen. Zastavte boj, nechte toho nesmyslného zabíjení, všichni tady chtějí žít, všichni na obou stranách, chce se mu vykřiknout. Nechte už toho, vy blázni. Copak jste všichni opravdu zešíleli? Neřekne ale ani slovo, jen se posadí ke svým kamarádům.

Montana mezi omladinou chodí jak starostlivý otec a snaží se je uklidňovat, motivovat, povzbuzovat. Jenže až sem doléhá pláč matek i žízňivých a hladových dětí.

„Tak už dneska přijde vopravdu konec?“ položí si otázku sám pro sebe Montana a pak si ji i zodpoví, „Copak se dá průsmyk uhájit s takovejma cucákama? Jo, kdybych tu měl třicet pořádných chlapů, pak bysme se mohli vo něco pokusit, pak by nemuselo bejt nic ztracený, ale takhle? Joel má pravdu, do rolnické rukou nepatří flinta ale rádlo. Bude to ošklivej masakr.“

Povzdechne si. Znovu je obchází. Všechny zapřísahá, aby neplýtvali střelivem, aby nepropadali panice, ale bude taková domluva stačit? Jenom slova, slova, slova. Realita bude jiná.

Greenwood se posadí stranou a dívá se do dále. Montana si myslí, že jeho myšlenky patří té, jejíž klín opustil před chvílí. Mýlí se. Mladík je právě myšlenkami na druhé straně fronty. Připravuje se duševně na osudové střetnutí s otcem.

Jeho pozdější příchod zapříčinila nejen Eleonora, ale také se zdržel, když si v ústranní dopsal poslední poznámku do svého deníku. Tam se svěřil papíru se svým bolem. Kromě Montany nikdo neumí anglicky a tak se nemusí bát, že by se jeho tajemství náhodou provalilo. Deník nechal u Eleonory. Ta ho právě hladí a zkrápí svými slzami. Prstem jezdí po písmu, kterému nerozumí, ale když ho hladí, zdá se jí, jako by jeho prostřednictvím byla s ním.

Kdyby však uměla číst anglicky, mohla by se seznámit se zápisem, který je vlastně mladíkovou závětí, kterou si možná nikdo nepřečte, ale možná se taky může dostat až k jeho rodině. Snad ho pak pochopí ...

„Budu už brzo muset uschovat svůj deník a vrátit se ke vchodu. Každou chvíli může začít útok, zase budou všude létat kulky, vybuchovat granáty, opět budou kolem mě padat mrtví a ranění, zase uslyším jejich křik, uvidím jejich stříkající krev, urvané končetiny, roztrhané vnitřnosti, vytékající mozek. Ten obrázek budu vidět tak dlouho, dokud i ze mě nezačne stříkat krev a já se možná budu mít možnost se podívat na svá střeva. Závidím smrt těm, kteří jsou zasaženi tak, že zemřou hned. Třeba do hlavy nebo do srdce. Bojím se bolesti. Prosím Boha, pokud je a pokud má ještě chuť nás slyšet, aby smrt přišla rychle.

Ne, smrti už se tolik nebojím, už jsem se s ní vcelku smířil. Byť mám trochu nepříjemný pocit, co bude pak dál. Až klesnu k zemi mrtvý. Bude to opravdu konec? Co bude pak, až nechá moje tělo Montana svléknout do naha a zakopat? A bude vůbec ještě Montana? Možná, že s mým tělem nějak naloží vojáci, třeba ho roztrhají, budu to cítit? A co bude pak, existuje nějaká duše? Někde potom? To to opravdu všechno skončí tak najednou? A nic?

Snažím se v těchto chvílích smířit se všemi, kerým jsem ublížil. Chtěl jsem to udělat už dávno, ale nechtěl jsem se rouhat a přivolávat smrt. Ted' cítím, že mám poslední příležitost. Chci se smířit se všemi, kterým jsem ublížil já anebo kteří ublížili mně. Chci odejít vyrovnaný, snad budu mít dost sil umřít statečně jako muž.

Prosím za odpuštění svou milovanou matku Ebelinu, že jsem ji opustil a odešel. Ale já neměl jiné východisko. I když ted' brzo umřu, chtěl bych, aby věděla, že jsem na ni v posledních chvílích nezapomněl. A že se přese všechno cítím šťastný. Že jsem poznal Elu, se kterou jsem poznal lásku a krásné chvíle. Že jsem poznal, jak by mohl být život krásný.

Poznal jsem s ní i lidi, kteří jsou považováni za bandity, ale kteří jsou prostí a upřímní a chtějí jen lepší život. Nevím, jestli mají pravdu, nerozumím jejich cílům, ale cítím, že jen chtějí, aby se měli lépe. Asi jsem ještě příliš mladý, abych to všechno mohl pochopit, ale asi když umírají pro něco, asi se jim umírá líp.

Zůstal jsem tu kvůli Ele, ale cítím, že i ty lidi kolem mám rád. A myslím, že někteří z nich si mě váží. Chtěl bych své matce všechno vysvětlit, ale nemohu. Snad by mě pochopila. Tak jí alespoň děkuju za všechnu tu lásku a péči, kterou mě obklopovala.

A otec? To je něco jiného. Je voják. Ale snad i on někdy může chápat jako člověk. Vím, že se za mě stydí. Ale chtěl bych, aby pochopil, že jsem neutekl ze strachu, ale protože jsem se vůbec necítil svobodný. Chtěl jsem žít jinak a žil jsem jinak jeden měsíc. Nelituju, že jsem tady s těmi lidmi, protože cítím, že jsem se ničeho špatného nedopustil. Taky ho prosím, aby mně odpustil, že jsem zradil jeho idee. Mou chybou bylo, že jsem se mu neuměl svěřit, ale jeho chybou bylo, že mě neuměl vyslechnout. Škoda, možná mohlo být vše jinak. Ale co naříkat. Brzo nás smíří smrt a já se modlím, aby to byla ta moje.

Loučím se i se svým bratrem. Vím, že je voják duší i tělem. Ale snad mě jednou pochopí i on, i když jsem mu možná způsobil těžkosti v jeho kariéře. Mám ho moc rád a věřím, že bude mým rodičům oporou i ve stáří, protože já už jim jejich péči nebudu moci oplatit.

Žádám za odpuštění všechny ty, které jsem připravil o život. Bylo jich hodně. Je možné, že si to někteří zasloužili, ale je pravdou, že jsem zabil i chlapce o něco starší než jsem já, kteří možná milovali svou Elu a chtěli s ní v klidu žít jako já. Že na mě stříleli jen proto, že to byl rozkaz. Nezabíjel jsem rád, z potěšení, ale abych chránil život své Ely a taky svůj. Prosím všechny, které jsem doposud zabil a také ty, které možná ještě před svojí smrtí zabiju, za odpuštění.

A naposledy se loučím s tou, která mi v pár dnech dokázala dát víc, než mnozí za mnohé roky. Dala mi svou lásku, dala mi své tělo. Poskytla mi chvilky nádherného štěstí, pro které snad stálo za to žít. Až budu umírat, budu šeptat její jméno. Mám už jen jediné přání, aby ona vše přežila a aby žila dlouhým a spokojeným životem.

Pokud toto někdo bude někdy číst, tak věřte, že jsem se pokusil smířit sám se sebou. Chtěl bych toho tolik udělat, tolik všem říci, ale není čas. Musím už jít bojovat a myslím si, že tento zápis je mým posledním. Takže mami, tati, brácho sbohem a odpusťte. Elo, miluji tě z celého srdce a chci, abys byla i po mé smrti šťastná. Sbohem.“

Eleonora schová deník zpět do brašny, jako by vlastnila svátost. To, že každou chvíli její milý může zemřít, ji naplňuje takovou bolestí, že vůbec netuší, zda se ještě dokáže ovládnout.

Joellin mezitím sedí na druhé straně rokle a vyčkává nepřítele. Takové množství myšlenek se mu honí hlavou, že by jejich zaznamenání vystačilo na desítky kapitol. Únava mu však zavírá oči, tak nějak pomalu přechází přemítání ve spánek. Snad bude lepší, když usne, říká si. Hlasy Vulca a Oblitaze zní čím dál tím víc tak nějak z dálky, až utichnou docela. Nepřemůže únavu a usíná.

Ve vojenském táboře vyspávají opět o mnoho déle. Proč si před bojem neodpočinout, není kam spěchat, bude potřeba silných a svěžích chlapů. Neklid je však na všech patrný. Žádnému americkému vojákovi se nechce nechat své kosti v téhle zatracené zemi, v akci, jejíž smysl navíc mnohým uniká. Proč se tady vůbec míchají do věcí Mexika? Ať si tady sami vyžerou, co si navařili.

Co jim to Paducat ve Fort Schiller sliboval? Pěknou projížďku zpestřenou lovem banditů. A zatím? Peklo! Dneska přijde asi znovu. Nejrozumnější by bylo se sbalit a rychle domů. Tak uvažuje většina amerických vojáků.

Bill Dam strávil celou noc u svého zraněného přítele. Sam Haylden vůbec oka nezamhouřil, bolest byla příliš silná. Bill mu přikládal na ránu obvazy, otíral mu orosené čelo, dával mu napít a snažil se mu být i morální oporou. Hayldenovi natekla paže nad loktem, nemůže s ní teď ani pohnout.

Vedle ležící Bernard Mercroft na tom je zjevně lépe. Jemu kulka vylétla ven, zatímco Sam je o nějaký ten dekagram olova bohatší. Stav podporučíka Stocktona také není právě uspokojivý. I když přímé ohrožení života snad nehrozí, je na tom důstojník dost zle.

Nevrlý, nevyspalý, přechází Greenwood po táboře. Dobře ví, jak toužebně na něj čeká jak Labas tak Onlloy, aby zahájil poradou. Raději své kroky směřuje za zraněnými, aby tento rozhovor oddálil.

„Jak se vám vede, pane nadporučíku?“ zeptá se.

„Špatně, pane,“ zasténá Stockton a pokračuje sotva slyšitelným hlasem, „Zachránil jste mi život, děkuji. Ale můžete zachránit víc životů, myslete na to, prosím.“

Jak Stockton mluví, rozbolí ho ukrutně hlava. Zvrátí ji a jen stěží potlačuje hroznou bolest, která mu ze zranění vystřeluje s pravidelností pulsujícího srdce.

„A vy, vojíne, co vy?“

„Já se cejtím celkem dobře, pane,“ odvěti Mercroft.

„To jsem rád.“

„To spíš tady s tím vedle je to nějak na levačku, pane,“ poznamená raněný.

Greenwood se obrátil na Hayldena. Ani se nemusí ptát, jak se postižený cítí je vidět na první pohled.

„Držte se, vojíne, ať jste brzo fit,“ vypraví ze sebe frázi velitel.

„Potřeboval by, pane, aby mu byla vyndána střela z ramena. Má v něm kulku,“ upozorní Dam.

„Je váš přítel?“

„Ano, pane.“

„Uvidíme, co se dá dělat. Nejprve musíme vyřídit bandity, pak přijde na řadu váš přítel.“

„To bude to nejlepší, pane,“ odvěti Dam se špatně skrývanou ironií. Greenwood se zarazí, slova vojáka ho popudí.

„Chcete mě snad poučovat?“ vyjede na něj.

Dam se ulekne a zbledne.

„Vy si myslíte, že si ze mě můžete dělat legraci? To bych vám neradil!“ mračí se velitel.

„On to tak nemyslel, pane,“ pokusí se o smír Pascaloto.

„Vy se do toho nepleťte! Já jsem zvyklej mít ve svém voddíle pořádek!“

„Jste nespravedlivý, pane,“ hlesne Dam a slzy mu vystoupí do očí.

„Cože?! To už přesahuje všechno! Nechám vás potrestat!“ zařve Greenwood zrudlý vzteky.

„Pane nadporučíku!“ zvolá sotva slyšitelným hlasem a s velkým sebezapřením Stockton.

„Co si přejete?“ obrátí se na něho velitel. Z očí mu srší blesky. Musí se sehnout, aby svému podřízenému rozuměl.

„Nejednáte dobře, pane. Ten chlapec je hodnej, celou noc se staral vo svýho přítele. Zasloužil by si pochvalu a ne potrestání. Věřte mi...,“ těžce říká Stockton, řeč ho zcela vyčerpá. Přitiskne si ruku na hlavu, ve které mu dochází k nekonečným explozím bolesti.

Greenwood se musí silou vši vůle přemáhat, aby nevybuchl. Co oni vědí o jeho starostech! Co si musel v noci prožít on. Dam stojí schlíple, ale z děsně unavených očí mu kouká odhodlání. Nadporučík neřekne už ani slovo, otočí se a odejde.

„Neměls ho provokovat. Eště nám zavaří!“ oboří se na přítele Pascaloto.

„Mně je to jedno, možná dneska stejně chcípnu a pak mi může políbit prdel!“ vykřikne Dam.

„Mlč blbče, eště tě uslyší!“

Dam jen mávne rukou. Dojde až k podporučíkovi.

„Děkuji vám, pane,“ řekne, „Nechcete něco, třeba napít?“ zeptá se ho pln rozpaků.

Stockton jen zavrtí hlavou. Pro něj už boj skončil, ale pro tohoto mladíčka ještě pokračuje. Kéž Bůh ochraňuje všechny vojáčky, modlí se důstojník.

Greenwood mezitím dojde až k Labasovi a Onnloyovi, kteří spolu rozmlouvají prostřednictvím vojína Sonsfoola. Když uvidí amerického velitele, zatváří se téměř provinile.

„Čekáme už jen na vás, pane,“ prohodí Onlloy s jemnou výčitkou v hlase. Velitel, ještě pěkně rozehřátý, po něm šlehne zlostným pohledem.

„Bude už devět hodin a bylo by dobrý se dohodnout na další taktice,“ konstatuje Labas.

„Rás si poslechnu vaše návrhy,“ odvěti chladně Greenwood.

„Hlavní slovo zde máte vy, z mojí jednotky už skoro nikdo nezbyl,“ připomene smutně Mexičan.

„To nic nemění na faktu, že jsme spojenci. Já nechci vaší situace využít.“

„Za to vám děkuji.“

„Musíme vymyslet plán, při kterém budeme mít co nejmenší ztráty,“ pokračuje Greenwood.

„Já bych měl návrh,“ ozve se Onlloy. Cítí se odstrčený, velitelé spolu mluví španělsky a jemu musí Sonsfool dialog v kostce překládat.

„Poslouchám vás.“

„Dejte mi deset mužů a rotmistra Ruddella a já vám do dvou hodin průsmyk dobyju.“

„Nepředstavujete si takový úkol příliš snadno?“

„Pcha, těch pár banditů, co zbylo ...“

„Řekl bych, že je jich stále víc než dost!“

„Jsme lepší střelci!“

„Voni maj lepší postavení.“

„Vykouříme je!“

Greenwood přemýšlí. Má nechat vše na Onlloyovi? Bylo by to nejjednodušší, zbavil by se částečně odpovědnosti. Ani by nemohl narazit na syna. A kdyby ho někdo zabil ... Ne, Onlloy by postupoval velmi tvrdě. Když bude průsmyk dobyt, budou lepší Onlloy a Ruddell vzadu. Příliš si libují v krutostech. Nemá zájem na masakru bezbranných, chce jen zlikvidovat bandu, představující potencionální nebezpečí pro jeho vlast. S bezbrannými se bojovat nebude. Jak se zajatci naloží Mexičané, to už je jejich věc, ale on bude mít ruce čisté. Možnost, že by vzal své muže a odtáhli, už v noci vyloučil.

„Já vosobně si myslím, že bysme měli zaútočit. Nepřítel utrpěl velký ztráty, neměli bysme ho nechat vydechnout,“ míní Labas.

„Souhlasím, zaútočíme,“ je hned pro Onlloy.

„Ne, provedeme to jinak.“

„Jak?“ ptá se dychtivě Labas. Má strach, aby Američané neodtáhli a nenechali ho u rokle samotného. Pak by bylo vše ztraceno. Když dostane Montanu, tak mu nahoře prominou i obrovské ztráty, které utrpěl.

„Já a seržant Parrer provedeme útok. Vezmeme si deset mužů. Vy, pane nadporučíku, budete krejt náš postup. Dostanete pět mužů a kulometčíka Howela. Zbytek bude s rotmistrem Ruddellem záloha.“

„Zase mám bejt vzadu?“ dá průchod své nespokojenosti Onlloy.

„Zatím sem velitel já!“ zařve Greenwood, jehož nervová soustava je značně pocuchána, „A tak mě budete poslouchat! Jasný?!“

„Jo, jasný,“ podvolí se se zjevnou nevolí Onlloy.

„Jak přispějete vy?“ obrátí se americký velitel na svého mexického kolegu.

„Zbylo mi už jen vosum lidí,“ odpoví smutně Labas, „S pěti se přidám k vám a tři dám k dispozici panu nadporučíkovi.“

„Dobře. Pohřbíme svoje mrtvé ze včerejška a dáme se do toho.“

„Nebylo by lepší pohřbít mrtvé až potom? Společně s těma, co dnes přibudou? Nepůsobí to moc dobře před bojem,“ navrhně vcelku racionálně Onlloy.

„Ne! Moje rozhodnutí je jasný a nic, rozumíte dobře, nic se na něm měnit nebude!“ povstane Greenwood.

„Kdo vybere lidi pro útok a zálohu?“ zeptá se naposledy Onlloy.

„Já!“ odsekne velitel a odejde.

Během chvilky se všichni dozvědí rozhodnutí důstojníků. Velitel už si vybírá lidi pro útok. Mezi oslovenými do první vlny jsou George Stafforshire, Jack Shelley, Bill Dam, Joel Pascaloto, Jack Metsum, Frank Bulger, Nicol Clay, Luis Wills, Georgie Marshall a George Sharp, do druhé vlny pro

Onlloye pak Frank Digger, Frederick Tench, Samuel Lewis, George Farrel, Dan Sonsfool a s kulometem Samuel Howel. Zbylých deset vojáků se usmívá, spolu s našťvaným rotmistrem Ruddellem budou čekat v záloze. Možná budou škodní v tom, že se nezúčastní okamžitého plenění tábora, ale zase nemusí riskovat křížovou palbu. Oni se akorát nadřou při kopání hrobů.

I Labas už má vybráno. K sobě si bere Felixe Coquimba, Enrique Lothara, Hernandezze Maliño, Giovanni Tappiniho a Sancho Panama. Zbylí tři vojíni, Hernandez Rios, Albert Muerta a Hernandez Pena naklušou za Onlloyem.

Zatímco se vojíni určení k boji chystají duševně do akce, muži Ruddela kopou hroby. Jsou tak někde v polovině.

„Vidíš, nasrals ráno Greenwooda a ten nás teď potáhne do pekla,“ dával nepokrytě najevo svůj vztek Pascaloto.

„Promiň Joeli, já ti nechtěl uškodit.“

„Teď už je to jedno. Jenže ten neurotik je schopnej nás zavést rovnou do pekla!“

„Je mi to hrozně líto,“ je evidentně nešťastný Dam, ne kvůli sobě, ale kvůli kamarádovi, „Fakt mě strašně mrzí, žeš to kvůli mně vodnes. Promiň mi to.“

„Ale vyser se na to, von by si mě vybral třeba stejně,“ mávne rukou Pascaloto, když vidí, jak jeho výtka Billa vzala. Jenže ve skutečnosti má ohromný strach, včera poznal, jaké je balancovat na rozhraní života a smrti. A za chvíli přijde setkání se smrtí znovu.

„Kluci, dejte na sebe pozor,“ zvedne zdravou ruku na pozdrav Haylden. Vedle se loučí Marshall se zraněným Mercroftem. Přichází Stephan Milkes, dnes unikl výběru, je v záloze.

„Už ste dokopali hroby?“ zeptá se Pascaloto a samotnému z té otázky zamrazí. Dokud kopou, je to dobrý, jak skončí, bude pohřeb a pak to začne ... kdo ví, zda zítra nebudou nějakou díru kopat i pro něj.

„Ne, eště ne,“ odvěti Stephan.

„Tak co tu chceš?“

„Dostal sem na befel zraněný, mám se vo ně starat, tak sem se přišel podívat, estli něco nepotřebujou.“

„Zatím ne. Ale pak mu dej kdyžtak napít,“ ukáže vzorný samaritán Dam na zraněného přítele. Jeho krev má dosud na své uniformě. Už je zaschlá, ale dobře patrná. Nepřibude dnes nová, čerstvější, vlastní? Zase dostal do výbavy výbušniny. Bojí se jich, víc se však bojí sebe, nebude zase mít pokušení je nechat vybuchnout ve vlastní ruce?

Ale rozhodně strach nemá jen Pascaloto či Dam, takový devatenáctiletý Nicol Clay dostane úplnou třasavku, snaží se ji skrýt, povšimne si ho Luis Wills a konejší ho jak malé dítě. Mezi Mexičany se zase dojemně loučí Lothar s Muertem, oba jsou staří dobří kamarádi.

„Tak se měj a ať se dostaneš k tý tvý Saně,“ mluví Lothar a hlas se mu mírně třese.

„Co děláš, uvidíš, přežijeme voba,“ odvěti Muerto.

„Ty máš větší šanci, Alberte.“

„Snad, sem v záloze, ale neboj, tebe taky nedostanou.“

„Doufám. Ale když jo, tak sbohem A vopatruj se.“

„Jak dojemný loučení,“ usmívá se jim za zády Coquimb.

„Jen se uklidni, Felixi, ty taky nemáš patent na přežití,“ okřikne ho nervózní Lothar.

„To je mi jasný, ale doufat můžu, ne?“

„To doufáme všichni, jen aby nám to nebylo hovno platný.“

„A co mi pomůže, když bude bědovat jak vobtěžkaná děvka?“

„To máš pravdu, nijak,“ připustí Enrique.

„Tak vidíš. Musíme bejt veselý a doufat, že my budeme rychlejší než voni.“

Muerta a Lothar nesdílejí stejný náhled na danou situaci, nicméně se kamarádoví optimistické řeči dobře poslouchají a dodávají odvalu. Naopak Tappini nedaleko kleje, dokonce se oboří na Riose, že ten bude pouze krýt útok, zatímco on má zase riskovat v první linii.

„Kurva, proč ste ještě nevykopali ty hroby?“ došlápne si na Ruddella nerudný Onlloy.

„Neumím dělat zázraky. Mělo se na to myslet dřív, kdyby se řeklo ... ale čert to vem.“

„Mně to neříkejte, to vykládejte tomu potrhlymu Greenwoodovi.“

„Vás taky nechal vzadu?“

„Jo. Sám zase dostane do tlamy,“ neskrývá své rozlobení nadporučík.

„A co mám říkat já? Mám tu čekat se zálohou? Copak sem neschopnej? Tohle už je skoro urážka,“ přivukuje mu rotmistr.

„Tak hlavně kurva už dodělejte tu práci, ať se do nich už můžeme pustit!“

Greenwood chce nechat všechny mrtvé pohřbit do jednoho velkého hrobu, tedy společně Američany a Mexičany. Což však vyvolá takovou odezvu, že se musí začít kopat další hrob. A čas běží dál. Zdá se, jako by americký velitel naschvál vše protahoval, jako by úmyslně oddaloval útok. Jeho počínání nepůsobí vůbec dobře na psychiku vojáků, nervozita stále roste.

Konečně asi kolem půl jedenácté dojde k uložení mrtvol do země. Těla jsou brána za ruce a nohy a naskládána do děr, ani nejsou zabalena do celt, jejich nahotu zakrývají jen ty cáry oděvu, co jim povstalci ponechali.

Vojáci se mračí, nedůstojnost pohřbu je pobuřuje. Vždyť se nikdo ani nepomodlil. Reptání je však tiché, nikdo nechce vyvolat konflikt s evidentně rozhozeným velitelem.

„Tak už na ně můžeme jít, ne?“ poskakuje nervózně Onlloy.

„Ne, počkáme, až budou hroby zasypaný,“ odvětl Greenwood, což vyvolá další tichou bouři nevole u jeho podřízeného.

Nakonec přeci jen nadejde chvíle, kdy si už americký velitel nemá co vymyslet, aby útok oddálil. Je nucen dát pokyn. Vybraní vojáci si s těžkým srdcem berou přidělenou výzbroj a následují nerudného nadporučíka. Howel za pomoci Diggeta vleče kulomet, důstojníci si berou rovněž opakováčky. Budou je potřebovat, revolver nenese tak daleko a je méně přesný.

Onlloyova skupina zůstává pozadu, Greenwood se svými lidmi kráčí dál. V místech, kde se domnívají, že už by mohli být na dostřel rebelů, zalehnou a začínají se plížit.

I mezi povstalci se zvyšuje nervozita. Někteří se třesou, neboť dle nich dlouhé přípravy nepřítele nevěstí nic dobrého, další jsou optimisty a nálada se jim zlepšuje, podle nich po včerejší lekci mají vojáci strach a proto nepřicházejí. Montana, ač se neklepe, patří k pesimistům, Joellin má pocity smíšené. Snaží se uvěřit ve slabou naději, otec ho poznal a kvůli tomu vojáci neútočí. Co když nakonec dá otec rozkaz a Američané odtáhnou? Zbytek mexických vojáků by je určitě nezadržel, mohli by uniknout, odvedl by si hned Eleonoru do Států a jejich troufalé sny by se snad i mohly naplnit. Jenže takové jednání neodpovídá otcově povaze. Ten přece vždycky splní rozkaz za každou cenu. Jestli dostal rozkaz je zlikvidovat, tak to udělá i za cenu svého či synova života.

Proč ale vojáci stále neútočí? Rozhodli se je vyhladovět či nechat trpět žízní? Čekají nějaké další posily? Nebo jen chtějí podráždit nervy obléhaných? Co oddalování útoku má znamenat?

„Říkejte si co chcete,“ spekuluje právě Vulco, „ale podle mě už dneska vojáci nezaútočej.“

Kdyby to tak byla pravda, pomyslí si Greenwood, pak bych měl ještě jednu šanci být s Elou, ještě jednou ji sevřít v náručí, ještě jednou se s ní pomilovat.

„Ne, Vasco, tihle se nevzdaj. Na to sme jich zabili příliš moc, než aby nás nechali utýct. Ať už vyčkávaj, určitě k tomu maj důvod. Třeba čekaj na posily, třeba jen vodpočívaj. Ba ne, nedělej si naděje, my už to máme spočítaný, to je jasný,“ propadá naopak beznaději Oblitaz.

„Musíme doufat!“

„Ne,“ zavrtí hlavou Gonzal, „Než umřel můj bratr, taky cítil, že nadešel jeho čas. Já to samý teď cejtim taky.“

„Takový pocit máme všichni,“ podotkne Joellin.

„A taky se nám všem vyplní. Už nemáme naději, žádnou naději.“

„Naděje umírá poslední. Dokud žijeme, pak je stále naděje,“ namlouvá si sám sobě i ostatním Američan.

„Říkám, dneska zhebne. Co si dělat planý naděje? Mně už je to jedno, vostatně Edita a bratr už taky umřeli, vy dva taky umřete, tak co bych tu dělal sám?“

„Ale my dva budem žít, vid' Joeli, že budeme žít,“ téměř vykřikne Vulco.

Greenwood neodpoví. Co mu má odpovědět? Že i on už je připravený?

„Nekřič tady! Jednou sme holt prohráli, tak musíme zaplatit. Však voni jednou taky zaplatěj,“ promluví nedaleko ležící Valerio Salince, přemáhající bolest v pravém rameni.

„Ne! Říkejte si co chcete, ale já budu žít,“ zvolá s nepřičetným pohledem Vulco, pak mu povolí nervy a on se rozkřičí, „Chcípňte si tady sami, já chci žít! Já nechci umřít, rozumíte? Já nechci umřít! Já nesmím umřít, jasný?!“

Klesne na kolena, skloní hlavu, pak si ji sevře rukama a rozvlyká se. Okolo ležící odsouzenci k smrti se odvrátí. I jim je podobně, mnohý si během noci poplakal, i teď mají pláč na krajíčku. Komu se taky chce umírat v šestnácti, osmnácti, ve dvaceti? Dokáže však zatím své emoce kontrolovat.

Vasco se uklidňuje. Zvedne hlavu, setře slzy a podívá se provinile kolem. Joellin a Gonzal dělají, že ho nevidí, jako by nic neslyšeli. Nechtějí ho ještě více ponížit. Mladík se znovu chopí pušky a se zarputilým výrazem ve tváři simuluje vyhlížení nepřítele.

Kousek dál vedle sebe leží tři bratři Narojové. Jejich otec padl během cesty. Nejstaršímu z nich, Vascovi, je devatenáct, o rok mladším se jmenuje Gaspar a třetí, teprve šestnáctiletý, Gonzal.

Právě ten se musí velice přemáhat, má hrozný strach, v očích běs, jeho pohled nikde nevydrží ani vteřinu, stále těká kolem dokola, mladíček je na pokraji nervového zhroucení.

„Než padneme, musíme jich několik zabít,“ říká nejstraší Vasco.

„Než padneme, než zemřeme, než zemřem ...,“ zní stále v uších Gonzalovi, „Ne!“ vykřikne zničeho nic a vyskočí.

„Co se děje?“ zeptá se ho Gaspar.

„Ne! Ne! Já nebudu!“

„Co nebudeš?“ ptá se teď přísně Vasco.

„Nebudu tady, nenechám se tu zabít,“ odhodí pušku Gonzal a chystá se dát na útěk. Bratři ho však chytí, Gaspar ho uchopí za ruce, které mu zkroutí za záda.

„Ty zbabělče!“ křičí mu do tváře Vasco a pro jistotu mu hned jednu vlepí, až se nebožákovi spustí krev z nosu, „Ty zbabělče! Zapoměls, že nám zabili tátu? Chceš utýct? Tady budeš a jestli se hneš, tak tě vlastnoručně zabiju!“

„Ne,“ hlesne mládeneček, takové hubebé tintítko, a jazykem si setře krev ze rtu.

„Ne? Tak já ti napravím hlavu!“ rozpřáhne se Vasco.

Gonzal přivře oči v očekávání rány, ta však nedopadne. Napřaženou ruku zachytí silnější rámě. Patří Montanovi.

„Takhle ne, chlapci, takhle ne,“ stáhne velitel snadno napřaženou pravičku, „Pust' ho!“ nakáže Gasparovi.

„Je zbabělec, chce utýct!“ vykřikne Vasco.

„Zapomněl na tátu a ...,“ přidá se Gaspar.

„Mlčte, mlčte, vy hlupáci!“ křikne na ně Montana, uchopí klepajícího se Gonzala za ramena, „No tak, neboj se, pojď,“ říká něžně, jako by lákal pannu do postele. Chlapec se na něj vděčně podívá a rukou si rozetře krev po tváři.

„Běž zpátky do tábora,“ pobídne ho Montana.

Mládenec zaváhá. Provinilým zrakem spočine na svých bratrech, v jejichž očích čte pohrdání, potom na velitele, který se usmívá. Otočí se a klopýtá s brekem zpátky k ženám a dětem.

Chase se otočí k bratrům Najorovým, aby jim za jejich přísnost vyhuboval. Ale pak si uvědomí, že i na ně je všeho moc, přišli o otce, sami mají jistě velký strach. Právě proto tak těžce nesou, když jejich bratr Gonzal dává svoji bázeň otevřeně najevo. Montana jen mávne rukou a odchází. Musí čekat a čekat.

Jenže každá idylka jednou skončí a tak končí i klidné období tohoto dne. Hlídky v předních stanovištích zaznamenají pohyb nepřátel. Sem tam zahlédnou nějakou postavu nebo alespoň její část. Vojáci se vynořují a mizí, stále však blíž a blíž.

Montanu nemusí nikdo upozorňovat, svým šestým smyslem vycítí nebezpečí.

„Chlapci, bojujete za spravedlivou věc! Na naší straně je pravda, na jejich síla. Ukážeme jim, že se pravda jen tak lehce nedá přemocet. Jasný?!“ snaží se motivovat své nervózní mladíky.

Po svých slovech se velitel rozhlédne. Mluví naléhavě, jeho slova zní z hloubi jeho duše. Vidí kolem sebe mladičké, ale odhodlané tváře. Z očí mládenců vyzařuje odvaha, která však tvrdě zápasí s pudem sebezáchovy.

„Tak chlapci,“ pokračuje tiše Chase, „teď pudem bojovat. Šetřete náboje a neustupujte! Nepřítel může projít jen tehdy, až budeme všichni mrtví! A to hned tak nebude! Bojujte! Za spravedlnost! Za svobodu!“

Všichni se mlčky se zarputilým výrazem odebírají na svá stanoviště. Stěží potlačují vzrušení, někteří i vzlyky, vždyť každou vteřinu nastane tvrdý a nesmlouvavý boj o život.

Joellin se snaží dalekohledem zamířit. Cíle však jsou nesjasné, vojáci jsou ještě daleko. Montana však správně předpokládá taktiku vojáků. Pokud je nechají přiblížit příliš, zasypou je vojáci zase granáty. Proto se ozve rána z jeho pušky ve chvíli, kdy nejpřednější útočníci jsou vzdáleni na osmdesát metrů. Jeho výstřel nikoho nezasáhne, ale jde o jasný signál pro obě strany. Boj začíná!

Jako mávnutím kouzelného proutku se krajina zalitá slunečním svitem otřásána praskotem výstřelů, zvukem dopadajících projektilů, vzduchem létá tříšt kamene, zvedají se gejzíry zeminy. Vojáci zatím neprojevují přílišnou chuť do šturmu, raději pálí ostošest ze svých pušek. Zbytečně, rebelové jsou dobře ukryti. Montana krotí své chlapce seč může, aby neplýtvali drahocenným střelivem, ovšem někteří si nedají říci a ztrácí tak zbytečně náboje, které jim pak mohou chybět v závěrečném účtování.

Joellin zatím nestřílí. Velmi si cení svých nenahraditelných patron. Už mu jich moc nezbyvá. Z úkrytu přes dalekohled pozoruje situaci. Několikrát v hledáčku zahlédne hlavu nebo končetinu nepřítele, ale dřív, než se odhodlá k výstřelu, se voják skryje lépe.

Jeho otec taky nestřílí. Nechává své muže vyřadit, až když se hlavně pušek rozpálí téměř do běla, dává pokyn k dalšímu postupu. Onlloyho muži se přibližují na méně jak dvě stě metrů od linie povstalců. Na tuto vzdálenost už mohou nepřítele zasáhnout.

„Kupředu!“ zavelí Greenwood senior. Vojáci v čele se seržanem Parrerem se dávají do pohybu. Klejí, rozlámání, ale i když mají půlky sevřené strachy, postupují. Nadporučík Stany Greenwood má pušku připravenou. Čeká jen na výhodný cíl. Na okamžik zahlédne Fernanda Luena, který právě střílí. Zamíří svou zbraň na jeho pozici. Povstalec má smůlu, nezmění po výstřelu stanoviště a jeho hlava se znovu objevuje přesně v místě, kam důstojník míří. První kapky krve vzápětí začínají zavlážovat zem. Jako by jí včera mohutný příděl nestačil, nechává do sebe vpíjet další nejcennější tekutinu na světě, vsává ji do sebe jak žíznivá saň.

Onlloyova skupina se též snaží. Howelův kulomet neumlčitelně kašle a plive olovo v sériích. Parrer mezitím se svými lidmi postupuje. Za ním taky Labas a hodně za nimi další mexičtí vojáci. Dvacet metrů získávají bez ztráty květky.

Soustředěná palba Onlloyovy skupiny si vyžádá další oběť. Gonzal Eruite už je na cestě za svými drahými, postřílenými přede dvěma dny. Jeho probitá hlava dopadá na kámen, úder o něj však už necítí. Po dlouhé době se na jeho tváři objevuje náznak úsměvu.

Oba své mrtvé odtahují povstalci dozadu, kde se jich ujímají ženy a starší děti. Na sentimentální úvahy však není čas, každý musí dál bojovat o svůj holý život. Dalších deset metrů pro vojáky a další mrtvý Montanův muž, co vystrčí hlavu příliš dopředu. Fernando Malince už to má taky za sebou.

Vojáci se stále nezranění tlačí dopředu. Kryjí se až možná příliš úzkostlivě, ale vědí proč. Joel Pascaloto potlačuje strach, bojuje v tuto chvíli více se sebou než s nepřítelem. Bill Dam postupuje lhostejně po boku seržanta Parrera. Nestřílí, pouze se mechanicky pohybuje a kryje, jak dobře natažený automat. Nicol Clay dostává opět třasavku a jeho oči dostávají výraz nepřítelnosti. Bulger si trhá nohavici a zlostně nadává. Mexičtí vojáci se stále drží zpátky, s výjimkou svého velitele, který se nechává strhnout atmosférou boje.

Vzdálenost povstalců a vojáků je už menší než padesát metrů. Nikdo z vojáků není zatím zasažen, což všichni útočící považují téměř za zázrak. Hlavní zásluhu na tomto stavu však má především Onlloyho oddíl, který chrdlí bez přestání olovo na pozice obránců. Povstalci nemohou vystrčit ani špičku nosu bez velikého rizika, že o ni vzápětí přijdou. Útočníci zrychlují postup, honem, než si slabou obranu vzbouřenci rozmyslí. Za chvíli už budou moci přijít ke slovu granáty a bude vše jasné.

„Palte!“ řve Montana, „Nenechte je přiblížit!“

Kulka z ručnice amerického velitele se mu otírá o spánek. Na chvíli na něj jdou mdloby, cítí spálenou kůži, rychle se stahuje. Jeho muži však poslouchají, vystrkují hlavy a začínají soustředěnou palbu. To je však voda na mlýn střelců Onlloye, taky nadporučík Greenwood pálí.

Avšak i mezi vojáky vyvolává houstnoucí přestřelka paniku. Nicol Clay, už tak v šoku, ztrácí nervy docela. Vyskakuje a dává se na útěk. Nikdo nezná slitování, hroutí se zasažen několika projektily.

Jeho smrt je vzápětí krutě pomstěna. Valerio Salince se sesouvá k zemi s kulkou v čele, Hernandez Gerasimo křičí, obličej plný krve. Joellin ho dobře vidí, Hernandez umírá kousek pod ním. Jeho duše už míří za otcem a bratrem.

Joellin už už chce vystřelit, má už v hledáčku hlavu Bulgera, když slyší výkřik, který mu proniká až do morku kostí. Vedle střílející Gonzal Oblitaz klesá. Greenwood odkládá pušku a natahuje po příteli ruku. Vasco Vulco se též plazí z druhé strany. Společnými silami převracejí tělo na záda. Zírá na ně jedno bezduché oko, z druhé očníce se valí chuchvalce krve. Vasco se stáčí do klubíčka a dává se do pláče. Také v Joellinových očích je patrný lesk.

„Vasco, odtáhni ho,“ slyší se říkat.

Vulco vzhlédne, po tvářích rozmazané slzy.

„Odneseš ho, ať nedostanou jeho tělo,“ opakuje Joellin. Sám se otáčí, bere znovu do ruky pušku.

Situace se stává pro obránce hroživou. Linie střelců již dělí méně než čtyřicet metrů. Vojín Tappini za tyto metry platí kulkou v ruce, na druhé straně se hrutí Loul Huadcez s kulkou v hlavě.

Jeho otec u něho sedí a pláče. Zapomíná na bolest v rameni, ztráta dalšího dítěte je bolestnější. První mu surově umučili, druhé tu teď leží mrtvé. Tohle alespoň netrpělo.

Nikdo na bojišti nemá vyšší zájem, než uchránit svůj život. Vojáci už jsou vzdáleni necelých třicet metrů. První detonace. Tak přece jen mají ty zatracené granáty. Povstalce zachvacuje hrůza. Francisco Uro má urvanou hlavu, bezhlavý a značně zdemolovaný trup sebou ještě škube a stříká z něj krev. Děsivý obrázek zvyšuje hrůzu a paniku obránců.

Granát bouchá i nedaleko místa, kde leží bratři Najorové. Mladší Gaspar se rozeřve a starší Vasco málem omdlí. Gasparovi trhavina rozervalá pravé rameno, kusy masa mu visí přes polosošelou košili, ruce má zaťaté do břicha, kde mu zeje hrozná rána, ze které vystupují střeva. Gaspar ale stále žije a prosí o záchranu. Vasco svého bratra vleče sám dozadu. Tam spatří nejmladšího bratra Gonzala. Jak smyslů zbavený mu plive do obličeje a vrací se na bojiště.

Na bitevním poli je boží dopuštění. Tlak vojáků se nedaří ustát. Geronimo Huadcez sedí u mrtvoly svého syna. Jeho puška leží opodál. Čeká na smrt, už se nebrání. Američan Luis Wills spatří tu podivnou postavu. Chvilku váhá, ale pak Huadcezevi prostřelí hlavu. Už je zase se svými syny.

Mezi kameny se s hrozným křikem svíjí Pedro Vulenco. Je hrozně potrhán od dalšího granátu. Nemá naděje na přežití, ale stále se ještě trápí. Seržant Parrer si bere svéjevíci se krvavou hmotu na mušku a kulkou směřující do oblasti srdce ukončuje křik i pohyby.

Granáty létají dál, vytvářejí clonu z kouře, létajících kamínků i zeminy. Povstalci musí ustupovat, jestliže nechťejí skončit roztrháni na cucky. Do ubíhajících postav pálí vojáci z pušek, zní i brumlavým tónem kulomet. Málokdo míří, však se něco ujme. Carlos Ferreira, jediný kdo přežil masakr Sandrova oddílu, se hroutí s kulkou v hlavě.

Snad jen Montana a Joellin nepodléhají panice. Míří a střílí, přemísťují se a znovu znějí jejich zbraně. Strhávají svým příkladem několik dalších. Vojáci, co už se viděli v údolí a postoupili příliš daleko, začínají litovat. Mexický voják Sancho Panamal se stáčí do klubíčka a kňučí jak malé štěně. Felix Coquimb si z toho nebere poučení a dere se dopředu. Joellin tiskne spoušť a mexický kat se

rozeřve. Projektil ho udeří pod pravé rameno, Lothar a Maliño ho odvlékají zpátky. Felix se svíjí a kroutí, bolest dostihla i jeho.

Chase je zoufalý. Nápor vojáků je neúprosný, i když granáty snad už doházeli ... ba ne, po delší době se ozývá výbuch hned vedle. Nuněz Maendro, poslední bojovník tohoto rodu, nepočítáme-li mrzáka Diaze v táboře, je doslova rozerván. Montana si s hrůzou uvědomuje, že předmět, který mu dopadá k nohám, je hlava nešťastného Nuněze. Nyní ve stavu nějaké beztvaré zkrvavené koule. O kus dál se v rozervané hrudi mladíka dá studovat stavba plic.

Stále stejný obrázek, zbytky povstalců ustupují, vojáci se nemilosrdně tlačí dopředu. Už brzo prolomí obranu a nastane oslava orgií krve a násilí. Montana si všimne zastrčeného výklenku ve skále, napůl jeskyňky, napůl průrvy. Chase se rychle rozhoduje. Přivolává k sobě Joellina a hned mu vykládá svůj zámysl.

„Vezmeš si několik lidí a schováte se tam. Až budete mít vojáky z boku, vyrazíte na ně a pobijete je. Rozumíš?“

„S pár lidmi útočit na nepřítele?! To je sebevražda, do prdele!“ křičí mu do tváře mladík anglicky.

„Vo nic věcí než zůstat!“ odpovídá mu stejně hlasitě Chase španělsky. Jeho revolver zní a snaží se zastavit vojáky. Zase neúspěšně, naproti tomu právě vlečou Vasco Najoru, obličej má pokryt krví jak pleťovou maskou.

„Všechny nás postřílejí! Dělej už!“ řve Montana.

Joellin již neváhá. S nejbližšími obránci prchá do průrvy. Krčí se zde, klepou se strachy, je cítit smrad, asi se někdo z nich podělal. Nač zjišťovat kdo. Jsou zde bratři Flamengové, Vulco, Gausia, bratři Cubitasové, bratři Castillové, Alvar Mateo. Stále ještě dost lidí, uvědomuje si Joellin a trochu se zklidní.

S Montanou zůstávají jen bratři Esquitové, Alvar a Luis. Představují teď návnadu. Luis je z nich starší, byť je mu jen sedmnáct. Všichni tři zběsile střílejí, chtějí upoutat pozornost. Náhle zprava třesne výstřel. Chase se ohlíží a zjišťuje, že tam pálí Gonzal Naroja. Když viděl své dva bratry v krvi, překonal strach, vzal pušku a přidal se k obráncům.

Ovšem je nasnadě, že jen čtyři lidé se nemohou bránit důstojně přesile vojáků. Ti už se dostávají za kulminační bod průsmyku, už jen seběhnout a údolí je jejich.

Ovšem na druhé straně jsou povstalci v závětrí, kulomet a Onlloyho vojáci nemohou střílet za kopec. I tak ale vypadá situace na bojišti pro vojáky skvěle.

Gonzal Naroja přestává střílet, velitel se ohlíží, chlapcova hlava je zalita krví. Bratři Esquitové a Chase se stahují, vojáky mají v nejtěsnější blízkosti. Pomalu už jsou na úrovni jeskyně, za chvíli na útočníky musí Joellin a jeho muži vyrazit. Co jestli ale zaváhají? Tato myšlenka velitele vyděsí. Pak je všechno ztraceno, snad ti kluci najdou odvahu k útoku! Musí zaútočit v pravý čas, než si jich vojáci všimnou a postřílí je v průrvě jak králíky. Greenwood junior si je však této situace také dobře vědom.

„Připravte se, náš čas přichází,“ obrací se na své spolubojovníky, mezi nimž je v sedmnácti málem nejstarší.

„Jasně, neboj se,“ odpovídá Vulco odhodlaně. Jeho obličej je pokryt rozmazanými slzami a krví Gonzala Oblitaze.

„Až dám pokyn, vyrazíme na vojáky. Budete pořád utíkat dopředu a střílet. Střílet v běhu. Jak se zastavíte, stanete se dobrým cílem a vezmou si vás na mušku. Jasně? Takže nezastavovat a stále střílet!“ velí omladině starý kozák Joellin.

Všichni přikyvují, ale je v nich malá dušička. Půjde asi o poslední věc, kterou v životě vykonají. Bratři Cubitasové a Flamengové se objímají a loučí. Joellin si tiskne pravici s Vasco Vulcou. Pak si najednou, spontánně, padnou do náručí, stěží zadržují pláč.

„Pozor! Už bude čas!“ přerušuje loučení Joellin. Vojáci pronásledují Montanu a bratry Esquity jako ohaři, považují je za poslední obránce a poslední překážku před dobytím údolí. Chase nervózně pohlíží k jeskyni, snad už by měli začít, na co čekají! Vedle něho se ozývá smrtelný výkřik, Alvar Esquite padá mrtev, jeho bratr se nad ním sklání a zoufale s ním třese. Vzápětí je sám zasažen do hlavy.

Montana střílí, odvaluje se a znovu střílí. Zase mění stanoviště. Ba ne, toho není tak jednoduché odstřelit. Vojáci však vidí, že už zbyl jediný obránce a jsou zcela zaujati lovem posledního nepřítele. Ani ve snu je nenapadá, že by ještě odněkud hrozilo nebezpečí.

Joellin míří na nejbližšího vojína, kterým je Mexičan Hernandez Maliña. Ted! Výstřel šlehne, voják se zhroutí ... co se to děje?! Na zkoprnělé vojáky se řítí několik nepřátel! Ve strachu jich vidí dvakrát tolik. Podléhají panice a dávají se na útěk. Do toho praskají výstřely, střílí se bez míření, hlavně působit rámus a zděšení. Jack Metsun si svírá prostřelenou pravačku.

„Palte na ně!“ křičí nadporučík Greenwood, který je kus za vojáky. Jeho puška zní. A znovu. Eriko Buoli a Anibal Flamengo se hrouť, oba zasaženi do prsou.

„Palte!“ řve i Labas, Sám jde příkladem, rozrhne Vasco Cubitasovi levou krční tepnu, raněný povstalec sebou tluče na zemi jak ryba na suchu a krev vesele střílá okolo. Náhle se chytá nadporučík Labas za břicho. Cítí hroznou bolest, nohy pod ním poklesávají, s údivem pozoruje, jak se jeho bělostná uniforma barví do ruda. Lothar a Bulger ho zachytávají a táhnou pryč. Klesá i George Staffordshire.

Nadporučík Greenwood se snaží ovládnout bojiště, volá k sobě Shelleye, Dama, Willse a Sharpa a s nimi kryje útěk zbytku vojáků. Onlloy pozoruje zvrát, do bojů však může těžko zasáhnout, jsou všichni tak nějak propleteni, je nebezpečné střílet, mohli by způsobit více škody než užitku. Posílá proto na pomoc Farella a Tenche, aby pomohli zraněným.

Rozvášněně povstalce může zastavit jen smrt. Juan Cubitas se chytá za levé rameno, otáčí se okolo osy a klesá, jeho bratr se po něm ohlédne, na chvíli se zastaví ... a konec. Vasco Vulco vykřikne hned vedle Joellina, mladý Američan se otáčí v běhu, ale vidí už jen poslední vyhasínající pohled svého přítele. Ještě jednou se pokouší Vasco otevřít oči, ale víčka jsou tak těžká ... oči se mu obracejí v sloup.

„Vasco!“ vykřikne spíše pro sebe Joellin, tím na sebe upozorňuje svého otce. Nadporučík se přisává k inkriminovanému místu pohledem, zahlédne na okamžik svého syna, který se vynořuje za balvanem, vidí, jak střílí a vzápětí vedle něho rozhazuje ruce George Marshall zasažen do prsou.

„Vrahu!“ řve Greenwood senior.

Jsou od sebe několik desítek metrů. Joellin pohlíží k místu, odkud vyšel výkřik. Na chvíli vidí otce s puškou v ruce a v následném okamžiku se nedaleko hrouť Gaspar Castillo, kterému projektil rozrazí lebku. Joellin chce vykřiknout hnusem, ale zastavuje se. Jeho otec dává pokyn k ústupu. Jeho rozkaz je velmi nelogický, kdyby teď s vojáky znovu vyrazil, mají by asi brzo průchod volný.

I Joellin, teď už schován v bezpečném úkrytu, nevychází z údivu. Opravdu jeho otce tak překvapil protiútok, má strach z další léčky, nebo mu jen dává ještě nějaký čas se připravit na smrt?

Montana je nemilostný, jeho výstřel zabíjí ustupujícího George Farrella. Nadporučík Greenwood se také otáčí, ne nadarmo je jedním z nejlepších střelců v pohraničí. Gonzal Flamengo už z hlavy kulku nevyndá.

Poslední výstřely, stažení vojáků je skončeno. Na bojišti zůstávají jen mrtví povstalci, své raněné a mrtvé vojáky stačí odvléci. Nechtějí, aby s jejich těly bylo zase nedůstojně zacházeno.

„Proč ustupujeme?!“ téměř kvílí Onlloy.

„Pro dnešek to stačí,“ odsekává Greenwood.

„Ale proboha, proč jim dávat šanci, aby se vzpamatovali? To je nesmysl!“ chytá se Onlloy demonstrativně za hlavu.

„Vy se laskavě vzpamatujte!“ řve na něho Greenwood, „Co řeknu, to platí. Nechte toho kecání a běžte pomoci raněnějm! Žvanit můžete potom!“

Onlloy couvá. Z velitele jde děs. Vypadá jak napůl nepřítel. Proč? Jeho chování nedává smysl, už mají přece nepřítelů téměř na lopatkách. Když se teď zformují, doplní stavy ze záloh, další útok zbytek banditů už nemůže v žádném případě odrazit. Vždyť skoro všechny obránce postříleli! Vždyť už průsmyk bránili sotva odrostlé děti a většina z nich je už také mrtvá! To vše se chce Onlloymu vykřičet do tváře velitele, ale ovládá se a odchází se zaťatými pěstmi.

Greenwood senior však slyší kolem sebe jen sténání a zoufalé výkřiky. Nadporučík je vnímá strašně silně, ocitá se na pokraji nervového zhroucení. Před chvílí byl svědkem, jak jeho syn zabil George Marshalla teď oplakává zraněný Bernard Mercroft. Jeho vlastní syn zavraždil Mercroftovi nejlepšího přítele! Jeho syn je sprostý bandita a dnes byl svědkem jeho další vraždy na vlastní oči! Na vlastní oči! Stále chce najít pro syna omluvu, ale proboha jakou?. Nenávist však začíná obracet ke všem Mexičanům, to oni zatahli syna na šikmou plochu.

„Měl jsem tam zůstat a zabít ho, zabít ho vlastní rukou, toho parchanta, toho vraha! Nechal jsem ho žít, aby mohl zase vraždit!“ brumlá si Greenwood senior pro sebe. Onlloy má naprostou pravdu. Měl by zformovat vojáky, znovu zaútočit a celou tu nechutnou věc ukončit. A pak by si měl sám vpálit kulku do hlavy, aby smyl hanbu, kterou na něj ten vrah převlečený za syna uvrhl.

Kolik banditů zůstalo? Deset? Patnáct? Víc určitě ne, už za ně bojují téměř děti, muži už tam skoro nejsou, jen pubertáči. Ti nemohou už dlouho odolávat. Onlloy má pravdu, ještě jeden útok a vše je skončeno. Má už dát pokyn nebo poskytnout tomu vrahovi ještě jednu noc, aby se smířil se životem? Ale co on? Má znovu prožívat dalších čtyřicet hodin muka? Nebylo by lepší už jejich rodinnou tragédii skončit? Dobře ví, jak všechno musí dopadnout, tak proč si sám sobě prodlužovat utrpení.

Sakra, zůstali ještě vůbec nějakí jejich mexičtí spojenci? Viděl jak táhnou Labase, je ještě vůbec naživu některý z jeho mužů? A co Labas sám?

Začne se rozhlížet horečně po tábořišti. Kolem vidí samé zlověstné tváře. V srdcích i myslích vojáků roste nenávist vůči banditům geometrickou řadou. Bude těžké je zadržet, aby se nepomstili na bezbranných, až prolomí obranu. Kdyby se tu teď objevil kdokoli z nepřátel, určitě by ho roztrhali na cucky.

„Hej, seňore,“ ozve se nadporučíkovi za zády. Otočí se. Stojí před ním mexický voják. Tak vida, ještě někdo z nich žije.

„Seňore nadporučíku, náš velitel, seňor Labas, prosí ...“

„Co se děje?“ skočí Američan Lotharovi do řeči.

„Nadporučík Labas umírá, seňore. Chtěl by s vámi mluvit.“

„Cože? Umírá ... Vlastně ano, vzpomínám si, byl zasažen. Je to s ním opravdu tak vážné?“

„Má průstřel břicha,“ odpoví smutně mexický voják.

„Hned k němu jdu,“ řekne rychle Greenwood.

Přibývá mu další komplikace. Nebo řešení? Nadporučík Labas leží kus stranou, u něho klečí Albet Muerta a Hernandez Pena. Spolu s Lotharem a Riosem jsou jediní zdraví z mexického oddílu, neboť Tappini a především Coquimb se svíjí v bolestech opodál.

„Pane nadporučíku, jsem rád, že jste přišel,“ děkuje na úvod Labas, přičemž je patrné, s jakými obtížemi přemáhá bolest. Je do pasu vysvěčený, přes břicho omotané silné obvazy, jimiž prosakuje krev. Není pochyb, mele z posledního. Pod záda mu dají sedlo, hlavu podloží celtou.

„Jestli jste příliš unaven, přijdu později,“ navrhuje Greenwood. Za těch pár dní si zase vylepšil španělštinu, teď už se domluví bez obtíží.

„Ne, ne,“ zvedl prosebně ruku mexický velitel, „Za chvíli už tady nebudu, můj čas už je krátkej ... nesnažte se mě utěšovat. Jsme voba vojáci a dobře tedy víme, že takový zranění je můj konec.“

Řeč Labase vysílí, musí si oddychnout, hrud' se mu dme, v břiše se neustále připomíná hrozná bolest. Vystřeluje mu do celého těla.

„Dobrá, zůstanu u vás,“ přikývne Greenwood a tázavě se podívá na okolo stojící. Mexický velitel je pohybem ruky pošle pryč, „Co mi vlastně chcete? Buďme struční, ať se zbytečně nevysilujete.“

„Jde mi o to, jak bude zakončena naše společná akce.“

„Jak si zakončení představujete?“

„Slíbil jste, že všechny zajatce vydáte do mých rukou.“

„Mimochodem, tento slib dal major Paducat, ale já jsem ochoten ho splnit.“

„Bude stejná situace platit i pro mého nástupce?“

„Kdo jím bude? Nevidím už mezi vámi žádnou šarži.“

„Určil jsem vojína Lothara.“

„Tak mi přesně řekněte, co vlastně chcete. Pokusím se vám vyhovět.“

„Dobře,“ přitiskne si s bolestnou grimasou ruku na břicho Labas, „Řeknu vám oč mi jde. Chtěl bych vás poprosit, zda byste sám se svými lidmi nedobyl průsmyk a pak zajatce, pokud nějakí budou, předal mým lidem. Víím, chci toho hodně, ale rozmyslete se, než odpovíte. Můžete odmítnout, můžete těchto pár mých mužů nechat zastřelit a sám si odvést zajatce do své vlasti a sklidit úspěch. Jsme ve vašich rukách. Já vás prosím, jde o moje poslední přání, abyste dodržel původní dohodu, dobyl tu zatracenou rokli a všechny zajatce vydal mým lidem. Těch je sice málo, ale na hlídání zajatců stačí. Prosím, rozhodněte se rychle, cítím, že už to dlouho nevydržím...“

Mexičana projev zcela vyčerpá. Poslední slova už skoro šeptá. Nyní zavře oči a velice ztěžka dýchá. Američan uvažuje. Má dát své slovo? Má předat zajatce Mexičanům? Zbaví se tak zodpovědnosti?

„Co bude se zajatci?“ zeptá se.

„Budou dopraveni na základnu a tam potrestáni. Jak, to rozhodnou jiní.“

„A co ženy a děti?“

„Ty také.“

„Pane nadporučíku,“ říká Greenwood, dávajíc důraz na každé slovo, „Já dobře víím, co se stalo se zajatci, co jsme vám vydali. Ne, nic mi nechtějte namluvit, odjel jsem tam v noci a sám jsem na vlatní oči viděl jejich těla. Ano, mlčel jsem, abych nenarušil naše vztahy. Vy jste nechal popravit všechny, i ženy a děti. S bandity si dělejte co chcete. Ale ženy a děti ...pane, já jsem důstojník armády Spojených států a ne řezník! Lidský řezník!“

„Oč vám tedy jde?“ vysouká ze sebe zaskočený Labas.

„Co? Chci záruku, že ženám a dětem bude zachován život. Že budou dopraveni na vaši základnu. Tam už je nebudete moci v koutku zastřelit!“

„Víte, že vám nemohu dát záruku ...“

„Pak tedy budu jednat podle svého. Je mi líto,“ zvedne se Greenwood a chystá se odejít.

„Ne, počkejte,“ zvolá Labas a snaží se nadzvednout. Krutá bolest ho srazí zpátky na improvizované lůžko.

„Já si ženy a děti na svědomí nevezmu,“ zopakuje rozhodně Američan.

Mexičan zápasí sám se sebou. Snad těsně před smrtí pocítí i něco jako výčitky. Prolévá už dlouho krev, hodně krve, mnohdy i nevinných. Ale je vojákem, je za vraždění odpůrců placen, jde o jeho povolání.

„Pane, bude vás stačit mé slovo?“ zeptá se umírající po chvílce.

„Vaše slovo? V jakém směru? Sám jste řekl, že dění už za chvíli nebudete mít možnost ovlivňovat.“

„Ženy a děti dopraví moji lidé na základnu a tam bude rozhodnuto o jejich osudu.“

„Ale opakují, jak mi tohle tvrzení zaručíte?“

„Vydám příslušné instrukce.“

„No dobrá,“ zamyslí se Greenwood, „Věřím vám. Ne proto, že jste důstojník, ale protože umíráte. Přeci se ve své poslední hodině nedopustíte křivé přísahy. Vydám vám všechny zajatce s podmínkou, že ženám a dětem nebude ublíženo.“

„Děkuji vám,“ rozkašle se Labas.

„Ještě je tu jeden problém.“

„Jaký?“

„Mezi povstalci je jeden Američan. Pokud ho zajmeme živého, tak toho vám nevydám.“

„Dobře,“ přitaká Labas, „Jestli je tam nějaký Američan, tak je váš. Buďte sbohem,“ dodá a opět zavře oči. Tváře má vpadlé, jeho zrak začíná dostávat skelný výraz.

„Buďte i vy sbohem. Ať je ta vaše poslední cesta co nejméně krutá,“ řekne Greenwood a odchází.

Labas zůstává sám. Chvilku oddychuje, nabírá poslední ždibičku sil, těžko říci, odkud. Pomalým a trhavým pohybem ruky si k sobě volá Lothara.

„Vojíne,“ začne nadporučík, „předávám vám velení. V brašně jsou hlášení, dnes snad ještě stihnu napsat poslední. Poslouchejte, co máte udělat. Slyšíte?“

„Ano pane, vše splním,“ odpovídá Enrique Lothar.

„Zítra bojovat nebudete. Počkáte a převezmete vod Američanů zajatce. Počkáte, až vodjedou, potom každého muže staršího dvanácti let zastřelíte. Ženy a děti dopravíte na základnu. Taky tělo Chase Montany. To je všechno. Splníte rozkaz?“

„Ano, splním.“

„Dobře. Teď mi dejte brašnu. Napíšu poslední hlášení i s tím, že vám předávám velení. Ženy a děti nesmíte zabít, slíbil jsem to tomu gringovi. Chci, abyste můj rozkaz splnil! Nechci křivě přísahat na smrtelný postel, jasný?!“

Lothar přikývne. Jestliže zítra akce dobře dopadne, tak může brzy získat povýšení. Protože ON přiveze tělo Chase Montany, jestliže tu vůbec nějaký Montana je.

Labas napíše pár slov kostrbatým písmem. Poté dokument zasune do brašny, předá ji Lotharovi a zavře oči. Je nesmírně unaven, přesto se ještě pokouší vzdorovat osudu. Dává se do svého posledního boje, boje se smrtí, boje předem prohraného.

Mezi americkými vojáky panuje obrovská zloba. Přišli o své další čtyři kamarády, navíc Jack Metsun utrpěl zranění. Naštěstí ne těžké. Ze čtyřiceti vojínů, co vyrazilo z Fort Schiller, už zůstává nezraněných jen dvacet. Tedy polovička a to asi není všem dnům konec!

Nyní, kromě stráží, polehávají, vnitřně se uklidňují nebo si naopak ve skupinách vzrušeně sdělují své dojmy. Joel Pascaloto a Bill Dam sedí u zraněného Sama Hayldena. Tomu trochu klesla horečka a ulevilo se mu. I když rameno stále ukrutně bolí.

„To je fajn, že se vám kluci nic nestalo,“ říká právě.

„Zázrak! Kulky svištěly ze všech stran,“ odvětlí Joel.

„Zázrak? Prostě jsme měli kliku. To je všechno,“ podotkne Dam, kterého sklíčenost a odevzdanost neopouští.

„Zejtra naše výprava skončí,“ prohlíží si Joel své prsty, zasmrádlé střelným prachem.

„Vopravdu?“ zeptá se nedůvěřivě Sam.

„Jo, bezpochyby. Stačil by určitě dneska ještě jeden útok a máme je. Divím se Greenwoodovi, že to neudělá. Však taky Onlloy je pěkně nasranej.“

„Asi k tomu má důvod. Máme dost mrtvech a navíc to koupil i ten mexickéj velitel,“ poznamená Dam.

„Jenže takhle tady budeme smrdět ještě jednu noc, budeme se zase muset připravovat na to, že zejtra pudeme do toho zasranýho pekla znovu. Radši bych to už měl za sebou,“ povzdechne si Pascaloto. Při myšlence na další útok mu mráz přebíhá po zádech. Dokonce, byť moc svědomí nepociťuje, se do jeho mysli vkrádá nepříjemný pocit, že bude možná zabit jako trest za svoji účast při zabíjení zajatých Mexičanů přede dvěma dny. Snaží se na všechno zapomenout, ale nepříjemné vzpomínky se vrací, považuje je za zlou předtuchu.

Je odpoledne, dobře bude vidět ještě alespoň tři hodiny, proto Onlloy znovu naléhá, aby se podnikl ještě dnes závěrečný útok. Ale velitel zůstává neoblomný.

„Vždyť už bude stačit fakticky je jeden jedinej útok. Fakticky, jedinej útok a sou vyřízený,“ přesvědčuje Greenwooda zoufale Onlloy.

„Dnes už bylo dost mrtvech, další útok necháme na zejtřek.“

„Tím jim jen dáváme šanci, aby se na nás líp připravili. Už sme je skoro měli. Byli v prdeli! Ustoupit a vospískat to byl nerozum!“ rozošní se Onlloy.

„Pane, krotte se!“ zařve Greenwood, který se klepe vzteky. Dobře totiž ví, že jeho podřízený má pravdu, už jediný útok bude stačit. Ale nechce se mu do něj. Je mu jasné, až dá pokyn, vydá taky pokyn ke smrti svého syna, který dnes snad zázrakem přežil. Jako jeden z mála. Když mu Bůh doposud nechal jeho život, nemá mu snad on stejně velkomyslně přidat ještě jednu noc? Jakou mu ale dává šanci, když závěrečný šturm o den protáhne? Je přeci jedno, jestli provedou poslední útok dnes nebo zítra.

Všichni, co se brání, budou zabiti. A tím pádem musí zemřít i jeho syn. Navíc stále má před očima, jak po synově výstřelu vedle něho klesl vojín Marshall. Na vlastní oči viděl, jak Joellin zabil. Zavraždil. Kdyby už nic jiného, tak za tenhle jasně prokázaný čin musí pykat. Za vraždu si nikdo nezaslouží žádný soucit.

Nebude opravdu lepší vyrazit hned a do večera s tím hnusem skoncovat? Všechny racionální argumenty mu říkají, aby zaútočil ještě dnes, zítra ráno mohou vyrazit domů, zranění dostanou dřív odbornou pomoc. Ne, není jediný rozumný důvod útok odkládat. Jenže ... jedna věc je mluva argumentů, druhá otázka citu, obrovské zodpovědnosti, neboť on musí dát pokyn k zabití vlastního syna.

Zoufale hledá argumenty, aby zdůvodnil odložení útoku, ale žádný nenachází. Musí si to přiznat, prostě jedná jako zoufalý otec, který nechce vydat svého syna na smrt, byť ví, že jeho syn je vinen a musí být potrestán. Snaží se odložit co nejdále okamžik, kdy vyřkne hrozný ortel. Kdyby Joellin padl už dneska během přestřelky, nikdy by neodložil další útok a už teď by pravděpodobně

bylo po problému. Nepřítel by byl potřen a oni se chystali na cestu domů. Takto tady zoufale kličkuje a svým nesprávným rozhodnutím vystavuje zbytečnému riziku své muže.

„Pane nadporučíku,“ slyší sám sebe říkat Onnloymu, „Dneska už útočit nebudeme. Zmobilizujeme síly, necháme pohřbít mrtvé a vošetřit raněný. Vojáci si vodpočinou a zejtra ráno vyrazíme, ráno je překvapíme.“

Onlloy nesouhlasí a marně se snažil najít rozumné vysvětlení pro toto otálení. Ať je Greenwood jakýkoli, vždy ho považoval za výborného velitele a člověka, který jde tvrdě za splněním rozkazu. Už jeho jednání je podezřele nervózní, jeho rozhodnutí jsou, mírně řečeno, překvapivá. Nakonec jen mávne rukou a nakvašeně odejde.

Mezi vojáky panují pocity rozdílné. Někteří jsou také nespokojeni, budou tady muset strávit ještě jednu noc navíc, na druhou stranu si mnozí oddychnou. Zase mají jistotu, že se dožijí zítřejšího rána. Jenže co bude pak? Má takový odklad smysl? Stejně tou roklinou budou muset projít. Odložením útoku se pouze další střetnutí se smrtí odkládá. Ale nemizí.

Způsob, jakým byli před chvílí zdecimováni povstalci, předčí vše, o čem se dohadují vojáci. Už téměř nikdo v tuto chvíli není schopen bránit průchod do údolí. Zůstávají dva matadoři a jediní s vojenským výcvikem, Chase Montana a Joellin Greenwood. Ale dál? Sedmnáctiletý Alvar Mateo, stejně starý Fernao Buoli. Pátý, osmnáctiletý Alvar Gausia. Pět lidí, kterým se zatím jako zázrakem vyhnulo zranění.

Všech pět prožívá přitom svá vnitřní dramata, Chase Montanu tíží odpovědnost za krach výpravy a za stovku ztracených životů, Joellina Greenwooda ochromuje strach o Eleonoru a přímo decimuje boj proti vlastnímu otci. Mateo přišel postupně o otce a dva bratry, Gausiovi zabili bratra už dříve, Buolimu dnes. Nemá ani cenu mluvit o tom, že každý z nich se už opakovaně připravoval na smrt. Na druhou stranu tím, že nemají jinou volbu, určitě budou bojovat zuřivě a určitě neprodají svoji kůži lacino.

Ne, bude jich nakonec víc. Několik zraněných se připotácí, připlíží, prostě nějakým způsobem se dopraví na místa, kde budou moci bránit přístup k ženám a dětem. Doslova se připlazí Vasco Naroja, devatenáctiletý mladík s provizorním obvazem na hlavě. Nemůže se ani postavit, aby neztratil rovnováhu. Krev mu prosakuje přes látku a stéká po tváři. Neuvěřitelně ho tíží svědomí. Jak byl dnes

zlý na svého bratra Gonzala, dokonce mu plivl do obličeje! A pak ho uviděl mrtvého! Druhý bratr Gaspar, potrhaný výbušninou, zemřel ve strašných bolestech před pár minutami. Čekal jen na jeho skon, jen co Gaspar naposledy vydechl, chopil se zkrvavený a raněný Vasco se pušky a teď se vrací se znovu mezi bojovníky.

Sedmým obráncem se stává sedmnáctiletý Juan Cubitas, s bezvládnou levou paží. Přemůže bolest a přijde. Stejně nemá šanci, je už muž a tak ho tak jako tak zabijí. Tady snad může být alespoň trochu prospěšný. Půjde se vztyčenou hlavou za svým otcem a bratrem. Zemře v boji a nebude potupně utracen.

Osmým je dvaadvacetiletý Vasco Fonso, mající střelnou ránu pod pravým ramenem. Jen s obtížemi přemáhá bolesti a mdloby, ale alespoň bude chvíli dělat svou zbraní rámus.

Devátý se nechá doslova přinést, sám by se k místu bojů nedostal. Třicetiletý Anibal Oblez s rozdrčenou levou klíční kostí chce taky zemřít čestně v boji a ne být později ubit jako raněný a nemohoucí.

Tato směšná hrstka proti přesile vycvičených vojáků! Všichni stále čekají poslední útok a ten stále nepřichází. Na co čekají? Proč už nejdou? Vždyť museli vidět, že předchozí boj téměř nikdo z obránců nepřežil a podle věku museli poznat, že už sáhli k těm nejzazším lidským zdrojům. Joellin sedí nedaleko Montany a oba netrpělivě vyhlížejí vojáky.

„Pane Montana,“ ozve se jim za zadády. Otočí se. Stojí tam dva chlapci, oba patnáctiletí, oba s puškami v rukách. Miguel Dominguez a Francisco Fuerto.

„Co chcete?“ zachrčí Montana. Potřeboval by se napít, ale vody je pro něj škoda, ať si její zbytky raději rozdělí ženy a děti.

„My deme taky bojovat.“

„Vy? Ste ještě moc mladý. Vraťte se!“

„Pane Montana,“ zvolá Fuerto, „vy dobře víte, že nás vojáci stejně zastřeje! Už sme moc velký!“

Joellina polije studený pot. Náhle se mu zdálo, že sedí v hledišti a před ním se odehrává neskutečné, absurdní divadlo.

„Dobře. Máte náboje?“

„Ne, pušky sme si vzali, ale náboje už v táboře nejsou.“

„Domluvte se s vostatníma, ať vám každý dá jeden náboj, vemte si jich celkem pět. Pokud by se do těch vašich pušek nehodil, tak si vemte nějakou jinou z támhle ty hromady,“ ukáže velitel stranou, kde se povaluje značné množství osiřelých zbraní. Když se otočí zpět, všiml si Joellin, jak si otře slzu.

Tak jedenáct! Jedenáct většinou dětí a raněných! Jako poslední překážka pro vojáky! Příšerné vyhlídky pro všechny.

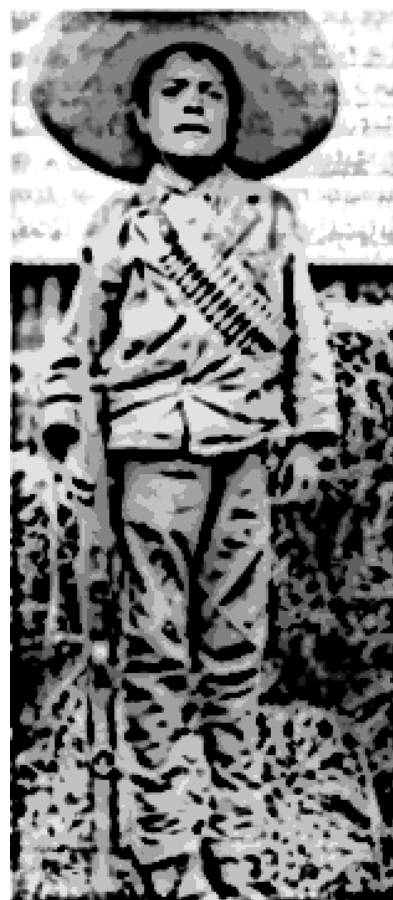
Vzápětí se objevily tři ženy, Eleonora Urilbeová, paní Flamengová a paní Cubitasová, doprovázené dvěma třináctiletými chlapci, Miguelem Cubitasem a Enriko Vulencem. Montana je zatím posílá pryč s tím, že když bude potřeba, tak pro ně vzkáže. Není ještě rozhodnut, jak se zachová.

„Chase?“ promluví po pár minutách ticha Joellin.

„Co je?“

„Ty chceš dát dětem a ženám doopravdy zbraně?“

„Možná to udělám. Eště sám nevím.“

„Nedělej to!“ řekne Greenwood prosebně a úzkostně zároveň.

„Proč? Není lepší, když zemřou v boji, než když budou pozdějc povražděný? A kdoví, co tomu bude předcházet, znásilňování, mučení.“

„Chase, přesto si myslím, že by bylo lepší, kdyby neměli zbraně.“

„Ty si myslíš, že je vojáci ušetřej? Teklo moc krve, budou zabíjet bez rozdílu.“

„Předtím na ně stříleli, protože šli mezi muži. Nevěřím, že ...“

„Eště si se furt nepřesvědčil, jaký sou to vrazi?“ udeří Montana zlobně rukou do kamene.

„Chase, vyslechni mě a hned nenadávej,“ prosí zoufale mladík.

„Tak jo, to víš, už mám nervy na pochodu, neber to vosobně. Tak mluv!“

„Podívej, kterých vojáků je tady víc, amerických nebo mexických?“

„Těch vašich.“

„Ano, mých krajanů je tady víc. Já nevěřím, že by jen tak vraždili ženy a děti. Pokud se jim vzdají, nebudou se bránit a utíkat.“

„Ty hlupáku,“ rozchechtá se bezmocným smíchem Montana, „Buď svoje slova nemyslíš vážně, nebo seš děsně naivní. Čí vojáci před padesáti roky masakrovali celý indiánský vesnice, včetně žen a dětí? Kdo? Vaši vojáci!“

„Ale v těch vesnicích byli Indiáni ...“

„Indiáni? Tedy méněcenný lidi, co?“

„No ... myslelo se to... tenkrát.“

„Jo tak, myslelo. A potíž je v tom, že i my sme pro vás méněcenný, neberete nás, Mexičany jako sobě rovný, jako rovnocenný partnery.“

„Já ano!“ téměř vykřikne chlapec.

„Ty možná, ale další vaši ne. V tom je potíž! Pobijou nás všechny jako zvěř, za kterou nás považují. Předtím si užijou se ženami, možná budou z krátký chvíle předtím tejrat děti, jako tejraj pro zábavu kotě nebo štěně nebo co já vím co!“

„Chase, jsem přesvědčen, že se tentokrát mýlíš. Ne v tom, co si říkal, ale v tom, že by vojáci chladnokrevně povraždili ženy a děti. Ne, to neudělají!“

„Ty si to nenecháš vysvětlit?“

„Počkej, vezmeme to z jiné stránky.“

„Z jiný stránky? Co máš na mysli? To sem zvědavej, s čím zase přideš.“

„Podívej, komu chceš dát zbraně? Ženám a dětem? Výborně, co myslíš, že s nimi dokáží?“

„Asi nic,“ připustí Montana, „ale zemřou čestnou smrtí v boji.“

„Čestnou smrtí, čestnou smrtí,“ rozhorlí se Joellin a přejde do angličtiny, „Děte už všichni do prdele s tou vaší čestnou smrtí! Jako by nebylo jedno, jak kdo chcípne, když všichni stejně chcípne! Chceš do toho zatáhnout i ženský a děti? Jestli dohromady zabijou dva vojáky, tak to bude moc. Ale až vojáci uviděj, jak na ně střílej ženský a děti, tak je vokamžitě všechny postřílej! S nikým už nebudou mít slitování!“

„To nebudou mít stejně!“

„To není jisté,“ pokračuje už klidnějším hlasem mladík zase španělsky, „Vzpomeň si! I po tom prvním útoku vzali zajatce a měli je ve stanu. Ano, ten důstojník zastřelil tři mladé chlapce, ale ženy ani děti nezabili a ani je nemučili! Jen je spoutali a chtěli je odvést! Kdyby je chtěli zabít, udělali by to hned.“

„No, možná že máš i pravdu,“ zamyslí se teď Montana, „Jenže pak je přece vydali našim!“

„Nevěřím, že by Američané jen tak dovolili zabít ženy a děti. Chase, u nás není občanská válka, u nás se myslí trochu jinak.“

„Vopravdu? Vzpomínáš, jak především mučili ty čtyři muže, teda spíš dva mladíky a dva kluky? Donutili je svlíknout, pak je mlátili a nakonec zastřelili!“

„Ano. Ale předtím byl zabit jeden jejich voják někým z té skupiny ... Já vím, není vůbec jisté, jak se zachovají. Ale podle mého je velká naděje, když se ženy a děti vzdají, tak mají šanci přežít. Rozumíš? Na rozdíl od nás mají šanci! Tak jim ji neber!“ mluví Joellin naléhavě, prosebně.

„Co navrhuješ?“

„Zaříd', ať se ženy a děti a zranění shromáždí někde vzadu v údolí. Ať u sebe nikdo nemá žádnou zbraň. Rozumíš? Nikdo žádnou zbraň. Před ně vyvěsíme bílý prapor, snad ten vojáky zarazí. Já tomu věřím, kdybych tomu nevěřil, nikdy bych ti nic takového nenavrhol!“

„Ty si fakt myslíš, že kus bílého hadru vojáky zadrží?“ uchechtne se Montana.

„Snad. Snad. Možná. Sám nevím, ale myslím si to. Možná zastřelí zraněné muže, možná i ženy znásilní ...“, zadrhne se mladíkovi hlas. Zatočí se mu hlava, vždyť mluví i o Ele! O tom, že ji nějaký odporný oslizlý voják roztáhne nohy a tam, kam on ...tak tam bude strkat ten svůj... Krev se mu rozbuší ve spáncích. Nemůže tomu zabránit, je bezmocný, tak bezmocný.

„Pokračuj,“ pobídne ho Montana.

„Prostě a jednoduše, ženy a děti budou žít, mají šanci přežít. Zajetí určitě nebude příjemné. Asi si dost vytrpí. Ale mají velkou naději zůstat naživu! Prosím, nechci abys jim vzal i tuto poslední šanci,“ opakuje zarputile a úpěnlivě Joellin.

Nechce, nemůže říci, na co především spoléhá. Na otce a jeho čest, kdy snad jeho otec nedovolí ublížit ženám a dětem. Muže otec nemilosrdně pobije, ale aby vydal rozkaz zastřelit ženy a děti, ne, ať je jakýkoli, tohle on nedovolí. Předtím šli muži, ženy a děti pohromadě, když došlo ke střelbě. Tak si alespoň předchozí masakry vysvětluje, nedokáže si prostě představit otce, jak někomu říká – zabij tu ženu, zastřel to dítě.

Montana dlouho přemýšlí. Když rozdá zbraně a budou bojovat ženy a děti, útok stejně nezastaví, ale určitě pak už nebudou brát vojáci žádné ohledy. Když ale budou neozbrojené ženy a děti zcela stranou ... kdo ví, co bude pak.

„Možná máš pravdu,“ vyleze konečně z velitele.

„Co tedy uděláš?“ ptá se rychle Joellin.

„To, cos navrhoval. Shromáždím ženy a děti za tím výklenkem vzadu v údolí. Před něj umístíme nějakou bílou hadr. Zkusíme tvůj návrh.“

„Hlavně ať u sebe nemají žádné zbraně, mohli by vojáky rozlítit.“

„Kde by je vzali?“

„Kde? Povaluje se jich tady tolik. Někáký kluk by si mohl u sebe schovat třeba nůž nebo pistoli, mohl by zpanikařit, pak vyvolat masakr. Zkontroluj je prosím,“ naléhá Greenwood. Tak strašně chce, aby Eleonora přežila. Ačkoli si někdy říká, zda by pro ni nebylo lepší, kdyby zemřela. Rychle, bezbolestně ...

Tuší, co ji bude čekat, až vojáci zvítězí. Určitě ji znásilní. Určitě! Je hezká, mladá. Nemůže se s touto myšlenkou smířit. Stále se mu vrací. Už ho i napadla hrozná věc. Mohl by odvést Elu někam stranou, když by se nedívala, střílel by ji do hlavy, aby byla hned mrtvá. Ani by si neuvědomila, co se stalo. A pak by zastřelil sebe. Možná dokonce by i ona s takovým řešením souhlasila.

Ale copak by dokázal zmáčknout spoušť? Mohl by ji tak ublížit? Ne, na takový čin by neměl sílu, i když by to pro ni bylo takové řešení možná lepší. Nemohl by ji zabít, i kdyby s tím souhlasila. Zároveň jí připravit o naději přežít. Nevadí mu víc, že se jí zmocní jiný muž? No a co. Tolik žen už bylo znásilněných. Oklepe se z hrozného zážitku, ale zůstane na živu. Je sobec, nejraději by vzal Elu s sebou na onen svět. Zachvěje se nad svým uvažováním.

„Joeli, hlídej tady, já se du dohodnout se ženskejma na tom tvým nápadu,“ přeruší mu tok myšlenek Montana.

„Dobře, Chase, neboj se, můžeš klidně jít.“

„Kdyby něco ...“

„Kdyby něco, tak to určitě uslyšíš,“ usklíbne se Joellin, začíná být téměř cynický.

„Máš pravdu,“ usměje se Montana, už jsou skoro blázni, taková malá partička šilenců, co stále marně čeká, až je taky někdo zastřelí. Ještě jednou se usměje a odchází do tábora. Greenwood zase zůstane sám se svými trápeními.

Už ani nemá nikoho, s kým by si popovídal. Zbyl jen Chase. A pochopitelně Eleonora, ale ta tady být nemůže. Už nemá žádného přítele, všichni už jsou mrtví. Balbus, Santos, bratři Oblitazové, sourozenci Lunarové i ten chudák Vulco. Vasco a Gonzal jistě ještě ani nejsou pohřbeni, možná je právě teď zahrabávají. Ještě před pár hodinami spolu mluvili a oni tam teď někde vychládají. Už jsou jen kusy bezcenného masa, ze kterého nevyjde žádné slovo, žádná myšlenka, žádná emoce.

Život je přitom takový zázrak a tak strašně lehce se o něj přichází. Život je křehký jak broušené sklo. Stačí malá ranka a celá ta krása je rázem na střepech. Proč jsou ale lidé tací? Proč se pořád vraždí, proč jsou na sebe tak zlí? Snad že je v každém touha vládnout jiným? Nechápe všechno to zabíjení, snad proto, že je tak mladý anebo proto, že prostě vraždění pochopit nejde?

Říká se, že se někdo chová jak zvíře. Ale jde o hloupost, spíš se někdy zvíře chová jako člověk. Zvíře zabije, aby si ochránilo svoje teritorium, aby si vydobylo družku. Jako když bojuje voják proti vojákovi. Buď zastřelíš ty mě nebo já tebe. Něco jako souboj, kde vyhraje silnější nebo možná šťastnější. To by se snad dalo pochopit. Ale mučit někoho? A mít z toho radost, potěšení?

Snad si dovede i vysvětlit, proč voják znásilní ženu, i když vzhledem k Eleonore si něco takového zdráhá připustit. Je muž, má nějaké potřeby, dlouho s žádnou nebyl, teď se mu naskytne příležitost. Je to hnus, ale ... ale proč ji pak zabíjet? Jako to udělali předevčírem? Proč? Ale proč vraždí děti, proč je mučí a radují se u toho?

Nyní si Joellin s hrůzou uvědomuje, i on má někdy takový divný pocit, jako by uspokojení, nebo i určité vzrušení, když se po jeho ráně zhroutí nějaký voják. Ne dlouho, ale krátký záblesk radosti a uspokojení! Uspokojení z odpadnutí dalšího soka nebo proto, že právě zabil? Radost z možnosti vzít jinému život? Když chodil s otcem na lov, taky cítil podobné uspokojení, když po jeho dobré ráně zvíře kleslo. A necítí něco podobného, když zastřelí člověka? Nebo dokonce ještě větší vzrušení? Když zabil poprvé, tak mu bylo nanic, ale později? Kolik jich vlastně zabil? Ne, raději nepočítat! Nějak rychle si zvykl na zabíjení. Proč by si někdo tedy nemohl zvyknout na zabíjení žen a dětí, když už si něco podobného jednou vyzkoušel, když už si na vraždění civilistů a nevinných zvykl?

Ne, tak to není. Kolikrát ho trápí výčitky svědomí, kolikrát ho ti mrtví straší ve snu. Ne, on nezabíjí z potěšení, ale z nutnosti. Oběma rukama se chytí za hlavu. Všechno se na něj valí. Chápe, musí umřít, ale vůbec nechápe proč! A proč zrovna teď, když poznal tak skvělou dívku, proč právě teď, když se mu tak moc chce žít a užívat si všech radovánek života.

Prožívá návaly nálad. Chvilí zoufalství, obrovský strach ze smrti. A pak zase skoro radost, že už brzo přijde smrt a všechno trápení skončí. Nedovede si představit, co pocítí, až ho zasáhne kulka, musí na to pořád myslet. Nad tím vším převažuje lítost, že jeho život musí skončit. I když je ten svět tak strašně nespravedlivý, přesto by na něm ještě nějakou dobu rád zůstal. Ne, musí se soustředit na něco jiného, nesmí pořád myslet na svoji smrt. Ne. Ne.

„Ne!“ vykřikne a vyskočí.

„Co se děje?“ ozve se za ním.

Pozvolna se vrací do reality, mozek zase začíná uvažovat racionálně. Plaše se okolo sebe rozhlédne.

„Nic se neděje, to já jen tak ...,“ praví provinile.

Chápavé pohledy. Těm okolo není o nic lépe, některým i hůř, psychické strádání kombinované s fyzickým, způsobeným zraněním z předchozích bojů. Přichází Montana. Joellin pocítí radost, snad si s ním bude povídat, snad přijde na jiné myšlenky. Ne, už nechce být sám, potřebuje někoho, s kým by se mohl podělit o svoje starosti a naopak třeba diskutovat o jeho. Nesmí být už sám, nebo se bude zase užírat hroznými myšlenkami, až se z toho zblázní.

„Tak co?“ zeptá se.

„Dohodnuto. Ženy, děti a raněný se shromáždili stranou, bokem, Před ně sme postavili tyč, na kterou sme pověsili bílou košili,“ vysvětlí Montana.

„Děkuji,“ odpoví chlapec prostě.

„Dalo mi to dlouhý přemlouvání,“ zamyslí se Montana, „A ani nevím, jestli sem udělal dobře.“

„Jiná možnost nebyla. Takto je alespoň naděje, snad alespoň ženy a děti přežijí.“

„Boje se. Maj hroznej strach. Já se snad zblázním! Tohle je všechno moje vina.“

„Nemluv tak, ty přeci za nic nemůžeš.“

„Ale jo. Já jsem jejich vůdce. Dal jsem jim naději a kam jsem je zaved? Rovnou do náruče tý zubatý. Je to moje vina, jsem zodpovědný za smrt dvou stovek lidí.“

„Ale to je přeci nesmysl,“ utěšuje ho Joellin, pocítí dokonce radost, může řešit cizí problémy a na ty svoje na chvíli zapomenout, „Ty jsi přece nemohl tušit, jak všechno dopadne.“

„Měl jsem. Chtěli uniknout teroru, šikanování, chtěli bojovat za spravedlivou věc po boku Pancho Villy, chtěli svobodně žít. Já jsem jim slíbil, že je k němu dovedu. A vodved jsem je na smrt! Na smrt! Jejich krev je na mejch rukách!“

„Chase, ty věříš, že nakonec zvítězíte?“ pozmění trochu téma rozhovoru mladík.

„Věřím. Možná, že to bude trvat dlouho,“ dívá se Montana někam do dálky, „ale povede se to. Možná ne Pancho Villovi, možná ani ne Zapatovi, třeba ani nikomu z naší generace. Ale jednou k tomu určitě dojde. Jednou k tomu dojít musí. Jednou přece pravda zvítězí. Víš, každej z nás tomu trochu pomůže. Věřím, že neumřu zbytečně. Myšlenka na svobodu, touha žít svobodně, svobodě ve spravedlivém režimu, tu z lidí můžou dostat jediné tak, že je zabijou. Ale všechny zabít nemůžou. I katovi jednou dojde dech a ruka zcpení.“

Montana se opře o kámen a jeho pohled bloudí po krajině. Joellin pozoruje Mexičanovu tvář, ještě poměrně mladou, ale tak zkrabatělou starostmi, ošlehanou boji a útrapami. Chase je zvláštní patron, dokáže v lidech probouzet jejich skryté touhy, nadchnout je pro svoji myšlenku. Dovede lidi získat i je vést. Jeho zapálení pro věc však nakonec dohnalo všechny jeho lidi až samý okraj propasti, odkud už není úniku. Možná má dokonce pravdu, kdyby je nechal žít v troše té poroby, v troše té nesvobody, v té jejich bídě, nebyl by jejich život nic moc, ale byl by to život. Ti kluci, co mu před chvílí umírali po boku, by mohli žít, mít své děti, rodiny, dřít na svých polích a radovat se z maličkostí. Oni však chtěli víc, chtěli něco, co jim někdo jiný nechtěl dát. A proto zemřeli.

„Chase, ty se nebojíš smrti?“ zeptá se Joellin.

„Já? Kdysi jsem měl ze smrti velkej strach. Ale už sem si zvyk. Už jsem několikrát byl málem mrtvej, ale nakonec jsem se štěstím vyváznu. Teď se mě ta potvora konečně dočká. Bude mít radost, byl jsem neposlušnej zákazník. Furt sem si chtěl prodlužovat dobu. Teď se však už konečně vobejmeme, usmíříme a společně vodejdeme,“ usměje se po dlouhé době Montana.

„Co bude dál?“

„Myslíš až umřeš?“

„Ano, co bude až umřu. Co si myslíš ty?“

„Jo, chlapče, tak to ti neřekne nikdo na světě.“

„Ty nevěříš v Boha?“

„Ne, já už v Boha nevěřím. Věřil jsem v něj, když jsem byl mladej, ale pro mě se Bůh utopil v tý spoustě nevinný krve,“ odvětí Montana tvrdě.

„Já v něj věřím ... alespoň si myslím, že musí něco existovat, co všechno řídí.“

„Podívej, já nejsem tolik vzdělanej, aspoň teda ne tak, abych moh vo týhle věci s tebou diskutovat. Vopakuju, kdysi jsem věřil v Boha, chodil pravidelně do kostela. Hodně dlouho jsem věřil. Stále jsem však doufal, že Bůh udělá nějaký zázrak a zastaví to nesmyslný vraždění v Mexiku, ten hroznej útlak. Víš, já už toho viděl hodně, moc na jeden vobyčejnej život. Viděl jsem takový věci, vo kterých se ani snad nedá mluvit. Válka je hrozná. V ní se všichni projevěj v pravým světle. Vodhoděj svou masku, kterou maj v míru a stanou se z nich krvežíznivý zrůdy. Nikdy bych nevěřil, co všechno může člověk člověku udělat.“

„Myslíš, protože se toto děje, že Bůh neexistuje?“

„Já nevím. Je to jen vo mým pocitu. Viděl jsem třeba jednou jak chytili kluka, snad tak starýho jako seš ty. Byl jsem tehdy taky zajatej. Mučili ho nepřetržitě asi dvě hodiny, tak dlouho, než zemřel. Ale jak ho mučili! To se nedá vyprávět! Já byl hned vedle a slyšel jsem ho křičet, prosit, že nic neví, že jim nemůže nic říct. Ale voni pokračovali, dokud jim nezemřel pod rukama. Nebo jsem viděl, jak jednomu otci postupně zastřelili tři syny, aby ho trápili. Viděl jsem, jak pro zábavu mučili ženy a děti. Ne, Joeli, viděl jsem toho už moc, než abych věřil v Boha, v nějakou vyšší a nestrannou spravedlnost. To ti říkám tak krátce před smrtí, ačkoli by asi pro mě bylo lepší, kdybych mohl věřit.“

„Proč myslíš, že by bylo lepší věřit?“

„Tomu, kdo věří v Boha, se daleko lépe umírá. Odchází s nadějí.“

„Ale Bůh přece ...“

„Věř v něj, Joeli, věř, ze srdce ti to přeju. Já ti jen říkám svůj názor, nic víc.“

Nastane chvilka ticha. Opravdu jen chvilka, oba potřebují mluvit, vypovídat se, překonat to děsivé napětí.

„Já mám hroznej strach, Chase,“ přizná se Greenwood.

„To je normální. Překonáš ho jako vždycky, ty seš chlap. Mnohej daleko starší než ty by tolik nesved, nevydržel.“

„Já nemám strach jen o sebe.“

„Já vím, miluješ Eleonoru Urilbeovou.“

„Ano, moc ji miluji. A přece musím umřít,“ zalíjí se mladíkovi oči slzami. Rychle si je zakryje dlaněmi.

„Vím žes zůstal s náma kvůli ní. Já tě ale varoval, pamatuješ? Možná teď lituješ ...“

„Ne, Chase, ne,“ přeruší ho Joellin, „nelituji tehdejšího rozhodnutí. Udělal bych to znovu. S Elou jsem poznal, co je život, co znamená mít někoho rád. Svět je tak hrozný, už se mi na něm ani nechce být ...“

„Ba ne, svět je moc krásnej, chlapče, moc. Jen se z něj musej odstranit ty, co ho kurvěj. Svět je nádhernej, bohužel některý lidi sou pěkný svině a jinejm ten život tady kazej. Ale mít někoho rád, to je to nejhezčí.“

„Ty taky miluješ ... nějakou?“

„Já?“ bolestně se usměje Montana, „Ano, taky jsem miloval. Jednu. Nemohla pochopit, proč musím bojovat, proč nemůžu sedět jak pecivál doma. Viděl jsem ji před rokem, i synka ...“

„Ty máš syna?“

„Jo, mám. Žije i se svou matkou v hezkém domě. Nóbl domě. Musel sem je navštívit tajně, jinak by mě na mě poštváli psy. Pro toho kluka, už mu bude pět let, pro toho kluka jsem chtěl změnit svět. Aby žil v lepším než já. Ale co, nepovedlo se to, snad to dodělá někdo jinej.“

„Ale tvůj syn přijde o otce.“

„Vo toho už dávno přišel, má jinýho, sice nevlastního, ale stará se vo ně voba dobře. Jediný, co mě trápí je, že ho zatáhne do společnosti, proti který já bojoval.“

Montana si přejede rukou po čele. Rozhovor ho hodně rozruší. Ale potřebuje se někomu svěřit, je rád, že ho mladý Američan poslouchá.

„No, nechme toho sentimentálního rozjímání, máme ještě nějakou práci,“ udělá si rukou čmouhy pod očima Chase.

„Moc práce? My? Co jiného nám zbývá, než čekat na smrt?“ podívá se Greenwood.

„Je potřeba pohřbít mrtvé. Je jich jedenadvacet!“

„Dvacet jedna ...,“ zašeptá Joellin, „Ale kdo je pohřbí? My odsud nemůžeme, mohou zaútočit každou chvíli.“

„Už dneska nezaútočej. Podívej, už se stmívá, za půl hodiny bude tma. Ba ne, vojáci už dneska nezaútočej, ačkoli vůbec nechápu proč.“

„Třeba nás chtějí nechat v tomto názoru a těsně před setměním podniknou poslední útok.“

„Ne, spíš s náma budou chtít skoncovat ráno. Možná si myslej, že jsme na tom líp, že je nás víc, když jsme dnes podnikli ten protiútok, nevím. Ale tak blbý bejt nemůžou, museli přece vidět, kdo proti nim bojuje. Takže si to po pravdě nedovedu vůbec vysvětlit, proč to protahujou.“

„Možná máš pravdu, ale hlídat musíme.“

„To nepochybně,“ souhlasí velitel, „Ale jste čtyři nezranění a taky ty dva kluci. Vás šest může hned po setmění vdejt a vykopat hroby. A taky tam ty mrtvý uložit. Já se zraněnejma budeme hlídat. Kdyby náhodou něco, tak se stačíte vrátit.“

„Dobře,“ povzdechne si Joellin a otře se hrůzou, když si uvědomil, co ho čeká, „Máme je zase svlékat?“

„Ne, už je to zbytečný, už jejich věci neužijeme, jediné že by ženy chtěly nějaký hadr či něco tak. Ale už je pohřbete důstojně, pokud se to tady vůbec dá.“

„Dobře, vyrazíme hned jak se setmí.“

„Času dost, stačí až za tmy.“

„Za tmy,“ zopakuje mladík a přejde do angličtiny, „Za tmy, černý jak noc, jak smrt. Chase, je to tak hrozný ... vopravdu, Chase, já ... já už nemůžu. Já už takovou další noc nezvládnou! Včera jsem se se vším smířil, byl jsem připravenej. Chase, mám strach ... já už prostě takovou další hroznou noc nezvládnou, už na to nemám,“ podívá se mladík zoufale na staršího spolubojovníka, z očí se mu řinou slzy jak hrachy.

„Ale Joeli, povznes se nad to. Vem to zvesela, nás přece ta zubatá nerozhází, ne? Vezme si nás, to jo, je mocnější, ale ať si nemyslí, že si vod ní necháme kurvit naše poslední chvíle. To přece ne,“ poklepe Montana přátelsky Joellinovi na rameno. Musí se však velmi přemáhat, jak má dodávat někomu kuráž, když se mu samotnému nedostává. Proto raději začne z jiného soudku.

„Jak seš na tom se střelivem?“ zeptá se.

„Špatně, velmi špatně.“

„Tumáš, tady máš,“ podal mu velitel revolver., „Je plnej, ale další náboje, bohužel. Šetři si ho na boj zblízka.“

Mladík si zbraň zastrčí za pás.

„Tohle bude ta nejtěžší noc v životě,“ poznamená.

„Myslíš? Uteče než se naděješ a ...“

„A? Pak nás zastřelí, že? Nejradši bych to skoncoval už teď večer sám a vpálil si kulku do hlavy.“

„To jo. To by byla pěkná pitomost. Jen bojuj, však jich taky pár vezmeme s sebou, jen se neboj. Bez boje nás přece nedostanou, ne?“

„Máš pravdu. To jsem řekl jen tak ...“

„Já vím, každé z nás na to musí někdy myslet. Zabít se, vše vyřešit, utýct před problémy. Kdo říká, že vo tom nikdy neuvažoval, tak kecá. Ale zabít se, to je pro slabochy, který se boje problémů. No nic, nechceš se podívat za tou svou?“

„Ne!“ vykřikne zděšeně chlapec a pak, když vidí překvapený obličej Montany, dodá : „Já ... já se bojím se s ní znovu setkat! Mám strach, že už další setkání nezvládnou. Mám strach, že už další loučení neustojím ... když se s ní budu znovu muset loučit, tak ...“

„Rozumím, Joeli, rozumím. Ale i jí je určitě hrozně. I ona myslí na tebe. Na to, že máš zemřít. Jak si myslíš, že jí asi je?“

„Já vím, ale bojím se dalšího setkání. Nedokázal jsem ji ochránit, vydávám ji do rukou vojáků, víš co s ní asi budou dělat ...“

„Joeli, ber to jinak! Tím, že vojáci nezaútočili, dostali ste ještě dárek, dárek v podobě další noci. Využij těch pár hodin, když ne pro sebe, tak pro ni. Určitě se taky hodně trápí.“

„Právě! Bojím se jejích slz! Jejích pláče! Já ji přitom nemohu pomoci, nedovedu ji utěšit, nedovedu ji ochránit a musím se dívat, jak je zoufalá, jak se trápí ... to je tak hrozné,“ rozvzlykal se Joellin, „Až se sní znovu uvidím ... bojím se ... možná se zhroutím ... nedokážu ...“, raději zmlkne.

„Dělej jak myslíš. Pokud budeš za ní chtít zajít, tak běž, když nebudeš mít odvalu, tak zůstaň.“

„Chase, já ji tak moc chci, já se jí chci dotýkat, být s ní, milovat se s ní, ale bojím se sám sebe. Možná se už neovládnu. Budu brečet jak malej kluk, zešílím!“

„Chápu tě. Přesto bys za ní měl jít. Kvůli ní si tu zůstal, tvoje poslední chvíle by měly patřit jí. Víš, je to krutý, co říkám, když furt mluvím vo tvé smrti ... je to všechno na hovno. Na hovno! Seš tak mladej, měl bys žít!“

„A ty snad ne? Pětatřicetiletý stařec?“

„Behem posledních pěti let sem zestárnul vo deset let, za posledních měsíc vo dalších deset.“

„Nesmysl! A co ti kluci okolo? Vždyť jsou ještě mladší než já a taky jdou na smrt.“

„Já vím, je to strašný! Jsem z toho zoufalej, ale nemám sílu to změnit. Promiň.“

„Neomlouvěj se, ty za to přece nemůžeš.“

„Ale jo, neutěšuj mě. Ale já to zvládnou. Je to fakt na hovno. Nějaký sráč je tu do sta let a někomu utnou tipec hned na začátku. S tím se holt musíme smířit, Joeli. Než se trápí, pojď, vysmějeme se vosudu, smrti, vysmějeme se celému tomu zasranému světu,“ snaží se zvolit veselou nótu Montana.

Joellin cítí, jak falešně Montana snaha být veselý zní. Jak strašně falešně!

„Za Eleonoru bys měl jít,“ řekl po chvíli Chase znovu.

„Ne, teď ne, až pak, až budeme pohřbívat mrtvé. Musím se na setkání připravit, vnitřně se s tím vyrovnat, teď prostě nemohu!“

„Jak chceš,“ zvedne se Chase.

„Ty se na mě zlobíš?“ zeptá se rychle Joellin.

„Ne, jaks na to přišel?“

„Odcházíš ...“

„Musím se podívat i po vostatních. Jestli něco nepotřebují, povzbudit je a tak. Neboj, já se zase vrátím.“

Mladík ke své hrůze zůstane zase sám. Zase sám se svými přízraky. Před očima se mu objeví matka. Jak ta se s ním dovedla pomazlit, zahřát ho láskyplným slovem. Když byl malý hošík, prožíval nejkrásnější chvíle, když se všichni sešli dohromady. Rodiče, bratr. Bylo veselo, matka šťastná, otec se smál.

Otec. Tento problém ho trápí teď ze všeho nejvíc. Nenachází odvalu se s tím svěřit ani Montanovi. Otec ho zradil. Zradil ho, když bojuje v Mexiku proti civilistům. Vždyť na jeho rukách lplí nevinná krev. Vzpomíná si na desítky mrtvých povstalců, na matku Eleonory plnou krve, na Gonzala Oblitaze, Vasca Vulca ... jaké ukrutnosti spáchali na Santosovi, Balbusovi a ostatních. Na všem tom je také podepsaný jeho otec.

Málem otce začíná nenávidět, na druhé straně má o něj obavu. Když ho dnes viděl na druhé straně, pocítil velký strach, aby se mu nic nestalo. Byl rád, když otec přežil přestřelku nezraněn. Ale jak se má bránit? Co když zítra zase budou stát proti sobě? Co to na něj dnes otec křičel? Vrahu? Otec ho považuje za vraha! Vždyť se jen brání, vždyť si jen snaží zachránit život!

Nesmí už na otce myslet, nesmí, opakuje si neustále dokola, ale nejde myšlenky zaplašit. Na co má myslet? Jak zaměstnat svůj mozek? Lépe už se má Gonzal i Vasco. Leží si tam dole v táboře, už bez problémů, jen čekají, až je někdo pohrbí. Těm už je všechno fuk. Anebo tu snad někde okolo poletují jejich duše? Jsou tu teď s ním? Ale kde? Podvědomě se rozhlédne.

Může předstírat co chce, může si hrát na hrdinu, stokrát deklarovat, jak je nad věcí. Může předstírat dobrou náladu, lhostejnost, smíření s osudem. Co je to platné, když ho uvnitř všechno hryže a pálí? Sám sebe je velice těžké oklamat. Sobě nic nenamluví. Před sebou se neskryje do žádné ulity. Strach a všechny nepříjemné myšlenky se mu znovu a znovu odkrývají v celé své nahotě.

Připadá si zase jako v hrozném snu. Kolikrát už se mu zdálo něco strašného, probudil se a pocítil nesmírnou úlevu, neboť šlo jen o sen. Nejraději by se právě teď probudil a pocítil tu slastnou úlevu. Třeba doma, v blízkosti své matky, zase jako malý klouček. Ona by ho sevřela v náručí, pohladila po vlasech ..

Náhle se mu matka rozplyne jako dým a objevila se jiná žena, milovaná jinou láskou, ale určitě ne menší. Po vlasech ho hladí Eleonora, on jí spočíval v náručí. Vybavuje se mu chvíle, kdy se poprvé milovali, pak na další oběti ... ne, brzo už bude vychládat a ona ... ne, nesmí na to myslet.

Joellin pozoruje nervózně houstnoucí tmu. Jestli mu věnoval otec dnešní noc navíc, poskytl mu danajský dar. Co si bude muset zase prožít! Montana se stále nevrací, kolem leží další obránci, zamlklí, pohroužení sami do sebe, ne, támhle se dva baví mezi sebou. Chtěl by si jít s nimi popovíat, ale vůbec je nezná, co by jim řekl? Tak by si potřeboval s někým promluvit, tak rád by tu měl nějakého kamaráda.

Že by se přeci jen podíval za Elou? Ale ne. Určitě zase bude plakat. Určitě. Vidět zase její slzy stékat po její hezké tváři, pozorovat její zoufalství. Její pláč mu zase bude drásat srdce. Ne, teď tam jít nemůže. Ale kdy bude připraven na ještě jedno setkání? Bude vůbec někdy připraven?

Už brzo bude čas pohrbívat mrtvé. Otřase se a vzpomene si na včerejšek. Zase bude muset brát do ruky vychladlá těla, pokroucená v posledních křečích, roztrhaná výbuchy a vstřely. Znovu se otřese odporem. Na druhou stranu bude asi lepší jít kopat hroby, než tu takhle sám ležet a trýznit se duševně.

Najednou, z ničeho nic, se začíná šeptem modlit. Prosí Boha, aby ho zachránil, jeho a Eleonoru. Odpovědí mu však je pouze ticho, nepohne se ani stéblo.

Co kdyby zašel za otcem? Vzdal se, požádal ho o milost pro sebe a pro ostatní? Ne, něco takového nemůže udělat, takové ponížení, to by se pak sám musel zastřelit, pokud by to nenařídil udělat jeho otec. Vrahu, křičel přece na něj. Otec snad alespoň pozná, že není zbabělec. Třeba bude litovat, až zítra uvidí jeho mrtvolu. Třeba ho budou trápit výčitky svědomí. Bude mu to patřit.

Představí si, jak otec stojí nad jeho mrtvým tělem. Uvažuje jak malé dítě, které dostane výprask a posléze dumá, že by bylo nejlepší, kdyby umřelo, pak bude rodičům líto, že na něj byli zlí a bili ho.

V hlavě se mu náhle začínají všechny ty myšlenky prolínat, vidí otce, bratra, matku, Eleonoru, pak jako by se všichni točili okolo jeho mrtvého těla. Aniž by přišlo jakékoli varování, usne. Jeho unavené a zdeptané tělo zvítězí nad stíny mysli a přinese mu spásný spánek. Však toho za poslední dny moc nenaspal. Usne, jen tak, v polosedě. Zapomíná na hlad, žízeň, na rozbolavěnou duši, na chvílku se zase stává tím malým dítětem, které ve své postýlce čeká na mamínčino pohlazení.

DVANÁCTÁ KAPITOLA

Jak dlouho dostal šanci spánku si není Joellin schopen uvědomit. Když se vzbudí, obklopuje ho hustá tma. Na obloze pluje měsíc, jak louka kvítím je nebeská bář poseta hvězdami. Co je člověk proti vesmíru, napadne znovu Joellina, a přesto se o své právo na existenci, o svůj zlomeček času tak rve.

„Á, pán se probudil“, usmívá se něžně, otcovsky Montana, sedící hned vedle, zády opřen o kámen, přes stehna pušku.

„Spal jsem dlouho?“

„Ani ne, ale snad sis aspoň trochu vodpočinul.“

„K čemu odpočívát ...“

„No, musíte už jít, víš co vás čeká.“

„Ach tak, musíme jít pohřbít mrtvé.“

„Ano, běžte je pohřbít. Vem si nezraněný kluky a postarejte se vo mrtvé. Je to to poslední, co pro ně můžeme udělat.“

„Máme už jít?“

„Jak chceš. Až se trochu rozkoukáš, tak vobejdi kluky a běžte.“

„Dobře,“ vstane Joellin.

„Až doděláte tu hnusnou práci, tak mi je sem zase pošli. Sám se vracet nemusíš,“ dodá Montana.

Greenwood pochopí. Má zůstat u Eleonory. Musí setkání s ní zvládnout. Obejde nezraněné a nezletilé obránce rokliny. Trousí se za ním jak stíny, mlčky, hlavy sklopené. Vědí, co je čeká, mnozí mezi mrtvými mají kamarády, Fernao Buoli dokonce bratra.

Dojdou až za výstupek strže. Tam plápolá malý ohýnek. Joellin si prohlíží Montanovu reorganizaci tábora. Všechny ženy a děti se tísni právě za tím výstupkem, před nimi zplihle visí na klacku bílá košile, pravda, malinko potřísněná krví, asi původního majitele.

Chlapci ani do tábora nedojdou. Buď nemají důvod anebo se jim stejně jako Joellinovi nechce. Ten se děsí střetnutí se svou milenkou, Miguel Dominguez a Alvar Mateo zase s matkami. Proto se hned dají do horečné práce. Hloubení hrobu je namáhavé, nepříjemné. Půda je tvrdá, kamenitá a těch těl tolik!

Začínají se potit, mají žízeň. Voda už není, jen zbytečky, které schovávají pro ženy a děti. Vyprahlá ústa už mají všichni. Aby zabránili pocení, svléknou se povětšinou do půl těla. Lékař by možná namítal a poukazovat na nebezpečí prostydnoutí, ale oni by mu mohli odpovědět jen trpkým ironickým úsměvem. Žádné strachy, u nás se onemocnění určitě nestačí rozvinout.

Pracují, oddechují a zase pracují. Dlouhé hodiny. Některé ženy jim chtějí pomoci, ale odmítnou je. Konečně je hromadný hrob vykopán. Čeká je hnusná práce, musí do něho přemístit mrtvol. Ztratí štítivost a po dvou berou tělo za tělem a co možná nejjemněji je ukládají do jámy. Přes jejich snahu se ukáže být dost mělká, takže na kupu mrtvol nahází hlínu a ještě na ni navrší kameny. Mohyla teď skrývá pozůstatky jedenadvaceti jejich druhů.

„Běžte všichni zpátky k Montanovi,“ zavelí Joellin.

Do jedné ruky berou hrobníci pušky, do druhé košile a začínají se plíživým krokem vracet zpátky. Dobře si uvědomují, že sem se už brzy vrátí ve stavu jako jejich kamarádi, které před chvílí zahrabali.

Eleonora chtěla s Joellinem mluvit hned, jak přišli hrobaři do údolí. Pak si však svůj úmysl rozmyslela a jen svého miláčka z povzdálí pozorovala při práci. Přímou ho hltala pohledem. Sledovala jeho poloobnažené tělo, které lehce osvětloval měsíc na obloze.

Snaží se být statečná, ale potlačit emoce je tak těžké. Už zahnala chmury nad sebou samou. Nemyslí na svůj osud, jež ji očekává, až do údolí vstoupí vojáci. Už je myšlenkami jen s ním. Kromě malého bratříčka Hernandezze, spícího někde v koutku, už nemá nikoho, jen Joellina. A o toho už taky brzo přijde.

Obětovala by cokoli proto, aby ho zachránila. Jen tu a tam, když pomyslí na sebe, objevuje se v jejích představách onen voják, který ji tak hrubě osahával, když upadla do zajetí. Otřese se odporem, ale už zase myslí na svého milence. Představuje pro ni všechno. Ztracený domov, naděje, život. Je hrdina, statečný, nebojí se smrti. Určitě se bude bít až do posledního dechu. A umře.

Vlastně ho zabila ona. Kdyby ho tenkrát odmítla, on by určitě odešel z jejich tábora a mohl žít někde u svého strýce. Ale zůstal kvůli ní a kvůli ní teď zemře. Ale ani ona pak nebude žít, už se rozhodla. Neřekne mu to, ale je rozhodnutá. Pokud ji nezabijí vojáci, vezme si život sama.

Možná pak tam někde, na druhé straně, budou zase spolu. Ano, bude správné odejít s ním, způsobila mu smrt a tak ho v ní bude následovat. Kdyby svým životem mohla vykoupit jeho, neváhala by ani vteřinu. Ale o její život nikdo nestojí, je příliš bezvýznamná.

Jak je krásný ve svitu měsíce. Má však nejen pěkné tělo, ale i duši, je chytrý. Mnohem chytřejší než všichni tady. Ani Montana toho neví tolik, co on. A on ji miluje. Hrdina, který zabil už tolik nepřátel, pro ni málem Bůh, jak ho vidí očima zaslepenýma láskou.

Nešťastná a prokletá láska, protože ho přivedla na smrt. Sleduje, jak chlapci dokončí hrob a jak pomalu odcházejí. Teď za ní určitě přijde. Dech se jí zastavuje hrůzou! Vždyť i on odchází s dalšími ke vchodu do rokle. Celý den ho neviděla, že je živ a nezraněn, se dozvěděla od jiných. A on teď zase odchází? Do rána zbývá ještě pár hodin ...

V hlavě má zmatek, před očima temno. Rozbíhá se za ním, on vidí ji přibíhat, zastavuje se. Padají si do náruče, mlčky se k sobě tisknou, hlavy na ramenou, oči zavřené. Oba si přejí, aby se teď zastavil čas a jejich objetí trvalo věčně.

„Ty zase odcházíš?“ ptá se ona zoufale.

„Musím, musím bránit vchod,“ odpovídá on, čekajíc s hrůzou v každé chvíli na její slzy.

„Zůstaň tu chvíli se mnou, aspoň chvíli, v noci přece nebudou útočit. Prosím, aspoň pár minut,“ žadoní, vzápětí už nemá sílu být statečná, první říčky jí stékají po tváři.

On odvrací hlavu, nemůže ji vidět plakat. Bude brečet taky. A on se musí ovládat, chlap přece nebrečí. Nebo alespoň jen občas ...

„Zůstaneš chvíli?“ prosí ona dál a z potůčků slz se stávají řeky.

„Nemohu. Nemohu,“ rozbřečí se on taky, „Elo, nemám už sílu, už nemám sílu. Sbohem Elo. Buď hodně šťastná,“ zvolá, co nejjemněji ji odstrčí, otáčí se a utíká, dusíc v sobě vzlyky.

Ona klesá na kolena, vztahuje za ním ruce, ve tváři údiv a zoufalství. On dobíhá až k Montanovi, lehá si na břicho kousek stranou, aby ho Chase neviděl, pod hlavu si složil ruce a záda se mu zvedají v rytmu vzlyků. Montana chlapce vidí, chce za ním jít, ale pak si svůj záměr rozmyslí. Ať se vypláče, určitě teď chce být sám, stydí se za svoji slabost.

Joellin chce být skutečně sám. Vše, co se v něm nashromáždilo za poslední dny se z něj dere ven. Usedavě pláče, ale jako by se slzami odtékala část tíživého břemena, ulevuje se mu. Brečí sám nad sebou, nad Eleonorou, nad otcem. Přeje si jedině, aby právě teď padl výstřel a všechno skončil.

Uklidní se až za velmi dlouhou chvíli. Lehne si na záda, nad ním nádherné nebe, které vidí teď už skutečně naposledy. Měsíc krásně září a zalévá drsnou krajinu svým žlutavým svitem. Vytváří ale i hrůzostrašné stíny, těch se však Joellin nebojí, ale také nádherné scenérie, nad nimiž pláče.

Montana rovněž bdí. Nebojí se nočního útoku, ale prostě spát nemůže. Ačkoli už několik dní téměř oka nezamhouřil. Jeho tělesná schránka jako by obsahovala nevyčerpatelnou energii, ale její zdroj spočívá především v jeho vůli. Nepřemýšlí nad sebou a nad svým koncem. Myslí stále na nešťastníky okolo sebe, co jeden po druhém kolem něho umírají. Stále si vyčítá jejich smrt a je stále zoufalejší ze své bezmoci tomu zabránit. Z úvah ho vyruší udrolení kamene. Podíval se do tmy, proti záři měsíce se rýsuje postava ženy. Zvedne se.

„Krucí, řek sem, že sem nikdo nesmí ... ach, to jsi ty!“ podiví se, ale ne moc, když z temnoty vystoupí Eleonora, „Joel leží támhle za tím kamenem,“ dodá a ukáže správným směrem.

Ona jde jak bez ducha. Konečně ho spatří. Leží na zádech, hrud' se mu dme nepravidelnými vzdechy, ruce rozhozeny ... ucítí hroznou úzkost. Kdyby se mu nepohybovala hrud', vypadal by jako mrtvý. Zatím jen tak vypadá, ale zítra ... pak se mu hrud' přestane zvedat ...

Spíš její přítomnost vycítí, než že by ji spatřil. Posadí se. Rychle si promne oči a na tvářích si vyrobí další čmouhy.

„Tys plakal?“ zeptá se ona.

On sklopí hlavu. Co má odpovědět? Dá se slovy vůbec popsat, jak se cítí? Ona si sedne vedle něho. Oba dva mlčí. On nabírá poslední zbytky sil, ona rovněž. Ona už téměř nemůže plakat, jako by už překročila nějakou mez. Spíš se jí chce smát. On neví, co má udělat, co říci.

„Sem nesmíš chodit,“ promluví mladík nerozhodným hlasem.

„Musela sem.“

„Elo, já tě hrozně miluji. Moc bych chtěl s tebou žít. Bohužel to nejde. Slibuji ti, do poslední chvíle budu myslet na tebe. Ale teď už radši jdi. Já jsem zoufalý, já jsem už slabý, už nezvládnou další loučení s tebou.“

„Proč mě vyháníš?“

„Já tě nevyháním. Nechci, aby sis mě pamatovala takového, jaký jsem teď. Ale jaký jsem byl dřív. Ano, brečel jsem. Mám strach ze smrti, bojím se bolesti. Mám strach o tebe. Už se nedokáži ovládat. Brečím jak malý kluk. Nechci, aby si měla na mě takovou vzpomínku. Jsem zbabělec ...“

„Mlč, mlč,“ položí mu ona ruku na ústa, pohladí ho po tváři, on se k její dlani přitulí, „Ne, ty nejsi zbabělec, nikdo z nás není zbabělec. Každý jsme na tom špatně. Joeli, společně to překonáme a budeme se dívat do očí smrti hrdě.“

„Elo, já už další loučení asi nezvládnou. Buď mi praskne srdce, nebo se mi rozskočí hlava ... chce se mi křičet ...“

„Ovládneš se. Znáš tě. Co myslíš, je nějaký nebe a ráj?“

„Ráj? Pro mě by byl ráj i na pustém ostrově, kdybych tam byl s tebou. Jen s tebou.“

Ona skopí zrak, tisíce myšlenek jí víří hlavou.

„Co myslíš, sejdeme se ještě někdy ... myslím po smrti?“ zeptá se.

„Nevím, opravdu nevím. Nedovedu si představit, že najednou padnu a už nic nebude. Každý se přece ze spánku probudí, smrt je možná delší spánek ... Elo, já nevím. Ale slibuji ti, že jestli někde je něco, kam přijdou naše duše, tak ta moje tam na tebe bude čekat.“

„Ne dlouho,“ zašeptá ona hrozně tiše, aby ji neslyšel.

„Víš, každý z nás musí umřít. Já však doufám, že tvůj čas ještě dlouho nepřijde. Netrap se pro mě, zapomeň,“ pokračuje on.

„Zapomenout? Copak bych mohla?“ zvolá a v očích se jí zableskne, „Tak málo věříš v mou lásku?“

„Právě pro tu lásku zapomeň, najdi si manžela, mějte se rádi, mějte spoustu dětí ...“

Oči se mu zalijí slzami. Už se za ně nestydí, jen si je otře rukávem.

„To nemůžeš myslet vážně ...“,“ zavrtí ona hlavou.

„Elo, já strašně moc chci, aby si ty žila. Pro mě. Pokud mě máš ráda, tak mi toto moje poslední přání splníš. Mám tě rád a chci tě vidět šťastnou, i když s třeba s někým jiným.“

„Bez tebe? Co by to bylo za život?“

„Čas zhojí hodně ran. Máš přece bratra, musíš se postarat i o něj.“

Ona neodpoví. Vyslovil skutečnost, která ji dělá hodně starostí. Rozhodla se zemřít, jakmile zabijí Joela. Ovšem kdo se bude starat o ubohého Hernandeze? Jak je všechno složité. Bude se muset domluvit s nějakou z žen, pokud zítřek přežijí a pak teprve svůj plánovaný skutek vykoná.

„Pojď, půjdeme kousek stranou, Montana se sem dívá. Zakázal sem ženám chodit, mohly by sem přijít i jiné ženy, matky těch chlapců ...“,“ povstane on.

Ona jde za ním. Zmizí v noci, tma je pohltí.

Až do svítání leží vedle sebe. Její hlava spočívá na jeho rameni. Tu noc již nesouloží, jen se dotýkají, jeden cítí přítomnost toho druhého. Rovněž skoro nepromluví. Chtějí zoufale využít každé vteřiny, kdy mohou být ještě spolu. Jako by tu noc nesplynula jejich těla, ale došlo ke splynutí jejich duší. Jako by se vznesly nad jejich těla a tam se propojily.

„Jak si jen kulatý, zářivý, nádherný,“ řekne Joellin anglicky a zahledí se do vycházejícího slunce

„Co říkáš? Je nádherný ráno, vid’?“ praví ona.

„Právě to jsem říkal,“ vezme ji kolem ramen, „Člověku je líto, že už východ slunce znovu neuvidí. Ale ještě naposledy si ho teď užívám a jsem velmi šťastný, že ho mohu pozorovat právě s tebou.“

Posadí se, obejmou se a oba dva se zahledí do prvních slunečních paprsků. Náhle se on rozhodne. Musí pro její záchranu něco udělat. Musí. Ale co? Mozek horečně pracuje, čas se nedá zatavit, jde strašně rychle, přímo letí. Měl na to myslet dřív, teď už je pozdě. Ne. Má to. Nikdy nepoprosí svého otce o milost pro sebe. Nikdy. Ale proč nepoprosit o milost pro ni? Snad ta žádost bude mít nějakou váhu. Možná ji otec ušetří i před svými vojáky.

Sáhne po torně, kterou mu v noci přinesla. Nahmatá svůj deník, vyrhne z něj kus listu a napíše na něj : **„Zachraň ji, otče! Joellin.“**

Ona na něj hledí s údivem i rostoucím neklidem.

On se zamyslí. Jak jí vysvětlí, že zde má otce? To nejde. Zmačká papír. Raději otevřel svůj deník a začne psát. Ještě jednou, opravdu naposledy, už nepředpokládá další zápis.

„Dnes bude hezký den. Alespoň to. Zemřu tedy za svitu slunce. Před chvílí jsem viděl jeho východ a bylo to něco nádherného. Nikdy jsem si neuvědomil, jak je to krásné. Musím však bojovat až do konce, pro nás už jiné cesty není. Co se mě týká, nerad bych se setkal s otcem živý, nechtěl bych slyšet ty výčitky. Věřím, že zemřu rychle a bezbolestně, navíc si budu počítat výstřely revolveru, poslední kulku si nechám pro sebe. Snad to stihnu.“

Jsem už snad celkem vyrovnaný. Těch několik hodin, kdy jsem ležel s Elou, mi snad dodalo trochu sil. Předtím jsem hodně plakal, ale teď už zase cítím odvalu. Ale mám strach o Elu. Dám ji své deníky a vzkaz, který bych chtěl, aby odevzdala mému otci. Věřím, že ji ochrání. Věřím, že mé deníky dá přečíst i mé matce, že je v záchvatu hněvu nezničí.

Neřeknu Ele, že nadporučík Greenwood je můj otec, nepochopila by to, vymluvím se, že je to vzdálený příbuzný. Snad to otec pochopí, pokud bude číst tyto řádky.

To čekání na smrt už je dlouhé a strašně mě duševně vyčerpává. Už si myslím, že je čas to skončit, myslím, že další den už bych nezvládl. Ale asi to nebude zapotřebí, už začíná den a nás je jen pár. Nemáme šanci se dlouho bránit. Bude to rychlé. Tíží mě, co bude po mé smrti, mám strach z toho neznámého. Že jsem příliš mladý na smrt? Kolem mě za ten měsíc umírali i mladší. Cítím, že jsou to dobří, ale nešťastní lidé, snad i v Mexiku bude někdy lépe. Doufám jen, že na rukách mého otce nelpí krev žádné ženy a dítěte a že ani lpět nebude. Věřím, že zachrání zbytek žen a dětí, proto jsem je přemluvil, aby se nezapojily do bojů a zůstaly v táboře za bílou vlajkou. Kéž bych se nemýlil!

Píšu tedy tyto poslední řádky a ještě jednou se loučím se světem, tentokrát téměř jistě naposledy. S nespravedlivým a krutým světem. Sbohem.“

Když dopíše své poslední myšlenky, znovu utrhne papír a napíše na něj znovu stejný vzkaz pro otce. Přece jí nemusí říkat, že jde o jeho otec. Až se dozví pravdu, on už bude mrtvý a ona mu snad odpustí.

„Co píšeš?“ přemůže ji zvědavost.

„To je pro tebe,“ podá jí drahocenný kus papíru, na kterém jí doufá přinést život i ochranu před znásilněním.

„Co to je?“ zeptá se ona udiveně.

Vzkaz je napsán pochopitelně anglicky, ale ani španělský text by nepřečetla. Učil ji trochu číst a psát, ale příliš se mu role vzdělávatele nedařila. Navíc dostal tak zoufale málo času. Vždy se smála a říkala, že jí čtení a psaní k ničemu nebude. Ach, to byly krásné časy. To ještě mysleli na život a ne na smrt.

„K čemu to mám?“ zopakuje ona svou otázku.

„Tohle dáš jednomu důstojníkovi americké armády, je nadporučíkem.“

„Kdo to je?“ diví se ona dál a více.

„Za chvíli na nás zaútočí, pak ho poznáš.“

„Von je tady?!“

„Bohužel,“ řekne on a povzdech, kterým slovo doprovodí, vychází až z těch nejhlubších hlubin srdce.

„Ty ho znáš?“ řekne ona tvrdším tónem.

„Ano. Jde o mého vzdáleného příbuzného, nadporučík Greenwood.“

„Von se jmenuje jako ty?!“ téměř ona vykřikne.

„Vždyť říkám, je to můj vzdálený příbuzný,“ odvětlí on dost nervózně.

„Tak ty máš mezi těma vrahama příbuzný?“ odtáhne se od něho, „Za něj bych se styděla!“

Udělá se mu nevolno. Kdyby tak věděla ...

„Proč si mi dal ten lístek?“ ptá se ona a v jejích očích není náhle jen láska.

„Když mu ho dáš, tak tě možná ochrání,“ snaží se jí on mírným hlasem vysvětlit své počínání.

„Cože? Já bych měla prosit tvýho vraha vo ochranu?! Nikdy! Nikdy!“

„On není mým vrahem,“ namítne on skoro šeptem.

„Je! Všichni to sou vrahové! Já je všechny proklínám. Přeju si, aby pochcípali jak psi. Všichni! Všichni!“

Je rozčilená na nejvyšší míru. Tváře jí jen hoří Zato on zbledne. Právě mu proklela otce. Začíná litovat, že vůbec něco napsal, ale už to vzít zpět nejde. Raději se odvrátí a dělá, že něco usilovně čte ve svém deníku. Ovšem ona se nedá jen tak odbýt.

„Proč mi to dáváš? Musíš ho znát dobře, když si myslíš, že mě vochrání! A proč tedy nevochrání tebe? Proč si myslíš, že vochrání mě?“

„Ale já to vůbec nevím!“ vybuchne on, „Možná to bude k ničemu. Chtěl jsem to jen zkusit!“

Oba se zarazí. Poprvé na sebe křičí, teď, po tak nádherných společných chvílích na rozloučenou.

„Elo, prosím tě, snažně tě prosím, vem si ten lístek. Nemusíš ho nikomu dávat, ale kdyby bylo zle, tak to zkus. Třeba ti pomůže. Prosím tě!“

Jeho hlas zní tak naléhavě, tak zoufale. Váhavě, skoro štitivě, uchopí ona ten kus naděje, chvíli ho otáčí v prstech a pak ho schová do západky. On si oddechne.

„Už o tom prosím nemluvne,“ dodá rychle.

Ještě rychleji se otočí a napíše poslední řádky.

„Dnes v noci jsem hodně vzpomínal na dětství, kdy jsem byl šťastný. Chci jen říci, že to byly krásné časy a chci za ně všem poděkovat. Vzpomínejte na mě v dobrém, všichni.“

Zastrčí sešit do torny. Při této činnosti se ho ona neodváží rušit, myslí si, že píše něco jako svou poslední vůli.

„Mohu tě ještě o něco poprosit?“ zeptá se jí on teď váhavě.

„O co jde?“ snaží se ona skrýt značnou nervozitu.

„Dej tuto brašnu tomu nadporučíkovi. Víš,“ sklopí oči, „zná moje rodiče a byl bych rád, kdyby si ten deník moje matka přečetla“

Hlas se mu zlomí dojetím. Ona pochopí, jak je pro něj sešit i vyslovené přání důležité a neodváží se odmítnout. Mlčky přikývne.

„Teď se musíme rozloučit,“ řekne on.

Ona se bála této chvíle, děsila se jí čím dál tím víc s každým zesílením slunečního paprsku. Celou noc se modlila, aby tato chvíle nikdy nenastala. A teď je tady.

„Já půjdu bojovat s tebou,“ zvolá odhodlaně.

„Ne, nemůžeš. Jsi žena.“

„Já se nebojím!“

„Já přece vím, že se nebojíš. Ale pochop. Kdyby vojáci viděli, jak proti nim bojují ženy, už by žádnou ženu neušetřili. Přece nechceš způsobit smrt dalších žen!“

Ona marně hledá odpověď. Padne mu do náruče, drží ho jak klíště, tak silně ho tiskne, až se oběma začíná špatně dýchat. Strašně dlouho a strašně krátce trvá jejich poslední obětí. Slzy obou milenců kanou na ramena partnera.

Jemně ji odstrčí, popotáhne si, setře si slzy rukávem. Pověsí ji svou tornu na rameno, uchopí ji za ruku a skoro slavnostně řekne.

„Pojď, už je čas. Doprovodím tě tam, kde je dnes tvoje místo.“

Ona se nechá vést, po tvářích jí stékají slzy, on už má obličej suchý, rysy tvrdé, když se na něj podívá, připadá jí vznešený, pravý hrdina. On ji dovede až k táboru. Zastaví se u vlajky příměří, vlajky hlásající, že zde už nikdo bojovat nemíní.

„Elo, běž už, prosím, běž,“ řekne on těžce a zoufale. Kolik sil ho stojí zůstat silným.

Ona ho zlobá po tváři, tiskne zoufale rty na jeho, musí ji znovu odstrčit. Pohladí ji po vlasech, otočí ji a znovu ji jemně popostrčí. Ona klopýtá jak bez ducha až k ostatním ženám, tam se sesune na zem a hlasitě se rozplače. Nemá už odvalu ani sílu se otočit.

Joellin tam stojí jak solný sloup, ale nohy se mu podlamují. Naposledy se podívá na svoji zhroutěnou milenkou, hluboce se nadechne, zmobilisuje poslední zbytky sil, otočí se a vykročí vstříc smrti.

Eleonora není v táboře sama. Nedaleko sladce oddychuje její bratr Hernandez, osmiletý klučina s tak tragickým osudem. Zranění muži leží o kus dál, ti už nejsou schopni udržet zbraň. Trpí vysokými horečkami, jsou napůl v bezvědomí. Montana je záměrně umístil kousek stranou, aby neohrožovali život žen. Je přesvědčen, že je vítězové bez milosti dorazí.

Celkem pět marodů se nachází podél stěny. Dvacetiletý Jose Domingues, raněný do pravé klíční kosti, sedmnáctiletý Louis Esquite s obvazem prosáklým krví na hlavě, šestačtyřicetiletý Manuel Lovaes s prostřelenou levou nohou, do níž dostal sněť a mele z posledního, třiadvacetiletý Diaz Maendro s hnijícím pahýlem levé ruky a konečně dvacetiletý Gabriel Buxachas, zafačovaný na hrudníku po vstřelu pod levé rameno. Všichni dle velitele mají nulovou naději na přežití. Tak nebo tak.

Více šancí dává ženám a dětem. Paní Dominguezová svírá ve svém náručí svou čtrnáctiletou dceru Elu. Zbývá jí už jen ona, jeden syn se chystá umřít u vchodu a druhý umírá opodál. K šílené paní Naperové se tisknou dvě děti, jedenáctiletý Eriko a devítiletá Anabel. Paní Eularie Mateová hladí hlavičku své třináctileté dcery stejného jména, z celé rodiny už jí zbyl jen tento kvíteček, syna Alvara, číhajícího na vojáky, nemá téměř smysl počítat mezi živé.

Stranou všech sedí nepřítelna Emilie Lunarová, stále opatřená řemeny. Osud jí nejprve odebral celou rodinu a poté, možná k jejímu štěstí, i rozum. Pětatřicetiletá vdova Cubitasová se bojí hned o tři své ratolesti, sedmiletého Sancheze a dvě holčičky, osmiletou Stephanii a třináctiletou Narajanu. Paní Flamengové už zbyvá jen dvanáctiletá dcera Eurika. Vedle Eleonory Cubitasové se chvěje patnáctiletá dcera Eleonora, která má víc než strach ze smrti obavy z toho, co s ní budou vojáci dělat. To její třináctiletý bratr Miguel se bojí smrti, je poměrně vyspělý, urostlý chlapec, možná právě tato okolnost mu bude osudná.

Paní Augusta Esquitová svírá jedenáctiletého Nuněze, z druhé strany se stejně chvěje devítiletá Augusta. Strhané rysy v obličeji prozrazují Elionu Vulencovou. Během pár dní ztratila muže a tři syny. Zbývají jí ještě dva, třináctiletý Gabriel a o rok mladší Enriko. Vedle vdovy po Carlosu Oblitazovi leží schoulený desetiletý Geronimo Fuerto. O otce a bratra ho už vojáci připravili, o druhého bratra ho připraví za chvíli.

Tito všichni jsou posledními, kteří zatím přežili z celé Montanovy výpravy. Opravdu děsivá bilance. Překonali nelítostné boje i dva masakry, kdy umíraly i ženy a děti. Bude jim dopřáno se dožít i zítřka? Jsou naprosto bezmocní, mají jen kus bílého hadru na svou obranu.

Paní Oblitazová nechá Eleonoru Urilbeobou chvíli vyplakat, pak ji vezme do náručí a utěšuje ji, jako matka svoji dceru. Eleonora je ale k neutíšení, úzkostně tiskne Joellinovu brašnu, hladí ji, mazlí se s ní, jako by jí ho mohla nahradit. Nakonec vytáhne jeho deník, hladí jeho písmo, líbá stránky, snaží se nasát jeho pach ze stránek.

Joellin dojde až ke stanovišti smutného velitele zdecimované výpravy. Zkontroluje svůj revolver, spočítal v něm náboje, má jich pět. V druhém revolveru, který dostal od Montany, jich je šest. Má ještě i deset nábojů do pušky. Nic moc, ale ostatní jsou na tom hůře.

„Ještě se nic nepohnulo?“ zeptá se.

„Ne, ještě ne. Chtěj nám asi dopřát poslední klidný svítání,“ odvětlí Chase.

„Taky jsem pozoroval slunce, byl to nádherný východ slunce,“ řekne smutně mladík.

„U žen je všechno v pořádku?“ změní raději téma Montana.

„Ano, všechny jsou i s dětmi schovány za výběžkem. Je mi jich líto.“

„Líto, líto. My jsme je měli vochránit a nedokátali jsme to. Zklamali jsme.“

„Bohužel síla a moc není vždy na straně spravedlnosti.“

„To určitě ne, ale spíš navopak. Přesto všechno jednou zvítězíme. Promiň mi všechno, Joeli.“

„Já ti nemám co promíjet. Rozhodl jsem se sám.“

„Všichni mi snad prominete. Já jsem jako velitel zklamal. Zklamal jsem důvěru všech.“

„Neobviňuj se pořád. Ty jsi to přece nemohl změnit, ty nejsi na vině.“

„A kdo tedy? Bůh? Panebože, jsi-li, čemuž už dávno nevěřím, pak se dívej. Jestli je tohle tvoje dílo ... tak si sám ďábel a ne Bůh.“

„Chase!“ zvolá Joellin úpěnlivě.

„Co je?“ usměje se Mexičan, „Jen se neboj, dneska už se Boha bát nemusíš. Už nás má, kde nás chtěl mít. V jeho jménu se vyvražďovali celý národy, co je proti tomu dvoustovka lidí.“

„Není dobré se tak rouhat. Ne v takové chvíli,“ stiskne pevně rty Joellin.

Oba muži se odmlčí, ponoří se zase do svých myšlenek. Montana vztekle mačká svůj klobouk, pak ho zahodí a několikrát zlostně udeří do kamene.

Joellin hladí pažbu své pušky. Zase začíná být nervózní, zase to čekání, zase ty myšlenky. Tak ať už přijdou, už je na ně připraven, už se na ně těší. Asi pořád vyspávají, čert aby je vzal, proč to furt tak protahoujou?

Jestliže se Joellin domnívá, že vojáci ještě oddechují a nabírají síly před rozhodujícím šturmem, šeredně se mýlí. Onlloy nenechá nikoho dospat. Spolu s rotmistrem Ruddelem tahají vojáky z pelechů jen se objeví první sluneční paprsky. Nadporučík vydává rozkazy, vše připravuje na poslední boj.

Nadporučík Greenwood se všeobecného bláznění nezúčastní. Sedí ve svém stanu a myšlenkami je ... je asi zbytečné říkat kde. Vždyť žádný otec nemůže existenci svého syna vymazat ze své mysli. Může zanevřít, zapudit, ale nemůže zapomenout. Navíc i tak vždy zůstane v jeho srdci trochu citu, i v mozku se místočko najde a v pravou chvíli se připomene.

Nadporučík se trápí. Zatvrdil se sice, ale pod tou slupkou je lehce zranitelný. Zásahů už dostal několik. V noci se opakovaně modlil, i když nepatří k náruživým bohavěrcům. Věřil v sílu armády, ovšem ne zas tak fanaticky jako někteří, kteří říkali – má pistole, můj Bůh.

Spíše by se dalo říci, že se přiklání k tak zvané americké verzi bible, platící pro kolonizátory Ameriky. Ta říká, že Bůh stvořil lidi silné a slabé a teprve pan Samuel Colt tento rozdíl srovnal. Jakožto voják je zvyklý vše rovnat rázně, nesmlouvavě. Nyní však nemůže. Stojí proti sobě se synem, uprostřed cizí občanské války, v rukách oba mají onen pověsný kolt. A co? Dá se všechno srovnat tak jednoduše? Lze všechno vyřešit jednou ranou?

Pravda, oba mají se synem stejnou šanci. Oba mají v ruce zbraň. Ale copak je mohou na sebe použít? Ne, v tom případě je zbraň k ničemu. I když zbraně nakonec rozhodnou, jejich problém to nevyřeší.

Snad by bylo lepší, kdybych padnul, uvažuje důstojník, pak bych zachránil svoji čest. A předtím by musel zemřít ten vrah a zrádce, kterého jsem zplodil. Snad by bylo lepší, kdybych zůstal naživu, uvažuje otec, pak bych mohl ledasco zachránit, pokud to ten darebák přežije. Přece není tak zkaženěj, něco dobrého v něm muselo zůstat.

Plná hlava rozporů. Z nich pramenící nervozita a beznaděj. Dobře slyší, jak se všechno připravuje k boji. Dal by cokoli za to, aby to vše nebyla pravda a jeho syn stál po jeho boku, v uniformě a šli spolu proti banditům. Přemýšlí stále, kde udělal chybu. Jeho syn dostával vždy to nejlepší. Dbal na jeho výchovu, snažil se vždy o to, aby byl čestný a charakterní, dal mu nejlepší

soukromé učitele. Místo toho, aby syn nastoupil vojenskou kariéru, která by mu zajišťovala respekt a společenské postavení, tak se přidá mezi pologramotné bandity! Copak tomu lze rozumět?

Určitě mu něco naslibovali, určitě ho na něco nalákali! Peníze? I když nejsou kdoví jak bohatí, peníze v jejich rodině nikdy nebyl problém. Tak co teda? Ovládají ho nějaké magické síly, které mu zatemnily zcela rozum? Blbost. Co tedy?

Dneska bude hrozný den. Nadporučíkovi běží před očima vzpomínky, jak se mu narodil první syn, pak druhý. On je oba miloval, nosil na rukách, opatroval jako oko v hlavě, byl na ně hrdý. Těšil se, že budou pokračovat v jeho šlépějích, dokonce jak budou lepší než on, mnohem lepší.

Joellin všechno zkazil. Brzo rodinu čeká hrozná ostuda. Kdyby alespoň, ten spratek, teď přišel, vzdal se, omluvil se, uznal, že chyboval. Ale to on ne. Hraje si na hrdinu. A zle na to doplatí.

Bože, jak nadporučík nenávidí ty bandity. Strašně nenávidí. Ukradli mu syna. Když Joellin utekl z domova a od služby v armádě, myslel si, že je zbabělec a měkota, který se bojí se tvrdé dřiny. Přesto doufal, že si někde najde práci a žil v naději, že jednou hoch pochopí svůj omyl, až pozná jak je život tvrdý a vrátí se s omluvou zpět domů. Nikdy by ho ale nenapadlo, že se dá na cestu zločinu.

Panebože, proč si to dopustil? Co řekne své ženě? Že jejich syn byl bandita? Byl? Ano, byl, protože ho jako banditu museli odprásknout. Dříve litoval mexických žen a dětí, ale dnes ... nenávisť mu zatemňuje rozum.

Evelina určitě nikdy nepochopí, proč Joellin musel zemřít. Nikdy jí nevysvětlí, proč neudělal nic pro jeho záchranu. Ale mohl? Jak může zachránit banditu, který mu před jeho vlastníma očima zastřelí jednoho z jeho mužů a asi jich bylo víc? A jak jeho počínání vysvětlí svým vojákům? Jak ti mohou pochopit, že syn jejich velitele zabíjel jejich kamarády?

Vztekle nakopne čutoru a vyjde ze stanu. Vojáci pohřbívají své mrtvé druhy, ani na svého velitele nečekají. Onlloyova práce. Ten, až všechno praskne, určitě tu ostudu nezapomene pořádně rozmáznout!

„Pane nadporučíku, jaké budou vaše rozkazy?“ přichází Mexičan Lothar.

„Moje rozkazy? Já vám nevelím.“

„Ano, pan nadporučík Labas, než zemřel, mi přikázal, abych jednal podle vašich rozkazů, dokud budeme pohromadě.“

„Dobře. Zůstanete v táboře a budete hlídat. Bandity vyřídíme sami!“

„Dobře. A vy ...“

„Nemusíte se bát, svůj slib splním, zajatce vám předáme.“

„Děkuji. Jde mi hlavně o jejich velitele. Chceme ho mrtvého nebo živého. Za jeho dopadení je vypsána odměna, mohou nás i povýšit.“

„Nebojte se, o povýšení vás nemíním připravit.“

„A ještě, pane ... promiňte, ale ...“

„Tak co je? Co ještě chcete?“ zeptá se dost nevrle Američan.

„Nezlobte se, že to tak říkám na plnou hubu, ale v boji se může stát neštěstí. Kdybyste, nedej Bůh, náhodou padl ...“

„Máte strach, že nadporučík Onlloy nebude dbát mých slibů?“

„Ano, pane.“

„Zbytečné strachy. Dohoda bude dodržena, nadporučík Onlloy mi dal své slovo. Je to slovo důstojníka armády Spojených států!“

„O takovém slovu nepochybuju. Děkuji vám, pane, a přeju vám, ať všechno dopadne podle vašich představ,“ vysekne Lothar pozdrav a odejde.

„Všechno podle mejch představ,“ bručí si pro sebe nadporučík, „Copak já vůbec vím, co chci?“

Přichází Onlloy.

„Všechno je připraveno k útoku,“ říká.

„Dobře,“ odvětlí Greenwood a překvapí sám sebe, jak hovoří klidně, „Jakmile budou zasypány hroby, hned vyrazíme. Půjdeme tentokrát všichni najednou do útoku. Bez granátů, abychom se navzájem nezranili. Chci ty bandity dostat jediným útokem.“

„To se nám určitě podaří.“

„Doufám. Zdá nám budou krejt jen voba kulometry. Tak je instruujte, ať to náhodou nenasypou do nás. Jasný?“

„Jasný, připravím je vosobně.“

„A ještě něco! Nechci žádnéj masakr. Mám důvod se domnívat, že tam budou ženy a děti. Ty berte do zajetí a neubližujte jim.“

„Jistě, pokud se však budou bránit ...“

„Jsme vojáci! My nebojujeme s ženami a dětmi!“

Onlloy jen pokrčí rameny a už nic neřekne.

„Nechte nastoupit vojáky, dojdou si pro zbraň a hned vyrazíme!“ dodá Greenwood. Rozhodne se, že se bude držet starého přísloví a nebude už nic odkládat. Ať už se všechno rozsekne, ať už se děje vůle Boží. Jestli dojde na bojišti k osudovému setkání, tak ať dopadne tak, jak Bůh bude chtít.

Připne si opasek s pistolí a šavlí, uchopí do ruky opakovačku a vykročí ze stanu. Vojáci již jsou nastoupení, Mexičané postávají stranou. Velitel nakráčí před své vojáky, je vyrovnaný, zase ten starý nadporučík Greenwood, jak ho znali dříve. V jejich tvářích nechte nadšení, spíše lhostejnost, strach, ale u mnohých i vztek.

„Vojáci,“ říká jim, „dneska už s tou bandou skoncujeme. Pobijeme tu poslední hrstku mužů, co zbyla, zajmeme ženy a děti a tím splníme svůj úkol. Pak se rychle vrátíme domů. Bojujte statečně, ale zbytečně neriskujte. Chovejte se tak, abyste si zasloužili tu čest nosit uniformu naší armády!“

Při posledních slovech nastane šum, kdosi se zasměje. Greenwoodem zalomcuje vtek, ale ovládne se, zvedne ruku s opakovačkou.

„Kupředu, chlapi!“ zařve, „Srovnejte mi to tam se zemí!“

Sám už na nic nečeká a vyrazí vpřed. Následován Onlloyem, za nimi dychtivý rotmistr Ruddell, otrávený seržant Parrer a všichni nezranění vojáci. Zpočátku jdou vzpřímeně, jak při pochodáku, pak se přikrčí a nakonec se začnou plížit. Angril a jeho pomocník Shelley vlečou jeden kulomet, Howel s Loganem druhý.

Povstalci rozechvěle vyhlížejí vojáky. Věra zaútočili až dopoledne, snad nám ještě pár hodin zbývá, říkají si někteří, další už chtějí, aby útok začalo. Napětí je k nevydržení, mnozí se obávají svého selhání.

„Myslíš, že vydržíme alespoň jeden útok?“ zeptá se Joellin Montany.

„Asi ne,“ zní suchá odpověď.

„Mám hroznej strach, Chase, už to na mě zase jde,“ pozoruje svoje klepající se prsty mladík.

„Kdo by se nebál. Třes zase přejde po prvním výstřelu. Jsi rozenej bojovník, máš vojáka v sobě. Kdo by se z nás nebál, to je normální. Ukážeme těm gaunerům, jak umíraj muži.“

„Umřít, umřít. Když ale člověku se chce žít, Chase, podívej, jak je krásnej den, neumím si přestavit, že za chvílku všechno skončí, že nastane najednou tma ...,“ zalesknou se opět v zarudlých očích Joellina slzy.

„Dyť já vím. Ani mně se nechce zhebnout. Každý má přirozený strach ze smrti. Ale pamatuješ, jak sem říkal, že lidská vůle dokáže mnohý? Poruč sám sobě, překonej ten strach a ukaž jim, jak vypadá správný chlap. Ten, kterej se dovede smát svejm vrahům do vočí. Viděl jsem mnohý lidi jak se chovaj před popravou ...“

„Byli na tom stejně jako my teď.“

„To teda určitě ne! My se můžeme bránit!“

„Ale jak dlouho?“

„No dobrá, ale poslechni, co ti chci říct.“

„Už mlčím.“

„Viděl jsem před popravou nejednoho člověka. Přítel i nepřítel. Některý brečeli, prosili vo milost, někteří byli netečný, otupělí, smířený s osudem. Ale ti s největší a nejsilnější vůlí se dokázali smát. Žertovali se svými katany. Měl jsem jednoho nepřítel, my ho chytli a za to, že nechal vypálit několik stavení a všechny postřílet, jsme ho vodsoudili na smrt. A von mi pár minut před popravou vykládal vtipy! Divil jsem se a von mi vodpověděl, že život je loterie, jednou vyhraješ, podruhý prohraješ. A že dneska prohrál, že nás likvidoval a teď je řada na nás. Kdyby tomu bylo vobráceně, nechal by zastřelit von nás. Řekl, že se mu samozřejmě umřít nechce, ale tu radost, abysme se mohli pást na jeho strachu, tu že nám neudělá ... A zas se smál. Smál se a žertoval, i když ho vedli ke zdi. Požádal, abysme ho nepoutali, stál s rukama v bok proti ústím pušek. A když mu chtěli dát šátek přes vočí, vodhodil ho daleko vod sebe a vykřikl – podívejte se, jak umírá muž. Ačkoli byl vrah našich přátel, pohřbili sme ho s úctou. Protože jak dovedl nesmlouvavě zabíjet, tak doved i umřít. Já ho tehdy vobdivoval, protože bych to asi tehdy nedokázal. Dneska v noci sem si na něj vzpomněl. Chci umřít jako von, s úsměvem. Chci to dokázat. Doufám že víš, proč ti o vyprávím.“

„Chápu,“ odvětí Joellin a otře si slzy.

„Vojáci! Už dou vojáci!“ vykřikne kdosi.

Hned všichni zaujmají palebná postavení. Joellin se podívá hledáčkem své pušky. Objektív mu zvětší plazící se osoby.

„Šetřte náboje, nechte je přiblížit se blíž! Střílejte na jisto!“ volá Montana.

Joellin se znovu podívá skrz dalekohled. Nepřátelů je hodně a postupují blíž a blíž. Může už po nich střílet a má i naději na úspěch, ale raději ještě chvíli počká. Najednou s údivem hledí na své tělo. Celé se chvěje. Jako list ve větru. Zuby mu úplně drkotají. Zavře oči, položí si pěst na čelo a soustředí se. Stále však klepání není schopen zastavit, dostat pod kontrolu. Stále třesoucí se rukou vezme znovu pušku, položí ji do škvíry mezi kameny a zamíří. Ruka se mu přestává chvět, jako by zbraň měla kouzelnou moc.

Už jen sto metrů dělí obě strany. Zatím nikdo nevystřelí. Montana míří na důstojníka, ve chvíli, kdy ho má na mušce, stiskne spoušť. Kulka jen bezmocně rozstříkne šterk.

Konečně povel! Pár ran padne ze strany povstalců a pak následuje teprve pravá kanonáda. Oba kulomety zkrápějí postavení obránců, všichni vojáci pálí jak zběsilí. Ruddell a Onlloy se vrhají vpřed. Jak smečka vlků postupují za nimi ti nejstatečnější, Wills, Sharp, Bulger, Tench. Svým příkladem strhávají další.

Povstalci se snaží na střelbu odpovědět, ale marně. V krupobití olova vůbec nemají šanci zamířit. Drahocenné náboje jsou promarňovány a kulky létají dva až tři metry od útočníků. Vasco Fonso se pokouší zalíct, ale nepřítel je rychlejší. Dostává několik zásahů do hlavy, skoro se mu rozprskává.

Střelba nepřestává na své intenzitě, hlavně kulometů se rozpalují, vojáci se plíží vpřed jak velká voda, jak lavina, před kterou nelze ani utéci ani ji zastavit. A postavit se jí? Směšné.

Francisco Fuerto včas nestáhne hlavu, kulka z kulometu mu téměř rozrhává lebku.

Montana je dobrý a zkušený střelec. Přesně v okamžiku, kdy kolem něho přejela dávka z kulometu už leží ve směru střelby a seržant Parrer se hroutí s dírou v hrudi. Vojáci vztekle řvou a derou se vpřed.

Mladíci na opačné straně ztrácejí hlavu. Nepřítel je již jen několik desítek metrů od nich. Vasco Naroja umírá se jménem svých bratrů na rtech.

Joellin vystřelí dvakrát, ale bez úspěchu. Jednou dokonce zahlédne na okamžik otce. Vidí však, co dělají za nepořádek ty kulometry. Jsou hodně daleko. Odvaluje se stranou a průrvou mezi kameny míří. Střela z jeho zbraně se odrazí od Howelova krytu rychlopalné zbraně.

Angril se však snaží posunout kulomet blíž krvavému dění. To je šance! Joellinova zbraň znovu spouští a odpovědí jí je Angrilův smrtelný sten. Marně se vojín snaží zastavit proud krve, tryskající mu z levého boku. Dostali ho! To je přece směla, na takovou dálku! A takovou chvíli před konečným vítězstvím! Tak se těšil na návrat domů, chuchvalec krve se mu valí z úst, napětí těla povoluje. Shelley uléhá za kulomet a pálí sám.

Mezitím Juan Cubitas upadá do stavu věčného zapomnění. A taky Anibal Oblez. Dostává další zásah pod levé rameno, trochu níž. S krví mu unikají i poslední kapičky života.

Onlloy je už jen deset, patnáct metrů od přední linie. Za ním další. Povstalci z posledních sil pálí. Už se moc nemíří, prostě se střílí směrem, kde by mohl být nepřítel. Postup platí životem vojín Pitt Hell, ale taková maličkost jeho druhý nemůže zastavit.

Joellin pálí na Onlloye, nadporučík se v poslední chvíli uhýbá. Mladík odhazuje prázdnou ručnici, právě spotřeboval poslední náboj do pušky. Sahá po revolveru. Už nevnímá žádný strach, je vtažen do boje, dusí v sobě vztek a nenávist. Chce teď zabít, co nejvíc jich zabít.

„Nemám náboje,“ volá zoufale Fernando Buoli.

„Já taky ne,“ zní polopřičetný hlas Alvara Matea.

Vojáci už jsou skoro na dotek, na nataženou ruku! Buolimův povolí nervy. Tak ať už to všechno skončí. Chytí pušku za hlaveň, vyskočí a řítí se na vojáky. Jak může jeho zoufalé počínání dopadnout, tak také dopadne. Kulka za kulkou vniká do těla mladíka, takže když dopadá na zem, je jedna velká krvavá rána.

Alvar Gausia se stahuje zpátky. Alvar Mateo sedí za kamenem a modlí se. Prázdná puška leží stranou. Ve chvíli, kdy se objevila hlava Tenche, dokončuje modlitbu. Kulka ho trochu natočí, ale to už na něm voják leží a vráží mu bajonet do boku. A znovu. Tak, a je to. Kupředu!

Chudál Miguel Dominguez se pokusí schovat za kameny a nechat vojáky přejít. Má smůlu, nacházejí ho a dobijí pažbami a bajonety.

Montana a Greenwood zbývají sami, jsou kousek stranou od hlavního postupu vojáků, Alvar Gausia se stahuje zpět, snaží se uniknout z dosahu nepřítelů, šílený strachem.

„Chase, vobkličujou nás,“ volá zoufale Joellin.

„Tak na ně!“ křičí mu v odpověď Montana.

Joellin jedná jako ve snách. Vytahuje ještě plný druhý revolver a vrhá do boku postupujících vojáků. Proti němu se otáčí Tench, střílí, ale mine, pak se sám hroutí v sérii střel Joellina. Ten se obrací, teď ještě musí dostat toho tlustého rotmistra, pálí na něj. Ruddell je však zkušený harcovník, hází s sebou stranou a střelbu opětuje.

Joellin chce učinit další úhybný manévr, cítí však úder na žaludek, žádnou bolest nepociťuje, jen je mu náhle špatně, jako kdyby dostal pěstí, nohy mu vypovídají službu, na ruku, kterou k místu úderu podvědomě vztahuje, teče něco teplého. Aniž si cokoli uvědomí, leží na zádech na zemi.

Jako z dále slyší třesk výstřelu, to z úkrytu vyskakuje i Montana a Ruddell si svírá prostřelené břicho. Joellin vidí pořád zamlženě, spatří, jak Chasemu vypadává zbraň z ruky, asi zakopává či co, nepříliš hrdinský konec. V mlze spatří i otce, který se sem žene jak Bůh pomsty, ani se nenamáhá znovu natáhnout zbraň, sráží Montanu pažbou. Pak náhle dostává úder do hlavy Joellin sám a už nevidí nic.

Nadporučík Greenwood je svědkem, jak klesá jeho syn. Teď ke schoulené postavě přibíhá Onlloy.

„Ne!“ řve otec, ale nohu svého podřízeného nemá šanci zastavit. Bota dopadá na hlavu raněného a posílá ho definitivně do říše snů. Možná však křik velitele odradí druhého důstojníka vpálit do ležícího mladíka další střelu.

Greenwood dobíhá k tělu svého syna. Vidí hroznou ránu v oblasti žaludku, vidí jeho zatnuté pěsti. Ale on pořád žije! Ano, hrud' se mu pohybuje! Naděje projíždí tělem zoufalého otce, který ztrácí zcela kontrolu nad sebou samým. Už ho nezajímá bitva, už ho zajímá jen syn.

Vojáci s údivem hledí, jak se jejich velitel snaží zastavit krvácení nepřítele, ale běží dál. Tam vpředu je čeká kořist. Alvar Gausia není dost rychlý ani dost dobře schovaný. Už nemá zbraň, jen se chce zoufalý zachránit. Přeběhnou přes něj a on vypadá, jako by ho převálcovalo stádo slonů. Logan s Howelem vlečou kulomet, co kdyby čekala někde ještě nějaká léčka!

Nadporučík Greenwood zadržuje Stephana Milkese, okolo prochází taky Bill Dam.

„Pomozte mi, proboha pomozte,“ prosí zoufale velitel.

Nechápou, co se děje, ale přesto přikládají ruku k dílu. Svlékají Joellinovi košili a ucpávají ránu. Kromě nich je na bojišti už jen mexický voják Lothar. Vidí jak útok končí a tak přichází obhlédnout bojiště. Bajonetem štouchá do těl, jestli ještě někdo náhodou nežije. Dostává se až k Montanovi. Uvidí a pozná ho! Dokonce snad žije! Rychle se nad ním sklání a spoutává mu zakrvavené ruce. To je úlovek!

Další vojáci už dávno zmizeli za ohybem a teď sbíhají pod vedením nadporučíka Onlloye do tábora povstalců. Valí se průsmykem dolů jak velká voda. Ženy, děti a ranění vidí, jak se na ně žene smečka rozvzteklých mužů. Ozývají se zoufalé výkřiky.

Onlloy sráží klacek s bílým symbolem míru, teď si budou hrát na hodný! To tak! Přibíhá k raněným mužům a bez nejmenšího zaváhání do nich začíná střílet z revolveru. Vojáci se mezitím rozbíhají po táboře, někteří jen prověřují, že se nikde neskryvá nepřítel, další chytají ženy a dívky a srážejí je na zem. Nadporučík nabíjí znovu revolver, poslední zbytky života ze zraněných však vypouští několika zásahy šavle.

„Tak co, je tu taky něco pro mě?“ volá k vojákům.

„Ženskou pro pana nadporučíka,“ hýká voják Howel, zatímco rve šaty z patnáctileté Eleonory Cubitasové.

Důstojník přehlíží pohledem bojiště. Do oka mu padá Eleonora Urilbeová, na kterou doráží Luis Wills.

„Sem s ní!“ řve nadporučík a sráží Willse na zem. Pak na ní hází i dívku. Ta nemá šanci se mu ubránit, v poslední chvíli, v neskutečném zoufalství a strachu, mu podává lístek od Joellina, ale on jí ho vyráží z ruky. Vyhrnuje ji sukni, vrhá se jí mezi stehna. Ona křičí strachy, odporem i bolestí.

Křik znásilňovaných žen a dívek je přehlušován vítězným hlaholením vojáků. Do toho zní pláč dětí. Úděsný výjev triumfu zla a násilí, uvolnění všech vášní a pudů. Je pravda, ne všichni se běsnění zúčastní, někteří na počínání druhů hledí s odporem, ale nemají ani sílu ani chuť mu zabránit.

Onlloy jako první dosáhne uspokojení. Pěstí udeří dívku do hlavy a způsobí ji bezvědomí. Vyskakuje, zapíná si kalhoty a dívá se strašným pohledem na skupinu plačících dětí. Ty se snaží utéci, ale strach jim ochromuje nohy.

Onlloy jedná s ďábelským úsměvem. Vybírá větší chlapce, ti musejí zemřít, vždyť už jsou to skoro muži nebo by za chvíli v ně dorostli. Je potřeba se jich zbavit zavčas. Chytá za vlasy Miguela Cubitase a hází ho stranou. Za ním přilétá Nuněz Esquite. A Gabriel a Eriko Vulencovi. Ještě mu to není málo, ještě se rozhlíží. Chudáček Geronimo Fuerto upoutává jeho pozornost. I jeho táhne stranou. Pět chlapců se choulí k sobě, křičí strachy, volají a prosí o milost.

„Co s nima?“ dívá se na skupinu plačících dětí chladnokrevně Howel.

„Postřílet!“ zní nesmyslný a bestiální rozkaz nadporučíka.

Odsouzenci nerozumí, ale tuší svůj osud. Zatím se jen klepou, zatímco Howel odchází. Netrvá však dlouho a vleče svůj kulomet, který nechal na cestě do údolí, když zjistil, že už nic nehrozí a nechtěl přijít o kořist. Kulomet se teď snaží nasměrovat na skupinu chlapců, ale jeho přípravy trvají dlouho. Onlloy proto vytahuje znovu svoji pistoli a střílí do skupiny dětí.

Ozývá se děsivý křik. Jak vražděných, tak jejich matek, které doposud leží pod těly vojáků, ale vše vidí. Štěkání kulometu přeřvává úpění. Onlloy nabíjí znovu svůj revolver, dílo je hotovo, všech pět kluků je roztrháno střelami. Ne, ti už nikdy ruku se zbraní nepozdvihnou, ti už nikdy jako jejich otcové na žádného vojáka nevystřelí.

„Ne! Ne!“ řve teď vojín Robert Callaghan, který se žádného násilí nedopustil a tímto činem je doslova šokován. Zachvácem hrůzou, běží pryč z údolí. Pryč, pryč, co nedál od té hrůzy!

Někteří vojáci teď pouští ženy, zapínají si kalhoty a tváří se zděšeně. Taková chladnokrevná poprava nedospělých chlapců je konsternuje a vyvede z míry. Zato některé náhle osvobozené matky od tíhy jejich těl, se polonahé vrhají na rozstřílená tělíčka svých dětí, padají je na ně, křičí zoufalstvím.

Callaghan utíká stále jako smyslů zbavený. Míjí podivnou trojici, Dam a Milkes nesou nějakého raněného banditu a vedle nich kráčí velitel. Ale Robert chce pryč, utéci. Greenwood ho chytá za ruku.

„Kam běžíš?“ řve na vyděšeno vojína.

„Já už tam nechci! Já už tam nechci!“ křičí vojín a snaží se vytrhnout z pevného sevření, po tvářích mu stékají slzy.

Greenwoodem projede mrazivé tušení. Kvůli synovi zapomněl na své povinnosti! Před chvílí se přeci střílelo v údolí z kulometu, slyšel ho, ale zvuk zbraně šel jedním uchem dovnitř a druhým ven! Odstrkává plačícího vojáka tak silně, že ten padá na zem. Žene se vpřed. Zachránit co se ještě dá!

V údolí už je téměř vše dokonáno, i ti nejneobratnější vojáci, kteří ještě nedosáhli vrcholu, pevně svírají několik děvčat a pohybují se na nich. Většina však zírá zděšeně na nadporučíka Onlloye, jak se zlověstným výrazem hledá další oběti.

Náhle zase vytahuje pistoli a začíná se bavit tím, že honí malé děti a straší je! V jedné ruce pistoli, v druhé šavli! Eriko Naper se snaží utéci, místo aby křičel strachy a tím důstojníka rozzuří. Střílí na něj, zasahuje ho do nohy, ležící dítě následně sekne šavlí do ruky a píchne vedle ramena. Jeho malé sestřičce, která mu přichází na pomoc, utíná ruku! Ohání se i po dalších dětech, na noze poraní Stephanii Cuiljano i jejího bratříčka. Pěstí sráží malou Augustu Esquitovou.

Zastavuje se, aby nabral nový dech. Vidí, jak na něj zírají jeho vojáci a jejich nečinnost ho rozzuří. Co tady jen tak stojí, hovada tupý, když je ještě tolik práce?! Ještě tu přece nejsou hotoví, tolik jich ještě žije!

„Tak na co čumíte?! Kretění! Podřežte ty kurvy!“ řve na ně.

Vojáci jsou ochromeni hrůzou i hnusem a ani se nehýbají. Někteří z nich se žen zmocnili, ale nechápou, proč je mají zabít! Onlloy se ještě více rozzuří.

„Sráči! Ukážu vám, jak se to dělá!“ zařve. Nedaleko vykonává násilnou soulož vojín Samuel Lewis, pod ním sténá paní Cuiljanová.

Onlloy kopne do boku mladíka, až ten se odkulí, se spuštěnými kalhotami a nechápavým pohledem se svíjí bolestí. Důstojník pozvedá šavli, paní Cuiljanová levou ruku na obranu, ale ta, ve zděšeném výkřiku všech, padá vedle ní, utatá. Vojáci s hrůzou v očích hledají zbraně, ne, tohle už musí zastavit! Objevuje se i Greenwood, je ještě příliš daleko, aby tomu mohl zabránit, ale dost blízko, aby to celé viděl.

Onlloy se znovu rozpřahuje, ale tentokrát šavle nedopadne. Zezadu se na něj vrhá Eleonora Urilbe, která přichází mezitím k vědomí a zatíná zuby do ruky svého mučitele. Důstojník zavyje, pak sahá druhou rukou po koltu. Bez nejmenšího slitování střílí do dívky, jednou, podruhé. Jedna ze střel směřuje do klína, který ji před chvílí zneuctil, druhá do prsou.

Onlloy se otáčí a zamíří pistoli na zmrzačenou paní Cuiljanovou. Několik vojáků se pohne dopředu, ale tomu už nezabrání. Ozývá se však výstřel a důstojníkovi vypadává z prostřelené paže revolver. S údivem hledí bezcitný vrah, jak ještě s kouřícím koltem přibíhá Greenwood. Snad celou svou osobnost, snad všechnu svoji bolest, dává velitel do svého úderu. Onlloy se po zásahu pěstí hroutí.

„Spoutejte ho!“ řve Greenwood, „A jestli ještě někdo na někoho šáhne, zabiju ho vlastní rukou! Rozumíte?!“

Vojáci jsou stále v šoku, někteří se klepou, další si zakrývají oči rukama. Ne, tohle přece nikdo nechtěl, chtěli se jen pobavit s ženami a dívkami, brali je jako válečnou kořist. Ale tohle?

„Sonsfoole,“ obrací se Greenwood na nejstaršího z nich, „Vy mi za to tady zodpovídáte! Pokud někdo na někoho jen šáhne prstem, tak ho bez milosti zastřelte! A jestli to neuděláte, tak pak já zastřelím vás voba. Rozumíte mi?“

„Ano, pane,“ hlesne oslovený, bledý jak stěna.

„Na co čumíte! Vošetřete raněný, voblečte ty ženský! Postarejte se vo ně, vy zkurvysyni!“ řve doběla rozpálený velitel. Taková spoušť a všechno jeho vinou!

Jako mávnutím kouzelného proutku se situace mění. Vojáci se vzpomínají, podávají polonahým ženám jejich oblečení, snaží se zastavit krvácení paní Cuiljanové a pomáhají i dalším zraněným ženám. Zároveň se snaží přivést k vědomí dvě mladé dívky, které hrůzou omdlely. Jak starostliví otcové jim oblékají šaty, které z nich před chvílí surově rvali.

„Dejte jim napít,“ křičí Sonsfool. Vojáci rozdávají své čutory, pološílení a zmasakrovaní přeživší se je zdráhají přijmout, jako by v nich očekávali jed. Musejí pomoci i paní Naperové a Lunarové, tyto ženy jsou apatické a zůstávají ležet s roztaženými nohama, jak je tu zanechali. Muži pomáhají s takovou vervou, že vše vypadá, jakoby právě přišel úplně jiný oddíl. Zakrývají mrtvá těla kusy látek, které někde najdou, ošetřují zraněné, chovají se skoro něžně. Jako by chtěli odčinit všechny viny, které se zde před malou chvílí udály.

Těžko říct, co jejich změnu způsobí. Pohne se v nich svědomí po strašných činech nadporučíka Onlloy, objeví se v nich soucit, či jen některé vyděsí nadporučík Greenwood, který tady stojí se strašným, nepopsatelným výrazem ve tváři a v pravici doposud třímá kolt? Nebo si uvědomují, že tohle může mít dohru a dopad na jejich kariéru? Potrestají je?

Sonsfool uřízne řemen ze své pušky a stahuje ruku paní Cuiljanové. Ta se nebrání. Když však se o totéž pokusí vojáci u zraněných dětí, ty strašně začnou řvát a stejně tak i jejich matky. Mají strach, že jejich ratolesti mají být utraceny, nevěří, že jim chtějí jen pomoci. Tisknou své zakrvavené děti na svá polonahá prsa.

„Nebojte se!“ volá Greenwood, „Nikdo vám už neublíží!“

Nevěří mu. Není divu.

Vojín Frank Digger na něco měkkého šlápne, podívá se a vzápětí se mu zatočí hlava, klesá na kolena a začíná zvracet. Před ním leží ručička Anabel Naperové! Jeho počínání má dominový efekt, následně se pozvrací ještě několik jeho druhů.

Greenwood je zoufalý. Taková zkáza a jen proto, že on zklamal. Měl být tady a ne u syna. Díky jeho slabosti nastalo tolik utrpení. Postřílení ranění, zmasakrovaných pět chlapců, zastřelená jedna žena, další poraněné, znásilněné, zbité. Poraněné děti. Taková hrůza! Na hromadě postřílených kluků leží bezduchá paní Vulencová, poslední dva z jejich pěti synů tu jsou, utracení, tak rozbití, že je skoro ani nepoznává.

Nakonec se podaří přesvědčit ženy, že jim už nebude ubližováno. Přijímají pomoc, nechávají dát dětem napít i je ošetřit. V jejich očích však je hrozná nenávist, náhle obrácení násilníků v samaritány nemůže jejich názor změnit. Greenwood zastrkuje revolver a odchází. Wills a Holfey za ním vlečou Onlloye, který se už probral a jemuž zraněnou ruku dost ledabyly obvázáli. Dívá se nechápavě kolem, proč ho ten hajzl Greenwood střelil? A proč ho spoutali?

Velitel spěchá. V táboře na něj čeká jiný zraněný. Procházejí místem, kde k tomu došlo, míjí kaluž krve, odkud Joellina odnesli. Kousek dál leží mladíkova puška. Greenwood ji zvedne.

„Sakra, to je prácička, kdepak se tu vzala?“ poznamená Onlloy, ale nikdo mu nevěnuje pozornost. Naopak všichni se otočí ve směru zasténání.

„Pane nadporučíku, to je pan rotmistr,“ volá Wills.

Ruddell opravdu ještě žije, ovšem s kulkou v břiše zakouší nesmírnou bolest. Probere se však z bezvědomí a sám se trochu ošetří.

„Doneste ho do tábora,“ přikáže velitel a chytí svého zajatce za rameno, „Tohohle gaunera si vodvedu sám.“

V ústřety jim přichází Bill Dam. Oči vyvalené nad tím, že Onlloy je spoutaný, začíná něco blekotat.

„Tak co je?“ vztekle se zeptá velitel.

„Ten raněný je Američan?“

„Proč si to myslíte?“

„Jednak vypadá jinak a jednak šeptá něco anglicky ...“

„Cože?! Von se probral?“ povyskočí Greenwood, strčí zajatce do náručí Dama, „Hlídejte ho!“ křikne a rozběhl se k táboru.

Joellina uložili ve velitelském stanu. Jeho otec vejde. Pohledem vyžene Milkese. Skloní se nad synem. V očích starého vojáka se objeví slzy. Bere svého kluka za ruku, při pohledu na jeho utrpení mu všechno odpouští, přeje si jen, aby ho dokázal zachránit. Avšak jako zkušený voják shledává, že jeho zranění je smrtelné.

„Joeli, Joeli,“ vzdychá.

„Otče ...,“ vydere se mladíkovi z úst, stále je při vědomí jen napůl.
 „Joeli!“ vykřikne důstojník a nakloní se nad synovy rty, aby mu neuniklo ani slovíčko.
 „Tatínku ... promiň,“ říká Joellin a opět zavírá oči. Nadporučíkovi se zastaví srdce, ne, ne, ještě nezemřel, znovu něco šeptá.
 „Ela ... deník ...“
 „Jaký deník?“ zachytí otec poslední slovo.
 „Můj... v mé tašce ... u Ely ... v tašce ... v mojí brašně ... vem si je, prosím ... číst!“
 Joellin zavře oči. Zápasí se smrtí, nechce se jí poddat tak snadno.
 „Dame!“ zařve nadporučík.
 Vyděšený vojín přibíhá. Venku hlídá s Milkesem Onlloye.
 „Poslouchejte!“ přikazuje mu důstojník, „Půjdete tam do údolí, snad tam najdete nějakou brašnu, tornu, a v ní sešit. Donesete mi ho. Bez toho se nevracejte!“
 „Raději mě tam neposílejte, pane.“
 „Proč? Nechcete splnit rozkaz?!“ koulí očima důstojník.
 „Pane, doslechl jsem se, co se tam stalo. Nechci to vidět, kvůli nějaký tašce.“
 „Poslouchejte,“ říká teď velitel smutným, klidným hlasem, vůbec ne rozlobeným, „Vy na mě, vojíne, máte vztek. Možná mě dokonce nenávidíte. Jen jedno vám řeknu. Chci mít tu tašku, brašnu, tornu nebo co to je. Jděte tam sám, nebo tam někoho pošlete, ale přineste mi ji. Ta taška patří tomu zraněnému. Je skoro stejně starej jako vy, vojíne. Mimochodem, měl jste pravdu, je Američan. Vím o tom, že je tady už několik dní ...,“ odmlčí se, nadechne se, podívá se ušpiněnému a usazenému vojínovi zpřímá do očí, „Kromě toho je můj syn!“
 Dam vyvalí oči. Syn! Otec! Skoro zděšeně se dívá na velitele a na umírajícího. Ten živější z nich ho prosí pohledem, aby už odešel, na další slova už zřejmě nemá sílu.
 „Tu brašnu vám najdu, pane. Buďte bez obav,“ hlesne vojín.
 Raněný zaslechne poslední slova. Pokusí se pohnout. Otec k němu přiskočí, Dam na tu scénu zírá s hrůzou.
 „Zachraň ji, otče ... zachraň ji!“ blábolí zraněný.
 „Koho? Koho mám zachránit?“
 „Ji. Elu.“
 „Kdo je to? Slyšíš? Kdo je to?!“
 „Ela ... moje žena ... moje má být žena ... Ela, Ela Urilbeová,“ dokončí větu mladík s vypětím sil a upadá znovu do polobezvědomí.
 Nadporučík se otáčí k šokovanému Damovi.
 „Blouzní, chudák. Ale radši se zeptejte na nějakou Elu, Elu Urilbeovou nebo tak nějak. Je tam Sonsfool, ten umí španělsky, tak ho využijte! Pokud ji tam náhodou najdete, tak ji sem přiveďte. A tu tašku, na tu nezapomeňte!“
 „Nezapomenu,“ odchází zcela dojatý Bill. Na jeho pošramocený a citově nevyrovnaný duševní stav už toho je opravdu moc. Stále nemůže uvěřit, najednou si se zděšením uvědomí, jak asi muselo být nadporučíkovi, když se hnal do útoku proti vlastnímu synovi!

Vojáci mezitím ošetřují ve druhém stanu Ruddella. Je na tom podobně jako Joellin, možná o trochu lépe, ale rozdíl se může projevit maximálně v několika hodinách. Což on moc dobře ví.
 „Dostals mě,“ zachrčí raněný na Montanu, který je hned vedle s pouty na rukách, jednu z nich mu teď převazují, aby zastavili krvácení.

„To mně nevadí,“ odvětlí povstalec slušnou angličtinou, „ale tys dostal předtím jednoho kluka, kterého sem měl rád, svého krajana.“

„Já? Kdy?“

„Než jsem tě sejmul.“

„Myslíš toho fracka, co po mě střílel a minul a já ho střílel?“ sípá Ruddell, „Kdo to byl?“

Oba dva na sebe mluví jak staří kamarádi. Rotmistr ví, že zemře a Montana, že ho zastřelí. Oba jsou odsouzeni na smrt.

„Nějaký Joellin. Jeho otec je taky ve vaší armádě.“

„Jak se jmenoval?“

„Greenwood, Joellin Greenwood.“

Výkřik údivu se vydere z prsou rotmistra.

„Vy jste znal Joellina?“ ozve se jim za zády. Vstupuje právě americký velitel.

„Ano,“ odvětlí Montana, „Byl to můj přítel. Vy znáte jeho otce?“

„Velmi dobře.“

„Pane, promiňte!“ zvolá zděšeně Ruddell, „Já nemohl tušit ... vopravdu de vo ...“

„To nic, rotmistře,“ odvětlí Greenwood klidným hlasem, „Zabil jste mi syna. Ale von se zabil sám, když utek z domova a pak jsem ho zabil i já, když jsem dal pokyn k útoku. Vy za nic nemůžete.“

„Takže vy ...,“ zvolá udiveně Montana.

„Ano, já, pane. Žádám vás, abyste mně řekl, co vo něm víte. Jak se k vám dostal. Ale pravdu!“

Montana se neodvážá odporovat. Krátce vysvětlí, v jakém stavu Joellina našli, jak ho vyléčili, jak se zamiloval a zůstal.

„Pane,“ dokončí Montana, „Můžete být na syna hrdý. Vy ano. On ...“

„Jak to myslíte?“ zableskne se v očích Američana.

„Na vašich rukách není jen synova krev, ale i krev jiných synů. Děti, žen. Už jsem se doslechl o tom masakru dole. A řeknu vám, Joel věřil, že se dětem a ženám nic nestane. To je shromáždit dole a vyvěsit bílý prapor, to byl jeho nápad. Nechápal jsem, kde bere tu jistotu. Teď už to vím. Joel věřil, že jejich masakr nedovolíte. Věděl o vás a věřil vám.“

Greenwood se zapotáčí.

„Musím za ním. S váma chci ještě mluvit.“

„Abyste nepřišel pozdě.“

„Jak to myslíte?“

„Mám být zastřelenej ...“

„Kdo vám to řekl?“

„Mí drazí krajané v uniformě.“

„To jim nedovolím!“

„A proč? Moji lidé už jsou mrtví. Bude správné, když půjdu za nimi. Ale jestli chcete se mnou mluvit, tak jim řekněte, aby tu popravu odložili. Anebo se ptejte hned.“

„Ne, teď musím za ním. Dokud žije.“

„Von žije!?“ zvolají Montana i Ruddell současně.

„Je těžce raněnej, sice jsme ho vošetřili, ale nemá šanci. Stejně jako vy, Ruddelle. Moc času mu už nezbejvá.“

Montana svěsí hlavu. Tak si přál, aby Joellin přežil.

Greenwood opustí stan a zajde za Lotharem.

„Slyšel jsem, že chcete dát toho Montanu zastřelit!“

„Ano pane. Je pro nás nebezpečnej, dokud žije.“

„Já s ním ale ještě potřebuji mluvit. Takže ho zastřelit nesmíte!“

„Ale pane, vaše slovo ...“, zbledne Lothar.

„Nemusíte se bát. Slíbil jsem mu ochranu, ale odmítl. Je váš. Ale jen popravu odložíte. Jasně?!“

„Jasný, pane, jistě,“ odvětlí zneklidněný Mexičan.

Nadporučík se otočí a spěchá za synem. Snad ještě žije. Snad.

Joellin zatím dýchá, ale upadl opět do bezvědomí. Nezbývá než doufat, že se z něj ještě probere, nic víc teď otec dělat nemůže. Kdyby snad byla možná okamžitá operace a následná velmi dobrá péče, snad by nějaká naděje byla, možná i pro Ruddella. Podle toho, jak moc poškodila kulka důležité orgány. Ale tady v pustině jsou oba dva odsouzeni k smrti.

Starý Greenwood sedí vedle zraněného, který je zahalen do pokrývek, hlavu podloženou koňským sedlem. Oči má vpadlé, rysy strhané, obvaz mokvá krví, ruce zaťaté jako svědectví jeho urputného boje s bolestí. Otec sedí bez pohnutí, oči vpíjí do synovy tváře. Podle přirozenosti by to mělo být obráceně, otec by měl umírat a syn žít a být pokračovatelem rodu. Takto je to celé zvrácené. Nikdy už mu nevymizí z mysli pohled na umírajícího syna.

Od dveří se ozve zakašlání. Ve vchodu stojí Dam. V ruce třímá tornu. Nadporučík vyskočí, vystrčí vojína ze stanu a vyjde za ním. Dovnitř pošle Milkese, aby hlídal raněného, kdyby se probral, má ho hned zavolat.

„Tak co?“ zeptá se nadporučík dychtivě.

„Našel jsem ji,“ odvětlí tázaný.

„A sešity? Deník?“

„Uvnitř nějaký sou.“

Greenwood rychle otevře brašnu. Nahmátne deníky. Poznává synovo písmo. Neubrání se slzám, které se mu derou do očí.

„Ta dívka, na kterou jste se ptal ...,“ praví váhavě Dam.

„No, co s ní je?“

„To byla dívka vašeho syna?“

„Ano ... proč říkáte byla?“

„Je to bohužel ta, co pan nadporučík Onlloy nejprve znásilnil a pak zastřelil!“

S Greenwoodem se zatočí země. Musí se chytit vojína, aby neupadl. Zatíná mu prsty do ramene tak silně, až se Billův obličej stáhne v bolestné grimase. Pak se důstojník otočí, posadí se u stanu, otevře synovy zápisky. Nemůže ale nic přečíst, oči má plné slz, všechno je rozmazáno. Osuší si oči rukávem, ale stále má na bulvách jakýsi film, který mu brání zaostřit.

„Pane nadporučíku!“ volá Milkes.

Ještě nedozní vojínův výkřik a Greenwood už stojí ve vchodu. Syn má oči otevřené.

„Joeli!“

„Otče,“ zasténá mladík, pak uvidí své zápisníky a zeptá se, „Už si to ... četl?“

„Ne, ještě ne, teď mi je přinesli.“

„Přečti si je, prosím ... ale až ...“

Nadporučík odloží sešity na zem vedle syna, jehož ruky se chopí.

„Pak ... mě snad ... pochopíš,“ říká Joellin a pohledem klouže po místnosti, stále něco hledá, pak se těžce zeptá, „Kde je Ela? Víš ... to je ...“

„Vím,“ řekl rychle nadporučík, „Montana mi něco řekl.“

„Von žije?“ ptá se dychtivě hoch.

„Ano, byl zraněný a teď je zajatej.“

„Co s ním ... bude?“

„Bude zastřelenej,“ řekne po malém váhání důstojník.

„Tati, zachraň ho ... prosím,“ žadoní syn naléhavě.

„Pokusím se,“ odpoví otec po krátkém váhání.

Joellinův zrak stále bloudí po stanu.

„Kde je Ela?“ zeptá se.

Ticho.

„Kde je Ela?“ zeptá se znovu, důrazně, do otázky dává všechny své zbývající síly.

Opět ticho.

„Co s ní je?“ vykřikne hoch, „Pravdu ... tati, prosím ...,“ chytí se za zranění, přemožen hroznou bolestí i zlým tušením.

„Dame!“ zavolá nadporučík.

„Ano, pane?“ vejde povoláný.

„Řekněte mu co bude chtít, co se stalo s tou dívkou, já nemůžu,“ řekne nadporučík tichým hlasem.

„Já pane?“ vyděsí se vojín.

„Prosím vás o to!“

„Dobře. A co mu mám říct?“

„Řekněte mu pravdu,“ vzdechne důstojník.

„Nebylo by lepší ... v jeho stavu ... třeba ...,“ blekotá vojín, bledý jak stěna.

„Má právo znát pravdu. Ale šetrně. Řekni mu, že bránila nějakou ženu a byla omylem zastřelena, rozumíš? Já na to nemám dost sil.“

I Dam je na dně. Ale přemůže se a přistoupí ke zraněnému, zatímco otec opustí stan, zapálí si, ruka se mu klepe. Sedne si na zem.

Netrvá dlouho a ozve se zoufalý výkřik. Už mu to asi řekl, napadne nadporučíka. Těžce dýchá, musí se vrátit, ale nechce se mu dovnitř.

„Pane nadporučíku!“ volá Dam.

Greenwood vyskakuje jako vymrštěn perem.

„Co je?“ objevuje se ve vchodu stanu.

„Syn vás chce vidět, víte, asi už umírá ...“

Otec se hrne do dovnitř, ale Dam ho zastavuje.

„Pane!“

„Co je, k čertu?!“ utrhuje se na vojína zoufalý otec, už se nedokáže ovládnout.

„Prosí vás, abyste přivedl sebou Montanu.“

„Dobře, dojděte pro něj.“

„Promiňte, ale co když mi ho nebudou chtít Mexičani vydat?“

„Do prdele! Do prdele! Dojdu si pro něj sám.“

Mílovými kroky letí k druhému stanu.

„Joellin umírá,“ křičí na Montanovi, „chce vás vidět!“

Montana se pokusí zvednout, ale pouta ho sráží zpět.

„Dáte mi slovo, že neuprchnete?“

„Už jsem vám řekl, že se nechci zachránit. Máte mé slovo.“

Greenwood rychle rozvazuje pouta zajatce, vojín Hernandez Rios, který ho hlídá, se zděšením sleduje počínání amerického velitele, ale neopovazuje se zasáhnout. Raději se rozbíhá za Lotharem. Montana už má osvobozeny ruce i nohy, tře si zkrehlý údy.

„Rychle, poděme už, ať přijdeme včas,“ naléhá nadporučík.

Rozbíhají se do druhého stanu. Dam i Milkem jsou již venku, naopak oba dva velitelé vbíhají dovnitř. Hned vidí, že je zle. Tragédie se chýlí ke konci. Zpráva o smrti Eleonory usolí jeho odchod, bojovný mladík přestává mít náhle tu zarputilou touhu se prát se smrtí.

Slyší hluk, kteří oba muži způsobují a se strašným úsilím otevírá oči. Když je vidí spolu, jako by se i spokojeně usmál.

Klekají si k němu, otec se chápá jeho ruky a v očích obou mužů, starých ostřílených kozáků, se objevují slzy. Ze světa před nimi vyprchává mladý život, dřív, než mu bylo dopřáno se rozvinout.

„Otče, jak jsi jen mohl ...,“ říká z posledních sil umírající, „Promiňte mi všichni doma, matka, bratr ...“

„Joeli,“ zasténá oslovený.

„Sbohem, Chase, sbohem,“ šeptá již skoro neslyšitelně chlapec, „vidíš, usmívám se ...“

Montana pochopí, odchází s úsměvem.

Tělo Joellina se vzepne poslední křečí, nadporučík cítí, jak se synova ruka sevře v jeho. Mládenec čekal na jejich příchod, teď už nemá proč bojovat. Napětí jeho těla záhy povoluje, oči se mu zvrátí. Na tváři mladíka však zůstává stále úsměv. Jeho rty jsou trochu našpuleny, strnuly ve chvíli, kdy vyslovil ve svém nitru jedno jméno. S tím jménem, jejím jménem, odešel.

Montana se nakloní nad již zcela nehybným tělem a zatlačí Joellinovi oči. Nadporučík sedí bez pohnutí, v ruce stále synovu dlaň, zdá se, že vůbec nedýchá. Je bledší než mrtvola vedle něho.

Montana zakrývá chlapce, otec se konečně pohne, pustí synovu ruku, lépe řečeno, vymaňuje se z posmrtného sevření. Paži pak pokládá vedle těla, bere oba deníky a povstává. Když se obrátí na Montanu, ten pozoruje, že tvář starého vojáka je celá mokrá.

I Chasemu se tváře lesknou, vychází za důstojníkem ze stanu. Před ním postává Dam s Milkesem a za nimi nervózní Lothar.

„Prosím vás, umyjte ho a zabalte ho potom do mý celty,“ obrací se velitel k oběma vojínům. Ti přikyvuji, jsou dojati, zvláště Dam.

„Co chcete?!“ zařve Greenwood na Lothara, který se opovází přiblížit.

„Slíbil jste mi zajatce!“ přemůže Mexičan strach.

„Do rána je můj! Jasný! Do rána se k němu vůbec nepřiblížíte!“

„Ale pane ...“

„Žádný ale!“ zařve znovu nadporučík, kterému definitivně vypoví službu nervy, „Jestli se k němu přiblíží někdo z vás, tak vás do jednoho postřelím!“

Lothar zbledne. Teď, když všemu unikli, prošli bez úhony dlouhým peklem, teď by měli přijít o život? Ale vzácné kořisti se mu taky vzdát nechce.

„Nebojte se,“ ušklíbne se Montana, „Šance na to, abyste do mě nastříleli hrst kulek, se vám naskytne. To je vám tak zatěžko posečkat do rána?“

Lothar neví na čem je.

„Spoléhám na vaše slovo, pane,“ řekne jen a odejde. Se svými lidmi se stáhne zcela stranou, aby viděl na celý tábor, pušky mají připravené. Všichni se znovu bojí o život

Montana s Greenwoodem vstoupí do druhého stanu, kde se svíjí Ruddell. I tomu se značně přitížilo, už stěží vnímá okolí. Chase nastaví ruce, aby mohl být spoután.

„Ne, nebudu vás svazovat, mám přece vaše slovo.“

Kdo ví, snad Greenwood doufá, že Montana využije příležitosti a uprchne. Pak by nemusel porušit slovo a zároveň by splnil synovo přání.

„Už umřel?“ zachrčí Ruddell.

„Ano, zemřel,“ odvěti smutně Montana.

„Víš, co mě trápí?“ nadzvedne se teď rotmistr na loktech.

„Co?“

Greenwood se dívá někam do dáli, poslouchá napůl ucha.

„Že tě neuvidím pojít.“

„Však tě dlouho nepřeziju.“

„To je fuk. Já doufal, že tě vodpravěj, než zhebnu. Chtěl jsem tě vidět chcípat.“

„To máš smůlu. Do rána se nedožiješ,“ odvěti Montana chladně.

„Bylo by dobrý vidět svého vraha chcípat,“ brumlá si pro sebe Ruddell, oči se mu zavírají, usíná a zároveň upadal do agónie. Má vlastně štěstí, protože neskutečně trpí, za nehty má hlínu, jak zatíná prsty do země.

„Je to tak správný,“ říká si víc pro sebe než pro něj Montana, „Joellin tě taky neviděl umírat, tak ty neuvidíš mě. Ale neboj se, já tě dlouho čekat nenechám. Zejtra ráno se zase sejdem, asi v pekle.“

Rotmistr už slova neslyší, jeho sténání ustalo.

„Zemřel?“ zeptá se Greenwood, když vidí, jak Mexičan nahmatává puls na krku zraněného.

„Ne, ještě ne, ale dlouho už to trvat nebude.“

Nadporučík se otočí na podpatku a odchází pryč z tábora. V ruce drží synovy deníky. Jde dlouho, dlouho, než si najde koutek, kde se cítí sám. Tam se posadí, zapálí si a opatrně, jako by se bál, že se může rozpadnout, otevře jeden ze sešitů.

Ve vojenském táboře panuje čilý ruch. Dam a Milkes právě dokončují odpornou práci, kterou jim přidělil nadporučík. Tedy spíše je o ni poprosil, tak jeho rozkaz taky chápou. Jsou celí nesví, jako by k tělu syna nadporučíka cítili ostych a posvátnou úctu. Opatrně, jako by se báli, že ho vzbudí, ho zbaví veškerého oděvu, pak z něho smývají špínu minulých dní a taky zasychající krev. Ze zranění už nevytéká, takže mohou spatřit malou ranku, která způsobila smrt mladíka.

Když s očistou skončí, opět velice jemně zabalí tělo do cely nadporučíka. Ruce mu složí na prsa, tak se to snad dělá. Oba si oddychnou, když konečně vyjdou ze stanu, Milkes toho má tak akorát dost, Dam se rozbere, když se kouká na zabalenou mrtvolu a slzy se mu derou z očí i teď. Je na pokraji svých sil. Na úplném pokraji.

Milkes se odebere za Hunglarym, aby si s ním popovídal, Dam jde za zraněným Hayldenem. U něho již sedí Pascaloto. Zbyli jenom tři z původní skupiny kamarádů, mohou zavzpomínat na Müllera, Yeomana i Trucketta. Většina vojáků už je zpátky v jejich ležení, jsou rádi, tam dole jim nebylo vůbec dobře.

Ve vojenském ležení v tuto chvíli panuje bezvládí. Velitel odešel někam pryč, jeho zástupce leží spoután, nadporučík Stockton je mezi raněnými. Přesto je to nakonec posledně jmenovaný, který zjedná alespoň trochu pořádku. Sonsfoolovi, Shelleyovi, Diggetovi a Kearsonovi nakáže, aby ihned odešli do údolí a pohřbili povražděné povstalce. Vojáci kupodivu poslechnou bez reptání, stín viny na nich všech stále leží.

Logan a Lewis dostanou za úkol se postarat o ledabyle ošetřené ženy a děti. Znovu jim obváží zranění, dají jim najíst a napít. Zajatci se nachází stále v údolí, ale odvedli je blíž ke vchodu, aby byli co nejdále od masakru a zároveň stále pod dozorem. Z rokle nikam uniknout nemohou.

Další vojáci zůstávají bez práce, všichni šťastní, že boje přežili, ale velká radost na nich není patrná. Každý si čím dál tím víc uvědomuje, co se stalo tam dole, čeho byli buď přímými aktéry nebo

minimálně pasivními svědky. A že takové svinstvo patrně nezůstane bez odezvy. Těžko říci, co je tíží víc, zda pocit viny či strach z násleného trestu.

Požádají o pálenku a Stockton jim ji povolí. Ale vymíní si, že ji budou požívat s mírou a hlídky, které ustanovil, nebudou pít vůbec. Několik vojáků moc neposlouchá, hledá v alkoholu zapomnění. Už se i rozkřiklo, že velitel měl mezi bandity syna. Všechny tato zpráva překvapila, na druhé straně jim to je jedno. Hlavně že přežili oni, to mnoho z jejich druhů říci nemůže.

Každý jeden americký voják myslí jen na jediné, aby odsud co nejrychleji zmizel a byl už co nejdříve doma. Stejně přání má i zbytek mexického oddílu, aby už ti gringové táhli ke všem čertům, protože jim z posledního vývoje situace začíná být úzko. Doslechli se, co potkalo amerického velitele, ke všemu je Montana bez pout. Pena a Rias hlídají u vchodu do rokle ženy a děti, Muerto a Lothar se zraněnými zůstávají na okraji vojenského tábora a není jim vůbec dobře od žaludku.

V dusné atmosféře plyne hodina za hodinou, na jídlo nemá nikdo příliš pomyslen, několik vojáků se ještě jednou pozvrací, asi nějaká asociace jim připomene hrůzy posledních hodin.

Nadporučík Greenwood se vrátí až k večeru. Uloží synovy deníky do své brašny. Zastaví se ve stanu nad tělem Joellina. Rozhalí mrtvolu a díval se na tělo, které kdysi bylo jeho synem a říkalo mu tati.

Vojáci odvedli dobrou práci, žádné stopy po krvi, chlapec teď vypadá tak mladě, nevinně. Z prsou důstojníka se vydere vzdech, zabalí zase pečlivě synovy ostatky. Je mu zle, strašně zle.

Rozhodne se zajít za Montanou. Ze zápisků mnohé pochopil, mnohemu však stále nerozumí. Vycítil však, jak se Joellin trápil, trápil se i kvůli svému otci.

„Přicházíte za mnou?“ zvedne se Montana.

Už se šeří, vojáci rozdělali oheň. Tělo Ruddella už je celé přikryté plachtou.

„Ano, jdu za vámi.“

„Tak se posadte.“

„Věděl jste, že si Joellin psal poznámky?“ jde rovnou k věci Greenwood.

„Tušil jsem to, ale nikdy jsem se ho na ně neptal.“

„Takže jste je nečetl.“

„Ne.“

„Můj syn si vás vážil.“

„Snad. Bylo to oboustranné. A vás?“ zeptá se Chase.

„Mě? Nejstrašnější je, že do mě vkládal naděje a zároveň se mě i bál. Víte, co napsal?“

„Nemám tušení.“

„Napsal, že se se mnou nechce setkat živej!“

„Víte,“ praví smutně povstalec španělsky, „já se v těch vašich rodinných vztazích nevyznám. Nevím, co bylo či co se stalo mezi váma a jím. Ani to vědět nechci. Řeknu vám jen jedno. Byl to hodnej kluk, statečnej.“

„Statečnej! Říkáte statečnost tomu, že postřílel přes deset vojáků? Zabil i mého přítele majora Paducata!“ zvolá Greenwood anglicky. Každý teď mluví svoji mateřštinou, přesto si oba rozumí.

„Protože se musel bránit!“

„Vy jste ho zneužili. Zneužili jste jeho dobře vycvičenou ruku a jeho výbornou pušku, aby pro vás zabíjel vaše nepřátele,“ vysloví závažné obvinění voják.

„To tam napsal?“ zeptá se klidně Montana.

„Jistěže ne. Navopak. Ze všeho vyplývá, že i von vás měl rád.“

„Vyslovil jste teď pro mě velmi zlou myšlenku,“ říká pomalu Montana, „Ale já sám jsem si mockrát vyčítal, že jsem ho u nás nechal. Dokonce jsem mu nechtěl dovolit, aby bojoval, ale von stále naléhal. Miloval Eleonoru, byli spolu aspoň těch pár chviliek šťastný.“

Greenwood svěsí hlavu. Pak se začne vyptávat na všechny podrobnosti. Znovu a znovu, další a další otázky. Montana trpělivě odpovídá. Ne tak, aby hájil sebe, ale aby uctil památku Joellina a poskytl možnost nadporučíkovi pochopit postavení povstalců a i statečné chování jeho syna.

„Pane,“ mluví naléhavě Montana, „Musím vám říct ještě jedno. Váš syn si vás vážil a měl vás rád. Vycítil jsem to, když vo vás mluvil. Netušil jsem, v jakým strašným napětí a hrůze musel žít v posledních dnech, když už věděl vo vaší přítomnosti tady. Ovšem nevím, zda si zasloužíte tu úctu, kterou k vám choval. Mluvím naprosto vteřeně. Víím, že se teď hodně trápíte. Tím život nikomu nevrátíte. Ani Joellinovi, ani nikomu dalšímu. Budu ještě bezohlednější a půjdu dál. Myslím si, že vy už nikdy nebudete šťastnej. Propůjčil jste se k vohavný věci. Likvidovali jste civilisty, navíc způsobil smrt žen a dětí. Zasloužíte si vůbec něčí soucit?“

Greenwood neodpovídá, vytáhne cigarety, nabídne Montanovi a oběma zapálí.

„Vy jste taky velitel,“ řekne pak klidně, „Víte tedy, že jsou nějaký rozkazy. Vaši lidé pronikli na naše území a zabili tam našeho vojáka. Není to poprvý. Moc lidí už přišlo z Mexika k nám a spáchali tam zločiny. Vašich osudů mi může bejt líto, ale musím plnit rozkazy. Ani ti moji kluci, co tady zemřeli, nebyli žádní vrazi, ale slušný mladý lidi. Na to nezapomínejte.“

„Možná z vašeho pohledu. Ano, splnil jste svoji povinnost, dle vašeho chápání. Proto zemřelo mnoho lidí, včetně vašeho syna. Ale dostal jste se do něčeho, čemu jen těžko můžete rozumět.“

„Nechci si dělat alibi, pane,“ odvětí důstojník, „Na tohle jistě nikdy stejnej názor mít nebudeme. Joellin měl vždycky vše, co chtěl, dostával lásku, péči, snažili jsme se mu dát všechno. Přesto utek z domova, to si budu muset ještě hodně rozebrat, kde vznikla hlavní chyba. To vše tady už bylo něco jinýho.“

„Jak to myslíte? Teď tomu nerozumím.“

„Moje vina, pane, není, že jsem vydal rozkaz k útoku, to jsem ze svýho pohledu musel. Moje vina je v tom, že jsem chtěl synovi nalinkovat život tak, jak jsem myslel, že to bude pro něj nejlepší. Má chyba byla, že jsem mu nedokázal poskytnout porozumění, aby se nebál za mnou přijít a promluvit si vo tom. Proto asi utekl z domova, jinak si to neumím vysvětlit. A to všechno dál pak už byla jen souhra nešťatnejch náhod.“

„Nešťatnejch náhod?“

„Ano. Našli ste ho a zachránili mu život. Zamiloval se do dívky, která mu ho zachránila. Cítil k ní lásku i vděčnost. Poprvé byl se ženou, do té doby byl panic. Bylo to pro něj něco novýho a krásnýho. Nebyl bohužel čas, který by jejich vztah prověřil, denní starosti, který by skutečně prověřily, jak je ta láska skutečně silná a jak by si dokázali dlouhodobě porozumět. Nevím, třeba by jim zůstala, ale spíš by se asi po určitý době rozešli. Tak už to většinou v normálních podmínkách bejvá. Bohužel se dostali do situace, kdy už nebylo nic normálního.“

„Takhle se na to díváte?“

„Je to pro mě strašně těžký se na to dívat takto nebo i jinak, když nedaleko leží jeho mrtvý tělo. Mám dva syny a vždy jsem je miloval stejně silně. Obětoval bych za ně voba svůj život bez mrknutí voka. Bohužel to není tak jednoduchý. Věci v životě vůbec nejsou jednoduchý. Ať se na to díváte jak chcete, můj syn se zapletl do konfliktu, kterýmu, jak napsal, nerozuměl. Myslel si, že máte pravdu a krutosti, které se vám staly, ho v tom utvrdily. Ale,“ řekne teď velmi tvrdě důstojník, „neměl nikdy právo využít svýho vojenského výcviku proti svým lidem, zabil několik mých mužů. To ho dostalo tam, vodkud už nebylo úniku,“ odmlčí se na chvíli Greenwood a pak s těžko skrývaným

vzrušením zvolá, „Proboha, dyť to byl jen sedumnáctiletej kluk! Sedumnáctiletej kluk, ze kterýho ste mi tady za pár tejdnu vyrobili zabijáka! Uvědomujete si to vůbec? Sedumnáctiletej kluk, nezralej, nezkušenej, lehce manipulovatelném! Vzhledem k okolnostem s tou dívkou. Poprvé si smočil, poprvé se cejtil bejt mužem. V takovým rozpoložení je vobtížný se chovat rozumně a racionálně! To ste vy jako zkušenej člověk měl vědět! A když jste ho měl tak rád, jak pořád říkáte, měl jste ho nasměrovat správným směrem! To je to, co vám vyčítám!“

„Váš pohled je vopravdu zcela diametrálně vodlišnej vod mýho.“

„Asi je,“ pokračuje zase nadporučík klidnějším tónem, „Věřím, že jste asi čestnej muž a bojujete za svou věc. Já zase chráním zájmy země, která mi dala tuhle uniformu. Proto jsem musel dokončit svůj úkol. Mohu synovi vodpustit cokoli, co se týká mý osoby, mohu mu vodpustit, kdyby střelil mě, ale nemohu mu vodpustit, že zabíjel moje muže. Ať už to bylo z jakejchkoli pohnutek. Ano, byl statečnej, to mu slouží ke cti, dokázal se postavit k problému jako muž a jako muž zemřel. Ale to je moc málo na to, že můj syn tam teď leží zabalenej v celtě. Moc málo.“

„Pane, je vaše věc, jak se s tím vyrovnáte. Já jsem vám řekl vše, co jste chtěl slyšet. Vemte si z toho co chcete. Vím, že ste sám střelil vlastního důstojníka, který se dopustil ukrutností, vím, že ste vydal rozkaz, že se dětem a ženám nesmí nic stát. To vím vod vašich mužů, se kterejma sem mluvil. Asi ste taky čestnej muž a asi ste jednal tak, jak vám velelo vaše svědomí. Ted' s tím však budete muset žít. Rozhodl jste se asi po dlouhejch úvahách, ale nikdy nebudete vědět stoprocentně, že jste se rozhodl správně.“

„Máte pravdu. Jsem vám vděčnej, co jste mi o Joellinovi řekl i za to, že jste mu byl oporou do posledních chvil. Za to vám děkuju, ale jeho ani vaše jednání nemůžu schvalovat. Stojíme na zcela jinejch pozicích, i když si myslím, že za normálních okolností bysme si i mohli dobře rozumět.“

„Pane nadporučíku, jestli jste si zachoval aspoň kousek svědomí, stačí jen ždíbec, pak vás lituju,“ řekne s povzdechem Montana.

„A co vy, vy ste na tom všem bez viny?! Víte, do jakýho riskantního podniku jste se pustil? V doprovodu žen a dětí, v době, kdy tady teče krev proudem?“

„Já? Já nesu velkou vinu, ovšem jinou než vy. Nedokázal jsem ubránit svoje lidi, nesplnil jsem to, co jsem slíbil. Zato se mi ráno naskytne odměna v podobě kulky.“

„Vaše smrt ... ještě jsem vás Mexičanům nevydal,“ řekne Greenwood.

„Ale slíbil.“

„Na to seru!“ vykřikne Greenwood.

„To mě u vás udivuje, s vohledem na to, jak ste se postavil k předchozím problémům.“

„Bylo to Joellinovo poslední přání. Chci mu ho splnit,“ řekne tiše důstojník.

„Jaký přání?“

„Myslel na vás. Chtěl, abych vás zachránil.“

„Chudák kluk,“ zaleskne se v očích Mexičana, „ještě v poslední hodině myslel na jiný. Jak jsem říkal, byl to hodnej a statečnej kluk.“

„Stačí, když dneska v noci nasednete na koně a zmizíte,“ vysvětlí svůj plán Američan.

„Pane nadporučíku!“ objeví se teď emoce v hlasu Montany, „Proto, abyste splnil rozkaz a poslání, ste vobětoval život syna. Abyste si zachoval pomyslný zdání cti, Joellin musel zemřít. A vy byste chtěl kvůli mně, banditovi, který sved vašeho syna na scestí, vy byste teď chtěl kvůli mně porušit svoje slovo?“

„Poruším! Jedťte pryč! Hned teď, kam chcete!“

„Co mě tak urážíte?“ zeptá se už klidným hlasem Chase, „Copak bych mohl utýct a nechat tu ženy a děti? Ne, kdybyste mi dal milost a propustil mě, musel bych si vpálit kulku do hlavy sám.“

„Nechte těch hrdinskejch žvástů. Vaše smrt těm ženám a dětem nepomůže. To vážně nechcete žít?“

„Rád bych, bojím se smrti. Ale ne za tuhle cenu. Milosti jste měl udílet dřív. Řeknu vám něco na rozloučenou, pane. Bavím se s váma jen proto, že ste otec mladýho muže, kterýho sem měl rád a kterýho sem si vážil. Proto sem vás vyslech, proto sem vás nechal vypovídat. Chtěl sem, abyste pochopil, jaký byl váš syn poslední měsíc svýho života. Jinak ve vás nevidím nikoho jinýho, než vraha našich mužů, žen a dětí. A kdybych se s vámi eště někdy setkal, musel bych vás zabít!“

„Posloužil byste mi tím.“

„Teď ste to řek!“ zvolá Montana, „Ano, váš další život bude utrpení. A já vám ho přeju. Nikdy nebudete moct zapomenout na to, co se tady stalo. Je to pro vás trest. Ale dá se to, co se tady stalo, vůbec potrestat? Zabíjeli jste ženy a děti, znásilňovali je a mučili. To, že vy ste to vosobně nedělal, na věci nic nemění. Byli to vaši lidi a tak je to vaše zodpovědnost. S vámi se fakt bavím jen proto, že ste Joellinův otec. Dlužím to památce svýho přítele. Chtěl jsem, abyste pochopil. Ale nic víc po mně nechtějte. Myslím, že už bylo řečeno vše. Vod teď už sme zase nepřátelé.“

Montana se otočí. Greenwood pochopí, že rozmluva právě definitivně skončila. Ne, nemohou si porozumět. Nechá tedy zajatce být, bez pout. Snad si stále přeje, aby uprchl, ale je přesvědčen, že ho tu ráno najde tak, jak ho teď opouští.

Nadporučík odejde do svého stanu. Je už noc. Sedne si k synovu tělu a dlouho, dlouho u něj drží stráž. Plače, stále se snaží najít důvod, proč se to muselo stát, ale uspokojivé vysvětlení nenachází. Už za hluboké noci bere krumpáč a lopatu a jde za tábor. Dlouho chodí, než najde místo, které se mu líbí, jako by to nebylo jedno. Začne kopat. Vlastnoručně poskytne synovi poslední službu, tu nejstrašnější v životě otce.

Tábor je na nohou hned za svítání. Mnozí nespali vůbec. Galveston, Bulger a Pacaloto vykopali čtyři hroby pro padlé ze včerejšího dne. U vchodu do údolí už hlídkují jen mexičtí vojáci. Američané už nechťejí vidět nebožáky v údolí, pohled na ně je tak žalostný, že by se snad rozplakal i kámen.

Nadporučík Greenwood vyjde ze stanu také za svítání. Dojde si pro Billa Dama a poroší ho o pomoc. Spolu s ním odnesou již ztuhlé tělo Joellina k připravenému hrobu. Naposledy rozhrne nešťastný otec celtu v místě hlavy nebožtíka, naposledy se podívá do bezduché tváře syna, pak ho znovu zakryje a společně s vojínem ho uloží do hrobu. Navrší na něj hlínu a pak kameny, které sem v noci důstojník nanosil. Kříž má taky připravený. Ví alespoň, kde má hrob syna, možná časem jeho ostatky přemístí k nim do států. Na tom se bude muset domluvit s manželkou. Při vzpomínce na ni pocítí hrozný mrazení. Jak vysvětlí své ženě a druhému synovi, že tu Joellina zahrabal jak psa? Ale teď odvézt domů tělo nemůže. Snad později.

Když je hrob zasypan, pomodlí se. Zvedne hlavu, spatří vojína Dama, jak se i on modlí a po tvářích mu stékají slzy. Ať už pláče z jakéhokoli důvodu, je mu za jeho projev v tuto chvíli vděčný.

Oba se vrátí do tábora. Greenwood vejde do stanu, kde sedí stále Montana vedle mrtvoly Ruddella. Tu se právě chystají Bulger s Pascalotem odnést, aby ji pohřbili.

Montana celou noc oči nezamhouřil. Co se odehrávalo v jeho duši, se dá jen stěží popsat. V noci, když myslel na svoji smrt, ale i na syna, na přátele, na svou věc, pro kterou tolik let už bojuje, měl chuť vyskočit a utéci. Říkal si, že živý bude prospěšnější, než když se nechá hrdinsky zastřelit. Několikrát už vstal, ale nakonec se vždy znovu posadil.

Všichni, po jejichž boku v poslední době bojoval, našli dost odvahy a zemřeli. Musí ji najít i on. Greenwood tím, že mu dal možnost volby, mu připravil krušné chvíle. Byl už na smrt připravený, ale ta možnost osud změnit byla velmi lákavá. Ve své poslední zkoušce však obstál, alespoň podle sebe.

Greenwood se dojde zeptat na stav zraněných. Jack Metsun už je celkem v pořádku, ani Bernard Merscroft na tom není nejhůř. Podporučík Stockton překonal krizi a vypadá uspokojivě. Nejvíce bolestí pociťuje Sam Haylden, ovšem i jeho opustily horečky a nebezpečí smrti nehrozí. Všichni odpoví kladně na otázku, zda jsou schopni přepravy.

„Tak jsme to přežili, pánové, my to přežili!“ vykřikne Pascalovo a podívá se po krajině, „Pánové, tohle je nejkrásnější den v mém životě, jedeme domů!“

„Jo, přežili jsme to. Ale za jakou cenu,“ poznamená Dam.

„To je mi fuk. Hlavně že žiju, rozumíš?! Hlavně že žiju!“

„To je fakt hlavní, jen kdyby to zasraný rameno tak nebolelo,“ ozve se Haylden.

„To nic, Same,“ uklidňuje ho Joel, „Zanedlouho budeme doma, tam ti kulku vyndaj a bude zase všechno v pořádku.“

„Všechno v pořádku? Mě ta hrůza, co sem včera viděl v údolí, i to, co se stalo předtím, nikdy nevymizí z paměti,“ posteskně si Dam.

„Ale Bille, nesmíš bejt takovej měkota,“ chlácholí ho Pascaloto, „Čas všechno zahojí, jak tvou ránu, Same, tak ty tvoje vzpomínky, Bille. Hlavní je, že jsme to přežili a vracíme se domů!“

Dam chce odpovědět, ale spatří, jak se chystá pohřeb padlých. Proto se i s Pascalotem odeberou ke čtyřem připraveným hrobům, aby vzdali poslední poctu těm, kteří měli tu smůlu, že se dnešního dne nedožili.

Jeft Logan a George Sharp berou jedno tělo za druhým a kladou je do hrobů. Ty označí kříží, aby každý věděl, o jaké vyvýšeniny se jedná. Panuje ticho, téměř nikdo nepromluví ani slovo. Všichni tu jen stojí a vzpomínají na vše, co se v minulých dnech stalo.

Nadporučík se nakloní k Bulgerovi a něco mu zašeptá. Vojáci poodstoupili od hrobů, takže u nich zůstává velitel sám. Každý čeká nějakou jeho řeč. Dokonce i zranění se dobelhají na toto nyní již posvátné místo.

Náhle se ozvou výkřiky nevole. Montanovy, který již stojí opodál, nedaleko mexických vojáků, naběhnou žíly na krku. Bulger totiž přivádí nadporučíka Onlloye.

„Zastřelte ho!“ neudrží se Dam.

„Jasně, zastřelit!“ volá i Callaghan.

Ozvou se i další, někteří, jako je například Howel, kteří nemají moc čisté svědomí, raději mlčí a klopí zrak. Greenwood si zjedná pohybem ruky ticho.

„Vojáci!“ mluví klidným, po všem co sám prožil nečekaně vyrovnaným hlasem, „Dobře víte, co se stalo. Připletli jsme se do zuřící občanské války v týhle zemi. Splnili jsme rozkaz a zlikvidovali skupinu odpůrců místní vlády,“ vyhne se slovu banditů, „Bohužel akce neproběhla podle našich představ. Na naší straně sou velké ztráty. Ale jsou i jiné ztráty, taky hrozný. Každý z nás tady něco ztratil. Mnozí z vás iluze vo válce, jak ji znáte z učebnic a z výcviku. Mnozí z vás tady ztratili přitele, kamaráda. Já jsem, jak dobře víte, sem ztratil syna. A nadporučík Onlloy sám sebe.“

„Co s ním bude?!“ vykřikne Callaghan.

„Ozvaly se tu názory, že je třeba trestat,“ pokračuje nadporučík. „Ale koho trestat? Ty, co nás sem vyslali? Mě, který dal pokyn k útokům? Nadporučíka Onlloye, že se dopustil vodpornejch činů? Hnusnejch vražd? A vás? Kdo z vás se nedopustil ničeho, co teď s vodstupem času nepovažuje za správný? Co mám začít trestat?“

Vojáci mlčí, ale je patrné, že mnozí nesouhlasí. Tohle přece nejde zahrát do autu.

„Během naší výpravy se stalo několik zločinů,“ začíná pro mnohé nepříjemně rekapitulovat velitel, „Bestiální zavraždění tří chlapců nadporučíkem Fonsonem. Dobíjení raněnejch. Vydání zajatců Mexičanům, kteří je povraždili. Nechci ani raději znát jména mužů, kteří před pár dny surově umučili několik lidí, mezi nimi jedno dítě a jednu ženu! Ano, vím i vo tom. Bohužel! Nechci znát ani jména mužů, jejichž kulky zabily nějakou ženu nebo dítě ve chvíli, kdy už střílet nemuseli. Nechci znát ani jména mužů, kteří se podíleli na znásilnění žen včera v údolí či na běsnění nadporučíka Onlloye. A co se týká jeho? Pane, dopustil ste se hroznejch věcí. Ale máme právo vás zrovna my soudit?“

Rozhostí se ticho, ale pohledy jsou stále dost rozpačité.

„Dobře. Kristus jednou řekl, když chtěl dav ukamenovat tuším nějakou cizoložnici, hod' kamenem, kdo jsi bez viny. A pak sám podával kameny okolostojícím. Já se dnes zachovám stejně. Říkám, suď a trestej, kdož si bez viny. Místo kamene nabízím tenhle můj revolver. Zde je.“

Nadporučík vytáhne kolt, uchopí ho za hlaveň a pažbičkou ho nasměruje k okolostojícím vojákům.

„Takže, kdo jsi bez viny, chop se toho revolveru a zastřel nadporučíka Onlloye. Nemusíš se bát trestu, jeho smrt беру na sebe. Dotyčný jeho zastřelení může považovat za splnění mého rozkazu. Takže?“

Velitel pomalým krokem kráčí kolem vojáků, kteří stojí se skopenými hlavami.

„Dame?“ zastaví se před vojínem, který zděšeně zvedne hlavu. V očích má hrůzu, bylo mu právě připomenuto umučení nevinných lidí před pár dny, na kterém se podílel! Copak on má právo někoho soudit?!

„Callaghane?“ popojde kousek stranou důstojník.

Zavrtění hlavy je mu odpovědí.

„Tak někdo další? Prosím, čekám!“

Ticho, že by i špendlík bylo možné slyšet dopadnout.

„Tak vidíte,“ zastrčí zbraň zpět do pouzdra Greenwood, „Chtěl bych vám ještě něco říct. Pro mnohý z nás tahle výprava znamenala tragédii. Možná, že budete mít výčitky svědomí, možná, že nad vším mávnete rukou. Já navrhuji tohle. Každý z nás se s tím musí vyrovnat sám. Vohlásíme splnění našeho úkolu. To, co se stalo během akce, se nedá vodčinit žádným trestem. Pokud bysme vo tom mluvili, čeká nás všechny vyšetřování, každý se bude muset zpovídat, co se kdy stalo, jak se k tomu postavil a tak. Žádám vás, abyste mlčeli. Komu bysme rozvířením těchto událostí posloužili? Spravedlnosti? Mám se snad já chlubit, že proti nám bojoval můj syn, že zabil některé z vojáků? Že jsem já dal pokyn k útoku, i když jsem věděl, že způsobím smrt vlastního syna? Mají se v tom štourat nadřízení, vyšetřovatelé, nakonec i novináři?“

Až teď si mnozí uvědomují osobní tragédii jejich velitele. Vědomě odsoudil svého syna na smrt, protože stál na druhé straně a on ho chtěl zastavit. Jednal správně?

„Nadporučík Onlloy se s námi vrátí jako svobodný muž,“ pokračuje Greenwood, „Mohli bysme ho předat spravedlnosti, ale pak bysme těžko mohli vystupovat jen jako svědkové! Možná by se z některých z nás, z některých z vás, stali brzo sami vobžalovaní! Tak se rozhodněte. Co zvolíte? Dle mého nic neřešící skandál, který zničí mnohý z nás, ale život už nikomu nevrátí, anebo si všechno urovnáme každé ve své hlavě? Nemyslete si, že to bude snadný! Pro ty, co maj svědomí, tak určitě ne! Pro všechny je to výstraha do budoucnosti a věřím, že už byste se tak nikdy nezachovali. Já budu muset vysvětlit své ženě, že jsem tady někde v Mexiku zahrabal našeho syna, kterej utek z domova a ve své mladistvý nerozvážnosti a kvůli holce, kterou tady potkal, se přidal na stranu našich nepřátel. Ne, nebudeme to mít nikdo lehký. Má někdo jinej nápad?“

Zase je ticho, jen mručení se ozve, těžko říci, naskolik souhlasné a nakolik nesouhlasné.

„Takže pánové,“ řekne velitel na závěr, „Teď máte poslední možnost se projevit. Kdo nesouhlasí s mým návrhem, ať vystoupí. Pořád ještě můžete kdokoli nadporučíka Onlloye zastřelit. Pokud tak neučiníte, pokud teď nevystoupíte, rozvážu nadporučíku Onlloyovi pouta a vodjedeme vodsud všichni pohromadě. Beztoho, abysme se mezi sebou teď nebo později vobviňovali, abysme jeden proti druhému vznášeli jakýkoli vobvinění. Nezůstalo nás moc, takže naše hrozný tajemství nebude znát zase tak moc lidí. Souhlasíte? Takže, chce někdo něco říct?“

Ozve se zase mručení, ale teď převažuje jednoznačně to souhlasné, Vojáci kývají hlavami, nikdo nenajde odvalu protestovat. Greenwood přistoupí k Onlloymu a přeřízne mu pouta. Vojáci se rozchází sbalit si své věci a připravit se na cestu.

Americký velitel ještě zajde za Lotharem.

„Věřím, že i vy dodržíte slovo a dopravíte ženy a děti v pořádku na vaši základnu,“ řekne mu.

„Dopravíme je v takovém stavu, v jakém ste nám je předali,“ neodpustí si ironickou poznámku Lothar, ale když uvidí zlý záblesk v očích nadporučíka, ulekne se a rychle dodá, „Samozřejmě slovo dodržím, myslím, že zabíjení už bylo v poslední době víc než dost. Já si je na svědomí nevezmu.“

„Dobře. My tedy odjíždíme. Říkám vám sbohem a věřím, že už nikdy nebude důvod se setkat. Přeju vám, abyste se dožil konce vaší občanské války ve zdraví,“ loučí se Greenwood.

Ujde pár kroků a jeho pohled se setká s Montanovým. Mexičan se mu podívá zpřímá do očí, pak se beze slov otočí a udělá pár kroků ke svým krajanům v uniformě.

„Jsem připraven,“ řekne, „popravu už nemusíte vodkládat.“

Lothar je překvapen. Montana zůstává stále bez pout, považoval ho téměř za ztraceného, předpokládal, že odjede s Američany a neměl vůbec odvahu požádat o jeho vydání.

Greenwood naskočí na koně, kterého mu přivádí Milkes. Náklad už je naložen, vojáci se řídí příkladem svého velitele a naskáčí do sedel. Zraněným předtím trochu pomohou. Vedle Hayldena jede Dam a Pascaloto, aby ho zachytili, pokud by se mu udělalo nevolno. Stockton zaujme místo vedle velitele. Podvolil se jeho rozhodnutí. Ne kvůli němu, ale protože by v případě skandálu bylo jistě obviněno i mnoho obyčejných vojáků, kteří se nechali svést či strhnout ke špatnostem.

Kolona vyrazí. Odjíždí směrem k východu z kaňonu, pryč z tohoto prokletého místa. Greenwood se otočí směrem, kde leží jeho syn.

„Hned se vrátím,“ řekne Stocktonovi, „veďte je dál.“

Vzápětí rychle otočí koně, zmizí všem z očí, zajede až před kříž, pod nímž pohřbil Joellina. Oči se mi znovu zalijí slzami, ztěžka dýchá.

„Sbohem Joeli, sbohem, ty kluku nešťatná,“ říká, pak prudce otočí a pobídne koně. Za chvíli už je zase po boku nadporučíka Stocktona.

Jakmile zmizí Američani za záhybem, chopí se Lothar pušky.

„Přejete si zavázat oči?“ zeptá se Montany.

„Ne, nebojte se, ani poutat mě nemusíte. Budu stát rovně,“ usměje se poslední z mužů, co zbyl z velké výpravy povstalců za lepším životem, která ale skončila zcela jinak.

Američané spěchají pryč, aby byli co nejdál. Oddechnou si teprve, až překročí hranice. Vepředu kolony jede už zase Greenwood a Stockton, pak další, mezi nimi zranění, pak nákladní koně a za nimi kluše dvacet sedm koní. Jejich sedla však jsou prázdná. Průvod uzavírají zbylí vojáci.

Tábor, kde strávili poslední krvavé dny jim zůstává definitivně za zády. Přesto ještě zalechnou několik výstřelů. Greenwood napne uzdu mezi rukami tak pevně, až ji přetrhne. Nasadí koni ostruhy ...